

58.

ternik.

laga
katek.

10.

36358, II, C, d.

36358, II, C, d

ca

Razlaga

velikega katekizma ali krščanskega nauka.

Za cerkev sestavil po raznih virih

ANTON VETERNIK,

župnik pri sv. Jakobu na Dolu.

I. zvezek.

Prvo poglavje:

O veri in apostolski veroizpovedi.

V Ljubljani 1901.

Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Razlaga

velikega katekizma ali krščanskega nauka.

Za cerkev sestavil po raznih virih

ANTON VETERNIK,

župnik pri sv. Jakobu na Dolu.

I. zvezek.

Prvo poglavje:

O veri in apostolski veroizpovedi.

V Ljubljani 1901.

Tiskala Katol. tiskarna. — Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Potrdilo velečastito ljubljansko knezo-škofijstvo dne
12. novembra 1900, št. 3772.

IN z 030005855

Predgovor.

Po povelju Gospodovem: „Pojdite in učite vse narode Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 28, 19, 20.), je ena najimenitnejših dolžnostij katoliškega duhovnika, da oznanja in razlaga zvrstoma vse krščanske resnice, ne le otrokom v šoli, ampak tudi vernikom v cerkvi, in tako vzbuja v njih versko mišljenje in življenje, satira pa mlačnost in spačenost. Da doseže svoj namen, treba se mu je vestno pripravljati. Pač imamo dobro in obširno razlago „starega“ velikega katekizma za cerkev, katero je pa dandanes jako težko dobiti. Ker imamo sedaj novi katekizem, ki se v marsičem razlikuje od starega, pokazala se je potreba, sestaviti razlago za cerkev, ki bi se tesno naslanjala na besedilo novega katekizma in bila nekak pripomoček zlasti onim čč. gospodom, ki se vsled obilnih opravil ne utegnejo vselej dalje časa pripravljati preiskovaje razne razlage. Nekateri gg. tovariši so mi prigovarjali, da bi dal natisniti razlago novega katekizma, katero sem pričel sestavljati zase. Ustrezajoč njihovi želji, ponudil sem jo „Katoliškemu tiskovnemu društvu v Ljubljani“, katero jo je radoovoljno založilo, in tukaj jo podajem svojim duhovskim sobratom. Razlaga je sestavljena po raznih drugih virih; kar sem našel v njih dobrega, sem uporabil. „Docui, quod didiceram, non a meipso, id est, a praesumptione, pessimo praeceptore, sed ab illustribus Ecclesiae viris.“ (S. Hieron.)

Sestavlja je razlago rabil sem sledeče vire:

Deharbe Josef S. J.: Gründliche und leichtfassliche Erklärung des kathol. Katechismus. Paderborn 1888.

Egger dr. Fr.: Enchiridion Theologiae dogmaticae generalis et specialis. Brixinae 1893.

Gihr dr. Nik.: Die heiligen Sacramente der katholischen Kirche. Freiburg 1897.

Lampé dr. Frančišek: Zgodbe svetega pisma. Celovec 1894—1900.

Meschler Mart. S. J.: Das Leben unseres Herrn Jesu Christi. Freiburg 1890.

Meschler M. S. J.: Die Gabe des heiligen Pfingstfestes. Freiburg 1892.

Oberer dr. Franz: Praktisches Handbuch für Katecheten. Graz 1898.

Razlaganje starega vel. katekizma. Celovec 1864.

Schmitt dr. Jakob: Erklärung des mittleren Deharbeschen Katechismus. Freiburg 1889.

Sommaire de la doctrine catholique en tableaux synoptiques. Avignon 1886.

Wilmers W. S. J.: Lehrbuch der Religion. Münster 1895.

Obilo časa in truda me je stala razlaga, a mi bo najboljše plačilo, ako bom mogel š njo kaj pripomagati k časti božji in k vsveličanju neumrjočih duš. Bog daj svoj blagoslov!

Pri sv. Jakobu na Dolu, dné 10. maja 1901.

Sestavitelj.

1. Krščanski nauk.

„Modrih uho je uka željno“ (Preg. 18, 15.) in: „In srce modrega išče podučjenja“ (Preg. 15, 14.) govori sv. Duh. Mnogo se učijo dandanašnji ljudje — ne da se tajiti — in velik napredek se kaže v raznovrstnem znanji. To je tudi gotovo volja božja, saj je Bog dal človeku razum, da ga razvija, da si ž njegovo pomočjo pridobiva vedno več znanja. K temu priganja človeka tudi njegova lastna blaginja, kakor tudi blaginja njegovega bližnjika. Mnogo se učijo ljudje, a učijo se tudi marsikaj, česar ne bodo nikdar potrebovali, da celó takih rečij, ki so jim naravnost škodljive. Učiti se kaj škodljivega, je pregrešno, učiti se kaj nepotrebnega, je potrata časa, učiti se kaj koristnega, je dobro, učiti se, kar je človeku potrebno za njegov prihodni poklic, je dolžnost, naučiti se najpotrebnejše, je največja dolžnost.

1. Kateri nauk je najpotrebnejši nauk?

Najpotrebnejši nauk je nauk o katoliški veri.

Na tem svetu smo „ptujci in popotniki“ (I. Petr. 2, 11.), saj „nimamo tukaj obstoječega mesta, temveč iščemo prihodnjega“ (Hebr. 13, 14.), tako nas uči sv. pismo. Naš namen na tem svetu je torej, da si zaslužimo večno vzveličanje. Mnogi ljudje pa pozabljajo pravi namen, za katerega so na svetu, in mislijo le na posvetno, in ker jim je pozemeljska sreča najbolj na skrbi, zdi se jim najpotrebnejše, kar se mora naučiti, to, kar bi jih tukaj utegnilo storiti srečne. Najpotrebnejši nauk, ki je nauk o katoliški veri, pa se zanemarja ali pa celó popolnoma opušča. Nauk o katoliški veri, ki nam ga podaja sv. katoliška, od Jezusa Kristusa ustanovljena cerkev, je v resnici najpotrebnejši. Po preroku Jeremiju govori Gospod: „Modri naj se ne hvali s svojo modrostjo, in močni naj se

ne hvali s svojo močjo, in bogati naj se ne hvali s svojim bogastvom, temveč, kdor se hvali, naj se hvali s tem, da mene pozna in ve, da sem jaz Gospod“ (Jerem. 9, 23. 24.) Ali nam te besede ne pričajo dovolj jasno, da nam je najpotrebnejši nauk nauk o Bogu, ker pravi Gospod, da naj se le ž njim hvalimo? In kako lepo nam je pokazal Jezus, da so nam verski nauki najbolj potrebni! Prišel je v hišo Lazarjevo v Betaniji. Lazarjeva sestra Marta si je mnogo prizadevala, da bi Jezusu kar najbolj mogoče dobro postregla, Marija, njena sestra, pa je sedla k nogam Gospodovim in verno poslušala njegovo besedo. Marta je pristopila in rekla: „Gospod! ti ni mar, da me moja sestra samo pusti streči? Reci ji tedaj, da naj mi pomaga.“ In Gospod je odgovoril in je rekel: „Marta, Marta! skrbna si in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno. Marija je najboljši del izvolila, kateri ji ne bo odvzet“ (Luk. 10, 38—42.). Ker je Marija Jezusov nauk tako zvesto poslušala, jo je Jezus pohvalil, da si je izvolila najboljši del. To je on potrdil o raznih prilikah še z drugimi besedami. „Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, drugo vam bo privrženo“ (Mat. 6, 33.) ali: „Človek ne živi le od kruha, ampak od vsake besede, katera pride iz ust božjih“ (Mat. 4, 4.) ali: „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal“ (Jan. 17, 3.). Tako je torej Jezus sam povedal, da ni skrb za posvetno, da ni posvetna učenost najprva in najpotrebnejša, ampak najpotrebnejši so mu božji nauki. Vprašajmo se zdaj:

2. Zakaj je nauk o katoliški veri najpotrebnejši?

Nauk o katoliški veri je zato najpotrebnejši, ker nas uči, kaj moramo storiti, da Bogu služimo in se večno vzveličamo.

Najbolj potrebno nam je, da se večno vzveličamo. To nam povedó besede Jezusové: „Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice“ (Mat. 6, 33.). Ko bi živeli le za ta svet, bi nam ne bilo treba skrbeti za nič drugega, kakor za to, kako bi na tem svetu srečno živeli. Ker pa je po tem življenju še drugo življenje, ki bode ali večno srečno ali večno nesrečno, sledi iz tega, da mora človek za posvetno

sicer tudi skrbeti, vendar tako, da pri tej skrbi ne pozablja na večno vzveličanje, marveč je vedno ima pred očmi, zakaj „kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ (Mat. 16, 26.). Kaj pomaga bogatinu, ki je imel kratko časa na zemlji obilo premoženja, se oblačil v škrlat in tančico, se vsak dan imenitno gostil, pri tem pa pozabil na to, kar je najbolj potrebno, skrbeti za večno vzveličanje; in se je pogubil? Kaj škoduje ubogemu Lazarju, da je kratko časa na zemlji trpel revščino, pa na najpotrebnejše ni pozabil, skrbel za svojo dušo in jo rešil? On se zdaj v nebesih veseli, bogatin pa v peklu gori. Da pa se bomo večno vzveličali, moramo prav spoznavati Boga, ga srčno ljubiti in mu zvesto služiti. Sv. pismo pravi: „Blagor človeku, ki najde modrost, in ima obilno razumnosti. . . Ona je dražji, kakor vse bogastvo, in karkoli si kdo želi, se ne more nji primerjati. . . Drevo življenja je njim, kateri jo sprejmejo, in kdor jo obdrži, je srečen“ (Preg. 3, 13—18.), in: „Tebe, (o Bog) poznati, je popolna pravičnost, in tvojo pravico in moč spoznati, je neumrjočnosti korenina“ (Modr. 15, 3.). Kristus pa pravi: „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal. (Jan. 17, 3.) Kaj bi nam koristilo, ko bi znali preračunati vsa zvezdna pota, ko bi spoznali vse naravne skrivnosti, pot v večno življenje pa bi nam ostala skrita! Pot v večno življenje pa nam kaže nauk o katoliški veri, ker nas uči prav spoznavati Boga, ga srčno ljubiti in mu zvesto služiti.

Ker je nauk o katoliški veri najpotrebnejši, je tudi naša sveta dolžnost, da ta nauk radi poslušamo, da ga bolj in bolj spoznavamo in vravnavamo po njem svoje življenje. Kako lepo so živeli prvi kristijani! Oni pa so tudi pridno hodili poslušat katoliški nauk. „Bili so stanovitni v nauku apostolov, in združeni v lomljenji kruha in v molitvah“ (Dej. ap. 2, 42), pravi sv. pismo o prvih kristijanih. Kristijani prvih tri sto let niso imeli cerkev in učilnic. Zaradi preganjanja so morali hoditi poslušat božjo besedo večkrat po noči, (v gozde, v gorske votline in podzemeljske jame), dostikrat so morali iti daleč in po nevarnih potih, a so vendar šli, da bi slišali božjo besedo in ugasili svojo žejo po resnici. — Da morajo vsi poslušati nauk o katoliški veri, je izrecna zapoved Kristusova. Kristus je zapovedal apostolom in njih naslednikom: „Pojdite in učite vse narode. . . Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“

(Mat. 28, 19. 20.). Kakor imajo torej duhovniki dolžnost, da katoliški nauk oznanjujejo in razlagajo, tako imajo vsi verniki dolžnost, da poslušajo ta nauk. Posebno pa morajo pridno poslušati krščanski nauk oni, ki v verskih resnicah niso dobro podučeni. Sem spadajo pred vsem otroci. „Pustite male k meni priti in nikar jim ne branite; zakaj takih je nebeško kraljestvo“ (Mat. 19, 14.), je dejal božji Vzveličar. Nimam pa v mislih le tistih otrok, ki še v šolo hodijo, marveč posebno tudi take, ki so že iz šole izstopili. Ravno v mladeniških letih začne se cimiti in poganjati tisto slabo seme, ki ga zaseje v srce človeško sovražnik božji, poganjati začne tisto seme, katero zasejejo v nedolžna in nepopačena srca pomagači hudobnega duha z besedo in z vzgledom, zapeljivci. Treba vam je zaradi tega, krščanski mladeniči in dekleta, orožja, s katerim izrujete in pokončate plevel, ki pričenja poganjati med pšenico dobrih nauk, treba vam je orožja, da se varujete in branite zoper skušnjave hudobnega duha, zapeljivega sveta in lastnega poželenja. Tako orožje naj vam bodo nauki sv. katoliške vere. — Za otroci prihajajo naj pridno h krščanskim naukom oni, ki se v svoji mladosti niso kaj prida učili, ali pa so to, kar so se naučili, že zopet pozabili. Takih je ogromna množica. — Nekateri imajo dolžnost druge učiti, kakor stariši. Krščanski stariši! prihajajte tudi vi radi h krščanskim naukom in pripeljite seboj svoje otroke. Tako boste sami Boga in njegovo sveto voljo natančneje spoznali in se učili mu prav služiti, spoznali boste, kaj in kako naj podučujete svoje otroke, da bodo časno srečni in večno vzveličani, ob enem pa jim dajate lep vzgled, ki pri otrocih toliko premore. — Pa tudi drugi naj se potrudijo vsako nedeljo, če je le mogoče, h krščanskemu nauku, saj so večkrat zadržani, da ne morejo priti k pridigam. „Človek ne živi le od kruha, ampak tudi od vsake besede, ki pride iz ust božjih“, govori Jezus (Mat. 4, 4.). Beseda božja nam je za dušo tako potrebna in koristna, kakor vsakdanji kruh za telo. Telo obnemore in umrje, ako nima hrane, ravno tako tudi duša. Kdor dolgo časa ali nikoli božje besede ne sliši, pozabi Boga in njegove zapovedi, izgubi strah in stud pred grehom, izgubi veselje do čednostnega življenja, in nasledek je večna poguba.

Nauk o katoliški veri je na kratko v posebni knjigi, katero vam je treba na pamet znati.

3. Kako pravimo knjigi, v kateri je na kratko nauk o katoliški veri?

Knjigi, v kateri je na kratko nauk o katoliški veri, pravimo katekizem.

Jezus Kristus je resnice sv. vere ustno učil, in tako so učili tudi apostoli in njih nasledniki, posebno v prvih stoletjih krščanstva. V tistih časih niso otrok, ki so bili zdravi, takoj krstili, ampak čakali so, da so malo bolj dorasli. Ko so toliko dorasli, da so mogli umevati vsaj poglobitve krščanske resnice, so jih, kakor tudi druge starejše ljudi, ki so hoteli se pokristijaniti, dalje časa poučevali v katoliškem nauku. Take učence so imenovali katehumene, učitelju, ki jih je poučeval, pravili so katehet, in nauku samemu so rekali katekizem. Katekizem se torej imenuje prav za prav poučevanje v krščanskem katoliškem nauku. V poznejših časih pa so učeni možje spisali knjige, v katerih se nahaja na kratko nauk o katoliški veri, in te knjige so s časoma tudi začeli imenovati katekizme. Katekizem je potemtakem zelo imenitna knjiga, katero mora vsakdo v časti imeti, zakaj čeravno katekizem ni po navdihnjenju sv. Duha spisán, vendar pa obsega tiste verske resnice, katere uči sv. katoliška cerkev, ki jo vodi sv. Duh, da ne more učiti nič napačnega. V katekizmu se nahajajo vse tiste verske in npravne resnice, katere mora kristijan verovati, po katerih mora vravnati svoje življenje, da bo časno srečen in večno vzveličan. Napoleon I. Veliki, francozki cesar, je sam učil neko deklico katekizma in ji rekel, da bo katekizem njen rešnik. Slavni Talleyrand tudi priča o Napoleonu, da je rekel, da katekizem mora rešiti človeško družbo. Tako je imel v čislh katekizem nekđaj mogočni cesar. Imejte ga v čislh tudi vi in učite se ga pridno!

4. V koliko poglavij delimo katekizem?

Katekizem delimo v pet poglavij.

Da si nauk o katoliški veri, kateri se nahaja v katekizmu lažje zapomnimo in lažje razumevamo, delimo katekizem v pet poglavij, poglavja v oddelke, oddelke pa v vprašanja in odgovore.

5. O čem govori petero poglavij katekizma?

Petero poglavij katekizma govori:

prvo o veri in apostolski veroizpovedi;

drugo o upanju in molitvi;

tretje o ljubezni in zapovedih;

četrto o milosti in zakramentih;

peto o krščanski pravičnosti in štirih poslednjih rečeh.

Vera je podlaga našega vzveličanja. Kristus sam pravi: „Kdor ne veruje bo pogubljen“ (Mark. 16, 16.). Sv. Pavel pa piše: „Brez vere ni mogoče dopasti Bogu“ (Hebr. 11, 6.). Vera je torej prvo, kar nam je k vzveličanju potrebno. Vera je tudi podlaga ali podstava, na katero se opirajo, stavijo vse druge resnice. Prav primerno je potemtakem, da govori prvo poglavje o veri. Ker pa je to, kar mora verovati katoliški kristijan, v kratkem sestavljeno v apostolski veroizpovedi ali apostolski veri, govori prvo poglavje tudi o njej.

Bog nam je obljubil večno vzveličanje, ako bomo živeli po njegovih naukih in zapovedih. Bog, kateri je vse-mogočen, neskončno dobrotljiv in zvest (Hebr. 10, 23.) nam je to obljubil, zato pa moramo tudi v njega upanje imeti in je kazati z molitvijo, o čemer govori drugo poglavje.

Ni še dovolj, ako spoznavamo Boga po veri in v njega upamo, ampak moramo ga tudi nad vse ljubiti. Kdor pa koga ljubi, tudi rad stori, kar mu on zapoveduje. Ako torej Boga ljubimo, bomo tudi zvesto izpolnjevali njegove zapovedi. Kristus sam tako-le pravi: „Ako pa hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi“ (Mat. 19, 17.) in njegov ljubljenelec sveti Janez uči: „To je ljubezen do Boga, da izpolnjujemo njegove zapovedi“ (I. Jan. 5, 3.). Tretje poglavje o tem govori.

„Ne premoremo iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga“, beremo pri sv. Pavlu (II. Kor. 3, 5.). Ako po nauku sv. Pavla sami iz sebe, brez pomoči božje, niti kaj dobrega misliti ne moremo, nam je še gotovo manj mogoče brez milosti, brez pomoči božje verovati v Boga, upati vanj in ga ljubiti. Milost, pomoč božjo pa prejemamo v sv. zakramentih, katere je postavil Jezus Kristus nam v vzveličanje, zato govori četrto poglavje katekizma o milosti in zakramentih.

Kdor se s pomočjo milosti božje ogiblje hudega in dela dobro, kakor uči sv. vera, imenuje se krščansko pravičen. Da bomo pa vedeli, katerih grehov se nam je zlasti ogibati in v katerih čednostih se vaditi, da bomo krščansko pravični, govori peto poglavje o krščanski pravičnosti in posebej še o štirih poslednjih rečeh, katerih premišljevanje človeka najkrepkeje odvrča od greha in ga nagibje k dobrim delom, kakor pravi sv. pismo: „Spominjaj se svojih poslednjih rečij, in vekomaj ne boš grešil“ (Sir. 7, 40.)

Z v r š e t e k.

Krščanski poslušalci! Slišali smo danes, da je nauk o katoliški veri najpotrebnejši, ker nas uči, kaj moramo storiti, da Bogu služimo in se večno vzveličamo. Gotovo bi se vsak izmed vas rad vzveličal, zakaj če ne pride v nebesa, v kraj večnega veselja, pride gotovo v pekel, v kraj večnega trpljenja. Učite se zaradi tega pridno katekizma doma in prihajajte pridno v cerkev poslušat njegovo razlaganje, da bodo o vas veljale besede, ki jih beremo pri preroku Danijelu: „Kateri pa so bili učeni, se bodo svetili kakor nebesna svetloba“ (Dan. 12, 3.). Izpolnjujte pa tudi vse nauke, da bode katekizem vodilo vašega življenja, in da bo mogel vsak reči s psalmistom: „Ljubim tvoja povelja bolj kakor zlato in biser. Zatorej se ravnaj po vseh tvojih zapovedih, črtim vsako krivično pot“ (Ps. 118, 127. 128.). Amen.

2. Krščanski nauk.

Vsakega človeka prva in najimenoitnejša skrb bi morala biti skrb za vzveličanje duše. „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ (Mat. 16, 26.) Svojo dušo rešiti more le tisti, ki Bogu prav služi. „Ako pa hočeš v življenje iti, izpolnuj zapovedi“ (Mat. 19, 17.). Bogu služiti in svojo dušo vzveličati pa nas uči nauk o katoliški veri, ki se nahaja v katekizmu. Katekizem delimo v pet poglavij, izmed katerih govori prvo o veri sploh v 1. oddelku in posebej o apostolskeji veroizpovedi v 2. odelku.

6. *Kaj se pravi „krščansko verovati“?*

Krščansko verovati se pravi, vse za resnico imeti, kar je Bog razodel in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati.

Verovati sploh se pravi, za resnico imeti, kar nam kdo pove. Sv. Pavel piše: „Vera je trdno čakanje upanih rečij, prepričanje o rečeh, katere se ne vidijo“ (Hebr. 11, 1.). Če nam kdo reče: Zemlja je okrogla in se vsakih štiri in dvajset ur enkrat zasukne okoli svoje osi, pa to za resnico imate, pa ste prepričani o resnici tega, kar se vam pové, dasiravno tega sami ne sprevidite, potem verujete. Verovati torej ne pomeni toliko, kakor vedeti. Da je zdaj dan, nimate za resnico zaradi tega, ker vam jaz to pravim, ampak zato, ker sami vidite, da je dan; da je trikrat tri devet, nimate za resnico, zato, ker vam kdo drugi to pové, ampak zato, ker sami to sprevidite. — Verovati tudi ni toliko, kakor „meniti“, „se komu dozdevati“; zakaj kdor samo meni, komur se le dozdeva, da bi utegnilo kaj biti resnica, tisti še o resnici ni prepričan, ampak on dvomi, ker si misli, morebiti je to resnica, morebiti pa tudi ne. Če za resnico imamo kaj takega, kar nam pové kak človek, je to človeška vera, če pa imamo za resnico to, kar je Bog razodel, je to božja ali krščanska vera. Tako božjo vero je imel Abraham. Bog mu je rekel: „Pojdi iz svoje dežele in od svoje rodovine in iz hiše svojega očeta in pridi v deželo, katero ti bom pokazal. Storil te bom v velik narod in te blagoslovil; poveličal bom tvoje ime in boš blagoslovljen. . . In v tebi bodo blagoslovljeni vsi rodovi zemlje“ (I. Mojz. 12, 1—3.). Abraham je imel za resnico, kar mu je Bog obljubil, da bodo v njem blagoslovljeni vsi rodovi zemlje, čeprav še ni imel nobenega naslednika. Svojo vero pa je pokazal s tem, da je izpolnil, kar mu je Bog zapovedal. — Kaj pa pomeni, kar je Bog razodel? Razodeti ali odkriti se pravi, to, kar nam je bilo poprej neznano, znano storiti. Verovati, kar je Bog razodel, pomeni torej, vse tiste nauke, katerih poprej nismo poznali ali smo jih poznali le nekoliko, pa nam jih je Bog znane storil ali vsaj bolj jasno povedal, za resnico imeti. Ker pa je Jezus Kristus zaklad sv. vere izročil sv. katoliški cerkvi, da jo oznanjuje in ljudem pové, kaj je Bog razodel, zato še stoji: in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati. No-

bene resnice, ki jo je Bog razodel in nam jo po katoliški cerkvi zapoveduje verovati, ne smemo zavreči, ampak vse moramo verovati. „Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 26, 20.) govori Kristus.

7. Zakaj moramo za resnico imeti, kar je Bog razodel?

Kar je Bog razodel, moramo za resnico imeti, ker je Bog sam na sebi resnica in torej ne more ne goljufati ne goljufan biti.

Ljudem ne moremo vselej verovati, ker dostikrat resnico nalašč prikrivajo, ali pa resnice ne vedó. Če nam torej kak človek kaj pové, kar ni resnično, se ali moti, ali pa laže. Bog pa vselej more resnico govoriti, ker je vseveden, ker je neskončno moder, on pa tudi vselej resnico govoriti hoče, ker je sam na sebi resnica, ali resničnost sama. „Bog ni kakor človek, da bi lagal“ (IV. Mojz. 23, 19.). „Tvoje besede so na resnico utrjene“ (Ps. 118, 160.). „Nemogoče je, da bi Bog lagal“ (Hebr. 6, 18.). Ker ni mogoče, da bi Bog lagal, da bi se zmotil, zato tudi ne more nikogar goljufati, ne sam goljufan biti. In ker to ni mogoče, moramo tudi vse, kar je Bog razodel, za resnico imeti, če tudi nam je ta ali ona razodeta resnica nerazumljiva. Ako bi tega ne storili, bi hudo žalili Boga, zakaj s tem bi kazali, da ga nimamo za neskončno resničnega, modrega, svetega, kar je gotovo pregrešno.

8. Po kom je Bog razodel, kar moramo verovati?

Kar moramo verovati, je Bog razodel po očakih in prerokih, poslednjič pa po svojem Sinu Jezusu Kristusu in po apostolih.

Dobrotljivi Bog podelil nam je pamet, da bi ž njeno pomočjo spoznavali njega, njegove lastnosti in dolžnosti, ki jih imamo mi do njega. Toda vseh resnic, ki so nam vedeti potrebne, ne moremo spoznati s svojo pametjo, ker presegajo naš razum. Pa tudi vseh tistih resnic, katere je mogoče s svojo pametjo spoznati, bi ali celó ne spoznali, ali ne dovolj

jasno, ali ne brez velikega truda in marsikaterih zmot, ker je bila naša pamet po izvirnem grehu otemnena in naša volja pohujšana. Priča tega so nam zmote, v katere so zabredli tudi najbolj olikani paganski narodi. Iz tega spoznamo, kako potrebno je bilo, da je Bog sam razodel one resnice, ki bi ostale drugače neznane, skrite. „Velikokrat in po mnogih potih“, piše sv. Pavel, „je nekdanj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič te dni nam je govoril po (svojem) Sinu“ (Hebr. 1, 1. 2.). Očaki ali patrijarhi so bili pradedje ali pra-očetje človeškega rodu, kakor n. pr. Adam, Noe, Abraham, Izak, Jakob itd. Kakor oče svojega otroka, učitelj svojega učenca, tako je učil Bog sam naše prve stariše, tako očake Abrahama, Izaka, Jakoba, ali pa jim pošiljal angele, da so jih podučevali, ter jim zapovedal, naj podučujejo svoje mlajše. — Preroki so bili oni od Boga razsvetljeni možje, katere je pošiljal, da bi oznanjevali ljudem njegovo voljo, jih opominjali k pokori in prerokovali prihodnje reči, posebno o obljubljenem Odrešeniku. — Dasiravno so se ljudje proti ljubeznivemu in dobrotljivemu Bogu kazali večkrat nehvaležne, in so celo morili preroke, katere jim je pošiljal, je vendar poslednjič še poslal svojega edinorojenega Sinu z nebes, da je kot človek pri nas bival in nam voljo svojega nebeškega Očeta in nebeške resnice najpopolnejše razodeval. „Kar tedaj jaz govorim“, rekel je sam Jezus, „tako govorim, kakor mi je Oče rekel“ (Jan. 12, 50.) in: „Jaz sem v to rojen, in v to prišel na svet, da pričam resnici. Vsak, kateri je iz resnice, posluša moj glas“ (Jan. 18, 37.). — Tudi apostoli so bili oznanjevalci razodetja božjega; zakaj oni so bili priče tega, kar je Jezus učil in storil, njim je Jezus obljubil sve-tega Duha, da bi od njega razsvetljeni in potrjeni oznanjevali vsem ljudem njegove božje nauke, kakor jim je rekel pred svojim vnebohodom: „Prejeli bote moč sv. Duha, kateri bo prišel v vas, in mu bote priče v Jeruzalemu, in po vsi Judeji in Samariji, in do kraja sveta“ (Dej. ap. 1, 8.).

Vse, kar nam je Bog oznanil po očakih in prerokih, in poslednjič po svojem Sinu in njegovih apostolih v naše vzveličanje, imenuje se razodetje Božje. Dragi poslušalci! kaj ne, kako srečne se moramo imenovati, da imamo razodetje Božje, ki nam kaže, kako nam je treba živeti na tem svetu, da bomo vekomaj srečni na onem! Bodimo Bogu iz srca hvaležni, da se nam je razodel!

9. Komu je izročil Jezus Kristus, kar je Bog razodel?

Kar je Bog razodel, izročil je Jezus Kristus katoliški cerkvi.

Jezus Kristus je mogel svoje nauke in kar je Bog že poprej razodel izročiti onemu, ki je bil že takrat na svetu, ko je še on bival med nami, in je še zdaj na svetu, da nam jih lahko pové, to pa je sv. katoliška cerkev. Njo in le njo je Kristus ustanovil, njej je izročil svoje nauke in obljubil, da bo pri njej do konca sveta, njej je obljubil sv. Duha. Učeči cerkvi — apostolom in njihovim naslednikom v apostolskeji službi, rimskemu papežu in škofom, ki so s papežem v zvezi — je Jezus rekel: „Pojdite in učite vse narode. . . . Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte! jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mat. 28, 19.). — Tudi je rekel apostolom in njih naslednikom: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane vekomaj pri vas, Duha resnice“ (Jan. 14, 16. 17.). Ker je Jezus Kristus le katoliški cerkvi izročil, kar je Bog razodel, sledi iz tega, da nobena druga cerkev nima pravega razodetja božjega, kakor le katoliška, saj tudi še nobene druge cerkve ob Kristusovem času ni bilo, da bi jej bil izročil razodetje božje, razven katoliške.

10. Čemu je izročil Jezus Kristus katoliški cerkvi, kar je Bog razodel?

Kar je Bog razodel, izročil je Jezus Kristus katoliški cerkvi, da vse nepokvarjeno ohrani, vse ljudi uči in jim zapoveduje, kaj morajo verovati in storiti, da se vzveličajo.

Jezus Kristus je izročil katoliški cerkvi razodetje božje, da je nepokvarjeno ohrani, to se pravi: Cerkev mora paziti, čuvati, da ostanejo vsi tisti nauki, katere ji je on izročil, čisti; taki, kakeršne ji je on izročil, nepopačeni. Nauki Kristusovi bi se pokvarili, ko bi se kaj od njih pozabilo, pozgubilo, pa tudi, ko bi se kaj dodalo, kar ne spada k razodetim naukom. Da se kaj takega ne zgodi, mora zabraniti sv. cerkev. In v resnici je ona to od Kristusa naloženo dolž-

nost vsigdar izvrševala. Edino ona ni nikdar verskih nauk spreminjala, ni nikdar tega zavrгла, kar je poprej sprejela in razglasila kot versko resnico, in nikdar ni razglasila kot versko resnico, kar je poprej zavrгла kot krivo vero. Drugače je pri verskih ločinkah. Ako je kdo hotel učiti kot versko resnico, kar ni Bog razodel, je sv. katoliška cerkev vsigdar tak nauk kot krivi nauk obsodila in ga zavrгла. Po pravici se zato imenuje čuvajka sv. vere.

Jezus Kristus je katoliški cerkvi božje razodetje tudi izročil, da vse ljudi uči in jim zapoveduje, kaj morajo verovati in storiti, da se vzveličajo. To spoznamo iz besed, ktere je govoril Jezus apostolom: „Pojdite in učite vse narode... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 28, 19.). Tudi to naročilo Gospodovo je katoliška cerkev vsigdar izpolnjevala. O apostolih pravi sv. pismo: „Oni pa so šli, in so učili povsod“ (Mark. 16, 20.). Najpoprej so učili v Jeruzalemu in drugih krajih judovske dežele, ko pa so jih Judje odpodili, razkropili so se križem sveta oznanjevaje Kristusove nauke. Da nadaljujejo njihovi nasledniki od Kristusa pričeto delo, nam priča cerkvena zgodovina. Rimski papeži pošiljajo leto za letom misijonarje k paganskim ljudstvom, da razširjajo med njimi sv. vero, pošiljajo vsem kristijanom svoje okrožnice; škofje pošiljajo vernikom svojih škofij duhovnike in pastirske liste, in mašniki oznanjujejo na župnijah njim v pastirovanje odločenih vsako nedeljo in praznik božje nauke v pridigah in krščanskih naukih, podučujejo mladino v šolah, „da bi bili vsi ljudje vzveličani, in k spoznanju resnice prišli“ (I. Tim. 2, 4.).

11. Zakaj moramo za resnico imeti, kar nam Bog po katoliški cerkvi zapoveduje verovati?

Kar nam Bog po katoliški cerkvi zapoveduje verovati, moramo za resnico imeti:

1. ker je Jezus Kristus sveti cerkvi podelil dar nezmotljivosti.

Jezus Kristus je podelil sv. cerkvi dar nezmotljivosti, se pravi: ona ne more nič krivega učiti, pa tudi nič takega zapovedati, kar bi ne bilo prav, ker jo sv. Duh razsvetljuje in vodi, da le to uči in le to zapoveduje, kar je resnično in kristijanom v zveličanje. Da je Jezus Kristus res podelil sveti

cerkvi dar nezmotljivosti, nam pričajo te-le njegove besede: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mat. 28, 20.). S temi besedami je Jezus obljubil apostolom svojo pomoč pri oznanjevanju sv. evangelija, gotovo se torej niso mogli motiti. Ker pa so apostoli umrli, Jezus pa je rekel: Jaz sem z vami vse dni, do konca sveta, je s tem hotel povedati, da bode tudi z nasledniki apostolov, ki bodo za njimi opravljali učeniško službo. — Kristus je apostolom obljubil tudi pomoč sv. Duha. „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo drugega Tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice“ (Jan. 14, 16. 17.). Drugokrat pa je dejal: „Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico“ (Jan. 16, 13.). Tukaj obeta Kristus apostolom, da bo Duh resnice pri učениkih sv. cerkve ostal vekomaj, da jih bo učil vso resnico. Kako bi se potem motila sv. cerkev v nauku Kristusovem? Ni mogoče. Prav zato jo imenuje sv. Pavel „steber in podlago vse resnice“ (I. Tim. 3, 15.). Kakor se na podlago in na stebre naslanja poslopje, da se ne zruši, tako je oprt na dar nezmotljivosti sv. cerkve nauk Kristusov, da vedno ostane čist in brez zmote. Ker je torej sv. cerkev pri oznanjevanji in razlaganji Kristusovih nauk nezmotljiva, moramo vse, kar ona uči, imeti za trdno in gotovo resnico, odobravati, kar ona odobrava, zametavati, kar ona zametava, storiti, kar ona zapoveduje, potem se nam ne bode treba bati, da bi zgrešili pravo pot v nebesa. — Kar nam Bog po katoliški cerkvi zapoveduje verovati, moramo za resnico imeti:

2. ker je naravnost zapovedal, da moramo poslušati cerkev.

Da moramo poslušati cerkev, sledi že iz besed, katere je govoril apostolom: „Pojdite in učite vse narode... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 28, 19. 20.). Kakor je zapovedano učeči cerkvi, da Kristusov nauk oznanjuje, tako je zapovedano vernikom, da cerkev, kadar oznanjuje božje nauke, poslušajo, in če kaj verovati velevala, verujejo, zakaj ona, kar uči in zapoveduje, v Jezusovem imenu in na njegovo povelje uči in zapoveduje. Drugokrat je pa rekel Jezus apostolom: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ (Luk. 10, 16.). On je hotel reči: Kdor vas posluša, ki ste moji namestniki, ga bom tako poplačal, kakor če bi mene poslušal; kdor pa vas zaničuje, bo prav tako kaznovan, kakor če bi mene zaničeval. In zopet

je rekel: „Če pa tvoj brat (ki je zoper tebe grešil) cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik“ (Mat. 18, 17.). Vidite, kako strogo in kako naravnost je Kristus zapovedal poslušati cerkev.

Z v r š e t e k.

„Večjega bogastva, večjega zaklada ni, kakor je katoliška vera“, pravi sv. Avguštin. Predragi kristijani! Katoliške vere smo se učili doma od svojih starišev, katoliške vere smo se natančneje učili v šoli in v cerkvi. Zahvalimo Boga za milost sv. vere in držimo se trdno nauk katoliške cerkve, kateri je Jezus Kristus izročil razodetje božje, da je nepokvarjeno ohrani, da vse ljudi uči in jim zapoveduje, kaj imajo verovati in storiti, da se vzveličajo, kateri je podelil dar nezmotljivosti, da nas more prav učiti, in katero poslušati je strogo zapovedal. „Poslušaj, moj sin! nauk svojega očeta in ne puščaj v nemar postave svoje matere“ (Preg. 1, 8.). Amen.

3. Krščanski nauk.

„Velikokrat in po mnogih potih je nekdaž Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič te dni nam je govoril po (svojem) Sinu“ (Hebr. 1, 1. 2.). Kar je Bog razodel v raznih časih, v raznih krajih in po raznih osebah, izročil je Jezus Kristus katoliški cerkvi, da bi vse nepokvarjeno ohranila, vse ljudi učila in jim zapovedovala, kaj morajo verovati in storiti, da se vzveličajo. Da bi sv. cerkev to nalogo prav izvrševala, brez vsake zmote, podelil ji je Jezus Kristus dar nezmotljivosti, in da bi imela pri vernikih večjo veljavo, je naravnost zapovedal, da jo moramo poslušati. Kje pa so tisti viri, iz katerih zajema katoliška cerkev razodetje božje, ali:

12. Kje se nahaja, kar je Bog razodel in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati?

Kar je Bog razodel in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati, nahaja se deloma v svetem pismu, deloma pa v ustnem izročilu.

Ako hočem, da kdo, ki bode še le čez mnogo let prišel na svet, ali ki živi v kakem oddaljenem kraju, kako reč izvé,

mu moram to zapisati ali pa komu drugemu naročiti, da mu zapiše. On zvé torej to, kar mu želim naznaniti, po pismu. Ako pa komu drugemu naročim, da naj ljudem, ki niso tukaj ali ki bodo še le po mnogih letih živeli, kako reč oznani z besedami, zvedó tisto reč po ustnem izročilu. Ako pa kako reč zapišem in potem še komu naročim, da naj jo še ustno naznani in razloži, zvé se tista reč po pismu in po ustnem izročilu. Vidite, predragi kristijani, tudi Bog je skrbel za to, da se to, kar je razodel po očakih in prerokih, poslednjič pa po svojem Sinu Jezusu Kristusu in po apostolih, ohrani in zvé, in sicer se nahaja to deloma v svetem pismu, deloma pa v ustnem izročilu. Sv. pismo, kakor ustno izročilo sta tedaj vira, iz katerih zajemlje sv. katoliška cerkev nauke božje.

13. Kaj je sveto pismo?

Sveto pismo je zbirka tistih knjig, ki so spisane po navdihnjenju svetega Duha in jih sveta cerkev pripoznava za božjo besedo.

Razodetje božje, ki se nahaja v sv. pismu, se imenuje tudi zapisana beseda božja. Zapisana beseda božja se imenuje „sveto“ pismo, ker je to, kar se nahaja v zapisani besedi božji v resnici sveto, ter nam pomaga, da svetost dosežemo. Sv. pismo se imenuje zbirka, ker ne obsega le ene knjige, ampak več knjig, katere so spisali različni sveti možje v raznih časih, in katere knjige so se pozneje zbrale v eno veliko knjigo. Dasiravno so sv. pismo spisali ljudje, vender ono ni človeško delo, ampak tudi božje; zakaj tisti sv. možje, ki so spisali sv. pismo, so pisali po navdihnjenju sv. Duha. Sv. Duh je namreč te možé razsvetil, da so sploh pisali, in jih tudi razsvetil, da so pisali le to, kar jim je on razodel po svojem navdihnjenju. Ako bi komu izmed vas oče rekel: Piši bratu, ki je na tujem, to in ono, in bi po očetovem naročilu isto napisal, bi se tako pismo smelo imenovati očetovo pismo, zakaj dasiravno ni oče sam pisal, je vender v pismu to, kar je on pisati velel. Sv. pismo so sicer pisali ljudje, vender, ker so pisali po navdihnjenju sv. Duha, tako kakor jih je on razsvetljeval, se sv. pismo imenuje tudi zapisana beseda božja, božje pismo.

Da je sv. pismo spisano po navdihnjenju sv. Duha, da je torej beseda božja, je katoliška cerkev vedno učila opiraje

se na izreke apostolov in sv. očetov. Tako pravi sv. Pavel: „Vse pismo od Boga vdihnjeno, je koristno za učenje, za prepričanje, za posvarjenje, za podučenje v pravici“ (II. Tim. 3, 16.). In sv. Peter piše: „Prerokovanje (sv. pisma) ni nikdar iz človeške volje prišlo; temveč od sv. Duha navdihnjeni so govorili sveti možje božji“ (II. Petr. 1, 21.). Ravno tako trdijo sv. cerkveni očetje, da je bilo sv. pismo spisano po navdihnjenju sv. Duha. Sv. papež Klement imenuje sv. pismo „resnične izreke sv. Duha“ (Ep. I. ad Cor. n. 45.). Sv. Irenej pravi: „Pisma pa so popolna, saj so od Besede božje in njegovega Duha narekovana“ (Contr. haer. I. II. c. 28, 2.). Sveti Gregor Veliki pravi: „Sv. pismo je odposlanica božja na njegove stvari.“ Sv. Antonij puščavnik pravi o sv. pismu: „Sveto pismo je takorekoč list, kateri smo prejeli iz naše domovine od našega ljubega Očeta.“ O sv. evangelijih piše sv. Avguštin, da so, „kakor bi jih bila napisala lastna roka Kristusova.“ Tako in enako učijo tudi drugi cerkveni očetje.

Da spadajo kake bukve k sv. pismu, pripoznavati jih mora tudi sv. cerkev za božjo besedo. Sv. cerkvi je izročil Jezus Kristus razodetje božje, da je ohranjuje nepokvarjeno, ona ima torej tudi dolžnost in pravico razsoditi in izreči, katere knjige so bile spisane po navdihnjenju sv. Duha in spadajo k sv. pismu. Ako pa sv. cerkev, nezmotljiva učiteljica narodov, ne pripozna in ne izreče, da obsega kaka knjiga božjo besedo, nimamo za to poroka, ko bi jo spisal tudi najsvetejši mož. Zato je rekel sv. Avguštin, „da bi še sv. evangeliju ne verjel, ako bi ga k temu ne nagibala veljava svete cerkve“, ako bi sv. cerkev ne bila pripoznala, da obsega sv. evangelij nauk božji, besedo božjo. Tako imamo eno pismo sv. Barnaba apostola, imamo tudi različna prerokovanja in razodetja, ki se nahajajo v bukvah sv. Jederti, sv. Brigite, sv. Hildegarde in drugih, vendar pa jih ne častimo kot besedo božjo, ker jih sv. cerkev ni pripoznala kot božjo besedo.

Ker obsega sv. pismo razodetje božje, zato je je treba v časti imeti in njegove besede, naj se jih bere ali pravi kdorkoli, tako sprejemati, kakor če bi prihajale iz ust Boga samega. Prvi kristijani so imeli sv. pismo v taki časti, da so raji najgrozovitejše smrti umrli, kakor pa izročili svete knjige neverskim trinogom. Nekateri svetniki, kakor postavim sv. Karol Boromej, so brali sv. pismo vsigdar klečé. In kako časti katoliška cerkev sv. evangelij! Preden se bere

sv. evangelij pri sv. maši, moli mašnik na sredi altarja globoko priklonjen, da bi Bog očistil njegovo srce in njegove ustnice, kakor je očistil z gorečim ogljem ustnice preroka Izaija. Ko se bere sv. evangelij, vsi vstanejo iz spoštovanja do besede božje in nazadnje se evangelijska knjiga spoštljivo poljubi. Vitezi v starih časih so potegnili meče iz nožnic v znamenje, da so pripravljeni za evangelijske nauke se vojskovati ter dati svojo kri in življenje. Da je zeló grdo, sramotno in pregrešno se iz besed svetega pisma norčevati ali jih napačno obračati, gotovo tudi sami sprevidite. Moramo pa tudi besedo božjo, ki se nahaja v sv. pismu, zvesto poslušati, sami radi prebirati evangelijsko knjigo ter sv. zgodbe, pa tudi po tistih naukah živeti.

14. Kako delimo sveto pismo?

Sveto pismo delimo v sveto pismo stare in nove zaveze ali starega in novega zakona.

Kaj pa je to zaveza? Če si dva obljubita, da hočeta drug drugemu kaj storiti, recimo pomagati, kako to delajo kralji in cesarji, je to zaveza ali zveza, katero skleneta med seboj. Tudi Bog je z ljudmi sklenil zavezo pred Kristusovim rojstvom. Tako je sklenil zavezo z Abrahamom, ko mu je rekel: „Jaz sem vsemogočni Bog, hodi pred menoj in bodi popoln! Storil bom zavezo med seboj in teboj, in te pomnožil jako močno“ (I. Mojz. 17, 1. 2.). Pozneje je Bog sklenil zavezo z Abrahamovimi zarodniki, z Izraelci. Bog je obljubil po Mojzesu izraelskemu ljudstvu, da mu hoče dati v last obljubljeni deželo in je blagosloviti s časnim premoženjem. Izraelci pa so morali obljubiti, da bodo njega edinega molili in izpolnjevali njegove zapovedi. Zaveza, katero je Bog sklenil po Mojzesu z izraelskim ljudstvom, se imenuje stara zaveza ali stari zakon. Ta zaveza je imela trajati do Kristusovega prihoda.

Po Kristusu pa je Bog sklenil zavezo z vsemi ljudmi. Bog je obljubil ljudem odpuščenje grehov, svojo milost in nebeško kraljestvo zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa, ljudje pa morajo obljubiti Bogu, da bodo vse verovali, kar je Bog razodel po Jezusu Kristusu, in da bodo storili vse, kar je zapovedal. Zaveza, katero je Bog sklenil po Jezusu Kristusu z vsemi ljudmi, se imenuje nova zaveza ali novi zakon ter ima trajati do konca sveta.

Velik razloček vidimo med starim in novim zakonom: Posrednik starega je Mojzes-človek, novega je Sin božji; stari se je sklenil z živalsko daritvijo, novi z Rešnjo krvjo Jezusovo; stari je obetal ponajveč časne, novi pa večne dobrote; stari je bil začasen, novi je večen; stari je podoba in senca, novi popolna resnica; stari je sklenjen samo med Bogom in jednim ljudstvom, novi pa med Bogom in celim človeškim rodом (Dr. Fr. Lampe, Zgodbe sv. pisma str. 220.).

15. Kaj je v svetem pismu starega zakona?

V svetem pismu starega zakona je to, kar je Bog razodel od ustvarjenja sveta do Jezusa Kristusa.

Bukve starega zakona se razdelijo v zgodovinske, podučne in preroške. Zgodovinskih knjig starega zakona je 21, in sicer te-le: 5 Mojzesovih knjig; knjige: Jozvetova, sodnikov in Rutina; 4 knjige kraljev; 2 kroniški knjigi; knjige: Ezdrova, Nehemijeva, Tobijeva, Juditina in Esterina, in 2 knjigi Makabejcev. — V zgodovinskih knjigah je popisano, kar je Bog od začetka sveta storil za človeški rod, kako je ustvaril prve stariše, jima svojo milost dal, kako ju je po storjenem grehu kaznoval in jima obljubil Odrešenika. Posebno se v zgodovinskih knjigah popisuje, kaj je Bog vse storil za izvoljeno ljudstvo, da bi verovalo va-nj in prihodnjega Odrešenika in izpolnjevalo zapovedi božje.

Podučnih bukev starega zakona je 7, in sicer: Jobova knjiga, psalmi, Salomonovi pregovori, pridigar, visoka pesem, knjiga modrosti in Sirahova knjiga. V podučnih bukvah daje Bog ne le Judom, marveč vsem ljudem različne nauke, kako morajo živeti, kako Bogu služiti, da bodo že na tem svetu zadovoljni in srečni, po smrti pa večno vzveličani.

Preroških knjig starega zakona je 17, in sicer: knjige velikih prerokov, ki so bili: Izaija, Jeremija z Baruhom, Ecehijel in Danijel; in knjige malih prerokov, ki so bili: Ozej, Joel, Amos, Abdija, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Sofonija, Hagej, Caharija in Malahija. V preroških bukvah nahajamo razna prerokovanja, posebno o Odrešeniku sveta, pa tudi opomine k veri, zaupanju in pokori.

16. *Kaj je v svetem pismu novega zakona?*

V svetem pismu novega zakona je to, kar je Bog razodel po Jezusu Kristusu in njegovih apostolih.

Tudi v novem zakonu razločujemo zgodovinske, poučne in preroške knjige. K zgodovinskim knjigam novega zakona spadajo 4 evangeliji, katere so spisali sv. Matej, Marko, Luka in Janez, ter dejanje apostolov, katero je spisal sveti Luka. Evangelij je grška beseda in pomeni po slovensko to, kar „veselo oznanilo“. Zakaj pač? Ko bi kak jetnik, ki že dolgo časa zdihuje v ječi in nima upanja, da bi bil kedaj rešen, dobil pismo, v katerem se mu daje na znanje, da ga pride iz ječe rešit sam kraljev sin, bi bilo to izvestno za nj veselo oznanilo. Še boljše, še veselejše oznanilo pa nahajamo v sv. evangeliju; zakaj v njem se nama daje na znanje, da je Sin kralja nebes in zemlje, Sin božji se včlovečil, na zemlji živel, ljudi učil spoznavati pravega Boga, in nas slednjič po svojem bridkem trpljenju in sramotni smrti na križu rešil iz sužnosti greha in sužnosti hudobnega duha ter nam zopet odprl nebesa, katera je zaprl Adamov greh. To je za nas gotovo veselo naznanilo.

Stirje evangelisti imajo ob strani navadno skrivnostne podobe, tako sv. Matej angela s človeškim obrazom, sveti Marko leva, sv. Luka darilno govedo in sv. Janez orla. Po razlaganju sv. Hijeronima pomeni angel s človeškim obrazom pravo in resnično človeško naravo Kristusovo, ki jo ravno ta evangelist dokazuje z bukvami rodu Jezusa Kristusa, s katerimi pričenja svoj evangelij; lev pri sv. Marku nas spominja na besede sv. Janeza Krstnika, ki je enako levu v puščavi klical vsem stanovom: „Storite vreden sad pokore!“ — darilno govedo pri sv. Luki zaznamenuje, da sv. Luka svoj evangelij pričenja z duhovstvom Caharijevim, kateri je moral kot duhovnik darovati tudi goveda; sv. Janez pa ima poleg sebe orla, ker se že v začetku svojega evangelija vzdiguje kakor orel visoko v nebo do veličastva božjega, govoreč o večnem rojstvu včlovečene besede, Sina božjega. — Dejanje apostolov nam pripoveduje, kako so po vnebohodu Gospodovem apostoli — posebno sv. Peter in Pavel — razširjali sv. cerkev po vsem takrat znanem svetu, in kako so prvi kristijani bogoljubno živeli.

K podučnim knjigam novega zakona spadajo listi, katere so spisali nekateri apostoli; vseh skupaj jih je 21. Štirinajst jih je spisal učitelj narodov, sv. Pavel, raznim mestom ali deželam, izmed drugih sedem pa je spisal dva sv. Peter, enega sv. Jakob, tri sv. Janez in enega sv. Juda Tadej. Zadnjih sedem listov je bilo namenjenih vsem krščanskim občinam sploh, zato se ti listi imenujejo katoliški ali vesoljni. V teh pismih razlagajo apostoli vernikom razne verske resnice ter jih opominjajo, naj se zvesto in trdno drže sv. vere.

Preroške bukve imamo v novem zakonu samo ene in sicer skrivno razodetje sv. Janeza evangelista. Sv. Janeza, ki je bil škof v mestu Efezu, je pregnal velik preganjalec kristijanov, cesar Domicijan, na otok Patmos, in tam mu je Bog razodel skrivne reči, posebno, kako se bo godilo sv. katoliški cerkvi do konca sveta.

Z v r š e t e k.

Dragi poslušavci! Z velikim veseljem prebirajo otroci, ki so v tujini, pisma, ki jih dobivajo od doma od ljubega očeta; zopet in zopet jih jemljejo v roke, jemljejo si k srcu nauke in opomine, katere jim daje oče v poslanih pismih. Mi vsi smo otroci enega Očeta v nebesih in tudi mi imamo od njega pismo polno lepih nauk. Ne bomo li radi prebirali in poslušali nauk svojega nebeškega Očeta? „Kako sladke so besede tvoje mojemu grlu, bolj ko med mojim ustom... Tvoja beseda je svetilo mojim nogam in luč mojim stezam. Prisegel sem in sklenil držati se tvojih pravičnih sodbâ“, je rekel kralj David (Ps. 118, 103. 105. 106.). Tako moramo tudi mi skleniti držati se nauk božjih, ki nam jih podaja sv. pismo, „zakaj karkoli je pisano, je v naše podučenje pisano“, govori sv. Pavel (Rimlj. 15, 4.). „Bodite delavci besede božje, ne samo poslušavci“ (Jak. 1, 22.). Amen.

4. Krščanski nauk.

Vir, iz katerega zajemlje sv. cerkev božje nauke, katere morajo vsi kristijani verovati, je sv. pismo, to je zbirka tistih knjig, ki so spisane po navdihnjenju svetega Duha in jih sveta cerkev pripoznava za božjo besedo. Sv. pismo pa

ni edini vir, iz katerega zajemlje katoliška cerkev božje nauke, ampak ona ima še drugi vir, ki sv. pismo spopolnjuje, ker hrani one nauke, ki se v sv. pismu ne nahajajo ali ne nahajajo dovolj jasno, in ta vir je ustno izročilo.

17. Kaj je ustno izročilo?

Ustno izročilo so tisti razodeti nauki, ki so jih apostoli sicer oznanjevali, pa ne zapisali.

Ko so apostoli pričeli oznanjevati Kristusov nauk, še ni bilo sv. pisma novega zakona, ampak oni so vernike samo ustno ali z besedo učili tega, kar so slišali od Jezusa. Nasledniki apostolov so resnice, katere so slišali od apostolov, oznanjevali zopet svojim naslednikom, in tako so se resnice od ust do ust čiste ohranile. Da se je tako godilo, nam jasno spričuje sv. Pavel, ki je pisal svojemu ljubljenu učenču Timoteju: „Kar si slišal od mene po veliko pričah, to izroči zvestim ljudem, kateri bodo pripravi tudi druge učiti“ (II. Tim. 2, 2.). Sv. Pavel naroča s temi besedami svojemu učenču, da naj resnice, katere je od njega slišal, ustno druge uči, kateri bodo pripravi zopet druge učiti. V listu do Rimljanov pa piše: „Vera je iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi“ (Rimlj. 10, 17.). Ravno to nam spričujejo najstarejši cerkveni učeniki. Sv. Ignacij († 107 po Kr.) opominja vernike zvesto se držati apostolskih izročil, in sv. Klement († 101 po Kr.) pomočnik sv. Pavla in 4. papež, pripoveduje, da so ga bratje večkrat opominjali, naj spiše, kar je ustno slišal od apostolskih naslednikov. Sv. Bazilij pravi: „Verske resnice, katere se uče v cerkvi, so prišle do nas nekoliko po knjigah, ki so jih spisali apostoli, nekoliko pa po sv. ustnih izročilih; sv. knjige in ustna izročila so enake važnosti, in vsakateri naj se jim podvrže“ (De Spir. s. c. 27.). Sv. Janez Krizostom pa piše: „Apostoli niso vsega spisali, mnogo so izročili brez pisma, in tudi to gre verovati“ (In Tess. c. 2.). Ker so se te resnice le ustno ali z besedo izročale od sprednikov naslednikom, zato se imenujejo taki nauki ustno ali besedno izročilo.

Da obsega ustno izročilo besedo božjo, kakor sv. pismo, vemo od tod, ker smo prejeli ustno izročilo kakor sv. pismo od apostolov, katere je vodil in razsvetljeval sv. Duh ne le pri spisovanju Jezusovih naukov, ampak tudi pri ustnem oznanjevanju. To nam spričujejo te-le besede Jezusove, ki jih

je govoril apostolom: „Niste namreč vi, kateri govorite, ampak Duh vašega Očeta je, ki v vas govori“ (Mat. 10, 20.). Nauki, katere hrani ustno izročilo, so se tudi v teku let ohranili čisti in nepokvarjeni, kakor sv. pismo; zakaj ko bi se bili ti nauki pokvarili, bi bila prava cerkev iz sveta izginila, ker družba krivovercev ne more biti prava cerkev Kristusova, in potemtakem bi bila prava cerkev od peklenskih vrat premagana, kar pa se ne more nikdar zgoditi, kakor je Jezus sam zatrdil. Ustno izročilo moramo torej vsprejeti kot besedo božjo. To zahteva naravnost sv. Pavel, ko piše: „Bratje, stojte torej trdno in držite se izročil, ki ste se jih naučili ali po govorjenju ali po našem listu“ (II. Tes. 2, 14.). Sveti Pavel tukaj natančno razločuje zapisano in nezapisano besedo božjo ter zapoveduje verovati vse, kar so apostoli učili z besedo in v listih.

Luteranci zametavajo ustno izročilo in trdijo, da je sv. pismo edini vir, iz katerega se morejo zajemati Kristusovi nauki, ustno izročilo pa je nepotrebno. Sveta katoliška cerkev pa je to trditev ovrgla in izrekla, da se mora ustno izročilo ravno tako vsprejeti kakor sv. pismo, ker je ono potrebno. Zakaj je ustno izročilo potrebno? Zato, ker sveto pismo ne obsega vsega, kar je Kristus storil in učil. Sveti Janez piše: „Jezus je sicer še veliko drugih čudežev storil vpričo svojih učencev, kateri niso zapisani v teh bukvah“ (Jan. 20, 30.). Na koncu svojega evangelija pa pravi: „Je pa tudi še veliko drugega, kar je Jezus storil; in ko bi se to vsako posebej popisovalo, menim, da bi na ves svet ne šle bukve, katere bi bilo pisati“ (Jan. 21, 25.). Sv. Matevž pripoveduje, da je hodil Jezus po Galileji od kraja do kraja ter učil v shodnicah, kaj pa je učil, tega ne pové (Mat. 4, 23.). Bere se v sv. evangeliju, da je Jezus učil v templu, na morskem obrežju, na morju, na gorah itd., ali kaj je učil, ni vselej zapisano. Po svojem vstajenju se je pridružil dvema učencema v Emavs gredočima, razlagal jima sv. pismo, ki je o njem govorilo, a kaj in kako je razlagal ni povedano. V apostolskem dejanji beremo, da je Jezus bivajoč še 40 dni na zemlji se večkrat prikazal svojim učencem in govoril z njimi o nebeškem kraljestvu, a kaj je govoril, se ne pové (Dej. ap. 1, 3.). — Da se ne nahaja v sv. pismu vse razodetje božje, potrjujejo tudi apostoli v svojih listih. Tako pravi sv. Pavel (I. Kor. 11, 34.) ko je bil povedal, kar je bilo potrebno zastran sv. obhajila, da bo vse drugo sam naročil,

kadar pride v Korint. Kaj pa je naročil, ni zapisano v svetem pismu. In sv. Janez pravi: „Veliko bi vam imel pisati, toda nisem hotel s papirjem in črnilom; upam namreč k vam priti in iz ust do ust govoriti, da bo vaše veselje popolno“ (II. Jan. 12.). Kaj je ž njimi govoril od ust do ust, ni zapisano. Apostoli niso vsega zapisali, kar so učili, ker jim Kristus ni zapovedal: „Pojdite in napišite moje nauke“, ampak: „Pojdite in učite.“ Ker apostoli in evangelisti niso napisali vseh nauk, sledi iz tega, da moramo verovati tudi tiste nauke, ki so se razširjale od ust do ust in se hranijo v ustnem izročilu. Tako moramo verovati, da se nedorasli otroci veljavno krstijo, da v sili sme krstiti vsak človek, da sveti krst, sv. birma, sv. mašniško posvečenje vtisnejo duši neizbrisljivo znamenje in se torej ne smejo ponavljati, da se mora namestu sobote posvečevati nedelja itd. akoravno se to iz sv. pisma naravnost ali vsaj natančno dokazati ne da, ampak je le v ustnem izročilu.

Pa ko bi tudi vsi nauki Kristusovi bili v sv. pismu, bilo bi nam ustno izročilo vendar le potrebno, ker nam je samo ono porok, da je zbirka knjig, ki jo imenujemo sveto pismo, res božje pismo, ker nam ustno izročilo pové, da so je zmirom imeli za božjo besedo. Sv. pismo sicer samo pravi, da se v njem nahaja beseda božja, da je spisano po navdihnjenju sv. Duha, ali na to se ne moremo opirati, ker tudi koran, katerega imajo mohamedanci za sv. knjigo, isto o sebi trdi. Tudi to izvemo še le po ustnem izročilu, da so posamezne knjige sv. pisma prave in nepopačene. Kdor torej zavrže ustno izročilo, zavreči bi moral tudi sv. pismo.

Sv. pismo ni tako jasno, da bi je mogel vsak človek razumeti, zato pa je tudi Jezus svojim učencem pisma razlagal. Ako se potemtakem kak izrek sv. pisma različno razlaga, kdo nam pové, katera razlaga je prava? To nam zopet pové ustno izročilo, ki pravi, da je le tista razlaga prava, ki se vjema z nauki ustnega izročila. Ustno izročilo je takorekoč ključ do sv. pisma, in kdor ta ključ zavrže, je podoben človeku, ki stoji pred bogato zakladnico, pa je nima s čim odpreti. Ko bi bilo sv. pismo brez ustnega izročila razumljivo, bi ne bilo toliko prepиров med krivoverci zastran vere in ne toliko različnih ver. Iz tega spoznate, krščanski poslušalci! kako prav ima sv. katoliška cerkev, da se drži ustnega izročila, iz tega spoznate, da morate tudi ustno izročilo v časti imeti, kakor sv. pismo, ker tudi ono obsega besedo božjo.

18. *Kako je ustno izročilo prišlo do nas?*

Ustno izročilo je prišlo do nas:

1. po ustnem poduku in po obredih svete cerkve.

Jezus je razširjal svete resnice po ustnem poduku. „In je odprl svoja usta in je učil“ (Mat. 5, 2.). „In Jezus je obhodil vsa mesta in trge in je učil v njih shodnicah in oznanjeval evangelij kraljestva“ (Mat. 9, 35.). In ko je razposlal apostole, jim je rekel: „Pojdite in oznanjujte, rekoč: Nebeško kraljestvo se je približalo“ (Mat. 10, 7.). Apostoli so to povelje izpolnili, kakor sporoča sv. Marko: „Oni pa so šli, in so učili povsod“ (Mark. 16, 20.). Kakor so apostoli po ustnem poduku pripravljali svoje učence za duhovsko službo, tako so tudi ti svoje naslednike itd. tako, da smemo reči: nauki, ki se niso zapisali v sv. pismo, ali ustno izročilo je prišlo do nas po ustnem poduku. — Po obredih sv. cerkve je prišlo do nas ustno izročilo, to je: po zunanjih dejanjih in znamenjih, katera rabi sv. cerkev pri sv. maši, pri svetih zakramentih in pri drugih sv. opravilih, da izraža in vzbuja verske misli in čuvstva. Ti obredi nam kažejo vero prvih časov krščanstva ne le z besedami, marveč tudi z dejanji. N. pr. poklekanje pri povzdigovanji nam spričuje resnično pričujočnost Jezusa Kristusa v presvetem Rešnjem Telesu.

2. po cerkvenih veroizpovedih.

Cerkvene veroizpovedi so molitve, v katerih katoliški kristijan s kratkimi besedami spoznava in izpove poglobitve resnice, katere mora s srcem verovati. Take veroizpovedi so bile v krščanskih občinah sploh razširjene, in so se jih verniki na pamet učili. Take veroizpovedi so bile: apostolska, nicejsko-konstantinopolitanska, atanazijeva, tridentinska. Te veroizpovedi, ki so se ohranile do današnjih časov, nam spričujejo, kaj so verovali prvi kristijani in poznejši.

3. po določilih papežev in cerkvenih zborov.

Ako je nastala kje kaka kriva vera ali kak dvom v verskih rečeh, se je to sporočilo rimskemu papežu, kateri je krivo vero zavrgel ali dvom razrešil, ter tako določil, kaj

je prava krščanska vera, katero so od prvih časov imeli. Včasih pa so se zbrali, kolikor mogoče, vsi krščanski škofje, ki so krivo vero obsodili in znova izrekli, kaj je sv. cerkev že od nekdaj verovala. Taka določila papežev in cerkvenih zborov nam torej tudi pričajo, kaj je nauk božji, kaj pa je veri nasprotno.

4. po spisih cerkvenih očetov in po cerkvenih spomenikih.

Dandanes nimamo najbrž nobene resnice, ki se nahaja v ustnem izročilu, in bi ne bila zapisana, in sicer so ustno izročilo zapisali že v prvih stoletjih krščanstva sveti in pobožni možje, izmed katerih so bili nekateri tudi učenci apostolov. Tisti sv. možje, ki so ustno izročilo zapisali, imenujejo se cerkveni očetje, tisti pa, ki so bili še posebno učeni in so verske resnice razlagali ter proti krivovercem in nevernikom branili in zagovarjali, se imenujejo cerkveni učeni. Najznamenitejše cerkveni očetje so, na zahodu: sveti Ambrož († 397), sv. Hijeronim († 420), sv. Avguštin († 430), sv. Gregor Veliki († 604); na vzhodu: sv. Atanazij († 373), sv. Bazilij († 379), sv. Gregor Nacijanški († 389), sv. Janez Krizostom († 407).

Cerkveni spomeniki se nahajajo posebno v katakombah ali podzemeljskih grobovih. Ti spomeniki nam kažejo na podobah in napisih, ki so v kamen vsekani, vero prvih štiri stoletij. Nekateri spomeniki nam kažejo, da so že v prvih časih krščevali nedorasle otroke, da so se priporočali priprošnji mučnikov, da so molili za rajne, da so častili podobe Jezusa Kristusa, Marije Device, svetnikov itd. Sv. Gregor Veliki je pisal: „Slike se na stenah narejajo, da morejo ti, ki brati ne znajo vsaj na stenah brati, kar v knjigah ne znajo.“ Tako bremo tudi mi na cerkvenih spomenikih, kaj so prvi kristijani verovali, če tudi ti spomeniki morebiti nimajo nobenega napisa.

19. Ali moremo razodete resnice spoznati tudi s razumom?

Nekaj razodetih resnic moremo spoznati tudi z razumom; mnogo jih pa ne more spoznati noben ustvarjen razum, še manj pa jih umeti.

Nekatere razodete resnice je mogoče spoznati z razumom. Iz vidnega sveta bi človek lahko spoznal, da je eden

Bog, ki je vse ustvaril, ki vse ohranjuje in vlada, spoznal bi lahko, da je treba Boga častiti, ga ljubiti in mu služiti, da se moramo greha varovati in dobro delati itd. Take resnice bi mogel človek spoznati s svojim razumom, ali ker je njegova pamet po izvirnem grehu oslepljena in volja pohujšana, bi jih brez razodetja božjega nikakor ne mogel spoznati dovolj jasno, ali pa celo ne. To nam spričuje zgodovina paganskih narodov, ki so sami sebi prepuščeni zabredli v grozne zmote. Nekateri ljudje so solnce, luno in zvezde kakor bogove častili; drugi so ljudi in živali, da celó njih podobe molili, ki so si jih iz lesa, kamna, zlata in drugih kovin sami narejali. Pri malikovanji so brez vsega strahu uganjali vsakeršne hudobije, kakor: goljufijo, ropanje, nečistost, morije itd. Mislili so namreč, da strežejo s takimi pregrehami svojim namišljenim bogovom. Ravno tako nevedni v božjih rečeh so še dandanes ljudje v krajih, kamor še ni prisvetila luč krščanske vere. „Telesno oko“, pravi sveti Avguštin, „potrebuje luči, da more gledati pozemeljsko, ravno tako potrebuje razum, ki je dušno oko, luči božjega razodetja, da more gledati, kar je božjega.“ Ako človeški razum težko spozna ali celó ne resnice, ki človeškega razuma ne presegajo, gotovo ne more spoznati, še manj pa umeti resnice, ki presegajo njegov razum, in to so vse tiste resnice, ki zadevajo dosego večnega vzveličanja.

20. Kako pravimo razodetim resnicam, katerih ne more spoznati in umeti noben vstvarjen razum?

Razodetim resnicam, katerih ne more spoznati in umeti noben ustvarjen razum, pravimo verske skrivnosti.

Skrivnost sploh se imenuje to, kar nam je neznano, ali kar že beseda skrivnost sama pové, kar nam je skrito. Skrivnost nam je, postavim, kar se bo v prihodnje zgodilo, skrivnost nam je, kar se dogaja daleč od nas ali se je dogodilo, ne da bi nam bil kdo tisto naznanil. Skrivnosti so take, ki našega razuma ne presegajo, in to so skrivnosti v nepravem pomenu. Skrivnost v pravem pomenu besede pa je to, kar presega naš razum, česar naš razum ne more spoznati, pa tudi ne umeti. Tudi razodetje božje ima take

resnice, ki jih ne more spoznati in umeti noben ustvarjen razum, in te se imenujejo verske skrivnosti. Take verske skrivnosti so n. pr. presveta Trojica, včlovečenje Sina božjega, izvirni greh, milost, zakrament presv. Rešnjega Telesa itd.

Z v r š e t e k.

Sv. katoliška cerkev je steber in podlaga vse resnice. Ona nam veleva, da moramo verovati vse razodete resnice, naj se one nahajajo v sv. pismu ali ustnem izročilu. Danes ste slišali, da tudi ustno izročilo hrani besedo božjo, da nam je potrebno, ne le zato, ker obsega tiste razodete resnice, ki v sv. pismu niso zapisane, ampak tudi zato, ker razlaga nejasne izreke sv. pisma. Trdno verujte zaradi tega vse, kar nam sv. cerkev verovati veleva, tudi take resnice, katerih naš razum ne more spoznati in umeti, in taka vera nam bo zaračunjena v zasluženje. Amen.

5. Krščanski nauk.

Bog je ustvaril vidni svet tako, da bi ga ljudje mogli že iz njega spoznati in va-nj verovati (Rimlj. 1, 19.); Bog se je ljudem tudi razodel po očakih, prerokih, in poslednjič po svojem Sinu Jezusu Kristusu in njegovih apostolih. Vender pa je dandanes premnogo ljudij — in njih število se množi od dneva do dneva, ne le po velikih mestih in trgih, ampak že tudi po vaseh — ki nimajo nobene vere, ki pravijo: Ali človek kaj veruje ali ne, ima li to ali ono vero, vse to ni nič, da le pošteno živi, potem se gotovo vzveliča. Ali, dragi poslušalci! ni vse eno, ali človek kaj veruje ali nič, ima li to ali ono vero. O tem se bomo prepričali, če nekoliko bolj natančno prevdarimo sledeče vprašanje katekizma:

21. Ali je vera k vzveličanju potrebna?

Vera je k vzveličanju neobhodno potrebna, zakaj „brez vere ni mogoče, dopasti Bogu“ (Hebr. 11, 6.).

Neobhodno ali neizogibno potrebno se imenuje to, brez česar nikakor ni mogoče doseči kakega določenega smotra.

Tako so nam oči neobhodno potrebne, da vidimo, ali tako potrebne so nam oči za gledanje, da bi brez njih nikakor, na noben način, ne mogli videti. Ako pravimo vera je k vzveličanju neobhodno potrebna, to pomeni: vera je k vzveličanju po božji naredbi tako potrebna, da se brez nje nikakor vzveličati ne moremo. To uči božji Vzveličar z različnimi besedami, ko pravi: „Kdor veruje in bo krščen, bo vzveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen“ (Mark. 16, 16.) ali: „Kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime, edinorojenega Sinu božjega“ (Jan. 3, 18.). Ali ni Kristus s temi besedami dovolj jasno povedal, da v nebesa priti brez vere ni mogoče? Sv. apostol Pavel pa piše: „Brez vere je nemogoče dopasti Bogu. Zakaj kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je, in da je tistim, ki ga iščejo, plačevalec“ (Hebr. 11, 6.). Kdo pa more Boga iskati, ki va-nj ne veruje? Kdo more k Bogu priti, ki ga ne išče? Kdo more Bogu dopasti in od njega pričakovati plačila, ki Boga ne spoznava? Taki ljudje, ki Boga za Boga spoznati nočejo, tudi Bogu dopasti ne morejo. Ali pa morejo tisti ljudje Bogu dopasti, ki sicer verujejo, da je Bog, pa ne verujejo tega, kar je Bog razodel? Nikakor ne, zakaj taki ljudje zaničujejo neskončno modrost in resničnost božjo. Če nam kdo kaj pové, pa mu nočemo verjeti, ga imamo ali za nevedneža, ki nam resnice povedati ne vé, ali pa ga imamo za lažnjivca, ki resnice govoriti noče. Ako pa že človeka razžalimo, če mu nočemo verovati tega, kar nam on pové, koliko bolj še le razžalimo Boga, če ne verujemo, kar nam je on razodel, ki je neskončna modrost, ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti, ki je večna resnica in torej vselej in povsod resnico govori. Da, resnično, brez vere ni mogoče dopasti Bogu. Kdor pa Bogu ne dopade, tudi v nebesa priti ne more. Iz tega vam je jasno, da je vera k vzveličanju neobhodno potrebna.

Med cerkvenimi učeniki pravi sv. Avguštin: „Gotovo je, da se nihče ne vzveliča, razven če dopade Bogu; nihče pa ne dopade Bogu kakor le po veri. Vera je začetek človeškega vzveličanja. Brez nje ne more nihče priti v občestvo otrok božjih, ker človek brez vere niti nima na tem svetu milosti opravičenja, niti v prihodnjem svetu večnega življenja“ (Serm. 38. de temp.). Sv. Ciril Aleks. piše: „Vera je vrata in pot v življenje in takorekoč vrnitev od trohljivosti k neumrljivosti“ (Lib. 4. in Ivan.). Sv. Klement Aleks. piše, da „je vera človeku tako potrebna kakor dihanje onemu, ki živi.“

Ni pa vse eno, ali ima človek to ali ono vero, marveč imeti mora tudi pravo vero. Ako bi bilo vse jedno, katero vero človek ima, čemu se je potem Sin božji včlovečil, čemu je ljudi učil? Saj Judje so imeli svojo vero, tudi pagani. Sploh ni na svetu ljudstva, ki bi ne imelo vere. Učeni pagan Plutarh pravi: „Ko bi ves svet prehodil, našel boš mesta brez zidovja, brez kralja, brez pisem, ali mesta brez svetišč, brez bogov, kjer bi se ne molilo, kjer bi se ne opravljale daritve, nihče ne najde.“ Ali niti vera Judov, niti različne vere paganov ne zadostujejo po prihodu Jezusa Kristusa k vzveličanju. Judje in pagani so morali, ako so se hoteli vzveličati, sprejeti vero Kristusovo. „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsi stvari. Kdor veruje in bo krščen, bo vzveličan; kdor pa ne veruje bo pogubljen“ (Mark. 16, 15. 16). Rekel je tudi: „Jaz sem pot in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače kakor po meni“ (Jan. 14, 6.). Iz Kristusovih besedij je torej jasno razvideti, da le tisti, ki sprejme njegov nauk, ki hodi po potu, katerega je on pokazal z besedo in vzgledom, se more vzveličati, kdor ga pa ne sprejme in pri svoji zmoti ostane, se pogubi. Zato zatrjuje tudi sv. Peter: „Nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mi mogli vzveličani biti“ (kakor ime Jezus) (Dej. ap. 4, 12.). Pa tudi med tistimi verami, ki se imenujejo krščanske, je le ena prava, druge so krive; zakaj Kristus je ustanovil le eno cerkev. Vedno govori le o enem pastirju, o enem ovčnjaku, v katerega bodo sprejeti vsi ljudje. Tega prepričanja so bili tudi apostoli, da je vzveličanje le v enej cerkvi mogoče. Sv. Pavel pravi: „En gospod, ena vera, en krst“ (Efež. 4, 5.). Kakor apostoli, tako so učili vsi njihovi nasledniki, in vsi sv. cerkveni očetje so enega mnenja, da zunaj prave cerkve ni vzveličanja. Ta edinovzveličalna cerkev je sv. katoliška cerkev. Vse druge cerkve, ki trdijo, da so prave, so pozneje nastale, in dobro vemo še imena tistih, ki so jih ustanovili, sv. katoliška cerkev edina je tista, katero je ustanovil Jezus Kristus sam, katerej je obljubil, da bo pri njej do konca sveta, katerej je obljubil pomoč sv. Duha. Ako pa je edino katoliška cerkev prava Kristusova cerkev, ima gotovo tudi le ona pravo vero. Ne dajte se, predragi, motiti po tistih zapeljivcih, ki pravijo: „Vere so si vse enake — človek se v vsakej veri lahko vzveliča, če le v Boga veruje.“ Taki vam hočejo vzeti pravo vero in vas poriniti v brezдно zmote in laži. Trdno se držite pravega nauka, katerega nas

je Kristus učil, za katerega so apostoli in neštivilni mučniki prelili svojo kri, držite se sv. katoliške vere, katera edina vas more vzveličati. Ko so vas h krstu prinesli, so vas vprašali: „Kaj želiš od cerkve božje?“ in botri so v vašem imenu odgovorili: „Sv. vero!“ In na vprašanje: „Kaj ti da vera?“ so odgovorili: „Večno življenje!“ Dà, večno življenje prinesla vam bo sv. vera, katero ste pri sv. krstu prejeli, hranite je le skrbno in živite tako, kako vas ona uči.

22. Zakaj je vera k vzveličanju neobhodno potrebna?

Vera je k vzveličanju neobhodno potrebna, ker more človek spoznati svoj večni namen samo po veri in ga doseči edino tedaj, če živi, kakor ga vera uči.

Popotnik mora vedeti, kam gre, mora tudi vedeti pot, po katerem naj hodi, da pride do zaželenega cilja. Mi vsi smo na tem svetu „ptujci in popotniki“ (I. Petr. 2, 11.). Kakor bi popotnik nespametno ravnal, ko bi se nič ne zmenil, kam gre in po katerem potu hodi, ravno tako in še bolj nespametno ravna človek, ki se nikdar ne vpraša, kam gre, kaj je namen njegovega življenja. Mnogi so si belili glave, kaj je pač človekov namen, ali niso ga spoznali, ali pa so popolnoma napačnega povedali. Pravi človekov namen je, da bi se večno vzveličal. „Bog hoče“, piše sv. Pavel, „da bi bili vsi ljudje vzveličani in da bi prišli k spoznanju resnice“ (I. Tim. 2, 4.). Da je večno vzveličanje človekov namen, mu ne more povedati njegov razum, ampak to mu more povedati le sv. vera. Da se pa človek večno vzveliča ali da doseže svoj večni namen, mora Boga spoznati. „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal“ (Jan. 17, 3.). Ako bomo Boga spoznali in njegove lastnosti, potem ga moramo tudi častiti. „Vsakega, ki kliče moje ime, k svoji časti sem ga ustvaril“, govori Gospod pri preroku Izaiju (43, 7.). Mi moramo Boga ljubiti, saj je to prva in najimenitnejša zapoved. „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, in iz vse svoje misli“ (Mat. 22, 37.). Ker pa se ljubezen razodeva v izpolnjevanju zapovedij božjih, moramo tudi Bogu služiti izpolnjevanje njegove zapovedi. To je namen, h kateremu je Bog ustvaril

že prvega človeka in vse druge ljudi, ki od prvega človeka izhajajo. Ta namen more človek spoznati le po veri. — Človek more doseči svoj večni namen le tedaj, če živi, kakor ga vera uči, če živi, kakor Bog hoče. To nam pa zopet ne pové naša pamet, ker je prekratka in od strasti mnogokrat tako oslepljena, da ima to, kar je dobro za hudo, kar pa je hudo za dobro. To nam spričujejo pagani, ki dostikrat niso samo mislili, da morija, nečistost, goljufija, tatvina in druga hudodelstva niso pregrehe, ampak so celó mislili, da ž njimi služijo svojim bogovom. In ni morebiti dandanes dosti ljudij, ki se prištevajo k razumnim, pa mnogo hudobij nimajo za greh? Od kod to? Od tod, ker nimajo vere, katera nam pove, kaj je Bogu všeč, kaj ne, kaj je dovoljeno, kaj prepovedano. — Vera nam je k vzveličanju tudi zato potrebna, ker nam le ona daje moč, da se hudega varujemo in dobro delamo. Vera nam pravi, da čaka trdovratnega grešnika na onem svetu večno trpljenje v peklju, pravičnika pa večno veselje v nebesih; vera nam pravi, da je Bog vseveden, povsod pričujoč, neskončno svet in pravičen. Ti in drugi nauki, ktere nam daje sv. vera, brzdajo naše grešno poželenje, strašijo nas pred grehom, krepčajo nas v skušnjavah, ter nam dajejo moč, da v sredi med spačenim svetom bogoljubno živimo in stanovitno hodimo po potu čednosti. Recite, kaj je zadrževalo egiptovskega Jožefa, da se ni pregrešil s Putifarjevo ženo, da je rajše v ječo šel, kakor pa oskrunil sveto čistost? Bila je vera na povsod pričujočega Boga. „Kako bi mogel to hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga?“ (I. Mojz. 39, 9.). Kaj je nagnilo čisto Suzano, da ni privolila v greh, ko sta jo dva hudobna starca k temu napeljevala, akoravno je vedela, da je bodeta drugače po krivem tožila in v smrt obsodila? To je bila vera v vsevednost božjo. „Bolje mi je“, tako je dejala, „brez (grešnega) dejanja vama pasti v roke, kakor pa grešiti pred obličjem Gospodovim“ (Dan. 13, 23.). In kaj je dajalo moč tolikim mučencem, da so najgrozovitejše moke voljno trpeli, katere so si izmislili paganski trinogi? To je bila sv. vera, ki jim je klicala v spomin besede sv. apostola Petra, ki piše tako-le za voljo vere Kristusove preganjanim: „Veselite se, ker se udeležujete Kristusovega trpljenja, da se bode te tudi v razodenji njegovega veličastva veselili in radovali“ (I. Petr. 4, 13.).

Kjer pa vere ni, tam tudi ni strahu božjega, in kjer tega ni, tam so vsem grehom vrata na stežaj odprta. Ako-

ravno taki ljudje, ki vere nimajo trdijo, da so pošteni, jim tega verovati ne moremo, kar brez vere ni pravega poštenja. Človek ki vere nima, je le toliko pošten, da mu svetna pravica do živega ne more, če pa se jej lahko izogne, kaj bi ga od greha odvrčevalo, ako nima strahu pred Bogom? Človek, ki nima vere, se le po svoji pameti loči od živali, ter ne zna brzdati svojih strastij, on nima nobene tolažbe v nadlogah in težavah, brez katerih skoraj nihče ne ostane. Ko bi vere ne bilo, ne bilo bi na svetu živeti. „Ker ni spoznanja božjega v deželi, se kletev, laž in morija in tatvina in prešestovanje enako povodnji razliva in krv se za krvjo preliva“, tožil je prerok Ozej o Izraelcih (Oz. 4, 2.). Ali bi ne bilo tako tudi pri nas, ko bi vera izginila s površja zemlje? Vidite, predragi, kako potrebna je človeškemu rodu sv. vera za časno, pa še bolj za večno srečo.

Z v r š e t e k.

Preljubljeni v Gospodu! Srečne se moramo imenovati, da imamo pravo vero, ki nam sveti na potu tega življenja proti svetim nebesom. O koliko ljudij je po širnem svetu, ki niso tako srečni kakor mi, ki tavajo še globoko v temi nejevere in zmote. „Glejte, bratje“ opominja nas sv. Pavel, „da ne bo morebiti v kom med vami hudobno srce nejevere, da bi odstopili od živega Boga“ (Hebr. 3, 12.). Ne upihajte v svojih srcih luči sv. vere, ne zavržite tega božjega daru. Sv. vera se lahko izgubi, če je kdo prevzetan, če svojej pameti preveč zaupa in le to za resnico ima, kar sam sprevidi; sv. vero lahko izgubi, kdor zanemarja svoje krščanske dolžnosti in pregrešno živi, kdor prebira veri sovražne knjige in spise ter se pajdaši z brezbožnimi tovariši. Čujte, da ne padete v skušnjavo izgubiti sv. vero. Skrbite tudi, da vaša vera ne bode ostala mrtva, ampak oživljajte jo z dobrimi deli, živite tako, kakor vas ona uči. „Tako naj sveti vaša luč, — luč sv. vere — pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in hvalijo vašega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 5, 16.). Amen.

6. Krščanski nauk.

Vera je k vzveličanju neobhodno potrebna, ker more človek spoznati svoj večni namen samo po veri in ga doseči edino tedaj, če živi, kakor ga vera uči. Mi smo tako srečni, da nam je bila pri sv. krstu vlita čednost sv. vere; ko smo nekoliko odrasli in se je pričelo nekoliko svitati v naši glavi, so nas skrbni roditelji začeli učiti spoznavati pravega Boga in mu zvesto služiti, še natančnejši poduk smo prejemali v šoli in ga prejemamo vsako nedeljo in zapovedan praznik v cerkvi. Mi potemtakem poznamo pot, ki vodi v nebesa. Da bomo pa tudi hodili po tistem potu v nebesa, katerega nam kaže sv. vera, mora imeti naša vera nekatere potrebne lastnosti.

23. *Kakšna mora biti naša vera?*

Naša vera mora biti:

1. splošna, 2. trdna, 3. živa, 4. stanovitna.

To so štiri poglavitne lastnosti, katere mora imeti naša vera. Poglejmo si zdaj vsako posebej, da jih bomo natančno razumeli in si prizadevali si jih pridobiti.

24. *Kdaj je naša vera splošna?*

Naša vera je splošna, če verujemo brez izjeme vse, kar uči katoliška cerkev.

Ko je božji Vzveličar razposlal svoje učence, jim je rekel: „Pojdite in učite vse narode... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 28, 19. 20.). Apostoli so imeli torej dolžnost učiti vse razodete resnice, ne samo nekatere, kakor postavim: večnost nebes, pa tudi pekla, božjo prizanesljivost in usmiljenost, pa tudi neskončno pravičnost; ne le take resnice, ki jih umevamo s svojo pametjo, ampak tudi take, ki presegajo naš razum; ne le dolžnosti starišev, predstojnikov, bogatinov, ampak tudi dolžnosti otrok, podložnikov, revežev; ne le zapovedi, ampak tudi evangelijske svete. Ako pa so morali apostoli in njihovi nasledniki učiti vse, karkoli jim je Kristus zapovedal, sledi gotovo iz

tega, da morajo tudi kristijani vse verovati, kar se jim verovati vелеva. Apostoli so tudi odločno zahtevali od vernikov, da verujejo vse nauke in ne zametavajo nobenega. „Kdorkoli odstopi“, piše sv. Janez, „in ne ostane v Kristusovem nauku, nima Boga“ (II. Jan. 1, 9). Zakaj kdor eno od Boga razodeto resnico zavrže, zavrže lahko tudi druge, ker si misli: če eden nauk ni resničen, potem tudi drugi niso resnični. Tak človek ne verjame Bogu, ampak samemu sebi, kakor pravi sv. Avguštin: „Če v evangeliju le to verujete, kar sami hočete, tega pa ne verujete, kar sami nočete, verujete bolj sami sebi kakor pa evangeliju“ (Cont. Faust. cap. 3.). Ko je arijanski cesar Valent po svojem namestniku Modestu hotel sv. Bazilija pregovoriti, da bi nekatere stavke katoliške cerkve opustil in tako pomiril prepirajoče stranke, odgovoril je sv. Bazilij: „Kar cerkev uči, je prejela od Boga in jaz dam premoženje in življenje za ta nauk. Niti ene besede, niti ene slovke ne pustim odvzeti.“ Dragi poslušalci! Kar cerkev uči, je prejela od Boga, ki je vseveden, ki je neskončno resničen, zato pa verujmo brez izjeme vse, kar nas uči katoliška cerkev.

25. Kdaj je naša vera trdna?

Naša vera je trdna, če verujemo tako, da prav nič ne dvomimo.

Dvomiti se pravi, misliti si ali reči: Morebiti je to res, kar se mi je povedalo, morebiti pa ni. Ako nam kak človek kaj pové, bi smeli dvomiti o resničnosti njegovih besedij, ker je mogoče, da ali iz hudobije ali nevednosti govori neresnico. Pri Bogu to ni mogoče, ker je neskončno resničen in svet, da lagati ne more in noče, in ker je vseveden, da se ne more motiti. Tako trdna mora biti naša vera, da nikoli radovoljno ne mislimo: morebiti je to res, ampak mi moramo biti o resnici razodetih naukov popolnoma prepričani, bolj kakor o tem, kar vidimo z lastnimi očmi. Tako trdno vero je imel Abraham. Bog mu je obljubil, da bodo njegovi mlajši dobili v oblast kanaansko deželo, in Abraham je veroval; Bog mu je razodel, da bo njegovih mlajših toliko, kakor zvezd na nebu, in Abraham je veroval, dasiravno še takrat ni imel sinu; Bog mu je rekel, da hoče njegovega sina Izaka v dar, Abraham je veroval in šel na goro Morijo, da bi sina tam daroval. Sv. pismo pravi zato o njem: „Abra-

ham je veroval Bogu in to mu je bilo v pravičnost prišteto“ (Rimlj. 4, 3.). Trdno vero je zahteval od dvornika etijopske kraljice Kandace diakon Filip, ko mu jê rekel, „Ako veruješ iz vsega srca se sme zgoditi“ (smeš krščen biti) (Dej. ap. 8, 37.). Trdna, tako trdna, da se nikakor omajati ne da, mora biti tudi naša vera. Ako pa se nam vzbudi kak dvom o kakem nauku, ki nam ga sv. cerkev veleva verovati, pa nimamo prostovoljno takega dvoma, nimamo greha, da si tudi se ga precej iznebiti ne moremo, ampak imamo zasluženje, ako se mu le stanovitno ustavljamo.

26. Kdaj je naša vera živa?

Naša vera je živa, če živimo tako, kakor vera zahteva.

Jezus Kristus pravi: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in hvalijo vašega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 5, 16.). Kaj pa je luč kristijanova? Luč kristijanova je njegova vera, ki mu sveti, da spoznava Boga in kako mu mora služiti. Kako pa se bo razodevala naša vera, kako bo svetila drugim ljudem? Naša vera se razodeva ljudem po dobrih delih, katera opravljamo. „Da vidijo vaša dobra dela.“ Ali ne spoznate iz tega, da moramo kazati svojo vero z dobrimi deli, da moramo živeti, kakor vera zahteva? Poslušajte, kako piše sv. Jakob: „Kaj pomaga, moji bratje! če kdo pravi, da vero ima, del pa nima? Ga bo li vera mogla vzveličati? Ako sta brat ali sestra naga in potrebujeta vsakdanjega živeža, reče jima pa kdo izmed vas: Pojdita v miru, ogrejta in nasitita se, in jima ne daste, kar je potrebno telesu, kaj bo to pomagalo? Tako tudi vera, če nima del, je mrtva sama v sebi... Kakor je namreč telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva“ (Jak. 2. 14—17. 26.). Kakor torej človeško truplo, kadar žila nič več ne bije, se mu oko nič več ne giblje, ki niti ne jé, niti ne pije, temveč nepremakljivo leži, ni več človek, ampak mrlič, tako tudi vera, ki ne pripravi človeka do tega, da bi storil kaj dobrega, ni več živa, ampak mrtva. Človek, ki ima sicer vero, pa nima dobrih del, je podoben drevesu, ki ima polno listja, pa nobenega sadu. O takem drevesu govori Kristus: „Vsako drevo, ki ne prinaša dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo“ (Mat. 7, 19.). Ko bi potemtakem kdo imel

še tako trdno vero, pa bi ne živel po veri, mu celó nič ne pomaga. „Tudi hudiči verujejo, pa se tresejo“, pravi sveti Jakob (2, 19.); njihova vera jim nič ne pomaga, ker so brezbožni, oni ostanejo pogubljeni. Kristus na sodnji dan ne bo gledal samo na to, ali smo bili krščanske vere, ampak na to, ali smo po tej veri živeli. „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kateri stori voljo mojega nebeškega Očeta, tisti pojde v nebeško kraljestvo“ (Mat. 7, 21.). Tistim kristijanom, ki svojemu imenu z nekrščanskim življenjem delajo nečast, njihova vera ne le ne bo nič pomagala k vzveličanju, ampak bo še njihovo trpljenje v peklu povečala. Pagani, Judje in vsi drugi, ki iz lastne krivde nimajo prave vere, pridejo sicer v pekel, ali globokeje pridejo tisti katoličani, ki so imeli pravo vero, pa niso po njej živeli; zakaj taki nimajo več spoznanja, milostij in pripomočkov se vzveličati, če pa jih zametujejo, jim bo to v večjo pogubo. „Tisti hlapec“, govori Kristus, „kateri vé voljo svojega Gospoda in se ni pripravil in ni storil po njegovi volji, bo zeló tepen. Kateri pa ne vé in stori kaj tepenja vrednega, bo malo tepen. Komurkoli pa je veliko dano, se bo tudi veliko hotelo od njega; in komur so veliko izročili, bodo tudi več od njega terjali“ (Luk. 12, 47. 48.). Predragi! vzemite si k srcu te besede in živite po svoji veri; vaše življenje naj kaže na zunaj, kakšno je vaše notranje mišljenje.

27. Kdaj je naša vera stanovitna?

Naša vera je stanovitna, če smo pripravljeni, raje dati vse, tudi življenje, kakor odpasti od vere ali jo zatajiti.

Stanoviten v veri je tisti, katerega ničesar, nobena še tako sijajna obljuba, nobena še tako huda grožnja, nobena še toliko časna korist ali škoda, tudi ne najhujša muka in celó smrt ne pripravi do tega, da bi odpadel od vere, se odpovedal krščanstvu, ali vero zatajil, to se pravi: s svojim govorjenjem ali delovanjem hotel vzbuditi misel, da ni katoliški kristijan. Tako stanovitno vero je imel starček Eleazar, kateri tudi na videz ni hotel jesti svinjskega mesa, ker je prepovedovala postava Mojzesova, da bi tako rešil svoje življenje. Najlepše pa se nam kaže stanovitnost v veri pri

mučenikih. Mučenikom so paganski trinogi dali na izbiro, odpovedati se ali veri, ali življenju. In mučeniki? Raje so si izbrali najhujše muke, najsramotojšo smrt, kakor pa, da bi se bili veri odpovedali, ali jo zatajili. Odpad od vere ali zatajenje vere, je zeló velika pregreha, zato pa mora vsak človek pripravljen biti, raje dati vse, svoje denarje, svoja posestva, zapustiti brate in sestre, očeta in mater, izgubiti zdravje, da celó življenje, kakor pa od vere odpasti ali jo zatajiti; zakaj sv. vera je več vredna kakor vesoljni svet, ker je vsakemu človeku k vzveličanju neobhodno potrebna. „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ (Mat. 16, 26.). „Ne bojte se jih, kateri teló umoré, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel“ (Mat. 10, 28.). O tistih, ki svojo vero zatajijo pravi Kristus: „Kdor pa mene zataji pred ljudmi, tistega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih“ (Mat. 10, 33.). Tudi sramovati se svoje vere iz bojazni, da bi ga drugi zasmehovali, človek ne sme, zakaj Kristus zopet pravi: „Kdor se sramuje mene in mojih besedij med tem prešestnim in grešnim rodом, njega se bo tudi Sin človekov sramoval, kadar pride s svetimi angeli v veličastvu svojega Očeta“ (Mark. 8, 38.).

28. Ali zadostuje, da samo splošno verujemo, kar je Bog razodel?

Nikakor ne zadostuje, da samo splošno verujemo, kar je Bog razodel, temveč si moramo prizadevati, da tudi posamezne razodete resnice natančneje spoznavamo in verujemo.

Splošno verujemo, če sicer ne vemo vsake posamezne resnice posebej, vendar pa vse za resnico imamo, kar je Bog razodel in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati. Splošno verovati od Boga razodete resnice pa ne zadostuje, ampak prizadevati si moramo, da tudi posamezne resnice natančneje spoznavamo in verujemo. Vsako posamezno resnico sv. vere natančno znati, nam ni zapovedano, pač pa najimennitnejše.

29. Katere resnice moramo pred vsem natančno znati in verovati?

Pred vsem moramo natančno znati in verovati šest temeljnih resnic, namreč:

1. da je en Bog;
2. da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje;
3. da so tri božje osebe: Oče, Sin in sveti Duh;
4. Da se je Bog Sin, druga božja oseba, včlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno vzveličal;
5. da je človeška duša neumrjoča;
6. da je milost božja k vzveličanju potrebna.

Te resnice so nekako poglavitne resnice naše vere, zato jih mora znati in verovati vsak kristijan, ki se svoje pameti zavé. Ker se temeljne resnice pozneje natančno razlagajo, vam jih zdaj ne bom razlagal.

30. Zakaj moramo pred vsem šest temeljnih resnic natančno znati in verovati?

Šest temeljnih resnic moramo zato pred vsem natančno znati in verovati, ker so temelj krščanskemu življenju.

Ako stavijo kako poslopje, sezidajo v zemljo najpoprej glavni zid ali podzidje, ki je nekaka podlaga ali z drugo besedo temelj, na katerega se opira drugo zidovje. Kar je za poslopje podlaga ali temelj, to je za krščansko življenje znanje in vera šesterih temeljnih resnic. Ko bi ne vedeli in verovali, da je Bog, da je pravičen sodnik, da je naša duša neumrjoča, kdo bi se pa brigal še za nebesa in večno plačilo v nebesih? — Ko bi ne vedeli in verovali, da so tri božje osebe, da se je Sin božji včlovečil in nas odrešil, kdo bi po njegovih naukih in njegovem vzgledu živel,

kdo bi si njegovo trpljenje in smrt obrnil v svoj dušni prid? — Ko bi ne vedeli in verovali, da nam je milost božja k vzveličanju potrebna, bi se sami na se zanašali, in ker bi videli, da iz lastne moči ne moremo doseči večnega vzveličanja, bi obupali. Vidite, kako potrebno je, da znamo in verujemo šest temeljnih resnic. Pa še nekaj nam je zapovedano znati razven šest temeljnih resnic.

31. Kaj nam je razven šest temeljnih resnic še zapovedano znati?

Razven šest temeljnih resnic nam je še zapovedano znati:

1. apostolsko vero;
2. Gospodovo molitev ali očenaš in češčena Marijo.
3. deset božjih in pet cerkvenih zapovedij;
4. sedem svetih zakramentov;
5. najpotrebnejše nauke o krščanski pravičnosti.

Apostolska vera obsega v kratkem poglobitne resnice Kristusovega nauka. Že v prvih časih krščanstva so jo morali oni, ki so se pripravljali na sv. krst, na pamet znati in vsako jutro in vsak večer moliti. — Gospodova molitev je najlepša molitev, saj jo je zložil sam božji Sin, obsega tudi vse, za kar moramo moliti. Kdo bi se je potem na pamet ne naučil in rad ne molil? Kdo bi ne pozdravljal rad Marije z ono molitvijo, ki obsega pozdrav nadangela Gabrijela, besede Marijine tete Elizabete, katere je govorila napolnjena s sv. Duhom, besede sv. cerkve, nezmotljive učenice, kdo bi se ne naučil „češčena Marije“? — Kdor se hoče vzveličati, mora po besedah Jezusovih izpolnjevati zapovedi. Da jih je pa mogoče izpolnjevati, jih je treba poprej znati. — Sedem sv. zakramentov je takorekoč sedem studentcev, iz katerih nam priteka milost božja, ki nam je k vzveličanju potrebna. Vsakega človeka dolžnost je torej, da sedem sv. zakramentov zna in jih prejema v zveličanje svoje duše. — Za vsakega je potrebno, da se ogiblje hudega in da dela dobro. On mora torej vedeti, da je pravo in edino

hudo greh, dobro pa je to, kar je po božji postavi. O tem pa ravno govori krščanska pravičnost, katere najpotrebnejše nauke mora kristijan znati, da vravnava svoje življenje po volji božji.

Zvršetak.

Sv. vera mora biti splošna, trdna, živa in stanovitna. Skrbite, dragi kristijani! da bode tudi vaša vera imela te štiri potrebne lastnosti, zakaj drugače vam ne more biti v vzveličanje. Prizadevajte si tudi, da se bode posameznih resnic sv. vere naučili, in sicer dobro, zakaj če je kaka reč potrebna in vredna, da se je človek nauči, je tudi vredna, da se je dobro nauči. Posebno pa se dobro naučite šest temeljnih resnic in kar vam je drugega znati zapovedano. Živite pa tudi po naukih sv. vere, ona bodi vam kažipot v nebeško domovino. Amen.

7. Krščanski nauk.

Vera, in sicer prava vera, je vsakemu človeku k vzveličanju neobhodno potrebna; zakaj „brez vere ni mogoče dopasti Bogu“ (Hebr. 11, 6.) in ker more človek spoznati svoj večni namen samo po veri in ga doseči edino tedaj, če živi, kakor ga vera uči. Da more kristijan po veri živeti, je potreba, da vsaj temeljne resnice svoje vere natančneje spoznava in v srcu hrani, ker so one temelj krščanskemu življenju.

32. Ali je zadosti, da vero samo poznamo in v srcu hranimo?

Nikakor ni zadosti, da vero samo poznamo in v srcu hranimo; moramo jo tudi na zunaj kazati z besedo in dejanjem.

Vero na zunaj kazati pomeni, se tako vesti, tako govoriti, ravnati, da tudi drugi spoznajo, da hranimo v srcu vero. Da je treba vero na zunaj kazati, uči nas sv. apostol Pavel, ko pravi: „Ako pričaš s svojimi ustmi Gospoda Jezusa Kristusa, in v svojem srcu veruješ, da ga je Bog od mrtvih obudil, boš vzveličan. Ker s srcem se veruje v pravičnost, z ustmi se pa priča v vzveličanje“ (Rimlj. 10, 9. 10.). To

sprevidimo tudi sami lahko. Človek je iz duše in iz telesa. Vera, ki je k vzveličanju potrebna pa mora prešinjati vsega človeka, zato pa jo mora tudi kazati na zunaj s svojim telesom.

Svojo vero kažemo na zunaj ali z besedo, ali pa z dejanjem. Z besedo kažemo svojo vero, če tako govorimo, da drugi iz naših besedi lahko spoznajo, da smo katoliški kristijani. Tako sta ravnala sv. Peter in sv. Janez. Ko sta ozdravila hromeža od rojstva sem, in ljudstvo podučila, da sta to storila v imenu Jezusa Nazareškega, so ju zgrabili in v ječo vrgli. Drugi dan pa so se zbrali poglavarji, in starašini in pismarji, so postavili apostola v sredo in vprašali: „V čegavi moči ali v čegavem imenu sta vidva to storila?“ Tedaj jim je Peter, napolnjen s sv. Duhom, rekel: „Bodi znano vam vsem, in vsemu Izraelovemu ljudstvu, da v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa nazareškega, ki ste ga vi križali, katerega je Bog obudil od mrtvih, v tem stoji ta pred vami zdrav. Ta je kamen, kateri je bil zavržen od vas zidavcev, kateri je postal v vogeljni kamen. In v nikomur drugem ni vzveličanja. Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mi mogli vzveličani biti“ (Dej. ap. 2. in 3. pogl.). Vidite, kako stanovitno sta spoznala z besedo apostola svojo vero? Paganski sodniki so kristijane, ki so bili zatoženi, da so kristijani, navadno vprašali po imenu in po veri. Ko bi bili rekli, da niso kristijani, bi jih bili izpustili, ali nevstrašeno so spoznali svojo vero, dasiravno so vedeli, da jih čakajo grozovite muke in potem smrt, saj so vedeli, da je Jezus rekel: „Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, tistega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih“ (Mat. 10, 32.).

Z dejanjem kažemo svojo vero na zunaj, če tako živimo, kakor vera zahteva, če storimo vse, kar ona zapoveduje, opustimo pa, kar prepoveduje. Da je tudi to potrebno, spoznamo iz teh le Jezusovih besedi: „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak, kdor stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo“ (Mat. 7, 21.). Kako je treba z besedo in dejanjem na zunaj kazati svojo vero, kaže vam lepo sledeči vzgled. Neki mladenič je prišel opoldne v gostilno obedovat. Ko mu prinesó naročeno jed, se lepo pokriža in pobožno moli. Nekateri gospodje pa so se pričeli posmihati in norčevati. Mirno vpraša mladenič, če se njemu posmehujejo.

Ko jeden to potrdi, pravi: „Ni treba veliko poguma s celo množico tovarišev koga zasmehovati, ki po svoji veri živi; pač pa je treba poguma, da kdo očitno spozna svojo vero, akoravno vé, da bo drugim v zasmeh.“ Nihče izmed gostov se ni več norčeval, vsi so molčali, in ko je mladenič odšel, so ga spoštljivo pozdravili. — Spoznavajte tudi vi svojo vero s krščanskim življenjem. Opravljajte vsako jutro in večer vsakdanje molitve, udeležujte se vsako nedeljo in zapovedan praznik službe božje, prejemajte večkrat in vredno sv. zakramente, postite se, kadar vam naroča post tretja cerkvena zapoved, prebirajte pobožne knjige, naročajte si dobre v katoliškem duhu pisane časnike, in če je treba kakega zasmehovavca sv. vere zavriniti, ne molčite, ampak pogumno odprite svoja usta ter se potegnite za sv. vero.

Svojo vero z besedo in dejanjem očitno spoznavati ni vselej zapovedano. Sv. Tomaž Akvinski tako-le uči: „K vzveličanju ni potrebno spoznavati svojo vero vselej in povsod, ampak le tedaj, ko bi se z opuščanjem takega spoznanja Bogu dolžna čast ali bližnjiku dolžna spodbuda kratila“ (S. 2. 2. qu. 3, a. 2.). Torej tedaj smo dolžni svojo vero spoznavati, če to zahteva Bogu dolžna čast, postavim, ko bi nas postavna deželjska gosposka vprašala po naši veri. Tako tudi mučenci niso molčali pred pagansko deželjsko gosposko, ko jih je vprašala po veri, dasiravno so vedeli, da jim bo očitno spoznanje krščanske vere nakopalo hudo trpljenje in smrt. Očitno spoznati svojo vero mora tudi kristijan, ako je to bližnjiku v spodbudo, in bi se drugače utegnil pohujšati ali pregrešiti. Tako so apostoli in njih nasledniki oznanjevali Jezusov nauk, dasiravno jim je bilo to strogo prepovedano, ker je bilo očitno oznanjevanje Jezusovega nauka drugim v vzveličanje in v spodbudo.

Katoliški kristijani imamo posebno znamenje, s katerim spoznavamo svojo vero.

33. S katerim znamenjem posebno spoznava katoliški kristijan svojo vero?

Katoliški kristijan svojo vero posebno spoznava z znamenjem svetega križa, ko se namreč pokriža.

Beseda „križ“ pomeni pred vsem pravi križ Kristusov, na katerem je umrl v odrešenje sveta. O njem govori kate-

kizem pri češčenju svetinj. Potem pomeni križ tudi podoba sv. križa, ki so napravljene iz lesa, kamna, kovine ali kake druge snovi ali pa naslikane. V tem pomenu govori katekizem o križu pri češčenju sv. podob. Slednjič pomeni znamenje sv. križa, katero napravimo, kadar se pokrižamo.

Katoliški kristijan spoznava s tem, da se pokriža svojo vero, tisto vero, katero je Bog razodel in nam jo oznanjuje po naročilu Kristusovem sv. katoliška cerkev. Z znamenjem sv. križa so kristijani že od nekdaj spoznavali svojo vero. Nekateri učeniki menijo, da je Jezus Kristus sam učil apostole prekrižavati se. Tertulijan, eden izmed najstarejših cerkvenih pisateljev pripoveduje, da so se za njegovega časa kristijani pokriževali, kadar so kam šli ali se vrnil domov, kadar so se oblačili, umivali, sedali k mizi, vlegali k počitku, vstajali ali kako drugo imenitno opravilo pričeli. Mučenci so pred paganskimi sodniki spoznali svojo vero v Jezusa Kristusa z ustmi, razven tega pa so še zaznamovali svoje čelo s sv. križem. Kakor nekdaj, tako je še tudi dandanašnji sv. križ znamenje, po katerem se ločijo pravi kristijani od drugovercev. Imamo sicer še druga znamenja, s katerimi spoznavamo svojo vero, kakor je n. pr. če se odkrijemo, kadar mimo kakega križa, kake cerkve, kake sv. podobe gremo, če pokleknemo, kadar mašnik nese kakemu bolniku sv. popotnico, če se odkrijemo in molimo, kadar zvonijo angelovo češčenje itd., vendar najstarejše, najnavadniše, pa tudi najpripravnije znamenje spoznavati svojo vero, je sv. križ.

34. Kako se pokrižavamo?

Pokrižavamo se na dvojen način:

1. tako, da s palcem desne roke naredimo križ na čelo, usta in prsi in pri tem izgovarjamo besede: „V imenu O † četa in Si † na in svetega † Duha. Amen; ali

2. tako, da se z desno roko dotaknemo čela in prsij, potem leve in desne rame ter ob enem izgovarjamo besede: „V imenu Očeta — in Sina — in svetega — Duha. Amen.“

Kadar se pokrižavamo, moramo vselej levo roko na prsi položiti, desno pa stegniti in narediti križ. Prvi način

pokrižavati se je najstareji, in križ, ki ga napravimo, imenuje se mali križ. Če naredimo križ na čelo, usta in prsi, takorekoč obljubimo, da hočemo nauk Jezusa križanega s svojim umom verovati, z besedami spoznavati, in iz srca izpolnjevati; ob enem prosimo, da bi Bog po moči sv. križa razsvetil naš um, da bi odprl naša usta, da bi ž njimi brez vsega strahu spoznavali svojo vero, in da bi nagnil našo voljo k izpolnjevanju božjih zapovedij. S tem, da zaznamujemo čelo s sv. križem, počastimo Boga Očeta, ki je prva božja oseba, kakor je glava prvi del našega telesa; usta si zaznamujemo s sv. križem na čast Jezusu Kristusu, ki se v sv. pismu imenuje Beseda, beseda pa prihaja iz ust; prsi, v katerih je srce kot sedež ljubezni, zaznamujemo s sv. križem na čast sv. Duhu, ki je Bog čiste ljubezni.

Drugi način pokrižavati se je v navadi pri sv. maši, in križ, ki se takrat dela, imenuje se veliki ali latinski križ. Pri tem križu se dotaknemo z desnico najprej čela ter imenujemo Očeta, prvo božjo osebo, ki je izvir drugih dveh božjih oseb. Potem se bližamo z roko prsom ter imenujemo drugo božjo osebo, Sina, ki je rojen od vekomaj od Očeta in se je v času včlovečil iz Marije Device. Naposled se dotaknemo leve in potem desne rame, jih takorekoč sklenemo in imenujemo sv. Duha, tretjo božjo osebo, spoznavajoč, da izhaja zajedno od Očeta in Sina od vekomaj, ali kakor pravijo sv. očetje, spoznavajoč združenje Očeta in Sina po sv. Duhu.

35. Katere verske resnice posebno spoznavamo, kadar se pokrižamo?

Kadar se pokrižamo, posebno spoznavamo ti dve verski resnici:

- 1. da so tri božje osebe;**
- 2. da nas je Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu odrešil.**

Z znamenjem sv. križa spoznavamo, da so tri božje osebe, ker takrat navadno napravimo tri križe v znamenje treh božjih oseb, pa če tudi samo en križ napravimo, vendar pa izgovorimo imena treh božjih oseb, Očeta, Sina in svetega Duha.

Z znamenjem sv. križa pa tudi spoznavamo, da nas je Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu odrešil, da smo torej

njegovi učenci, ki hočemo po njegovih naukih in vzgledu živeti, da od njegovega zasluženja pričakujemo vse milosti in ves blagoslov.

Sv. Ciril Jeruzalemski nas tako-le opominja: „Napravi to znamenje, kadar ješ, sediš, stojiš, hodiš, s kratka, pri vsakem opravilu.“ (Catech. 4. de 10 dogm. n. 14.). Mi se navadno pokrižamo pred molitvijo in po molitvi v znamenje, da hočemo moliti v imenu Jezusa križanega in da se sklicujemo in zanašamo na njegovo zasluženje. Pokrižavamo se pred jedjo in po jedi, da bi izpolnili opomin apostolov, ki pravi: „Ali tedaj jeste ali pijete, ali kaj drugega delate, vse k časti božji delajte“ (I. Kor. 10, 31.). Pokrižavamo se, ko se vležemo spat in ko vstanemo, da bi se izročili po noči v varstvo božje in darovali prvine dneva Bogu.

Posebno dobro je zaznamovati se s sv. križem v raznih dušnih in telesnih nevarnostih. Znamenje sv. križa nas varuje v skušnjavah, najbolj v onih, ki prihajajo od hudobnega duha. Kakor se namreč otrok boji šibe, s katero je bil tepen, ali ognja, na katerem se je opeknel, tako se hudobni duh boji križa, ker ga je Jezus Kristus na križu premagal. „Zapiši znamenje križa na svoje čelo“, piše sv. Ciril Jeruzalemski, „da hudobni duhovi, če zagledajo kraljevo znamenje, trepečejo in zbeže“ (Catech. 4. illuminand. n. 14.). Sv. Efrem pa piše: „Napravi to znamenje na čelo, usta in srce! Po dnevi in po noči in na vseh krajih pokrivaj se s tem ščitom; zakaj pri pogledu nanj beži peklena moč.“ Sv. Anton puščavnik, katerega je hudobni duh skušal na razne načine, pravi, da je vse skušnjave s tem znamenjem premagal, in rekel je svojim učencem: „Znamenje sv. križa samo že zadostuje osramotiti njegovo zvijačo in njegova slepila“ (Brevir, 17. pros.). Z znamenjem sv. križa so posebno svetniki dosegli mnogotere milosti. Sv. Benediktu so dali piti zastrupljenega vina, ali ko je sv. Benedikt napravil znamenje sv. križa, se je kozarec razpočil; sv. Frančišek Pavlanski je nekdaj ob strašnem viharji na morju napravil znamenje sv. križa, in vihar se je poglel.

Z znamenjem sv. križa si tudi pridobivamo blagoslov božji. Kadar namreč križ delamo, spominjamo nebeškega Očeta, da je Jezus Kristus za nas na križu umrl in nam zaslužil vse milosti. Zaradi tega tudi sv. cerkev blagoslavlja različne reči z znamenjem sv. križa.

Ker po znamenju sv. križa dobivamo toliko milosti, svetovati je, da se po navadi prvih kristijanov pogostokrat pokrižavamo, posebno v skušnjavah in nevarnostih, da si zagotovimo pomoč božjo in si pridobimo božji blagoslov.

36. Kje je v kratkem sestavljeno, kar mora verovati katoliški kristijan?

Kar mora verovati katoliški kristijan, je v kratkem sestavljeno v apostolski veroizpovedi ali „apostolski veri“.

V priliki, v kateri primerja Jezus Kristus svojo cerkev gorčičnemu zrnju, pravi o tem tako-le: „To je sicer najmanjše izmed vseh semen; kadar pa zraste, je večje kakor vsa zelišča, in je drevo, tako da ptice spod neba pridejo in prebivajo na njegovih vejah“ (Mat. 13, 32.). Gorčičnemu zrnju, ki je sicer najmanjše izmed vseh semen, vendar pa v sebi skriva toliko drevo, da ptice spod neba pridejo in prebivajo v njegovih vejah, primerjajo cerkveni očetje apostolsko veroizpoved ali „apostolsko vero.“ Apostolska veroizpoved je kratka molitev, v kateri izpovemo svojo vero, vendar pa obsega vse poglobitve resnice naše vere, v katerih so potem obsežene vse druge razodete resnice.

Z v r š e t e k.

„Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, tistega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih“, govori Jezus Kristus (Mat. 10, 32.). Spoznavajte dragi kristijani očitno svojo vero, posebno pa jo spoznavajte z znamenjem sv. križa. Kadarkoli napravite križ na čelo in rečete: „V imenu Očeta“, spomnite se, da je Bog Oče tudi vaš Oče, ki je vse zavoljo nas ustvaril, vse zavoljo nas ohranjuje in vlada, ki nas je izvolil, da bi bili njegovi otroci. Kadar napravite križ na usta in rečete: „in Sina“, spomnite se, da se je Sin božji za nas včlovečil, da bi nas rešil greha in večne smrti, in da se je na sv. križu za nas daroval nebeskemu Očetu. In kadar napravite križ na prsi in rečete: „in sv. Duha. Amen“, naj vas to ime spominja, da ste bili oprani svojih grehov, posvečeni in opravičeni po milosti sv. Duha, ki je prišel prebivat v vaša srca, in sklenite, da hočete vedno tako živeti, da boste tempel božji. Amen.

8. Krščanski nauk.

Vsak katoliški kristijan mora vse nauke, ki mu jih katoliška cerkev vелеva verovati, za resnico imeti in najimenitnejše mora tudi vedeti, kakor hitro se pameti zavé. Že ob času apostolov pa so jeli nastopati tudi že krivoverci, ki so Kristusove nauke pačili, drugače učili, kakor Kristus in njegovi apostoli. Že v prvih časih krščanstva je bilo torej potrebno, poglobitnejše resnice sv. vere v kratkih besedah sestaviti, da bi se pravi nauk Jezusov dal hitro razložiti od krivoverskih naukov. Tak kratek sestav, v katerem se nahajajo poglobitne resnice naše sv. vere, je apostolska veroizpoved ali apostolska vera.

37. Kako se glasi apostolska vera?

Apostolska vera se glasi:

„Verujem v Boga, Očeta vseмогоčnega, stvarnika nebes in zemlje. — In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega; — kateri je bil spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device; — trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in v grob položen; — šel pred pekel, tretji dan od mrtvih vstal; — šel v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta vseмогоčnega; — od ondod bo prišel soditi žive in mrtve. — Verujem v svetega Duha; — sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov; — odpuščanje grehov; — vstajenje mesa; — in večno življenje. — Amen.“

Kadar to molitev molimo, izpovemo s kratkimi besedami, kar v srcu verujemo, kar v srcu za resnico imamo, zato se imenuje ta molitev veroizpoved. Sv. očetje jo imenujejo tudi „pravilo vere“, ker v malo besedah obsega ves krščansko katoliški nauk.

38. Zakaj se apostolska vera imenuje apostolska?

Apostolska vera se imenuje „apostolska“, ker izvira od apostolov.

Kratek zapopadek resnic, ki jih mora vsak katoliški kristijan verovati, se ne imenuje le zato apostolska vera, ker obsega to, kar so apostoli sami verovali in druge učili, ampak najbolj se imenuje apostolska vera, ker izvira od apostolov ali ker so jo apostoli sestavili, preden so se po povelju Gospodovem razkropili po svetu oznanjevat njegov nauk. „Iz izročil naših prednikov“, veli sv. Avguštin, „vemo, da so učenci Jezusovi, ko so po vnebohodu našega Gospoda in Vzveličarja k Očetu, razsvetljeni po prihodu sv. Duha vse jezike govorili in se namenili ločiti, da bi šli oznanjevat vsem narodom božjo besedo, najpoprej skupno določili pravilo, po katerem bi pridigovali, da bi po kraju ločeni se v nauku ne ločili in ne razlikovali“ (Sermo 59.).

Apostolska vera ima tri glavne dele, ki se prilegajo skrivnosti presv. Trojice.

Prvi glavni del, ki obsega tudi prvi člen, govori o prvi božji osebi, Bogu Očetu, vsemogočnem stvarniku;

drugi glavni del, ki obsega prihodnjih šest členov, seznanja nas z drugo božjo osebo, z Bogom Sinom, in našim odrešenjem;

tretji glavni del, ki obsega poslednjih pet členov, govori o tretji božji osebi v presveti Trojici, o Bogu sv. Duhu, ki nas posvečuje in vodi sv. cerkev.

Apostoli, katerim je Kristus pred svojim vnebohodom naročil: „Pojdite in učite vse narode... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 28, 19.) so gotovo iz tega namena zložili apostolsko vero, da bi se je verniki tudi naučili, kakor hitro se pameti zavedó. Sv. Leon papež pravi: „Zapoved božja je, da vsaki kristijan, bodisi moškega bodisi ženskega spola, zna apostolsko vero, ker je kratka vsebina resnice, ki jih je treba vedeti.“ Sv. Tomaž pravi, da smrtno greši, kdor se ne nauči apostolske vere, in sv. Karol Boromej veli, da se mora tistim, ki apostolske vere ne znajo, odveza odreči. Krščanski stariši naj iz tega spoznajo, kako potrebno je, da učijo svoje otroke že zgodaj apostolske vere, da si jo tako vtisnejo v

spomin za vse življenje, spoznajo pa tudi naj, kako težka odgovornost jih čaka, ako zanemarjajo to dolžnost. Pa ne le znati, ampak tudi razumeti je treba apostolsko vero. Zaradi tega imajo dušni pastirji sveto dolžnost, da razlagajo apostolsko vero, kristijani pa imajo sveto dolžnost, da poslušajo to razlaganje, ali z drugimi besedami, da pridno hodijo h krščanskim naukom, v katerih se razklada apostolska vera. Pa tudi to bi še ne bilo dovolj, ampak treba jo je tudi večkrat moliti. Sv. Avguštin piše: „Ne pozabite vere vsak dan moliti, kadar vstanete in kadar se vležete spat. Večkrat jo ponavljajte, ker tako ponavljanje je koristno in dobro, da se kaj ne pozabi. Nikar ne recite: Včeraj sem jo molil, danes sem jo molil, in jo tako vsak dan molim in obdržim. Vzbudi na novo svojo vero in glej, da ti bo za naprej ogledalo. Glej se v njem, ali vse veruješ, kar moliš, in veseli se vsak dan svoje vere. To naj bo tvoje bogastvo, to tvoje duše vsakdanja obleka. Kaj, ali se ne oblečeš, kadar vstaneš? Ravno tako imaš z molitvijo vere obleči svojo dušo, da ne bo zalvo po zabljenja naga ostala“ (De symb. I. 1.).

Prelep vzgled, kako je treba obujati apostolsko vero, nam je sv. Peter mučenik, sin krivoverskih starišev. Ko ga je sedemletnega dečka vprašal njegov stric, sam krivoverec, kaj se je v šoli naučil, mu je Peter odgovoril, da apostolsko vero in jo je ob enem lepo odmolil. Stric se je trudil na razne načine, da bi Petra prepričal, da je hudobni duh ustvaril svet, ali Peter je neprestano trdil: Verujem v Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje. Tudi oče ga nikakor ni mogel omajati v pravi veri. Pozneje je s svojimi pridigami o apostolski veri spreobrnil prav mnogo krivovercev, ob enem pa si nakopal veliko sovraštvo ostalih krivovercev. Najeli so morivca, ki ga je na potu napadel in s sekiro mahnil po glavi. Na pol mrtev molil je še apostolsko vero, in ko ni mogel več moliti, pomočil je prst v svojo kri in zapisal: „Verujem v Boga Očeta.“ Ta vzgled naj nas vspodbode, da tudi mi radi in pobožno molimo apostolsko vero.

39. Koliko delov ali členov ima apostolska vera?

Apostolska vera ima dvanajst delov ali členov.

Ako si pogledate kako verigo, opazite na njej, da ima mnogo členov, izmed katerih je vsak neka celota, vendar pa

so med seboj zopet tako sklenjeni, da se veriga raztrga, ako se eden člen odvzame ali strè. Tudi posamezni stavki apostolske vere se imenujejo členi, ker obsega vsak stavek kako posebno resnico, vendar so te resnice, ti stavki v tako tesni zvezi med seboj, da bi se sveta vera popačila, ko bi le eden člen odvzeli.

Prvi člen apostolske vere.

40. Kako se glasi prvi člen apostolske vere?

Prvi člen apostolske vere se glasi: „Verujem v Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje.“

Apostoli so ta člen vere postavili na prvo mesto, ker se na resnico, da je Bog, opirajo kakor na podlago vse druge resnice. Ko bi ne verovali v Boga, nam tudi drugih resnic ne bi bilo treba verovati. Kakor je pri poslopih podlaga zeló imenitna, tako je tudi prvi člen apostolske vere, ker je podlaga vseh drugih verskih resnic, najimenitnejši; uči nas tudi prav mnogo.

41. Kaj nas uči prvi člen apostolske vere?

Prvi člen apostolske vere nas uči:

1. da je Bog.

Besede „Verujem v Boga“, pomenijo toliko, kakor za resnico imam, da je Bog, da je neko bitje, ki je imenujemo Boga. Prvi člen apostolske vere nas uči:

2. da se prva božja oseba imenuje Oče.

Tega nas učijo besede: Verujem v Boga Očeta. S temi besedami je povedano, da se prva božja oseba imenuje Oče, ker stoji na prvem mestu, in da je še več božjih oseb; zakaj ko bi bila le ena, bi jej ne bilo treba dajati posebnega imena. Prvi člen apostolske vere nas uči:

3. da je Bog ustvaril nebo in zemljo.

To je povedano z besedami: Verujem v Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje. Kakor spoznate

iz te razdelitve, nas prvi člen apostolske vere prav mnogo in prav imenitnih resnic uči. Vse te resnice pa je treba bolj natančno razlagati. Govorili bomo torej:

1. O B o g u.

42. *Kaj je Bog?*

Bog je bitje, katero je samo od sebe in neskončno popolno.

Izmed vseh vprašanj je vprašanje: Kaj je Bog? eno najtežavnejših, na katero popolnoma odgovoriti ne moremo. Pobožni Job pravi: „Glej, Bog je velik in presega našo modrost“ (Job. 36, 26.) in sv. Pavel piše, da „prebiva Bog v nedosegljivi luči“ (I. Tim. 6, 16.). Sv. Avguštin, največji cerkveni učenik pa veli: „Bog je neizrekljiv; lažje je povedati, kaj Bog ni, kakor pa, kaj je. Ne zemlja, ne morje ni Bog; vse, kar se nahaja v morju, in kar v zraku, ni Bog. Vse, kar se na nebu sveti, zvezde, solnce, mesec, ni Bog... Hočeš vedeti, kaj je? Kar oko ni videlo, kar uho ni slišalo in kar v srce človeško ni prišlo. Kako bi na jezik prišlo, kar v srce ni prišlo?“ (Enarrat. in ps. 85, 12.) Ako niti misliti ne moremo, kaj je Bog, kako bi mogli to popolnoma z besedami povedati? Ni čudo, da je paganski modrijan Simonid, ko ga je vprašal sirakuzanski kralj Hijeron, kaj je Bog, prosil en dan odloga. Ko drugi dan pride pred kralja, prosi dva dni odloga; po preteku dveh dni prosi štiri dni odloga in potem vselej za polovico več kakor poprej. Ker se je kralju zdelo, da modrijan vendar le predolgo odlaša s svojim odgovorom, ga vpraša po vzroku. Modrijan pa odvrne: „Bolj ko to vprašanje preiščujem, tem temnejše se mi dozdeva.“ Ako potemtakem pravimo: Bog je bitje, katero je samo od sebe in neskončno popolno, nismo o Bogu povedali vsega, kar bi se povedati moralo; mi smo se resnici samo nekoliko približali, ali doseči je nikoli ne moremo, zakaj kdor bi hotel Boga popolnoma spoznati, moral bi sam biti Bog. Bog je pač prevelik za našo kratko pamet, zato ga tudi ne moremo misliti ne izgovoriti. „Zdaj vidimo skozi ogledalo, kakor v megli“, pravi sv. Pavel, „takrat pa bomo videli od obličja do obličja. Zdaj spoznam le nekoliko, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan“ (I. Kor. 13, 12.).

— Kaj je Bog, spoznamo nekoliko iz ustvarjenih reči, natančneje iz božjega razodetja. „Kar je nevidljivega na njem (Bogu), se od stvarjenja sveta sem po tem, kar je stvarjenega spozna in vidi“ (Rimlj. 1, 20.). Sv. Vincencij Fereri imenuje stvari ogledalo, v katerem se kaže stvarnik. Tako se n. pr. iz lepote ustvarjenih reči spozna, koliko lepši mora še le on biti, ki jih je ustvaril (Modr. 13, 1—3.). Iz velikosti in mnogoštevilnosti ustvarjenih reči se da spoznati stvarnikova vsemogočnost, iz lepega reda, ki je povsod opazovati, njegova modrost. Nekoliko torej spoznamo, kaj je Bog, iz ustvarjenih reči, jasno pa ne, zakaj to ogledalo je megleno (I. Kor. 13, 12.). Akoravno pa ne moremo popolnoma spoznati, kaj je Bog, se nam ni treba zaradi tega žalostiti, zakaj zadosti vemo o njem po njegovem razodetji, da mu lahko zvesto služimo in tako v nebesa pridemo, kjer nam bode dano gledati ga od obličja do obličja, in sicer tem natančneje, kolikor zvesteje smo mu tukaj služili.

Katekizem nam pové, da je Bog bitje, katero je samo od sebe in neskončno popolno. Bitje sploh se imenuje to, kar je. Rastline, živali, ljudje, angeli so bitja, ker so. Tudi Bog se imenuje bitje, ker je. Ko je Mojzes vprašal Boga, ki se mu je prikazal v gorečem grmu, po njegovem imenu, je odgovoril: „Jaz sem, ki sem“ (II. Mojz. 3, 14.). Ali bitja so različna. Mi opazujemo, da so nekatera bitja na zemlji popolnejša od drugih. Rastline so popolnejša bitja od kamnov, živali so popolnejša bitja od rastlin, ljudje so popolnejša bitja od živali. Ali kakšno bitje pa je Bog? Bog je sam od sebe in neskončno popoln.

43. Kaj pomeni: Bog je sam od sebe?

Bog je sam od sebe pomeni: Bog ni postal in svojih popolnostij ni dobil od nobenega drugega bitja.

Vsa druga bitja, bodisi v nebesih, bodisi na zemlji, niso zmirom bila, ampak so postala, so začela enkrat biti, in vsa druga bitja niso postala sama od sebe, ampak postala so s pomočjo božjo, edino Bog ni postal, ni začel kedaj biti, ampak on je zmirom bil, zato se imenuje bitje, ki je samo od sebe. To nam povedó besede: „Jaz sem, ki sem“, katere je Bog govoril Mojzesu, to je: jaz sem sam od sebe. Ker so vsa druga bitja postala s pomočjo božjo, ali ker

imajo od njega svoj začetek, Bog edini je sam od sebe, zato so vsa druga bitja v primeri z Bogom, kakor bi jih ne bilo, kakor prazen nič. Kralj David je rekel: „Moje bitje je kakor nič pred teboj (Ps. 38, 6.). Prerok Izaija pravi: „Vsi narodi so pred njim, kakor da bi jih ne bilo, kakor nič in prazna reč mu veljajo“ (Iz. 40, 17.). Ako pa vsi narodi niso nič v primeri z Bogom, kakšno bitje mora torej on biti!? — Vsa druga bitja imajo svoje popolnosti ali dobre lastnosti od Boga, Bog jim jih je dal, ko jih je ustvaril, kakor spričuje sv. Pavel: „Iz njega, in po njem, in v njem je vse“ (Rimlj. 11, 36.), edino Bog ni dobil svojih popolnostij od kakega drugega bitja, ampak jih ima od samega sebe od vekomaj.

44. Kaj pomeni: Bog je neskončno popoln?

Bog je neskončno popoln, pomeni: Bog ima vse dobre lastnosti v najvišji meri.

Popolno se imenuje ono bitje, kateremu ničesar tega ne manjka, kar spada ali bi moralo spadati k njegovi naravi. Ako bi imel človek vse drugo, le ene roke ne, ne bil bi popoln, ker mu nekaj manjka, kar spada k človeški naravi. Ali ko bi se mu pamet mešala, bi tudi ne bil popoln, ker zdrava pamet spada k človeški naravi. Nekatera bitja so od drugih popolnejša, kakor sem že omenil, vendar celó popolno ali neskončno popolno je le eno bitje, namreč Bog, ki ima vse dobre lastnosti v najvišji meri. Vse, karkoli si lepega, veličastnega, dobrega kdo misliti more, vse ima Bog, in sicer ima to v najvišji meri, tako da se njegove dobre lastnosti boljše kakor so že, misliti ne morejo, tudi ne zmeriti, Bog je tako popoln, da bolj popoln biti ne more.

Z v r š e t e k.

Ko bi kak otrok ne bil še nikoli videl svojega očeta, oče pa bi mu iz tujine neprenehoma pošiljal mnogo lepih darov, iz katerih bi lahko spoznal dobrotljivost in bogastvo svojega očeta; razven tega bi mu še oče obljubil, da sme v nekoliko letih k njemu priti in zmirom pri njem ostati, ali bi ne bil tak otrok željan mnogo slišati o svojem očetu? In ko bi otrok slišal, da je njegov oče mogočen kralj, ali bi ne bil še bolj željan zvedeti kaj o svojem očetu? Glejte, dragi kristijani! mi vsi imamo takega Očeta, katerega še

nismo nikdar videli, kateri nas dan na dan obsiplje z dobrotami, kateri nas ljubi od srca, katerega kraljestvo je vesoljni svet, in kateri nas hoče prej ali slej poklicati k sebi. Ta naš Oče je Bog sam. Ali niste tudi vi radovedni slišati prav mnogo o svojem nebeškem Očetu? Že danes ste nekoliko slišali, ali še več boste slišali, ko se vam začno razlagati prelepe božje lastnosti. Pridite vsako nedeljo zaradi tega v obilnem številu h krščanskim naukom, da boste svojega nebeškega Očeta bolj in bolj spoznali in se ga kot pridni otroci ljubiti naučili. „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga“ (Jan. 17, 3.). Amen.

9. Krščanski nauk.

Bog je bitje, katero je samo od sebe in neskončno popolno. Ker je Bog neskončno popoln ali tako popoln, da bolj popoln biti ne more, ima vse dobre lastnosti v najvišji meri. Vseh lastnostij božjih ne moremo naštetih in si jih zapomniti, ker jih je brez števila veliko, zato pa moramo zadovoljni biti samo z nekaterimi.

45. Katere lastnosti božje si moramo posebno zapomniti?

Posebno si moramo zapomniti te-le lastnosti božje: Bog je zgolj duh, večni in nespremenljiv, povsod pričujoč in vseveden, neskončno moder in vsemogočen, neskončno svet in pravičen, neskončno dobrotljiv in usmiljen, neskončno resničen in zvest.

Naštete lastnosti božje si moramo zaradi tega posebno zapomniti, ker so najbolj imenitne in tudi sv. pismo največkrat o njih govori. Da bomo pa te lastnosti božje, kolikor mogoče, dobro razumeli, si moramo vsako posebej nekoliko natančneje pogledati.

46. *Kaj pomeni: Bog je zgolj duh?*

Bog je zgolj duh pomeni: Bog je bitje, ki ima najpopolnejši um in najpopolnejšo prosto voljo, telesa pa ne.

Duh sploh je nevidno, neumrljivo bitje, ki ima um in voljo, telesa pa ne. Ko se je Jezus po svojem vstajenju prikazal svojim učencem pri zaprtih durih, so se prestrašili in bali, ker so menili, da vidijo duha. On pa jim je rekel: „Kaj ste prestrašeni, in take misli obhajajo vaša srca? Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam; potipajte in pogledajte, saj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam“ (Luk. 24, 37–39.). Ako duh nima mesa in kosti, potem tudi nima telesa. Naša duša je duh, ker ima um, s katerim misli, reči spoznava, in ker ima voljo, da lahko kaj hoče ali pa noče, vendar naša duša ni zgolj duh, ker je združena s telesom; človek torej ima duha, ali duh on ni. Zgolj duh je tisti, ki ni združen z nobenim telesom, kakor so angeli. Angeli so zgolj duhovi, to je take stvari, ki imajo um in prosto voljo, telesa pa ne. Angeli imajo mnogo bolj razvit um in mnogo popolnejšo voljo, kakor ljudje, ali najpopolnejšega uma in najpopolnejše proste volje angeli nimajo, marveč le Bog, in sicer ima Bog tako popoln um in tako popolno prosto voljo, da um in volja vseh ljudij in vseh angelov skupaj ne doseže nikdar in nikoli uma in volje božje; Bog vse najbolje spozna in hoče. — Da je Bog res duh, spričuje nam sv. pismo stare, kakor nove zaveze. Modri Sirah pravi: „Kdo je videl Boga, da bi ga mogel popisati?“ (Sir. 43, 35.) Kristus sam pa naravnost pravi: „Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in v resnici“ (Jan. 4, 24.) Sv. Pavel veli: „Kralju večnemu, neumrljivemu, nevidnemu, samemu Bogu, bodi čast in hvala vekomaj“ (I. Tim. 1, 17.). — Tako učijo tudi sv. cerkveni očetje: „Bog je duh“, pravi sv. Ciril Jeruzalemski, „nobeden človek ga še ni videl, niti ga more videti.“ „Bog je duh in nima ničesar telesnega, marveč je zgolj duh“, piše sv. Ambrozij.

V sv. pismu sicer beremo, da se je Bog ljudem prikazal, kakor našim prvim roditeljem v raju, Noetu, Abrahamu, ali iz tega še ne smemo sklepati, da ima Bog telo. Telo, v katerem se je Bog ljudem prikazal, ni bilo resnično, ampak le navidezno, katero je le tako dolgo imel, dokler je z ljudmi

vidno občeval. — Sv. pismo govori tudi o božjih očeh, ušesih, rokah, nogah itd., ali to stori le zato, da bi nam bilo bolj razumljivo. Mi si namreč ne moremo misliti, dokler smo na zemlji, kako bi mogel kdo videti brez očíj, slišati brez ušes, govoriti brez ust, delati brez rok itd. Ako torej sveto pismo govori o božjih očeh, nam hoče nekako po človeško, po domače, naznaniti božjo vsevednost; če govori o božjih ušesih, pomenja to njegova pripravljenost nam pomagati; če govori o božjih rokah, pomeni to božjo vsemogočnost itd. — Večkrat se slika Bog kot star mož, ki drži svet v svoji roki. Ta podoba pomenja, da je Bog večen, da je vse ustvaril, da vse ohranjuje in vlada.

Ker je Bog zgolj duh, ni zadosti, da ga samo po zunanje, rekel bi, s telesom častimo, kakor s poklekanjem, s sklepanjem in povzdigovanjem svojih rok, z izgovarjanjem sv. besedij, ampak mnogo bolj ga še moramo častiti po notranje, s pobožnimi mislimi, s svetimi željami. „Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in v resnici“, opominja Jezus (Jan. 4, 24.).

47. Kaj pomeni: Bog je večen?

Bog je večen pomeni: Bog je vselej bil, je in bo vselej.

Večno je to, kar se ni nikoli začelo in se ne bo nikoli nehalo. Ako potemtakem pravimo: Bog je večen, hočemo reči: Bog se ni nikoli začel, on nikoli ne bo nehal biti, zaradi česar se v razlago pristavljajo še besede: bil je vselej, je in bo vselej. Ko bi se tudi milijone in milijone let prestavili v preteklost, ne našli bi časa, ko Boga ni bilo. Svet in vse, kar je na svetu, se je enkrat začelo, le Bog je brez začetka, on je vselej bil. „Preden so bile gore, in preden je bila zemlja, in preden je bil svet, si ti, o Bog, od vekomaj do vekomaj“ (Ps. 89, 2.). Vse, kar je na zemlji, ima tudi svoj konec, kakor nas uči vsakdanja skušnja. Najmogočnejša kraljestva, največja ljudstva, najimenitnejša mesta so izginila s površja zemlje. Nebo, ki se nad nami razpenja, zdi se nam vedno jednako; solnce vshaja in zahaja, po noči se prikazujejo zvezde, mesec se spreminja, kakor nekdanj. Ravno tako menimo, da je zemlja zmirom enaka. Ali to se nam samo dozdeva. Nebo in zemlja se tudi starata, seveda bolj počasi kakor človek, in bodeta nazadnje prešla. Učenjaki, ki se

mnogo pečajo z zemljo in obnebjem, so opazili že marsikako spremembo, kakor postavim, da se je zemlja nekoliko ohladila, da se je morje nazaj pomaknilo, da so na nebu nekatere zvezde izginile in se nič več niso prikazale. Vse bo prešlo, vse bo imelo svoj konec, kakor je imelo svoj začetek. „Nebo in zemlja bodeta prešla“, govori Kristus (Mat. 24, 35.) „le Gospod ostane vekomaj.“ Lepo pravi kralj David: „V začetku si ti, Gospod, zemljo utrdil, in delo tvojih rok so nebesa. One preidejo, ti pa ostaneš; in vse se starajo, kakor obleka, in kakor oblačilo jih spreminjaš in so spremenjena; ti pa si ravno tisti in tvoja leta se ne manjšajo“ (Ps. 101, 26—28.). Dasiravno pa je Bog večn, se vendar nič ne postara. Pri njem ni preteklosti, ker je vse preteklo pred njegovimi očmi, kakor bi se zdaj le zgodilo, tudi ni prihodnosti, ker je tudi vse prihodnje pred njim, pri Bogu je le sedanjost. Sv. pismo pravi: „Tisoč let je pred teboj kakor včerajšnji dan, ki je minil; in kakor straža po noči“ (Ps. 89, 4.). Bog je vselej bil, je in bo vselej, on je večn. Kako je to mogoče, si mi s svojo slabo pametjo seveda ne moremo misliti, vendar moramo o tem trdno prepričani biti. Saj pa tudi drugače biti ne more; zakaj, ker je Bog ustvaril svet, je moral gotovo že biti pred svetom, drugače bi ga ne bil mogel ustvariti. Ako bi bil kak čas, v katerem Boga ni bilo, potem v tistem času nič ni bilo. Kjer pa nič ni, ali bi mogel Bog sam od sebe in iz nič postati? Ker je to nemogoče, mora Bog večn biti. Tudi naša duša se ne bo nikdar nehala, zakaj pa se potem ne imenuje večna? Zato, ker ima svoj začetek; imenuje se le neumrjoča, ker nikdar ne umrje. Tudi angeli niso večni, ker so se nekdaj začeli, pač pa so neumrjoči, ker bodo zmirom živeli.

Ako primerjamo minljive reči z večnim Bogom, kaj nas ta primera uči? Uči nas, da naj ne navezujemo svojega srca na posvetno, ampak naj je darujemo Bogu, ki vekomaj ostane. „Svet mine in njegovo poželenje, kdor pa stori voljo Gospodovo, ostane vekomaj“ (I. Jan. 2, 17.). Mine lepa postava, mine bogastvo in čast, mine posvetno veselje, zato v posvetnih rečeh prave sreče najti ne moremo. Človeška duša je neminljiva in hoče tudi neminljive sreče, kakeršno najde le v Bogu, ki je večn. Najbolj moder je zato tisti, ki išče Boga, in najbolj srečen, kdor se Boga drži in mu stanovitno služi.

48. *Kaj pomeni: Bog je nespremenljiv?*

Bog je nespremenljiv pomeni: Bog je sam v sebi od vekomaj do vekomaj vedno isti.

Nespremenljivo je to, kar vedno enako ostane, se nikoli ne spremeni. Ako tedaj pravimo: Bog je nespremenljiv, je sam v sebi od vekomaj do vekomaj vedno isti, hočemo reči: Bog je zmirom takšen, kakeršen je bil pred tisoč in tisoč leti, tudi še danes, in takšen bo ostal na vse večne čase. Spreminja se nebo in zemlja, spreminjajo se letni časi, spreminja se vreme, spreminjajo se ljudje. Ljudje postajajo večji, starejši, močnejši, potem začnejo zopet slabeti; ljudje so zdaj zdravi, zdaj bolni, zdaj pridni, zdaj hudobni; danes so lahko tisti naši prijatelji, ki so bili pred kratkem naši sovražniki in narobe. Bog edini je vedno enak, Bog edini se ne spreminja. Po preroku Malahiju pravi Gospod: „Jaz sem Gospod in se ne spreminjam“ (Malah. 3, 6.) in sv. Jakòb apostol piše: „Pri Bogu ni spremenjenja, tudi ne sence kake spremenljivosti“ (Jak. 1, 17.). — Da je Bog nespremenljiv, sledi že iz tega, ker je najpopolnejše bitje. Če bi se namreč spremenil, bi moral postati ali popolnejši ali pa nepopolnejši. Popolnejši Bog ne more postati, ker je že itak tako popoln, da bolj popoln biti ne more, nepopolnejši pa tudi ne more postati, ker bi potem ne bil najpopolnejše bitje, bi torej ne bil več Bog. Tako nam spričuje zdrava pamet. — Kakor božje bitje, tako se tudi različne lastnosti božje nič ne spreminjajo. On je zmirom enako vseveden, neskončno moder, vsemogočen, povsod pričujoč, neskončno svet itd. — Ker je Bog nespremenljiv, zato tudi svoje volje, svojih sklepov ne spreminja. Kar je enkrat hotel, to zmirom hoče, kar je enkrat sklenil, zmirom ostane, in sicer zato, ker je to, kar Bog hoče, kar Bog sklene, zmirom dobro, dà, najboljše. Včasih se nam zdi, da Bog spreminja svoje sklepe, a motimo se, ne spreminja jih. Mislimo si, da se je človek, ki je bil včeraj še velik grešnik, danes skesano spovedal. Včeraj ga je Bog sovražil, danes ga ljubi. Ali ni torej spremenil svojega mišljenja, ko danes ljubi tistega, katerega je še včeraj sovražil? Ne, nikakor ne. Bog od vekomaj sovraži greh in ga kaznuje, ljubi pa tudi vekomaj dobro in je poplača. Včeraj je bil človek z grehi obložen, in zato ni bil Bogu prijeten, danes je skesanega in potrtega srca, danes je čist, in zato

ga Bog ljubi. Le človek se je spremenil, ker je postal iz grešnika pravičnik, Bog pa se ni spremenil. Ogledalo ti zmirom pokaže tisto podobo, kakeršen si takrat, kadar se v nje pogledaš. Ako si zmirom čisto umit, ti bo ogledalo zmirom pokazalo snažno podobo, ako si umazan, ko se pogledaš, bo podoba umazana; drugačna bo podoba, če se jezen, drugačna, če se vesel v ogledalo pogledaš. Se je li ogledalo spremenilo ali tvoje lice? Ogledalo je ostalo nespremenjeno, spremenilo se je tvoje lice. — Ako sv. pismo pravi, da se je Bog kesal, ker je človeka ustvaril, da se je jezil itd., govori tako le zaradi tega, da pomen besedi lažje umevamo.

Ker je Bog nespremenljiv, moramo tudi v njega najbolj zaupati; zakaj on ostane vedno naš vsemogočni zavetnik, naš ljubeznivi oče.

49. Kaj pomeni: Bog je povsod pričujoč?

Bog je povsod pričujoč pomeni: Bog je povsod, v nebesih in na zemlji.

Povsod pričujoč je tisti, kateri je na vseh krajih ob enem. Človek ne more biti ob enem na več krajih, še manj more biti na vseh krajih, ampak le na enem kraju. Mi smo zdaj v cerkvi, doma nas pa ni, in ti, ki so doma, ne morejo ob enem in istem času biti v cerkvi ali kje drugje. Bog pa je ob enem in istem času na vseh krajih, povsod. Ko bi kdo prehodil vso zemljo, našel bi kraje, kjer ni ljudij, ne živalij, kjer ne stoji nobena hiša, ne raste nobena travica, ali kraja, kjer bi Boga ne bilo, nihče ne najde. Ko bi kdo mogel priti na solnce, na mesec, na zvezde, in bi vse prehodil, bi tudi tam ne našel kraja, kjer ni Boga. Ko bi šel na sredo zemlje, ko bi se potopil na dno morja, kjer je najbolj globoko, tudi tam je Bog. Po preroku Jeremiju govori tako-le Gospod: „Meniš li, da sem jaz Gospod le v bližnjavi, pravi Gospod, in ne tudi Bog v daljavi? Se bo li kdo v skrivni kraj skril, da bi ga jaz ne videl, pravi Bog? Mar jaz ne napolnjujem neba in zemlje?“ (Jer. 23, 23. 24.). Lepo popisuje kralj David, kako je Bog povsod pričujoč, ko pravi: „Kam pojdem pred tvojim duhom? In kam pobežim pred tvojim obličjem? Ako bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi se podal v pekel, si ti tukaj. Ako bi vzel zarijine peroti in bi prebival na kraji morja: bi me tudi tja peljala tvoja roka in me držala tvoja desnica. In ko bi rekel: Morebiti me bo tema pokrila; tudi tema bi

mi bila luč v mojih sladnostih; ker tema ni pred teboj temna, in noč je svetla, kakor dan; tema je njemu kakor luč“ (Ps. 138, 7—12.). Vzrok torej, zakaj nas Bog povsod vidi, je ta, ker je povsod pričujoč, kar potrjuje tudi sv. apostol Pavel, pišoč: „(Bog) ni daleč od nobenega izmed nas. Zakaj v njem živimo, se gibljemo in smo“ (Dej. ap. 17, 27.).

Misel, da je Bog povsod pričujoč, nas krepko odvrta od greha in vspodbuja k dobremu. Nobeden podložnik, ki vé, da njegov gospod vsako hudobijo kaznuje, se ne predrzne grešiti vpričo njega; tako se moramo bati tudi mi grešiti pred obličjem povsod pričujočega Boga. „Bolje mi je brez dejanja vama pasti v roke, kakor pa grešiti pred obličjem Gospodovim“, rekla je čista Suzana, ko sta jo dva hudobna starca nagovarjala v greh (Dan. 13, 23.). O svetem Efremu, cerkvenem učeniku, se pripoveduje, da je bil visoke rasti, lepe postave, pomenljivega obraza in prijazne besede. Njemu nasproti je stanovala ženska, ki se je pogosto ozirala po svetniku. Nekega dne se mu približa ter mu s prilizljivimi besedami razodene svoje nagnjenje do njega. Efrem jo pelje na trg in pravi: „Tukaj — —.“ Kaj tukaj, ko naju vidi toliko ljudij? „Tedad se ti sramuješ ljudi, da ne bi videli tvojega grdega dejanja; zakaj te pa pred Bogom ni sram, ki vse vidi in vse vé in te obsodi za tako pregrešno dejanje v večno trpljenje?“ Te besede presunejo srce nesramnice, ki pade pred svetnika na kolena in ga prosi, naj jej pomaga na pot poboljšanja. Tudi vi, predragi, se spominajte večkrat, da je Bog povsod pričujoč. Ta misel vas bo odvrta od greha in vas spodbadala k dobremu, posebno kadar se vam je vojskovati zoper razne skušnjave.

Z v r š e t e k.

Preljubljeni v Gospodu! Slišali smo danes, da je Bog zgolj duh, večni, nespremenljiv in povsod pričujoč. Te lastnosti božje imajo za naše življenje prelepe nauke. Ker je Bog zgolj duh, molimo ga po naročilu Kristusovem „v duhu in v resnici“, ker je večni, iščemo le v njem prave, neminljive sreče, ker je nespremenljiv, stavimo le v njega svoje zaupanje, in ker je povsod pričujoč, ne žalimo ga nikjer z nobenim grehom in storimo kolikor mogoče, mnogo dobrega. — Spomin, da je Bog povsod pričujoč, naj nas tolaži in osrčuje v nadlogah in težavah, kakor kralja Davida, ki je rekel: „Ako bi ravno po smrtni senci hodil, se ne bom bal hudega, ker si ti (o Bog) z menoj“ (Ps. 22, 4.). Amen.

10. Krščanski nauk.

V zadnjem krščanskem nauku razložil sem vam štiri prve lastnosti božje, namreč da je Bog zgolj duh, večen, nespremenljiv in povsod pričujoč. Iz teh lastnosti ste že nekoliko spoznali božje bitje, še bolj je bote spoznali, ko vam razložim še druge imenitne lastnosti božje. S pričujočnostjo božjo povsod je v tesni zvezi božja vsevednost.

50. Kaj pomeni: Bog je vseveden?

Bog je vseveden pomeni: Bog vé vse; preteklo, sedanje in prihodnje; vé tudi naše najskrivnejše misli.

Ljudje marsikaj vedó, kar se je zgodilo, ali to je le malo in nepopolno, tudi marsikaj vedó, kar se godi sedaj, ali tudi tega je malo, in kaj lahko zopet pozabijo. Kar pa bo v prihodnosti, tega celó nič ne vedó, razven če kaj slutijo. Glejte! kako daleč presega vednost božja človeško vednost! Na svetu se ničesar ne zgodi, kar bi Bog ne vedel; tudi las nam ne pade z glave, tudi vrabec ne pade s strehe brez vedenja božjega (Mat. 10, 29.). Bog vé vse preteklo, kar se je zgodilo od začetka sveta do današnjega dne, in sicer vé to tako natančno, kakor bi se zdaj-le godilo, ker ničesar ne pozabi; Bog vé vse sedanje, kar se godi po vesoljnem svetu, da vé celó vse, kar se bo še le zgodilo v prihodnosti. Da še več! Bog vidi in vé tudi naše najskrivnejše misli; on vé, če kaj dobrega, on vé, če kaj pregrešnega mislimo.

Resnico, da je Bog vseveden, nam spričuje sv. pismo na neštevilnih mestih. Pobožni Job pravi: „Bog vidi na pokrajine sveta in ogleduje vse, kar je pod nebom“ (Job. 28, 24.). David govori: „Gospod gleda iz nebes in vidi vse človeške otroke. Iz svojega stanovanja se ozira na vse, ki prebivajo na zemlji“ (Ps. 32, 13—15.). Modri Sirah pravi: „Vsa dela ljudij so pred Bogom kakor na solncu in njegove oči so neprenehoma obrnjene na njih pota“ (Sir. 17, 14.). In zopet pravi: „Človek, ki prelomi zakonsko zvestobo (zani-

čuje svojo dušo) in sam pri sebi pravi: Kdo me vidi? Okoli mene je temno, stene me zakrivajo, in nihče me ne opazuje: koga se bom bal? — Pa ne pomisli, da Gospodovo oko vse vidi, in ne spozna, da so Gospodove oči svetlejše od solnca in da ogledujejo vsa človeška pota in brezna globočine in da gledajo najskrivnejše kote človeških src“ (Sir. 23, 25—29.). Sveti Pavel pa piše: „Nobena stvar ni nevidna pred njim, ampak vse je golo in odgrnjeno pred njegovimi očmi, kateremu nam bo treba dajati odgovor“ (Hebr. 4, 13.). Jezus je poznal misli svojih sovražnikov. Ko je mrtvoudnemu grehe odpustil, so nekateri farizeji mislili v svojih srcih: „Kaj tako govori? Preklinja! Kdo more grehe odpuščati, kakor sam Bog?“ Jezus pa je spoznal, da sami pri sebi tako mislijo in je rekel: „Kaj to mislite v svojih srcih?“ (Mark. 2, 7. 8.) Da Bog vé tudi vse prihodnje, pové nam sv. pismo na pre mnogih mestih. Bog je vedel, kaj se bo zgodilo z Abrahamom in njegovim zarodom; on je vedel, da se bo Faraonovo srce zakrknilo, in da ne bo izpustil izraelskega ljudstva, kakor le po hudih stiskah primoran. Jezus je vedel, kaj bo moral trpeti in je isto prerokoval svojim učencem; vedel je, da ga bo Judež izdal, Peter zatajil, vsi učenci zapustili itd. Bog tedaj vé vse, preteklo, sedanje in prihodnje; vé tudi naše najskrivnejše misli.

Dragi kristijani! Kakor misel na povsod pričujočega Boga, tako nas tudi misel na vsevednega Boga prav krepko odvraca od greha. Da bi nas pač ta misel neprenehoma spremljala, potem bi gotovo toliko hudega ne mislili, ne želeli, še manj pa storili. „Živi tako“, opominja vsakega sveti Alfonz, „kakor bi razven tebe in Boga nikogar ne bilo na svetu. Božje oko te povsod vidi; če greš ven te vidi; če se vrneš, te vidi; če luč gori, te Bog vidi; če se ugasne, te vidi; zatorej boj se njega, ki vse vidi, ali si pa poišči kak kraj, kjer te Bog ne vidi, in ondi počenjaj, kar se ti poljubi.“

51. Kaj pomeni: Bog je neskončno moder?

Bog je neskončno moder pomeni: Bog urejuje vse tako, da vselej doseže svoje najsvetejše namene.

Namen ali namera je to, zavoljo česar kdo kaj stori ali opusti, ali to, kar kdo doseči misli, ako kaj stori ali

opusti. N. pr. če kdo pobožno moli, ima namen Boga častiti, ga kaj prositi, se mu zahvaliti. Namen utegne biti dober ali pa hudoben. Če kdo v mladosti pridno dela in si tudi kaj prihraniti skuša, da bi na stare dni imel kaj jesti, se s čim oblačiti, in bi mu ne bilo treba beračiti ter ljudem delati nadlego, ima dober namen, ter modro ravna. Ko bi pa kdo pridno delal, da bi mogel potem pijančevati, svoji meseni poželjivosti streči, ima slab namen, in ne ravna modro, ampak nespametno. Bog je najpopolnejše bitje, gotovo je tudi, da so njegovi nameni najboljši, najsvetejši. Ker je Bog vseveden, vé tudi vse tako urediti ali uravnati, da vselej doseže svoje najsvetejše namene. „Kako veličastna so tvoja dela, o Gospod“, pravi kralj David, „vse si v modrosti naredil“ (Ps. 103, 24.). In res, modrost božja se nam najbolj razodeva, če premišljujemo čudovita dela božja. Kako modro je ustvaril nebo! Brez števila zvezd je na nebu, in vsaka ima svojo določeno pot tako, da nikdar druga ob drugo ne trči. Kako veličastno je vse, kar je na zemlji! Kako lepe so marsikateri cvetlice! Kako čudovito so ustvarjene tudi najmanjše živali, katerih s prostim očesom niti opaziti ne moremo! In ako hočete iz ustvarjenih reči posebno lepo spoznati modrost božjo, oglejte si natančneje človeka, gospodarja zemlje! Človek je ustvarjen po koncu, da more neprenehoma gledati proti nebesom, kamor ima priti, in da se že po vnanje spozna kot gospodar sveta. Možgane, ki so zeló nežne in občutljive, ter se dajo lahko poškodovati, so obdane z močno črepinjo, da se to ne more kaj lahko zgoditi. In kako čudovito je ustvaril naše oči! Oči so v jamicah, okoli in okoli zavarovane z močnimi kostmi; zgoraj so obrvi in potem trepalnice, da pot in prah ne moreta lahko do njih, in če bi le še prišla, dajo se zapirati in odpirati. Da nam je mogoče gledati na več strani, ne da bi glavo ganili, dadó se gibati itd. Tako bi vam mogel našteti še mnogo čudovito lepega pri človeku, kar nam vse pravi o modrosti božji. Marsikaj na svetu se nam zdi nepotrebno, vendar pa ni tako. Kar je Bog storil, je vse dobro storil, čeprav mi tega ne sprevidimo. Sveto pismo pravi, ko govori o stvarjenju sveta: „In Bog je videl vse, kar je bil storil, in bilo je jako dobro“ (I. Mojz. 1, 31.).

Neki kraljevič ni mogel trpeti muh in pajkov in je večkrat sam pri sebi dejal: „Čemu je Bog ustvaril vse to? Ta mrčes vendar ni človeku v nobeno korist! Ko bi mogel, vse bi pokončal.“ Nekdaj pa je moral kraljevič bežati pred

sovražniki. Ves truden in onemogel pribeži v gozd, se vleže pod drevo in zaspi. Kar se priplazi do njega sovražen vojak in že potegne meč, da bi ga umoril. V tem trenutku prifrči muha in piči kraljeviča tako hudo, da se vzbudi. S strahom zagleda sovražnega vojaka, zgrabi meč in skoči po koncu. Sovražni vojak se zdaj sam prestraši in zbeži. Na to gre kraljevič globokeje v gozd in se skrije v neki brlog. Pajek po noči vse s pajčevino prepereže. Zjutraj ga iščeta dva sovražna vojaka in prideta tudi do tistega brloga. „Tu notri bo skrit“, pravi eden. „Tukaj ga ne bo“, odvrne drugi, „zakaj notri gredé bi bil gotovo pretrgal vso pajčevino.“ To rekši odideta. Zdaj povzdigne kraljevič roke in pravi: „Zahvalim te, o Bog! Včeraj si mi rešil življenje po muhi, danes po pajku. O kolika je tvoja modrost, in vse, kar si storil, je prav in dobro!“

Modrost božja se nam kaj lepo kaže v življenju ljudij. Spomnite se egiptovskega Jožefa! Bog ga je hotel poplačati za njegovo pridnost, njegovega očeta in brate pa rešiti lakote. Ali kako je to uredil? Pripustil je, da so Jožefa njegovi bratje prodali; v Egiptu je pripustil, da je bil Jožef po krivem zatožen in v ječo vržen. Nam se dozdeva, da je Bog Jožefa s tem kaznoval, ne pa poplačal; vendar ni tako. Ko bi ne bil Jožef v Egipt prodan in v ječo vržen, ne bi bil postal kraljev namestnik, ne bi bil mogel rešiti lakote svojega očeta, svojih bratov in mnogo drugih. Zato je rekel Jožef svojim bratom, ko se jim je dal spoznati: „Bog me je poslal pred vami, da bote ohranjeni na zemlji, in da morete dobivati jedi v živež. Nisem poslan sem po vašem naklepu, ampak po volji Boga“ (I. Mojz. 45, 7. 8.). „Vi ste z menoj hudo mislili; Bog pa je tisto obrnil v dobro, ker me je povikšal“ (I. Mojz. 50, 20.). — Tudi z nami ima Bog najboljše namene; on hoče, da bi mu služili in nekdanj v nebesa prišli. Da bi ta namen dosegli, je storil Bog, da smo rojeni od katoliških starišev, da dobivamo potreben poduk, da prejemamo sv. zakramente. Tudi bolezn, nadloge, trpljenje nam Bog pošilja, da bi dosegel svoj namen, ker bi se marsikateri pogubil, ko bi mu vse zmirom šlo po njegovi volji. Ali ni to modro?

Ker je Bog neskončno moder, ker urejuje vse tako, da vselej doseže svoje najsvetejše namene, ne smemo nikdar grajati božjih naredb, četudi so nam nerazumljive. Posnemajmo pa tudi modrost božjo in imejmo pri vseh svojih delih dober namen.

52. *Kaj pomeni: Bog je vsemogočen?*

Bog je vsemogočen pomeni: Bog je ustvaril nebo in zemljo in vse, kar je; storiti more vse, kar hoče.

Kdor veliko storiti more, imenuje se mogočen. Kralji in cesarji morejo mnogo, kar je drugim nemogoče storiti, zato se imenujejo mogočneži. Kolikor več kdo more, toliko mogočnejši je; kdor pa more vse storiti, kar hoče, je vsemogočen. Vse storiti more le Bog, zato se tudi le on imenuje vsemogočen. Nadangel Gabrijel je rekel Mariji: „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč“ (Luk. 1, 37.). „Jaz sem vsemogočni Bog“, je rekel Gospod sam Abrahamu (I. Mojz. 17, 1.). Kristus nagovoril pa je nebeškega Očeta na Oljski gori tako-le: „Oče! tebi je vse mogoče“ (Mark. 14, 36.). Več ko na sedemdesetih mestih govori sv. pismo o božji vsemogočnosti. Božjo vsemogočnost pa nam spričuje najlepše stvarjenje sveta. Nekdaj ni bilo ne nebes, ne zemlje, ne angelov, ne ljudij, ne solnca, ne lune, ne zvezd, sploh ničesar razven Boga. In glejte! Vesoljni svet z vsem, kar je na njem, je Bog ustvaril s samo besedo. Le rekel, le hotel je, pa je bilo. Bog pa ni le vesoljni svet ustvaril, on ga tudi ohranjuje in vlada. Kakor hitro bi Bog odtegnil svojo roko od sveta, takoj bi razpadel v prejšnji nič. Če hoče kak človek kaj napraviti, se mora mnogo truditi, Bogu pa ni treba drugega kakor hoteti, in že je vse storjeno. Kakor je Bog iz ničesa vse naredil, ravno tako tudi vse razdene; nič se ne more ustavljati njegovi moči. Le nekaj ne more Bog, namreč tega, kar hoteti ne more, ker nasprotuje njegovim neskončnim popolnostim. Tako Bog ne more storiti nič grešnega, ker ne more nič takega hoteti, ko je neskončno svet; on ne more poplačati kaj hudega in kaznovati kaj dobrega, ker je neskončno pravičen; ravno tako Bog ne more storiti nič neumnega, ker je neskončna modrost.

Božja vsemogočnost nas vspodbuja, da stavimo nanj vse svoje zaupanje. Ako nam nobeden človek več pomagati ne more, Bog nam še ostane, on nam lahko zmirom pomaga; on nas lahko reši iz najhujše nesreče, on lahko stori, da vidimo zopet srečne, vesele dni, on nas lahko reši celó smrti. Ako nas napadajo skušnjave, zaupajmo v Boga, on nas podpira, in ako imamo le resno voljo, jih bomo pre-

magali. „Vse premorem v njem, ki me močnega dela“, rekel je sv. Pavel (Filip. 4, 13.). — Vsemogočnost božja pa nas naj tudi napolnjuje s sv. strahom pred Bogom, pred grehom. Ako se nam tudi ni bati ljudij zavoljo kake hudobije, ne pozabimo, da vsemogočna roka Gospodova doseže prej ali slej vsakega hudodelnika. „Ne bojte se jih, kateri teló umoré“, pravi Kristus, „duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel“ (Mat. 10, 28.).

53. Kaj pomeni: Bog je neskončno svet?

Bog je neskončno svet pomeni: Bog hoče in ljubi samo dobro in sovraži vse hudo.

Svet sploh se imenuje tisti, ki hoče in ljubi dobro in sovraži hudo. Tisti ljudje, ki so dobro zeló ljubili in so hudo zeló sovražili, se zato imenujejo tudi svetniki. Dasiravno so zeló ljubili dobro in sovražili hudo, vender niso zmirom enako ljubili in delali dobrega in sovražili hudega ter so večinoma v grehe padli. Še bolj kakor ljudje ljubili so dobro in sovražili hudo angeli, četudi ne vsi. Marija je med vsemi angeli in ljudmi vse svoje življenje ljubila dobro najbolj in sovražila tudi hudo najbolj, ker ni storila nikdar nobenega greha, zato pa tudi njena svetost presega svetost vseh angelov in svetnikov. Ali svetost vseh prekosi svetost božja, zakaj neskončna je. Bog ljubi samo dobro tako zeló, da je bolj ljubiti ne more, sovraži pa tudi vse hudo tako zeló, da je bolj sovražiti ne more. Sv. pismo svetost božjo mnogo-krat oznanjuje. Prerok Izaija pravi, da serafini pred Bogom zakrivajo svoj obraz in mu kličejo: „Svet, svet, svet si ti, Gospod, Bog vojskinih trum, nebo in zemlja sta polna tvoje časti“ (Iz. 6, 3.).

Ker je Bog neskončno svet, hoče, da bi bili vsi ljudje dobri in sveti, da bi hrepeneli po čednosti. Že izraelskemu ljudstvu je Bog rekel: „Bodite sveti, ker sem jaz svet, Gospod, vaš Bog“ (III. Mojz. 19, 2.). Da Bog hoče dobro, pokazal je že s tem, ker nam je dal vest, katera nas hvali, kolikorkrat kaj dobrega storimo, graja pa, ako delamo hudo. To je pokazal tudi z vsemi zapovedmi, ki jih je dal v starem in novem zakonu. Ker je Bog neskončno svet, ljubi neizmerno pred vsem samega sebe, neskončno dobroto. On pa ljubi tudi vse dobro nad svojimi stvarmi. Največje veselje

ima nad svetostjo svojih angelov in izvoljenih v nebesih, ter nad nedolžnostjo, čistostjo in svetostjo dobrih ljudi na zemlji. Tudi grešnikom ne odtegne, dokler na zemlji živijo, popolnoma svoje ljubezni, ker je tudi nad njimi še tu in tam kaj dobrega in ker še lahko dobri postanejo, če se poboljšajo. Sv. pismo pravi: „Ljubiš vse, kar je, in nič tega ne sovražiš, kar si ustvaril, ker nisi nič iz sovraštva ustvaril ali napravil“ (Modr. 11, 25.). Le hudobnih duhov in zavrženih ljudi Bog ne ljubi, ker na njih ni nič več dobrega, ampak vse hudobno, in ker ne morejo več dobri postati. — Ker Bog ljubi samo dobro, sledi že iz tega, da vse hudo sovraži, da hudega noče. Kako Bog sovraži vse hudo, nam spričuje sv. pismo na mnogih mestih. „Ti si Bog, ki nočeš krivice. Hudobni ne prebiva zraven tebe in krivični ne ostane pred tvojimi očmi. Sovražiš vse, ki hudo delajo“ (Ps. 5, 5—7.). „Pot hudobnega je Gospodu gnusoba“ (Modr. 14, 9.). Kako Bog sovraži hudo, pokazal je nad napuhnjenimi angeli. Bili so najlepše stvari, katere je neizrečeno ljubil, a ni jim prizanesel, ko so se zoper njega spuntali. Rad je imel Adama in Evo, a zapodil ju je iz raja, ker sta storila hudo. Sv. pismo je polno vzgledov, ki nam pričajo, da Bog sovraži vse hudo.

Kaj nas uči svetost božja? Da tudi mi hočemo in ljubimo samo dobro, da pa sovražimo vse hudo, da postanemo sveti. „Bodite sveti, ker sem jaz svet, Gospod, vaš Bog“ (III. Mojz. 19, 2.) govori Gospod tudi nam. Sv. Pavel pa pravi: „To je volja božja, vaše posvečenje“ (I. Tes. 4, 3.). Dobro pa je to, kar Bog zapoveduje, hudo, kar on prepoveduje, in to je greh. Greh moramo torej sovražiti iz dna svojega srca. Sv. Edmund škof je rekel: „Ko bi stala na moji desnici ognjena apnenica, na moji levici pa greh, bi raje v ogenj skočil, kakor pa v greh privolil.“ Tako so govorili, pa tudi ravnali svetniki božji. Posnemajmo svetnike!

Z v r š e t e k.

Zopet smo spoznali, predragi, štiri prelepe lastnosti božje, namreč božjo vsevednost, modrost, vsemogočnost in svetost. Ker je Bog vseveden, bojmo se ga žaliti tudi v mislih, željah in na skrivnem; ker je neskončno moder, udajmo se v vseh rečeh v njegovo sveto voljo; ker je vsemogočen, zaupajmo v njega, a bojmo se tudi njegovih kaznij; ker je neskončno svet, prizadevajmo si, da mu postanemo podobni, ljubimo dobro nad vse, sovražimo pa nad vse tudi greh. Amen.

11. Krščanski nauk.

V zadnjem krščanskem nauku smo premišljevali vsevednost, neskončno modrost, vsemogočnost in neskončno svetost božjo, in nauke, kateri iz teh lastnostij božjih za nas sledijo; danes pa hočemo še nekoliko prevdariti poslednje štiri lastnosti božje, katere si moramo posebno zapomniti.

54. Kaj pomeni: Bog je neskončno pravičen?

Bog je neskončno pravičen pomeni: Bog plačuje dobro in kaznuje hudo, kakor kdo zasluži.

Pravičnega imenujemo tistega, kateri vsakemu dá, kar si zasluži, torej njemu, ki dobro dela, plačilo, njemu, ki hudo dela, zaslužen kazen. Ljudje ne plačujejo dobrega, kakor kdo zasluži, ker ne znajo njegovih dobrih del prav ceniti, ker mnogokrat nočejo ali pa ne morejo dati primerne plačila. Ravno tako je s kaznijo. Roditelji bi mnogokrat morali kaznovati svoje otroke, ali ker so predobri, jim marsikaj spregledajo, kar bi spregledati ne smeli. Pri Bogu je vse drugače. Bog natanko presodi, kaj kdo zasluži in koliko bodisi plačila ali kazni, on tudi nič ne gleda na veljavo ljudi (Rimlj. 2, 11.) marveč le na zasluženje. Kdor torej dela dobro, tistega poplača, kdor dela hudo, tistega kaznuje, in sicer ravno tako, kakor zasluži. Sv. Pavel pravi: „Bog bo povrnil vsakemu po njegovih delih; tistim sicer, ki po stanovitosti dobrega dejanja iščejo slave in časti in nestrohljivosti, večno življenje; tistim pa, kateri so prepirljivi in nepokorni resnici, vdani pa krivici, jeza in srd“ (Rimlj. 2, 6—8.). Kdor obilno dobrega stori, prejme obilno plačilo, kdor stori le malo dobrega, prejme majhno plačilo; ravno tako bode kazen hudobnih primerna hudobnim delom. „Kdor pičlo seje“, piše sv. Pavel, „bo tudi pičlo žel, in kdor seje v obilnosti, bo tudi v obilnosti žel“ (I. Kor. 9, 6.). Bog bo plačal kupico, mrzle vode v njegovem imenu podeljene (Mat. 10, 42.), terjal pa bo tudi odgovor od vsake prazne besede (Mat. 12, 36.). Bog bode pri plačilu ali kazni gledal

tudi na to, koliko milostij je kdo od njega prejel. „Komurkoli je veliko dano, se bo veliko hotelo od njega“ (Luk. 12, 48.).

Bog pravične večkrat že na tem svetu poplača, kakor postavim Noeta, Abrahama, egiptovskega Jožefa itd. In če tudi na tem svetu nimajo drugega plačila kakor mirno vest, je že to mnogo vredno. — Bog pa kaznuje tudi krivične dostikrat že na tem svetu. Kaznoval je Adama in Evo, kaznoval grozovitega trinoga Antijoha, hudobnega Heroda in mnogo drugih; on kaznuje še sedaj. Otroke postavim, ki s svojimi stariši grdo ravnajo, kaznuje navadno s tem, da pozneje njihovi otroci ravno tako grdo ali pa še grše ž njimi ravnajo. Ako pa jih Bog na tem svetu še ne kaznuje tako, kakor zaslužijo, vender niso tukaj popolnoma brez kazni, zakaj pekoča vest jih neprestano spremlja. „Bridkost in stiska (pride) nad vsako dušo človeka, kateri hudo dela“ (Rimlj. 2, 9.). — Popolno plačilo prejeli bodo pravičniki, in popolno kazen hudobneži še le v večnosti. Dostikrat se celó zgodi, da pravične na tem svetu tlačijo razni križi, medtem ko imajo grešniki vsega v izobilji, kakor imamo vzgled nad bogatinom in ubogim Lazarjem. A po smrti je bil Lazar nesen od angelov v Abrahamovo naročje, bogatin pa je bil pokopan v pekel (Luk. 16, 22.).

Strah pred svetno pravico zadržuje marsikaterega hudobneža od greha. Ali nas ne bo strah pred večno pravico še bolj zadrževal od hudega? Kazen, katero svetni sodnik prisodi, traja le nekaj časa; kazen, katero prisodi večni sodnik, traja vekomaj; svetnej pravici človek lahko uide, svoje hudobije zakriva ali taji, večnej pravici se ne dá nič prikriti, nič utajiti, pred njo ni mogoče pobegniti, zato pa se varujmo vsakega greha. In ker Bog tudi vse dobro poplača, opravljajmo dobra dela, če mogoče na skrivnem, in nebeški Oče, ki na skrivnem vidi, nam bo povrnil.

55. Kaj pomeni: Bog je neskončno dobrotljiv?

Bog je neskončno dobrotljiv pomeni: Bog je poln ljubezni do svojih stvarij, vse dobro imamo od njega.

Dobrotljiv se imenuje tisti, ki drugim dobro hoče in jim dobrote skazuje. Ljudje nam včasih skazujejo dobrote, da bi od nas ali drugih bili hvaljeni, da bi se nam prikupili in

potem kako drugo morebiti večjo dobroto od nas prejeli, včasih pa nam delijo dobre, ker nas ljubijo. Le tisti je prav za prav dobrotljiv, ki nam dobro hoče in dobro stori, ker nas ljubi, kdor pa le zavoljo sebe dobre deli, je sebičen. Bog nam dobro hoče in dobre skazuje, ker nas ljubi, ker je poln ljubezni do nas, zato se po pravici imenuje neskončno dobrotljiv. Bog sam pravi po preroku Jeremiju: „Z večno ljubeznijo te ljubim“ (Jerem. 31, 3.). V knjigi modrosti pa beremo: „Ljubiš vse, kar je, in ničesar ne sovražiš, kar si ustvaril“ (Modr. 11, 25.). Kakor pa se ljubezen sploh razodeva po dobrotah, tako se razodeva tudi božja ljubezen. Vse dobro imamo od Boga. „Oči vseh upajo v tebe, o Gospod, in ti jim daješ jed o pravem času“ (Ps. 144, 15.). In Jezus pravi: „Poglejte ptice pod nebom, ker ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice in vaš Oče nebeški jih živi“ (Mat. 6, 26.). Brezštevilne so živali na svetu, vendar za vsako žival Bog skrbi. On živi mogočnega leva v puščavi, boječo veverico, brezskrbnega vrabca in velikanskega kita, on živi vse ptice pod nebom in vse ribe v vodi, za vse je pogrnjena njegova miza. Največ dobrega pa stori Bog nam ljudem. „Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj, ki prihaja od Očeta svetlobe“, piše sv. Jakob (1, 17.). Vse, kar smo in imamo, smo in imamo od Boga. Nad nami je razpel prelepo nebo in je obsejal z neštevilnimi zvezdami, ki nam svetijo in oznanjujejo božjo slavo. Kdo je ustvaril različne živali, katere nam dajejo hrano ali obleko ali nam pomagajo pri delu? Ali ne dobrotljivi Bog? Kdo daje zemlji rast, da nam ne primanjkuje potrebnega živeža? Ali ne dobrotljivi Bog? Za koga je ustvaril zlato, srebro, železo in druge kovine, kakor za nas? Da, lahko rečemo: božjih dobrot je toliko, da jih nikdar ne moremo prešteti. In kdo je nam dal življenje, zdravje, ravne ude, oči, ušesa, jezik? Kdo nam je dal neumrjočo dušo z njenimi zmožnostmi, pamet, prosto voljo, spomin? Ali ne dobrotljivi Bog? Da, še več je za nas storil! Ko je človek zapravljal s svojo nepokorščino nebesa, poslal je svojega edinorojenega Sina, da bi rešil človeški rod. „Tako je Bog ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina, da vsak, ki vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje“ (Jan. 3, 16.). Vidite, tako dobrotljiv je Bog do nas, res neskončno dobrotljiv.

„Kaj pa imaš, kar bi ne bil prejel? In če si prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?“ (I. Kor. 4, 7.)

piše sv. Pavel. Premišljajmo večkrat besede sv. Pavla in spoznavali bomo čedalje bolj dobrotljivost božjo. Tako premišljevanje bo v nemalo v naših srcih hvaležnost, pa tudi ljubezen do tako dobrotljivega Boga. Ko so Japonci prvokrat slišali, kaj je Bog storil za nas, kako je za nas trpel in umrl, so vsikliknili: „O kako velik, kako dober in kako ljubezniv je Bog kristijanov!“ Ko so pa slišali, da so kristijani, ki Boga ne le nič ne ljubijo, ampak ga žalijo, preklinjajo, so vsi razjareni zaklicali: „O hudobni ljudje! o nehvaležna srca! Ali je mogoče, da so kristijani tako hudobni? Na katerem kraju zemlje prebiva to brezsrčno in brezpametno ljudstvo?“ Tako so govorili pagani, kaj pravite pa vi, ki ste kristijani? Ali ste vselej premislili, kaj delate, ako žalite dobrotljivega Boga? Menda ne; ker drugače bi bilo nemogoče, da bi ga žalili. Zaradi tega pa v prihodnje večkrat premišljajte dobrotljivost božjo, in ne bodite več nehvaležni, ampak hvaležni.

56. Kaj pomeni: Bog je neskončno usmiljen?

Bog je neskončno usmiljen pomeni: Bog je pripravljen in voljan, odpustiti nam grehe in odvrniti hudo od nas.

Usmiljenje je ljubezen dobrohoteča, katero vzbuja v nas nesreča bližnjega človeka, ali nekako sočutje ž njegovo nesrečo, tako da imamo njegovo nesrečo za svojo nesrečo. Usmiljenje je torej sad ljubezni. Mnogo nesrečnežev je na svetu, kakor postavim bolniki, reveži, jetniki, vender največji nesrečneži so grešniki, ker je greh edino hudo ali zlo na svetu. Vsevednemu Bogu je znano, da so grešniki največji nesrečneži in zato ima tudi ž njimi sočutje, usmiljenje. Ker jih Bog želi rešiti njihove nesreče, zato je tudi pripravljen in voljan, odpustiti jim njihove grehe, in hudo od njih odvrniti, ki so je zaslužili s svojimi grehi. „Kakor resnično jaz živim“, pravi Gospod, „nočem smrti hudobnega, temveč da se hudobni vrne s svojega pota in živi“, beremo pri preroku Ezechijelu (33, 11.). In da bi nobeden grešnik ne obupal, ko bi bili njegovi grehi še toliki, pravi Gospod: „Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rudeči kakor bager, bodo beli, kakor volna“

(Iz. 1, 18.). Sin božji, Jezus Kristus, je sam rekel, da je prišel iskat in vzveličat, kar je bilo izgubljenega; primerjal se je z dobrim pastirjem, ki tako dolgo išče izgubljeno ovčico, dokler je ne najde, z ženo, ki s prižgano lučjo išče izgubljeni denar. Rekel je tudi, da je večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad devetdeseterimi pravičnimi, ki pokore ne potrebujejo. In kaj nam je hotel pokazati v priliki o izgubljenem sinu drugega kakor usmiljenje božje do grešnikov? — Bog odpusti vsem grešnikom. Odpustil je očitni grešnici Mariji Magdaleni, sv. Petru, ki ga je zatajil, sv. Pavlu, ki je preganjal cerkev božjo, Samaritanki pri Jakobovem studencu, desnemu razbojniku na križu. Ali le tedaj odpušča Bog grehe, ako se resnično poboljšamo. Sv. pismo namreč pravi: „Ako pa hudobni pokoro dela za vse svoje grehe, katere je storil, in vse moje zapovedi izpolnjuje, in prav in po pravici ravna, naj živi in naj ne umrje!“ (Eceh. 18, 21.). Kdor pa se noče poboljšati, nima pričakovati nobenega usmiljenja, kakor Kristus sam pravi: „Če se ne spokorite, bodete vsi enako poginili“ (Luk. 13, 6.).

Svoje usmiljenje do grešnikov kaže Bog tudi s tem, da je pripravljen odvrniti hudo od njih. Ni li bil pripravljen na priprošnjo Abrahamovo prizanesti Sodomljanom in Gomorijanom, ki so bili toliki grešniki, da so njihove pregrehe vpile v nebo za maščevanje, ko bi le bilo deset pravičnih? Ninivljani so po pridigi preroka Jona delali pokoro, in Bog ni pokončal njihovega mesta, kakor je zapretil. In ne pravi li sam: „Kakor resnično živim, nočem smrti hudobnega, temveč, da se . . . vrne s svojega pota in živi?“ (Eceh. 33, 11.). In kako potrpežljivo čaka in prenaša grešnike! Spomnite se, kako dolgo je prenašal pred vesoljnim potopom hudobijo ljudij, kako dolgo je prenašal trdovratne Jude! O kolikokrat je tudi z nami že imel potrpljenje, ko smo ga tolikokrat znova žalili! Če tudi Bog grešniku pošilja včasih nesrečo, nadloge in trpljenje, dela to iz usmiljenja, ker hoče, da bi grešnik spoznal svoj žalostni stan, ter se rešil mnogo hujše, večne nesreče.

Ker je Bog do nas tako usmiljen, moramo tudi mi biti usmiljeni do svojega bližnjika, kakor nas Kristus opominja: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče v nebesih usmiljen“ (Luk. 6, 36.) in: „Blagor usmiljenim, ker bodo dosegli usmiljenja“ (Mat. 5, 7.). In kakor Bog skazuje svoje usmiljenje s tem, da nam odpušča grehe in odvrča hudo od nas, tako

tudi mi iz srca odpuščajmo svojim razžalnikom, in če so v potrebi, prihitimo jim tudi na pomoč. Glejmo pa tudi, da ne bomo zlorabili božjega usmiljenja v greh in nespokornost. Bog je neskončno usmiljen, ali ne zato, da bi ga smeli žaliti, kolikor se nam zljubi, ampak zato, da bi, ako smo grešili, ne obupali; Bog je neskončno usmiljen, pa ne zato, da bi odlagali pokoro od leta do leta, ampak zato, da bi se zaupaje v njegovo neskončno usmiljenje hitreje spokorili in poboljšali.

57. Kaj pomeni: Bog je neskončno resničen in zvest?

Bog je neskončno resničen in zvest pomeni: vse, kar Bog reče, je res, in kar obljubi ali zažuga, gotovo izpolni.

Resničen je, kdor nikdar ne laže, ampak vselej govori resnico. Ljudje ne govorijo vselej resnice, ali zato ne, ker je ne vedó, ali pa jo nalašč prikrivajo. Ako nam torej kak človek pové neresnico, se ali moti, ali pa laže. Bog pa vselej resnico govori, ali vse, kar Bog reče, je res, in zato se imenuje neskončno resničen. Vse, kar Bog reče, je res zato, ker je vseveden in se zmotiti ne more, in ker je neskončno svet, torej lagati ne more in noče. V Mojzesovih bukvah beremo: „Bog ni ko človek da bi lagal; tudi ne ko sin človekov, da bi se spreminjal. Rekel je, in ne bi storil? Govoril je, in ne bi izpolnil?“ (IV. Mojz. 23, 19.). Sv. Pavel pa pravi: „Nemogoče je, da bi Bog lagal“ (Hebr. 6, 18.). Ker je Bog neskončno resničen, moramo tudi za trdno in gotovo resnico imeti vse, kar je razodel, dasiravno nam je ta ali ona resnica nerazumljiva.

Z resničnostjo božjo je v najtesnejši zvezi zvestoba božja. Zvest je tisti, ki izpolni, kar je obljubil. Vojak je zvest, ako ne prelomi svoje prisege, in ko bi moral dati svoje življenje; hlapec je zvest, ako vse stori, kar je obljubil, ko je bil v službo sprejet. Ljudje ne izpolnjujejo vselej svojih obljub, ali zato, ker nočejo, ali pa ne morejo. Bog ničesar ne obljubi na videz, ker sovraži vsako hinavščino. „Beseda Gospodova“, veli kralj David, „je prava, in vsa njegova dela so v zvestobi“ (Ps. 32, 4.). Bog tudi lahko vse izpolni, kar je obljubil, ker je vsemočen. Bog je obljubil

prvima roditeljima Odrešenika in ga je tudi poslal ob odločenem času. Abrahamu je obljubil, da se bo njegov zarod silno pomnožil in dobil v last kanaansko deželo, in zgodilo se je; starčku Simeonu je obljubil, da ne bo videl smrti, dokler ne bo videl Odrešenika sveta, in res ga je videl. Bog je obljubil, da nam bo odpustil grehe, ako jih resnično obžalujemo; da nas bo vzel v nebesa, ako izpolnjujemo njegove zapovedi, in to obljubo bo tudi izpolnil. Izpolnjujmo natančno zapovedi božje in cerkvene, izpolnjujmo zvesto dolžnosti svojega stanu, potem bo tudi Bog izpolnil vse, kar je obljubil. — Kakor Bog gotovo izpolni vse, kar je obljubil, tako tudi gotovo izpolni vse, kar je zažugal ali zagrozil. Bog je zapretil Adamu in Evi, da bosta umrla, ako jesta od prepovedanega sadu, in res sta umrla, ko sta prelomila prepoved Božjo; Bog je zažugal, da bo pokončal ljudi v vesoljnem potopu, ako se ne poboljšajo, in storil je tako; on je zažugal Izraelcem, da bode prišle nad nje razne nadloge, ako ne bodo izpolnjevali njegovih zapovedij, in res, ako jih niso izpolnjevali, poslal jim je kugo, lakoto, vojsko in druge nadloge, bili so večkrat premagani in v sužnost odpeljani. Bog je zažugal grešnikom, ako se ne poboljšajo, večno pogubljenje, in bo tudi gotovo izpolnil. Nekateri grešniki si domišlujejo, da jih Bog ne bo tako hudo kaznoval, kakor slišijo v pridigah in krščanskih naukah; oni si domišlujejo, da se jim z večnimi kaznimi v peklju samo žuga, da bi se bolj bali greha, da jim Bog ne bo zaklical: „Poberite se spred mene, vi prokleti! v večni ogenj“, ali s takim domišljevanjem sami sebe slepijo. Kako? „Bog, večna resnica, je to rekel, in ne bi storil? Govoril je, in ne bi izpolnil?“ „Nebo in zemlja bodeta prešla“, govori Kristus, „moje besede pa ne bodo prešle“ (Mat. 24, 35.). Kakor torej trdno pričakujemo, da bo Bog vse izpolnil, kar je obljubil, tako se nam je treba tudi bati, da bo izpolnil vse, kar je zažugal.

Z v r š e t e k.

Preljubljeni v Gospodu! Božje lastnosti, katerih razlaganje sem zdaj zvršil, nam dajejo obilo lepih nauk. Vspodbadajo nas k trdni veri, čiščenju in ljubezni božji, navdajajo nas s strahom in zaupanjem, opominjajo nas, da bi jih tudi posnemali in tako postali popolni, kakor je naš Oče v nebesih popoln, po katerega podobi smo ustvarjeni. Premišljujmo jih večkrat in jemljimo si k srcu nauke, katere nam dajejo. Amen.

12. Krščanski nauk.

Na svetu so se skoraj zmirom nahajali ljudje, ki so tajili Boga, in takih ljudij je dandanašnji zelo veliko. Mi, ki smo katoliški kristijani, verujemo, da je Bog, zato bi lahko rekli, da je nepotrebno vam to resnico razlagati, ali, da se bolj potrdite v sv. veri in da veste takim ljudem, ki tajijo Boga, dati pameten odgovor in jim pokazati, da so neumneži, kakor pravi sv. pismo: „Neumnež pravi v svojem srcu: Ni Boga!“ (Ps. 13, 1.) vam hočem, kakor je tudi v katekizmu, razložiti:

58. Iz česa spoznamo, da je Bog, in kakšne lastnosti da ima?

Da je Bog, in kakšne lastnosti da ima, spoznavamo:

1. iz vidnega sveta.

Z očmi ne moremo videti Boga, ker je, kakor smo že slišali, zgolj duh, ali spoznavamo ga iz vidnega sveta. Poglejte nekoliko okoli sebe, kadar ste zunaj! Nad vami se razpenja neizmerno nebo, na nebu je žarno solnce, svetli mesec in brez števila blestečih zvezd, ki že leta in leta tekajo svoja pota in ne krenejo nikoli s pravega tira. Kdo jih je na nebo postavil? Kdo jim je prižgal luč, da razsvetljujejo in ogrevajo zemljo, pa je ne sežgejo? Poglejte visoke gore in globoke doline, polja in gozde, vode in neizmerno morje! Poglejte živali po vodah in po morjih, kako čudno so ustvarjene! Nekatere živali so tako majhine, da jih s prostim očesom niti videti ne moremo, vendar pa imajo glavo, noge, želodec in vse druge ude. Kdo je vse to ustvaril? Ali je samo od sebe nastalo? Kdo bi se upal trditi, da je tukajšnja cerkev rastala sama od sebe? da je ura v zvoniku sama postala? Samo od sebe nič ne more postati, in kdor kaj takega trdi, je neumnež, da je malo taci na svetu. Če pa ničesar ne more postati samo, kako bi postal ves vidni svet? Ali pa so morebiti ljudje vse to napravili? Ljudje so morali sami ustvarjeni biti. Ali so angeli svet ustvarili? Tudi ne,

ker so sami stvari. Kdo je potem ustvaril vidni svet? Gotovo nekdo, ki je od vekomaj, in tega imenujemo Boga. Ako pogledamo torej nebo, ako pogledamo zemljo, sploh ves vidni svet, nam vse priča, da je Bog. „Nebesa pripovedujejo božjo slavo in dela njegovih rok oznanjuje firmament“ (Ps. 18, 1.) pravi kralj David. Potrpežljivi Job pa opominja človeka, naj se gre učiti k neumni živini, da bo spoznal Boga. „Vprašaj živino in te bo učila; ptice pod nebom, in ti bodo povedale; ogovori zemljo, in ti bo odgovorila; in ribe v morji ti bodo pripovedovale, da vse to je naredila roka Gospodova“ (Job 12, 7—9.). Sv. Pavel pa uči, da bi bili pagani lahko spoznali Boga iz vidnega sveta. Tako-le piše: „Kar je nevidnega na njem (na Bogu) se od ustvarjenja sveta sem spoznava in vidi po tem, kar je ustvarjenega, tudi njegova večna moč in božanstvo, tako da (pagani) nimajo izgovora“ (Rimlj. 1, 20.). Sv. Avguštin pa pravi: „Travica ob potu, cvetlica na vrtu mi kliče: Popotnik, obstoj in opazuj nas!“ In potem opazuj milijone in milijone travic in cvetlic in dreves in sadja, povzdigni svoje oči milijone in milijone milj nad svojo glavo k blestečim zvezdam, katere so kakor cvetlice na polju po obnebu posejane. Vse ti kličejo: Nismo se mi ustvarile, on nas je ustvaril. Sv. Atanazij pa pravi: „Vse stvarstvo kaže s svojim redom in soglasjem kakor s črkami na svojega Gospoda in stvarnika“ (Adv. pag. cap. 34.). To so spoznali tudi pagani. Ciceron piše: „Ko bi kdo bil pod zemljo živel, pa bi naenkrat potem zagledal nebeški obok, solnce, morje itd. takoj bi verjel, da je Bog“ (De nat. deor.).

Da je Bog, in kakšne lastnosti da ima, spoznavamo:

2. iz glasu svoje vesti.

Vsak človek čuti v notranjem neki glas, kateri mu pravi: To stori, to je prav, onega ne stori, ker je hudo. Če storimo, kar nam vелеva notranji glas ali, če dobro delamo, nas ta glas hvali, če pa tega ne storimo, ali pa storimo kaj takega, kar nam prepoveda kot hudo, nas graja. Ta notranji glas ali notranja postava se imenuje vest. Sv. Pavel imenuje vest v srcih zapisano postavo, ko piše o paganih: „Oni kažejo, da je delo postave zapisano v njihovih srcih, ker jim o tem pričuje njihova vest“ (Rimlj. 2, 15.). Pagan Ciceron imenuje vest „splošno, nespremenljivo, večno postavo“ (De republ.). Kjer je postava, mora biti poprej postavodajalec.

Kdo pa je tisti postavodajalec, ki je zapisal v srce postavo knezu kakor beraču, olikancu kakor neolikancu, njim, ki so živeli pred nami, in, ki zdaj živé? Ali si je človek sam to postavo dal? O ne! marsikateri človek bi se rad iznebil tega glasu, ker ga moti v njegovih hudobijah, ga povsod spremlja in mu pokoja ne dá, ali ne more se ga iznebiti. Glas vesti je vsadil v srce človekovo neskončno pravični Bog, ki tako daje na znanje, da je.

Ker nam vidni svet in glas vesti spričujeta, da je Bog, zato je tudi vera v Boga pri vseh narodih. Če tudi pravega Boga nimajo, če tudi ne vedó, kaj je Bog, ali je eden, ali jih je več, vendar vsa ljudstva verujejo, da je nad nami neko višje bitje. Prav je imel učeni pagan Plutarh, ko je pisal: „Ko bi prehodil ves svet, našel boš mesta brez zidovja, brez kralja, brez pisem, ali mesta brez svetišč, brez bogov, kjer bi se ne molilo, kjer bi se ne opravljale daritve... nihče ne najde.“ Kar pa vsi ljudje verujejo, mora vendar le res biti. Da je Bog, in kakšne so njegove lastnosti, spoznavamo:

3. zlasti iz nadnaravnega razodetja.

Da bi nihče ne dvomil nad Bogom, se je on tudi sam razodel, kakor nam priča skoraj vsaka stran sv. pisma. Bog se je razodel, kakor nam poroča Mojzes, prvima roditeljema, s katerima je v raju ljubeznivo občeval, kakor oče s svojimi otroci. Ko sta grešila, razodel se jima je kot pravični sodnik, ko ju je kaznoval, ob enem pa tudi kot usmiljeni Bog, ker ju ni zavrzel, ampak jima obljubil Odrešenika. Bog se je razodel Noetu, očakom Abrahamu, Izaku in Jakobu, razodel se je Mojzesu in na gori Sinaj vsemu izraelskemu ljudstvu, razodeval se je po mnogih prerokih. Nazadnje se je razodel po svojem Sinu Jezusu Kristusu. „Velikokrat in po mnogih potih je nekdanj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič te dni nam je govoril po (svojem) Sinu“, piše sv. Pavel (Hebr. 1, 1. 2.). Jezus Kristus nam je najbolj natančno razodel, kaj je Bog, kakšen je in druge imenitne resnice. „Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Sin, kateri je v Očetovem naročji; on je oznanil“, beremo pri sv. Janezu (Jan. 1, 18.).

Dasiravno je nemogoče tajiti Boga, so se vendar na svetu skoraj vedno nahajali bogatajci. In veste, kaj zapelje človeka v tako zmoto, da misli, da ni Boga ali pa vsaj nad

njim dvomi? V to zмото zapelje človeka največkrat hudo-
bija. „Nihče ne taji Boga“, pravi sv. Avguštin, „razven tisti,
kateremu bi bilo ljubše, če bi ne bilo Boga.“ Kdor prav
živi, se veseli resnice, da je Bog, plačevalec njegovih dobrih
del; kdor pa hudobno živi, se boji Boga, maščevalca grešnih
del, in želi, da bi Boga ne bilo, da bi kazni ušel. Kar pa
človek želi, rekel je že slavni Demosten, tudi rad verjame.
Hudobneži želijo, da bi Boga ne bilo, zato slepijo sami sebe,
da ga res ni. Vender imamo mnogo vzgledov, da so tudi
bogatajci v smrtni nevarnosti, ali ko jim je stopila strašna
večnost pred oči, očitno spoznali vero v Boga, in, da niso
bili nikoli o tem prepričani, kar so tajili. Bogatajec Volney
vozil se je nekđaj s svojimi tovariši po morju, kar nastane
tolik vihar, da je bila ladija kakih dvajsetkrat v nevarnosti
se potopiti. Vse je začelo moliti. Volney iztrga neki ženi
rožni venec iz rok ter ga prav pobožno moli, dokler se ne
poleže vihar. Ko nevarnost mine, pravi eden tovarišev v šali:
„Dragi gospod! meni se je pa zdelo, kakor bi bili vi molili!
Na koga ste se pa obrnili, ko pravite, da ni Boga?“ „O
ljubi prijatelj!“ odvrne osramočen modrijan, „ako se mirno
doma pri mizi uči, se Bog taji, a ne ob morskem viharju“
(Müller, Rückkehr zu Gott.).

Dragi kristijan! Veseli se neskončne popolnosti božje
in ljubi Boga nad vse; samo on more osrečiti tvoje srce.
Kaj imam v nebesih, in kaj ljubim na zemlji, kakor tebe?...
Bog mojega srca, in delež moj je Bog vekomaj“ (Ps. 72, 25. 26.).

2. O treh božjih osebah.

59. Ali je več, kakor en Bog?

Le en Bog je.

S pričetka verovali so vsi ljudje le v enega Boga. Ker
pa je Bog nevidljiv, začeli so pravega Boga pozabljati, in
ker človek brez Boga biti ne more, si bogove izmišljevati.
Nekateri so mislili: Solnce je tako svetlo, daje na vse kraje
blagoslov in rast, in začeli so solnce imeti za Boga in je
po božje častiti. Solnce se po noči ne vidi, ampak le mesec
in zvezde, ki tudi lepo razsvetljujejo zemljo, zato so pozneje
imeli tudi te za bogove, toda za manjše. Drugi zopet so si

začeli sami narejati bogove iz lesa, kamna in drugih snovi, večjidel v človeški podobi. Kolikor več takih podob se je s časom naredilo, toliko več bogov so imeli. Te podobe imenujemo malike, tiste, ki jih molijo malikovalce, njih vero pa malikovanje. Še drugi so začeli živali po božje častiti, posebno take, katere so jim mnogo koristile, pa tudi take, katere so jim mnogo škodovalle, ker so se jim hoteli s tem prikupiti, da bi jim še več koristile, oziroma ne škodovalle. Sv. Pavel piše o malikovalcih: „Modre so se imenovali in so neumni bili. In so spremenili veličastno neminljivega Boga v podobo minljivega človeka, in ptic, in štirinogatih in lazečih živalij“ (Rimlj. 1, 22. 23.) Malikovanje je bilo tako razširjeno, da je paganski zgodovinar Heziod, ki je živel kakih 800 let pred Kristusom, naštel 30.000 malikov, katerim so pagani skazovali božjo čast. Vstali so sicer tudi med pagani možje, ki so vsaj slutili, da je le en Bog, kakor n. pr. Sokrat, ali popolnega prepričanja niso imeli. Vera v edino pravega Boga ohranila se je le pri Judih, ki so pa tudi večkrat zabredli v malikovanje. Bog jim je zato pošiljal preroke, ki so jim oznanjevali enega pravega Boga in jih odvrčevali od malikovanja, in če to ni pomagalo, jih je Bog kaznoval, dokler se niso znova obrnili k njemu. Tudi danes nahaja se še mnogo malikovalcev na svetu, ali njih število se vedno krči, ker se krščanska vera bolj in bolj razširja, katera nas uči, da je le en Bog.

Zdrava pamet sama nam že pravi, da mora le en Bog biti; zakaj če bi bilo več bogov, bi bili ali vsi jednaki ali pa nejednaki. Ako bi bili vsi jednaki, bi nobeden ne bil najvišje in najpopolnejše bitje, torej tudi ne Bog; ako pa bi bili nejednaki, bil bi tisti Bog, ki je med vsemi najvišji in najpopolnejši, drugi pa bi ne bili bogovi. Kakor namreč v enem kraljestvu ne moreta dva kralja na enem prestolu sedeti, ali v eni hiši dva gospodarja zapovedovati, tako tudi ne moremo misliti, da bi z Bogom vred še kdo drugi sedel na prestolu njegovega veličastva. Tako je n. pr. sv. Barbara, ko še ni bila kristijana, spoznala iz vidnega sveta nevidnega Boga, in ker je tam vselej zmešnjava, kjer jih več zapoveduje, je tudi spoznala, da mora le en sam biti, kateri je ustvaril vse tako modro in v tako lepem redu, kateri vse ohranjuje in vlada. Pomenljivo je tudi to, da malikovalci ob času nevarnosti, v nesrečah ali potrebah niso klicali na pomoč svojih malikov, ampak kakor mi kristijani, klicali so: „Dobri Bog! Veliki

Bog! pomagaj!“ To nam spričujejo jasno Tertulijan, sv. Ciprijan in drugi cerkveni očetje, ki so med pagani živeli in od njih samih to slišali. Iz tega tudi sprevidimo, da malikovanje ne izvira iz pameti, ampak iz izprijenega, od strastij popačenega srca.

Jasno nam spričuje to resnico sv. pismo. V bukvah Mojzesovih beremo: „Ne imej tujih bogov zraven mene“ (II. Mojz. 20, 3.). To je bila prva zapoved, ki jo je Bog dal izraelskemu ljudstvu na Sinajski gori, in se dandanes glasi: „Veruj v enega samega Boga.“ To resnico je Bog po svojih prerokih Izraelcem, ki so bili k malikovanju nagnjeni, pogostoma klical v spomin, ter potrjeval s čudeži. V bukvah kraljev se pripoveduje, kako je prerok Elija hudobnemu kralju Ahabu in izraelskemu ljudstvu čudežno pokazal, da Bal, katerega so oni po božje častili, ni bog, ampak, da je le en Bog, katerega je Elija častil (III. Kralj. 28.). Po preroku Izaiju pa je Bog tako-le govoril: „Jaz sem prvi in poslednji, in zunaj mene ni Boga“ (Iz. 44, 6.) in: „Jaz sem Gospod in ni drugega več; razven mene ni Boga“ (Iz. 45, 5.) in zopet: „Jaz sem Bog in sicer ni nobenega boga več, in tudi meni ni nihče enak“ (Iz. 46, 9.). Sv. Pavel piše: „Vemo, da nobenega Boga ni razven enega; akoravno so oni, kateri so bogovi imenovani, ali na nebu ali na zemlji“ (I. Kor. 8, 4. 5.). Naš Vzveličar pa pravi: „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, edino pravega Boga“ (Jan. 17, 3.). Za resnico, da je en Bog, so nešteti mučenci prelili svojo kri in tako-rekoč pogasili ogenj, ki je gorel na malikovalskih oltarjih. — Poslušajmo en vzgled, kako so mučenci umirali za to resnico. Sv. Arkadija so zatožili, da je kristijan, in ga poklicali pred paganskega sodnika. Ko ga vprašajo po imenu njegovega Boga, odvrne: „Kjer je več bogov, potrebujejo imen, da se razločujejo. Mi pa imamo le enega Boga; čemu bi torej potreboval posebnega imena?“ Potem so ga grozovito mučili, tako da so celó paganski gledalci iz usmiljenja do njega pretakali solze. Tem zakliče sv. mučenec: „Poslušajte in k srcu si vzemite opomin umirajočega. Zapustite, zarotim vas, svoje lažnjive bogove, in verujte v enega pravega Boga, za katerega jaz tukaj svojo kri prelivam in svoje truplo mesariti dajem. Kdor za-nj umrje, dobi večno življenje, in trpljenje za-nj poplača z večnim veseljem. Zato, o bratje, obrnite hrbet svojim malikom, ki nič niso, in verujte z menoj vred v enega Boga nebes in zemlje.“ In tako je izdihnil

svojo junaško dušo, ko je še poslednje trenutke svojega življenja porabil v oznanjevanje enega pravega Boga. Kakor je sv. Arkadij svoje življenje daroval za Boga, tako se moramo mi darovati Bogu; darovati mu moramo vse svoje misli, vse svoje želje, vse svoje besede in dejanja. Kdor kako drugo reč bolj ljubi, kakor Boga, on je še malikovalec. Kdor je jezi udan, njegov malik je jeza; kdor ima pregrešno znanje s kako osebo, je ona njegov malik; kdor nespametno ljubi lepo obleko in se zaradi nje povišuje, je obleka njegov bog; kdor preveč ljubi vino, je ono njegov malik itd. Obrnite hrbet takim krivim bogovom in imejte le enega Boga, katerega ljubite nad vse; zakaj tudi nam kliče Gospod: „Jaz sem Gospod, tvoj Bog... Ne imej ptujih bogov zraven mene... Ne moli jih in ne časti jih“ (II. Mojz. 20, 2. 3. 5.).

Z v r š e t e k.

Ljubljeni v Gospodu! Slišali smo danes, da je Bog, ker nam to spričuje vidni svet, glas vesti in nadnaravno razodetje božje. Spoznali smo tudi, da ni več bogov, kakor le eden. Tega Boga molimo, njega častimo, njemu služimo zvesto vse svoje dni. Ako bomo to storili, bomo srečni v življenju, mirno bomo lahko zatisnili oči ob smrtni uri, saj vemo, da nas v prihodnjem življenju, ako zvesto služimo Bogu, čaka neminljiva sreča. Amen.

13. Krščanski nauk.

Bog je, in sicer le eden. To resnico nam spričuje lastna pamet, jasno nam jo razodeva sv. pismo, ki povsod govori le o enem Bogu. To resnico spoznava sv. cerkev s tem, da nas uči v prvi božji zapovedi: „Veruj v enega samega Boga.“ V prvem členu apostolske vere pa ne pravimo samo: „Verujem v Boga“, ampak pravimo: „Verujem v Boga Očeta.“ S tem besedami hočemo povedati, da je Bog naš Oče, kakor govori prerok Malahija: „Ni li en oče nas vseh? Nas ni li en Bog ustvaril?“ (Malah. 2, 10.) Bog se imenuje naš Oče, ker nas je ustvaril, še bolj pa, ker nas je zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa posinovil, sprejel za svoje otroke in dediče

nebeškega kraljestva. Zato piše sv. Janez: „Glejte! kakšno ljubezen nam je Oče skazal, da se otroci božji imenujemo in smo“ (I. Jan. 3, 1.). „Ako pa otroci“, piše sv. Pavel, „(smo) tudi deleži; deleži sicer božji, sodeleži pa Kristusovi“ (Rimlj. 8, 17.). Z besedami: „Verujem v Boga Očeta“, pa hočemo tudi povedati, da ima Bog Oče tudi pravega Sina, da je v enem Bogu več oseb, izmed katerih se prva imenuje Oče.

60. *Koliko oseb je v Bogu?*

V Bogu so tri osebe.

Vsak človek je za se le ena oseba; tudi v vsakem angelu je le ena oseba. V Bogu pa so tri osebe, to se pravi: v Bogu so trije, ki imajo um in voljo, in ker je Bog najpopolnejše bitje, zato so v enem Bogu trije, ki imajo najpopolnejši um in najpopolnejšo prsto voljo. Resnica, da je en Bog, v katerem pa so tri Božje osebe, je ena največjih skrivnostij naše vere, katero moramo verovati, ker nam jo je razodel neskončno resnični Bog, katere pa nikdar ne moremo razumeti, ker je naša pamet za to preslaba. Sv. Avguštin, največji cerkveni učenik, ki si je mnogo belil glavo, da bi razumel to skrivnost, je neki hodil nekda ob morskem obrežji, premišljeval, kako je to, da je en Bog, v katerem pa so tri osebe. Kar zagleda malega dečka, ki je s črepinjo zajemal morsko vodo in jo vlival v malo jamico. Ko ga sv. Avguštin vpraša, kaj počenja, mu deček odgovori, da hoče spraviti celo morje v tisto jamico. Avguštin mu reče, da je to nemogoče. Deček pa odvrne: „Poprej bom jaz spravil celo morje v to jamico, preden boš ti razumel troedinega Boga.“ Po teh besedah je deček izginil. Dasiravno te skrivnosti ne moremo umeti, jo moramo vendar trdno verovati, ker nam jo je Bog sam razodel.

V starem zakonu je Bog to resnico samo nekoliko naznačil, ni je popolnoma razodel. Preden je človeka ustvaril, je dejal: „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti“ (I. Mojz. 1, 26.). Množina se takrat rabi, kadar jih je več. Ko bi bila v Bogu le ena oseba, bi bil Bog menda rekel: „Naredil bom“, ali: „Narediti hočem“, ker pa je dejal: „Naredimo“, je najbrž hotel dati na znanje, da jih je več, ki imajo božjo naravo. Ko je Adam grešil, je Bog rekel: „Glej, Adam je kakor kateri izmed nas, ki vé dobro in

hudo“ (I. Mojz. 3, 22.). V bukvah psalmov pa se nahajajo te-le besede: „Po Gospodovi besedi so nebesa utrjena in po duhu njegovih ust vsa njih lepota“ (Ps. 32, 6.). Po splošni misli sv. cerkvenih očetov je v teh besedah naznanjena skrivnost, da so v enem Bogu tri osebe. „Gospod“ pomeni Boga Očeta, „beseda“ Boga Sina, kakor ga tudi sveti Janez imenuje v začetku svojega evangelija, „duh njegovih ust“ pomeni Boga sv. Duha. Bog je Judom samo nekako namignil, da so v enem Bogu tri osebe, popolnoma pa jim te resnice ni razodel, ker so bili zelo k malikovanju nagneni, in bi bili utegnili misliti, da so trije bogovi. Kar pa je Bog v starem zakonu le nepopolnoma razodel, razodel je jasno v novem zakonu. — „Ko je bil Jezus krščen“, piše sv. evangelist Matevž, „je zdajci šel iz vode, in glej! nebesa so se mu odprla in je videl duha božjega kakor goloba doli iti in na njega priti. In glej! glas iz nebes rekoč: „To je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje“ (Mat. 3, 16. 17.). Pri krstu Jezusovem so se razodele vse tri božje osebe; Bog Oče je z nebes govoril, včlovečeni Bog Sin je stopil iz reke Jordana, Bog sv. Duh je prišel v golobji podobi nad Jezusa. Ko je Jezus še na zemlji živel, je večkrat govoril o svojem Očetu kot Bogu, tako tudi o sebi, da je eno z Očetom, in o svetem Duhu, katerega bodeta z Očetom poslala na svet. Preden pa se je na Oljski gori vzdignil v nebesa, je ukazal svojim učencem: „Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha“ (Mat. 28, 19.). Jezus pravi: „V imenu“, ne pa „v imenih“, da bi pokazal, da je le en Bog, v katerem pa so osebe: Oče, Sin in sv. Duh. — Da so tri osebe v enem Bogu, so razločno učili tudi apostoli. Sv. Janez piše: „Trije so, kateri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sv. Duh; in ti trije so eno“ (I. Jan. 5, 7.). Tako piše tudi sv. Pavel: „Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa, ljubezen Božja (Očeta) in deležnost sv. Duha bodi z vami vsemi“ (II. Kor. 13, 13.). Ta nauk so sv. mučenci stanovitno spoznavali med najgrozovitejšimi mukami in prelivali za-nj svojo kri, ta nauk so sveti cerkveni učeniki z besedo in pismom nam izročili; nekateri, kakor sv. Hilarij, sv. Avguštin so po več bukev samo o tej skrivnosti napisali. Sv. katoliška cerkev branila je to skrivnost proti krivovercem, ki so jo hoteli popačiti, in se trudila, da bi si verniki globoko v srce vtisnili to resnico. Verujmo jo trdno tudi mi, saj pravi Kristus: „Blagor njim, kateri niso videli in so verovali“ (Jan. 20, 30.).

61. *Kako se imenujejo tri božje osebe?*

Tri božje osebe se imenujejo: prva Oče, druga Sin, tretja sveti Duh.

Imena treh božjih oseb nam je razodel Jezus Kristus sam, ko je naročil pred svojim vnebohodom apostolom: „Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha“ (Mat. 28, 19.). Kristus je torej ravno tista imena treh božjih oseb povedal, kakor jih ima katekizem, in tudi v tistej vrsti. Imena treh božjih oseb, katera in kakor jih je Kristus razodel, nahajamo večkrat tudi v listih apostolov in v spisih sv. cerkvenih učencikov. Dasi-ravno pa se imenuje Oče prva oseba, Sin druga, sv. Duh tretja, vendar ne smete misliti kakor bi bil Oče starejši od Sina kakor pri ljudeh, ali Sin starejši od sv. Duha, ampak vsi trije so od vekomaj en Bog. To tudi ne pomeni, kakor bi bil Oče mogočnejši ali več kakor Sin in sv. Duh, ampak vse tri osebe so enako vsemogočne. S tem se hoče zaznamovati samo red, po katerem izhaja ena oseba od druge, kakor bomo še slišali.

62. *Ali je vsaka božja oseba pravi Bog?*

Vsaka božja oseba je pravi Bog: Oče je pravi Bog, Sin je pravi Bog, sveti Duh je pravi Bog; in vendar je le en Bog.

V atanazijanski veroizpovedi, uči sv. katoliška cerkev: „Oče je Bog, Sin je Bog, sv. Duh je Bog; vendar pa niso trije bogovi, ampak le en Bog.“ Namesto tega se lahko reče: Oče je ena božja oseba, Sin je ena božja oseba, sv. Duh je ena božja oseba, torej so tri božje osebe. Ne smeli bi pa reči: Oče je en Bog, Sin je en Bog, sv. Duh je en Bog; zakaj potem bi bili trije bogovi, in trije bogovi ne morejo biti en Bog. Pač pa je mogoče, da so tri božje osebe en Bog.

Da je Oče pravi Bog, nad tem nihče ne dvomi, kdor sploh veruje v Boga. Razven tega pravi o njem Jezus Kristus: „Kakor ima Oče življenje sam v sebi, tako je tudi Sinu dal imeti življenje v samem sebi“ (Jan. 5, 26.). Tudi pravi: „Aba, Oče! tebi je vse mogoče“ (Mark. 14, 36.). To se more reči le o Bogu. Naravnost pa je imenoval Očeta Boga, ko

je rekel učencem povedati po Mariji Magdaleni: „Grem k svojemu Očetu in k vašemu Očetu, k svojemu Bogu in k vašemu Bogu“ (Jan. 20, 17.).

Sin je pravi Bog. Sv. evangelist Janez piše: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda“ (Jan. 1, 1.). Beseda pomeni Sina božjega. Ako je torej Sin bil „v začetku“, je večni; ako je bil „pri Bogu“, namreč Očetu, je od njega različna oseba; ako je bil „Bog“, ima gotovo božje bitje, je torej pravi Bog. To bo se natančneje razložilo v 2. členu apostolske vere.

Tudi sv. Duh je pravi Bog. Ko se je Ananija zlagal sv. Petru, rekel mu je ta: „Zakaj je satan skušal tvoje srce, da si lagal sv. Duhu? . . . Nisi lagal ljudem, ampak Bogu“ (Dej. ap. 5, 3. 4.). Razven tega se pripisujejo sv. Duhu v sv. pismu božje lastnosti, božja dela, božja čast. O tem bomo več slišali pri 8. členu apostolske vere, ko je o sv. Duhu posebej govor. — Dasiravno pa je vsaka božja oseba pravi Bog, je vendar le en Bog.

63. Zakaj so tri božje osebe le en Bog?

Tri božje osebe so le en Bog, ker imajo vse tri le eno in isto nerazdeljivo bistvo in naravo ali naturo in zato tudi iste božje lastnosti.

Beseda bistvo pomeni isto kar narava ali natura, rabita pa se obe besedi, da se krepkejšo izrazimo, kakor če n. pr. rečemo stan in poklic, cilj in konec. To vam hočem nekoliko pojasniti. Narava in bistvo človeka je to, kar k človeku spada, kar stori človeka. K človeku spada telo in duša s svojimi zmožnostmi, ali človek je iz telesa in iz neumrjoče duše, to je njegova narava in njegovo bistvo. Vsak človek je iz telesa in iz neumrjoče duše, torej imajo vsi ljudje sicer enako ali podobno naravo in bistvo, ali vsi ljudje nimajo enega in istega bistva in narave, ampak vsak ima svoje lastno bistvo in naravo. Ker ima vsak človek svoje lastno bistvo in naravo, zato je toliko različnih ljudij, kolikor je različnih z dušo združenih teles. Pri božjih osebah pa je drugače. Vse tri božje osebe imajo eno in isto božje bistvo in naravo, ne pa vsaka svojo posebno, kakor ljudje ali angeli, zato pa so vse tri božje osebe le en Bog. Božje bistvo

in božja narava pa ni med božje osebe razdeljena, kakor bi vsaka oseba en del imela, ampak vse tri imajo eno in isto nerazdeljivo, popolno bistvo in naravo. Ker imajo vse tri božje osebe eno in isto nerazdeljivo bistvo in naravo, zato pa imajo tudi vse tri iste božje lastnosti. Oče ima isti um, isto vsevednost kakor Sin in sv. Duh; Sin nima druge volje, kakor Oče in sv. Duh; sv. Duh ima isto modrost, svetost, dobrotljivost itd. kakor Oče in Sin.

Da so vse tri božje osebe le en Bog, vemo iz razodetja božjega. Sv. Janez piše: „Trije so, ki spričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh, in ti trije so eno“ (I. Jan. 5, 7). Jezus pa je rekel: „Jaz in Oče sva eno“ (Jan. 10, 30.). Kako je to mogoče, da so tri božje osebe, pa le en Bog, mi razumeti ne moremo, zato imenujemo tudi to resnico nerazumljivo skrivnost.

Dasiravno imajo vse tri božje osebe eno in isto božje bistvo in naravo, se vendar razločujejo med seboj.

64. Kako se razločujejo tri božje osebe med seboj?

Tri božje osebe se razločujejo tako med seboj: Oče je sam od sebe od vekomaj; Sin je rojen od Očeta od vekomaj; sveti Duh izhaja zajedno od Očeta in Sina od vekomaj.

Oče je sam od sebe od vekomaj pomeni: Oče ni od nikogar, njega ni nihče vstvaril, rodil, on ni od nobenega izešel. Bog sam je rekel Mojzesu: „Jaz sem, ki sem“ (II. Mojz. 3, 14.) to se pravi: Jaz sem tisti, ki nimam bitja in življenja od koga drugega, ampak sam od sebe. To nam potrjuje Kristus, ko pravi: „Oče ima življenje sam v sebi“ (Jan. 5, 26.), on je torej vir vsega neskončnega življenja.

Sin je rojen od Očeta od vekomaj. To beremo v svetem pismu: „Gospod mi je rekel: Moj sin si ti, danes sem te rodil“ (Ps. 2, 7.). V sv. evangeliju tudi beremo: „Tako je Bog ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina“ (Jan. 3, 16.). Kristus tudi pravi: „Kakor ima Oče življenje sam v sebi, tako je tudi Sinu dal imeti življenji v samem sebi“ (Jan. 5, 26.). Sv. Avguštin pripomni k tem besedam: „Oče ima življenje od sebe, ne od Sina; Sin ima življenje v sebi, toda od Očeta.“ Sin je rojen od Očeta od vekomaj.

„Iz sebe sem te rodil pred zgodnjo danico“ (Ps. 109, 3.). Te besede obračajo nekateri sv. očetje, sv. Hijeronim in Avguštín, na večno rojstvo Sina božjega iz večnega bistva Očetovega pred vsem stvarjenjem. Oče torej ni nikdar bil brez Sina; kakor je Oče od vekomaj, tako je Sin od njega rojen od vekomaj. S tem, da je Oče Sina rodil od vekomaj, pa ni ničesar izgubil od svojega bistva, kakor učitelj ne izgubi svojega znanja, če isto svojemu učencu podeli (Klement Aleks.), kakor baklja ne izgubi svoje luči, ako se na njej druga baklja prižgé (Tacijan.).

Sv. Duh izhaja zajedno od Očeta in Sina od vekomaj. Kristus sam tako-le govori: „Kadar pa pride Tolažnik, katerega vam pošljem od Očeta, Duh resnice, kateri izhaja od Očeta, on bo pričeval o meni“ (Jan. 15, 26.). Da izhaja sveti Duh zajedno od Očeta in Sina, spoznamo iz tega, ker Kristus pravi, da bo Oče poslal sv. Duha (Jan. 14, 26.), drugokrat pa pravi, da ga bo poslal sam (Jan. 15, 26. 16. 7.). Od vekomaj izhaja sv. Duh od Očeta in Sina, tako, da nista bila nikdar brez njega. S tem, da izhaja sv. Duh od Očeta in Sina od vekomaj, pa ona ničesar ne izgubita od svojega bistva, kakor Oče ničesar ni izgubil, ko je Sina od vekomaj rodil. — Nobena izmed treh božjih oseb ni poprej, ni starejša od druge, ker so vse tri večne, brez začetka. Kako je to mogoče, naj vam nekoliko pojasni primera. Poglejte si ogenj! Ogenj sveti in greje. Kaj je poprej, ogenj ali svetloba, ali gorkota? Vse je ob enem, isti čas; ko je ogenj, že tudi daje svetlobo in gorkoto. Ko bi torej imel večni ogenj, bi imel tudi od vekomaj svetlobo in gorkoto. To je slaba primera o Bogu. Tako je Sin rojen od Očeta, tako izhaja sveti Duh od Očeta in Sina od vekomaj, da nobena oseba ni prej od druge, ampak vse tri so od vekomaj. „Sin je svetloba večne luči“ (Modr. 7, 26.) „svetloba časti Očetove“ (Hebr. 1, 3.), sv. Duh ljubezen, ki izhaja od Očeta in Sina (Sv. Avg. Tom. Akv. sv. Anzelm.).

65. Katera dela se prilastujejo posameznim božjim osebam?

Posameznim božjim osebam se prilastujejo ta-le dela: Očetu stvarjenje, Sinu odrešenje, svetemu Duhu posvečenje.

Očetu se prilastuje ali pripisuje stvarjenje, ker je vse ustvaril, vse ljudi, vse živali in vse drugo, kar je na nebu

in na zemlji, kakor nam pove sv. pismo: „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“ (I. Mojz. 1, 1.). To spoznava sveta cerkev, ko nas v apostolski veri uči moliti: „Verujem v Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje.“ — Sinu se prilastuje odrešenje, ker se je on, ne pa Oče ali sveti Duh, včlovečil, za nas trpel in umrl in nas rešil večnega pogubljenja ter nas vzveličal. — Sv. Duhu se prilastuje posvečenje, ker nas je posvetil že pri sv. krstu in nas posvečuje, kadar vredno prejmemo kak zakrament. Sv. Pavel piše naravnost: „Ljubezen božja je vlita v naša srca po sv. Duhu, kateri nam je bil dan“ (Rimlj. 5, 5.).

Vender, če pravimo, da se Očetu prilastuje stvarjenje, Sinu odrešenje, sv. Duhu posvečenje, nočemo s tem reči, kakor da bi bila vsaka božja oseba to, kar se ji prilastuje, popolnoma sama storila; zakaj ker so tri osebe le en Bog, imajo tudi le eno voljo in pri vseh delih sodelujejo, marveč s tem hočemo le reči, da je Oče v posebnem pomenu stvarnik, Sin odrešenik, sv. Duh posvečevalec.

66. Kako se imenujejo tri božje osebe skupaj?

Tri božje osebe skupaj se imenujejo presveta Trojica.

Ker so tri božje osebe le en Bog, imamo za to posebno ime; imenujemo jih z eno besedo presveta Trojica ali presveto Trojstvo. Kadar to besedo izgovorimo, mislimo na enega Boga v treh osebah. Sv. cerkev postavila je na čast presvete Trojici poseben praznik, ki se obhaja prvo nedeljo po binkošti, da bi se takrat hvaležno spominjali prevelikih dobrot, katere prejemo od treh božjih oseb, in da bi jih tudi spodobno častili.

Z v r š e t e k.

Nauk o presvete Trojici ali o enem Bogu v treh osebah je ena največjih skrivnostij naše sv. vere, kakor ste danes spoznali. Čeravno ne moremo s svojo slabo pametjo razumeti te resnice, ohranimo vender ponižno in trdno vero v presveto Trojico. Ko bomo na smrtni postelji, molili bodo duhovnik: „Usmili se, o Gospod, usmili se te duše, ki si jo

s svojo krvjo odkupil, in ne spominjaj se grehov njenega pretečenega življenja. Ako je tudi grešila, vendar ni zatajila Očeta, Sina in sv. Duha, ampak je vero ohranila in zvesto molila Boga, stvarnika vseh rečij.“ Nobeden se še ni kesal na smrtni postelji, da je trdno veroval vse, kar nam sveta katoliška cerkev zapoveduje verovati, pač pa se je že marsikateri kesal, da je zavrzel zaklad sv. vere. Častite tudi presveto Trojico, posebno z znamenjem sv. križa in z besedami: „Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, zdaj in vselej in na vekomaj. Amen.“

14. Krščanski nauk.

Doslej so se vam iz prvega člena apostolske vere razlagale besede: „Verujem v Boga, Očeta vsemogočnega.“ Razložiti je še treba besede: „Stvarnika nebes in zemlje.“ Pri razlaganju teh besed bomo govorili: O stvarjenju, ohranjenju in vladanju sveta, o angelih in o človeku. Najprej

3. O stvarjenju, ohranjenju in vladanju sveta.

67. Zakaj imenujemo Boga „stvarnika nebes in zemlje“?

Boga imenujemo „stvarnika nebes in zemlje“, ker je ustvaril ves svet: nebo in zemljo in vse, kar je.

Resnico, da je Bog ustvaril ves svet: nebo in zemljo, in vse, kar je, nam spričuje sv. pismo takoj v prvem stavku, zakaj sv. pismo se začne z besedami: „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“ (I. Mojz. 1, 1.). Pred stvarjenjem ni bilo nobene reči razven Boga, in ker Boga ne veže in ne oklepa čas, tudi ni bilo časa, predno ni Bog ustvaril sveta. Začetek je bil, ko je Bog ustvaril svet. Da je Bog ustvaril ves svet, potrjuje sv. Pavel, ko piše: „V njem je vse storjeno v nebesih in na zemlji, vidno in nevidno“ (Kol. 1, 16.). Bog ni imel nobenega pomočnika, ko je ustvaril svet, ampak

ga je sam ustvaril. Pri preroku Izaiju namreč pravi Gospod: „Jaz sem Gospod, ki sam nebesa razpenjam, in nihče ni z menoj“ (Iz. 44, 24.). Krivo je bilo torej mnenje nekaterih paganov in krivovercev, ki so trdili, da sta dva bogova vse ustvarila, bog luči vse dobro, bog teme vse hudo. Tudi paganski Slovenci bili so te misli, dokler jih ni razsvetila luč sv. vere. Boga nebes so imenovali stari Slovenci belega boga, hudobo pa črnega boga, ter mislili, da je med njima vedna vojska, in da zdaj ta, zdaj oni premaga. Ako pravimo: Bog je ustvaril nebo in zemljo in vse kar je, hočemo s tem povedati, da je Bog ustvaril vidno nebo ali obnebje, pa tudi vse, kar je na njem, solnce, mesec in zvezde, ustvaril je pa tudi nevidno nebo ali nebesa, in vse, kar je v nebesih. Zemlja ne pomeni samo prsti, ampak sploh vse, kar je na zemlji: ljudi, živali, rastline, rudo, in kar je pod zemljo, skrito našim očem.

Bog je ustvaril nebo in zemljo. „Zemlja“, tako nadaljuje sv. pismo, „pa je bila pusta in prazna, in tema je bila nad brezdnom, in Duh božji se je razprostiral nad vodami“ (I. Mojz. 1, 1.). Kar je Bog ustvaril v začetku, imenujemo prvo stvarstvo. Iz prvotnega sveta je Bog naredil veliki, lepi in urejeni svet, kakeršnega imamo pred očmi. To božje delo imenujemo drugo stvarjenje. Bog je dovršil to delo v šestih dneh, in sicer je naredil vsak dan kaj lepšega in popolnejšega: najpopolnejše pozemeljsko bitje — človeka — je naredil naposled.

Prvi dan je ustvaril Bog svetlobo. Svetloba ne prihaja samo od solnca in zvezd, ampak je neka moč vseh stvari. Bog je storil, da imajo stvari to moč, da svetijo. Zaradi tega ni prav nič čudno, če je bilo svetlo že prvi dan, četudi je svetilo solnce zemlje še-le četrti dan. Ker je Bog ustvaril že prvi dan svetlobo, pokazal je, kako imenitna je za vesoljni svet. — Drugi dan je Bog naredil nebes ali obnebje, to se pravi: vse to, kar vidimo nad seboj ali v zraku: oblake, megle, modro nebo. — Tretji dan so se razločile pozemske vode, da je nastala zemlja in se je zbralo morje. Na suhi zemlji je Bog ustvaril rastline, ki so pokrile njeno površino. Suha zemlja brez rastlinstva je pusta in prazna, rastline pa jo oživljajo in lepšajo. — Četrti dan je Bog ustvaril solnce, mesec in zvezde ter jim določil stalni red, po katerem naj svetijo zemlji. — Peti dan je Bog ustvaril razne živali v vodi in v ozračju, t. j. ribe in ptice. — Šesti dan

je ustvaril Bog živali na suhem, in naposled človeka po svoji podobi in sličnosti (podobnosti).

Gotovo bi bil Bog lahko vse to, kar je dovršil v šestih dneh, naredil na jeden mah, hipoma, kakor je hipoma ustvaril vesoljni svet. A modrost njegova je hodila po daljši poti, in sicer tako, da se je kazala lepša dan na dan. Iz vsega tega spoznamo, da je Bog ustvaril svet po gotovem načrtu. On je ustvaril najpoprej tiste stvari, ki so bile poznejšim k življenju potrebne, n. pr. je ustvaril najprej rastline, potem še-le živali, ki se živé od rastlin. Najpozneje je Bog ustvaril človeka, najimenitnejše bitje na zemlji. Če pride v kako mesto kralj, pošlje pred seboj vse služabništvo, da pripravi vse za njegov prihod. Tako je tudi Bog ustvaril najprej to, kar je odločeno človeku v službo, in potem človeka samega (Sveti Kriz.). V prvih treh dneh je Bog razložil vse ustvarjene reči, v sledečih treh dneh ozaljšal je vse, kar je ustvaril. Stvarjenje prvih treh dnij se lepo vjema s stvarjenjem drugih treh dnij; zakaj 1. dan je ustvaril svetlobo, 4. dan pa solnce, mesec in zvezde, ki nam svetijo; 2. dan je razložil zemljo od obnebja, ali spodnje od zgornjih voda, 5. dan pa je napolnil vodo in ozračje s prebivalci, vodo z ribami, ozračje s pticami; 3. dan je naredil suho zemljo, 6. dan pa ji je dal prebivalce, živali in ljudi.

„Sedmi dan je Bog počival od vsega dela, katero je bil naredil“ (I. Mojz. 2, 2.). Ne smete pa misliti, da je Bog tako počival kakor kak delavec po trudapolnem delu, ampak to le pomeni, da je nehal ustvarjati nove stvari. Prav za prav pa Bog nikdar ne počiva, saj Kristus sam pravi: „Moj Oče do zdaj dela“ (Jan. 5, 17.). Božja delavnost se kaže v tem, da ves svet od stvarjenja sem do sedaj ohranjuje in vlada.

Mnogi razlagalci sv. pisma menijo, da dnevi, v katerih je Bog vse ustvaril, niso bili taki, kakeršne mi imamo, ampak, da so bili ti dnevi dolge dobe, ki so morebiti trajale po več tisoč let. Besedo „dan“ je Mojzes izbral, ker so šestere dobe, v katerih je Bog vse ustvaril, predpodoba naših tedenskih dnij. Ni pa treba misliti, da je Bog ponehal od dne do dne, od dobe do dobe, kakor gre človek po noči počivat, ampak, vse stvarjenje se je godilo neprenehoma naprej, kakor se dan druží z dnem. Kar nam najbolj pravi, da ni treba umevati svetopisemskih dnij v pravem pomenu, to je sobota (počitek), ki se je začela konec stvarjenja, ki traje še vedno in

ne bo nehala do konca sveta. Saj nam govori sv. pismo samo o enem božjem tednu, in v tem enem tednu imamo sedaj sedmi dan, sedmo dobo.

68. Kaj pomeni beseda „ustvariti“?

Beseda „ustvariti“ pomeni: iz nič kaj narediti.

Če hoče kak človek kaj narediti, potrebuje raznih rečij, kakor n. pr. zidar potrebuje kamenje, opeko, mavto, razno orodje, treba mu je mnogo časa in truda. A pri Bogu ni tako; Bog je vse iz nič naredil, on je le hotel, pa je že bilo. Ko pripoveduje sv. pismo stvarjenje sveta, pravi, da je Bog samo rekel, in je bilo. „Bodi svetloba. In bila je svetloba... Bodi trdina sredi voda in loči vode od vodâ. In Bog je storil trdino in ločil vode, ki so bile pod trdino, od vodâ, ki so bile nad trdino. In zgodilo se je tako“ (I. Mojz. 1, 2. 3.). Torej, ko je Bog ustvarjal svet, ničesar ni imel. Ko je makabejska mati nagovarjala svojega najmlajšega sina, naj umrje mučeniške smrti za postavo Gospodovo, mu je mej drugim rekla: „Prosim te, dete, ozri se v nebo in na vse, kar je ondi, in spoznaj, da je Bog te reči in človeški rod iz nič ustvaril“ (II. Mak. 7, 28.). Cerkveni pisatelj Herma pa pravi: „Od vseh resnic veruj najprej, da je le en Bog, ki je vse ustvaril in iz nič naredil.“ In sv. cerkev uči v IV. lat. cerkv. zboru, da je Bog s svojo vsemogočnostjo hkrati od začetka oboje stvarstvo ustanovil iz nič, duševno in telesno; namreč angelsko in zemeljsko in potem človeško.“ Ker je Bog iz nič vse ustvaril, se po pravici imenuje vsemogočen.

„In Bog je videl vse, kar je bil storil, in bilo je jako dobro“ (I. Mojz. 1, 31.). Vse je bilo prav dobro; kar je pozneje postalo slabo, postalo je slabo, ker so stvari zlorabile svojo prosto voljo.

Ako premišljujemo svet in vse drugo, kar je na svetu, vsiljuje se nam pač vprašanje:

69. Čemu je Bog ustvaril svet?

Bog je ustvaril svet:

1. v svojo čast.

Če kdo kaj lepega, umetnega napravi, spoznamo lahko iz tega, recimo njegovo nadarjenost, njegov dober okus; nje-

govo delo nam to razodeva. Vidite, dragi kristijani, tudi Bog je razodel svoje neskončno veličastvo po svojih delih. Neizmerno nebo, ki je nad nami, žarno solnce, mesec in brezštevne zvezde, zemlja, na zemlji velikanske gore, brezštevne rastline in živali, neizmerno morje, in kar je v njem, vse, vse nam govori, nam pripoveduje o časti, o slavi božji. Sv. pismo pravi: „Nebesa pripovedujejo božjo slavo in dela njegovih rok oznanjuje firmament“ (Ps. 18, 2.) Ko je kralj David premišljeval ustvarjene reči, je vskliknil: „Ko gledam tvoje nebo, delo tvojih prstov; luno in zvezde, ki si jih ustvaril; kaj je človek, da se ga spominjaš; ali sin človekov, da ga obiskuješ?... Gospod, naš Gospod! kako čudovito je tvoje ime po vsi zemlji“ (Ps. 8, 4 5. 10.). Sv. Anton puščavnik pa je rekel: „Svet so velike in čudovito lepe bukve, v katerih je z velikanskimi črkami zapisano, kako veličasten je Bog.“ Sv. pismo tudi naravnost pravi: „Vse je Gospod zavoljo samega sebe naredil (Preg. 16, 4.). Vse ustvarjene reči, dasiravno nimajo ust, da bi govorile, delajo Bogu čast s svojo lepoto, s svojo velikostjo itd., nam pa stavijo pred oči takorekoč vse božje lastnosti, posebno njegovo vsemogočnost, modrost in dobrotljivost, ter nas učijo, da bi tako modrega, tako dobrotljivega, tako mogočnega Boga ljubili, mu služili, ga častili, saj je tudi nas ustvaril v svojo čast. Po preroku Izaiju govori namreč Gospod: „Pripelji moje sinove z dalje, in moje hčere od pokrajin zemlje, in vsacega, kateri kliče moje ime. K svoji časti sem ga ustvaril, ga upodobil in ga naredil“ (Iz. 43, 6. 7.). Ako že posveten kralj po pravici sme zahtevati, da ga njegovi podložniki častijo, koliko bolj sme in mora to zahtevati, vsemogočni stvarnik, kralj nebes in zemlje? Zato pravi po preroku Malahiju: „Sin spoštuje očeta, in hlapec svojega gospoda; če sem tedaj jaz oče, kje je moja čast? In če sem jaz Gospod, kje je moj strah?“ (Malah. 1, 6.) Boga častimo, ako večkrat nanj mislimo, njegovo veličastvo občudujemo, zahvaljujemo za skazane dobre te ter ga hvalimo; Boga častimo, ako zjutraj in zvečer pobožno molimo, kakor tudi pred jedjo in po jedi, ako se vsako nedeljo in zapovedan praznik s spodobno pobožnostjo udeležujemo zapovedane službe božje. Pa ne le z ustmi moramo Boga častiti, ampak vse naše dejanje in nehanje mora biti Bogu v čast, kakor nam naroča sv. Pavel, rekoč: „Ali tedaj jeste ali pijete, ali kaj drugega delate, vse k časti božji delajte“ (I. Kor. 10, 31.). Ker pa se z grehom

silno žali in zaničuje neskončno veličastvo božje ter se kaže nesramna nehvaležnost do Boga, našega najboljšega Očeta, moramo se pred vsem ogibati greha. „To molim“, je pisal sv. Pavel, ... „da ste čisti in brez spodtikljeja v dan Kristusov, napolnjeni s sadom pravičnosti po Jezusu Kristusu v čast in hvalo Bogu“ (Filip. 1, 9—11.). Da si bodete pa tem rajši prizadevali z vso gorečnostjo Boga častiti in hvaliti, pomislite, da je Bog ustvaril svet

2. v blagor stvarem.

Bog sveta in vsega drugega, kar je na svetu, ne potrebuje za sebe samega, saj je sam v sebi neskončno srečen in vir vsake prave sreče. Ako je tedaj ustvaril svet, ga je ustvaril v blagor stvarem, posebno v blagor ljudem. To jasno spoznamo iz besed, katere je Bog govoril, preden je ustvaril človeka. „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti: in gospoduj ribam morja, in pticam neba, in zverinam, in vsej zemlji, in vsej laznini, ki se giblje na zemlji“ (I. Mojz. 1, 26.). Kralj David pa pravi o človeku: „Le malo si ga (o Bog) znižal pod angele; s slavo in častjo si ga ovenčal ter si ga postavil črez dela svojih rok. Vse si podvrgel njegovim nogam, ovce in goveda vsa, vrh tega še drobnico polja; ptice neba in ribe morja, ki pohajajo po morskih potih“ (Ps. 8, 6—9.). „Vse nam je dano v nekako korist“, piše sv. Bernard, „nekaj v hrano, nekaj v poduk, in slednjič ne malo v poboljšanje.“ Vse je ustvarjeno v blagor človeku. V njegovo korist je ogenj, ki ga greje, mu sveti, mu kuha hrano, mu pomaga topiti kovine in izdelavati iz njih raznovrstne reči; za njega je prekoristna voda; za njega so rastline, ki mu rastejo v hrano, zdravilo, obleko; za njega so živali, ki mu dajejo živež, obleko in mu pomagajo pri delu; sploh vse je za človeka. Zato pa je rekel sveti Avgustin: „Moj Bog! kar vidim na zemlji in nad njo, vse mi pravi, da si ustvaril iz ljubezni do mene.“ Ako je sveta Marija Magdalena Paciška ugledala kako cvetlico, je vskliknila: „Torej je Bog iz ljubezni do mene od vekomaj mislil ustvariti to cvetlico.“

Pa ne samo vidni svet je ustvaril Bog nam v blagor, ampak tudi nevidni svet, nebesa. Zato bo zaklical Kristus pri poslednji sodbi svojim izvoljenim: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno

od začetka sveta“ (Mat. 25, 34.). In da bi lažje dosegli večno vzveličanje v nebesih, je Bog odločil vsakemu človeku enega izmed nebeških duhov kot angela variha, da ga spremlja po vseh njegovih potih. „Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj, in te varuje na potu, in te pripelje v kraj, katerega sem pripravil“ (II. Mojz. 23, 20.). Sveti Pavel pa pravi: „Ali niso vsi služabni duhovi v strežbo poslani zavoljo tistih, kateri bodo prejeli delež vzveličanja?“ (Hebr. 1, 14.).

Z v r š e t e k.

Vesoljni svet, nebo in zemljo, in vse, kar je v nebesih in na zemlji, je Bog iz nič ustvaril, ustvaril sebi v čast in v blagor stvarem. O koliko hvale, koliko časti smo pač dolžni Bogu! Imeniten učenjak in zvezdoslovec Newton je imel tako spoštovanja do Boga, da se je vselej odkril in globoko priklonil, kadar je izgovoril besedo Bog ali slišal koga drugega jo izgovoriti. Predragi kristijani! Mi uživamo vsaki dan brezštevilne dobrote božje, vesoljno stvarstvo, ki je imamo vedno pred očmi spominja nas božje ljubezni in dobrotljivosti, bodimo zaradi tega hvaležni vsemogočnemu Bogu, bodimo njegovi pridni otroci in živimo vselej tako, da bomo delali čast svojemu dobremu nebeškemu Očetu. Amen.

15. Krščanski nauk.

Vsemogočni Bog je ustvaril iz nič nebo in zemljo in vse, kar je, in sicer je vse ustvaril v svojo čast in v blagor stvarem. „Dovršena sta bila torej nebo in zemlja in vse njuno lepoticje“, pravi sv. pismo. „In dokončal je Bog sedmi dan svoje delo, katero je bil storil, in je počival sedmi dan, od vsega dela, katero je bil naredil“ (I. Mojz. 2, 1. 2.). Ne smemo pa misliti, kakor bi bil Bog svet samo ustvaril, zdaj pa se nič več zanj ne briga, ampak on še dela zmirom, in sicer se kaže njegova delavnost v tem, da skrbi za ustvarjeni svet.

70. *Kako skrbi Bog za ustvarjeni svet?*

Bog skrbi za ustvarjeni svet tako, da ga neprenehoma ohranjuje in vlada.

Ko bi kdo kako hišo postavil, potem pa bi se za njo nič več ne brigal, bi nekaj časa stala, potem bi se morebiti najpoprej poškodovala streha, začelo bi v njo deževati, s časoma bi dobila razpokline, začela bi razpadati in nazadnje bi se razsula. Hiša, ki jo je zidar postavil, stala bi vsaj nekoliko let, ako bi se tudi nihče za njo ne brigal, a svet bi ne mogel obstati niti en trenotek, ko bi Bog za-nj ne skrbel, ko bi ga neprenehoma ne ohranjeval in ne vladal.

71. *Kaj pomeni: Bog ohranjuje svet?*

Bog ohranjuje svet pomeni: Bog stori z svojo vsemogočnostjo, da obstoji ves svet in vsaka stvar, dokler on hoče.

„Ne smemo misliti“, pravi rimski katekizem, „da bi po dovršenem stvarjenju moglo to, kar je Bog naredil, brez njegove vsemogočnosti obstati; zakaj kakor je vse po najvišji moči, modrosti in dobrotljivosti božji iz nič postalo, tako bi zopet v nič razpadlo, ko bi njegova previdnost ne bila z ustvarjenimi rečmi in bi jih tudi ne ohranjevala tista moč, ki jih je od začetka naredila“ (Cat. Rom. p. I. cap. 1.). Sv. pismo naravnost pravi: „Kako bi moglo kaj obstati, ako bi ti ne hotel, ali se ohraniti, ako bi ti ne veleval?“ (Modr. 11, 26.) Sv. apostol Pavel tudi piše o Bogu Sinu: „Vse je po njem in v njem ustvarjeno. In on je pred vsemi in vse v njem obstoji“ (Kol. 1, 16. 17.). Da Bog vse ohranjuje, nam je najlepši dokaz, da svet že tako dolgo obstoji. Kar ljudje napravijo, in naj bi bilo še tako lepo, tako močno, se spremeni s časoma v prah in pepel, svet pa, ki ga je Bog ustvaril, obstoji, dokler on hoče. Solnce vshaja in zahaja, razsvetljuje in ogreva zemljo, kakor nekdanj, zemlja se vsako spomlad na novo ozeleni, kakor pred tisoč in tisoč leti, morje buči in šumi, kakor ob stvarjenju sveta, ptice v zraku in ribe v vodi se ravno tako veselijo življenja, kakor pred tisočeri in tisočeri leti. Kdo jim daje vedno novo življenje? kdo jih ohranjuje? Vsemogočni stvarnik sveta. Kakor svet

sploh, tako bi tudi ljudje niti en trenotek ne mogli živeti, ko bi jih Bog ne ohranjeval, ko bi svojo roko od njih odtegnil. Ker Bog vse ohranjuje, pravi sv. pismo: „On zagrinja nebo z oblaki, in pripravlja zemlji dež; On daje, da trava raste po gorah in zelišče ljudem v službo; On daje živež živini in mladim vranam, ki ga kličejo“ (Ps. 146, 8. 9.). Kristus sam pravi: „Poglejte ptice pod nebom, one ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi... Poglejte lilije na polji, kako rastejo; ne delajo in ne predejo: pa vam povem, da še Salomon v vsi svoji časti ni bil tako oblečen, kakor njih ena“ (Mat. 6, 26. 28. 29.). Za nobeno stvar pa tako Bog ne skrbi, kakor za človeka. Kakor hitro se človek rodi, dá mu angela variha, da ga varuje na vseh njegovih potih na duši in na telesu; starišem vsadi v srce ljubezen do otrok; on daje rast, da imajo ljudje kaj jesti in se s čim oblačiti; on daje moč in zdravje, da morejo ljudje delati in si skrbeti za to, kar jim je k življenju potrebno. Ker Bog nas ljudi ohranjuje in vse drugo zavoljo nas, bodimo mu za vse iz srca hvaležni vsaki čas, spominjajmo se pogosto njegovih dobrot in zaupajmo vanj, kakor nas opominja sv. Peter: „Vso svojo skrb nanj zvrnite, ker njemu je skrb za vas“ (I. Petr. 5, 7.).

72. Kaj pomeni: Bog vlada svet?

Bog vlada svet pomeni: Bog vodi in obrača vse na dobro; nič se ne zgodi, če on noče, ali če on ne pripusti.

V sv. pismu beremo o božji modrosti: „Ona z močjo sega od kraja do kraja in vse prijetno urejuje“ (Modr. 8, 1.). Bog stori, da je vse v najlepšem redu. On stori, da solnce vzhaja in zahaja, da zvezde tekajo svoja pota, da se menjata noč in dan, da zdaj dežuje, zdaj solnce sije, da je zdaj mrzlo, zdaj toplo, da se menjajo spomlad, poletje, jesen in zima. Bog vodi usodo celih kraljestev in narodov, pa tudi posameznih ljudij. Sv. pismo pravi: „Gospod vodi človeku stopinje“ (Ps. 36, 23.). In res je tako. Pregovor sam pravi: Človek obrača, Bog pa obrne. To pomeni: Človek hoče zdaj to, zdaj ono storiti, Bog pa vse tako obrne, kakor se njemu najbolj zdi. „Človekovo srce si izmisli svojo pot, Gospod pa njegove stopinje vodi“ (Preg. 16, 9.). Jožefovi bratje so

se hoteli Jožefa, katerega so sovražili, iznebiti s tem, da so ga v tujo deželo za sužnja prodali, dà, Bog je celó pripustil, da je bil Jožef po krivem tožen in v ječo vržen. A kako je Bog vse to na dobro obrnil! Jožefa je povišal v kraljevega namestnika, Egipčani so bili po njem rešeni lakote, ravno tako njegov oče in bratje. Izraelovim otrokom, ki so bili odpeljani v babilonsko sužnost, pa je rekel stari Tobija: „Hvalíte Gospoda, otroci Izraelovi, in vpričo nevernikov ga častite; ker zato vas je razkropil med nevernike, ki ga ne poznajo, da vi oznanjujete njegova čuda, in jim dajete spoznati, da ga ni družega vsemogočnega Boga razven njega“ (Tob. 3, 4.). Savel se je napotil v Damask, da bi kristijane preganjal, ali na potu tja ga je napravil Gospod Pavla, najgorečnejšega oznanjevalca krščanske vere (Dej. ap. 9.). Cesar Nero in njegovi nasledniki so preganjali kristijane in hoteli potrebiti krščansko vero, a zgodilo se je ravno nasprotno, zakaj srčnost in stanovitnost mučenikov je nevernikom pokazala, da je krščanska vera prava vera, tako da je res bila „krv mučenikov seme kristijanov“ (Tertulijan). Na Nemškem so redovnike pregnali, a ti so šli kot misijonarji med pagske narode in jih učili spoznavati pravega Boga. Na Francozkem so prisilili bogoslovce, da morajo biti tri leta vojaki, da bi se pri vojaki popačili in izgubili veselje do duhovskega stanu. A kaj so dosegli s to sv. cerkvi sovražno postavo? Bogoslovci s svojim lepim vzgledom mnogo pripomorejo, da se drugi vojaki poboljšajo. Zato pa se tudi veri sovražni časniki strašno jezijo nad to postavo, kakor poročajo katoliški časniki. Morebiti je marsikdo izmed vas že sam skusil, da se mu je zgodilo ravno nasprotno od tega, kar je on nameraval, in bil je morebiti v začetku zaradi tega nejevoljen, a pozneje je moral spoznati, da je bilo to zanj zeló dobro, da je Bog vse prav obrnil.

Nič se ne zgodi, če Bog noče, ali če on ne pripusti. Zato pa pravi Kristus: „Ali se ne prodasta dva vrabca za en vinar? In ne eden izmed njiju ne pade na zemljo brez vašega Očeta. Vaši lasje na glavi pa so vsi preštetí“ (Mat. 10, 29. 30.). Ako Bog skrbi za vrabce, ki so tako malovredni, da se dva prodasta za en vinar, ako nam niti las ne pade z glave brez volje božje, kako bi se moglo kaj zgoditi, ako bi Bog ne hotel ali ne pripustil? — Ako vodi in obrača Bog vse na dobro, — utegnil bi kdo vprašati:

73. Ali vodi in obrača Bog tudi hudo in trpljenje na dobro?

Bog vodi in obrača tudi hudo in trpljenje na dobro: hudobne hoče s tem kaznovati in poboljšati, dobre pa skušati in jim povečati zasluženje za nebesa.

Mnogo hudega in trpljenja si ljudje sami nakopljejo, a mnogo jim ga pošilja tudi Bog, in sicer grešnikom, kakor pravičnikom. S tem, da Bog grešnikom pošilja hudo in trpljenje, jih hoče kaznovati in poboljšati, ker „noče smrti grešnika, ampak, da se spreobrne in živi“ (Eceh. 33, 11.). Mnogo je grešnikov, ki se nočejo spreobrniti, dokler jim vse po volji gre. Nič ne pomaga glas vesti, ki jih grize, nič ne pomagajo opomini in dobri vzgledi pobožnih kristijanov, nič ne pomagajo pridige in spovednikovo svarjenje. Ako pri otrocih nič ne izdajo opominjevanja in lepi nauki, da bi se poboljšali, primejo stariši za šibo in kaznujejo, da bi se otroci poboljšali. Tako ravna tudi Bog, najboljši Oče. Ako vsi opomini k pokori nič ne izdajo pri grešnikih, prime Bog za šibo, pošilja grešnikom hudo in trpljenje, in to dostikrat pomaga, če tudi vselej ne. Ko je egiptovski Jožef s svojimi brati, kateri ga pa niso poznali, na videz ostro govoril in trdo ž njimi ravnal, spoznali so še-le svojo hudobijo. „Po zasluženji to trpimo“, so drug drugemu rekli, „ker smo se pregrešili nad svojim bratom; videli smo bridkost njegove duše, ko nas je prosil, in ga nismo uslišali; zato je prišla nad nas ta nadloga“ (I. Mojz. 42, 21.). — Izraelci so v puščavi godrnjali nad Bogom in Mojzesom. „Zaradi tega je Gospod poslal med ljudstvo žgoče kače; od njih pičeni so umrli mnogi.“ Zdaj so spoznali Izraelci svojo pregreho. „Prišli so k Mojzesu in rekli: Grešili smo, ker smo govorili zoper Gospoda in tebe: prosi, da vzame od nas kače“ (IV. Mojz. 21, 6. 7.). — Manases, judovski kralj, je pozabil pravega Boga, storil mnogo hudega ter zapeljal ljudstvo v malikovanje. Zaman je Gospod njega in njegovo ljudstvo opominjal k pokori. Kar napadejo Asirci deželo in peljejo Manasetu uklenjenega v Babilon. Zdaj je šel v se, delal pokoro in goreče molil k Bogu. Gospod je uslišal njegovo molitev in ga pripeljal zopet v Jeruzalem, kjer je bil ljudstvu v vzgled čednosti in pobožnosti (II. Kron. 33.). —

Izgubljeni sin, dokler je imel denar, je dobro jedel in pil ter razuzdano živel, ni pa mislil na svojega očeta. Ko pa ga je začela lakota hudo stiskati, ko ni imel niti otrobov, s katerimi bi nasitil svoj lačni želodec, spomnil se je svojega očeta in dejal ves skesan: „Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe. Več nisem vreden tvoj sin imenovan biti; stori me kakor enega svojih najemnikov. In se je vzdignil in prišel k svojemu očetu“ (Luk. 15, 18—20.). Tudi grešnik, dokler se mu dobro godi, ne misli na svojega nebeškega Očeta, kateremu je nehvaležno obrnil hrbet, a ko pride nadenj hudo, trpljenje, se ga zopet spomni, prične premišljevati svoj žalostni stan, svojo dušno revščino, začne zopet moliti, svoje grehe obžalovati in sklene se poboljšati. Ko bi mu Bog nesreče ne poslal, bi morebiti v svojih grehih dalje živel, v grehih umrl in se pogubil. Pri grešnikih torej Bog vodi in obrača hudo in trpljenje na dobro.

Pa tudi pri pravičnikih vodi in obrača Bog hudo in trpljenje na dobro, ker jih hoče s tem skušati in povečati njih zaslužnje za nebesa. „V ognju se skuša zlato in srebro, ljubčeki božji pa v peči poniževanja“ (Sir. 2, 5.) in: „Lončarsko posodo peč poskusi, pravične ljudi pa skušnjava bridkosti“ (Sir. 27, 6.) pravi sv. pismo. Tako je Bog skušal Abrahama, kateremu je zapovedal, naj daruje svojega sina Izaka; tako je skušal Jožefa, katerega so njegovi bratje prodali v sužnost, kateri je bil po nedolžnem dalje časa zaprt v ječi. Job, ki je vedno bogaboječe živel, izgubil je vse svoje velikansko premoženje, vse svoje otroke, svoje zdravje, in moral poslušati zasmehovanje svoje žene. Pobožni Tobija je skazoval svojim rojakom duhovna in telesna dela usmiljenja, vender pa mu je poslal Bog mnogo hudega. Vzeli so mu njegovo premoženje; kralj je zapovedal ga umoriti; moral je bežati s svojo ženo in s sinom. Ko se je smel vrniti, je oslepel. Pa je li godrnjal? Ne, ostal je pravičen in je še hvalil Boga za poslano trpljenje. Dokler človeku sije solnce sreče, dokler se mu steljejo na pot njegovega življenja le rožice, ni težko pobožno živeti. A pobožno živeti, kadar zatemni solnce sreče, kadar se nastelje na pot našega življenja trnje trpljenja, in reči v največji nesreči s potrpežljivim Jobom: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo. Gospodovo ime bodi češčeno“ (Job. 1, 21.) to je prava bogaboječnost in pobožnost. Taki,

ki skušnjo prestopé, si pridobijo mnogo zasluženja za nebesa, ker se morajo vaditi v različnih čednostih, kakor v ponižnosti, potrpežljivosti itd. ter zadostijo z voljnim prenašanjem svojega trpljenja tudi za časne kazni. „Malo so stiskani, ali mnogo dobrega jim bo došlo; ker Bog jih poskuša in jih najde sebe vredne“ (Modr. 3, 5.). Kristus sam blagruje take, ki morajo na svetu mnogo trpeti, ko pravi: „Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih“ (Mat. 5, 11. 12.).

74. Zakaj pripušča Bog tudi greh?

Bog pripušča tudi greh, ker noče vzeti človeku proste volje, in ker more tudi nasledke greha obrniti na dobro.

Bog je neskončno svet in zaradi tega sovraži vsak greh, hoče, da bi greha ne bilo, vendar pa greh pripušča ali ga ne zabrani vselej, ker je človeku dal prosto voljo, katere mu noče vzeti: „Bog je v začetku ustvaril človeka in mu pustil prosto voljo... Človek ima pred seboj življenje in smrt (dobro in hudo), kar hoče, mu bo dano“ (Sir. 15, 14. 18.). Ker ima človek prosto voljo, si lahko izbere namesto dobrega hudo, in Bog mu tega ne brani, ker ga noče siliti k dobrim delom, zakaj, ako bi človek le po sili delal dobro, ne imel bi nobenega zasluženja od svojih dobrih del.

Bog pripušča greh tudi zato, ker more nasledke greha obrniti na dobro. Jakobovi sinovi so svojega brata Jožefa v Egipt prodali. Bog je to pripustil, dasiravno je bilo to zelo pregrešno, vendar pa je to obrnil v dobro. Jožefa je povišal do kraljevega namestnika, brate njegove pa poboljšal in lakote rešil. Zato je rekel Jožef svojim bratom: „Vi ste z menoj hudo mislili, Bog pa je tisto obrnil v dobro, ker me je povikšal, kakor zdaj vidite, da je otel veliko ljudstva“ (I. Mojz. 50, 20.). — Bog je pripustil, da so Judje Sina božjega samega križali, kar je bilo gotovo grozno hudodelstvo, ali Bog je to obrnil na dobro, ker je bil Kristus s tem poveličan, in vesoljni svet rešen.

Skrb, s katero Bog vse ohranjuje in vlada, ima posebno ime.

75. Kako imenujemo skrb, s katero Bog vse ohranjuje in vlada?

Skrb, s katero Bog vse ohranjuje in vlada, imenujemo previdnost božjo.

Beseda previdnost prihaja od prevideti, poprej videti. Ker Bog že naprej vidi in vé, kaj se bo zgodilo, in vse tako uravnava in obrača, da je v korist njegovim stvarjem, se po pravici njegova skrb za vesoljni svet imenuje previdnost. Pota previdnosti božje so nam nerazumljiva, zaradi tega nikdar ne presoajmo božjih naredb; zakaj, kar Bog stori, vse prav stori, četudi nam se prav ne zdi.

Z v r š e t e k.

Nauk o previdnosti božji, dragi poslušalci, nam pravi, da naj stavimo vse svoje zaupanje v Boga, ker njemu je skrb za vse, kar je na svetu. Ta nauk pa nas tudi spodbada, da se udajmo vselej, posebno pa v nadlogah in trpljenji popolnoma v voljo božjo. Trpljenje, — smem trditi — je več vredno od dragih biserjev, zakaj z dragimi biseri ne moremo priti k poboljšanju, ne moremo zadostiti za svoje grehe, si ne moremo kupiti nebes, pač pa s trpljenjem, ako je voljno prenašamo; zakaj po besedah sv. Pavla, „pripravlja nam naša sedanja kratka in lahka nadloga neizmerno visoko, večno čast, katera vse preseže“ (II. Kor. 4, 17.). Amen.

16. Krščanski nauk.

Bog je ustvaril ves svet, nebo in zemljo, in vse kar je. Neštenevne so stvari božje, zato pa ni mogoče o vsaki božji stvari posebej govoriti, ampak le o najimenitnejših.

76. Katere so najimenitnejše stvari božje?

Najimenitnejše stvari božje so angeli.

Angel je grška beseda in pomeni po naše toliko, kakor poslanec. Poslanci se zato imenujejo, ker jih Bog pošilja na zemljo, da bi po njih oznanil ljudem svojo voljo, jim skazal

kako dobroto ali jih tudi kaznoval. Sv. Pavel piše o angelih: „Ali niso vsi služabni duhovi v strežbo poslani zavoljo tistih, kateri bodo prejeli delež vzveličanja?“ (Hebr. 1, 14.) Kedaj je Bog angele ustvaril, nam sv. pismo ne pové; sploh se meni, da so bili ustvarjeni pred vidnim svetom. Akoravno pa nam sv. pismo ne poroča, kedaj so bili angeli ustvarjeni, vender ne smemo in ne moremo dvomiti, da so angeli, ker sv. pismo tolikokrat o njih govori. V Mojzesovih bukvah beremo, da je angel opominjal Abrahamovo deklo Agaro, naj se vrne k svoji gospodinji (I. Mojz. 16.); angel je za-
 branil, da Abraham ni zaklal svojega sina Izaka (I. Mojz. 22.); očak Jakob je gledal v sanjah lestvo, po kateri so angeli božji gori in doli hodili (I. Mojz. 28.); dva angela sta izpe-
 ljala Lota in njegovo družino iz Sodome in Gomore (I. Mojz. 18.). V Davidovih psalmih se mnogokrat omenjajo angeli: „Svojim angelom je (Bog) zapovedal zavoljo tebe, da naj te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo v kamen ne zadeneš“ (Ps. 90, 11. 12.). Judita, ki je asirskemu poveljniku Holofernu glavo odsekala v sovražni-
 kovem taboru, je rekla: „Kakor resnično Gospod živi, me je njegov angel varoval, ko sem od tod šla, in tam bila, in se od ondot sem vrnila“ (Judit. 13, 20.). V bukvah Tobijevih se natančno pripoveduje, kako je nadangel Rafael spremljal mladega Tobija. ga varoval na potu in mu preskrbel ženo. Takih mest, v katerih je govorjenje o angelih, je v sv. pismu stare zaveze prav mnogo; spričujejo nam, da so Judje trdno verovali v angele. Jezus je to vero potrdil, ker je sam večkrat govoril o angelih. „Glejte, da ne zaničujete nobenega teh malih; zakaj povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 18, 10.). Apostoli govorijo v svojih spisih večkrat o angelih. Kakor apostoli, tako jih tudi sv. cerkveni očetje večkrat omenjajo v svojih molitvah. Sv. Avgustin veli: „Če tudi angelov ne vidimo, nas vender vera uči, da so angeli, in beremo v sve-
 tem pismu, da so se prikazali mnogim ljudem“ (In. ps. 102.). Da so angeli, verovali so celó pagani. Tako piše neki pa-
 ganski modrijan: „Ako se zakleneš v svojo izbo in napraviš temo, nikar ne reci: zdaj sem sam. Nisi sam, ampak duh, ki te spremlja je s teboj, in ne potrebuje luči, da vidi, kaj delaš“ (Seneka).

Angeli se imenujejo najimenitnejše stvari božje, ker jim je Bog dal mnogo večji um in boljšo voljo, kakor ljudem,

in jih obdaroval z mnogimi popolnostmi. Kristus pravi o sodnjem dnevu: „Tistega dneva pa in ure nihče ne vé, tudi ne angeli nebeški, ampak sam Oče“ (Mat. 24, 36.). Iz teh besed spoznamo, da angeli vedó mnogo več od ljudi.

Koliko je Bog angelov ustvaril, tudi sv. pismo ne pove, ali da jih je prav mnogo, sklepati smemo iz besed preroka Danijela, ki pravi govoreč o angelih okoli prestola božjega: „Tisočkrat tisoč mu jih je streglo, in desettisočkrat stotisoč jih je stalo okoli njega“ (Dan. 7, 20.). Kristus sam je dejal sv. Petru v vrtu Getzemani, ko je ta potegnil meč: „Meniš, da ne morem prositi svojega Očeta in bi mi poslal več ko dvanajst legijonov angelov?“ (Mat. 26, 53.) t. j. 72.000. Število angelov presega število vseh ljudi, ki so živeli, živijo in bodo živeli. „Število angelov“, pravi sv. Dijonizij Areopagata, „je večje kakor število zvezd na nebu, kakor peska v morju, kakor listja na drevju.“

Angeli niso vsi enaki, ampak nekateri so višji, imenitnejši, popolnejši od drugih. Kakor imajo posvetni vladarji različne višje in nižje služabnike za različna opravila, tako ima tudi vladar vseh vladarjev — po človeško rečeno — razne višje in nižje služabnike. Angeli so razdeljeni v tri vrste, in vsaka vrsta ima tri rede ali kore, da je torej vseh angelskih redov devet, ki se imenujejo: Angeli — nadangeli — moči — poglavarstva — kneštva (prvaštva) — gospodstva — prestoli — kerubimi — serafini. Najbližji božjemu prestolu so serafini t. j. goreči, ker takorekoč gorijo v ljubezni do Boga; potem so kerubimi, ki imajo posebno veliko spoznanje. Po imenu so nam znani trije nadangeli, namreč: Mihael, Gabrijel, Rafael.

77. Kaj so angeli?

Angeli so zgolj duhovi, to je take stvari, ki imajo um in prosto voljo, telesa pa ne.

Da so angeli zgolj duhovi, vemo po sv. pismu. Sv. Pavel piše: „Ali niso vsi (angeli) služabni duhovi?“ (Hebr. 1, 14.) Duh pa po besedah Jezusovih nima mesa in kosti (Luk. 24, 39.) torej tudi ne telesa, in ker so angeli duhovi, nimajo telesa. Sv. Gregor imenuje angele breztelesna bitja (Gregor. Nac.) Sv. Gregor Veliki pa pravi: „Angeli imajo le duha, ljudje pa imajo duha in telo ob enem.“ Angeli imajo um, pomeni: oni morejo misliti, spoznavati, kakor mi, samo da je angelski

um mnogo popolnejši od našega, in zato je tudi njihovo spoznanje večje od našega. Angeli imajo prosto voljo pomeni, da lahko kaj hočejo ali nočejo. Tudi volja angelska je mnogo popolnejša od človeške.

Ako so angeli zgolj duhovi, zakaj pa nam jih predočujejo podobarji v človeški podobi? Zato, ker so se največkrat prikazali v človeški podobi, kakor postavim: Abrahamu, Lotu, Tobiju, Mariji prečisti Devici, sv. Jožefu itd. Vender iz tega ne smemo sklepati, da imajo angeli resnična telesa, ne, ampak ta telesa so bila le navidezna; angeli so jih privzeli, da so se mogli pokazati ljudem v vidni podobi. Nadangel Rafael je sam rekel staremu in mlademu Tobiju: „Zdel sem se sicer, kakor bi bil z vami jedel in pil; toda jaz imam nevidljivo jed in pijačo, ki je ljudje ne morejo videti“ (Tob. 12, 19.). Angeli se slikajo navadno kot lepi, čvrsti mladeniči, kar nam naznanja njihovo veliko moč, večno mladost in neumrljivost. Perutnice se jim pridevajo v znamenje, da voljo božjo radovoljno in kar najhitreje izpolnjujejo. Slikajo se tudi angeli z otročjo glavico in perutnicami, kar pomeni, da so nedolžni, kakor otroci, in da ne poznajo strasti in poželenja, ki imata svoj sedež v telesu, ampak da jih vodi in nagiblje edino le um in volja, ki imata svoj sedež v glavi.

Kakor ima sploh vsaka stvar svoj namen, tako ga imajo tudi angeli, najimenitnejše stvari božje.

78. Čemu je Bog ustvaril angele?

Bog je ustvaril angele, da ga molijo in ljubijo, mu služijo in ljudi varujejo.

Angeli imajo zelo razvit um, gledajo tudi neprenehoma božje obličje, zato pa tudi spoznavajo Boga kot najvišjega Gospoda ter mu skazujejo tisto češčenje, katero mu gre kot najvišjemu Gospodu, ali oni ga molijo. Prerok Izaija, ki je videl Boga v sredi nebrojnih serafinov, pravi, da mu vtopljeni v božje veličastvo neprenehoma kličejo: „Svet, svet, svet si ti, o Gospod vojskinih trum; zemlja je polna tvoje slave“ (Iz. 6, 3.). Sv. Janez evangelist tudi pravi: „In sem videl in slišal glas veliko angelov okrog sedeža“ (Skriv. raz. 5, 11.). „In vsi angeli so stali okrog sedeža... in so padli pred sedežem na svoja obličja in so molili Boga, rekoč: Amen! Hvala in slava, in modrost in zahvala, čast in krepost in moč bodi našemu Bogu od vekomaj do vekomaj“

Amen“ (Skriv. raz. 7, 11. 12.). — Angeli spoznavajo s svojim bistrim umom neskončno lepoto in dobrotljivost božjo, zato ga pa tudi neprenehoma ljubijo, ali oni imajo nad Bogom največje veselje, največjo všečnost. — Ker angeli spoznavajo Boga kot najvišjega Gospoda, ker ga neizmerno ljubijo, zato mu tudi služijo s tem, da radovoljno in z največjim veseljem izpolnjujejo njegovo voljo. „Hvalíte Gospoda vsi njegovi angeli; ki, mogočni v moči, izpolnujete njegovo voljo, ki poslušate glas njegovega govorjenja“ (Ps. 102, 20.). Ker angeli v nebesih vselej natanko in z veseljem izpolnjujejo voljo božjo, zato nas je Jezus v tretji prošnji očenaša učil prositi milosti, da bi ravno tako izpolnjevali tudi mi voljo božjo. — Bog je angele tudi ustvaril, da ljudi varujejo. „Svojim angelom je zapovedal zavoljo tebe, naj te varujejo na vseh tvojih potih“ (Ps. 90, 11.). Sv. Avgustin pravi: „Angeli pazijo na nas, revne popotnike; imajo usmiljenje z nami in nam prihajajo po božjem povelju na pomoč, da pridemo enkrat v skupno domovino.“ Kako angeli čujejo nad ljudmi, da se jim ne pripeti kaj hudega bodisi na duši in na telesu, sta nam vzgled Lot, katerega sta dva angela izpeljala iz Sodome in Gomore (I. Mojz. 19.), ter Tobija, katerega je nadangel Rafael spremljal in varoval v podobi lepega mladeniča (Tob. 5. nasl.).

79. Kakšni so bili angeli, ko jih je Bog ustvaril?

Ko je Bog angele ustvaril, bili so dobri in srečni; obdarjeni so bili s posvečujočo milostjo božjo in z mnogimi popolnostmi.

Vse, kar je Bog ustvaril, je bilo dobro, gotovo je torej, da so bile dobre tudi najimenitnejše stvari božje, angeli. Bili so čisti, pravični, lepi, tako, da ni bilo nič graje vrednega nad njimi. Ljubili so Boga, mu služili, pa tudi Bog jih je ljubil. — Bili so srečni, zakaj niso poznali nobene bolečine, nobene žalosti, niso poznali nobenega pomanjkanja, ampak so imeli vse, kar si kdo dobrega misliti ali želeči more. — Bili so obdarjeni s posvečujočo milostjo božjo, to je z onim nadnaravnim darom, ki jih je delal svete in Bogu všečne, ki jih je storil zmožne uživati ono vzveličanje, ki je v gledanju Boga. — Razven tega so bili še obdarjeni z mnogimi

popolnostmi. Imeli so zelo velik razum. Najnižji angel več vé, ko vsi ljudje skupaj. Ko je neka žena hotela pohvaliti modrost kralja Davida, mu je rekla: „Ti pa, moj Gospod, kralj, si moder, kakor je moder angel božji in razumeš vse na zemlji“ (II. Kralj. 14, 20.). Angeli so imeli dobro voljo, da so hoteli to, kar je Bogu všeč. Angeli so tudi silno močni. „Pred angelovim glasom beže ljudstva“, govori prerok Izaija (37, 36.). Eden angel je pomoril v enej noči vse prvorojence v Egiptu (II. Mojz. 12, 29.); dva angela sta pokončala mesti Sodomo in Gomoro ter vse njune prebivavce (I. Mojz. 9.); eden angel je pomoril v enej noči 185.000 mož kralja Senaheriba (Iz. 37, 36.). — Angeli so neumrljivi, kakor je neumrljiva človeška duša, in vsi bi bili uživali neizrečeno blaženost vekomaj, ko bi bili ohranili milost božjo.

80. Ali so vsi angeli ohranili milost božjo?

Angeli niso vsi ohranili milosti božje; mnogi so jo izgubili z grehom napuha.

Da bi angeli pokazali svojo zvestobo, hvaležnost in ljubezen do Boga in vsaj nekoliko zaslužili večno srečo, odločil jim je Bog nekoliko časa za poskušnjo. Vsi niso prestali te skušnje. Ko so angeli videli svoje velike popolnosti, so se prevzeli. „Nad zvezdami božjimi bom povišal svoj prestol... Pojdem na višavo oblakov, in enak bom Najvišjemu“ (Iz. 14, 13. 14.) govoril je Lucifer, vodja prevzetnih angelov. Napuh je torej prvi greh, kakor spričuje tudi sveto pismo: „Začetek slehernega greha je napuh“ (Sir. 10, 15.). Napuh je vir mnogim grehom, zaradi česar svari Kristus pred njim, rekoč: „Kdor se povišuje, bo ponižan“ (Luk. 18, 14.).

81. Kako je Bog kaznoval napuhnene angele?

Bog je kaznoval napuhnene angele s tem, da jih je vekomaj zavrzel in pahnil v pekel.

Kdor greh stori, zasluži kazen. Tudi angele je Bog kaznoval, kakor so zaslužili s svojim grehom. Ker so izgubili milost božjo ter postali hudobni, ostudni, se je Bog tudi s studom od njih obrnil, jih zavrzel, da ne smejo več pred

njegovo obličje, in jih je pahnil v pekel. Sv. Peter piše: „Bog tudi angelom, ki so grešili, ni zanesel, temveč jih je s peklenskimi vrvmi v brezdno potegnil in jih izročil v trpljenje“ (II. Petr. 2, 4.). Za čast božjo se je potegnil nad-angel Mihael z drugimi dobrimi angeli. „In nastal je velik boj v nebesih. Mihael in njegovi angeli so se bojevali z drakonom in drakon se je bojeval in njegovi angeli. In niso premagali, in njih mesto se tudi ni več našlo v nebesih“, piše sv. Janez (Skriv. raz. 12, 7. 8.).

Neizrečeno lepi, dobri, srečni angeli so se izpremenili v najostudnejše, najhudobnejše, najnesrečnejše peklenske pošasti; ljubljenci božji so postali božji sovražniki. Le eden greh, ki so ga storili napuhneni angeli, jih je tako spremenil, v takšno nesrečo pahnil. Kako strašno zlo mora potemtakem biti greh, ker ga je neskončno usmiljeni pa tudi neskončno pravični Bog tako strogo kaznoval nad svojimi angeli, katere je poprej neizrečeno ljubil! O varujmo se greha, da nas Bog ne zavrže vekomaj kakor napuhnene angele!

82. Kako pravimo zavrženim angelom?

Zavrženim angelom pravimo hudobni duhovi ali hudiči.

Zavrženi angeli se imenujejo duhovi, ker so bili kot zgolj duhovi ustvarjeni in so tudi po storjenem grehu ohranili svojo naravo; izgubili so samo nadnaravne darove. Hudobni duhovi se imenujejo, ker s svojim umom le hudo mislijo, s svojo voljo le hudo hočejo, so torej popolnoma hudobni. Zavrženi angeli imenujejo se tudi hudiči ali vragi. Najvišji ali knez med zavrženimi angeli je Beelcebub, ki je bil poprej eden najvišjih angelov, Lucifer imenovan. Imenuje se tudi vojvoda tega sveta ali vojvoda teme.

Nezveste, hudobne angele je Bog kaznoval, dobre poplačal.

83. Kako je Bog poplačal dobre angele?

Dobre angele je Bog poplačal z večnim vzveličanjem v nebesih.

Kristus sam pravi o dobrih angelih: „Njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih“

(Mat. 18, 10.). V tem gledanju uživajo neizrekljivo srečo. Zato pravi Kristus, ko popisuje blaženost ostalih izvoljenih: „Nič več ne bodo mogli umreti; angelom so namreč enaki, in so otroci božji, ker so otroci vstajenja“ (Luk. 20, 36.). S svojo zvestobo in stanovitnostjo so si večno srečo zaslužili. Bog je zveste angele tudi tako potrdil v dobrem, da ne morejo več grešiti, da bodo v dobrem vedno stanovitni ostali in tudi za las ne bodo odstopili od volje božje. In, vidite, tudi to je veliko plačilo, če Bog koga v dobrem tako potrdi, da več grešiti neče, ne more, ker mu ljubezen do dobrega in stud do greha brani storiti kaj božji volji nasprotnega. Prosimo tudi mi Boga za milost stanovitnosti!

Z v r š e t e k.

Ljubljeni v Gospodu! „Mi se bojimo priti v družbo zavrženih angelov, zato pa se varujmo vsakega greha, posebno pa napuha, ki je začetek slehernega greha“ (Sir. 10, 15.). Mi si želimo, da bi uživali kedaj v družbi dobrih angelov ono blaženost, katero ti uživajo. Ker pa v nebesa priti ne moremo, ako ne ostanemo v dobrem stanovitni, čisti, posnemajmo dobre angele, in prizadevajmo si z božjo pomočjo, da se obvarujemo vsakega greha, zakaj, „blagor njim, ki so čistega srca, Boga bodo gledali“ (Mat. 5, 8.). Amen.

17. Krščanski nauk.

Brezšteviline angele je Bog ustvaril; vsi so bili dobri in srečni, obdarjeni s posvečujočo milostjo božjo in z mnogimi popolnostmi. Vsi angeli bi uživali neizrečeno večno srečo v nebesih, ko bi bili ohranili milost božjo, ali mnogi so jo izgubili z grehom napuha. Napuhnene angele je Bog vekomaj zavrgel in pahnil v pekel, dobre pa je poplačal z večnim vzveličanjem v nebesih. Ker Bog angelov ni ustvaril le zavaljo sebe, ampak tudi v strežbo ljudem (Hebr. 1, 14.), treba nam je še premišljevati.

84. *Kakšni so dobri angeli do nas?*

Dobri angeli so nam blagohotni: nas ljubijo in varujejo na duši in na telesu, opominjajo k dobremu in prosijo za nas.

Dobri angeli so nam blagohotni ali naklonjeni, to se pravi, oni nam hočejo in želijo vse dobro za dušo in za telo, oni nam želijo časno in večno srečo, so torej naši najboljši prijatelji. Ker so nam dobri angeli blagohotni, zato nas ljubijo. Dobri angeli Boga nad vse ljubijo. Naša duša pa je ustvarjena po božji podobi, zato pa tudi nas ljubijo, in sicer tembolj, čem čistejša je naša po božji podobi ustvarjena duša. Dobri angeli nas ljubijo, ker vedó, da smo vsi otroci enega Očeta in da smo ustvarjeni za to, da bi enkrat v last prejeli tiste sedeže v nebesih, katere so izgubili zavrženi angeli. Kdor drugega ljubi, kaže mu svojo ljubezen s tem, da mu skazuje razne dobrote. Tudi dobri angeli nam skazujejo mnogotere dobrote, izmed katerih je posebej omeniti, da nas varujejo na duši in na telesu.

Angeli dobro vedó, da je naša duša, za katero je Jezus Kristus prelil svojo kri, neskončne cene. Ako torej hudobni duhovi nas v greh zapeljujejo, in pogubiti skušajo, prihitijo nam na pomoč dobri angeli in varujejo našo dušo. „Naša slabost namreč“, pravi sv. Hilarij, „bi se velikej in mnogoterej zvijačnosti hudobnega duha težko mogla ustavljati, ko bi nas ne varovali dobri angeli“ (In ps. 134 n. 17.). Dobri angeli nam odkrivajo zanjke hudobnega duha, in ako se nam vzbujajo razne pregrešne misli, navdajajo nas z dobrimi. „Angel Gospodov se bo vstopil okrog njih, ki se ga bojé, in jih bo otel“ (Ps. 33, 3.). Junaška vdova Judita, ki je rešila mesto Betulijo s tem, da je sovražnikovemu vojskovodju, Holofernu, odsekala glavo, je odkritosrčno spoznala: „Kakor resnično Gospod živi, me je njegov angel varoval, ko sem od tod šla, in tam bila, in se od ondot sem vrnila, in Gospod ni pripustil svoje dekle oskruniti, temveč me je brez omadeževanja z grehom k vam nazaj poklical“ (Judit. 13, 20.).

Kako nas varujejo dobri angeli na telesu, nam priča premnogo izrekov in vzgledov iz sv. pisma. „Hudo“, pravi lepo kralj David, „ne bo do tebe prišlo, in šiba se ne bo približala tvojemu šotoru. Ker svojim angelom je zapovedal

zavoljo tebe, da naj te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš" (Ps. 90, 10—12.). Naj človek spi ali bedi, dobri angel čuje nad njim; kjerkoli je, povsod ga spremlja. Dva angela, ki sta imela na povelje Gospodovo pokončati mesti Sodomo in Gomoro, sta opominjala Lota, naj odide; potem sta ga silila rekoč: „Vstani, vzemi svojo ženo in dve hčeri, ki ji imaš, da tudi ti ne pogineš s pregrešnim mestom vred. Ker pa se je še obotavljal, sta prijela za roko njega in njegovo ženo in njegovi dve hčeri... in sta ga ven peljala in postavila zunaj mesta" (I. Mojz. 19, 15—17.). Nadangel Rafael rešil je večkrat mlademu Tobiju življenje (Tob. 6, 2—4. 8, 3.). Angel je varoval tri mladeniče v ognjeni peči. „Pahnil je plamen iz peči in napravil v sredi peči, kakor da bi veter pihljal ob rosi; in ogenj se jih celó nič ni dotaknil, ter jim ni nič žalega in težavnega storil" (Dan. 3, 49. 50.). Angel je rešil sv. Petra iz ječe, kakor je ta sam povedal: „Zdaj vem res, da je poslal Gospod svojega angela in me je otel od Herodove roke" (Dej. ap. 12, 11.). Tudi vsakdanja skušnja nas uči, da pomagajo angeli v telesnih nevarnostih. V kolikih nevarnostih so včasih mali otroci! Koliko bi jih padlo v vodo, koliko bi bilo povoženih, od konjev pomandranih ali drugače poškodovanih, ko bi jih ne varovali dobri angeli!

Dobri angeli nas opominjajo. Ko je Agara, Abrahamova dekla ostavila svojo službo in se jej je hudo godilo, opominjal jo je angel: „Vrni se k svoji gospodnji in ponižaj se pred njo" (I. Mojz. 16, 9.). Mladega Tobija je učil nadangel Rafael, kako naj v strahu božjem nastopi zakonski stan, kako naj Boga moli in hvali (Tob. 6, 12.). Rimskemu stotniku Korneliju je angel svetoval, naj pokliče sv. Petra in se dá od njega podučiti v krščanski veri (Dej. ap. 10.). Angel je celó pripravljen kaznovati, ako se njegovi opomini ne poslušajo. Ko se je prerok Balaam napotil na neko goro, da bi preklel izraelsko ljudstvo, postavil se mu je angel s potegnenim mečem nasproti rekoč: „Jaz sem prišel tebi nasprotovat, ker je tvoja pot krivična in meni nasprotna" (IV. Mojz. 22, 32.). Tudi nas opominja dobri angel in nas svari pred hudim, ne sicer z besedami, pač pa s tem, da razsvetljuje naš um, da vzbuja našo vest, da vliva v naša srca veselje do dobrih del in nas navdaja s takimi mislimi, ki naj bi nas odvrčevale od greha.

Dobri angeli za nas prosijo, naše molitve Bogu darujejo in vzdržujejo svoje prošnje z našimi. Prerok Caharija pripoveduje, kako srčno je molil angel, kateremu je bilo izročeno v varstvo mesto Jeruzalem in druga mesta v Judeji: „Gospod vojskinih trum“, tako je molil, „doklej se ne boš usmilil Jeruzalema in Judovih mest, nad katerimi si se srdil?“ (Cahar. 1, 12.). Rafael pa je rekel staremu Tobiju: „Kadar si s solzami molil... sem jaz tvojo molitev pred Gospoda nosil“ (Tob. 12, 12.), kar pomeni po mislih razlagalcev svetega pisma: „Jaz sem združil pred božjim prestolom svoje molitve s tvojimi, jih podpiral s svojo priprošnjo.“

Ko je Kristus na Oljski gori potil krvavi pot in je bila njegova duša žalostna do smrti, je prišel angel z nebes in ga potolažil; ubogega Lazarja dušo so nesli angeli v naročje Abrahamovo. Tudi nam bodo ob smrtni uri dobri angeli ob strani, in kakor bodo hudobni duhovi napenjali vse moči, da bi nas pogubili, tako si bodo prizadevali dobri angeli, da bi rešili našo dušo in jo spremili pred večnega sodnika.

85. Kako pravimo angelom, katere je Bog posebno odločil, da nas varujejo?

Angelom, katere je Bog posebno odločil, da nas varujejo, pravimo angeli varihi.

Vsak človek ima svojega angela variha. Kristus pravi: „Glejte, da ne zaničujete nobenega teh malih; ker povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 18, 10.). Iz teh besed se dá sklepati, da imajo otroci svoje angele varihe, pa tudi odrasli, ker so nevarnosti, v katerih se ti nahajajo, ravno tolike, ali pa še večje. To učijo razločno cerkveni očetje. Že učeni Origen je pisal: „Vsakemu izmed nas, ki smo v Kristusovi cerkvi, stoji ob strani angel Gospodov.“ Sv. Bazilij pravi: „Vsakemu, ki veruje v Gospoda, stoji angel ob strani, ako ga ne prežene s svojimi hudobijami.“ Sv. Hijeronim pa je vskliknil: „O velika vrednost človeških duš, ker ima vsaka že od rojstva nebeškega angela za spremljevalca“ (In Matth. cap. 18.). Sv. Brnard tudi naravnost pravi: „Vsaka duša, ko se združi s telesom, se izroči angelu v varstvo“ (De consid. lib. 5. cap. 4.). Pa ne samo posamezni ljudje, ampak tudi celi narodi, cela kraljestva imajo svoje angele varihe, kakor učijo

cerkveni učeniki. Sv. katoliška cerkev ima za svojega variha nadangela Mihaela, ki je bil poprej varih judovskega ljudstva.

Ker nam angeli varihi skazujejo mnogotere dobrrote na duši in telesu, imamo do njih tudi dolžnosti.

86. Kakšno dolžnost imamo do svojih angelov varihov?

Do svojih angelov varihov imamo dolžnost, da jih častimo in na pomoč kličemo, da poslušamo njihove opomine in smo jim hvaležni.

Da angele varihe pobožno častimo, zahteva že njihova svetost in popolnost, pred katero moramo spoštovanje imeti. Ko se je nadangel Rafael razodel staremu in mlademu Tobiju, „sta trepetaje na tla padla na svoj obraz“ (Tob. 12, 16.). Tudi mi imejmo spoštovanje pred angelom varihom in ne mislimo, ne želimo, ne govorimo, posebno pa ne storimo nikdar kaj takega vpričo svojega angela variha, česar bi se morali sramovati. Ako se že vpričo poštenega človeka ne drznemo storiti kaj pregrešnega, ali se ne bomo mnogo bolj bali storiti kaj takega vpričo svojega angela variha? „Na vsakem kraju“, opominja sv. Brnard, „in v vsakem kotu imej spoštovanje pred angelom varihom; zakaj angeli so pri tebi.“ Krščanski stariši! vcepite svojim otrokom veliko spoštovanje do angela variha!

Angele varihe moramo na pomoč klicati. Ako hočemo, da nam kak človek skaže kako dobroto, nam pomaga, ali da nam Bog kaj dobrega stori, za to prošimo. Ravno tako moramo se priporočati angelu varihu, da nam nakloni svojo pomoč. Vsako jutro, vsak večer in večkrat čez dan ga prosimo, da bi odvrčal od nas vse, kar bi nam na duši ali telesu škodovati utegnilo.

Angele varihe moramo dalje poslušati, kadar nas opominjajo. Bog sam pravi: „Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj in te varuje na potu. . . Glej nanj in poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničuj“ (II. Mojz. 23, 20. 21.). Ako torej angel varih vzbuja našo vest, ako nas po njej opominja k dobremu in odvrča od hudega, poslušajmo ta glas, saj nam le dobro hoče. Gorje nam, ako ne bomo

poslušali glasu svojega angela variha, zakaj potem se nam je bati, da ne bode pred Kristusovim sodnjim stolom naš zagovornik, ampak naš tožnik.

Angelom varihom moramo slednjič biti hvaležni. Nič ni bolj spodobno kakor večkrat zahvaliti se za prejete dobrote, katerih velikost in število nam je neznano. „V vseh rečeh se zahvalite“, pravi sv. Pavel (I. Tes. 5, 18.). Od angelov varihov prejemamo toliko dobrot, da jih ne moremo prešteti. Zmirom in povsod so nam na strani, ponoči in podnevi, ali spimo, ali bedimo, ali delamo, ali počivamo, vedno čujejo nad nami. Ako molimo, nosijo naše molitve pred sedež božji, ako smo v dobrem leni, nas prijazno opominjajo, pred hudim svarijo; ali nismo potemtakem dolžni, zahvaljevati se njim? Ali ne bomo rekli, kakor mladi Tobija: „Kakšno plačilo naj mu damo, ali s čim naj njegove dobrote, kakor za služi, povrnemo? (Tob. 12, 2.)

Zdaj, ko smo zvedeli, kakšni so do nas dobri angeli in kaj smo jim dolžni, pomislimo še:

87. Kakšni so hudobni duhovi proti nam?

Hudobni duhovi so nam sovražni: črtijo in zavidajo nas ter nas napeljujejo v greh; želé nam škodovati na duši in na telesu ter nas večno pogubiti.

Hudobni duhovi so nam sovražni ali zlovoljni, to je: oni nam želijo nesrečo, trpljenje, sploh zlo. Njih vedenje proti nam je ravno nasprotno vedenju dobrih angelov. Oni nas črtijo, to pomeni: mi smo jim zoprni, ne morejo nas nikakor trpeti. A zakaj? Hudobni duhovi sovražijo, črtijo Boga, ker jih je vekomaj zavrzel in pahnil v pekel. Ker pa je naša duša ustvarjena po božji podobi, črtijo tudi nas, in sicer tembolj, čem čistejša, čem nedolžnejša je naša duša, ker je takrat bolj podobna Bogu.

Hudobni duhovi nas zavidajo, se ježé, ne le, ker se nam bolje godi kakor njim, ampak tudi zato, ker nas je Bog ustvaril za sv. nebesa, katera so oni zapravili z grehom napuha.

Ker nas hudobni duhovi črtijo, ker nam ne privoščijo sv. nebes, zato nas napeljujejo v greh ali vabijo nas vanj. Sv. Peter piše: „Vaš zopernik hođi okoli kakor rujoveč lev

in išče, koga bi požrl" (I. Petr. 5, 8.) in sv. Pavel: „Ni se nam vojskovati zoper meso in kri, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega temnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebj" (Efež. 6, 12.). Hudobni duh nas vabi v greh s tem, da v nas vzbuja pregrešne misli in želje, da nas odvraca od dobrih del, da nam jemlje stud in strah pred grehom, ter nas zapeljujejo po slabih naukih in vzgledih svojih pomagačev, hudobnih ljudi. Nihče ni varen pred njegovim zapeljevanjem. Skušal je naše prve stariše in jih zapeljal v greh, tudi Judeža je po spričevanju sv. pisma zapeljal, da je izdal svojega učenika (Jan. 13, 27.); Ananija je preslepil, da je lagal sv. Petru. Celo Sina božjega je trikrat skušal, kakor vemo iz sv. evangelija. Posebno nadleguje hudobni duh s svojimi skušnjavami pobožne kristijane. Prav primerno piše sv. Frančišek Sal: „Psi ne napadajo domačih, ampak le ptuje ljudi; ravno tako hudi sovražnik ne napada več njih, ki so že njegovi. Ako torej kako srce zalezuje, je to znamenje, da še ni njegovo; in koliko večja je človekova čednost, toliko hujših napadov ima pričakovati od hudiča.“

Hudobni duhovi nam z zapeljevanjem v greh želé škodovati na duši, zakaj po grehu izgubi duša posvečujočo milost božjo in ž njo božjo ljubezen in pravico do nebes, izgubi vse zasluge za nebesa in postane nesposobna pridobivati si novih zaslug za nebesa, postane tudi vredna večnega pogubljenja. Na duši nam hudobni duh ne more škodovati, ako sami nočemo v greh privoliti; on nas ne more siliti v greh. Zato govori sv. Avgustin: „Hudič je podoben priklenjenemu psu; on ne more nobenega obgrizti, razven tistega, ki se mu lahko mišljeno in predrzno bliža.“

Hudobni duhovi želé nam škodovati na telesu in res tudi škodujejo s pripuščanjem božjim. Job je bil zelo premožen, pa tudi bogaboječ mož. Hudobni duh pa mu je pobral vse njegovo premoženje, mu pomoril sedem sinov in tri hčere in ga udaril slednjič s hudo boleznijo od podplata do temena. Pri sv. Lukežu beremo o ženi, katera je bila po vplivu hudobnega duha osemnajst let sključena in se nikakor ni mogla skloniti. Jezus je roke na njo položil in jo ozdravil (Luk. 13, 11.). V sv. evangeliju tudi beremo, da je hudobni duh nekatere ljudi napravil gluhe in mutaste. Do nekaterih ljudi je dobil hudobni duh toliko oblast, da jih je obsedel, zato nam sv. evangelij večkrat pripoveduje, da je Jezus iz

obsedencev izganjal hudiče. Tudi sv. očetje poročajo, da so hudobni duhovi večkrat obsedli ljudi, in v življenju svetnikov beremo o izganjanju hudobnih duhov. Kristus je strl moč hudobnega duha, zato dandanes ni več toliko obsedencev, a se še tudi nahajajo, ker bo moč hudobnega duha še le na koncu sveta popolnoma strta. Ne smete pa misliti, da ima hudobni duh oblast do vsakega človeka in da mu lahko škoduje, kolikor se mu zljubi; ne, ampak le toliko, kolikor mu Bog pripusti. Največ oblasti ima do tistih, ki so udani raznim pregreham, posebno nečistosti in preklinjevanju. Nadangel Rafael je rekel Tobiju: „Poslušaj me, in ti bom povedal, kdo so, čez katere ima hudič oblast. Oni so namreč, ki tako v zakon stopijo, da Boga od sebe in svojega srca odženo, in svoji poželjivosti tako strežejo, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata; čez take ima hudič oblast“ (Tob. 6, 16. 17.).

Hudobni duhovi nas želé večno pogubiti. Ako je hudobni duh koga v greh zapeljal, vé, da je tako dolgo dedič večnega pogubljenja, dokler se ne poboljša in ne spokori. Ravno zaradi tega ga odvrta od pokore. Kaže mu pregrešno življenje kot prijetno, spokorno kot zoperno; obeta mu dolgo življenje in da se pozneje lahko spokori, preslepi ga, da se preveč zanaša na usmiljenje božje, in če vender le k spovedi gre, da bi tam svojo dušo očistil, vrne mu sramežljivost, katero mu je poprej odvzel, (sv. Krizostom) ali pa ga zapelje v obup.

Ako vse to prevdarimo, spoznamo, da je hudobni duh največji sovražnik naših duš, in da se je treba na vso moč ustavljati njegovemu zalezovanju.

88. Kako se ustavljajmo zalezovanju hudobnih duhov?

Zalezovanju hudobnih duhov se ustavljajmo tako, da čujemo in molimo in se stanovitno bojujemo zoper njihove skušnjave.

Mi vsi smo in moramo biti vojaki, zakaj „vojska je človeško življenje na zemlji“, pravi Job (7, 1.). Dobri vojaki čujejo, pazijo, da se kje sovražnik nenadoma ne približa, in celó takrat, kadar ni sovražnika blizu, postavijo stražo, da so bolj varni. Čujmo tudi mi, kakor nas opominja Kristus:

„Čujte, da v skušnjavo ne padete“ (Mat. 26, 41.) in sveti Peter: „Bratje! Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik hodi okoli kakor rujoveč lev in išče, koga bi požrl“ (I. Petr. 5, 8.). Čujmo na svoje počutke, jezik, oči, ušesa, da nam hudi sovražnik ne vrine skozi nje v srce grešnih misli in želj; čujmo, pazimo na različne kraje, čase, osebe, ki bi nam utegnile biti priložnost v greh.

Molimo tudi, zakaj Jezus Kristus ni le rekel: „Čujte“, ampak: „Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete“, in v očenašu nas je učil moliti: „Ne vpelji nas v skušnjavo.“ Molitev je najboljše orožje, s katerim skušnjavca zapodimo v beg. „Rujovenje levovo ne preplaši tako divjih zverij“, pravi sv. Krizostom, „kakor molitev hudobne duhove.“ Dobro je tudi izgovarjati sladko ime Jezus in Marija, se pokrižati, se poškopiti z blagoslovljeno vodo, se priporočati angelu varihu, izgovarjati kratke vzdihljaje.

Slednjič se moramo stanovitno bojevati zoper skušnjave hudobnih duhov. „Hudiču se ustavljajte in bo bežal od vas“, piše sv. Jakob (4, 7.) in sv. Peter: „Temu se ustavljajte trdni v veri“ (I. Petr. 5, 8.). Ako nas hoče kdo kam vleči, kamor ne smemo iti in nočemo, se mu upremo. Tako se moramo upirati tudi, bojevati, ako nas hudobni duh hoče potegniti v greh, in sicer koj v začetku, dokler je skušnjava še majhina in se lahko premaga.

Z v r š e t e k.

Mnogo dobrega, krščanski poslušavci, nam storijo dobri angeli, ker nas ljubijo in varujejo na duši in na telesu, opominjajo k dobremu in prosijo za nas. Spoštujmo jih, priporočajmo se jim, poslušajmo njihove opomine in bodimo jim hvaležni, da bodo še skrbneje nad nami čuli in nas srečno pripeljali v sv. nebesa. Ker pa je hudobni duh zaprisežen sovražnik naših duš, nas črti, zavida in v greh zapeljuje, da bi nas pogubil, ustavljajmo se stanovitno njegovim napadom. Bojujmo se kakor dobri vojaki Jezusa Kristusa (II. Tim. 2, 3.), da bomo ž njim obhajali enkrat večno zmago v nebesih. Amen.

18. Krščanski nauk.

Najimenitnejše stvari božje so angeli. Najimenitnejše stvari se imenujejo, ker so bili pred vsemi drugimi stvarmi obdarjeni z mnogimi popolnostmi, kakor z zelo bistrim umom in dobro voljo, z veliko močjo, posebno pa s posvečujočo milostjo božjo. Danes hočemo premišljevati drugo stvar božjo, ki je prva za angeli, ki je za angeli najimenitnejša.

89. Katera je za angeli najimenitnejša stvar božja?

Za angeli je človek najimenitnejša stvar božja.

Na zemlji je človek najimenitnejša stvar božja, in za angeli sploh najimenitnejša stvar. Sv. pismo samo pravi: „Ponižal si ga malo pod angele, s slavo in častjo si ga ovenčal“ (Ps. 8, 6.). Da je človek imenitnejši kakor druge stvari na zemlji, sprevidimo iz tega, kako je Bog ustvaril človeka. Ko je ustvarjal druga bitja, ukazal je samo: „Bodi!“ in zgodilo se je tako; ko pa je ustvaril človeka, se je tako-rekoč sam s seboj posvetoval, ko je rekel: „Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti“ (I. Mojz. 1, 26.). Da je človek imenitnejši od drugih stvarij, spoznamo tudi iz tega, ker ga je Bog nazadnje ustvaril, ko je poprej pripravil zemljo za njegovo prebivališče in ker ga „je postavil črez dela svojih rok“ (Ps. 8, 6.). Da je človek imenitnejši od drugih stvarij, nam pravi tudi lastna pamet. Res, da nekatere živali v kakej posebnosti prekosé človeka. Tako n. pr. so mnoge živali večje in močnejše od človeka, nekatere bistreje vidijo, nekatere tanje slišijo, spet nekatere bolje vohajo, tudi nekatere učakajo bolj visoko starost; vendar ima človek marsikaj, kar ga visoko povzdiguje nad vse živali. Poglejte le človekovo telo! Dasiravno je človekovo telo iz prsti, vendar ga zemlja ne vleče toliko k sebi, kakor druge živali, ki imajo navadno k tlom pripogneno glavo. Človek nosi glavo po koncu in gleda proti nebu z lepim jasnim obrazom. Še nekaj človeka po zunanjem posebno loči od živalij, to je jezik, to je govor. V tem je naša po-

sebnost velika prednost, da si moremo s pomočjo govora razodeti svoje misli, svoje skušnje itd.

90. *Iz česa je človek?*

Človek je iz telesa in neumrjoče duše, ki je po svoji naravi ali naturi podoba božja.

To bomo spoznali, ko si pogledamo, kako je Bog ustvaril človeka. Nekateri brezbožneži so med drugimi krivimi nauki trdili tudi to, da je človek nastal iz živalij, in sicer iz opic, ker so te najbolj podobne človeku. A razodetje božje nas drugače uči. Sv. pismo naravnost pripoveduje, da je Bog ustvaril človeka, ko pravi: „Izdelal je torej Gospod Bog človeka iz ila zemlje in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in človek je bil živa stvar“ (I. Mojz. 2, 7.). Ustvarjen je človek najprej po telesu, telo mu je narejeno iz prsti ali zemeljske tvarine; a glavni del mu je Bog dal sam naravnost, namreč dušo, katero mu je vdihnil. Ker si ne moremo tega vidno postaviti pred oči, zato pravi sv. Duh, da je Bog vanj „vdihnil“ tako, kakor bi kdo vdihnil človeku sapo v obraz. Ta sapa božja je prava človeška živa duša, ustvarjena po podobi božji, in ta daje človeku življenje. Brez duše je človek mrtva stvar, samo kup prsti. Toda duša nam daje ne samo življenje, temveč tudi, da mislimo in hočemo, ker um in volja sta v duši. — Kakor je pa Bog naravnost vdihnil dušo v prvega človeka, tako jo vdihne v vsakega človeka posebej, ker duša ni iz prsti, ampak od Boga, zato je tudi nihče drug ne more dati človeku, kakor Bog sam. Tako je Bog „oče naših duš“ (Hebr. 12, 9.) kakor imamo zemске očete po telesu. (Dr. Fr. Lampe, Zgodbe 40 str.). Človeška duša je neumrjoča. To nas uči sv. pismo z razločnimi besedami. „Bog je človeka ustvaril neumrljivega“, je zapisano v bukvah modrosti (2, 23.). V sv. pismu beremo tudi: „Prah se v svojo prst povrne, iz katere je bil, duh pa se vrne k Bogu, kateri ga je bil dal“ (Prid. 12, 7.). Kristus pa pravi: „Ne bojte se teh, kateri teló umorijo, duše pa ne morejo umoriti; bojte se marveč njega, ki more telo in dušo pogubiti v pekel“ (Mat. 10, 28.). Neumrjočnost človeške duše spričuje nam tudi lastna pamet. Pravičnost božja zahteva, da prejme vsak človek ali zaslužen plačilo ali zaslužen kaznen. Na tem svetu ne prejme pravični vselej zasluženega plačila, niti hudobnež zaslužen kazni, dà, dosti-

krat se hudobnežu na tem svetu dobro godi, pravičnega pa tarejo razni križi. Ko bi ne bilo po tem življenju nobenega drugega življenja, bi morali v tacih slučajih reči, da Bog plačuje hudo, kaznuje pa dobro. Kakšna pravičnost bi to bila? Kakor gotovo je torej Bog neskončno pravičen, tako gotovo je tudi človeška duša neumrjoča. Dasiravno nam božje razodetje, kakor tudi zdrava pamet spričuje, da je človeška duša neumrjoča, se vender nahajajo ljudje, ki trdijo, da je s smrtjo vse pri kraju, da po tem življenju ni več nobenega življenja. Kdor taji neumrjočnost duše, slepi samega sebe in se ponižuje pod najsurovejše paganske ljudi, zakaj nobenega paganskega naroda še dosegmal niso našli, ki bi bil tajil neumrjočnost duše in ne veroval v prihodnje življenje, v katerem bo človek prejel plačilo ali pa kazen, kakor si je zaslužil. Sv. pismo pravi, da hudobneži tajijo neumrjočnost duše in živijo tako, kakor bi bila njihova duša umrjoča. Sv. pismo pristavlja: „Tako mislijo in se motijo; zakaj njih hudobija jih je oslepila“ (Modr. 2, 21.).

Človeška duša je po svoji naravi ali naturi podoba božja, to se pravi: Bog je človeško dušo že tako ustvaril, da mu je podobna; podobnost ali sličnost božja spada torej k naravi ali naturi človeške duše, kakor spada k njeni naravi um in prosta volja. Bog sam je rekel, preden je človeka ustvaril: „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti“ (I. Mojz. 1, 26.) in potem še pravi sv. pismo: „In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je ustvaril“ (I. Mojz. 1, 27.). Telo človekovo ni popolna podoba božja; zato, ker je Bog duh in nima telesa. Vender pa se kaže podoba božja nekoliko tudi na telesu človekovem, zakaj v telesu prebiva duša in se zato tudi razodeva po telesu, kakor n. pr. misel v besedah. Ker smo ustvarjeni po podobi božji, zato smo božja last, kakor je denar cesarjev, ker ima vtisnjeno podobo cesarjevo.

91. Zakaj je človeška duša po svoji naravi podoba božja?

Človeška duša je po svoji naravi podoba božja, ker je neumrjoč duh ter ima um in prosto voljo.

„Bog je duh“, pravi Jezus, „in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in resnici“ (Jan. 4, 24.). Tudi človeška

duša je duh, kakor spoznamo iz teh-le besed svetega pisma: „Prah se v svojo prst povrne, iz katere je bil, duh pa se vrne k Bogu, kateri ga je bil dal“ (Prid. 12, 7.). „In Marija je rekla: Moja duša poveljuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojem Vzveličarju“ (Luk. 1, 46. 47.). Bog je duh, naša duša je tudi duh, Bog je večni, naša duša je nemrjoča, torej je Bogu podobna. Naša duša je z umom obdarjen duh, ali duh, ki ima um. Naša duša more misliti, spoznavati, ločiti pravo od nepravega, prevdarjati to in ono. Naša duša je obdarjena s prosto voljo, da lahko kaj hoče ali noče, da lahko hoče to ali ono, da se lahko odloči za dobro ali pa za hudo. „Bog“, pravi modri Sirah, „je v začetku ustvaril človeka in mu pustil prosto voljo. . . Človek ima pred seboj življenje in smrt (dobro in hudo) kar hoče mu bo dano“ (Sir. 15, 14. 18.). Bog ima najboljši um, naša duša tudi ima um; Bog ima najboljšo prosto voljo, tudi naša duša ima prosto voljo, je torej Bogu podobna. Ako človek že po svojem telesu daleč nadkriljuje vse živali, jih še mnogo bolj po svoji duši, tako da se po pravici imenuje za angeli najjimenitnejša stvar božja.

Predragi kristijani, pomislimo večkrat, da je naša duša podoba božja, da smo podobni Bogu, kakor otroci svojemu očetu, da je to za nas brezmejna čast; zato pa tudi skrbimo, da ne bomo nikdar z nobenim grehom skrunili podobe božje, — svoje duše.

92. Čemu je Bog ustvaril človeka?

Bog je ustvaril človeka, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi, ter se tako večno vzveliča.

Čemu je Bog človeka ustvaril, o tem so že mnogi premišljevali. Eni so mislili, da je Bog človeka ustvaril zato, da bi si človek pridobival pri ljudeh čast in slavo. Kako napačno je to mnenje! Mi vsi bi radi srečni bili, in sicer tako srečni, da bi naši sreči ničesar ne manjkalo, bili bi radi popolnoma srečni. To hrepenenje po popolnej sreči je vsakemu človeku prirojeno. Ali pa more čast in slava, katero uživa človek pri ljudeh, storiti ga popolnoma srečnega? Nikakor ne, zakaj čast in slava je delež le malo ljudij in je razven tega minljiva, torej ne more storiti človeka popolnoma srečnega. Drugi so mislili, da je človek zato na svetu, da

bi si pridobil posvetno premoženje in v njem našel popolno srečo. Ali tudi za to ni Bog človeka ustvaril; zakaj skušnja nas uči, da posvetno premoženje si pridobi le malo ljudij, in da tisti, ki si je pridobijo, niso popolnoma srečni, ker si vedno več želijo, razven tega pa jim smrt vse pobere, kar so imeli. Še drugi so mislili, da je človek ustvarjen za razveseljevanje, ali tudi razveseljevanje tega sveta je delež le malo ljudij, drugi pa imajo tuge in trpljenje; pa tudi tisti, ki uživajo marsikatero veselje, morajo spoznati, da je v kupo veselja primešanega tudi mnogo pelina, mnogo grenkosti, in da tudi veselje tega sveta le malo časa trpi. Popolne, neskaljene sreče torej tukaj ne učaka zemljan. Popolno, neskaljeno srečo bomo uživali še le onkraj groba, pa le tedaj, če se bomo vzveličali, v nebesih. Da se pa vzveličamo, je pred vsem potreba, da spoznavamo Boga. Sv. Pavel piše: „Bog hoče, da bi bili vzveličani vsi ljudje in bi prišli k spoznanju resnice“ (I. Tim. 2, 4.). Jezus Kristus pa je rekel: „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal“ (Jan. 17, 3.). Ako bomo Boga spoznali in njegove lastnosti, ga moramo tudi častiti kot najvišjega Gospoda. „Vsakega, ki kliče moje ime, k svoji časti sem ga ustvaril“ (Iz. 43, 7.) govori Gospod. Mi moramo Boga ljubiti, saj je to prva in najimenitnejša zapoved božja. „Ljubi Gospoda, svojega Boga iz vsega svojega srca, in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli“ (Mat. 22, 37.). Ljubezen do Boga pa moramo kazati z izpolnjevanjem zapovedij božjih, zakaj Gospod pravi: „Kdor moje zapovedi ima in izpolnjuje, tiste je, ki me ljubi.“ Kdor pa zapovedi božje izpolnjuje, tisti tudi Bogu služi, saj s tem kaže svojo pokorščino do Boga, s tem kaže, da hoče to, kar Bog hoče.

93. Ali se more človek vzveličati s svojimi naravnimi močmi?

Človek se ne more vzveličati s svojimi naravnimi močmi; ker vzveličanje, za katero je od Boga namenjen, je nadnaravno in se torej more doseči le z nadnaravnimi pripomočki svete vere in milosti božje.

Kdor hoče kaj doseči, mora se posluževati k temu primernih pripomočkov. Hoče doseči kaj naravnega, zadoščujejo

mu naravni pripomočki, hoče doseči kaj nadnaravnega, to je: kaj takega, kar ne spada k njegovi naravi, marveč jo presega, treba mu je tudi nadnaravnih pripomočkov. Večno vzveličanje v nebesih je nekaj nadnaravnega, ker ne spada k človekovi naravi, in človek še le po veri spozna, da je namenjen za nadnaravno vzveličanje v nebesih. Sv. vera mu še le pové, da, ako hoče vzveličan biti, za kar je od Boga ustvarjen, mora Boga spoznavati in častiti, ga ljubiti in mu služiti. Ako pa človek niti ne spozna brez nadnaravnega pripomočka sv. vere svojega večnega namena, ga toliko manj more doseči, zato pa so mu potrebni nadnaravni pripomočki sv. vere in milosti božje. Sv. Pavel pravi: „Ne premoremo sami iz sebe kaj (dobrega) misliti, ampak naša zmožnost je iz Boga“ (II. Kor. 3, 5.). Kristus pa govori: „Brez mene“, to je: brez moje milosti, „ne morete nič delati“ (Jan. 15, 5.). Ako pa brez milosti božje ne moremo nič dobrega misliti ne delati, kako bi mogli brez nje doseči svoj nadnaravni namen, večno vzveličanje v nebesih? Milost božja nam je torej neobhodno potrebna.

94. Kako je bilo ime prvima človekoma?

Prvima človekoma je bilo ime Adam in Eva, ki sta prva roditelja vsega človeškega rodu.

Prvega človeka je Bog imenoval Adama, to je: moža iz prsti, ker ga je iz prsti naredil. Stvarjenje prve žene opisuje nam sv. pismo tako-le: „Reče tudi Gospod Bog: Ni dobro človeku biti samemu, naredimo mu pomoč njemu jednako ... Poslal je torej Gospod Bog Adamu trdno spanje; ko je bil pa zaspal, vzame jedno izmed njegovih reber in napolni z mesom njegovo mesto. In Gospod Bog je iz rebra, katero je bil vzel iz Adama, naredil ženo in jo privêdel k Adamu. In reče Adam: To je sedaj kost iz mojih kostij, in meso iz mojega mesa; imenovala se bo možinja, ker je vzeta iz moža“ (I. Mojz. 2, 18–23.). Bog je vzel tovarišico Adamovo iz njega samega, da bi jo tembolj in trdneje ljubil, privêdel jo je sam k njemu, da bi jo spoštoval kot sebi jednako, kot dar božjih rok, kot podobo svojo in podobo božjo. „Adam je klical ime svoje žene Eva, zato, ker je mati vseh živih“ (I. Mojz. 3, 20.). Sv. Tomaž lepo razlaga, zakaj je Bog naredil ženo iz moškega rebra: 1. zato, ker mora biti

med možem in ženo tesna zveza; 2. ker ne sme žena vladati moža, in zato ni narejena iz glave; 3. ne sme pa mož ž njo ravnati kakor s sužnjo, da bi jo tlačil in teptal, zato ni vzeta iz njegove noge.

Adam in Eva sta prva roditelja vsega človeškega rodu, ali, od nju izhajajo vsi ljudje. Sv. Pavel pravi: „In (Bog) je ustvaril iz enega (človeka) ves človeški rod, da prebiva po vsi zemlji“ (Dej. ap. 17, 26.). Ker vsi ljudje od Adama izvirajo, zato tudi pravi sv. Pavel, da „v Adamu vsi umrjejo“ (I. Kor. 15, 22.). To resnico spričuje tudi veda.

Z v r š e t e k.

V današnjem krščanskem nauku smo se učili, da je človek za angeli najimenitnejša stvar božja, imeniten že po svojem telesu, še imenitnejši po svoji neumrjoči duši, ki je ustvarjena po podobi božji. Lepšajmo svojo dušo, podobo božjo, s cveticami krščanskih čednostij, in glejmo, da ne zgrešimo svojega večnega namena, nadnaravnega vzveličanja v nebesih, za katero smo ustvarjeni. In ker vsi od Adama in Eve izhajamo, ker vsi istega Očeta v nebesih imamo, ljubimo se med seboj kakor bratje in sestre ter pospešujmo časno, še bolj pa večno srečo drug drugega. Amen.

19. Krščanski nauk.

Bog „hoče, da bi bili vzveličani vsi ljudje in bi prišli k spoznanju resnice“ (I. Tim. 2, 4.) piše sv. Pavel. Da bi se ljudje vzveličali, morali bi na zemlji Boga spoznavati in častiti, ga ljubiti in mu služiti. To ni bilo za prva človeka nič težavnega. To bomo spoznali, ako prevdarimo:

95. Kakšna sta bila prva človeka, ko ju je Bog ustvaril?

Ko je Bog ustvaril prva človeka, bila sta dobra in srečna.

Prva človeka sta imela lepe naravne darove, lepe lastnosti, da sta bila boljša in mnogo popolnejša od vseh stvari

na zemlji. Ona pa sta prejela od Boga tudi nadnaravne darove, take darove, ki ne spadajo k človeški naravi, katere jima je Bog nekako navrgel, in brez katerih bi človek še vedno človek ostal. Nadnaravni darovi so storili prva človeka dobra in srečna. Da sta bila prva človeka dobra in srečna, sklepamo lahko iz besed: „In Bog je videl vse, kar je bil storil, in bilo je jako dobro“ (I. Mojz. 1, 31.). Ako je bilo vse jako dobro, sta bila dobra gotovo tudi prva človeka; bila sta lepa, nedolžna, pravična, bila sta srečna: veselila sta se življenja, veselila Stvarnika, veselila sama sebe. Ali pogledjmo si nadnaravne darove, katere sta prejela Adam in Eva bolj podrobno, in spoznali bomo, da sta bila prva človeka dobra in srečna;

ker:

1. imela sta posvečujočo milost božjo, bila sta sveta in pravična in tako nadnaravno Bogu podobna.

Posvečujoča milost božja stori človeka svetega in pravičnega, Bogu dopadljivega. Sv. pismo nas uči, da je Bog ustvaril človeka v milosti božji ali pravičnosti in svetosti. „Ponovite se v duhu svojega uma in oblecite novega človeka, kateri je po Bogu ustvarjen v pravičnosti in resnični svetosti“ (Efež. 4, 23. 24.). Iz teh besed sv. Pavla sledi, da je bil Adam ustvarjen v milosti božji, ker drugače bi ne mogel sv. Pavel reči, naj bi oblekli novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v pravičnosti in resnični svetosti. Isto uči sv. Pavel še drugje. „Slecite starega človeka z njegovimi deli, in oblecite novega, njega, ki se ponovi v spoznanju po podobi tistega, ki ga je ustvaril“ (Kol. 3, 9. 10.). Tudi modri pravi: „Samo to sem našel, da je Bog ustvaril človeka pravičnega“ (Eccl. 7, 30.).

Tudi cerkveni očetje jednoglasno tako učijo, ko razlagajo besede: „Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti.“ Oni pravijo, da podoba pomeni naravno, sličnost pa nadnaravno podobnost z Bogom. Sv. cerkev sama pa naravnost uči v tridenškem zboru, da je bil prvi človek „postavljen v pravičnosti in svetosti“ (Seja V. kan. 1.).

Ker je bil človek v milosti božji, bil je v posebnem prijateljstvu z Bogom, Bog ga je neizrečeno ljubil; pa tudi človek Boga. Bog je imel toliko veselje in všečnost nad

človekom, kakor je ne more imeti nad nobeno drugo ustvarjeno rečjo. Ker milost božja stori človeka pravičnega in svetega, bil je Bogu, ki je neskončen svet in pravičen, še bolj podoben, ali bil mu je nadnaravno podoben, ker je tudi milost božja, ki ni iz narave, ampak edino le od Boga, nadnaravna.

2. bila sta otroka božja in imela sta pravico do nadnaravnega vzveličanja v nebesih.

Posvečujoča milost božja se imenuje nadnaravno življenje duše. Kakor se človek imenuje otrok svojih starišev, ker ima od njih svoje naravno življenje, tako postane oni, ki prejme od Boga nadnaravno življenje ali posvečujočo milost božjo, otrok božji. „Katerikoli so po Duhu božjem gnani“, piše sv. Pavel, „ti so otroci božji“ (Rimlj. 8, 14.). Ker sta Adam in Eva imela posvečujočo milost božjo, bila sta otroka božja; Bog ju je ljubil, kakor ljubi ljubeznivi oče svoje otroke, in je za nju skrbel, jima vsega v obilnosti dal, kakor skrben oče svojim otrokom. — Kot otroka božja sta imela Adam in Eva tudi pravico do nadnaravnega vzveličanja v nebesih, ali pravico nebesa podedovati, kakor imajo otroci pravico podedovati premoženje svojih starišev. „Ako pa smo otroci“, piše zopet sv. Pavel, „smo tudi deleži; deleži sicer božji, sodeleži pa Kristusovi“ (Rimlj. 8, 17.). Kolike cene je pač posvečujoča milost božja, ki stori človeka pravičnega in svetega; Bogu podobnega, otroka božjega in dediča nebeškega kraljestva! Kaj sta še imela prva človeka?

3. imela sta globoko spoznanje in voljo nagneno k dobremu.

Sirah pravi: „Ustvaril jima je učenost duha, z občutljivostjo je njuno srce napolnil in jima je pokazal dobro in hudo“ (Sir. 17, 6). Po milosti božji razsvetljena, sta dobro spoznala Boga in njegove lastnosti, spoznala sta svoj začetek in svoj namen. Sv. pismo tudi pravi, da je Bog privêdel pred Adama vse živali. „In Adam je imenoval ž njihovimi imeni vse živali in vse ptice neba in vse zverine zemlje“ (I. Mojz. 2, 20.). Tako je pokazal človek svojo umnost, zakaj ime je povedalo to, kar je bila žival v resnici. — Voljo sta imela prva človeka nagneno k dobremu, to se pravi: ona

sta prav lahko dobro delala, ker nista poznala poželjivosti; in nista imela mesenih izkušnjav. Božja milost ju je tako napolnjevala, božja volja ju je tako močno vodila, da niso prihajale v njuno srce napačne misli (in zato se nista sramovala). Lepo govori o tem sv. Janez Zlatousti: „Dokler nista grešila prva človeka, bila sta kakor angela v raju. Poželjivost v njiju ni gorela, druge strasti ju niso nadlegovale“ (Hom. XV. in Gen. 4.).

4. živila sta v raju, prosta vsakeršnega trpljenja in neumrjoča tudi po telesu.

„Zasadil pa je Gospod Bog raj veselja od začetka in je postavil vanj človeka, katerega je bil naredil. In Gospod Bog je dal iz zemlje rasti mnogo drevje, lepo za pogled in sladko za jed; tudi drevo življenja v sredi raja, in drevo spoznanja dobrega in zlega. In reka je tekla iz kraja veselja, da je namakala raj, in od tod se je delila v štiri glavne reke. . . Vzel je torej Gospod Bog človeka in ga je postavil v raj veselja, da bi ga obdeloval in varoval“ (I. Mojz. 2, 8—10. 15.). Tako nam opisuje sv. pismo raj. Da je bil ta kraj neizrekljivo lep, pravi nam ime: raj veselja ali „paradiž“, kar pomenja velik lep vrt za veselje. V tem raju je rastlo različno drevje s sladkim sadjem. Bilo je tukaj posebno še drevo življenja sredi raja in drevo spoznanja dobrega in zlega. Dve drevesi torej sta bili najimennitnejši. O drevesu spoznanja dobrega in zlega bomo pozneje slišali več; kaj pa je bilo drevo življenja, in čemu je Bog zasadil to drevo, nam ni znano. Nekateri razlagalci sv. pisma mislijo, da bi bil dal Bog jesti sad tega drevesa človeku, ko bi mu bil ostal zvest; to drevo bi mu bilo dalo pravo in srečno življenje, kakor mu je drugo drevo dalo smrt in nesrečo (Dr. Fr. Lampe, Zgodbe str. 40.). Prvi človek naj bi si z delom sladil svoje dneve in uril svojo moč. Za delo je človek namenjen in tudi pred grehom ni bil brez dela. A tedaj ni bilo težko in mučno, kakor je po grehu, ampak prijetno. — V raju sta bila prva človeka prosta vsakeršnega trpljenja. Tam ni bilo boleznij, bolečin, nadlog, ne lakote, ne žeje, ne vročine, ne mraza, ne žalosti, ne utrujenosti. Ko govori sv. Janez v skrivnem razodetju o sreči vzveličancev v nebesih, gotovo se ozira na raj, ko pravi: „Ne bodo več ne lačni, ne žejni; tudi solnce jih ne bo več peklo, ne kaka

vročina“ (Skriv. raz. 7, 16.). — Bila sta neumrjoča tudi po telesu, toda ne iz narave, zakaj človekovo telo je po svoji naravi umrjoče, kakor vsaka druga stvar, ki se rodi, ki raste, ki potrebuje živeža, in se torej polagoma tudi postara, ampak po telesu sta bila neumrjoča iz posebne milosti božje. Da je bil človek pred grehom neumrjoč tudi po telesu, sledi že iz tega, ker mu je Bog zapretil telesno smrt kot kazen za greh. „Kateri dan koli boš jedel od njega (od drevesa spoznanja dobrega in zlega), umreš smrti“ (I. Mojz. 2, 17.). Da je Bog tukaj mislil na telesno smrt, ne pa samo na dušno, se razvidi iz tega, ker je po storjenem grehu rekel: „Prah si in v prah se povrneš“ (I. Mojz. 3, 19.). Da je bil človek neumrjoč po telesu, sv. pismo tudi naravnost pové: „Bog je človeka ustvaril neumrljivega ... Po nevoščljivosti hudičevi pa je prišla smrt na svet“ (Modr. 2, 23. 24.). Ko bi prva človeka ne bila grešila, bi bila nekaj časa na zemlji živela, potem pa bi ju bil Bog vzel v nebеса, ne da bi bila občutila bridkosti smrti.

Če premišljujemo nekoliko življenje naših prvih roditeljev pred grehom, moramo reči, da je bilo to res lepo, rajsko življenje. Sreča, katero sta uživala Adam in Eva, je bila tolika, da je nista mogla nikdar pozabiti. Pripovedovala sta po storjenem grehu otrokom svojim o tej sreči, in ti so pripovedovali zopet svojim otrokom. Tako je šel spomin od roda do roda. Pri vseh narodih skoro se nahajajo sporočila o tem srečnem stanu: po Aziji in Evropi, celo v daljni Ameriki so dobili sledove takih sporočil (Dr. Fr. Lampe, Zgodbe 44.).

96. Ali sta prva človeka od Boga podeljene darove prejela samo zase?

Prva človeka od Boga podeljenih darov nista prejela samo zase, temveč tudi za svoje potomce, ki bi jih bili po njih podedovali.

Adam je oče vesoljnega človeštva, tako, da lahko rečemo: v Adamu je bilo celo človeštvo, kakor je celo drevo v malem semenu. Sv. Avguštin pravi: „V Adamu smo bili vsi jeden človek (De peccat. meritis lib. 3. cap. 7.). Kar je torej Bog podelil darov Adamu in njegovi ženi Evi, jima je podelil za vse njene potomce, za ves človeški rod, katere bi bili po njima podedovali, kakor podedujejo otroci po

roditeljih, kar so ti imeli. Tega nas uči tridentinski cerkveni zbor, ki pravi, da „je Adam od Boga prejeto svetost in pravičnost izgubil ne samo zase, ampak tudi za nas“ (Sess. 5. de pecc. orig. 2.). Ako pa je Adam prvotno svetost in pravičnost izgubil tudi za nas, je gotovo, da jo je tudi za nas prejel. Ko bi potemtakem Adam bil ohranil od Boga podeljeno svetost in pravičnost, bi se vsak njegov potomec rodil v stanu posvečujoče milosti božje, svet in pravičen in tako nadnaravno Bogu podoben; vsak bi bil otrok božji in bi imel pravico do nadnaravnega vzveličanja v nebesih; vsak bi imel globoko spoznanje in voljo nagneno k dobremu; vsak bi bil prost vsakeršnega trpljenje in neumrjoč tudi po telesu. Te nadnaravne darove bi vsak potomec Adamov prejel, ne sicer po svoji naravi, pač pa po posebni milosti in dobroti božji. Takšna je bila volja in naredba božja. O kako lepo dedščino bi nam bila zapustila Adam in Eva, ko bi bila ostala dobra!

97. Ali sta prva človeka ostala dobra in srečna?

Prva človeka nista ostala dobra in srečna, hudo sta se pregrešila in sta tako postala nesrečna na duši in na telesu.

Bog je vstvaril vse ljudi, Adama in njegove potomce za časno in večno srečo. Ali Bog je hotel, da bi bil človek tistih darov, ki so ga delali časno srečnega in bi ga imeli storiti tudi večno srečnega, vreden, da bi jih nekako zaslužil in potem izročil vsem svojim otrokom, vesoljnemu človeškemu rodu. Seveda človek ne more teh darov nikdar zaslužiti, toda nekoliko zasluge je v tem, da smo vredni kakega daru. In to je imel pokazati Adam; pokazati je moral s svojo ženo vred, ali res ljubi Boga, ali mu je res volja božja dražja kakor vse drugo, ali hoče res pokoren biti in služiti v vseh rečeh Bogu kot svojemu Gospodu in dobremu očetu. Bog mu je zato dal sledečo zapoved: „Od vsega drevja rajskega jej; od drevesa spoznanja dobrega in zlega pa nikar ne jej! Zakaj kateri dan koli boš jedel od njega, umreš smrti“ (I. Mojz. 2, 16. 17.). To je bila prav lahka prepoved, ne jesti od enega drevesa; zakaj Adam in Eva nista pogrešala v raju nobene reči, vse sta imela v obilnosti, kamorkoli sta pogledala. Imela sta tudi bister razum, trdno k

dobremu nagneno voljo, in nista poznala poželjivosti; vse to ju bi bilo lahko obvarovalo greha. Vendar pa sta se hudo pregrešila, smrtno pregrešila in sta tako postala nesrečna na duši in na telesu.

98. S čim sta se prva človeka hudo pregrešila?

Prva človeka sta se s tem hudo pregrešila, da sta, zapeljana od hudobnega duha, jedla sad drevesa, ki ga jima je bil Bog prepovedal.

Hudobni duh ni mogel gledati človekove sreče, ki je imel nedolžno dušo in toliko naravnih in nadnaravnih darov. Zlasti pa ga je peklo, da je imel človek namen priti v nebesa, od koder je on pahnil samega sebe. Sovraštvo in zavist sta ga gnala, da je sklenil človeški rod pahniti v nesrečo. V ta namen poslužil se je kače. „Kača pa je bila bolj prekanjena“, govori sv. pismo, „kakor vse živali zemlje, katere je bil storil Gospod Bog. Ta je rekla ženi: Zakaj vama je Bog zapovedal, da ne bi jedla od vsega drevja v raju? Odgovorila je žena: Sad dreves, ki so v raju, jeva; sadu drevesa pa, ki je v sredi raja, zapovedal nama je Bog nikar ne jesti in ne se ga dotakniti, da kako ne umrjeva. Kača pa reče ženi: Ne bodeta umrla smrti, ne. Bog namreč vé, da kateri dan koli bodeta jedla od njega, odpró se vama oči in bodeta kakor bogova, in spoznala dobro in zlo“ (I. Mojz. 3, 1—5.). To ni bila samo kača, ki je govorila, ampak hudobni duh ž njo. Tako uči sv. pismo in sv. cerkev. Kakor satan obsede človeka, tako tudi žival, in tukaj je obsedel kačo. Eva se je najbrž približala prepovedanemu drevesu, na katerem je menda bila kača, in je je radovedno ogledovala. Zeló prebrisano se kača loti Eve. Najpoprej jej prekanjeno vzbuja nezaupnost do Boga, ko pravi: „Zakaj vama je Bog zapovedal, da ne bi jedla od vsega drevja v raju?“ potem stavi naravnost Boga na laž, ko reče: „Ne bodeta umrla smrti, ne.“ Kača podtika Bogu tudi sebičnost, rekoč: „Bog namreč vé, da, kateri dan koli bodeta jedla od njega, odpró se vama oči in bodeta kakor bogova, in spoznala dobro in zlo.“ Bog noče, da bi mu bila jednaka, da bi bila kakor bogova, ker se boji za svojo oblast. Tako je hudobni duh vzbudil v Evi

nezaupnost in nezadovoljnost, vzbudil ji je poželjivost in sladkosnedenost, pred vsem pa močan napuh. In Evi se je zdelo vse tako resnično, zdelo se ji je, da se vse tako lepo vjema, češ, čemu bi bil sicer Bog to prepovedal? Zakaj bi pa ne jedla še tega, če smeva jesti vse druge sadove? Vse te misli so rojile Evi po glavi, in gledala je čim dalje verneje sad tega drevesa. „Videla je torej žena“, pravi dalje sv. pismo, „da je drevo dobro za jed in lepo za oči in za pogled prijetno: zatorej je vzela od njegovega sadu in je jedla, in je dala svojemu možu, ki je (tudi) jedel“ (I. Mojz. 3, 6.). Žena že ni prav storila, da se je približala prepovedanemu drevesu, še manj, da se je spustila v pogovor s kačo. Ona bi bila lahko takoj spoznala, da je vse lažno, kar govori kača, spoznala pa tudi, da jo hoče prevariti in zapeljati. Saj je čutila gotovo glas vesti: „Beži, nevarno je, nikar ne poslušaj.“ Toda misel, da bi postala kakor Bog in zvedela vse, zdelo se ji je mikavna, da je želela pomuditi se v njej. Eva torej ni bežala; ona misel je bila vedno močnejša, kakor vsaka misel, če se v njej mudimo dalje časa; žena se je mudila v napačni in grešni misli, in tako jo je potem pregrešna stvar tudi mikala ali veselila. In — pozabila je Gospodovo ostro prepoved, privolila je v greh, stegnila je roko po prepovedanem sadu, ga utrgala in jedla — in tako je bil storjen prvi veliki greh na zemlji. Pa ne le žena je jedla, ampak tudi mož je jedel. Kako sta govorila, ne pové sveto pismo; skoro gotovo je prigovarjala žena možu tako, kakor je ženi poprej kača. Mož je poslušal — in greh je bil zopet storjen.

Prva človeka sta storila neizrekljivo velik greh v raju. Četudi se zdi, da je mala reč, jesti sad kakega drevesa, vendar pomislimo, da jima je bil Bog ostro in s hudo kaznijo to prepovedal, torej sta vedela oba, da to ni nikakor majhina stvar. Pomislimo potem, kako lahko bi bil človek slušal Boga, ker je imel bistro pamet in dobro voljo, kako malo vzroka je imel, da bi grešil, ker je bilo v raju zadosti drugega sadja, morda še boljšega; pomislimo, kako malo se je človek menil za prepoved božjo, kako verno pa je poslušal hudobnega duha; pomislimo, kako hudo kazen je nakopal tudi na ves človeški rod; če vse to pomislimo, vidimo, da je bil ta greh zares velik greh. Tudi je v tem grehu nepokorščine več drugih grehov: napuh, poželjivost, nevoščljivost in nezaupnost do Boga, celó umor, tako smemo

reči, zakaj umorila sta po duši in telesu sebe in tudi ves človeški rod. (Glej Dr. Fr. Lampe, Zgodbe.)

Zvršetek.

Kaj se učimo, krščanski poslušalci! iz zgodovine prvega velikega greha na zemlji? Učimo se, kako previden, kako pazljiv mora biti vsakdo, da ne zabrede v greh, ko sta celó prva človeka, ki sta imela toliko spoznanja in voljo nagneno k dobremu, padla. Učimo se, da se moramo ogibati grešnih priložnostij, da se moramo skušnjavi, ki nas vabi v greh, ustavljati koj v začetku, ker drugače nas premaga skušnjava, kakor je premagala prva dva človeka. Molimo pa tudi, da bi nas skušnjava ne premagala, saj nam je Jezus sam nasvetoval: „Čujte in molite, da ne pridete v skušnjava“ (Mat. 26, 41.). Amen.

20. Krščanski nauk.

Silno srečna sta bila prva dva človeka v raju, in to srečo bi bila uživala, dokler bi ju ne bil Bog vzel v nebesa, ne da bi umrla. Da bi si pa prva človeka svojo časno in večno srečo nekoliko zaslužila, jima je Bog prepovedal jesti od drevesa spoznanja dobrega in zla. Vender sta prva človeka, zapeljana od hudobnega duha, jedla sad drevesa, ki ga jima je bil Bog prepovedal in sta se s tem hudo pregrešila. Vsled svojega greha sta postala nesrečna na duši in na telesu.

99. Kako sta postala prva človeka vsled svojega greha nesrečna na duši in na telesu?

Prva človeka sta postala vsled svojega greha nesrečna na duši in na telesu tako-le:

1. izgubila sta posvečujočo milost božjo, in zato tudi nista bila več nadnaravno Bogu podobna.

Bog je ustvaril prva človeka „v pravičnosti in resnični svetosti“ (Efež. 4, 24.) ali v stanu posvečujoče milosti božje,

po kateri sta bila Bogu nadnaravno podobna. Kakor hitro pa sta storila greh, izgubila sta posvečujočo milost božjo, nehala sta biti pravična in sveta, postala sta grešnika. „In obema so se odprle oči, in ko sta bila spoznala, da sta naga, spletlata sta figovo listje in si naredila krila“ (I. Mojz. 3, 7.). Cerkvenci očetje pravijo, da besede: Spoznala sta, da sta naga, ne pomenjajo samo telesne nagote, ampak tudi: Spoznala sta, da je njuna duša naga, ker je oropana posvečujoče milosti božje, svetosti, pravičnosti in nedolžnosti, in sta se sramovala tudi zaradi tega, ker ni bilo nič dobrega nad njima. Ako sta se že drug drugega sramovala, kako sram ju je moralo biti še le pred obličjem najsvetejšega Boga! Sramota, strah in trepet ju je obšla torej pred Bogom. „In ko sta slišala glas Gospoda Boga, ki je hodil ob hladu popoldne po raju, skrila sta se Adam in njegova žena pred obličjem Gospoda Boga med drevje raja“ (I. Mojz. 3, 8.). Pred grehom je bilo njuno največje veselje občevati, pogovarjati se z Bogom, njunim ljubeznivim očetom, zdaj sta se prestrašila že njegovega glasu, bala se njegove priučujočnosti.

2. Nehala sta biti otroka božja, izgubila sta pravico do večnega vzveličanja, in zaslužila sta večno pogubljenje.

Posvečujoča milost božja stori človeka, otroka božjega in dediča večnega vzveličanja. Ko sta pa prva človeka izgubila po grehu posvečujočo milost, se razume, da sta nehala biti otroka božja; in ker nista bila več otroka božja, izgubila sta tudi pravico do nebeškega kraljestva, pravico do večnega vzveličanja. O kolika izguba! A to še ni vse. Ker sta se s svojo nepokorščino zelo hudo pregrešila, je njuna duša torej bila zelo omadeževana, ostudna, nista bila samo mrtva za nebesa, ampak sta zaslužila tudi večno pogubljenje. Kako grozna kazen! Še več je škodoval prvi greh.

3. Njuno spoznanje je oslabelo, in njuna volja se je nagnila k hudemu.

Pred grehom sta imela prva človeka globoko spoznanje, po grehu je oslabelo ali otemnelo, da nista več tako dobro spoznala Boga, njegovih lastnostij, njegovih del. „Adam in njegova žena sta se skrila pred obličjem Gospoda Boga med

drevje raja.“ Njuna pamet je bila torej vsa zmedena, ker sta mislila, da se lahko skrijeta pred obličjem vsevednega Boga. — Pred grehom je bila volja človekova nagnena k dobremu, tako, da je lažje delal kaj dobrega, kakor pa kaj hudega; po grehu pa sta lažje delala prva človeka hudo kakor pa dobro, ker se je njuna volja nagnila k hudemu. Poprej nista imela poželjivosti; ko sta pa po grehu zapravila milost božjo, začutila sta to poželjivost in zato sta se sramovala drug drugega. Pomagala sta si hitro s tem, da sta spletla figovo listje in si zakrila nagoto. Popačenost volje se je pokazala tudi v tem, ker nista iskala Boga, kakor po navadi, ampak sta bežala pred njim. „In Gospod Bog je poklical Adama in mu je rekel: Kje si? On odgovori: Slišal sem tvoj glas v raji in zbal sem se zato, ker sem nag, pa sem se skril. In (Bog) mu reče: Kdo neki ti je povedal, da si nag, razven, ker si jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti? Adam pa reče: Žena, katero si mi dal za tovarišico, dala mi je od drevesa in sem jedel. In Gospod Bog reče ženi: Zakaj si storila to? Ta odgovori: Kača me je prevarila in sem jedla“ (I. Mojz. 3, 9—13.). Vidite, tudi vedenje Adamovo in Evino spričuje nam popačenost njune volje. Bog ni klical Adama, kakor bi ne vedel, kje je, marveč, da bi Adam spoznal svoj greh in prosil Boga odpuščanja. Namesto da bi svoj greh skesano spoznal, se po ovinkih izgovarja in zvrta krivdo na ženo, žena pa na kačo. Ponehala je torej tudi medsebojna ljubezen med Adamom in njegovo ženo. Kazni, o katerih smo govorili do sedaj, zadele so dušo; a človek je postal vsled svojega greha nesrečen tudi na telesu. Kako?

4. Izgnana sta bila iz raja, morala sta mnogo trpeti in nazadnje umreti.

Najprej je izrekel Bog kazen nad kačo ali nad hudobnim duhom. „Ker si to storila“, je Bog rekel kači, „prokleta si med vsemi živalmi in zveromi zemlje; po trebuhu se boš plazila in prst jedla vse dni svojega življenja. Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom, ona ti bo strla glavo, ti pa boš zalezovala njeno peto“ (I. Mojz. 3, 14. 15.). Kdo ne vé, da je prav nad kačo v resnici to prokletstvo? Ona se plazi po tleh ter se živi od tega, kar dobi na tleh. Boji se je človek in strese se, če kaj zašumi in se prikaže — četudi majhina — kača.

Človek jo preganja in sovraži, ubije jo, kjer jo more. Zares, sovraštvo je med človekom in med kačo. Posebej pa še veljajo te besede satanu, pravemu zapeljivcu. Satan je proklet in pahnen v večno pogubljenje; toda odslej je še huje proklet in vreden sovraštva, ker je tudi človeka hotel treščiti v jednako nesrečo in prokletstvo, v kakeršnem je sam. — Hudobni duh je mislil, da dobode človeka na svojo stran. Res se je človek z grehom nagnil na stran hudobnega duha, ker je poslušal bolj njega, kakor Boga. Bog sam pa ni hotel, da bi človek ostal v oblasti satanovi in se pogubil, marveč hotel je, da ga prav človek premaga, ker je on premagal človeka. Zato je obljubil Bog tako veselo, tako veliko zmago: žena bo zmagala hudobnega duha in mu popolnoma strla vso njegovo moč. Ta žena je Marija, prečista Devica; zakaj med njo in satanom je bilo popolno sovraštvo, ker se Marija nikdar ni udala nobenemu grehu in torej ni imela s satanom nič opraviti; Marija mu je strla glavo, ker je rodila Jezusa, ki je premagal in razdril vso oblast hudobnega duha.

Ko je Bog napovedal kazen kači, obrnil se je k Evi rekoč: „Veliko boš trpela s svojimi otroki, in pod oblastjo boš možemo, in on bo tebi gospodoval.“

Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene in jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti: bodi prokleta zemlja v tvojem delu; v trudu se boš od nje živil vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila, in zelišče polja boš jedel. V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet: zakaj prah si in v prah se povrneš.... Tudi je naredil Gospod Bog Adamu in njegovi ženi suknji iz kož in ju je oblekel... In pahnili ga je Gospod Bog iz vrta veselja, da bi obdeloval zemljo iz katere je vzet. In je izgnal Adama, in je postavil pred raj veselja keruba z ognjenim in švigajočim mečem, varovat pot k drevesu življenja“ (I. Mojz. 3, 16—24.). Rajskega življenja je bilo sedaj konec. Bog je oba pahnili iz raja in postavil predenj angela, ki je branil vsakomur vstopiti v raj. — Zemljo je Bog proklel, ona torej nima več tistega blagoslova, katerega ji je bil dal Bog izprva. Poprej rajska in srečna zemlja se je premenila v trnjevo in pusto solzno dolino, v kateri je moral človek delati v potu svojega obraza za potrebni kruh. Razven tega je telo postalo bolešno, in prišle so nad nju razne težave in nadloge, tako, da sta zares morala mnogo trpeti. — Pred grehom je bil

človek neumrjoč tudi po telesu, po storjenem grehu pa ga je zadelo, kar mu je Bog zagrozil: „Kateri dan koli boš jedel od njega (od drevesa spoznanja dobrega in zlega) umreš smrti.“ Četudi Adam in Eva nista umrla tisti dan, ko sta grešila, vendar sta zapadla smrti, ker odslej je imela smrt z vsemi težavami, boleznimi in mukami oblast nad človeškim rodom. Smrt, posebno dušna, je najhujši nasledek Adamovega greha, zato jo imenujemo grenko, bridko, ter se je najbolj bojimo med vsemi nadlogami.

100. Ali je Adamov greh škodoval samo prvima človekoma?

Adamov greh ni škodoval samo prvima človekoma, s svojimi hudimi posledki je prešel tudi na nas, ki smo Adamovega rodu.

Kakor prva človeka od Boga podeljenih darov nista prejela samo zase, temveč tudi za svoje potomce, ki bi jih bili po njih podedovali, tako tudi Adamov greh ni škodoval samo prvima človekoma, ampak je prišel tudi na nas, preselil se je takorekoč na ves človeški rod. Adam je bil namreč v raju namesto vsega človeškega rodu, on je bil njegova korenina. Ako pa se zastrupi korenina, zastrupi se celo drevo in sad, ki raste na drevesu. Adam, korenina človeškega rodu, je bil od hudobnega duha zastrupljen z grehom. Kakor pa iz korenine prehaja strup v sad, tako je prešel strup greha iz Adama na nas, ki smo njegovega rodu. Da je Adamov greh prešel na nas, razločno uči sv. pismo. „Kdo more očistiti spočetega iz nečistega semena?“ vprašuje Job (14, 4.). „V hudobiji sem spočet in v grehih me je spočela moja mati“, tožil je kralj David (Ps. 50, 7.). Sv. Pavel pa piše: „Po naravi smo bili otroci jeze“ (Efež. 2, 3.) in zopet piše: „Kakor je po enem človeku greh prišel na svet in po grehu smrt, in tako je nad vse ljudi prišla smrt, ker so vsi v njem grešili“ (Rimlj. 5, 12.). Tudi ustno izročilo nam potrjuje, da je prešel Adamov greh tudi na nas. Sv. Justin piše: „Človeški rod je z Adamom vred zapadel smrti.“ Učeni Tertulijan pa veli: „Hudič je izprva prekanil človeka, da je prelomil zapoved božjo; ker je pa ves zarod iz njegovega semena, prišlo je tudi njegovo pogubljenje nadenj.“ Sv. cerkev je izrekla na cerkvenem zboru v Orangi: „Kdor trdi, da je Adamov

greh škodoval le njemu samemu, ne pa tudi njegovim mlajšim, ali pa, da je telesna smrt, ki je kazen za greh, ne pa tudi greh, ki je smrt duše, po enem človeku prišel na ves človeški rod, bode Bogu padel v roke, ker ugovarja apostolu.“

Pa ne samo Adamov greh, ampak tudi hudi nasledki Adamovega greha so prešli na nas. Kakor sta Adam in Eva vsled svojega greha izgubila posvečujočo milost božjo, tako se vsak rodi v nemilosti božji, in treba ga je krstiti, da se očisti greha in prejme posvečujočo milost božjo. To nam pové Kristus sam rekoč: „Kdor ni preroben iz vode in iz svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“ (Jan. 3, 5.)

Adam in Eva sta vsled svojega greha nehala biti otroka božja, izgubila sta pravico do večnega vzveličanja, in zaslužila sta večno pogubljenje, in prav tako je z vsakim človekom. Zato piše apostol Pavel: „Bili smo po naravi otroci jeze“ (Efež. 2, 3.) in: „Kakor (je) po pregrešenji enega (prišlo) nad vse ljudi obsojenje, tako (pride) tudi po pravičnosti enega (namreč Kristusa) nad vse ljudi opravičenje življenja“ (Rimlj. 5, 18.)

Adamovo in Evino spoznanje je vsled greha oslabelo, in njuna volja se je nagnila k hudemu. Tudi naše spoznanje je oslabiljeno, tako da ne spoznamo več dobro ljubega Boga, njegove volje, namena našega življenja in zabredemo prav lahko v mnogotere zmote, kakor nam spričuje zgodovina človeškega rodu. In kako smo nagneni k hudemu! „Čut in misel človeškega srca sta nagnena k hudemu od njegove mladosti“ (I. Mojz. 8, 21.). Sv. apostol Pavel pa piše: „Čutim pa drugo postavo v svojih udih, katera se bojuje zoper postavo mojega duha, katera me deva v sužnost pod postavo greha, katera je v mojih udih“ (Rimlj. 7, 23.). Drugje pa piše: „Meso poželi zoper duha“ (Gal. 5, 17.). Posebno pa se vzbujajo v nas zaradi greha naših prvih roditeljev tista nagnjenja, katera je vzbudil hudobni duh v srcu Evinem: lahko-mišljenost, napuh, poželjivost. Od Eve, ki je radovedno ogledovala prepovedan sad, ki se je začela po nepotrebnem razgovarjati s kačo, ki je hotela prva biti, kakor Bog, poddedovale so njene hčere radovednost, jezičnost in nečimernost.

Ko sta Adam in Eva bila izgnana iz raja, sta morala mnogo trpeti in nazadnje umreti. To je tudi naš delež v solzni dolini. Zato pravi sv. pismo: „Veliko težav je vsem ljudem prisojenih, in težek jarem leži nad Adamovimi otroci,

od dneva njih rojstva do dneva njih pokopa v mater vseh ljudij. Njih misli in skrbi srca so obrnene v premišljevanje prihodnosti in v dan smrti, od njega, ki sedi na častitljivem sedežu, do tega, ki je v prah in pepel ponižan; od njega, ki je oblečen v višnjevo oblačilo in nosi krono, do tega, ki je pokrit s hodnikom“ (Sir. 40, 1—4.). Eva je morala mnogo trpeti s svojimi otroci, in li ne trpijo matere še dandanes največ s svojimi otroci? Koliko mora mati trpeti, preden se otrok rodi; koliko, kadar se rodi! Koliko noči mora prečuti! Kolikokrat mora vstati, da postreže svojemu otroku, ga nasisi; ga zaziblje v sladko spanje! Adam je moral po storjenem grehu trdo delati in vender mu je zemlja prinašala dostikrat trnje in osat. Ali je sedaj drugače? O kolikokrat si mora obrisati mož potno čelo, ko služi in prideluje sebi in svojim vsakdanjega kruha; vender pa še mora dostikrat stradati s svojo družino vred. — Nad prva človeka je prišlo še mnogo drugih nadlog in težav. Kje je dandanes kak človek, kateremu bi se ne pripetilo nič neprijetnega, kateri bi ne imel te ali one nadloge, katerega bi ne tlačila ta ali ona bridkost? Nazadnje pride nad nas bridka smrt. „Človek, od žene rojen, malo časa živi, in je z mnogimi nadlogami obdan. Kakor cvetlica on izhaja in se potepta“ (Job. 14, 1. 2.).

101. Kako se pravi grehu, ki je prišel od prvih starišev tudi na nas?

Grehu, ki je prešel od prvih starišev tudi na nas, pravi se izvirni ali podedovani greh, ker ga nismo storili sami, temveč smo ga takorekoč podedovali.

Temu grehu se pravi izvirni ali prirodni greh, ker ga imamo po izviru ali rodu. Izvirni se tudi imenuje, ker vsi drugi grehi, sploh vse hudo, ki je prišlo nad človeški rod, izvira iz tega greha. Tudi podedovani greh se mu pravi. Zakaj pač? Mislite si človeka, katerega cesar ali kralj povzdigne v grofovski stan in mu da obilno premoženja. Ko grof umrje, podedujejo njegovi otroci po njem grofovsko čast in vse premoženje. Ko bi se pa tudi človek, ki je bil povzdignjen k grofovski časti, zoper kralja spuntal, pa bi mu ta za kazen vzel grofovsko čast in njegovo premoženje, ali bi še mogli otroci dobiti grofovsko čast in premoženje

kot dedščino po svojem očetu? Nikakor ne, ampak po tako nesrečnem očetu podedovali bi le revščino, siromaštvo. Naši prvi stariši so se spuntali zoper nebeškega kralja in si nakopali s svojo nepokorščino greh in obilno časnih kazni. Njihov greh je prešel na nas s svojimi hudimi nasledki vred kot dedščina, in zato se mu pravi podedovani greh.

Zvršetek.

Neizmerno hudo je prinesel izvirni greh našim prvim roditeljem in vsemu človeškemu rodu. Učimo se iz kazni, ki jih je povzročil izvirni greh, skrbno ogibati se vsakega greha; zakaj, kakor je prvi greh človeka spraval v nesrečo, tako nas greh še sedaj nesrečne dela, nam vzame ali vsaj oslabi posvečujočo milost božjo, zaslepljuje naš um in pohujšuje našo voljo, in nas trešči v večno pogubo. Kolikor več grehov kdo stori, toliko hujši so tudi časni in večni hudi nasledki greha. Opominjam vas torej z besedami modrega Siraha, ki pravi: „Beži pred grehi, kakor pred kačo; ako se jim bližaš, se te bodo lotili. Njih zobje so levovi zobje, in človeku dušo umore.“ (Sir. 21, 2. 3.). Amen.

21. Krščanski nauk.

Greh, katerega sta storila v raju prva dva človeka, ni le njima škodoval, ampak je prešel s svojimi hudimi nasledki tudi na nas, ki smo Adamovega rodu. „Bili smo po naravi otroci jeze“, piše sv. Pavel (Efež. 2, 3.). Nekateri cerkveni učeniki, kakor sv. Ambrozij, sv. Atanazij, menijo, da sta bila prerok Jeremija (Jerem. 1, 5.) in sveti Janez Krstnik (Luk. 1, 15.) rojena brez izvirnega greha; a spočeta sta bila tudi ta dva v grehu in še le pred rojstvom posvečena. Ali torej ni bilo nikogar, ki bi bil popolnoma obvarovan izvirnega greha, to je: ne samo rojen, ampak tudi spočet brez izvirnega greha? Le ena je bila med vsemi ljudmi popolnoma obvarovana izvirnega greha.

102. Kdo edini je bil obvarovan izvirnega greha?

Blažena Devica Marija edina je bila obvarovana izvirnega greha, in to po posebni milosti božji z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa.

Da je tako, uči nas sv. pismo, kakor tudi ustno izročilo. Ko je Bog napovedal kazen kači, ki je prevarila Evo, je dejal: „Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom: ona ti bo strla glavo, ti pa boš zalezovala njeno peto“ (I. Mojz. 3, 15.). Tista žena, ki naj bi kači, to je: hudobnemu duhu strla glavo, je blažena Devica Marija, kakor trdijo vsi razlagalci sv. pisma. Ako bo sovraštvo med ženo in satanom, ne bo ona nikdar podložna njemu, torej bo ona žena prosta vsakega tudi izvirnega ali podedovanega greha, ker greh je sužnost satanova. To sledi tudi iz besed: „Ona ti bo strla glavo“, te popolnoma premagala. Ker je vsak, ki ima greh nad seboj, pod satanovo oblastjo, ga torej tudi ne more premagati, sledi iz tega, da je bila Marija prosta vsakega greha, ker drugače bi ne mogla premagati hudobnega duha. Marija mu je strla glavo, ker je rodila Jezusa, ki je premagal in razdril vso oblast hudobnega duha. Sv. cerkev obrača tudi na Marijo te-le besede visoke pesmi: „Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi“ (Vis. pes 4, 7.). Tudi te besede nam jasno pričajo, da je Marija bila brez vsakega dejanskega, pa tudi izvirnega greha, ker bi se drugače ne mogla imenovati „vsa lepa“, bi se ne moglo o njej reči: „in madeža ni na tebi.“ „Kakor lilija med trnjem, tako je moja prijateljica med hčerami“, beremo zopet v visokej pesmi (2, 2.). Kakor je lilija bela in podoba nedolžnosti, tako je tudi Marija bila nedolžna, brez greha med hčerami sveta. Nadangel Gabrijel pozdravil je Marijo, ko jej je prišel oznanit, da bo postala mati božja: „Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami!“ (Luk. 1, 18.). Nadangel je imenoval Marijo „milosti polno“, kar bi pa ne mogel reči, ko bi Marija ne bila prosta vsakega greha. „Gospod je s teboj“, rekel je dalje nadangel. Ko bi bila Marija omadeževana s kakim grehom, bi tega ne rekel, ker Bog studi in sovraži vsaki greh. Kako bi mogel Gabrijel imenovati Marijo blago-

slovljeno med ženami, ko bi, kakor druge žene, bila udana izvirnemu grehu?

Cerkveni učeniški skoraj enoglasno učijo, da je bila Marija spočeta brez izvirnega greha. Tako piše učenik Origen: „Marija je bila spočeta v milosti in strupeni dihi greha se je ni nikdar dotaknil.“ „Marija“, veli sv. Ciprijan, „se razlikuje od vseh drugih ljudi; ona je imela človeško naravo, ni pa imela njihovega greha.“ Sv. Efreim imenuje Marijo „neomadežano, neoskrunjeno, vsakega grešnega madeža čisto Devico in nevesto božjo, svetejšo kot serafimi in vsa nebeška vojska“ (Orat. de s. Dei Genit.). Sv. Anselm veli pa tako: „Čistost presv. Device je tolika bila, da je bila obvarovana izvirnega kakor tudi vsakega osebnega greha.“ Sv. cerkveni zbor tridentinski je zoper protestante obnovil katoliški nauk o izvirnem grehu; in pri tej priliki so zbrani škofje posebej poudarili: kjer je govor o izvirnem grehu, nikakor ne mislijo na prečisto Devico Marijo. Potem ko je več ko šest sto katoliških škofov pisмено pričalo, da oni in njih skrbi izročeni verniki verujejo in spoznavajo, da je bila častitljiva Devica in Mati božja Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, ter so skoraj vsi na znanje dali svojo željo, naj bi sveti Sedež to resnico proglasil za versko resnico, je sveti Oče papež Pij IX. nauk, da je bila Marija Devica po zasluženju Jezusa Kristusa svojega Sina vsega omadežanja po izvirnem grehu obvarovana, razglasil za versko resnico 8. decembra 1854. leta ter ob enem postavil praznik brezmadežnega spočetja Marije Device.

Resnico tega nauka je Bog potrdil tudi s čudeži. L. 1617. zbrali so se v mestu Sevilji na Španskem šolski otroci in zapeli pesem na čast brezmadežnemu spočetju Marijinemu. Poleg je bila tudi mati z detetom, katero je še dojila. Vsa ginjena reče svojemu dojenčku: „Kako, moje dete! zakaj ne prepevaš hvale brezmadežni Materi božji?“ In glejte! pri priči je začelo dete peti in pelo tako mило in lepo, da je vse ljudstvo strmelo in hvalilo Boga, „ki si iz ust otrok in dojenčev napravlja hvalo“ (Ps. 8, 3.). V Lurdu na Francozkem pa je rekla Marija sama ubogi deklici Bernardiki: „Jaz sem brezmadežno spočetje!“ In da je to res, potrjujejo nam čudeži, ki se godijo na priprošnjo Marijino v Lurdu.

Blažena Devica Marija je bila obvarovana izvirnega greha po posebni milosti božji z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa ali zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa.

103. Zakaj je bila blažena Devica Marija obvarovana izvirnega greha?

Blažena Devica Marija je bila obvarovana izvirnega greha, ker je bila izbrana za mater Sinu božjemu.

To prednost je zahteval visoki in častitljivi poklic Marijin. Marija je bila od vekomaj izbrana za mater Onemu, „v čigar imenu se priklanja vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo“ (Filip. 2, 10.) pred čegar veličastvom nebeške trume angelov na svojih obrazih ležijo in z velikim spoštovanjem kličejo: „Vredno je jagnje, katero je bilo zaklano, prejeti moč in bogastvo in modrost in krepost in čast in hvalo“ (Skriv. raz. 5, 12.) bila je izbrana za mater Onemu, ki je imel streti glavo stari kači, hudobnemu duhu, bila je izbrana za mater Sinu božjemu. Zares, nikakor bi se ne bilo spodobilo, da bi bil mater takega sinu kedaj omadeževal kak greh, da bi bila blažena Devica Marija le eden trenotek pod oblastjo in v sužnosti hudobnega duha; prav zato jo je Bog obvaroval izvirnega greha.

Veselimo se, da je Marija Devica bila vsa lepa, da je bila spočeta brez madeža izvirnega greha, ter tako vredna postala biti mati Sina božjega, ki nam je odvzel prekletstvo, v katero nas je treščil Adamov greh, ter nam prinesel blagoslov.

104. Kaj je Bog storil, da bi se ljudje tudi po grehu prvih starišev mogli vzveličati?

Da bi se ljudje tudi po grehu prvih starišev mogli vzveličati, se jih je Bog usmilil in je obljubil Odrešenika že prvima človekoma.

Vsled svojega greha sta zaslužila prva človeka večno pogubljenje, in se sama nikakor ne bi bila mogla rešiti, ker si nista mogla pridobiti izgubljene svetosti in pravičnosti. Kakor namreč mrlič ne more samega sebe obuditi k življenju, tako tudi duhovno mrtev — in taka sta bila Adam in Eva po storjenem grehu — ne more iz lastne moči vstati k novemu duhovnemu življenju. Sv. Avguštin pravi: „Ako že človek pravičnosti, ki jo je bil prejel, ni mogel ohraniti

brez milosti božje, kako bi si jo mogel znova pridobiti, ko jo je bil izgubil?" — Sv. Avguštin imenuje greh prvih roditeljev „neizrekljivo velik“ (Lib. 1 c. Jul. c. 105.). Adam in Eva torej nista mogla dati razžaljenemu Bogu takega povračila, ki bi bilo zadoščevalo božji neskončnosti, zakaj povračilo bi moralo biti tudi neskončno, kakeršnega pa človek ni zmožen. Prva človeka si torej nikakor nista pomagati mogla. Vender Bog ju ni kaznoval po zasluženju, kakor prevzetne angele, ampak se ju je usmilil. Človeka se je Bog usmilil, ker ni imel tako globokega spoznanja, kakor angeli, ker je bil zapeljan, in ker Bog ni hotel zavoljo greha dveh zavreči vsega človeškega rodu. Usmiljeni Bog je obljubil Odrešenika že prvima človekoma, in sicer s temi-le besedami: „Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom: ona ti bo strla glavo, ti pa boš zalezovala njeno peto“ (I. Mojz. 3, 15.). Te besede je Bog govoril kači, katere se je poslužil hudobni duh, da bi zapeljal človeka. Slišali smo že, da je žena, o katerej je tukaj govor, preblazena devica Marija, in da te besede ne veljajo samo kači, ampak najprej in najbolj hudobnemu duhu. Bog je hotel reči, da bo med Marijo in hudobnim duhom nasprotje in sovraštvo, in da bo ona po svojem zarodu hudobnemu duhu strla glavo, mu vzela moč in oblast, katero si je pridobil vsled greha nad človekom. Po pravici torej učimo, da je s temi besedami Bog prvič napovedal ali obljubil Odrešenika. Adam in Eva sta verovala v obljubljenega Odrešenika, obžalovala svoj greh in se zanj pokorila ter se tako vzveličala. Bog ni takoj poslal obljubljenega Odrešenika, pač pa je svojo obljubo večkrat ponovil. Tako je obljubil Abrahamu, ko mu je zapovedal, naj zapusti svojo domovino: „V tebi bodo blagoslovljeni vsi rodovi zemlje“ (I. Mojz. 12, 3.). Ko je Abraham na povelje božje hotel darovati svojega sina Izaka, mu je Bog še bolj natančno obljubil: „Blagoslovljeni bodo v tvojem zarodu vsi rodovi zemlje“ (I. Mojz. 22, 8.). Izaku in Jakobu je Bog obljubil isto in kakih tisoč let pozneje kralju Davidu. Pozneje je Bog pošiljal izraelskemu ljudstvu preroke, ki so na povelje božje opominjali ljudi k pokori in pri ljudeh ohranjevali vero v prihodnjega Odrešenika, o katerem so mnogokaj prerokovali. Zaradi obljubljenega Odrešenika je Bog dajal ljudem mnogotere milosti, da so mogli živeti po postavi Gospodovi in se zaupajoč v prihodnjega Odrešenika vzveličati.

Bog je opominjal ljudi k dobremu in odvrčal od hudega po njihovi vesti in notranjem razsvetljenji; spoznavati se jim je dajal po raznovrstnih dobrotah, katere jim je skazoval; obujal in pošiljal je tudi pobožne može, ki so učili ljudi spoznavati pravega Boga in mu služiti. Vkljub vsemu temu so ljudje pozabili pravega Boga. Že Adamov sin, Kajn se je hudo pregrešil, ko je ubil svojega brata, pobožnega Abela. Tudi Kajnovi mlajši so, kakor njihov oče, brezbožno živeli in sčasoma zapeljali tudi pobožne, tako da je bilo na zadnje vse izprieno. „Popačilo je vse meso svojo pot na zemlji“ (I. Mojz. 6, 12.). Ob času Noetovem je bila hudobija ljudij tolika, da je Bog sklenil pokončati človeški rod. „Ko je pa Bog videl, da je hudobija ljudij na zemlji velika, in da je vsa misel srca obrnena vsak čas v zlo, bilo mu je žal, da je ustvaril človeka na zemlji, in srčna žalost ga je znotraj prevzela. Rekel je: „Potrebil bom človeka, katerega sem ustvaril, z obličja zemlje, od človeka do živalij, od laznine do ptičev pod nebom, zakaj žal mi je, da sem jih ustvaril“ (I. Mojz. 6, 5—7.). V vesoljnem potopu „pokončal je Bog vse stvari, ki so bile na zemlji, od človeka do živalij, lazmino in perutnino neba, vse je bilo potrebljeno z zemlje. Ostal je pa sam Noe in kateri so bili ž njim v ladiji“ (I. Mojz. 7, 23.). Pa tudi na to grozovito kazen so ljudje kmalu pozabili in v nekoliko stoletjih so bili prav tako brezbožni kakor pred vesoljnim potopom. Od pravega Boga so se obrnili k stvarem, in namesto Boga so molili solnce, mesec in zvezde, živali, podobe iz lesa in kamna, ter počenjali pri svojih daritvah grozne hudobije. Da bi se vera v enega pravega Boga in upanje v prihodnjega Odrešenika ohranila, izbral si je Bog posebno ljudstvo. Abrahama, ki je v sredi med spačenim svetom pobožno živel, izvolil je za očeta tega ljudstva. To ljudstvo se imenuje izvoljeno ljudstvo, ker je je Bog izvolil izmed drugih ljudstev, da ohrani vero v pravega Boga in zaupanje v prihodnjega Odrešenika med ljudmi. Izvoljeno ljudstvo se imenuje tudi izraelsko ljudstvo po očaku Jakobu, ki je prejel od Boga priimek Izrael t. j. borilec z Bogom. Po Judu, sinu očaka Jakoba, iz katerega rodu je prišel Odrešenik sveta, se pravi izvoljenemu ljudstvu judovsko ljudstvo.

Z izraelskim ljudstvom je Bog sklenil zavezo (II. Mojz. 24.). Bog je obljubil Izraelcem, da jim hoče dati v last lepo in rodovitno deželo Kanaan, da jih hoče varovati v vseh ne-

varnostih in braniti zoper vse sovražnike, posebno pa jim je obljubil, da bo iz njihovega rodu izšel Odrešenik sveta. Izraelci pa so morali obljubiti Bogu, da bodo njega edinega pravega Boga spoznavali in častili ter zvesto izpolnjevali vse njegove zapovedi. Izraelci niso vselej tako živeli, kakor so obljubili, marveč so večkrat odpadli od pravega Boga in malikovali. Bog jim je zaradi tega pošiljal od časa do časa preroke, ki so jih opominjali k pokori in jim pretili z božjimi kaznimi, ter vedno bolj razločno napovedovali Odrešenikov prihod.

Bog je dajal tudi paganom k vzveličanju potrebne pripomočke. Sv. pismo nam pové, da jih je opominjal po njih vesti (Rimlj. 2, 15. 16.), po svojih dobrotah in kaznih; pošiljal je k njim može, ki so bili vneti za božjo čast, in jim svetili s svojim lepim življenjem, kakor Job Arabcem, Danijel Babiloncem, egiptovski Jožef Egipčanom. Bog je razkropil Izraelce med pagani, da bi se ti od onih učili spoznavati pravega Boga. Tako je rekel stari Tobija: „Hvalite Gospoda Izraelovi otroci, in vpričo nevernikov ga častite; ker zato vas je razkropil med nevernike, ki ga ne poznajo, da vi oznanjujete njegova čuda, in da jim dajete spoznati, da ga ni drugega vsemogočnega Boga razven njega“ (Tob. 13, 3. 4.). Dostikrat se je Bog dajal nevernikom spoznati tudi po angelih (Korneliju, rimskemu stotniku), sanjah (Nabuhodonozorju) in čudovitih prikaznih. On je potemtakem skrbel, da so ga lahko spoznavali, izpolnjevali njegovo voljo, ter se rešili.

105. Kdaj je prišel obljubljeni Odrešenik na svet?

Obljubljeni Odrešenik je prišel na svet kakih štiri tisoč let potem, ko je Bog ustvaril prva dva človeka.

Ljudje so morali dolgo čakati na obljubljenega Odrešenika, zakaj štiri tisoč let je zelo dolga doba. Bog je imel razne vzroke, zaradi katerih ni poslal takoj Odrešenika, ko ga je obljubil, ampak šele po dolgem času.

106. Zakaj Bog Odrešenika ni poslal takoj, ko ga je obljubil?

Bog Odrešenika zato ni poslal takoj, ko ga je obljubil, ker je hotel, da bi ljudje spoznali vso nesrečo greha, da bi hrepeneli po Odrešeniku in ga radi sprejeli.

Človek, ki nikdar ni bil bolan ali pa je bil le kratko časa bolan, ne zna prav ceniti zdravja in ni za dar zdravja Bogu posebno hvaležen, tisti pa, ki je cele mesece ali morebiti cela leta trpel najhujše bolečine, in je zopet okrevaj, dobro zna ceniti zdravje in je tudi za nje hvaležen. Prav tako je z odrešenjem. Ko bi bil Bog kmalu po grehu prvih roditeljev poslal Odrešenika, bi ljudje milosti odrešenja ne vedeli prav ceniti, ker bi ne bili imeli prilike spoznati vse nesreče greha. V teku štiri tisoč let pa so se nasledki greha pokazali, in ljudje so spoznali grozno nesrečo, v katero jih je treščil greh. Pri paganih je vera in zvestoba izginila in celó na prisege se ni bilo več zanašati. Mogočnejši so stiskali svoje podložnike po svojej volji. Vse je skoraj bilo udano požrešnosti, nečistosti in drugim grozovitim pregreham. Rimski modrijan Seneka je rekel: „Vse je napolnjeno z brezbožnostjo in hudobijami.“ Modrejši med pagani so sami sprevideli, da se tako ne sme in ne more dalje živeti, in začeli so hrepeneti po obljubljenem Odrešeniku. Rimski pesnik Horacij je rekel: „Pridi vender, ti sin prevzvišene device, ostani dolgo med svojim ljudstvom, in vrni se pozno v nebesa, naj ti bo všeč tukaj oče in knez imenovan biti.“

Judje so sicer poznali pravega Boga, a niso imeli pravega strahu božjega in ljubezni božje. Zaradi tega so tako brezbožno in nesramno živeli, da je rekel judovski zgodovinar Jožef Flavij: „Jeruzalem je druga Sodoma.“ Farizeji, ki so vam znani iz svetega evangelija, so bili napuhnjeni, lakomni in hinavski, ter so vsacega sovražili, ki ni bil njihovega mišljenja. Saduceji, ki so živeli o Kristusovem času, niso imeli nobene vere. Ker so tajili neumrjočnost duše in vstajenje mesa, so hoteli imeti nebesa že na zemlji in so zeló razuzdano živeli. Ali se nam je potemtakem čuditi, ako so boljši Judje vzdihovali po Odrešeniku, kakor nekdanji prerok Izaija: „Rosite ga, nebesa, od zgorej, in oblaki dežite

pravičnega; odpre naj se zemlja in naj rodi Vzveličarja“? (Iz. 45, 8.) Njihovo hrepenenje je bilo še tem večje, ker so spoznali iz starih prerokovanj, da je vedno bliže čas, ko ima priti. In prišel je.

107. Kdo je obljubljeni Odrešenik?

Obljubljeni Odrešenik je Jezus Kristus.

Jezus Kristus je obljubljeni Odrešenik, katerega so željno čakali vsi narodi (I. Mojz. 49, 10.), kateri je „Zaželeni vsem narodom“, kakor pravi prerok Hagej (2, 7.), on je tisti, v katerega imenu smemo in moremo upati večno vzveličanje. „In v nikomur drugem ni vzveličanja“, pravi sv. Peter. „Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli vzveličani biti“ (Dej. ap. 4, 12.). O Jezusu Kristusu bomo več slišali v naslednjih členih apostolske vere.

Z v r š e t e k.

Preljubljeni v Gospodu! Kralji in cesarji ter brezštevni druge ljudje so želeli videti in slišati, ali vsaj poznati obljubljenega Odrešenika sveta, milijoni in milijoni ljudij še do sedaj nič niso slišali o njem. Kako srečni smo mi v primeri s temi ljudmi. zakaj mi poznamo obljubljenega Odrešenika, Jezusa Kristusa, poznamo njegove nauke, njegove prekrasne vzglede, njegove čudeže, mi smo njegovi učenci. Kako moramo biti Bogu iz srca hvaležni za to dobroto! Živimo pa tudi tako, kakor nas je učil Jezus Kristus z besedo in vzgledom, da nam ne bo vera Kristusova v še večjo pogubo, ampak, da nam bo luč, ki nam sveti v večno življenje. Amen.

22. Krščanski nauk.

V prvem členu apostolske vere smo govorili o Bogu sploh in posebej o Očetu, prvej božji osebi. Slišali smo, kako je Bog ustvaril svet, kako skrbi za-nj s tem, da ga ohranjuje in vlada; spoznali smo natančneje najimenitnejše stvari božje, angele. Učili smo se tudi, kako je vstvaril Bog

človeka, za angeli najimenitnejšo stvar božjo, svetega in pravičnega, in kako je človek zapravil prvotno svetost in pravičnost s svojo nepokorščino ter si zaslužil večno pogubljenje. Ali Bog se ga je usmili in mu obljubil Odrešenika, kateri pa je prišel še le kakih štiri tisoč let potem, ko je Bog ustvaril človeka. O obljubljenem Odrešeniku govore natančneje naslednji členi apostolske vere. Poglejmo si sedaj:

Drugi člen apostolske vere.

108. Kako se glasi drugi člen apostolske vere?

Drugi člen apostolske vere se glasi: „In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega.“

Z besedami: „In v Jezusa Kristusa“, hočemo reči, da v njega prav tako verujemo, kakor v Boga Očeta; zakaj po vezniku „in“ si moramo misliti besedo „verujem“ tako, da bi se glasil drugi člen apostolske vere prav za prav tako-le: „In verujem v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega.“ S tem členom spoznavamo, da nam je vera v Jezusa Kristusa edinorojenega Sina božjega prav tako potrebna, kakor vera v Boga Očeta, ako se hočemo vzveličati. Jezus Kristus namreč govori: „Kdor v Sina veruje, ima večno življenje; kdor je pa Sinu neveren, ne bo videl življenja, temveč jeza božja ostane nad njim“ (Jan. 3, 36.). To potrjuje sv. Pavel, ko piše: „Ker pa vemo, da človek ni opravičen iz dela postave, ampak po veri Jezusa Kristusa; tudi mi verujemo v Kristusa Jezusa, da smo opravičeni iz vere Kristusove“ (Gal. 2, 16.). Sv. Pavel uči s temi besedami, da tisti, ki izpolnjuje Mojzesovo postavo, se ne opraviči, marveč tisti, ki veruje v Jezusa Kristusa. Ako bi potemtakem kdo sicer veroval v Boga, pošteno živel, storil marsikaj dobrega, v Jezusa Kristusa pa ne bi veroval, bi se ne mogel vzveličati. Seveda je razven vere v Jezusa Kristusa k vzveličanju tudi potrebno, da tako živimo, kakor vera zahteva. „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo“,

govori Kristus (Mat. 7, 21.). Ko bi torej kdo še tako trdno veroval v Jezusa Kristusa, pa bi po veri ne živel, se bi prav tako pogubil, kakor Judje in pagani, ki ne verujejo v Jezusa Kristusa.

109. Kaj nas uči drugi člen apostolske vere?

Drugi člen apostolske vere nas uči, da je Jezus Kristus:

- 1. edini Sin Boga Očeta,**
- 2. Bog in človek skupaj,**
- 3. naš Gospod.**

Tri prav imenitne resnice uči nas drugi člen apostolske vere o Jezusu Kristusu, zato pa jih je treba natančneje razložiti, da prav spoznamo bistvo Jezusa Kristusa.

Ko se je dopolnil čas, ob katerem je imela priti Beseda božja na svet, tedaj je prišlo najprej ime Jezus z neba kot poroštvo našega odrešenja (Walser, Večna mol.) Poglejmo si:

110. Kaj pomeni ime „Jezus“?

Ime Jezus pomeni Odrešenik ali Vzveličar.

Očaki in preroki starega zakona, ki so napovedovali prihodnjega Odrešenika, dajali so mu prav različna imena. Imenovali so ga „Zaželenega vsem narodom“, „velikega kralja“, „Gospoda svetov“, „čudovitega svetovavca“, „visokega učenika“ itd. Vsa ta imena so za našega Odrešenika jako primerna, vendar nobeno ime ni tako primerno, kakor ime Jezus. Jezus je hebrejska beseda in pomeni po naše Odrešenik ali Vzveličar. Ime Jezus samo nam torej naznanja že njegov poklic, zato pa je gotovo zelo primerno. Sam Oče nebeški je izbral to ime svojemu Sinu. „Glej“, tako je govoril poslanec božji, nadangel Gabrijel blaženi Devici Mariji, „glej spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus“ (Luk. 1, 31.). Sv. Jožefu pa je rekel angel Gospodov: „Imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo njih grehov“ (Mat. 1, 21.). Ako pa je Bog sam, najsvetejši in najčastitljivši, izbral to ime, in ga ni naznanil po kakem človeku, ampak po enem izmed najmogoč-

nejših nebeških duhov, mora gotovo biti sveto in častitljivo. — Ime Jezus je sveto in častitljivo tudi zato, ker on, ki je ima, ni samo človek, ampak tudi pravi Bog. Ako pa so za nas častitljiva že imena naših roditeljev, učenikov in dobrotnikov, imena svetnikov in svetnic božjih, koliko bolj mora biti častitljivo še le ime našega Boga. — Da je Sin božji prejel to ime, moral je zapustiti lepa nebesa in priti na zemljo v hlapčevski podobi, moral je tri in trideset let prenašati revščino, zasramovanje, zaničevanje, preklinjanje in nazadnje preliti svojo kri na lesu sv. križa. Sv. Pavel piše: „Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smrti, smrti pa na križu. Zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, katero je čez vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta“ (Fil. 2, 8—11.). Ako si je moral Sin božji pridobiti za tako drago ceno ime Jezus, kdo bi mogel še dvomiti, da je to ime častitljivo? Ker je ime Jezusovo sveto in častitljivo, ne skrunimo ga nikoli s tem, da bi je po nemarnem izgovarjali ali celo v kletev vpletali, marveč imejmo je vsikdar v časti.

Ime Jezus je sladko, ljubeznivo ime. Kako rad sliši človek imena tistih, ki so mu skazali kako dobroto, postavim ime oče, ime mati, ime dobrega prijatelja! On se vzradosti, ako sliši tako ime. Kdo nam je več dobrot skazal, kakor Jezus naš Odrešenik? Kdo nas je bolj ljubil kakor on, ki je zapustil zavoljo nas neskončno veličastvo svojega Očeta v nebesih in prišel v solzno dolino iskat in vzveličat, kar je bilo izgubljenega? Ime Jezus je sladko za vse, posebno pa za grešnike, saj vedó, da se v tem imenu rešijo največjega zla, greha, saj vedó, da jim je prav z imenom Jezus zaslužil Sin božji odpusčenje grehov. „Imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo njih grehov“ (Mat. 1, 21.). Sv. Pavel je tako ljubil sladko ime Jezus, da je je v svojih listih več kakor dvastokrat zapisal, in sv. Avgustin je rekel: „Moj Jezus! ko sem pričel izgovarjati tvoje sveto ime, občutil sem v svojem srcu čudovito spremembo in v svojih ustih nadzemeljsko sladkost.“ Apostoli so šli veseli od judovskega zbora, ker so bili vredni zavoljo Jezusovega imena trpeti preganjanje (Ap. dej. 5.). Mučeniki so šli v najgrozovitejše muke kakor na največjo veselico, izgovarjaje sladko ime Jezus. Ljubimo tudi mi sladko Jezusovo ime in izgovar-

jajmo je radi, saj nas ono spominja, kako zeló in goreče nas je ljubil Sin božji, koliko je za nas storil, koliko za nas pretrpel!

Ime Jezusovo je tudi silno mogočno ime. Kako močno bo to ime, naznanil je Jezus svojim učencem tako-le: „V mojem imenu bodo izganjali hudiče, govorili nove jezike, prijemali kače; in ako pijejo kaj strupenega, jim ne bo škodovalo; in na bolnike bodo pokladali roke, in bodo zdravi“ (Mark. 16, 17. 18). Drugokrat je rekel: „Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, dal vam bo“ (Jan. 16, 23.). Kar je obljubil Jezus, se je do pičice izpolnilo. Sv. Peter in Janez sta šla v tempel molit. Pri vratih ju poprosi miloščine revež, ki je bil hrom od svojega rojstva. Zlata in srebra nista imela, da bi mu ga dala, ali naj bi kar tako mimo šla? Ne! Peter se spomni obljube Jezusove in reče: „Srebra in zlata nimava, kar pa imam, to ti dam. V imenu Jezusa Kristusa Nazareškega vstani in hodi! In ga je prijel za njegovo desno roko in ga je vzdignil, in brž so se utrdila njegova stegna in podplati. In je poskočil, vstal in hodil“ (Dej. ap. 3, 6—8.). Sv. Pavla sreča v mestu Filipi od hudobnega duha obsedena deklica. Sv. Pavel zapové hudobnemu duhu iti iz nje. „Zapovem ti v imenu Jezusa Kristusa iti iz nje! In je izšel tisto uro“ (Dej. ap. 16, 18.). O sv. Janezu evangelistu se pripoveduje, da so mu dali nekaj strupa piti. On pa napravi križ in izgovori ime Jezus, in nič mu ni škodovala strupena pijača. Da, lahko trdimo: Ime Jezusovo je bilo edino orožje, katero so imeli apostoli in njih nasledniki, ko so se razkropili po širnem svetu, da bi podvrgli vse ljudi sladkemu jarmu Kristusovemu. S tem imenom so stopali pred kralje in cesarje ter narode sveta oznanjevaje edino pravega Boga. Kakor svitlo solnce prežene temo, tako je pregnalo Jezusovo močno ime črno temo nejeverstva, zmot in dvomov. V tem imenu so se godili nezaslišani čudeži. V prah in pepel rušili so se marmeljnati templi paganski, v prah in pepel drobili so se darilniki in maliki paganski. Po moči tega imena odpirale so se slepcem oči, gluhih ušesa, mutastim se je razvzval jezik, hromim so se ozdravljali udje, oživljala trupla mrtvim, pred tem imenom so zbežali hudobni duhovi.

Da bi se Jezusovo ime spodobno častilo in zaupno klicalo na pomoč, postavila je sv. cerkev praznik presvetega imena Jezusovega, ki se obhaja II. nedeljo po razglasenju Gospodovem. Kličimo tudi mi na pomoč močno ime Jezusovo,

posebno v skušnjavah, da bomo stanovitni ostali v dobrem. „Ako se v imenu Jezusovem bojujemo zoper hudobnega duha“, pravi sv. Justin mučenec, „bojuje se Jezus sam za nas, z nami, v nas, in sovražniki morajo pobegniti, kakor hitro zaslišijo ime Jezus.“

111. Zakaj se imenuje Jezus Odrešenik ali Vzveličar?

Jezus se imenuje Odrešenik ali Vzveličar, ker nas je greha in pogubljenja odrešil in nam prinesel milost in vzveličanje.

Greh je pravo in edino zlo, največje zlo, ki si je misliti moremo, zakaj on nas oropa posvečujoče milosti božje in ž njo božje ljubezni in pravice biti otroci božji; vzame nam vse zasluge za nebesa, katere smo si že pridobili; stori nas nesposobne, pridobivati si novih zaslug za nebesa; nakoplje nam božje kazni in na zadnje večno pogubljenje. Take žalostne nasledke ima osebni greh. Da je imel tudi izvirni greh prav take in še žalostnejše nasledke, smo že slišali. Človek se sam ni mogel rešiti greha, to je mogel storiti le kdo, ki je Bog in človek skupaj; Bog in človek skupaj pa je Jezus Kristus. Da nas bo on odrešil greha, povedal je že angel sv. Jožefu, ko mu je rekel: „Imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo njih grehov“ (Mat. 1, 21.). Greha nas je odrešil Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu. „V Kristusu imamo odrešenje po njegovi krvi, odpuščenje grehov po bogastvu njegove milosti“, piše sv. Pavel (Efež. 1, 7.). „Kri Jezusa Kristusa nas očisti vsega greha“, piše sv. Janez (I. Jan. 1, 17.). Večno pogubljenje je nasledek greha. Ker pa nas je Kristus odrešil greha, odrešil nas je s tem tudi pogubljenja. Ali se potemtakem ne imenuje po pravici Odrešenik?

Jezus nam je prinesel milost in vzveličanje. Milost božja je dar neprecenljive vrednosti, več vredna kakor vesoljni svet. In kaj bi tudi ne bila, saj nas popolnoma prestvari in prenovi; ona nas stori iz grešnikov svete in pravične, iz sovražnikov božjih ljubljene otroke božje in dediče nebeškega kraljestva, s kratka, prerodi nas v novo, nadnaravno življenje. Ta neprecenljivi dar nam je prinesel Jezus in z milostjo božjo vred nam je vrnil tudi po grehu izgub-

ljeno pravico do večnega vzveličanja. Po pravici je rekel o samem sebi: „Sin človekov je prišel iskat in vzveličat, kar je bilo izgubljenega“ (Luk. 19, 10.). Sv. Krizostom pa veli: „On nam je zopet odprl raj in pripeljal človeški rod, ki je bil že na kraju pogube, v nebeško kraljestvo.“ Mu li potem-takem ne pristojata ime Vzveličar?

Dragi kristijani! Kako hvaležni bi bili človeku, ki bi nas rešil iz goreče hiše gotove smrti in nas bogato obdaroval. Li ne bomo še bolj hvaležni Jezusu, ki nas je odrešil večne smrti in nam prinesel obilo milostij in večno vzveličanje?

Jezus ima tudi ime Kristus.

112. Kaj pomeni ime „Kristus“?

Ime „Kristus“ pomeni tisto, kar ime Mesija, namreč: Maziljenec.

„Kristus“ je grška beseda in pomeni slovenski maziljenca; hebrejski se imenuje maziljenec Mesija. Ime „Kristus“ je torej tisto, kar ime Mesija. Sv. evangelij nam poroča, da so obljubljenega Odrešenika nazivali tako. Herod „je izpraševal, kje bi imel Kristus rojen biti“ (Mat. 2, 4.); Samarijanka je rekla pri Jakobovem studentu: „Vem, da Mesija pride“ (Jan. 4, 25.); veliki duhovniki in pismarji pa so rekli Jezusu: „Ali si ti Kristus, povej nam?“ (Luk. 22, 66.)

113. Zakaj se imenuje Jezus Maziljenec?

Jezus se imenuje Maziljenec, ker se je v stari zavezi najvišja čast in oblast podeljevala z maziljenjem, in ker ima Jezus vso čast in oblast kot naš najvišji učenik, duhovnik in kralj.

V stari zavezi so mazilili preroke, ki so bili ob enem učniki, duhovnike in kralje. Preroku Eliju je Bog zapovedal: „Elizeja mazili za preroka namesto sebe“ (III. Kralj. 19, 16.). Mojzesu je Bog velel: „Arona in njegove sinove mazili in jih posveti, da mi opravljajo duhovsko službo“ (II. Mojz. 30, 30.). Samuel je mazilil na povelje božje Savla za izraelskega kralja (I. Kralj. 10, 1.), in ko je Gospod zavrgel Savla zaradi

njegove nepokorščine, mazilil je Samuel Davida (I. Kralj. 16, 13.). Maziljenje je torej bilo znamenje najvišje časti in oblasti. Ako torej Jezusa imenujemo Maziljenca, se hoče s tem povedati, da ima on vso čast in oblast kot naš najvišji učenik, duhovnik in kralj. Ime Kristus se po vsej pravici prideva Jezusu, zakaj on je bil v resnici najvišji prerok in učenik. On je prerokoval prihodnje reči, opominjal k pokori, delal čudeže, razodeval skrivnosti božje in nas učil z besedo in vzgledom, kaj moramo storiti, da bomo časno srečni in večno vzveličani. Judovsko ljudstvo je tudi spoznalo Kristusa za preroka, katerega je Bog obljubil, ko je reklo: „To je resnično prerok, ki ima na svet priti“ (Jan. 6, 14.).

Jezus je dalje najvišji duhovnik, in sicer presega vse velike duhovnike stare zaveze, zakaj ti so darovali živali, Jezus pa je daroval na lesu sv. križa samega sebe nebeškemu Očetu in se mu še zdaj dan na dan daruje pri sv. maši pod podobama kruha in vina. Zato pravi o njem kralj David: „Ti si duhovnik vekomaj po redu Melkizedekovem“ (Ps. 109, 4.) ki je tudi daroval kruh in vino.

Jezus je slednjič najvišji kralj. Po svoji človeški naravi izhaja iz rodu kralja Davida, je torej v resnici, četudi v revščini rojen, kraljev sin. Kot kralja ga je naznanil Mariji nadangel Gabrijel, ko je rekel: „In Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca“ (Luk. 1, 33.). Jezus je tudi zaradi tega kralj, ker je ustanovil sv. cerkev, kraljestvo, ki je razširjeno po vsem svetu, in katero bo trajalo do konca dnij na svetu in tudi še po sodnjem dnevu kot duhovno kraljestvo na vse večne čase. Jezus Kristus je kot pravi Bog tudi najvišji kralj nebes in zemlje. Ko ga je Poncij Pilat vprašal: „Tedad si ti kralj?“ je Jezus odgovoril: „Ti praviš, da sem jaz kralj“ (Jan. 18, 37.).

Jezus pa ni bil po zunanje maziljen z oljem od kakega človeka kakor drugi, ampak njegovo maziljenje je notranje, duhovno. Sv. Duh namreč je izlil polnost svoje milosti nad njegovo človeško dušo, kakor sam pravi: „Duh Gospodov je nad menoj; zato me je on mazilil in me je poslal evangelij oznanjevat ubogim, ozdravljat te, kateri so potrtega srca“ (Luk. 4, 18.). Sv. Peter pa je dejal: „Vi veste, kako je Jezusa iz Nazareta Bog mazilil s sv. Duhom in z močjo“ (Dej. ap. 10, 38.).

Zvršetek.

Slišali ste, predragi! v današnjem krščanskem nauku, kaj pomeni ime Jezus, kaj ime Kristus, in da oboje ime najbolj pristojna našemu Vzveličarju. „Nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli vzveličani biti“ (Dej. ap. 4, 12.). Imejmo v časti to ime, saj imamo tudi mi kristijani od Kristusa svoje ime, ono bodi naša tolažba, naša moč v življenju in ob smrti uri. Amen.

23. Krščanski nauk.

V zadnjem krščanskem nauku smo se učili, kaj pomeni ime „Jezus“, namreč Odrešenik ali Vzveličar. Jezus se imenuje Odrešenik ali Vzveličar, ker nas je greha in pogubljenja odrešil in nam prinesel milost in vzveličanje. Ime „Kristus“, ki se prideva imenu Jezus, pomeni tisto, kar ime Mesija, namreč: Maziljenec. Jezus se imenuje Maziljenec, ker se je v stari zavezi najvišja čast in oblast podeljevala z maziljenjem, in ker ima Jezus vso čast in oblast kot naš najvišji učenik, duhovnik in kralj. Jezus Kristus — uči nas katekizem — je edini Sin Boga Očeta.

114. Zakaj se imenuje Jezus „edini“ Sin božji?

Jezus se imenuje „edini“ Sin božji, ker je samo on pravi božji Sin.

Ljudje se v sv. pismu večkrat imenujejo otroci božji, ker jih je Bog ustvaril in ker skrbi za nje, kakor oče za svoje otroke. Posebno pa se imenujejo otroci božji tisti, ki so bili prerojeni v zakramentu sv. krsta. Tako piše sveti Janez: „Kolikor pa jih ga (Jezusa Kristusa) je sprejelo, jim je dal oblast božjim otrokom biti, njim, kateri verujejo v njegovo ime“ (Jan. 1, 12.). Zopet piše: „Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se božji otroci imenujemo in smo“ (I. Jan. 3, 1.). Akoprav pa se otroci božji imenujemo in smo, vendar nismo otroci božji v istem pomenu

kakor je Jezus božji Sin; zakaj med Jezusom in nami je pač velika razlika. Mi nismo po svoji naravi otroci božji, ampak smo le iz milosti sprejeti za otroke božje ali smo posinovljeni, kakor spričuje sv. Pavel: „Kadar je pa prišlo izpolnjenje časa, je Bog poslal svojega Sina ... da prejmemo posinovljenje“ (Gal. 4, 4. 5.). Jezus Kristus in le on, pa je pravi Sin božji, po svoji naravi, ne samo posinovljen kakor mi. To razločno uči sv. pismo. „Boga ni nikoli nihče videl, edinorojeni Sin, kateri je v Očetovem naročji, on je oznanil“ (Jan. 1, 18.) piše sv. Janez. „Bog je tako ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina“, zopet piše (Jan. 3, 16.) in še drugje: „V tem se je skazala ljubezen božja do nas, da je Bog svojega edinorojenega Sina poslal na svet, da bi po njem živeli“ (I. Jan. 4, 9.). Da je Jezus Kristus edini Sin božji, je sv. katoliška cerkev vedno učila in tiste, ki so to tajili, izobčila.

Ker je Jezus Kristus edini Sin božji, presega njegova čast čast vseh angelov in nadangelov, in pred njim moramo imeti tudi največje spoštovanje. — Katekizem nas uči, da je Jezus Kristus Bog in človek skupaj.

115. Zakaj pravimo: Jezus Kristus je Bog in človek skupaj?

Jezus Kristus je Bog in človek skupaj, pravimo zato, ker je od vekomaj Bog in si je v času privzel tudi človeško naravo, to je dušo in telo, ter se je tako včlovečil.

Da je Jezus Kristus Bog od vekomaj, bomo pozneje slišali. On pa je ob enem tudi človek, ker si je v času privzel človeško naravo, to je dušo in telo, ter se je tako včlovečil. Sv. Janez piše v začetku svojega evangelija: „In Beseda (t. j. Sin božji) je meso postala (je človek postal) in je med nami prebivala“ (Jan. 1, 14.). Sveti Pavel pa piše: „Kristus Jezus, . . . ko je bil v božji podobi, ni v rop štel Bogu enak biti, pa je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca na se vzel, človekom se upodobil, in po vnanjem najden bil kakor človek“ (Filip. 2, 5—7.). Tisti Kristus torej, ki je bil v božji podobi, ki je imel božjo naravo in božje bistvo, tako, da je bil enak Bogu Očetu in sam Bog, si je privzel podobo hlapca, naravo človeško, tako, da je bil enak

ljudem in sam človek. Bog je bil od vekomaj, kakor Oče, včlovečil pa se je v času. Jezus se je sam večkrat imenoval sina človekovega zaradi tega, ker ni samo pravi Bog, ampak tudi pravi človek. Da je pravi človek, je pokazal tudi s tem, ker je jedel, pil, se utrudil, spal, jokal in umrl, kakor drugi ljudje, imel je torej razne človeške potrebe. Človek je iz duše in iz telesa. Ker si je Jezus privzel človeško naravo, imel je tudi pravo človeško telo, ne pa samo navidezno, kakor angeli, kadar so se prikazali ljudem. Ko se je svojim učencem po svojem vstajenji prikazal, jim je rekel: „Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam; potipajte in pogledajte, saj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam“ (Luk. 24, 39.). Ako pa je imel roke in noge, meso in kosti, imel je gotovo tudi pravo človeško telo. Kristus je imel tudi pravo človeško dušo. Na Oljski gori je rekel: „Moja duša je žalostna do smrti“ (Mat. 26, 38.). On sam torej govori o svoji duši, katero obhaja žalost. Pred svojo smrtjo „je Jezus zavpil z velikim glasom: „Oče! v tvoje roke izročim svojo dušo. In ko je to izrekel, je dušo izdihnil“ (Luk. 23, 46.). Ako pravimo: Sin božji se je včlovečil, s tem ne mislimo, da je nehal biti Bog, ali da se je njegova božja narava spremenila v človeško naravo, nikakor ne, ampak, kar je bil, namreč Bog, to je še ostal; kar pa poprej še ni bil, namreč človek, to je postal; on se torej po pravici imenuje Bog in človek skupaj.

116. Koliko narav je v Jezusu Kristusu?

V Jezusu Kristusu ste dve naravi: božja in človeška.

Ko je Jezus Kristus človek postal, se ni njegova božja narava zmešala s človeško in iz teh dveh nastala tretja narava, kakor postavim, če se zmešata vino in voda, ampak vsaka narava je ostala popolnoma nespremenjena. Sv. pismo imenuje Kristusa zdaj Boga, zdaj človeka. Ko bi se pa bili božja in človeška narava Kristusova zmešali in se v tretjo spremenili, bi se ne moglo reče niti, da je Bog ali Sin božji, niti, da je človek ali sin človekov. Ker je Kristus Bog ostal, zato je v njem božja narava; ker je razven tega privzel še človeško naravo, je v istem Kristusu tudi človeška narava; „zakaj kakor je umna duša in meso eden človek, tako je Bog in človek eden Kristus“ (Symb. Athanas.)

Ker ste v Jezusu Kristusu dve naravi: božja in človeška, ste tudi dve volji: božja in človeška. Da nima samo božje volje, ampak tudi človeško, je Kristus sam večkrat naznanil. „Ne iščem svoje volje, ampak voljo njega, kateri me je poslal“ (Jan. 5, 30.) in: „Z nebes sem prišel, ne da bi delal svojo voljo, ampak voljo tistega, kateri me je poslal“ (Jan. 6, 38.). Na Oljski gori pa je molil: „Moj Oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih; pa vendar ne kakor jaz hočem, ampak kakor ti“ (Mat. 26, 39.). Iz teh besed sledi, da je Kristus imel od svojega Očeta različno voljo, in sicer človeško; zakaj kot Bog je imel z Očetom eno in isto voljo.

117. Koliko oseb je v Jezusu Kristusu?

V Jezusu Kristusu je le ena oseba, in sicer božja, ki združuje v sebi božjo in človeško naravo.

Ker so v Kristusu dve naravi in dve volji, božja in človeška, trdili so neke vrste krivoverci, nestorijanci, da so v Kristusu tudi dve osebi, božja in človeška oseba, da sta torej dva Kristusa, eden božji in eden človeški, in da je Bog Kristus v človeku Kristusu kakor v kakem templu prebival. Ta nauk je sv. cerkev zavrgla in slovesno razglasila kot versko resnico na cerkvenem zboru v Efezu l. 431., da je v Jezusu Kristusu le ena oseba, in sicer božja. Da je tako, uči nas sv. pismo. „Beseda je meso postala in je med nami prebivala“ (Jan. 1, 14.). „Beseda“ je druga božja oseba. Druga božja oseba je meso postala ali se je včlovečila. Beseda se ni spremenila v človeško naravo, se je morala torej na kak drug način ž njo združiti in sicer tako, da je v resnici bila tudi človek. To bi pa ne bilo mogoče, ko bi v človeški naravi kakor v templu prebivala, zakaj če Bog v templu prebiva, še ni zaradi tega tempel. Da je „Beseda“ ali Sin božji ob enem Bog in človek, je le mogoče, če ima v resnici božjo in v resnici človeško naravo, če ena božja oseba združuje v sebi obe naravi, ali če ste obe naravi v edinosti božje osebe neločljivo zedinjeni. Sveti Pavel tudi piše: „Kristus Jezus... je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca na se vzel, človekom se upodobil, in po vnanjem najden bil kakor človek“ (Filip. 2, 5—7.). Te besede nam povedó, da

je Sin božji hlapčevsko podobo ali človeško naravo tako privzel, da je bil v resnici človek. Iz tega sledi, da razven božje osebe v Kristusu ni bilo nobene človeške osebe, ker tisti Kristus, ki je bil od vekomaj Bog, prav tisti je v času postal človek. Ker Kristusova božja oseba združuje v sebi božjo in človeško naravo, ker je bil Kristus ob enem Bog in človek, zato lahko pravimo: Bog je za nas trpel, Bog je za nas umrl, ali: Človek Jezus je vsemogočen, vseveden i. t. d. Četudi namreč Kristus ni po svoji božji naravi za nas trpel in umrl, in četudi ni po svoji človeški naravi vsemogočen in vseveden, vendar ostane resnica, da tisti, ki je za nas trpel in umrl, ki je vsemogočen in vseveden, je eden in isti Kristus.

118. Cemu se je Sin božji včlovečil?

Sin božji se je včlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno vzveličal.

Sin božji je užival v nebeškem kraljestvu neizrečeno srečo; videl pa je neizrečeno nesrečo ljudij, ker so od Boga odpadli. On je sklenil nas rešiti in nam pokazati s svojim vzgledom pot proti nebesom. Človek se je uprl Bogu, človek naj bi mu tudi s svojo ponižnostjo, pokorščino dal popolno zadoščenje za nečast, katera se mu je storila z grehom. Popolno zadoščenje pa je mogel dati le kdo, kateri ni samo človek, ampak tudi Bog, katerega zadoščenje je neskončno. Ker Jezus Kristus po svoji božji naravi ni mogel trpeti ne umreti, da bi nas odrešil in vzveličal, privzel si je človeško naravo, da bi mu bilo to mogoče. On je „jagnje, ki odjemlje grehe sveta“, (Jan. 1, 29.) „on je sprava za naše grehe; ne samo pa za naše, ampak tudi za (grehe) vsega sveta“ (I. Jan. 2, 2.).

119. Zakaj se imenuje Jezus Kristus „naš Gospod“?

Jezus Kristus se imenuje „naš Gospod“, ker je Bog in naš Odrešenik in smo torej mi popolnoma njegova last.

Bog je naš najvišji Gospod. Jezus Kristus, četudi je v hlapčevski podobi na zemljo prišel, od svoje časti kot pravi

Bog ničesar ni izgubil. Vse stvari so mu bile pokorne. „Angeli so pristopili in so mu stregli“ (Mat. 4, 11.); hudobni duhovi so mu bili pokorni, ker so na njegovo besedo zapustili obsedene in se ne več prikazali; apostoli so mu bili pokorni, ker so vse zapustili in za njim šli, ko jim je rekel: „Hodite za menoj!“ Jezus Kristus je tudi naš Gospod, saj on sam pravi: „Vse, kar ima Oče, je moje“ (Jan. 16, 15.).

Jezus Kristus je naš Gospod tudi zato, ker nas je odrešil. Mi vsi smo vzdihovali v sužnosti hudobnega duha. Kristus pa nas je odkupil, in sicer za drago ceno. „Veste“, piše sv. Peter, „da niste rešeni s strohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom... ampak z drago krvjo Kristusa, kakor nemadežanega in nedolžnega Jagnjeta“ (I. Petr. 1, 18. 19.). Ako kdo družega odkupi iz sužnosti, postane Gospod odkupljenega in on je popolnoma njegova last. Kristus nas je odkupil iz najhujše sužnosti, mi smo torej popolnoma njegova last. Prav piše sv. Pavel: „Ali ne veste, da niste svoji? Zakaj odkupljeni ste za drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu“ (I. Kor. 6, 19. 20.).

120. Odkod vemo, da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog?

Da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog, vemo:

1. ker je to pričeval nebeški Oče.

Da bo Odrešenik sveta Sin božji in pravi Bog, napovedali so že preroki: „Glej, devica bo spočela in rodila sina, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel, to je: Bog z nami“, rekel je prerok Izaija (7, 14.). Drugokrat je rekel: „Dete nam je rojeno in Sin nam je dan, in na njega rami je poglavarstvo in imenuje se Prečudni, Svetovalec, Bog, Močni, Oče prihodnjih časov. Poglavar miru“ (Iz. 9, 6.). Zopet je rekel: „Bog sam pride in nas bo rešil“ (Iz. 35, 4.). Ko je Jezus Kristus res prišel, pričeval je nebeški Oče sam isto. Pri krstu Jezusovem in njegovem spremenjenji se je oglasil: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje“ (Mat. 3, 17. 17. 5.). Na to spričevanje nebeškega Očeta sklicuje se sv. Peter, ko dokazuje, da je Kristus pravi Bog, pišoč: „Mi smo bili priče njegovega veličastva. Zakaj prejel

je od Boga Očeta čast in slavo, ko je prišel takšen glas nadenj iz prečastitega veličastva: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje; njega poslušajte“ (II. Petr. 1, 16. 17.).

Da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog, vemo:

2. ker je to zatrjeval Jezus Kristus sam.

Jezus ni nikdar koga drugega imenoval svojega Očeta, kakor le Boga. Judom je naravnost povedal, da je Bog, rekoč: „Jaz in Oče sva eno“ (Jan. 10, 30.). Judje so tudi prav dobro razumeli, da je hotel reči: Kakor je Oče pravi Bog, tako sem tudi jaz. „Judje so tedaj pobirali kamnje, da bi ga kamnjali. Jezus jim je odgovoril: Veliko dobrih del sem vam pokazal od Očeta, zavoljo katerega teh del me kamnjate? Judje so mu odgovorili: „Zavoljo dobrega dela te ne kamnjamo, ampak zavoljo bogokletstva, in ker se Boga delaš, ki si človek.“ Ali Jezus jih ni zavrnil, da so ga napačno razumeli, marveč je še dalje trdil, da je Bog, rekoč: „Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verjemite; ako jih pa delam, in ako meni nočete verjeti, verjemite delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni in jaz v Očetu“ (Jan. 10, 30—38.). Ko mu je sv. Peter rekel: „Ti si Kristus, Sin živega Boga“ (Mat. 16, 16.) in sv. Tomaž: „Moj Gospod in moj Bog!“ (Jan. 20, 28.) je potrdil njune besede in blagoroval sv. Petra, da mu je razodel to Oče nebeški. Kratko pred njegovim trpljenjem in njegovo smrtjo mu je rekel Kajfa, veliki duhovnik: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji? Jezus mu reče: Ti si rekel. Pa povem vam: Posehmal bote videli Sinu človekovega sedeti na desnici moči božje in priti v oblakih neba. Tedaj je veliki duhovnik raztrgal svoja oblačila rekoč: Preklinjal je (Boga); kaj potrebujemo še prič? Oni pa so odgovorili in rekli: Smrti je vreden“ (Mat. 26, 63—66.). Akoravno so Jezusa k smrti obsodili, vender ni preklical svojih besedij, ampak zapečatil je svoje spričevanje z najsramotnejšo in najgrozovitejšo smrtjo.

Da je Jezus Kristus pravi Bog, nam spričuje svetost njegovega življenja, njegovi nauki, čudeži in razna prerokovanja, o katerih bomo pa več slišali v naslednjih krščanskih naukih.

Da je Jezus Kristus pravi Bog, vemo:

3. ker so to učili apostoli.

Apostoli so tri leta občevali z Jezusom, poslušali njegove nauke, videli njegove čudeže, opazovali natančno njegovo življenje, in vsi enoglasno spričujejo, da je Sin božji in pravi Bog. Sv. Janez, ki je na starost spisal svoj evangelij prav zato, da bi proti krivovercem branil božestvo Kristusovo, pravi takoj v začetku svojega evangelija: „V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po nji storjeno in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega“ (Jan. 1, 1—3.). Tukaj naravnost trdi sv. Janez, da je Kristus Bog. Še drugje pa piše: „Vemo, da je Sin božji prišel in nam dal razumnost, da spoznamo pravega Boga in smo v pravem Sinu njegovem. Ta je pravi Bog in večno življenje“ (I. Jan. 5, 20.). Sv. Pavel piše: „Kristus... je čez vse, Bog, hvaljen vekomaj“ (Rimlj. 9, 5.) in: „V njem (v Kristusu) prebiva vsa polnost božestva telesno“ (Kol. 2, 9.). — Apostoli pripisujejo Kristusu božje lastnosti in dela. „V njem je vse ustvarjeno v nebesih in na zemlji, vidno in nevidno“ (Kol. 1, 16.). Apostoli pravijo, da se Kristusu spodobi božje čiščenje. „V imenu Jezusovem naj se pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo“ (Fil. 2, 10.). „In vsi angeli božji naj ga molijo“ (Hebr. 1, 6.). Da so apostoli resnico govorili, potrjeval je Bog z mnogimi čudeži, katere so delali v imenu Jezusovem. Največji čudež pa je, da so apostoli, ki so bili revni, neučeni ribiči, spreobrnil svet, akoravno so jim nasprotovali najmogočnejši vladarji, in akoravno so napovedali vojsko najbolj razširjenim pregreham. V potrjenje, da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog, so umrli razven sv. Janeza vsi apostoli — mučeniške smrti.

Da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog, vemo:

4. ker to vedno uči katoliška cerkev.

Da je katoliška cerkev vedno učila božestvo Jezusa Kristusa se samo ob sebi razume, saj je ta nauk eden poglavitnih naše sv. vere, na katerega se opira premnogo drugih nauk, vsa služba božja, vse naše obljube, sploh vse, kar se tiče našega vzveličanja. Ko je brezbožni Arij začel učiti, da je Kristus sicer večji, kakor vsi angeli in

ljudje, vender pa ni Bog, zbralo se je 318 katoliških škofov v Niceji (l. 325.) ki so Arijev nauk zavrgli in slovesno razglasili, da je Jezus Kristus z Očetom in sv. Duhom vred enega in istega bistva in narave, da je pravi Bog.

Zvršetek.

Jezus Kristus je prišel na svet, „da bi življenje imeli“ (Jan. 10, 10.) in sicer večno življenje. Iz ljubezni do nas je človek postal, iz ljubezni do nas je vse storil, kar je storil. Ali v današnjih časih si mnogi, ki so sami izgubili sv. vero, prizadevajo iztrgati jo iz src tudi drugih ljudij, in zaradi tega tajijo zlasti božestvo Jezusa Kristusa. Mi, dragi kristijani, pa imejmo za trdno resnico, da je Jezus Kristus pravi Bog, saj vemo: „Kdor v Sina veruje, ima večno življenje; kdor je pa Sinu neveren ne bo življenja videl“ (Jan. 3, 36.). Amen.

24. Krščanski nauk.

Sveti evangelist Janez piše o Jezusu Kristusu tako-le: „Na svetu je bil, in svet je po njem storjen, in svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli“ (Jan. 1, 10. 11.). Štiri tisoč let so čakali ljudje na obljubljenega Odrešenika, a ko je prišel, ga po grehu oslepjeni in v svet zamaknjeni, niso spoznali vsi ljudje, in zlasti so ga zavrgli Judje, ker so pričakovali posvetnega odrešenika, ki jih bo rešil tujega jarma in obnovil nekdanj mogočno judovsko kraljestvo, ne pa odrešenika, ki jih bo rešil greha. Mi spoznavamo, da je Jezus Kristus od Boga obljubljeni, tako željno pričakovani Odrešenik, ki nas je greha in pogubljenja odrešil in nam prinesel milost in vzveličanje.

121. Odkod vemo, da je Jezus Kristus obljubljeni Odrešenik?

Da je Jezus Kristus obljubljeni Odrešenik, vemo odtod, ker se je v Jezusu Kristusu izpolnilo vse, kar so o Odrešeniku napovedovali preroki, in naznanjale predpodoabe.

Izraelskemu ljudstvu je Bog pošiljal od časa do časa preroke, razsvetljene može, ki so ljudi opominjali k dobremu

in odvrčali od greha ter napovedovali prihodnje reči, posebno mnogo pa so napovedovali o Odrešeniku. Popisali pa so ga tako natančno, kakor bi bili živeli o njegovem času, in da ga je mogel, ko je prišel Odrešenik sveta, vsakdo spoznati, kdor ni bil popolnoma zaslepljen. Napovedbe o prihodnjem Odrešeniku imenujejo se mesijanske prerokbe. Te prerokbe so zelo stare, zakaj že očak Jakob je govoril o prihodnjem Odrešeniku. Zelo stare so prerokbe, ki se nahajajo v psalmih; preroka Ozej in Joel sta živela kakih 800 let pred Kristusom, in zadnji prerok Malahija je živel okoli leta 450. pred Kristusom.

Predpoda je kaka oseba, reč, dejanje ali dogodek, ki naznanja vsled svoje podobnosti kako drugo osebo, reč, dejanje ali dogodek. Mesijanske predpode so torej tiste osebe, reči, dejanja ali dogodki, ki so naznanjale prihodnjega Odrešenika v njegovem življenju, delovanju, trpljenju in poveličanju.

Vse, kar so preroki napovedovali o Odrešeniku, kar so naznanjale predpode stare zaveze, izpolnilo se je v Jezusu Kristusu. Zato je rekel Jezus sam Judom: „Vi preiskujete pisma, ker menite, da imate v njih večno življenje; in ona so, ki pričujejo o meni“ (Jan. 5, 39.). Svojim učencem pa je dejal: „Glejte! gremo gori v Jeruzalem, in vse se bo dopolnilo, kar je pisano o Sinu človekovem po prerokih“ (Luk. 18, 31.). Da bomo pa spoznali, da se je res v Jezusu Kristusu vse izpolnilo, kar so napovedovali preroki in naznanjale predpode, moramo vedeti:

122. Kaj so preroki napovedovali o Odrešeniku?

Preroki so napovedovali o Odrešeniku:

1. kdaj bo prišel na svet, in kje se bo rodil.

Očak Jakob je na smrtni postelji tako-le prerokoval o Odrešenikovem prihodu: „Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, in vojvoda od njegovega ledja, dokler ne pride, ki ima poslan biti, in njega čakajo narodi“ (I. Mojz. 49, 10.). Po tem prerokovanju bi imel Odrešenik priti takrat, ko judje ne bodo imeli več kralja iz svojega rodu. In res, ko je Jezus

prišel na svet, niso imeli Judje kralja iz svojega rodu, ampak so bili pod rimsko oblastjo, in njihov kralj je bil Herod Idumejec. To prerokovanje se je torej izpolnilo v Jezusu Kristusu. — Prerok Danijel (9, 22—27.) je natančno povedal leto, ko bo Odrešenik sveta očitno nastopil. On je namreč prerokoval, ko so bili Judje v sužnosti, da bo od časa, ko bo dal neki kralj povelje, naj se Jeruzalem in tempel zopet sezida, pa do očitnega nastopa Odrešenikovega preteklo 69 letnih tednov, to je 483 let. Napovedal je, da bo v polovici 70. letnega tedna Odrešenik umorjen, da bo prišlo tuje ljudstvo s svojim vojvodom, ki bo razdejal mesto Jeruzalem, da bo judovsko ljudstvo premagano in razkropljeno, in da se bodo nehale daritve stare zaveze. To prerokovanje se je do pičice izpolnilo v Jezusu Kristusu. Ko je minilo 483 let, odkar je dal perzijanski kralj Artakserks povelje, (II. Erdr. 2.) naj se Jeruzalem in tempel zopet sezida, je Jezus Kristus očitno nastopil, in v polovici 70. letnega tedna, ko je dobra tri leta učil, je bil na križu umorjen. Prišli so Rimljani s svojim vojvodom Titom, so razdejali Jeruzalem in tempel in razkropili Jude, kolikor jih je še ostalo po svetu. Prenehale so tudi daritve stare zaveze.

Prerok Mihej je napovedal, da bo obljubljeni Odrešenik rojen v Betlehemu (5, 2.). Rojstni kraj Jezusov je res Betlehem; zaradi tega pa so rekli veliki duhovniki in pismarji, ko jih je Herod izpraševal, kje bi imel Kristus rojen biti: „V Betlehemu na Judovskem; zakaj tako je pisano po preroku: In ti, Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi; zakaj iz tebe pride vojvoda, kateri bo vladal moje ljudstvo Izrael“ (Mat. 2, 4—6.). — Preroki so napovedali, da bo Odrešenik iz Davidovega rodu, da bo rojen iz Device. Prerok Izaija je rekel: „Glej, devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel“ (to je: Bog z nami) (Iz. 7, 14.). David je prerokoval, da bodo prišli tuji kralji, mu prinesli darov in ga molili, rekoč: „Kralji s Tarsa in otoki mu bodo dajali daril; kralji Arabljanov in s Sabe prinašali darov. In molili ga bodo vsi kralji zemlje; vsi narodi mu bodo služili (Ps. 71, 10. 11.). Ta in še mnoga druga prerokovanja so se natančno izpolnila v Jezusu Kristusu; zakaj iz sv. evangelija vemo, da je Jezus iz Davidovega rodu, da je njegova mati blažena devica Marija, in da so prišli sv. trije kralji iz Jutrove dežele, ga molili in mu darovali zlata, kadila in mire. — Pre-

roka Izaija in Malahija govorita o možu, ki bo pripravljaj pot prihodnjemu Odrešeniku. Prerok Izaija imenuje predhodnika Odrešenikovega „glas vpijočega v puščavi“ (ki kliče): „Pripravite pot Gospodu, ravne naredite v puščavi steze našemu Bogu“ (Iz. 40, 3.) Malahija pravi: „Glej, jaz pošljem svojega angela (poslanca) in bo pripravljaj pot pred mojim obličjem“ (Malah. 3, 1.). Mari se ni to izpolnilo v Jezusu Kristusu? Imel je človeka, ki mu je pripravljaj pot, sv. Janeza Krstnika. — Preroki so napovedali o Odrešeniku:

2. da bo čudeže delal, trpel in umrl.

Pri preroku Izaiju beremo to-le: „Recite malosrčnim: Utolažite se in nikar se ne bojte: glejte, vaš Bog bo pripravil maščevanje s povračilom: Bog sam bo prišel in vas bo rešil. Tedaj se bodo slepi očmi odprle, in ušesa gluhih bodo odmašena; tedaj bo kruljevi skakal, kakor jelen, in jezik mutastih bo razrešen“ (Iz. 35, 4—6.). Vse te čudeže in še druge je delal Jezus vpričo izraelskega ljudstva, in zato je tudi rekel dvema učencema, katera je poslal sv. Janez Krstnik ga vprašat: „Si ti, kateri ima priti, ali drugega čakamo?“ tako-le: „Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in videla: Slepí spregledujejo, hromi hodijo, gobovi se očiščujejo, gluhi spreslišujejo, mrtvi vstajajo in ubogim se evangeliój oznanjuje“ (Mat. 11, 45.).

Trpljenje in smrt Odrešenikovo so preroki tako natančno popisali, kakor bi bili gledali njegovo trpljenje. Prerok Izaija pravi: „Darovan je, ker je sam hotel in ne odpre svojih ust; kakor ovca je poslan v zaklanje, in kakor jagnje, ki molči pred njim, ki ga striže, in ne odpre svojih ust“ (Iz. 53, 7.). „Svoje telo sem dal njim, ki so me bñli, in svoja lica njim, ki so pulili (brado); svojega obličja nisem obrnil od njih, ki so me zasramovali in zapljevali“ (Iz. 50, 6.). Trpljenje Odrešenikovo na križu popisuje kraljevi prerok David s temi besedami: „Bog, moj Bog! ozri se na me; zakaj si me zapustil? ... Jaz pa sem črv in ne človek, zasramovanje ljudij in izvržek izmed ljudstva. Vsi, ki me vidijo, me zasmehujejo; z ustnicami gibljejo in z glavo majejo: V Gospoda je zaupal, naj ga reši; otmé naj ga, ker ga ljubi... Kakor voda sem razbit (vse moje moči so me zapustile); in vse moje kosti so se razklenile... Moja moč se je usušila, kakor črepinja, in moj jezik tiči na mojem nebu...“

Moja oblačila so si razdelili in za mojo suknjo so vladjali“ (Ps. 21, 1—9.). „Dajejo mi žolča v jed in v moji žeji me napajajo s kisom“ (Ps. 68, 22.). Kralj David je živel tisoč let pred Kristusom, a tako natančno je popisal trpljenje njegovo, kakor bi bil sam pričujoč pri njegovi smrti; zakaj prav tako je trpel Jezus Kristus. — Prerok Amos je napovedal, da bo ob smrti Odrešenikovi solnce otemnelo. „Tisti dan, govori Gospod, bo solnce opoldne zašlo in temno bom naredil zemljo ob belem dnevu“ (Am. 8, 9.). Pri Jezusovi smrti je resnično solnce opoldne otemnelo in je bila tema po vsej zemlji tri ure, kakor nam sporoča sv. evangelij in paganski zgodovinarji. — Preroki so napovedovali dalje o Odrešeniku:

3. da bo od mrtvih vstal in v nebesa šel.

Kralj David govori o vstajenju Odrešenikovem: „Ne boš pustil moje duše v peklu in tudi ne boš pripustil svojemu svetemu videti trohnobe“ (Ps. 15, 10.). Najstarejši razlagavci sv. pisma obračajo to prerokovanje na Jezusa Kristusa, katerega duša ni ostala v predpeklju, kakor duše onih pobožnih, ki so pred njim umrli; katerega truplo ni strohnelo v grobu, ker je tretji dan vstal od mrtvih. O grobu Vzveličarjevem pravi prerok: „Njega bodo narodi molili, in njegov grob bo častitljiv“ (Iz. 11, 10.). Jezus je bil častitljivo pokopan v nov v skalo vsekani grob, kamor še nihče ni bil položen. Njegov grob je še sedaj v visoki časti in leto na leto gre obilo romarjev v sv. deželo molit na grob Jezusa Kristusa.

O vnebohodu Vzveličarjevem pravi kralj David: „Greš na višavo, vzameš seboj vjete“ (Ps. 67, 19.). Sv. Pavel sam razlaga te besede o vnebohodu Kristusovem, kateri je seboj vzel tiste, ki so bili vjeti v predpeklju“ (Efež. 4, 8.). — Preroki so napovedovali o Odrešeniku:

4. da bo ustanovil sveto cerkev, katera nikdar ne bo prenehala.

Prerok Izaija govori o Odrešenikovem kraljestvu: „Njegovo kraljestvo se bo razširjalo in miru ne bo konec; na Davidovem sedežu in v njegovem kraljestvu bo sedel, da ga utrjuje in podpira s sodbo in pravico od zdaj na vekomaj“

(Iz. 9, 7.). Lepo govori o sv. cerkvi prerok Danijel: „Tiste dni ... bo nebeški Bog obudil kraljestvo, katero ne bo razdejanano na vekomaj“ (Dan. 2, 44.) in drugje pravi isti prerok: „On (Bog) pa mu je dal oblast in čast in kraljestvo; in vsa ljudstva, rodovi in jeziki mu bodo služili, njegova oblast je večna oblast, ki ne bo vzeta; in njegovo kraljestvo ne bo razdejanano“ (Dan. 7, 14.). Kralj David napoveduje, kako se bo Mesijevo kraljestvo povsod razširjalo. „In bo gospodoval od morja do morja, in od reke do pokrajin zemlje... In molili ga bodo vsi kralji zemlje, vsi narodi mu bodo služili“ (Ps. 71, 8. 11.). Kdo more dvomiti, da so se ta prerokovanja izpolnila v Kristusovi cerkvi, katera je razširjena po vseh delih sveta in se še vedno razširja, dasiravno so jo preganjali, grozovito preganjali, od njenega početka sem, do današnjega dne? Narodi so prišli in prešli, cerkev je stala pri njihovi zibeli in njihovem grobu; ona ni prešla. Novi rodovi so prišli, novi časi so napočili; vse je prešlo, cerkev še stoji. Kolikokrat so si domišljevali njeni sovražniki, da je ugonobljena, da kmalu izgine s površja zemlje, a vselej je kakor prerojena zopet vstala.

Ta in še mnogotera druga prerokovanja o prihodnjem Odrešeniku se v nobenem drugem niso izpolnila, kakor v Jezusu Kristusu, zato pa tudi po pravici sklepamo, da je on obljubljeni Odrešenik.

Tudi to, kar so naznanjale predpodebe o Odrešeniku, izpolnilo se je v Jezusu Kristusu.

123. Katere so najimenitnejše predpodebe Odrešenika?

Najimenitnejše predpodebe Odrešenika so: Abel, Melhizedek in Izak, egiptovski Jožef in Jona; velikonočno jagnje in bronasta kača.

Pravičnega Abela je ubil njegov brat Kajn iz sovraštva in nevoščljivosti. On je torej predpodeba Jezusa Kristusa, katerega so Judje, njegovi bratje po rodu, iz sovraštva in nevoščljivosti umorili. Na polji je pretil Kajn Abelovo kri: zunaj mesta trpel je Kristus in umrl. Abelova kri vpije v nebo za maščevanje, Kristusova kri za odpuščenje, a Judje sami so rekli: „Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke.“ Kakor begun, ki se potika v daljnih krajih, bival

je Kajn v deželi prognanstva: med vse narode razkropljeni potikajo se Judje, morilci Sina božjega, po svetu.

Predpodoba Kristusovega duhovstva je bil Melhizedek. Melhizedek pomeni: kralj pravičnosti, Kristus je pravičnost sama. Melhizedek je bil kralj Salema, to je: miru; Kristusa imenujejo preroki „kralja miru“. Melhizedek je bil ob enem duhovnik Najvišjega in je daroval Bogu kruh in vino, tako je tudi Kristus, najvišji duhovnik, pri zadnji večerji daroval in še vedno daruje pri sv. maši po mašnikovih rokah pod podobama kruha in vina svoje telo in svojo kri nebeškemu Očetu.

Izak, edini „sin obljube“ očaka Abrahama, je moral sam nesti drva na goro Morijo, na katerih je imel zgoreti kot žgavni dar; on je torej predpodoba Jezusa Kristusa tolikokrat obljubljenega, edinorojenega Sina božjega, kateri je moral sam nesti na goro Kalvarijo les križa, na katerem je bil za nas darovan.

Prelepa podoba Jezusova je egiptovski Jožef. Njega so bratje, ker je bil očetov ljubljeneč, nedolžen in pravičen, zavidali, sovražili, prodali za 20 srebrnikov in izročili paganom; Judje so nedolžnega in pravičnega Jezusa, ljubljenega Sina božjega, zavidali, sovražili, za 30 srebrnjakov prodali in izročili nevernikom, da so ga križali. Jožef je bil večkrat skušan, ali je premagal skušnjavo, tudi Jezus je bil trikrat skušan, pa je skušnjavca odpodil. Nedolžni Jožef je bil v ječi med dvema hudodelnikoma, velikim točajem in velikim pekom, od katerih je bil prvi pomiloščen, drugi umorjen; Jezus je bil križan med dvema razbojnikoma, od katerih je bil desni rešen, levi pogubljen. Jožef je bil povišan in je rešil svoje brate in mnogo drugih ljudij časne smrti, tudi Jezus, ki je rešil človeški rod večne smrti, je bil povišan na desnico božjo.

Predpodoba Kristusovega vstajenja je prerok Jona. Da bi se drugi rešili potopa, vrgli so Jona v morje, in vihar se je poglel; da bi mi bili rešeni večnega pogina, bil je Jezus v smrt izdan. Jona je bil tri dni v ribjem trebuhu, pa je zopet živ in zdrav prišel iz njega, Kristus je bil tri dni v krilu zemlje, pa je tretji dan neumrljiv in častitljiv vstal iz groba. Zato tudi Kristus sam imenuje Jona svojo predpodobo rekoč: „Kakor je bil Jona v trebuhu morskega soma tri dni in tri noči, ravno tako bo Sin človekov v srcu zemlje tri dni in tri noči“ (Mat. 12, 40.).

Predpodoba Kristusove smrti je velikonočno jagnje. Velikonočno jagnje je moralo biti brez madeža, je moralo biti zaklano, kosti pa se mu niso smele streti. In brez-madežni Kristus? Tudi on je bil zaklan na lesu sv. križa, a kosti mu niso strli, „da bi se pismo dopolnilo: Nobene kosti mu ne strite“ (Jan. 19, 36.). Po krvi velikonočnega jagnjeta, s katero so morali Izraelci v Egiptu namazati podboje duri, bili so rešeni časne smrti po morilnem angelu, kri Kristusova pa nas reši večne smrti.

Bronasta kača je predpodoba rešilne smrti Kristusove na križu. Izraelci so v puščavi godrnjali zoper Boga, in Bog je poslal med nje strupene kače, katere so jih veliko pičile in so umrli. Ker pa so se kesali svoje pregrehe, je Mojzes na povelje božje naredil bronasto kačo in jo obesil na kol. Vsak Izraelec, ki je bil pičen od strupene kače, pa se je zaupljivo in skesano ozrl na bronasto kačo, je ozdravil. Kristus je bil razpet na križ, in on nas ozdravi smrtnih ran, katere zadá naši duši kača peklenska s tem, da nas v greh zapelje. Zato govori Kristus: „Kakor je Mojzes povišal kačo v puščavi, tako mora povišan biti Sin človekov, da kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje“ (Jan. 3, 14. 15.).

To so najimenitnejše predpodobe Odrešenikove. Imamo pa še druge predpodobe, kakor postavim: barka Noetova predpodoba svete cerkve, prehod skozi rudeče morje predpodoba sv. krsta, mana v puščavi predpodoba sv. Rešnjega Telesa i. t. d. Vse, kar so predpodobe naznanjale o Odrešeniku, izpolnilo se je v Jezusu Kristusu; zato pa bi ga bili Judje, ko bi bili hoteli, lahko spoznali kot Odrešenika sveta, kakor ga spoznamo mi.

Z v r š e t e k.

Dragi krščanski poslušalci! „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da, kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje“ (Jan. 3, 16.). Obžalovanja vredni so Judje, ker niso hoteli spoznati Jezusa Kristusa za obljubljenega Odrešenika, katerega so že tako dolgo in tako željno pričakovali, v katerem se je vse izpolnilo, kar so napovedovali o Odrešeniku preroki in naznanjale predpodobe; zakaj Bog jih je zaradi tega zavrzel. Koliko srečnejši smo mi, ker spoznavamo Jezusa Kristusa

za obljubljenega Odrešenika in smo prepričani, „da nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mi mogli vzveličani biti“ (Dej. ap. 4, 12.). Skrbimo le, ako nočemo zavrženi biti, da ne bomo le vero v Jezusa Kristusa imeli, ampak tudi po njej živeli. Amen.

25. Krščanski nauk.

V drugem členu apostolske vere smo spoznali ime našega Odrešenika, ime Jezus Kristus, in njegov pomen, slišali smo, da je Jezus Kristus pravi Bog, ker ima z Očetom in sv. Duhom vred eno in isto nerazdeljivo bistvo in naravo, slišali smo, da je on od Boga obljubljeni Odrešenik, ker se je v njem izpolnilo vse, kar so o Odrešeniku napovedovali preroki in naznanjale predpodobe, učili smo se, da je Jezus Kristus naš Gospod, ker je Bog in mu je torej dana vsa oblast v nebesih in na zemlji (Mat. 28, 20.), in ker nas je odkupil iz sužnosti hudobnega duha za drago ceno svoje krvi. O Jezusu Kristusu pa ne govori samo drugi člen apostolske vere, ampak še več členov. Danes pričnemo premišljevati:

Tretji člen apostolske vere.

124. Kako se glasi tretji člen apostolske vere?

Tretji člen apostolske vere se glasi: „Kateri je bil spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device.“

V drugem členu premišljevali smo Jezusa Kristusa kot Boga, po njegovi božji naravi, v tretjem členu pa bomo premišljevali natančneje njegovo včlovečenje, njegovo rojstvo, njegovo mladost, premišljevali in spoznavali ga bomo kot učenika božjih nauk, katere spričuje s čudeži in prerokbami.

125. Kaj nas uči tretji člen apostolske vere?

Tretji člen apostolske vere nas uči, kako se je Sin božji včlovečil.

Sv. Janez piše v začetku svojega evangelija: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda“ (Jan. 1, 1.). S temi besedami nam pové, da je Sin božji, ki se imenuje v sv. pismu večkrat Beseda, pravi Bog. Sv. Janez pa še pristavi: „In Beseda je meso postala in je med nami prebivala“ (Jan. 1, 14.) ter nam s tem dá na znanje, da se je Sin božji včlovečil, da si je v času privzel človeško naravo, to je dušo in telo. Vse to se vam je razložilo že v drugem členu apostolske vere. Nismo pa še slišali, kako se je zgodilo včlovečenje Sina božjega. Zato pa nam tretji člen pové, nas uči:

126. Kako se je včlovečil Sin božji?

Sin božji se je včlovečil tako, da je čudežno, z močjo svetega Duha, si privzel človeško naravo.

Ko se je približal čas, katerega je odločil večni Oče, da odreši rod človeški, tisti čas, ki so ga vsi pravičniki željno pričakovali, in preroki natančno napovedali, živela je v mestecu Nazaretu Marija, devica iz rodu kralja Davida. Zaročena je bila z ubogim tesarjem Jožefom. Ona ni imela posvetnega blaga, ali imela je toliko več bogaboječnosti in svetosti. Hrepenela je, kakor drugi pobožni, polna zaupanja po božjem Odrešeniku. Nekega dne, ko je Marija, kakor se sploh misli, prav goreče molila v svoji hišici v Nazaretu, stopil je k njej poslanec božji naznaniti ji, da je ona tista izvoljena devica, ki ima postati mati Odrešenikova. Sv. Luka nam to oznanjenje popisuje: „Angel Gabrijel je bil od Boga poslan v mesto Galileje, ki mu je ime Nazaret, k devici, zaročeni možu, kateremu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove, in devici je bilo ime Marija. In angel je prišel k njej in je rekel: Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami! Ko je pa to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem in je mislila, kakšno bi bilo to pozdravljenje. In angel ji je rekel: Ne boj se, Marija! ker milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila

Sina, in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan, in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega Očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca. Marija pa je rekla angelu: Kako se bo to zgodilo, ker ne spoznam moža? In angel je odgovoril in ji rekel: Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zavoljo tega bo Sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.“ Ko je Marija od nadangela zvedela, da bo ostala devica tudi potem, ko bo postala mati, privolila je v to, za kar jo je Bog izbral, in je rekla: „Glej! dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi“ (Luk. 1, 26—38.). V tistem hipu, ko je Marija te besede izgovorila, spočela je po moči sv. Duha Sina božjega, zaradi česar pravi tretji člen: „Kateri je bil spočet od sv. Duha.“ To spočetje je bilo celo drugačno kakor pri drugih ljudeh, to spočetje je bilo čudežno; ono je za nas velika, nerazumljiva skrivnost, ki se imenuje skrivnost včlovečenja Sina božjega. Da si je Sin božji z močjo sv. Duha privzel človeško naravo, povedó nam te-le besede: „Sv. Duh bo prišel v te (Marija), in moč Najvišjega te bo obsenčila.“ Dasiravno pa si je Sin božji z močjo svetega Duha privzel človeško naravo, ne smemo misliti, da je sv. Duh oče Jezusa Kristusa, zakaj spočetje Sina božjega se je zgodilo — kakor že rečeno — celo drugače kakor pri drugih ljudeh, pripisuje pa se sv. Duhu, ker je on Duh ljubezni, včlovečenje Sina božjega pa je največje delo božje ljubezni.

V spomin skrivnosti včlovečenja Sina božjega postavila je sv. cerkev poseben praznik, imenovan praznik Marijinega oznanjenja 25. marca. Te skrivnosti spominja nas tudi „angelovo češčenje“, katero moramo vsaki dan zjutraj, opoldne in zvečer pobožno moliti, pa tudi prva skrivnost veselega dela sv. rožnega venca: „Katerega si Devica od sv. Duha spočela.“ Spominjajmo se radi in hvaležno te skrivnosti, posebno še z molitvijo angelovega češčenja.

127. Koga ima Jezus Kristus kot človek za mater?

Jezus Kristus ima kot človek blaženo Devico Marijo za mater.

Kot Bog je Jezus Kristus rojen od svojega Očeta od vekomaj, kot Bog torej nima matere, pač pa ima očeta. Kot

človek ima blaženo Devico Marijo za mater, ker si je iz najčistejšega telesa Marijinega privzel svojo človeško naravo. Ne bil bi Sin človekov, kakor se sam večkrat imenuje v sv. evangeliju, ne bil bi Sin Davidov po svoji človeški naravi, ko bi ne bil prejel svoje človeške narave iz Marije, ki je bila iz rodu Davidovega. Da bo prejel svojo človeško naravo iz Marije, napovedal je že prerok Izaija, rekoč: „Glej, devica bo spočela in Sina rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel“ (Iz. 7, 14.). Isto je naznanil nadangel Gabrijel, ko je rekel Mariji: „Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus“ (Luk. 1, 31. 32.). Sv. Pavel pa je rekel: „Kadar je pa prišlo spolnjenje časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene“ (Gal. 4, 4.). Ako pa je Marija rodila Jezusa, je gotovo on njen pravi Sin po svoji človeški naravi, Marija pa je njegova prava mati.

128. Zakaj se imenuje Marija „Mati božja“?

Marija se imenuje „Mati božja“, ker je rodila Jezusa Kristusa, ki je Bog in človek skupaj.

Marija je sicer Jezusa Kristusa rodila po njegovi človeški naravi, vendar pa se po pravici imenuje „Mati božja“, ker je Jezus Kristus Bog in človek skupaj v eni božji osebi. Namesto Mati božja pravimo tudi božja porodnica. Da je Marija Mati božja, porodnica božja, nas jasno uči sv. pismo. Nadangel Gabrijel je rekel Mariji, kakor smo že poprej slišali: „Rodila boš Sina in imenuj njegovo ime Jezus. On bo velik in Sin Najvišjega imenovan“, potem je še pristavil: „Sveto, katero bo rojeno iz tebe, bo imenovano Sin božji“ (Luk. 1, 31. 35.). Tukaj se On, katerega bo Marija spočela in rodila, razločno imenuje Sin Najvišjega, Sin božji, pravi Bog. Ako pa je Marija spočela in rodila Njega, ki je pravi Bog, je tudi v resnici Mati, porodnica božja. Prav tako uči sv. Pavel, če piše: „Kadar je pa prišlo spolnjenje časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene“ (Gal. 4, 4.). Ako je pa Sin božji rojen iz žene, iz Marije, je gotovo tudi Mati božja. Kot Mater božjo je pozdravila Marijo njena teta Elizabeta, ki je vprašala: „Od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni“ (Luk. 1, 43.).

Sv. cerkveni učniki učijo enoglasno, da je Marija Mati božja. Sv. Ciril vpraša: „Ako je naš Gospod Jezus Kristus Bog, kako bi ne bila sv. Devica, ki ga je rodila, božja porodnica?“ Sv. Gregor Nacijančenski pravi: „Kdor ne veruje, da je Marija božja porodnica, je izključen iz kraljestva božjega.“ Tako globoko je bila vera, da je Marija Mati božja, vkoreninjena pri prvih kristijanih, da se je vse zavzelo, ko je začel brezbožni carigrajski patrijarh Nestorij trditi, da se Marija ne sme imenovati Mati ali porodnica božja, ampak samo mati Kristusova. Nihče ni hotel več poslušati njegovih pridig, vsakdo se ga je izogibal in ga imel za krivoverca. Okoli 200 škofov zbralo se je v mestu Efezu, ki so Nestorijevo trditev zavrgli in izobčili vsakega iz cerkve, ki ne spozna, „da je Marija Mati Božja“. Ko je ljudstvo, ki je bilo ves dan zbrano okoli hiše, kjer so zborovali škofje, slišalo, da je Nestorijev nauk zavržen, Marija pa slovesno razglašena za Mater božjo, je veselja vriskalo: „Sovražnik častite Device je vržen na tla; živela častita, velika, veličastna božja porodnica!“

„Kakor je umna duša in meso eden človek; tako je Bog in človek eden Kristus“, pravi Atanazijeva veroizpoved. Mater imenuje vsakdo tisto, od katere je prejel telo. Druge matere, dasiravno ne dajo otroku duše, ker jo Bog naravnost ustvari, se ne imenujejo matere samo telesa, ampak celega človeka, ki je iz neumrjoče duše in iz telesa. Sin božji, pravi Bog, je prejel svoje človeško telo iz Marije, je torej ona Mati božja, božja porodnica; ne samo Mati njegovega telesa, ampak mati celega Kristusa, ki je Bog in človek skupaj, kakor so druge matere, matere celega človeka. To izprevidi naša pamet.

Kako velika je čast Marije Device, ker je Mati božja! „Bog bi bil lahko ustvaril večji svet, večja nebesa“, pravi sv. Bonaventura, „ali večje, častitljivejše matere, kakor je Mati božja, ni mogel ustvariti“. Marija zato presega po svoji časti vse angele in svetnike; zakaj ti so samo prijatelji, služabniki božji, Marija pa je Mati božja. Koliko mora potemtakem biti naše spoštovanje, naše zaupanje do blažene Device Marije! Ako že priprošnje angelov in svetnikov premorejo mnogo pri Bogu, ker so prijatelji in služabniki božji, koliko več bo še le premogla priprošnja Matere božje! Ker je Jezus Kristus Marijin Sin s tem, da se je včlovečil, postal ob enem naš brat, zato je Marija tudi naša

mati, mi pa njeni otroci. Ljubimo zato Marijo kot svojo mater, spoštujemo jo, priporočajmo se nji, posnemajmo njen vzgled, da ji postanemo podobni; zakaj drugače bi se nam utegnilo zgoditi, kakor nekemu človeku, ki jo je sicer častil in se ji priporočal, poleg tega pa pregrešno živel. „Pokaži“, tako je molil grešnik, „da si moja mati.“ Marija pa mu je odgovorila: „Pokaži poprej, da si moj otrok.“

129. Zakaj se imenuje Marija „blažena Devica“?

Marija se imenuje „blažena Devica“, ker je ostala vedno devica in jo moramo postaviti nad vse device.

Čeprav je Marija postala mati, vendar svojega devištva ni izgubila ne pred rojstvom, ne ob rojstvu, ne po rojstvu Jezusa Kristusa, ampak je ostala vedno devica. Da bo Marija ostala devica, akoravno bo spočela in rodila, je napovedal prerok Izaija že pred več kakor 700 leti. „Glej, devica bo spočela in Sina rodila“ (Iz. 7, 14.). Na te prerokove besede se sklicuje tudi sv. evangelist Matevž, ko piše: „Kristusovo rojstvo pa je tako bilo: Ko je bila njegova mati Marija Jožefu zaročena, se je, preden sta vkup prišla, znašla noseča od svetega Duha. Jožef pa, njen mož, ker je bil pravičen, in je ni hotel razglasiti, jo je hotel skrivaj zapustiti. Kadar je pa to mislil, glej! se mu je angel Gospodov v spanji prikazal, rekoč: Jožef, Davidov sin! ne boj se (k sebi) vzeti Marije, svoje žene; zakaj, kar je v nji rojeno, je od svetega Duha. Rodila pa bo sina, in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov. To se je pa vse zgodilo, da se je dopolnilo, kar je bilo rečeno od Gospoda po preroku, kateri pravi: Glej! devica bo spočela in rodila sina“ (Mat. 1, 18—23.). Marija je ostala devica, ko je spočela Jezusa, ker je spočela na čudežni način, tako, da njeno devištvo ni nič trpelo. Zato je Marija vprašala, ko ji je angel oznanil, da bo postala Mati božja: „Kako se bo to zgodilo, ker ne spoznam moža“, ali z drugimi besedami: Ker hočem devica ostati? Še le potem, ko je angel rekel, da bo prišel v njo sv. Duh in bo z njegovo močjo spočela, je privolila postati Mati božja (Luk. 1, 37, 38.). Da je Marija ostala devica ob rojstvu Jezusa Kristusa raz-

ločno učijo tudi sv. očetje. Tako pravi sv. Avguštín: „Kakor solnčni žarki prešinejo steklo in ga vendar ne zdrobijo in celo nič ne pokvarijo, tako je bil Kristus, solnce pravice, rojen od Marije, ne da bi poškodoval njeno devištvo.“ Marija je tudi po rojstvu Jezusa Kristusa vedno ostala devica, kar nas sv. cerkev neprenehoma uči. „Se tudi ne dá misliti“, pravi sv. Ambrozij, „da bi ona, ki je v svojem telesu rodila Boga, pozneje sprejela v to svetišče po izvirnem grehu omadežanega človeka.“

Nobena žena, ne poprej ne poznej, ni prejela od Boga te milosti, da bi bila ob enem mati in devica, kakor Marija. Po pravici jo je torej imenoval nadangel Gabrijel in njena teta Elizabeta „blaženo med ženami“, najsrečnejšo med ženami, in Marija sama je dejala: „Odslej me bodo blagrovati vsi narodi“ (Luk. 1, 48.). Da, tudi mi jo moramo zaradi te prednosti, katero ima Marija pred vsemi ženami, slaviti, blagrovati bolj, kakor vse druge žene, vse druge device.

Marija bi raji ne bila postala Mati božja, kakor pa, da bi izgubila svoje devištvo, menijo cerkveni učenci. Vzemite si za vzgled Marijo, krščanski mladeniči in dekleta, in bežite pred vsem, kar bi utegnilo kakorkoli oskruniti vašo čistost. Ljubite samoto, kakor Marija, in čujte, skrbno čujte nad svojimi mislimi, željami, besedami in dejanji.

130. Ali ima Jezus Kristus kot človek očeta?

Jezus Kristus kot človek nima očeta, Jožef, ženin Marijin, je bil samo rednik Jezusa Kristusa.

Jezus Kristus je Bog in človek skupaj v eni božji osebi. Če premišljujemo Jezusa Kristusa kot Boga, je imel očeta, in sicer Boga nebeškega Očeta, kakor se bere v bukvah psalmov, kjer pravi psalmist o osebi Vzveličarjevi: „Gospod mi je rekel: Moj Sin si ti, danes sem te rodil“ (Ps. 2, 7.), kot človek pa nima Jezus Kristus očeta, ker si je privzel svojo človeško naravo le iz Marije z močjo svetega Duha. Judje, ki niso poznali skrivnosti včlovečenja Sina božjega, so imeli sicer Jožefa za Jezusovega očeta, (Luk. 3, 23.) ali on je bil kot mož Marijin samo rednik ali krušni oče Jezusa Kristusa. Čeprav je bil sv. Jožef samo rednik Jezusa Kristusa,

je vender njegova čast zeló velika. Že to je bila za svetega Jožefa velika čast, da je bil mož Marije, Matere božje; še večja čast pa je bila, da je bil oskrbnik in rednik božjega deteta. Kakor čast, tako je tudi moč sv. Jožefa zeló velika. Kako bi mogel Jezus odreči sv. Jožefu kako prošnjo, ko je vender, četudi sam reven in preprost tesar, po očetovsko skrbel za Jezusa in njegovo mater? Jezus je bil sv. Jožefu na zemlji pokoren, ne bo li tudi zdaj v nebesih rad storil, ako ga sv. Jožef kaj prosi? Sv. Terezija, goreča častilka sv. Jožefa, naravnost pravi: „Ne spominjam se, da bi bila kedaj kaj prosila sv. Jožefa, pa bi ne bila prejela.“ Da bi sv. Jožefa pobožno častili in se priporočali njegovi mogočni priprošnji, postavila je sv. cerkev poseben praznik na čast sv. Jožefu, ki se obhaja 19. sušca, ter ga izbrala za variha sv. katoliške cerkve, da bi jo s svojo priprošnjo v nebesih prav tako varoval, kakor je varoval na zemlji Jezusa Kristusa. Sv. Jožef se časti kot poseben pomočnik v časnih potrebah, ker je skrbel za časne potrebe Jezusove in Marijine; časti se kot poseben priprošnik ob smrtni uri, ker je umrl srečne smrti v naročji Jezusovem in Marijinem. On je prelep vzgled vsem gospodarjem in krščanskim očetom.

Z v r š e t e k.

Jezus Kristus si je prevzel človeško naravo, čudežno, z močjo sv. Duha, iz Marije preblašene Device, ki se po pravici imenuje Mati božja, ker je njen Sin Bog in človek skupaj. Marija se imenuje blažena Devica, ker je ostala vedno devica ob spočetji, ob rojstvu in po rojstvu Jezusa Kristusa. Božje rojstvo Jezusa Kristusa od Boga Očeta in njegovo včlovečenje v času iz blažene Device Marije je za nas velika, nerazumljiva skrivnost, katero pa moramo trdno verovati. Castimo blaženo Devico Marijo nad vse druge device, ker jo je Bog izvolil med vsemi ženami za mater svojemu Sinu, in priporočajmo se njeni priprošnji; častimo pa tudi sv. Jožefa, deviškega ženina blažene Device Marije in rednika Jezusovega, in prosimo ga, da nam izprosi srečno smrt, kakor je on srečno umrl v naročji Jezusovem in Marijinem. Amen.

26. Krščanski nauk.

Ko je nadangel Gabrijel Mariji oznanil, da bo postala Mati božja, ji je ob enem tudi rekel: „Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sina v svoji starosti, in ta mesec je že šesti tiste, ki je imenovana nerodovitna. Ker pri Bogu ni nemo-goča nobena reč“ (Luk. 1, 36.). Marija, čeprav je ljubila tiho samoto, se je vender jaderno vzdignila in šla v gore obiskat svojo teto Elizabeto, da bi jej srečo voščila in ji, kakor se sploh misli, ponižno in ljubeznivo stregla. Po trimesečnem bivanju v hiši svoje tete Elizabete vrnila se je v Nazaret. Vender Jezusa Kristusa ni porodila v Nazaretu, ker je že zdavnej prerok Mihej napovedal drug rojsten kraj Odrešenika sveta.

131. Kje je bil Jezus Kristus rojen?

Jezus Kristus je bil rojen v Betlehemu v hlevu.

Rimski cesar Avgust je zapovedal, naj se popiše vsa dežela. Vsak je moral iti tja, kamor je pripadal po svojem rodu. Marija in Jožef sta bila iz rodu Davidovega, kateri je prebival v Betlehemu, in zato sta se morala napotiti iz Nazareta v tri do štiri dni hoda oddaljeni Betlehem. Njuna prva skrb je najbrž bila, da bi si dobila v Betlehemu pre-nočišče, zakaj za Marijo „so se dopolnili dnevi, da bi po-rodila“ (Luk. 2, 6). „Pač sta potrkala na marsikatera vrata in prosila, da bi ju sprejeli, ali za nju ni bilo prostora v hiši“ (Luk. 2, 7.). Marija in Jožef sta zato šla ven iz mesta in sta našla zapuščen hlev, kjer sta potem prenočila, in kjer je bil rojen naš Vzveličar Jezus Kristus. „In je porodila svojega prvorojenega Sina in ga je v plenice povila in po-ložila v jasli“, piše sv. Luka (2, 7.). Jezus bi bil že ob svojem rojstvu lahko rekel, kar je rekel pozneje: „Lisice imajo jame, in ptice neba gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi položil glavo“ (Mat. 8, 20.).

Jezus Kristus, drugi božji Adam, bi bil lahko prišel na svet kot popoln mož, kakor prvi Adam, vender tega ni hotel, ampak je prišel na svet kot slabo, revno dete, da bi postal nam enak. Sv. Pavel piše: „On je moral v vseh rečeh

svojim bratom enak biti, da bi bil usmiljen in zvest velik duhovnik pri Bogu, da bi zadobil ljudstvu odpuščenje grehov“ (Hebr. 2, 17.). Ker je torej Kristus hotel nam v vseh rečeh enak biti razven greha, zato se je rodil kakor drugi ljudje, kot otrok; zavili so ga v plenice, kakor druge otroke, on je jokal, on je svoje nezmožne rokice stegoval po materi, kakor drugi otroci. — Človeški rod je bil popačen po grehu, treba ga je bilo popraviti, poboljšati z drugačnim, svetim življenjem. To pa se ni moglo zgoditi le z nauki, le z besedami; zakaj svet hoče ineti vzgledov, ki nam to, kar se z besedami uči, jasno stavijo pred oči. Jezus je torej človek postal in preživel detinsko, mladeniško in moško dobo, torej vse dobe človeškega življenja, da bi ne bil samo naš učitelj, ampak tudi naša predpoda, kateri bi naj skušali postati jednaki. „Glej, pričo ljudstvom sem ga dal“, govori prerok Izaija, „vojvoda in učenika narodom“ (Iz. 55, 4.). Kakor je Bog pokazal Mojzesu podobo, po kateri naj napravi sv. šotor, tako je poslal svojega Sina v podobi grešnega človeka, da bi učil vse ljudi, otroke, mladino in odrasle, sveto živeti z besedo in vzgledom. Ker je torej Jezusovo življenje živa podoba njegovega nauka, se tudi lahko vsigdar oziramo na to podobo in jej jednaki postati skušamo.

Jezus Kristus bi bil lahko prišel na svet v kraljevi palači, saj je bil kralj sveta, kralj vseh kraljev, vendar se je rodil v največji revščini in zapuščenosti, da bi nam koj ob svojem prihodu na zemljo pokazal, da nas ne more rešiti posvetno bogastvo, posvetna čast in posvetno veselje, saj je vse to vir novih grehov, novih posvetnih skrbij, saj vse to človeka ne vodi k ljubezni božji, ampak od nje odvrča, ampak ponižanje, zatajevanje samega sebe, trpljenje. Hočemo biti njegovi pravi nasledovalci, ga moramo prav v teh čednostih posnemati. — V revščini se je rodil, da bi koj v začetku svojega življenja pokazal se kot Odrešenika, da bi pokazal, da je prišel za nas trpet, za naše grehe zadoščevat. Jaslice so njegova postelj, plenice njegova odeja, sapa živalij njegova toplota v mrzlejš zimskejš noči; v jaslicah prelival je zavoljo nas solze, na križu kri.

Že v jaslicah nam kaže torej Jezus Kristus svojo ljubezen, že v jaslicah nas uči, že v jaslicah za nas trpi. „Ljubimo dete“, opominja nas sv. Frančišek Asiški, „katero nam je dalo toliko dokazov svoje ljubezni, da bi si pridobilo naša srca; ljubimo je, skazujmo mu ljubezen za ljubezen,

brezmejno ljubezen za njegovo neskončno ljubezen.“ Častimo tudi božje dete Jezusa, posebno na Božič, ko praznujemo spomin njegovega rojstva, saj je to dete tudi pravi Bog.

Ako se rodi kakemu kralju ali cesarju sin, se njegovo rojstvo slovesno oznaní podložnikom in sosednim vladarjem. Tudi rojstvo Jezusa Kristusa, Sina nebeškega kralja, se je oznanilo.

132. Kdo je oznanil rojstvo Jezusa Kristusa?

Rojstvo Jezusa Kristusa so oznanili:

1. angeli pastirjem.

Ne daleč od tam, kjer je bil Jezus Kristus rojen, so ubogi pastirji čuli pri svojih čedah. „In glej! angel Gospodov je stal pri njih, in svetloba božja jih je obsvetila, in so se silno bali. In angel jim je rekel: Ne bojte se; zakaj glejte! oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Vzveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. In to vam bodi znamenje: Našli boste dete v plenice povito in v jasli položeno. In zdajci jih je bilo pri angelu množica nebeške vojske, kateri so Boga hvalili in rekli: Čast Bogu na visokosti, in mir na zemlji ljudem dobre volje“ (Luk. 2, 9—14.). Tako so peli angeli v znamenje, da je rojen Vzveličar, kateri bo vrnil Bogu čast, katero mu je greh odvzel, ljudem pa mir, ki so ga izgubili po grehu. — Bog ni oznanil rojstva Jezusa Kristusa najprej imenitnikom tega sveta, ker ti gledajo le bolj na zunanji blišč in bi morebiti ne bili hoteli spoznati revnega deteta za obljubljenega Odrešenika, ampak oznanil je je ponižnim in pobožnim pastirjem, kateri so imeli za tako oznanilo bolj vsprejemljiva srca. Kristus je tudi zahvalil za to svojega nebeškega Očeta rekoč: „Zahvalim te, Oče, Gospod nebes in zemlje! da si to skril modrim in razumnim in razodel malim“ (Mat. 11, 25.). — Rojstvo Jezusa Kristusa je oznanila:

2. zvezda modrim v jutrovi deželi.

Prerok Balaam je takrat, ko so šli Izraelci v obljubljeno deželo, prerokoval: „Zvezda izhaja iz Jakoba, in žezlo se vzdiguje iz Izraela“ (IV. Mojz. 24, 17.). To prerokovanje

in morda tudi druga prerokovanja o Odrešeniku sveta so bila najbrž znana trem modrim; in zakaj tudi ne, saj so bili Judje že takrat razkropljeni vsaj nekoliko med neverniki. Kakor nam sporoča ustno izročilo, je bilo trem modrim ali sv. trem kraljem ime: Gašpar, Melhijor in Baltazar, in so prebivali v jutrovi deželi. Ko se je torej prikazala nenavadna zvezda, so precej spoznali, da oznanja ona rojstvo velikega judovskega kralja in Odrešenika sveta. Rojstvo Jezusa Kristusa so potem oznanili:

3. modri kralju Herodu in pismarjem.

Kakor hitro so modri po zvezdi, ki se jim je prikazala, spoznali, da je rojen Vzveličar sveta, napotili so se v Jeruzalem, glavno mesto na Judovskem, in so tam vprašali po novorojenem kralju rekoč: „Kje je kralj Judov, ki je rojen? Zakaj videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem in smo ga prišli moliti“ (Mat. 2, 2.). Tako so oznanili modri rojstvo Jezusa Kristusa kralju Herodu in pismarjem. Herod se tega oznanila seveda ni razveselil, ker se je bal za svoje kraljestvo, prestrašili so se ga pa tudi prebivavci Jeruzalema, ker so najbrž slutili, da bode Herod počenjal nove grozovitosti. Sv. pismo pravi: „Herod, kralj pa, ko je to slišal, se je prestrašil in ves Jeruzalem z njim. In je sklical vse velike duhovne in pismarje ljudstva, in jih je izpraševal, kje bi imel Kristus rojen biti. Oni pa so mu rekli: V Betlehemu na Judovskem; zakaj tako je pisano po preroku: In ti, Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi; zakaj iz tebe pride vojvoda, kateri bo vladal moje ljudstvo Izrael. Tedaj je Herod modre skrivaj poklical in jih je skrbno izpraševal za čas, v katerem se jim je zvezda prikazala“ (Mat. 2, 3—7.). Herod je hotel po času, v katerem se je modrim prikazala zvezda, določiti starost novorojenega kralja, da bi ga lažje našel in ugonobil. „In jih je poslal v Betlehem, ter je rekel: Pojdite in skrbno povprašujte po detetu; in kadar je najdete, pridite mi nazaj povedat, da tudi jaz grem in je molim“ (Mat. 2, 8.). Rojstvo Jezusa Kristusa je oznanil:

4. sveti Duh starčku Simeonu in prerokinji Ani v Jeruzalemu.

Po Mojzesovi postavi morala je vsaka mati, ako je porodila dečka, štirideseti dan priti v tempel, da bi bila

očiščena; tudi je bilo zapovedano, da se morajo darovati Gospodu vsi prvorojenci v spomin na to, da so bili prvorojenci Izraelcev ohranjeni tisto noč, ko je angel Gospodov pomoril prvorojence Egipčanov. Tudi Marija je izpolnila to postavo Mojzesovo in prinesla Jezusa v jeruzalemski tempel. „In glej! bil je človek v Jeruzalemu, kateremu je bilo ime Simeon; in ta človek je bil pravičen in bogaboječ, in je čakal oveseljenja Izraelovega, in sv. Duh je bil v njem. In mu je bilo razodeto od sv. Duha, da ne bo videl smrti, dokler ne vidi Gospodovega Kristusa. In je prišel v duhu v tempel. In ko so prinesli otroka Jezusa njegovi stariši, da bi storili zanj po šegi postave, ga je tudi on vzel na svoje naročje, ter je hvalil Boga in rekel: Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru; ker so videle moje oči tvoje vzveličanje, katero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvitljenje nevernikom, in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu“ (Luk. 2, 25—32.). „In je bila prerokinja Ana, Fanuelova hči, iz Aserjevega rodu: ta je bila zeló v letih, in je po svojem devištvu živela s svojim možem sedem let. In ta vdova je bila pri štiri in osemdesetih letih, katera ni šla od templja, in je s postom in molitvami noč in dan Bogu služila. In ona je ravno tisto uro tja prišla in je Gospoda častila“ (Luk. 2, 36—38.). Tako je sv. Duh sam razodel rojstvo Jezusa Kristusa starčku Simeonu in prerokinji Ani v Jeruzalemu. Potem sta je oznanila:

5. Simeon in Ana ljudstvu v templu.

Kar je sveti Duh oznanil Simeonu in Ani, to sta ona oznanila ljudem, ki so prišli v tempel. O prerokinji Ani pravi sv. pismo: „In je o njem (o Gospodu Vzveličarju) govorila vsem, kateri so čakali Izraelovega odrešenja“ (Luk. 2, 38.). Tako je Bog skrbel, da so zvedeli rojstvo Odrešenikovo reveži in bogatini, nizki in imenitniki, duhovniki in celo neverniki.

133. Kaj vemo iz Jezusovih otroških let?

Iz Jezusovih otroških let vemo to-le:

1. osmi dan po rojstvu je dobil pri obrezovanju ime Jezus.

Po postavi Mojzesovi je moral vsak deček osmi dan po rojstvu obrezan biti (II. Mojz. 17, 12—14.). Obreza je

bila znamenje zaveze, katero je Bog sklenil z Abrahamom in njegovim zarodom, ob enem pa je bilo dete po obrezi Bogu posvečeno in očiščeno, ter je dobilo ime. Kristusa ta postava ni vezala, saj je bil Sin božji in ni potreboval nobenega očiščevanja, ker je bil najsvetejši, vendar pa se je pustil tudi on obrezati. Sv. Lukež sporoča: „In ko je bilo osem dnij dopolnjenih, da je bil otrok obrezan, mu je bilo dano ime Jezus, katero je bilo imenovano od angela, preden je bil spočet v materinem telesu“ (Luk. 2, 21.). Jezus se je pustil obrezati iz pokorščine do Mojzesove postave, pa tudi iz ponižnosti, ker ni hotel pokazati, da je nad Mojzesovo postavo, da je pravi Bog; in slednjič iz ljubezni do nas, ker je že pri obrezovanju prelil nekoliko svoje dragocene krvi, katero je prelil pozneje do zadnje kaplje na sv. križu. V spomin na ta dogodek je postavila sv. cerkev „Praznik obrezovanja Gospodovega“, ki se praznuje na novega leta dan.

2. štirideseti dan ga je Marija darovala v tempelu.

Omenil sem že, da je morala vsaka mati, ako je porodila dečka, štirideseti dan, ako je porodila deklico, osemdeseti dan priti v tempel, da bi bila očiščena, in da so morali vse prvorojence darovati Gospodu. Marija sicer ni bila dolžna izpolniti te postave, ker je spočela Jezusa Kristusa od sv. Duha in je bila popolnoma čista, vendar pa je prišla v tempel, da bi nam zapustila vzgled, kako naj tudi to storimo, česar nismo dolžni, da se vadimo v ponižnosti in pokorščini. „In ko so bili dopolnjeni dnevi njenega očiščevanja po Mojzesovi postavi, so ga prinesli v Jeruzalem in so ga postavili pred Gospoda (kakor je pisano v postavi Gospodovi: Vse prvorojeno moškega spola bodi posvečeno Gospodu) in da so dar opravili, kakor je rečeno v postavi Gospodovi, dve grlici ali dva mlada goloba“ (Luk. 2, 22—24.). Marija je svojega edinega Sina darovala v znamenje, da ga popolnoma izroči Bogu, ona je že takrat, kakor pravijo cerkveni učeniki, privolila v njegovo smrt, ker je od svetega Duha razsvetljena vedela, da bo moral kot Odrešenik sveta trpeti in umreti. Kako ljub je pač moral biti nebeškemu Očetu Marijin dar! V spomin na darovanje Jezusovo se obhaja v sveti cerkvi 2. svečana praznik, ki ima različna imena. Imenuje se „Svečnica“, ker je takrat obhod z gore-

čimi svečami, ki se ta dan blagoslovijo, „Praznik darovanja Gospodovega“ in „Praznik očiščevanja Marije Device“.

3. modri iz jutrove dežele so ga prišli molit in so mu darovali zlata, kadila in mire.

Ko so trije modri slišali, da ima Vzveličar v Betlehemu rojen biti, „so šli; in glej! zvezda, katero so videli na Jutrovem, je pred njimi šla, dokler ni prišla in zgorej obstala, kjer je bilo dete. Kadar so pa zvezdo ugledali, so se silno obveselili. In so šli v hišo in so našli dete z Marijo, njegovo materjo, ter so (predenj) padli in ga molili; in so odprli svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire“ (Mat. 2, 9—11.). Cerkveni učenci pravijo, da so modri po božjem razsvetljenji v Jezusu spoznali včlovečenje Sina božjega, in so mu zato tudi skazali božjo čast, ko so pred njega padli in ga molili. V znamenje svojega spoštovanja so mu darovali zlata kot kralju, kadila kot Bogu in velikemu duhovniku in mire kot človeku. „In ko so v spanji odgovor prejeli se ne vračati k Herodu, so se po drugem potu vrnili v svojo deželo“ (Mat. 2, 12.). Modri so Jezusa kot Boga in kralja razglasili, zato se imenuje v spomin na to postavljeni praznik „Praznik razglasenja Gospodovega“ ali „Praznik sv. treh kraljev“ 6. prosinca. Kaj pa se je zgodilo po odhodu treh modrih?

4. Herodovemu zalezovanju je ušel v Egipt, po Herodovi smrti sta ga pa Jožef in Marija pripeljala v Nazaret.

Grozoviti Herod je sklenil, ko so mu modri sporočili, da so prišli molit novorojenega kralja judovskega, božje dete umoriti, ker se je bal za svoj prestol. Ali Bog, kateri čuje nad svojimi, je preprečil njegov hudobni naklep. „Kadar so bili (modri) odšli, glej! se je angel Gospodov Jožefu v spanji prikazal, rekoč: Vstani, vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem: zakaj Herod bo dete iskal, da bi je končal. In je vstal in vzel dete in njegovo mater po noči in se je umaknil v Egipt. In je bil ondi do Herodove smrti, da se je dopolnilo, kar je

Gospod govoril po preroku, ki pravi: Iz Egipta sem poklical svojega Sina (Ozej 11, 1.). Ko je tedaj Herod videl, da je od modrih zapeljan, se je silno razsrdil, in je poslal in pomoril vse fantiče, kar jih je bilo v Betlehemu in v vseh njegovih pokrajinah po dve leti in manj starih, po času, ki ga je bil izprašal po modrih“ (Mat. 2, 13—16.). Herod je menil: Ako pomorim vse fantiče v Betlehemu in okolici, bo gotovo tudi Jezus med njimi, ali motil se je; Jezusa ni bilo več v Betlehemu, zato ga tudi ni zadela njegova hudobna roka. — God nedolžnih otročičev, ki so prvi za Jezusa prelili svojo kri, se praznuje 28. decembra.

Kako dolgo je živel Jezus v Egiptu, nam sv. pismo natančno ne pove. „Kadar je bil pa Herod umrl, glej! se je angel Gospodov v spanji prikazal Jožefu v Egiptu, rekoč: Vstani in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj pomrli so, kateri so detetu stregli po življenju. In je vstal in vzel dete in njegovo mater in je prišel na izraelsko zemljo. Ko je pa slišal, da Arhelaj kraljuje v Judeji namesto Heroda, svojega očeta, se je bal tja iti; in v spanji opomnjen se je uganil na Galilejsko. In je prišel in prebival v mestu, kateremu je ime Nazaret, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po prerokih, da bo Nazarejec imenovan“ (Mat. 2, 19—23.).

Sv. družina v Nazaretu — Jezus, Marija in Jožef — je prelep vzgled, je uzor vsem krščanskim družinam. Da bi jo posnemale vse krščanske družine, uvedel se je „praznik sv. družina“, ki se obhaja 3. nedeljo po razglasenju Gospodovem, in posebna bratovščina sv. družine, katero so sveti Oče Leon XIII. vsem priporočili.

Z v r š e t e k.

Dragi kristijani! Sin božji je človek postal, da bi mi postali otroci božji; neskončno bogati je postal ubog, da bi mi obogateli na milostih; neskončno srečni je postal nesrečen, da bi mi dosegli večno srečo; on nam je zapustil vzgled, da hodimo po njegovih stopinjah; on je živel in delal le za naše vzveličanje. Bodimo mu za vse to iz srca hvaležni in delajmo po njegovem vzgledu za svoje vzveličanje. Iščimo najpoprej božjega kraljestva. Amen.

27. Krščanski nauk.

Po odhodu treh modrih iz jutrove dežele, ki so bili prišli molit novorojenega Vzveličarja in mu darovali zlata, kadila in mire, zbežal je sv. Jožef na božje povelje z Jezusom in Marijo v Egipt, od koder se je po Herodovi smrti vrnil, in sicer zopet na božje povelje, v Nazaret in je ondi prebival. Kaj se je zgodilo z Jezusom od njegovega prihoda iz Egipta v Nazaret, pa do njegovega tridesetega leta, ko je očitno nastopil in pričel oznanjevati svoj nauk, je zavito v gosto temino. Evangelisti nam tega niso sporočili, ker ni v tesni zvezi z našim odrešenjem in vzveličanjem. Edino, kar vemo iz Jezusove mladosti, je to, kar poroča sv. Luka, in za kar mu moramo biti prav hvaležni, zakaj isto malo ima mnogo podučljivega za nas vse.

134. Kaj vemo iz Jezusove mladosti?

Iz Jezusove mladosti vemo to-le:

- 1. ko je bil dvanajst let star, šel je s svojimi stariši k velikonočnemu prazniku v Jeruzalem in je tam zaostal; tretji dan pa so ga našli v templu.**

Trikrat v letu morali so iti Judje v Jeruzalem, in sicer o veliki noči v spomin na izhod iz Egipta, o binkostih v spomin, da so prejeli na gori Sinaj božjo postavo, in o prazniku šotorov v spomin, da so prebivali v šotorih, ko so šli skozi puščavo v obljubljeni deželo. Tako je velevala Mojzova postava (II. Moj. 23, 14—17.). Le starčki, žene in mali otroci niso bili dolžni ob teh praznikih iti v Jeruzalem. Žene so se večkrat pridružile možem iz pobožnosti, dečki so morali po izpolnjenem dvanajstem letu hoditi v Jeruzalem. Tudi Marija in Jožef, ki sta natančno izpolnjevala postavo Gospodovo, sta hodila v Jeruzalem vsako leto, kakor piše sv. Luka: „Njegovi stariši so vsako leto v Jeruzalem hodili

o velikonočnem prazniku. In ko je bil (Jezus) dvanajst let star, so šli njegovi stariši v Jeruzalem po navadi praznika.“ (Luk. 2, 41. 42.). Dvanajstletni Jezus je napravil trideset ur dolgo in težavno pot iz Nazareta v Jeruzalem, da bi nam dal vzgled, kako moramo tudi mi radi prihajati v cerkev, čeprav je pot dolga in težavna, vreme neugodno. Sedem dni so trajali velikonočni prazniki. Ko so minili, sta se Marija in Jožef z drugimi popotniki vred vrnila domov; zakaj dolga pot je menda ob enem bila tudi nevarna, je bilo torej treba, da je hodilo po več ljudij skupaj. Jezus pa je zaostal v Jeruzalemu. „In ko so dnevi pretekli, in so se vrnili, je ostal mladenič Jezus v Jeruzalemu, in njegovi stariši tega niso vedeli. Menili so pa, da je pri družini, in so šli dan hoda, in so ga iskali med sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem in so ga iskali. In prigodilo se je, da so ga tretji dan v templu našli sedečega v sredi učnikov, ki jih je poslušal in popraševal. Vsi pa, kateri so ga slišali, so se čudili njegovemu umu in njegovim odgovorom. In ko so ga ugledali, so se zavzeli in njegova mati mu je rekla: Sin, kaj si nama tako storil? Glej! tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala. In jima reče: Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta? In ona nista umela besede, katere jima je govoril.“ (Luk. 2, 43—50.). Zakaj je Jezus tako dolgo ostal v templu in kaj je tam delal? Gotovo je to storil v naše podučenje. Pozneje je sam rekel: „Moja hiša je hiša molitve.“ Gotovo je v templu molil, da bi tudi mi po njegovem vzgledu radi prihajali v cerkev molit, da bi se radi mudili v hiši Gospodovi. Jezus ni potreboval nobenega nauka, saj „so bile v njem vse zaloge modrosti in znanja skrite“ (Kol. 2, 3.), vendar pa je poslušal pismarje, da bi imeli vzgled, kako moramo, zlasti v mladosti, radi poslušati besedo božjo, ki se razlaga v pridigah in krščanskih naukih. Kdor ne posluša rad besede božje, ne posnema Jezusa, on kaže, da mu ni mari za božje nauke. Krščanski stariši! Marija in Jožef sta Jezusa seboj vzela v tempel, v hišo njegovega nebeškega Očeta. Vaši otroci so tudi otroci nebeškega Očeta, zato pa jih radi puščajte v njegovo hišo, jemljite jih seboj v cerkev in jih tako navadite, da bo cerkev njihovo največje veselje. — Iz Jezusove mladosti vemo še:

2. bil je pokoren svojim starišem, rasel je v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh, in živel je nepoznan, dokler ni začel javno učiti.

Od 12. do 30. leta bi se bilo dalo gotovo mnogo lepega povedati iz Jezusovega življenja, a sv. evangelist nam pové le par besedij. „In je ž njima šel in prišel v Nazaret in jima je bil pokoren.“ (Luk. 2, 51.). „Kdo je bil pokoren? in komu?“ vpraša sv. Bernard, in potem odgovarja: „Sin božji, stvarnik nebes in zemlje. Pokoren je ljudem, katere je daleč, daleč presegal po svoji velikosti, mogočnosti in modrosti.“ (Missus est I. serm.). Kako dolgo je bil pokoren? Do svoje smrti, zakaj sv. Pavel piše: „Bil je pokoren do smrti, smrti pa na križu.“ (Fil. 2, 8.). „Otroci“, opominja sv. Hijeronim, „učite se svojim starišem pokorni biti.“ Kako osramoti Jezus tiste otroke, ki svojim starišem odrekajo pokorščino, se proti njim surovo ali trmasto vedejo in hočejo skoraj več biti, kakor oče in mati, ter jim tako napravljajo žalost in skrb. Kako tolažbo pa daje tudi dobrim, pokornim otrokom, saj si lahko pravijo, da so podobni Jezusu! Krščanski otroci! ali vas ne bo vzgled Sina božjega nagnil, da bode te tudi vi pokorni svojim starišem z vso ponižnostjo in spoštljivostjo in vselej pripravljeni izpolniti njihovo voljo?

„In Jezus je rasel v modrosti in starosti, in v milosti pri Bogu in pri ljudeh“ (Luk. 2, 52.), pravi dalje sv. evangelij. Kot Bog Jezus ni mogel rasti v starosti, modrosti in milosti, kot človek je mogel rasti v starosti, ne pa v modrosti in milosti, ker je imel že koj v začetku svojega življenja vso modrost in vso milost, zato, ker je bila njegova božja in človeška narava združena v eni, božji osebi, in je njegova človeška narava prejela od božje vso modrost in vso milost. Ali Jezus ni takoj razodel svoje modrosti in milosti ljudem, ampak le sčasoma. Ako torej sv. evangelij pravi, da je rasel v starosti, modrosti in milosti, hoče s tem reči, da se je na zunaj kazal ljudem čim starejšega, tem modrejšega in sve-
tejšega. Tudi v tem moramo posnemati Jezusa. Sv. Peter piše: „Rastite pa v milosti in spoznanji Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa“ (II. Petr. 3, 18.). Da bomo rastli v spoznanju Jezusa Kristusa, moramo pridno poslušati besedo božjo, o kateri pravi kralj David: „Razlaganje tvojih besedij

razsvetljuje in daje spoznanje mislim“ (Ps. 118, 130.). Sv. Kri-zostom pa piše: „Kar je telesu živež, to je duši razlaganje besede božje.“ Z leti moramo pa rasti tudi v milosti, v sve-tosti. Kakor se trudijo tisti, ki služijo posvetnim kraljem, da bi si pridobili vedno več milosti, tako mora tudi kristijan gledati, da raste v milosti pri nebeškem kralju.

Jezus je živel nepoznan, dokler ni začel javno učiti. A kaj je delal Jezus do svojega tridesetega leta na skrivnem? On je bil tesar (Mark. 6, 3), kakor njegov rednik sv. Jožef. S celó navadnim delom si je torej služil vsakdanji kruh; njegove roke so bile od težkega dela žuljave, lice zagorelo od solnčnih žarkov, njegovo čelo od truda dostikrat potno. Komur se torej njegovo delo težko zdi, naj se spomni na Jezusa, ki si je tudi s težkim delom služil vsakdanji kruh. Kot tesarjev sin (Mat. 13, 55.) je skrival svojo božjo modrost in veličastvo in svetost, in prebivavci Nazareta niti slutili niso, da „so v njem skrite vse zaloge modrosti in znanja“ (Kol. 2, 3.). Ko je začel javno učiti, niso vedeli drugega o njem, kakor da je iz Nazareta sin Jožefa in Marije. Celó Natanael, ki je bil iz Kane, poldrugo uro od Nazareta, ni ničesar slišal o njem. — S svojim skritim življenjem nam je dal Jezus Kristus vzgled, kakšno naj bi bilo vsakdanje življenje kristijanov. Vsak kristijan naj bi natančno izpol-njeval zapovedi božje in cerkvene, v katerih se nam razodeva volja božja; naj bi bil pokoren z vso ponižnostjo in uda-nostjo njim, ki so mu na zemlji božji namestniki; naj bi se posvečeval z molitvijo in z delom, s katerim je mogoče se spokoriti za grehe, se greha obvarovati in si nabirati za ne-besa večnega zasluženja. Kar je Jezus Kristus pozneje učil, to je poprej sam izpolnjeval, da bi ne le z nauki, ampak še bolj z lastnim vzgledom prenovil človeško družbo. Posne-majmo njegov prekrasen vzgled, ravnamo se po njegovih naukih, in postali bomo popolni. „Boga se boj in izpolnjuj njegove zapovedi, ker to dela človeka popolnega“ (Prid. 12, 13.).

135. Kdaj je začel Jezus javno učiti?

Jezus je začel javno učiti, ko je bil tri-deset let star.

Mojzesova postava (IV. Mojz. 4.) je velevala, da naj bo tisti, ki hoče nastopiti kot očiten učenik, trideset let star. Po tej postavi ravnal se je tudi Jezus Kristus. Sv. evangelist

Luka piše: „In on, Jezus, kadar je začel (učiti), je bil pri tridesetih letih“ (Luk. 3, 23.). Ko je torej imel postavno starost, zapustil je svoje tiho bivališče v Nazaretu, poslovil se je od svoje svete in ljubljene matere, s katero je živel toliko let, in napotil se je v svet sam, nepoznan, reven, da bi ustanovil svoje kraljestvo, sv. cerkev, da „bi iskal in izveličal, kar je bilo izgubljenega“ (Luk. 19, 10.). Predno pa je začel oznanjevati svoj nauk, se je še marsikaj zgodilo, kar nam je treba razložiti.

136. Kaj se je zgodilo, predno je začel Jezus učiti?

Predno je začel Jezus učiti, se je zgodilo to-le:

1. Janez Krstnik je oznanjeval pokoro in pričal, da je Jezus jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.

Janez Krstnik, sin duhovnika Caharija in njegove žene Elizabete, tete Marijine, je bil od Boga izbran, da bi prihodnjemu Odrešeniku pripravljaval pot. Da bi se prav pripravil za svoj imenitni poklic, je šel v puščavo že v zgodnji mladosti. „Otrok pa je rasel“, piše o njem sv. Luka (1, 80.), „in močan prihajal v duhu; in je bil v puščavi do tistega dne, da se je prikazal Izraelu.“ V samoti je Janez zelo ostro in spokorno preživel svoja mladostna leta. „On, Janez pa je imel oblačilo iz kameljnih dlak, in usnat pas okoli svojega ledja; njegova jed pa je bila: kobilice in divji med“ (Mat. 3, 4.). V petnajstem letu vladanja rimskega cesarja Tiberija, ko je bil v Judeji deželni oblastnik Poncij Pilat, je začel pripravljati ljudi na prihod Odrešenikov, in sicer s tem, da je opominjal ljudi k pokori z lastnim spokornim življenjem, pa tudi z besedami rekoč: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo“ (Mat. 3, 5. 6.). Pripravljaval pa je pot Odrešeniku s tem, da jim je povedal, da je Odrešenik že blizu, da je večji in močnejši od njega, ko je rekel: „Jaz vas sicer z vodo krščujem, pride pa močnejši, kakor jaz, kateremu nisem vreden jermena njegovih čevljev odvezati; on vas bo krščeval v sv. Duhu in v ognju“ (Luk. 3, 16.). Ko je Janez videl Jezusa, da pride k njemu, je rekel:

„Glej, Jagnje božje, glej, katero odvzame greh sveta! Ta je, o katerem sem rekel: Za menoj pride mož, kateri je bil pred menoj, zakaj on je bil poprej, kakor jaz“ (Jan. 1, 29. 30).

2. Jezus je bil krščen od Janeza Krstnika v reki Jordan.

Jezus je izpolnjeval vso postavbo Mojzesovo in ker je hotel biti kakor eden izmed ljudstva, je prišel iz Galileje k Janezu, da bi bil od njega krščen, kakor so prihajali drugi. „Janez pa mu je branil rekoč: Meni je potreba od tebe krščenemu biti, in ti prideš k meni? Jezus pa je odgovoril in mu rekel: Pusti za zdaj; zakaj tako se nam spodobi izpolniti vso pravico. Tedaj mu je pustil“ (Mat. 3, 13—15.). Zakaj se je dal Jezus krstiti? Je-li bil njemu krst pokore potreben? Nikakor ne, zakaj bil je brez greha, svetost sama. Ali dasitudi je bil sam na sebi čist in svet, je vendar kot Jagnje božje vzel na se grehe sveta, da bi za nje zadostil in nas spravil z razžaljenim Bogom; z našimi grehi obložen je tedaj prišel pred Janeza in prejel je krst pokore v znamenje, da hoče za naše grehe zadostiti. — Krstiti se je dal tudi iz ponižnosti. Kar so ljudje s svojim napuhom zagrešili, to je hotel Jezus popraviti s svojo ponižnostjo. Skrival je svoje božje bistvo, da, celó svojo človeško svetost in se postavil med grešnike ter prejel, kakor oni krst pokore. — Slednjič se je dal Jezus krstiti, da bi posvetil vodo, da bi bila pripravljena očistiti nas grehov v zakramentu sv. krsta in nam podeliti milost božjo.

Spomin rojstva sv. Janeza Krstnika, katerega je Jezus sam imenoval največjega izmed rojenimi od žen (Mat. 11, 11.), se obhaja v sv. cerkvi 24. junija. Kralj Herod ga je dal zapreti, ker je Janez očitno grajal njegovo pohujšljivo življenje in pozneje na zahtevanje hčere Herodijadine obglaviti. Praznik obglavljenja sv. Janeza Krstnika je 29. avgusta.

3. Pri krstu se je prikazal sveti Duh v golobji podobi nad Jezusom, in Bog Oče se je oglasil: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje.

„Ko je bil Jezus krščen, je zdajci šel iz vode, in glej! nebesa so se mu odprla in videl je Duha božjega, kakor

goloba, doli iti in nad njega priti“ (Mat. 3, 16.). Nebesa so se Jezusu odprla, v znamenje, da je prišel na svet s tega namena, da bi nam odprl po grehu Adamovem zaprta nebesa. Sv. Duh je prišel nad njega v znamenje, da je bil Jezus že v prvem hipu svojega včlovečenja poln sv. Duha, zaradi česar je že prerok Izaija rekel: „Gospodov duh bo na njem počival, duh modrosti in razumnosti, duh sveta in moči, duh vednosti in pobožnosti, in duh strahu božjega ga bo napolnil“ (Iz. 11, 2. 3.). Sv. Duh je prišel v golobji podobi, ker je golob podoba čistosti in nedolžnosti, da bi s tem pokazal, da Jezus, če tudi je prejel od Janeza krst pokore, ni grešnik, ampak da je svetost in pravičnost sama. — Bog Oče se je oglasil: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje“ (Mat. 3, 17.). S temi besedami je Oče nebeški spričal, da je Jezus Kristus njegov edinorojeni Sin, katerega ljubi, da je poslan iz nebes nas učiti in oznanjevat voljo svojega nebeškega Očeta.

Krst Kristusov je predpodoba našega krsta. Kar se je pri Kristusu zgodilo vidno, godi se pri zakramentu sv. krsta nevidno. Pri Jezusovem krstu se je sv. Duh prikazal vidno nad njim, ako mi prejmemo zakrament sv. krsta, izlije sv. Duh nevidno svojo milost v našo dušo; nebeški Oče je Jezusa, ko je bil krščen, slovesno razglasil za svojega sina; tudi mi postanemo pri sv. krstu otroci nebeškega Očeta; pri krstu Jezusovem so se nebesa odprla, in mi postanemo pri sv. krstu dediči nebeškega kraljestva, dobimo pravico do nebes.

4. Po nagibu svetega Duha je šel Jezus v puščavo, kjer se je postil štirideset dni in štirideset nočij; potem ga je hudobni duh skušal, in angeli so mu stregli.

Kristus se je hotel za svoj imenitni poklic še posebej pripraviti s postom in molitvijo in zato je šel v puščavo, ter se je tam postil štirideset dni in štirideset nočij. „Jezus pa, poln svetega Duha, se je vrnil od Jordana in je bil od Duha v puščavo gnan“, piše sv. Lukež, „in ni nič jedel tiste dni“ (Luk. 4, 1. 2.). Naposled je postal lačen. „In skušnjavec je k njemu stopil in rekel: Ako si Sin božji, reci, da naj ti kamni kruh bodo. On pa je odgovoril in rekel: Pisano je: Clovek ne živi le od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz ust božjih. Tedaj ga vzame hudič seboj v sveto

mesto in ga postavi na vrh templja in mu reče: Ako si Sin božji, vrzi se doli; zakaj pisano je: Svojim angelom je zapovedal zavoljo tebe, in na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš. Jezus mu je rekel: Spet je pisano: Ne skušaj Gospoda, svojega Boga. Spet ga hudič vzame seboj na silno visoko goro in mu pokaže vsa kraljestva sveta in njih veličastvo in mu reče: Vse to bom tebi dal, ako (pred me) padeš in me moliš. Tedaj mu reče Jezus: Poberi se, satan! zakaj pisano je: Gospoda, svojega Boga moli in njemu samemu služi. Tedaj ga je hudič popustil; in glej! angeli so pristopili in mu stregli“ (Mat. 4, 3—11.). Jezus, Najsvetejši, se je pustil skušati od hudobnega duha, ker je zato prišel na svet, da bi se vojskoval zoper greh in zoper satana ter ju premagal, pa tudi zato, da bi se s tem ponižal in samega sebe v nič storil, nas pa rešil. Jezus je drugi Adam, duhovni oče človeškega rodu, in zato je hotel skušan biti, kakor prvi Adam, da bi zadostil za njegov greh. Skušati pa se je dal tudi zato, da bi nam pokazal, kako s naj ustavljamo raznim skušnjavam in jih premagujemo, da bi nas osrčil in potolažil. „Nimamo namreč velikega duhovnika, kateri bi ne mogel imeti usmiljenja z našimi slabostmi, ampak enega v vseh rečeh (nam) enako skušanega-razven greha“ (Hebr. 4, 15.).

Z v r š e t e k.

Sv. Peter piše: „Kristus vam je zapustil vzgled, da hodate po njegovih stopinjah“ (I. Petr. 2, 21.). Nam vsem je Kristus zapustil vzgled, otrokom, mladini in odraslim ljudem, kakor smo spoznali v današnjem krščanskem nauku, zapustil nam je tak vzgled, kakeršnega nam nihče drugi zapustiti ne more. Vsi pravi kristijani so si prizadevali in si še prizadevajo, da bi posnemali, da bi si prisvojili njegovo sveto življenje. Storimo, predragi poslušalci, tudi mi tako! Ako bomo na tem svetu živeli, kakor je Jezus živel, prišli bomo za njim v nebesa, kakor sam pravi: „Ako kdo meni služi, naj za menoj hodi; in kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik“ (Jan. 12, 26.). Amen.

28. Krščanski nauk.

Ko je starček Simeon v jeruzalemskem templu držal v svojem naročju Vzveličarja sveta, imenoval ga je „luč v razsvetljenje nevernikom“ (Luk. 2, 32.) in Jezus sam je rekel: „Jaz sem luč sveta; kdor hódi za menoj, ne hódi po temi, ampak bo imel luč življenja“ (Jan. 8, 12.). Kakor nam sveti luč, da hodimo po pravem potu, tako je življenje Jezusovo, ako je hočemo posnemati, naša luč na potu proti nebesom. „In življenje je bilo luč ljudij“ (Jan. 1, 4.). Jezusovo življenje je naša luč, naša luč pa so tudi njegovi nauki. Kdor njegove nauke posluša in izpolnjuje, ni v zmoti, v grehu in večni smrti, temveč ima resnico in pravo čednost, in bo prejel večno življenje.

137. Kako je Jezus učil?

Jezus je tako-le učil:

1. hodil je po svoji domovini od kraja do kraja, in je povsod dobre skazoval,

Jezus Kristus je sam rekel: „Nisem poslan, kakor le k izgubljenim ovcam izraelove hiše“ (Mat. 15, 24.). Kristus je prišel na svet, da bi odrešil in vzveličal vse ljudi, ne samo Jude, ampak tudi nevernike, saj je bil luč v razsvetljenje nevernikom, a on sam je učil samo v svoji domovini, v Judovski deželi, v kateri je bil rojen. Judom, ki so bili njegovi bratje po krvi, je pred vsem oznanjeval svoj nauk, zato je rekel, da je „poslan le k izgubljenim ovcam izraelove hiše“, nevernike učiti pa je razposlal apostole, ko jim je naročil: „Pojdite in učite vse narode“ (Mat. 28, 19.). Jezus pa v svoji domovini ni učil samo na enem kraju, ampak je hodil od kraja do kraja, in kjerkoli se mu je ponudila prilika, tam je učil. Učil je v templu, v molivnicah ali shodnicah, na gori, po vaseh, v puščavi, na morskem obrežji, v čolnu, pri Jakobovem studentu itd., da, celó na križu je učil, n. pr. sovražnikom odpustiti in za nje moliti, za svoje stariše skrbeti. Vidite, s koliko gorečnostjo je on pridigoval. Pri svojih pridigah je tako govoril, da so ga lahko razumeli,

s priprostim besedami, kakor oče s svojimi otroci, pojasnjeval je svoje nauke z različnimi prilikami iz življenja, iz narave in z raznimi znamenji. Vsi, kateri so ga poslušali, so lahko spoznali, da mu njegove besede prihajajo iz srca, iz predobrega srca in da jim le dobro želi, le dobro hoče. Ni torej čuda, da je veliko množic hodilo poslušat njegove pridige, da so šli ljudje za njim celó v puščavo in pozabili na jed in pijačo (Mat. 15, 32.). Ko so hlapce, katere so farizeji poslali nekdam, da bi Jezusa vjeli, vprašali, zakaj tega niso storili, so ti odvrnili: „Nikoli ni noben človek tako govoril, kakor ta človek“ (Jan. 7, 46.).

Sv. Peter je rekel o Jezusu: „Hodil je okoli delé dobrote“ (Dej. ap. 10, 38.), in res je povsod dobrote skazoval, kamorkoli je prišel, telesne in duhovne. Ni ga bilo nesrečneža, s katerim bi on ne imel usmiljenja. On se je jokal nad smrtjo Lazarjevo in nad mestom Jeruzalemom, on je ozdravljaj bolnike, tolažil žalostne, nasičeval lačne, obujal mrtve. Vsakemu, ki se je zaupljivo k njemu zatekel, je pomagal. Največje usmiljenje pa je skazoval največjim nesrečnežem, grešnikom. On ni čakal, da bi ga grešniki poiskali, ampak jih je sam poiskal (Jan. 4, 6.); osrčeval jih je v svojih pridigah z najbolj ganljivimi prilikami (Luk. 15. 1), ljubeznivo jih je sprejemal (Jan. 8, 10.), nježno ž njimi izpraševal vest, (Jan. 4, 16.), svaril jih je prijazno (Jan. 5, 14. 8, 11. Luk. 7, 50.), in ko so se spreobrnili, so bili njegovi prijatelji, katere proti drugim brani in zagovarja (Luk. 7, 40.) Glejte! kako lep vzgled nam je zopet zapustil božji Vzveličar! Tudi danes je mnogo nesrečnežev, mnogo pomoči potrebnih na svetu, ki pričakujejo naše pomoči. Kjerkoli nam je torej mogoče, pomagajmo, kolikor je v naših močeh, na ta ali oni način.

2. Sprejemal je učence in izmed njih si izbral dvanajst apostolov.

Da bi se božje kraljestvo na zemlji širilo in nadaljevalo, kadar bi Jezusa ne bilo več na svetu, sprejemal je učence. Izmed učencev pa si je izbral dvanajst apostolov, kateri so ga potem spremljevali na vseh njegovih potih, slišali vse njegove nauke, in videli vsa njegova dela ter njegovo sveto življenje. Apostole ali poslance imenoval je te učence zaradi tega, ker jih je razposlal križem sveta, da

bi oznanjevali njegov nauk ne le Judom, ampak tudi nevernikom, rekoč: „Pojdite in učite vse narode, in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha; učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mat. 28, 19.).

3. Učil je resnice, katere moramo verovati, in čednosti, katere si moramo pridobivati.

Pagani niso poznali pravega Boga ter so služili malkom; Judje so sicer poznali pravega Boga, ali njihovo spoznanje je bilo nepopolno in nezadostno. Jezus nas je učil, da je en Bog v treh osebah: Oče, Sin in sveti Duh, kateri je vse ustvaril, kateri tudi skrbi za ustvarjeni svet s tem, da ga neprenehoma ohranjuje in vlada. Jezus nas je učil, da so vsi ljudje skupaj ena velika družina, katere Oče je Bog, da so vsi ljudje ustvarjeni za nebesa, katera bodo prejeli kot dedščino, ako si bodo prizadevali biti dobri otroci svojega nebeškega Očeta, da bo vsakdo prejel plačilo po svojih delih. — Judje in pagani so pričakovali Odrešenika, pa vedeli niso, kdo bode in kaj bode storil v naše odrešenje. Jezus pa je ljudem razodel, da je on obljubljeni Odrešenik, da je Bog in človek skupaj, ima torej božjo in človeško naravo, kateri pa ste v edinosti božje osebe neločljivo združeni, da je kot Bog nebeškemu Očetu enak, da mu gre božja čast, da se je kot človek silno ponižal, da bo za nas trpel in umrl ter nas tako rešil večnega pogubljenja. Vse to so imenitne resnice, katere moramo verovati, o katerih pa v starej zavezi celó nič niso vedeli, ali pa le prav malo. Kristus je zato v resnici „luč, ki je prisvetila sedečim v smrti senci“ (Mat. 4, 16.), luč, katera razsvetli vsakega človeka, ki pride na ta svet“ (Jan. 1, 9.).

Kristus nas je učil tudi čednosti, katere si moramo pridobivati. Prvo, kar je zahteval, je ljubezen do Boga in do bližnjega. „Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vse svoje misli. Ta je največja in prva zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“ (Mat. 22, 37.). Pismarji in farizeji so imeli za svojega bližnjika le svoje sorodnike, dobrotnike in prijatelje, svoje sovražnike pa so sovražili, Jezus pa je zapovedal, da moramo ljubiti tudi svoje sovražnike (Mat. 5, 43—48.). Posebej priporočal je Jezus Kristus

še te-le čednosti: Ponižnost, krotkost, potrpežljivost, pokorščino, čistost, usmiljenje; torej same take čednosti, ki so poprej malo znane bile. Kot pripomočke čednostnega življenja je priporočal posebno molitev, prejemanje sv. zakramentov, katere je postavil, in udeležbo pri službi božji. Kako priprosti, resnični, vzvišeni, tolažljivi in lahki so ti nauki! Celó bogotajci, ki tajijo božjo naravo Jezusa Kristusa, pripoznavajo, da taki nauki za življenje, kakor so Jezusovi, se ne nahajajo v nobenih bukvah. Ko bi ljudje hoteli živeti po Kristusovih naukih, lahko trdimo, da bi imeli že na zemlji mala nebesa. Take nauke oznanjevati mogel je le On, ki z božjim očesom pregleduje vse kote človeškega srca, ki pozna vse njegove potrebe, vse njegove namene, take nauke mogel je dajati le Bog.

Da bi ljudje njegove nauke verovali, posebno pa, da bi verovali, da je on od Boga obljubljeni Odrešenik, pa je Jezus tudi spričal resnico svojega nauka.

138. S čim je Jezus spričal resnico svojega nauka?

Jezus je spričal resnico svojega nauka:

1. s svetostjo svojega življenja.

Ako prebiramo življenje največjih in najplemenitejših mož, ne najdemo nobenega, ki bi bil brez napak. Celó največji svetniki, ki so se neprenehoma ozirali na Jezusov vzgled in ga skušali posnemati, se daleč daleč razlikujejo od njega. Njegovo življenje je bilo nebeško, njegovo življenje je bilo božje. Sv. Peter pravi o Jezusu: „On ni greha storil, tudi ni bila najdena goljufija v njegovih ustih. On, ko je bil preklinjan, ni klel; ko je trpel, ni pretil“ (I. Petr. 2, 22. 23.). „On ni greha poznal“, pravi sv. Pavel (II. Kor. 5, 21.). In Oče nebeški se je oglasil pri krstu Jezusovem in pozneje pri njegovem spremenjenji: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje“ (Mat. 3, 17.). Vzrok, da je imel nebeški Oče dopadenje nad Jezusom, je bila njegova svetost. „Kdo izmed vas me bo greha prepričal?“ (Jan. 8, 46.) To vprašanje je stavil Jezus svojim najhujšim sovražnikom, ki so pazili natančno na njegovo življenje, ki so zasledovali vse njegove stopinje, a nihče izmed njih mu ni mogel kaj očitati, vsi so molčali. Kdo je bil ponižnejši kakor Jezus?

On, pravi Bog, je hlapčevsko podobo na se vzel, opravljal najnižja dela, umrl najsrerotnejše smrti na Križu. Kako čudovita je bila njegova krotkost! Že preroki so ga primerjali jagnjetu, ki v mesnico peljano ne odpre svojih ust (Iz. 53, 7.). Imel je potrpljenje s slabostmi ljudij, potrpljenje s pregreški svojih učencev, potrpljenje s svojimi zlobnimi sovražniki. Preklinjali so ga, zaničevali, zasramovali, obrekovali, in koliko drugih krivic so mu še storili, a na križu viseč prosi za svoje morilce: „Oče! odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo“ (Luk. 28, 34). Kolika je bila njegova pokorščina! Do svojega tridesetega leta je bil pokoren Mariji in Jožefu. „In je ž njima šel in prišel v Nazaret in jima je bil pokoren“ (Luk. 2, 51.). Pokoren je bil duhovski gosposki in plačal je tempelski davek, kakor drugi Izraelci (Mat. 17, 23—26.); pokoren je bil deželski gosposki, in ko so ga obsodili k smrti, ni oporekal, ampak „bil pokoren do smrti“ (Filip. 2, 8. 9.). — Kako je bil šele pokoren svojemu nebeškemu Očetu! „Ne iščem svoje volje, ampak voljo njega, kateri me je poslal“ (Jan. 5, 30.), je rekel, in zopet: „Z nebes sem prišel, ne da bi delal svojo voljo, ampak voljo tistega, kateri me je poslal“ (Jan. 6, 38.). Kakor drugemu jed, tako potrebno se mu zdi, da izpolni voljo svojega Očeta. „Moja jed je, da izpolnim voljo tega, kateri me je poslal, in da dopolnim njegovo delo“ (Jan. 4, 34.) in: „Jaz vselej to delam, kar je njemu dopadljivo“ (Jan. 8, 29.). — Kako vnet je bil za čast svojega Očeta! „Jaz ne iščem svoje časti“, je rekel Judom (Jan. 8, 50.), dasiprav bi jo bil lahko iskal. On je delal in se potil, trpel lakoto in žejo, prenašal preganjanje, zasramovanje, obrekovanje, preklinjevanje, sovraštvo, da bi vrnil Očetu čast, katera mu je bila z grehom odvzeta, in da bi mu pridobil pravih častilcev. On, ki je bil drugače krotek in potrpežljiv, kakor Jagnje, razvnel se je v sveti jezi, ko je šlo za čast njegovega Očeta, napravil je, kakor tepežnico iz vrvic in zapodil oskrunjevalce hiše božje (Jan. 2, 15.), tako da „so se njegovi učenci spomnili, da je pisano: „Gorečnost za tvojo hišo me izjeda“ (Ps. 68, 10.). Za čast svojega Očeta je slednjič umrl na križu. Kako je častil svojega Očeta z molitvijo! On je molil veliko, stanovitno, goreče! Dvanajst let star, napravi trideset ur dolgo pot iz Nazareta v Jeruzalem, da bi v templu molil; v puščavi se je postil, molil štirideset dnij in štirideset nočij, molil je na skrivnem, molil je očitno, da, dostikrat je prečul cele noči v molitvi. Ker je

Jezus tako sveto živel, je s tem pokazal, da je svet tudi njegov nauk, da je resničen, da je božji, ker je bilo njegovo sveto življenje samo izpolnjevanje njegovega nauka. — Jezus je spričal resnico svojega nauka:

2. z dokazi svetega pisma.

Že v drugem členu apostolske vere smo slišali, da so preroki mnogo napovedali o obljubljenem Odrešeniku, da bi ga mogli ljudje, kadar pride, spoznati na tem, da se bodo ta prerokovanja izpolnila nad njim. Ta prerokovanja o prihodnjem Odrešeniku so zapisana v sv. pismu, med drugimi je tudi prerokovanje Mojzesovo, ki je rekel Izraelcem to-le: „Preroka jim bom obudil izmed njih bratov, tebi enacega; ter bom položil svoje besede v njegova usta, in jim bo govoril vse, kar mu bom zapovedal“ (V. Mojz. 18, 18.). Tukaj pravi Gospod po Mojzesu, da bo položil svoje besede v usta prihodnjega preroka, prihodnjega Odrešenika, bo torej gotovo učenik resnice. Judje so dobro poznali prerokovanja o prihodnjem Odrešeniku in lahko bi bili iz njih spoznali, da je Jezus pravi Odrešenik in učenik resnice, ako bi bili hoteli, ker so se v njem ta prerokovanja izpolnila. Zaradi tega jim je Jezus rekel: „Vi preiskujete pisma, ker menite, da imate v njih večno življenje, in ona so, ki o meni pričujejo“ (Jan. 5, 39.). Jezus je hotel reči: Iz prerokovanj sv. pisma, katera so se o meni izpolnila, lahko spoznate, da sem obljubljeni Odrešenik, da sem Sin božji, ker ta prerokovanja o meni pričajo. Ako pa je Kristus od Boga obljubljeni Odrešenik in učenik, mora tudi res biti, kar je on učil, ker Bog ne more lagati, ker je neskončno resničen, pa se tudi ne motiti, ker je vseveden in neskončno moder. — Jezus je spričal resnico svojega nauka:

3. s čudeži in prerokbami.

Kaj so čudeži in prerokbe, bomo natančneje slišali v prihodnjem krščanskem nauku, kakor tudi, kakšne čudeže je delal Jezus, in kaj je prerokoval. V čudežih se razodeva božja vsemogočnost, in zaradi tega se je Jezus skliceval večkrat na svoje čudeže, da bi ljudje, ki so njegove čudeže videli ali o njih vsaj slišali, spoznali, da je vsemogočen, da je torej Bog, in da je njegov nauk resničen. Tako je rekel Judom: „Dela, katera jaz delam, pričujejo o meni, da me je

Oče poslal“ (Jan. 5, 36.). Drugokrat pa jim je rekel: „Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verjemite, ako jih pa delam, in ako meni nočete verjeti, verjemite delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni in jaz v Očetu“ (Jan. 10, 37. 38.). Ko je sv. Janez Krstnik poslal k Jezusu dva učenca, da jima pové, ali je on obljubljeni Odrešenik, jima Jezus ni rekel: Jaz sem, skliceval se je na svoja dela, rekoč: „Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in videla. Slepí spregledujejo, hromi hodijo, gobovi se očiščujejo, gluhi spreslišujejo, mrtvi vstajajo in ubogim se evangelij oznanjuje“ (Mat. 11, 4. 5.). Jezus je hotel reči: Čudeži, katere jaz delam, vama pričajo, da sem obljubljeni Odrešenik, da sem pravi Bog, da je moj nauk resničen. S čudežem je tudi potrdil, da ima oblast odpuščati grehe (Mark. 2, 10.). Ljudstvo je tudi iz čudežev Jezusovih spoznalo resnico njegovih naukov, in zato je reklo: „Kakšen nov uk je to, da z oblastjo tudi nečistim duhovom zapoveduje in so mu pokorni?“ (Mark. 1, 27.). Jezus je moral celó s čudeži spričati resnico svojega nauka, ker je prerok Izaija (35, 5.) napovedal, da bode Mesija delal čudeže, in ker je vedel, da mu je pri mnogih mogoče doseči vero le s čudeži.

Tudi s prerokbami prihodnjih reči je Jezus Kristus spričal resnico svojega nauka. Kakor se namreč s čudeži razodeva božja vsemogočnost, tako se s prerokovanjem razodeva božja vsevednost. Vseveden pa je le Bog. Ako pa je bil Kristus Bog, je gotovo resnico govoril.

Z v r š e t e k.

„Tvoja beseda“, tako govori psalmist Gospodu, „tvoja beseda je svetilo mojim nogam in luč mojim stezam“ (Ps. 118, 105.). Nauki Jezusa Kristusa, krščanski poslušalci! so svetilo našim nogam na potu proti nebesom. Nauki Kristusovi naj nam bodo dražji, kakor tisoči srebra in zlata (Ps. 118, 72.). Kaj bi nam tudi pomagalo, ko bi si tukaj pridobili tudi največje bogastvo, saj nas ono vzveličati ne more? Vzveličati nas morejo le nauki Jezusa Kristusa, Sina božjega, zato pa si nje pridobivajmo, njih se učimo, po njih se ravnajmo. „Blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in ohranijo“ (Luk. 11, 28.) govori Kristus, in drugokrat pravi: „Moja mati in moji bratje so ti, kateri božjo besedo poslušajo in izpolnjujejo“ (Luk. 8, 21.). Amen.

29. Krščanski nauk.

„Ako meni ne verjamete, verjemite delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni in jaz v Očetu“, rekel je Jezus Judom (Jan. 10, 38.), ki niso hoteli verovati njegovim besedam. Že v zadnjem krščanskem nauku smo slišali, da je Jezus Kristus spričal resnico svojega nauka s svetostjo svojega življenja, z dokazi svetega pisma, s čudeži in prerokbami. Čudeži so tista dela Kristusova, na katera se je skliceval, da bi svoj nauk potrdil, čudeži naj bi takorekoč prisilili Jude, da bi verovali njegovim besedam.

139. Kaj so čudeži?

Čudeži so taka izredna dela, katerih ne morejo izvršiti naravne moči, temveč samo božja vsemočnost.

Čudeži se imenujejo izredna ali nenavadna dela: Izredna dela se čudeži zaradi tega imenujejo, ker prekoračijo naravni red, ker presegajo naravne moči, ker jih naravne moči izvršiti ne morejo; izvršiti jih ne morejo naravne moči, ker takih močij v naravi sploh ni, ali pa ker se čudeži zgodijo celó proti naravnim postavam. Obuditi mrtvega k življenju je čudež, zakaj v celi naravi ni nobene take moči, ki bi mogla mrtvega k življenju obuditi; zapovedati solncu in luni, naj obstojita na nebu, kakor je storil Jezus (10, 12.), je čudež, ker je to proti naravnim postavam. Čudež pa utegne biti tudi tako delo, ki se more sicer izvršiti tudi z naravnimi močmi, vendar ne v istem času, na isti način, kakor po čudežu, n. pr. bi bil čudež, ako bi bil kdo hipoma ozdravljen bolezní, katero morajo ozdraviti sicer tudi naravne moči, pa le polagoma. Čudeže izvršiti more le vsemočnost božja ali čudeže delati more le Bog in pa tisti, komur Bog pomaga s svojo vsemočnostjo. Čudeži se godijo po volji božji le iz tega namena, da se spriča, da je kdo od Boga poslan in da resnico govori, ali da se spriča svetost kakega umrlega človeka, ali da se pokaže božja dobrotljivost in pravičnost. Nikdar pa Bog ne pripusti kakega čudeža v potrjenje laži.

140. Kakšne čudeže je Jezus delal?

Jezus je delal raznovrstne čudeže, spremenil je na primer vodo v vino in nasitil dvakrat na tisoče ljudi z malo kruhi in ribami, izganjal hudobne duhove in pomiril vihar na morju, ozdravljaval samo s svojo besedo vsakovrstne bolnike, obujal mrtve in sam veličastno vstal od mrtvih.

Dela, katera je Jezus Kristus delal, so res izredna dela, katerih ne morejo izvršiti naravne moči, ampak le vsemogočnost božja, so res čudeži v pravem pomenu besede. Katera naravna moč more vodo v vino spremeniti ali malo kruhov in rib tako pomnožiti, da se ž njimi nasiti več tisoč ljudij, potem pa še več ostane, kakor je poprej bilo? Katera naravna moč more zapovedati hudobnim duhovom, pomiriti vetrove in valove? Katera naravna moč more hipoma ozdraviti raznovrstne, tudi neozdravljive bolezni, obuditi celo mrtveca v življenje? Čudeži, katere je Jezus Kristus delal, pa niso vsi zapisani v sv. pismu, zakaj sv. Janez evangelist naravnost pravi: „Je pa tudi še mnogo drugega, kar je Jezus storil, in ko bi se to vsako posebej popisalo, menim, da bi na ves svet ne šle bukve, katere bi bilo pisati.“ (Jan. 21, 25.) Kristus je delal čudeže iz svoje lastne moči. Da je Jezus Kristus delal čudeže iz lastne moči, spoznamo iz besed, katerih se je posluževal. On ni klical kakor svetniki Boga na pomoč, ampak je kar naravnost rekel pri mladeniču v Najimu: „Mladenič! rečem ti, vstani!“ (Luk. 7, 14.) Gobovemu je rekel: „Hočem, bodi čist!“ Besede: „Rečem ti“, „hočem“ nam spričujejo njegovo vsemogočnost. (Mat. 8, 3) Ker pa čudeže delati more samo Bog ali komur Bog pomaga, sledi iz tega, da je bil Kristus pravi Bog. Ko bi Kristus ne bil pravi Bog, ampak samo človek, bi tudi z božjo močjo ne mogel delati čudežev, ker bi mu Bog ne bil pomagal delati čudežev v potrjenje laži. Kakor je Bog po čudežih, katere so delali z njegovo pomočjo Mojzes in preroki, pokazal, da so od njega poslani in da govorijo resnico, prav tako je pokazal po čudežih, katere je delal Kristus, da resnico govori, če pravi, da je Sin božji in pravi Bog. Iz čudežev Jezusovih so res tudi ljudje spoznali, da je od Boga poslan. Nikodem, ki je bil

na skriynem Jezusov učenec, je rekel božjemu Vzveličarju: „Učenik! vemo, da si učenik od Boga prišel; zakaj nihče ne more delati teh čudežev, katere ti delaš, če Bog ni z njim“ (Jan. 3, 2.). Slepороjeni, kateremu je Jezus oči odprl, je rekel Judom: „Vemo, da grešnikov Bog ne usliši, ampak če kdo Bogu služi in njegovo voljo stori, njega usliši. Kar svet stoji, se ni slišalo, da bi bil kdo sleporоjenemu odprl oči. Ko bi ta ne bil od Boga, bi ne bil mogel nič storiti“ (Jan. 9, 31—33.). Jezusovi najbolj zagrizeni sovražniki, farizeji sami, so rekli: „Kaj hočemo storiti, ker ta človek veliko čudežev dela? Ako ga tako pustimo, bodo vsi vanj verovali“ (Jan. 11, 47. 48.). A kako je to, da se farizeji, pisnarji niso spreobrnili? da niso v Jezusa verovali? Njihova hudobija jih je oslepila, njihova strast je zadušila glas vesti. Vera je milost, katero lahko človek sprejme ali pa zavrže. Zato pa tudi čudeži vere vzbuditi ne morejo, če je človek noče. Saj se tudi dandanes zgodi še mnogo čudežev, postavimv Lurdu na Francozskem, vendar pa ostanejo tudi taki brezverci, ki jih vidijo, brezverci, ker verovati nočejo.

Tudi nas morajo čudeži Jezusovi v veri potrditi, kakor so potrdili njegove učence in druge ljudi, ki so vanj verovali! Kako lepo pa se tudi ujemajo Jezusovi čudeži z njegovimi nauki! Imenoval se je luč sveta, in res je čudežno dal spregledati slepim; imenoval se je kruh življenja, in res je dvakrat pomnožil čudežno kruhe; imenoval se je življenje in vstajenje, in res je čudežno ozdravljал bolnike ter obujal mrtve.

Jezus pa svojih čudežev ni delal samo iz tega namena, da bi z njimi spričal resnico svojega nauka, ampak tudi zato, da bi z njimi pokazal svojo dobrotljivost, svojo ljubezen in svoje usmiljenje do ljudi. Zaradi tega je storil največ takih čudežev, s katerimi je ljudem pomagal v raznih potrebah. Kadar že nihče več pomagati ni mogel, pomagal je Jezus. Ta dobrotljivost njegova mora vzbuditi v naših srcih veliko zaupanja do njega pa tudi veliko ljubezen. Kdo bi ne ljubil Jezusa, kateri je pomagal s čudeži zato, ker je ljubil?

Jezus je tudi delal čudeže, da bi bili nekake predpode in prerokbe prihodnjih naprav v sv. cerkvi. Nekateri čudeži, kakor ozdravljenja obsedencev, gluhecev, mutcev in slepcev, so predpode sv. krsta; ozdravljenja kruljevih, gobovih in oživljenja mrtvih so predpode zakramenta sv. po-

kore, spremenjenje vode v vino, pomnoženje kruhov so predpodebe sv. Rešnjega Telesa.

Razven s čudeži spričal je Jezus Kristus resnico svojega nauka tudi s prerokbami.

141. Kaj so prerokbe?

Prerokbe so določne napovedbe takih prihodnjih rečij, katerih ne more noben drug vedeti, ko sam Bog.

Prerokovati se pravi napovedovati natančno ali določno take prihodnje reči, katerih ne more nihče drug vedeti, kakor le Bog. Ako kak vremenski prerok pravi, videč, kako se kopičijo oblaki, „jutri dobimo dež“, še ni prerokoval, ker se to dá sklepati iz naravnih prikaznij, in pa, ker ni gotovo, da to deževalo, ker se bodo morda oblaki razpršili in bo še prav lepo jasno vreme. Ali če kdo pravi o kakem raztrošniku: „ta človek, če tudi precej ima, bo še beračil“, tudi ni prerokoval, ampak je to le slutil, ker je beraštvo lahko naravna posledica raztrošnosti, in ker ni popolnoma gotovo, da bo še tisti človek beračil; on se namreč še lahko poboljša in prav marljiv postane. Prerokuje le tisti, ki kot gotovo napové take prihodnje reči, ki se ne dadó spoznati iz raznih naravnih vzrokov, ampak jih more vedeti samo vsevedni Bog; zaradi tega pravi katekizem, da so prerokbe določne napovedbe takih prihodnjih rečij, katerih ne more noben drug vedeti, ko sam Bog. Prerokovati more torej tudi le Bog in tisti, kateremu Bog razodene skrivne prihodnje reči. Tako je v stari zavezi mnogo razodel pobožnim možem, posebno prerokom o Odrešeniku sveta, da so to napovedovali ljudem pred Kristusom in tako ohranili med njimi vero v obljubljenega Odrešenika, ljudi po Kristusu pa prepričali o resničnosti krščanske vere in jih v njej potrdili. Po Noetu je Bog napovedal vesoljni potop, da bi poboljšal razuzdane ljudi. Preroki so zvedeli prihodnje reči po notranjem razsvetljenju ali po prikaznih ali po angelih.

Tudi Jezus Kristus je napovedal mnogo prihodnjih rečij, katerih ne more noben drug vedeti, ko le Bog, in je s tem spričal, da je pravi Bog in da je njegov nauk resničen.

142. Kakšne prihodnje reči je Jezus napovedal?

Jezus je napovedal, da ga bo Juda izdal in Peter zatajil; kako bo umrl, in da bo vstal od mrtvih; da bo šel v nebesa in poslal svetega Duha, da bo Jeruzalem razdejan, in še mnogo drugih rečij.

Jezus je že vedel, da ga bo Juda izdal, preden je ta sam na to mislil. Zato je rekel: „Ali vas nisem jaz dvanajst izvolil? In eden med vami je hudič“ [moj zopernik] (Jan. 6, 71.). „Menil je pa“, razlaga sv. Janez, „Judeža Simonovega, Iškarijota, zakaj ta ga je potlej izdal, akoravno je bil eden iz dvanajsterih“ (6, 72.). Pri zadnji večerji pa je Jezus rekel: „Resnično, resnično vam povem. Eden izmed vas me bo izdal.“ In ko ga je sv. Janez vprašal: „Gospod! kdo je?“ odgovoril je Jezus: „Tisti je, kateremu bom jaz pomočeni kruh podal.“ In je pomočil kruh in ga dal Judežu Iškarijotu Simonovemu“ (Jan. 13, 21–26.). „Judež pa, kateri ga je izdal, je odgovoril, rekoč: Učenik, ali sem jaz? Mu reče: Ti si rekel“ (Mat. 26, 25.). Za izdajstvo Judeževo mogel je vedeti le Bog, ki preiskuje srca in obisti, ki gleda v srca najskrivnejše kote. Ko bi torej Kristus ne bil neskončno resnični Bog, kako bi mogel to vedeti? Izdajstvo Judeževo je napovedal, da bi svoje učence v veri potrdil, kakor je sam rekel: „Zdaj vam to povem, preden se zgodi; da kadar se zgodi, verujete, da sem jaz“ (Jan. 13, 19.).

Jezus je napovedal, da ga bo Peter zatajil. Kdo bi si bil mogel misliti, da Peter ne bo hotel Jezusa poznati, ko ga je vendar Jezus izbral za prvega v svoji cerkvi in mu obljubil ključe nebeškega kraljestva, ko je vendar Peter tako slovesno zatrjeval Jezusu: „Da bi se prav vsi pohujšali nad teboj, jaz vendar ne“ (Mark. 14, 29.) in: „Gospod, s teboj sem pripravljen v ječo in v smrt iti“ (Luk. 22, 33.)? A Jezus mu je popolnoma določno in naravno rekel: „Resnično ti povem, da nocoj to noč, predno bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil“ (Mark. 14, 30.). Da bo Peter Jezusa zatajil, je zopet mogel vedeti le vsevedni Bog, pred katerim je odkrita tudi prihodnost.

Zelo natančno je popisal Vzveličar svoje trpljenje, smrt in vstajenje. „Glejte!“ tako je rekel svojim učencem, „gremo gori v Jeruzalem, in Sin človekov bo izdan velikim duhovnom in pismarjem, in ga bodo obsodili k smrti. In ga bodo izdali nevernikom v zaničevanje, bičanje in križanje, in tretji dan bo [od mrtvih] vstal“ (Mat. 20, 18. 19.). Ali more kdo, ki je samo človek, napovedati mnogo časa poprej, kdaj, kje in kako bo umrl, in da bo celó od mrtvih vstal? Ne, to more le kdo, ki ni samo človek, ampak tudi Bog.

Jezus je napovedal, da bo šel v nebesa in poslal svetega Duha. Da pojde v nebesa, je Jezus večkrat napovedal (Jan. 6, 63; 16, 26. 28.), posebno pa, ko se je po svojem vstajenju prikazal Mariji Magdaleni. Tej je rekel: „Pojdi k svojim bratom in povej jim! Grem k svojemu Očetu in k vašemu Očetu, k svojemu Bogu in k vašemu Bogu“ (Jan. 20, 17.). Tudi sv. Duha je večkrat obljubil poslati. Tako je rekel apostolom: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane vekomaj pri vas, Duha resnice“ (Jan. 14, 16. 17.) in: „Tolažnik pa, sveti Duh, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo vse učil in vas opomnil vsega, karkoli sem vam povedal“ (Jan. 14, 26.).

Jezus je napovedal, da bo Jeruzalem razdejan: „In ko se je približal (Jeruzalemu) in je ugledal mesto, se je zjokal nad njim rekoč: Da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Ker prišli bodo dnevi nad te, in tvoji sovražniki te bodo obdali z zasipom, in te bodo oblegli in stiskali od vseh strani; in bodo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke v tebi, in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu, zato ko nisi spoznalo časa svojega obiskanja“ (Luk. 19, 41—44.). — Jezus je napovedal še mnogo drugih reči, kakor postavim, da se bo njegov evangelj oznanjeval po vsem svetu, da bo njegova cerkev zmagala vse nasprotnike in bo neminljiva.

Vse, kar je Jezus napovedal, se je natančno izpolnilo in se izpolnjuje še sedaj, na primer: razširjanje sv. cerkve. S prerokbami je Jezus pokazal svojo vsevednost in tako spričal, da je pravi Bog, da je torej tudi njegov nauk resničen.

143. Ali so vsi verovali v Jezusa?

Niso vsi verovali v Jezusa, zlasti veliki duhovni, pismarji in farizeji so ga sovražili zavoljo njegovega nauka in ga skušali umoriti.

Ker je Jezus Kristus spričal resnico svojega nauka s svetostjo svojega življenja, z dokazi svetega pisma, s čudeži in prerokbami, so tudi mnogi verovali njegovim besedam, a vsi vendar ne. Mnogi se niso dali prepričati, in med temi so bili zlasti veliki duhovni, pismarji in farizeji. Ti se niso dali prepričati, ker so bili hudobni. „Slehnerni namreč, kateri dela hudo“, pravi Kristus, „sovraži luč, in ne pride k luči, da niso svarjena njegova dela“ (Jan. 3, 20.). Ker so videli, da ga ljudstvo spoštuje in veruje njegove nauke, vzbudila se je v njihovem srcu strupena zavist, tako da ga niso mogli videti živega. Njihovo sovraštvo se je še pomnožilo, ker je Jezus Kristus razkril njihovo hinavščino ter jih imenoval pobeljene grobove“ (Mat. 23, 27.) in otroke hudobnega duha (Jan. 8, 44.). Večkrat so ga zaradi tega skušali umoriti. V templu so ga hoteli kamnati (Jan. 8, 59. 10, 31.), v Nazaretu so ga hoteli suniti raz goro, stavili so mu zvita vprašanja, imenovali so ga šuntarja in oskrunjevalca sobote itd. Oni niso mirovali, dokler niso dosegli svojega hudobnega namena.

Z v r š e t e k.

„Jaz sem pot, in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače, kakor po meni“, je dejal naš Vzveličar (Jan. 14, 6.). Jezus Kristus je resnica, zato moramo verovati, kar je on učil, ker drugače zabredemo v zmote. Jezus Kristus je pot, on nam kaže s svojimi nauki in vzgledi, kako imamo priti v nebesa, zato pa moramo živeti, kakor nas uči z besedo in vzgledom. Jezus Kristus je življenje, to je, le po njem prejmemo duhovno življenje svoje duše, posvečujočo milost božjo, in večno življenje, zato pa se moramo posluževati tistih pripomočkov, katere je on postavil, da pridemo v nebesa. Dragi kristijan! Zahvali Boga, da se je iz ljubezni do tebe včlovečil, trdno se drži njega in njegovega nauka in hodi za njim! On ti kliče: „Jaz sem pot in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu, razven po meni“ (Jan. 14, 6.). Amen.

30. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je hodil tri leta po svoji domovini od kraja do kraja skazovaje ljudem dobrote. Ni ga bilo dneva, da ne bi bil storil ljudem kaj dobrega. Učil je nevedne, tolažil žalostne, odpuščal grešnikom grehe, izganjal iz ob-sedencev hudiče, ozdravljaj bolnike, obujal k življenju mrtve. Mnogi so ga ljubili, a mnogi so ga tudi sovražili, zlasti veliki duhovni, pismarji in farizeji. Večkrat so ga skušali umoriti, a ga niso mogli, ker še Jezusovega trpljenja ura ni prišla in se jim je zaradi tega na ta ali oni način odtegnil. Ko je Jezus svojega prijatelja Lazarja, kateri je bil že štiri dni v grobu, obudil od mrtvih in je vsled tega čudeža mnogo Judov vanj verovalo, so se zbrali in posvetovali, kaj jim je storiti. „Kaj hočemo storiti, ker ta človek veliko čudežev dela? Ako ga tako pustimo, bodo vsi vanj verovali“ (Jan. 11, 47. 48.). „Od tistega dne tedaj so se posvetovali, da bi ga umorili“ (Jan. 11, 53.). Jezus bi bil seveda lahko preprečil njih hudobni naklep, a tega ni hotel, ker je prišla njegova ura, da bi šel iz tega sveta k Očetu“ (Jan. 13, 1.). O trpljenju Kristusovem govori

četrty člen apostolske vere.

144. Kako se glasi četrty člen apostolske vere?

Četrty člen apostolske vere se glasi: „Trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in v grob položen.“

Ta člen apostolske vere nam pové, da je Jezus resnično trpel, kdaj in kako je trpel in umrl, in kako je bil pokopan. Jezus je ves čas svojega življenja mnogo trpel. On je že trpel v mrzlej zimskej noči v Betlehenskem hlevu, on je trpel, ko je bil osmi dan po postavi obrezan, ko je moral bežati pred grozovitim Herodom v Egipt. Ko je začel učiti, živel je od miloščine dobrih ljudij. „Lisice imajo jame in

ptice neba gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi naslonil svojo glavo“, je sam dejal (Luk. 9, 58.). Hodil je kakor dobri pastir za izgubljeno ovco čez hribe in doline, trpel večkrat lakoto in žejo ter druge nadloge. In kadar se je dostikrat trudil ves božji dan, umaknil se je zvečer na kako goro in prečul v molitvi vso noč. Koliko neprilik so mu prizadeli njegovi sovražniki, ki so ga obrekovali, zmerjali, preganjali. Koliko je pač trpela njegova duša, ko je videl, da ves njegov trud pri mnogih brezbriznih ljudeh tako malo izda, da mu njegovo ljubezen povračujejo z nehvaležnostjo in da se bo toliko trdovratnih grešnikov pogubilo. Koliko bridkih solz je pač on pretočil zaradi tega! Ako torej četrti člen apostolske vere pravi, da je trpel pod Poncijem Pilatom, noče s tem reči, da je še le takrat ob koncu svojega življenja začel trpeti, ampak s tem hoče reči, da je pod Poncijem Pilatom prestal svoje zadnje in največje trpljenje, ki je bilo toliko, da se poprejšnje ž njim niti primerjati ne dá.

145. Ali je Jezus trpel kot Bog ali kot človek?

Jezus Kristus je trpel le kot človek; zakaj kot Bog ni mogel trpeti.

V Jezusu Kristusu ste dve naravi: božja in človeška, pa le ena oseba, in sicer božja, ki združuje v sebi božjo in človeško naravo. Obe naravi ste sicer neločljivo združeni v edinstvi božje osebe, vendar pa ne zmešani. Iz tega sledi, da je Jezus Kristus mogel trpeti po svoji človeški naravi ali kot človek, ne da bi bila morala trpeti tudi njegova božja narava. Kot Bog Jezus Kristus ni mogel trpeti, seveda tudi ne umreti, ker je Bog nespremenljiv, ker je neskončno srečen in večen. Čeprav pa je Jezus Kristus trpel in umrl le kot človek, pravimo vendar: „Bog je za nas trpel, Bog je za nas umrl“ zato, ker je tisti, ki je za nas trpel in umrl kot človek, ob enem tudi Bog.

Ali pa je Jezus moral trpeti? Jezus ni moral, ni bil primoran trpeti, ampak je prostovoljno trpel, ker je sam hotel. Že prerok Izaija je napovedal o njegovem trpljenji: „Darovan je, ker je sam hotel“ (Iz. 53, 7.). Jezus sam pa je dejal: „Nihče mi življenja ne vzame, ampak jaz je sam od sebe dam“ (Jan 10, 18.). Da bi mu nihče ne mogel vzeti

življenja, ko bi sam ne hotel, je večkrat pokazal. Kolikokrat so ga zalezovali, da bi ga umorili! Peljali so ga na visoko skalo, da bi ga z nje sunili, vzdigovali so kamenje, da bi ga kamnjali, vendar mu niso mogli nič storiti, kakor zadržani od nevidne moči. On je poprej vedel za svoje trpljenje, lahko bi se mu torej bil izognil, ako bi bil hotel, ali tega ni hotel iz usmiljenja in ljubezni do nas, ker bi drugače ne bili rešeni. „Kristus nas je ljubil in za nas se dal v dar in klavščino Bogu v prijeten duh“, piše sv. Pavel (Efež. 5, 2.).

146. Kaj je Jezus Kristus trpel?

Jezus Kristus je trpel neizrekljivo velike bolečine na duši in na telesu.

Jezus Kristus je imel dušo in telo kakor vsak človek, in kakor vsak človek lahko trpi na duši in na telesu, tako je tudi Jezus Kristus resnično trpel na duši in na telesu. On je trpel neizrekljivo velike bolečine, to je: tolike bolečine, da noben človeški jezik tega izreči, popisati, dopovedati ne more. Četudi pa so bile bolečine Jezusa Kristusa neizrekljivo velike, nam vendar katekizem pové vsaj nekoliko, kar je trpel na duši in na telesu.

147. Kaj je trpel Jezus na duši?

Na duši je Jezus trpel veliko bridkost in žalost, zaničevanje in zasramovanje, obrekovanje in druge krivice.

Jezus je v vsem svojem življenju trpel veliko bridkost in žalost, vendar največjo bridkost in žalost je trpel na Oljski gori. Ko je na veliki četrtek zvečer jedel s svojimi učenci velikonočno jagnje, postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa in vzel slovo od svojih učencev, je vstal in se napotil z njimi na Oljsko goro. Oljska gora se imenuje, ker je tam raslo v prejšnjih časih mnogo oljk. Na Oljski gori bil je vrt Getzemani. V tisti vrt je šel Jezus in vzel seboj tri svoje učence, Petra, Jakoba in Janeza. Prišedši tja jim je dejal: „Sedite tukaj, da grem tja in molim.“ In je začel žalosten in

otožen prihajati. Tedaj jim je rekel: Moja duša je žalostna do smrti; ostanite tukaj in čujte z menoj.“ Tako pripoveduje sv. evangelist Matej (26, 36—38.). Sv. Marko pa pravi: „In začne prestrašen in otožen biti“ (Mark. 14, 33.). „In je malo dalje šel in padel na svoj obraz, in je molil rekoč: Moj Oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih (to bridko trpljenje); pa vender ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti. In pride k svojim učencem in jih najde speče, in reče Petru: Tako niste mogli eno uro z menoj čuti? Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo. Duh je sicer voljan, meso pa slabo. Spet je vdrugič šel in molil rekoč: Oče moj! ako ne more ta kelih mimo mene iti, kakor da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja. In je spet prišel in jih našel spijoče; njih oči namreč so bile dremotne. In jih je popustil in spet šel in vtretjič molil in ravno tiste besede govoril“ (Mat. 26, 39—44.). „Prikazal se mu je pa angel z nebes, kateri ga je potrdil. In ko so ga smrtni težave obšle, je dalje molil Njegov pot pa je bil kakor krvave kaplje tekoče na zemljo“ (Luk. 22, 43. 44.). Predragi poslušavci, kaj je pač moral Jezus takrat trpeti, ker je njegov pot bil, kakor krvave kaplje, tekoče na zemljo, in je moral priti angel z nebes, kateri ga je potrdil! Kadar človek umira, ga začne obhajati smrtni strah. Ta strah mu napravljajo grehi pretečenega življenja, spomin na večnost, o kateri ne vé, ali bo srečna ali nesrečna, ta strah prihaja od tod, ker se duša brani ločiti se od telesa. Jezusu Kristusu niso napravljali smrtnega strahu grehi, saj je bil najsvetejši, tudi ne spomin na večnost, saj je vedel, da pojde k svojemu Očetu, pač pa misel na ločitev duše od telesa. Vender krvavi pot, katerega je pri tem potil, ni prihajal iz strahu pred smrtjo, ampak iz boja, katerega je imel, da bi smrtni strah premagal. Strah, posebno pa smrtni strah, žene kri k srcu, ne iz srca, zato pa je človek vsled strahu blede, ne pa rdeč. Kristusov krvavi pot je torej prihajal iz velikanskega napora, s katerim se je trudil, da bi premagal smrtni strah. Kako velikansk je moral biti ta trud, ki je Kristusovo kri, katero je smrtni strah nagnal v srce, zopet iz srca gnal v telo, in sicer s toliko močjo, da je v krvavih kapljah pritekla, si mi nikakor misliti ne moremo. Jezusova srčna kri kaplja na zemljo, tolika je njegova smrtna bridkost in žalost.

Kaj je bilo vzrok tolike bridkosti in žalosti Jezusove? Življenje dati je za vsacega človeka nekaj zelo težkega in

bridkega, posebno ako je kdo v najlepših letih, pri najboljše moči. In glejte, Jezus je bil v najlepših letih in pred oči mu je stopilo vse njegovo trpljenje in njegova smrt. V duhu je gledal, kako ga bodo vjeli, po krivem tožili, zasramovali, obrekovali, bičali, s trnjem kronali, na križ pribili, sploh vse trpljenje, ki ga je čakalo od takrat, ko ga bodo vjeli, pa do njegove smrti na križu. Pri pogledu na to krivično, sramotno in tako silno trpljenje in smrt zgrozila, prestrašila se je njegova človeška narava tako, da se je začel tresti, težko sopsti, da so se mu krčile prsi in da se je s prestrašenimi očmi oziral zdaj v nebo, zdaj na zemljo, zdaj na učence, kakor umirajoči s prestrašenimi očmi išče in pogleduje okoli stoječe.

Neizrekljivo bridkost in žalost je občutila Kristusova duša tudi zavoljo nehvaležnosti njegovih učencev. Eden, Judež Iškarijot, je bil ravno na potu, ko ga je prodal za trideset srebrnikov, da bi ga izdal s poljubom, znamenjem ljubezni, njegovim sovražnikom; drugi, Peter, ga je imel čez malo ur trikrat zatajiti, vsi drugi pa so malomarno pospali. Videl je v duhu milijone in milijone kristjanov, katere je odrešil s svojo krvjo sužnosti satanove, katere je nasičeval z lastnim mesom, napajal z lastno krvjo, da mu bodo plačevali njegove neštevilne dobrote z nehvaležnostjo. Z Davidom bi bil lahko rekel: „Ptuj sem postal svojim bratom, neznan otrokom svoje matere ... Pričakoval sem ga, da bi me miloval, pa ga ni; in da bi me tolažil, pa ga ne najdem“ (Ps. 68, 9. 21.).

Tretji vzrok Jezusove bridkosti in žalosti so bili grehi vseh ljudij od Adama do zadnjega zemljana. Vse grehe je moral na sebe vzeti in za nje zadostiti. In koliko je število grehov! Zdaj živi na svetu primeroma 1400—1500 milijonov ljudij. Koliko grehov že ti storijo! Vsakih 30—40 let se jih ravno toliko narodí. Koliko grehov so storili ljudje v 6000 letih in koliko jih bodo še storili do konca sveta! Vse je moral nase vzeti. Pač je lahko rekel s psalmistom: „Smrtne bolečine so me obdale, in potoki hudobije so me prestrašili“ (Ps. 17, 5.). Zdaj pa pomislite to-le: Ako so imeli nekateri svetniki tolik stud pred grehom, da so omedleli ali da jim je postalo slabo, kadar so kaj grdega samo slišali, kolik stud je moral imeti še le Jezus, Najsvetejši, ko so mu stopili pred oči vsi grehi, neizmerno veliki grehi, ki so se kedaj storili in se še bodo storili, kolik stud je moral imeti On, ki je natančno spoznal vso hudobijo, vso ostudnost,

vse zaničevanje, vso nehvaležnost, ki tiči v vsakem grehu! Tudi naši grehi so bili krivi Jezusove bridkosti in žalosti na Oljski gori, zato pa jih srčno obžalujmo in prosimo Jezusa odpuščanja, ker smo mu tudi mi prizadeli toliko žalosti.

Slednjič je občutila Jezusova duša toliko bridkost in žalost, ker je vedel, da brezštevilm ljudem ne bode njegovo trpljenje nič koristilo, da se bodo brezštevilm ljudje pogubili po lastni krivdi. Kako hudo je materi pri srcu, ako vé, da bo njen srčno ljubljeni otrok nesrečen, da bo moral umreti grozovite smrti! Neskončno bolj, kakor mati svojega otroka, ljubi Jezus vsakega človeka, ker za vsakega je prelił svojo dragoceno kri, za vsakega je dal svoje življenje. Ko bi si bil mogel reči: „Jaz bom moral trpeti sicer strašne muke, bom moral umreti najgrozovitejše in najsramotnejše smrti na križu, ali s tem bom rešil vse ljudi brez razločka“, bi bilo to utolažilo njegovo žalostno dušo, ali reči si je moral, kakor je prerokoval že Izaija: „Zastonj sem se trudil, brez potrebe in za nič sem potratil svojo moč“ (Iz. 49, 4.), reči si je moral: „Toliko bom trpel, vso svojo kri bom prelił, ali le malo jih bom rešil.“ Ta misel je dušo Jezusovo napolnjevala z neizrekljivo bridkostjo in žalostjo. Da bi pač med nami nobenega ne bilo, zaradi katerega bi Jezus zastonj bil trpel, ampak da bi vsem pomagalo njegovo trpljenje v dosego večnega življenja!

Jezus je trpel na duši zaničevanje in zasramovanje. Judje so Jezusa zaničevali ali ga tako imeli, kakor bi on nič ne bil, in se tudi zaničljivo proti njem vedli; tako tudi vojaki. Peljali so Jezusa na dvorišče in mu tam mnogo zaničljivega storili. „Tedad se mu pljuvali v obraz, in so ga za uho bñli; drugi pa so ga v obraz s pestmi bñli rekoč: Prerokuj nam, Kriste! kdo te je udaril?“ (Mat. 26, 67.). S pljuvanjem v obraz in raznimi udarci niso prizadeli muk le njegovemu telesu, ampak tudi njegovi duši. Ko je Poncij Pilat postavil Jezusa in cestnega razbojnika Baraba skupaj, ter vprašal, katerega naj jim izpusti, je množica na prigovarjanje velikih duhovnikov in starešin zavpila: „Preč s tem in izpusti nam Baraba“ (Luk. 23, 18.). Pomislite, koliko zaničevanje je bilo za najsvetejšega Jezusa, ko so ga manj cenili, kakor cestnega roparja in razbojnika! — Jezusa so zasramovali ali zasmehovali z besedami in v dejanji. Zasramovali so ga stražniki, ko so mu zavezali oči in ga

za uho bíli; zasramoval ga je kralj Herod s svojimi vojaki, ko ga je oblekel v belo oblačilo kakor norca (Luk. 23, 11.); zasramovali so ga z bičanjem. Bičanje je bilo zeló sramotno, zakaj pri Rimljanih so bičali navadno le sužnje, katere so imeli za izvržek človeškega rodu, Jezus pa ni bil samo kraljevega rodu, ampak Sin Kralja vseh kraljev, Sin božji. Zasramovali so Jezusa s tem, da so ga s trnjem kronali. Vojaki so slišali, da se je Jezus imenoval kralja. Kralj, so si mislili, mora imeti krono, mora biti v škrlat oblečen, mora imeti v roki žezlo ali kraljevo palico. Kaj so tedaj storili? Sv. pismo pravi: „In so ga slekli in mu škrlatast plašč ogrnili. In so splekli krono iz trnja, in so mu jo na glavo dejali in trst v njegovo desnico, in so pred njega poklekovali in ga zasramovali rekoč: Zdrav bodi, kralj judovski! In so vanj pljuvali in trst jemali in tolkli po glavi“ (Mat. 27, 27—30.). Še takrat, ko je že na križu visel in bil že blizu smrti, niso nehali ga zasramovati. „Ti pa, ki so memo hodili“, piše evangelist Matevž, „so ga preklinjevali in s svojimi glavami zmajevali in so rekli: Aha, ki tempelj božji poderaš in ga v treh dneh zopet sezidaš, pomagaj sam sebi! Če si Sin božji, stopi s križa! Prav tako so ga zasramovali tudi veliki duhovni s pismarji in starešini vred in so rekli: Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Ako je izraelski kralj, na stopi zdaj s križa, in verujemo vanj. V Boga je zaupal, naj ga zdaj reši, če ga rad ima. Saj je rekel: Sin Božji sem.“ (Mat. 27, 39—43.). Zasramoval ga je tudi levi razbojnik, rekoč: „Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama!“ (Luk. 23, 39.)

Jezus je trpel obrekovanje in druge krivice. Njegovi sovražniki so pravili o njem reči, o katerih so vedeli, da niso resnične. Tako so rekli Pilatu: „Tega smo našli, da zapeljuje naš narod, in da brani cesarju davke dajati, in pravi, da je on Kristus kralj“ ... „Ljudstvo šunta, ker uči po vsi Judeji, začenshi od Galileje do sem“ (Luk. 23, 2. 5.). To je bilo grdo obrekovanje, ko so imenovali Jezusa zapeljivca, šuntarja in puntarja, ko je vender ljudi le resnico učil, se branil, ko so ga hoteli napraviti kralja in naravnost zapovedal: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega“ (Mat. 22, 21.). — Še druge krivice je trpel, tako n. pr. so si njegovo obleko pred njegovimi očmi razdelili in za njegovo suknjo vadjali, ga kakor v zasmeh napajali s kisom in žolcem itd.

Zvršetek.

Dragi kristijani! Ako premišljujemo bolečine Jezusove na njegovi duši, moramo pač pripoznati, da so bile neizrekljive. Kdo, vprašam vas, bi ne ljubil Jezusa, ki je iz gole ljubezni do nas toliko trpel na svoji duši? Prav ima sv. Pavel, ako o tistem, ki Jezusa ne ljubi, piše: „Ako kdo ne ljubi našega Gospoda Jezusa Kristusa, bodi odločen“ (I. Kor. 16, 22.) iz cerkvene družbe, bodi prekletstvu izdan. Premišljujmo večkrat Jezusovo dušno bridkost in žalost, da se v naših srcih vname prava ljubezen do Jezusa. Amen.

31. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je trpel neizrekljivo velike bolečine na duši in na telesu. Na duši je trpel veliko bridkost in žalost, zaničevanje in zasramovanje, obrekovanje in druge krivice. Trpljenje Jezusovo na duši smo že premišljevali. Pogledjmo si torej danes:

148. Kaj je trpel Jezus na telesu?

Na telesu je Jezus trpel mnogo muk, udarcev in hudih ran; bil je bičan, s trnjem kronan in križan.

Ko je Jezus na Oljski gori odmolil, prišel je vtretjič k svojim učencem in jim dejal: „Glejte, približala se je ura, in Sin človekov bo izdan grešnikom v roke. Vstanite, pojdemo, glejte približal se je, kateri me bo izdal. In še je govoril, in glej! Judež, eden dvanajsterih, je prišel, in z njim velika množica z meči in kolmi poslana od velikih duhovnikov in starešin ljudstva. Njegov izdajavec pa jim je bil dal znamenje, rekoč: Katerega koli bom poljubil, tisti je, njega primite. In brž je k Jezusu stopil in je rekel: Zdrav bodi, Učenik! in ga je poljubil“ (Mat. 26, 45–49.) Koga pozdraviti pomenja: mu vse dobro želeči, koga poljubiti je znamenje ljubezni in prijateljstva. A Judež je s pozdravom in poljubom izdal svojega Učenika. Jezus se mu je dal po-

ljubiti, mu vrnil poljub, ki pa je bil res prijateljski, in mu rekel ob onem: „Prijatelj! čemu si prišel?“ (Mat. 26, 50.) „Judež! s poljubom izdajaš Sinu človekovega?“ (Luk. 22, 48.) Te besede, v katerih je izražena velika krotkost in ljubezen, je Jezus govoril Judežu, da bi mu pokazal, da vse vé, in da bi ganil njegovo hudobno srce. Ali trdosrčnež se ni zmenil za ljubeznivo svarjenje Gospodovo. Potem je stopil Jezus k druhalu in vprašal: „Koga iščete?“ Odgovorili so mu: „Jezusa Nazareškega!“ Ko jim je Jezus rekel: „Jaz sem“, so popadali na tla, kakor od strele zadeti. S tem je pokazal Jezus, da bi mu nič ne mogli, ako bi sam ne hotel trpeti. Ko so se osvestili, jih zopet vpraša: „Koga iščete?“ Ko mu odvrnejo: „Jezusa Nazareškega“, jim pravi: „Povedal sem vam že, da sem jaz; ako tedaj mene iščete, pustite te (učence) iti...“ „Straža tedaj in poglavar in hlapci Judov so Jezusa popadli in so ga zvezali“ (Jan. 18, 4—12) Druhal je peljala zvezanega Jezusa z Oljske gore k velikemu duhovniku Anu. Na tem potu je pretrpel Jezus mnogo telesnih muk, zakaj bil je zvezan, in surova druhal ga je najbrž bila, suvala in sem ter tja vlačila. Pri Anu ga je čakala nova muka, zakaj tukaj ga je eden služabnikov za uho udaril, ker se mu je zdelo, da Jezus ne odgovarja primerno. (Jan. 18, 22.) „Ana ga je poslal zvezanega h Kajfu, velikemu duhovniku“ (Jan. 18, 24.), za Jezusa torej nova telesna muka. Pri Kajfu so ga obsodili v smrt. Potem so ga peljali vojaki na dvorišče in ga tam čuvali, stražili. Pa kako? „Tedaj so mu pljuvali v obraz, in so ga za uho bíli, drugi pa so ga v obraz s pestmi tolkli, rekoč: „Prerokuj nam, Kriste! kdo te je udaril?“ (Mat. 26, 67. 68.) Jezus je bil oslavljen, ker je na Oljski gori pretil tolikanj krvi, utrujen, ker so ga hudo mučili in semtertja vlačili, a namesto počitka prejemati je moral nove muke, nove udarce, nova zasramovanja. Tako se je izpolnilo prerokovanje, ki je beremo o Vzveličarju pri preroku Izaiju: „Svoje telo sem dal njim, ki so me bíli in svoja lica njim, ki so mi pulili (brado); svojega obličja nisem obrnil od njih, ki so me zasramovali in zapljuvali“ (Iz. 50, 6.). A to je bil še le začetek Jezusovega telesnega trpljenja, zakaj največ muk, udarcev in hudih ran je pretrpel, ko je bil bičan, s trnjem kronan in križan.

Bičanje je bilo zelo sramotno, zakaj bičali so navadno največje hudodelnike, razbojnike in sužnje. Bičanje pa je bilo tudi silno, silno boleče. Ko so onega, ki je bil k tej kazni

obsojen, do ledja slekli in ga tako trdo k stebru privezali, da se ni mogel več ganiti, so ga šesteri močni možje bičali ali šibali s trnjevim palicami, šibami, z volovskimi žilami, z železom prepletenimi biči, z verižicami, na kojih koncih so bili železni kremplji, da se je koža bičanega razmesarila in se trgali kosci mesa iz njegovega telesa. Dostikrat je kaznenec že med bičanjem umrl, ali pa je bil pohabljen za vse življenje. Tako so bičali tudi Jezusa. Slekli so ga, privezali k stebru in dva mučitelja začela sta udrihati po njem, in ko sta se utrudila, sta nastopila dva druga in nato še tretja. Nežna in občutljiva koža Vzveličarjeva je od udarcev zardela, se razpočila, zatekla, prikazale so se krvave kaplje in začele teči na zemljo, tako da je Jezus kmalu stal v svoji lastni krvi. Kako skeleče, pekoče bolečine je pač moral občutiti Jezus, ko so ga bičali! Ko so njegovo kožo z bičanjem popolnoma razmesarili, so ga odvezali; oslavljeni Vzveličar se je zgrudil na pol mrtev v svojo lastno kri. Ko je ležal v svoji krvi, šibali so ga po sporočilu nekaterih cerkvenih očetov še na tleh, da so bili razmesarjeni tudi oni deli njegovega telesa, katere je poprej steber zakrival. Pri bičanju Jezusovem so se pač izpolnile do pičice besede prerokove: „Na hrbtu so mi kovali grešniki“ (Ps. 128, 3.) in besede: „Od podplatov do temena ni nič zdravega na njem; rana in proga in otekla bula ni ne obvezana, ne z zdravilom zdravljena, ne z oljem omečena“ (Iz. 1, 6.) in: „Nima je ne podobe ne lepote; in videli smo ga ... zaničevanega in najzadnjega med ljudmi, moža bolečin ... in kakor zakrito je bilo njega obličje“ (Iz 53, 1—4.).

Zakaj se je pustil Jezus Kristus bičati? Zato, da bi zadostil za vse nečiste grehe ljudij, za grehe paganov, za grehe kristijanov, za grehe otrok, mladeničev in deklet, za grehe zakonskih, za grehe starčkov, za grehe v mislih, željah, besedah in dejanjih. Na razbičanem, razmesarjenem Jezusu in na njegovih krvavečih ranah naj bi spoznavali ljudje, kakšen greh je nečistost, naj bi spoznavali nečistniki, kakšne kazni jih čakajo v peklu, ako se ne spokorijo.

Glava Jezusova menda še ni bila ranjena, zato so si vojaki izmislili novo muko, kronali so ga. Sv. pismo pravi: „In so ga slekli in so mu škrlatast plašč ogrnili. In so splekli krono iz trnja, in so mu jo na glavo dejali, in trst v njegovo desnico, in so pred njega poklekovali in ga zasramovali rekoč: „Zdrav bodi, kralj judovski! In so vanj pljuvali

in trst jemali in ga tokli po glavi“ (Mat. 27, 27—30.). Marija je razodela sv. Birgiti o kronanji Jezusovem: „Nato so pritisnili trnjevo krono na njegovo glavo, ki je tako hudo prebodla častitljivo glavo mojega Sina, da je tekoča kri zalila njegove oči, napolnila ušesa, in bila od tekoče krvi vsa brada skažena“ (Lib. I. revel. c. X.). „In potem so pritisnili zeló trdo na njegovo glavo trnjevo krono, ki je segala do srede čela, in premnogi potočki krvi so se vlili vsled zabadenih trnov po lici in napolnili lase, oči in brado, tako da se mi je vse samo krv zdela“ (Lib. IV. c. LXX.). Kdo bi mogel popisati, koliko skelečih bolečin je občutil Jezus, ko so se mu trni zapičili v glavo, v čelo in silno občutljive sence! Jezus se je dal s trnjem kronati, da bi zadostil za vse grehe, katere v mislih in željah storimo, on je torej trpel zavoljo naših prevzetnih in nečimernih mislij, zavoljo posvetnih mislij, zavoljo brezsrdnih mislij, zavoljo neštevilnih nečistih mislij in želj. Kdo bi mogel prešteti vse trne, ki jih je od svoje mladosti do današnjega dne zabodel v Jezusovo glavo s svojimi pregrešnimi mislimi? O da bi jih z resničnim kesanjem izdrli iz njegove glave!

„In potem, ko so ga zasramovali, so mu slekli plašč in ga oblekli v njegova oblačila in ga peljali, da bi ga križali“ (Mat. 27, 31.). Križanje je bila najsramotnejša smrt, zakaj le sužnje, cestne roparje, zavratne morilce in puntarje so križali. Križanje pa je bilo ob enem najhujša smrt. Ko so mu oblekli njegova oblačila, položili so mu na rame križ, na katerem je imel križan biti. Križ je bil napravljen iz neobtesanega lesa in je bil po spričevanji sv. Bonaventure petnajst čevljev dolg, povprek pa je meril osem čevljev. To je bila gotovo velika teža za oslabiljenega Vzveličarja, vendar je z veseljem vzel križ na svoje ranjene rame. Ko ga je nekaj časa nesel, obšla ga je taka slabost, da je začel omahovati in se je slednjič zgrudil pod težo križevo. Trikrat je padel pod križem. Vojaki so sprevideli, da ne bo mogel sam prinesiti križa na kraj križanja, zato so prisilili Simona iz Cirene, da mu je gomagal križ nositi. „In kadar so bili prišli na mesto, ki se imenuje mesto mrtvaških glav, so tam križali njega in hudodelnika, enega na desni in enega na levi strani“ (Luk. 23, 33.). Kako grozne so pač morale biti bolečine Jezusove, ko so ga križali! Križali so na dvojen način. Navadno so postavili najprej križ, privezali nanj kaznenca za roke in noge in potem jih pribili, ali pa so

najpoprej pribili kaznenca na križ, ki je ležal na tleh, in potem so še le postavili križ. Navadno se misli, da so Jezusa križali na drugi način. Iztrgali so ž njega obleko, kar mu je prizadelo gotovo silne bolečine, ker se je obleka ran prijela, potem so ga položili na križ, ali kakor se sploh misli, se je sam vlegel na križ, da bi se daroval za nas. Zdaj so pribili njegove roke, tiste roke, ki so le blagoslov in dobrote delile ljudem. Tako je moral Jezus zadostiti za one grehe, ki jih ljudje storijo z rokami, za grehe, katere storijo, ko segajo z rokami po ptujem blagu, za grehe, ki jih storijo s tem, da zlorabijo svoje roke v umor in uboj, da jih zlorabijo k nečistim dejanjem. Potem so pribili njegove svete noge, s katerimi je hodil okoli po judovski deželi deleč duhovne in telesne dobrote. Kdo se ne spomni, ako vidi pribite noge Vzveličarjeve, grehov, ki jih storijo ljudje s tem, da hodijo po prepovedanih potih? Kako nas zaskeli, ako se nam zabode kak trnek v kožo, a Jezus je bil pribit za roke in noge z debelimi žreblji, da se nikakor ganiti ni mogel. Zdaj so vzdignili križ, da bi ga postavili. Ako vzdigujejo kako drevo, da bi je po koncu postavili v zemljo, kako se porivajo semtertja, a na križu, ko so ga vzdignili, je visel Jezus pribit. Kako so se pač raztegnile njegove rane, ko so križ z vso silo vzdignili in v zemljo zasadili! Kolika muka za sveto glavo, ko se je trnjeva krona zadela z vso močjo ob križ! Vzveličar sveta je visel med nebom in zemljo, od svojega ljudstva zavržen, med dvema razbojnikoma. Glava se mu je sklonila pod trnjevo krono, v oči kapljala je kri. prsi so bile raztegnene, roke razpete, iz raznih ran pa je tekla kri na zemljo. Kdo bi mogel popisati bolečine, ki jih je občutilo Jezusovo telo, ko je moral tako viseti na križu tri dolge ure? In vsem tem mukam pridružila se je grozna žeja, ker je izgubil toliko krvi in se gotovo močno potil, ko je nesel križ. A s čim so ga napajali v njegovi žeji? Z žolcem in jesihom. Tako je zadostil za našo nezmernost in požrešnost.

149. Kdo je obsodil Jezusa v smrt na križu?

Poncij Pilat, oblastnik Judeje, je obsodil Jezusa v smrt na križu, in sicer iz strahu pred Judi.

Rimsko cesarstvo je bilo zelo veliko, zato so morali imeti rimski cesarji v raznih pokrajinah svoje namestnike

ali deželne oblastnike. Oblastnik Judeje je bil za časa Kristusove smrti Poncij Pilat. On je bil zelo grozovit in krvoloč, ki je storil Judom mnogo krivic. Po Kristusovi smrti je bil zaradi svojih grozovitosti v Rimu zatožen in v Galijo preganjan, kjer se je neki sam usmrtil. K Ponciju Pilatu so pripeljali Judje Jezusa, ker ga sami niso mogli k smrti obsoditi. Poncij Pilat ga je izpraševal in se prepričal, da je popolnoma nedolžen. On sam je večkrat povdarjal Jezusovo nedolžnost proti njegovim tožiteljem. „Nič krivega ne najdem nad tem človekom.“ (Luk. 23, 4.) in: „Nič smrti vrednega ne najdem na njem“ (Luk. 23, 22). Pilat se je dolgo ustavljal križanju Jezusa in bi ga bil rad izpustil. Ali Judje so vpili: „Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj, zakaj vsak, kateri se kralja dela, cesarju zoper govori“ (Jan. 19, 12.) Ko je Pilat te besede slišal, se je bal, da ga bodo pri cesarju zatožili in bo ob svojo čast in službo, in omahljiv in bojazljiv, kakor je bil, je sedaj privolil v križanje. Dal je še enkrat priplejati Jezusa in rekel Judom: „Glejte! vaš kralj! Oni pa so vpili: Preč ž njim, križaj ga! Pilat jim reče: Vašega kralja bom križal? Veliki duhovni so odgovorili: Nimamo kralja razven cesarja. Takrat tedaj jim ga je izdal, da bi bil križan“ (Jan. 19, 14 – 16.) Preden pa so ga križali, je Pilat še enkrat spoznal očitno nedolžnost Jezusovo. Vzel je vode in si je roke umil vpričo ljudstva rekoč: „Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega, vi glejte! In vse ljudstvo je odgovorilo in reklo: Njegova kri pridi na nas in na naše otroke“ (Mat. 27, 24. 25.). Jezusova obsodba je bila pač najkrivičnejša, kar jih svet spozna, zakaj njegov sodnik Pilat je štiri do petkrat spričal njegovo nedolžnost, vendar pa ga je obsodil v smrt, in sicer v najsramotnejšo in najgrozovitejšo smrt, v smrt na križu. Kaj pač stori vse strah pred ljudmi!

150. Kdo je tožil Jezusa Pilatu?

Veliki duhovni in pismarji so iz sovraštva in zavisti Jezusa po krivem tožili Pilatu, češ, da je Boga preklinjal, in da je hotel postati judovski kralj.

Veliki duhovniki so imeli precejšno oblast. Nadzorovali so službo božjo in tempelski zaklad ter so imeli pri

višjem sodišču prvo mesto. Zaradi te visoke službe so bili v veliki časti pri ljudstvu in vladi. — Pismarji so se mnogo bavili s sv. pismom in je razlagali ljudstvu, katero jih je zeló spoštovalo.

Veliki duhovni in pismarji so bili torej najimenitnejši med Judi. Jezusa pa so hudo sovražili, ker je razkril njihovo hinavščino in druge hudobije, grajal njihovo življenje in jim pretil z božjimi kaznimi, zavidali pa so ga zaradi tega, ker ga je ljudstvo ljubilo in spoštovalo, ker so se bali pri ljudstvu za svojo veljavo. Sovraštvo in zavist jih je torej vodilo, ko so Jezusa tožili. Oni so natančno opazovali življenje Jezusovo, da bi našli nad njim kako krivdo, a tega niso mogli, ker je bil Jezus najsvetejši, zato pa so ga tožili po krivem. Izbrali pa so posebno dve krivdi, o katerih so vedeli, da se kaznujejo s smrtjo. Po Mojzesovi postavi so vsakega, ki je Boga preklinjal, kaznovali s smrtjo. Ko je bil torej Jezus pred judovskim velikim zborom, ga je Kajf slovesno vprašal: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si Kristus, Sin božji? Jezus mu reče: Ti si rekel... Tedaj je veliki duhovnik raztrgal svoja oblačila rekoč: Preklinjal je (Boga); kaj potrebujemo še prič? Glejte! zdaj ste slišali preklinjevanje. Kaj se vam zdi? Oni pa so odgovorili in rekli: Smrti je vreden.“ (Mat 26, 65—66.) Pred judovskim velikim zborom so torej obsodili Jezusa k smrti, ker so ga po krivem obdolžili bogokletja. Drugače pa so ga tožili pred Pilatom. Ko so Jezusa privedli k Pilatu, so ga tožili: „Tega smo našli, da zapeljuje naš narod, in da brani cesarju dajati davke, in pravi, da je on Kristus, kralj.“ Ko je Pilat spoznal nedolžnost Jezusovo in očitno izrekel: „Nič krivega ne najdem nad tem človekom“, so še bolj silili, rekoč: „Ljudstvo šunta, ker uči po vsi Judeji, začenši od Galileje do sem.“ Zakaj pa so ga pred Pilatom tožili, da se kralja delà, da cesarju ugovarja? Zato, ker so se po rimski postavi uporniki, puntarji s smrtjo kaznovali. Tudi ta zatožba je bila popolnoma krivična, zakaj, ko so ga hoteli po sili vzeti, da bi ga storili kralja, je zbežal na goro (Jan. 6, 15.) in cesarju dajati davke ni le nikakor branil, ampak je celo zapovedal: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega“ (Mat. 22, 21.). Poglejte, dragi kristijani, kam privede človeka sovraštvo, zavist in hudobija! Varujte se sovraštva in zavisti, ker iz nju prihaja toliko hudega, kakor vidimo pri velikih duhovnih in pismarjih!

Zvršetek.

Kristusovo trpljenje na telesu je bilo toliko, da se ni kakor popisati ne dá, in kar vam o njem pravimo, ni niti senca njegovega trpljenja. Pač bi bil mogel reči s prerokom: „O vi vsi, ki memo greste po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja“ (Žal. pes. 1, 12.). Sv. Peter pravi: „Kristus je za nas trpel in vam zapustil vzgled, da hodite po njegovih stopinjah. On ni greha storil, tudi ni bila najdena goljufija v njegovih ustih“ (I. Petr. 2, 21. 22.). Mi smo grehe storili, zato pa hodimo po Jezusovih stopinjah in ne branimo se trpljenja, da se spokorimo za svoje grehe in bomo deležni Kristusove slave. Kristus sam nam pravi: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, naj zadene svoj križ in hodi za menoj“ (Mat. 16, 24.) Amen.

32. Krščanski nauk.

Na telesu je Jezus trpel mnogo muk, udarcev in hudih ran; bil je bičan, s trnjem kronan in križan. V smrt na križu ga je obsodil Poncij Pilat, oblastnik Judeje, in sicer iz strahu pred Judi, kateri so mu ga iz sovraštva in zavisti po krivem tožili, češ, da je Boga preklinjal in da je hotel postati judovski kralj.

151. *Kje je bil Jezus križan?*

Jezus je bil križan na gori Kalvariji, blizu Jeruzalemskega mesta, in je na križu umrl, ko se je njegova duša ločila od telesa.

Gora Kalvarija ali Golgata je majhen grič blizu Jeruzalemskega mesta. Beseda Kalvarija pomeni po slovensko „mesto mrtvih glav“. To ime je dobila gora od tod, ker je popolnoma gola ter ima podobo mrtvaške glave. Zaradi tega pravi evangelist: „In kadar so bili prišli na mesto, ki se imenuje mesto mrtvaških glav, so ga tam križali“ (Luk. 23, 33.). Kristus je visel na križu tri dolge ure. Oni,

ki so bili na gori Kalvariji, so njegovi sovražniki, ki mu privoščijo njegovo trpljenje in ga še v trpljenji zasramujejo. Vse, kar njegovo uho sliši, je bridko žaljenje. Oni, ki so mu zvesti ostali, mu ne morejo dati nobene tolažbe, ampak s svojo žalostjo še pomnožujejo njegove dušne bolečine. Tako trpi njegovo duša. In telo? Ono je razpeto na trdi les križa; pleča in rane so odprte; v vsaki roki in nogi tiči debel žrebelj in žgè kakor ogenj; mnogoštevilni trnji se zadirajo v njegovo glavo. Vse njegove kite in žile so pretegnene, da se kri ne more več redno po njih pretakati, težko se vzdigujejo prsi, v katerih se krči njegovo srce. Od podplatov do temena ni nič zdravega na njem; celo truplo je ena velika rana. Tako visi na križu Jagnje božje tri ure. Drugi, ki so bili kedaj križani, so navadno obupali zavoljo prevelikih bolečin, in potem preklinjali Boga, nebesa in zemljo, sami sebe, uro svojega rojstva, preklinjali svoje sodnike in mučitelje, pljuvali na gledavce, a drugače Kristus. Kakor bi bil pozabil na svoje grozovite bolečine, misli le na svoje sovražnike in druge ljudi. Za svoje sovražnike prosi: „Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo“ (Luk. 23, 34.); skesanemu razbojniku obljubi raj, rekoč: „Resnično ti povem, danes boš z menoj v raji“ (Luk. 23, 43.); svojo mater Marijo je priporočil svojemu učencu Janezu, ko je rekel Mariji: „Žena! glej, tvoj sin!“ in Janezu: „Glej, tvoja mati!“ (Jan. 19, 26.) Ko je Jezus prosil za svoje sovražnike, obljubil desnemu razbojniku raj in preskrbel svoji materi varuha in pomočnika, misli še le na sebe. Zaklical je: „Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil?“ (Mat. 27, 46.), da bi naznanil svojo popolno zapuščenost. „Potem, ker je Jezus vedel, da je vse dokončano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: Žejen sem!“ (Jan. 19, 28.). A s čim so ga napojili, ko se je pritožil čez svojo žejo? So mu dali morda krepilnega vina? ali hladilne vode? Ne, marveč ponudili so mu jesiha. „Kadar je bil tedaj Jezus jesiha vzel, je rekel: „Dopolnjeno je!“ (Jan. 19, 30.) Oče nebeški je poslal svojega Sina na svet nas učiti, da bi Boga prav spoznali in njemu lepo služili. Ta namen je Jezus dopolnil, zakaj tri leta je hodil po judovski deželi od kraja do kraja ter učil ljudi z besedo in z vzgledom. Oče nebeški ga je poslal na svet za nas trpeti in umreti, da bi bili otroci božji vekomaj vzveličani. Tudi to je skoraj že popolnoma dopolnil, zakaj vse svoje življenje je mnogo trpel, posebno pa zdaj, ko se mu je bližala smrt. Njegovo oko je začelo

ugašati, njegovo lice bolj in bolj bledeti, njegovo srce počasneje bítí, njegovo telo se je jelo nategovati. Le še eno je bilo potreba, da bi bilo vse dopolnjeno, namreč umreti. „In Jezus je zavpil z velikim glasom in rekel: Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ (Luk. 23, 46.) Po teh besedah „je glavo nagnil in dušo izdihnil“ (Jan. 19, 30.). Ako kdo viseč umrje, najpoprej umrje, in potem se glava nagne, pri Kristusu pa se je zgodilo ravno nasprotno, zakaj on je najprej glavo nagnil in potem še le umrl, v znamenje, da je njegova smrt prostovoljna, kakor je sam rekel: „Nihče mi življenja ne vzame, ampak jaz je sam od sebe dam“ (Jan. 10, 18.). Jezus je izdihnil svojo dušo, ona se je torej od telesa ločila, on je v resnici umrl, saj je smrt ločitev duše od telesa; umrl je na veliki petek ob treh popoldne.

152. Ali se je pri Jezusovi smrti božja narava ločila od človeške?

Pri Jezusovi smrti se božja narava ni ločila od človeške, ampak ostala je združena z dušo in s telesom.

Jezus Kristus si je privzel človeško naravo, to je dušo in telo, in sicer za zmirom. Tudi mrtvo telo Jezusa Kristusa je bilo in ostane telo Sina božjega, in od telesa ločena duša Jezusa Kristusa je ostala duša Sina božjega, ali kakor pravi katekizem: Pri Jezusovi smrti se božja narava ni ločila od človeške, ampak ostala je združena z dušo in s telesom. Po svoji božji naravi je namreč Jezus povsod pričujoč, in tako je bilo mogoče, da je njegova božja narava ostala združena z njegovo dušo in z njegovim telesom, čeprav se je pri smrti duša od telesa ločila. Da je res tako, spoznamo od tod, ker se pravi v apostolski veroizpovedi, da je bil „Sin božji v grob položen“, da „je šel pred pekel“, kar bi se ne moglo reči, ko bi ne bilo telo, katero so v grob položili, ostalo združeno z božjo naravo; ko bi duša Jezusova, ki je šla pred pekel, ne bila ostala združena z božjo naravo. Ker je božja narava Jezusova ostala združena s človeško naravo tudi po smrti Jezusovi, sledi iz tega, da bi se smelo Jezusovo telo v grobu ležeče moliti, ali da bi se mu smelo skazovati tisto češčenje, ki gre edino le Bogu kot najvišjemu Gospodu.

153. Kateri čudeži so se godili ob Jezusovi smrti?

Ob Jezusovi smrti so se godili ti-le čudeži: Solnce je otemnelo, pregrinjalo v templu se je pretrgalo, zemlja se je tresla, skale so pokale, grobi so se odpirali, in vstalo je mnogo mrtvih.

„Tisti dan“, govoril je Gospod po preroku Amozu „bo solnce opoldne zašlo, in temno bom naredil zemljo ob belem dnevu“ (Am. 8, 9). To prerokovanje se je izpolnilo pri smrti Jezusovi. Sv. evangelist Matevž piše: „Od šeste ure pa se je tema storila po vsi zemlji do devete ure“ (Mat. 27, 45.) ali po našem računu: od poldne do treh. To otemnenje solnca se ni moglo zgoditi po naravnem potu, kakor če solnce mrkne; zakaj velika noč se obhaja ob času polne lune, ko solnce nikdar ne mrkne, in dalje, če solnce tudi mrkne, ne traja mrknjenje tri ure in tema ni po vsej zemlji, ampak le na enem kraju ali delu sveta. To otemnenje solnca je bilo čudežno, in tema je bila tolika, da pravi Flegon, paganski Grk, da o tako gostej temi nobeno sporočilo ne govori. Cerkevni pisatelj Tertulijan je rekel Rimljanom govoreč o čudežnem otemnenju solnca pri Kristusovi smrti: „Vi sami ste oznanjevali ta svetovni dogodek v svojih letopisih.“ Tudi kitajski zvezdoslovci so to otemnenje solnca zaznamovali v svojih spisih. Ko je grški učenjak Dijonizij opazil nenavadno otemnenje solnca, pa tudi spoznal, da se ni zgodilo po navadnem potu, je vskliknil: „Ali trpi Bog narave, ali pa se svet podira.“ Ko se je Kristus rodil, prikazala se je čudežna zvezda in oznanila njegovo rojstvo, otemnenje solnca je oznanjalo njegovo smrt. Solnce se je skrilo, ker je ugasovala duhovna luč sveta, temna noč je pokrila Kristusovo nagoto, ker je ljudje niso hoteli in so Vzveličarju samo ledja nekoliko zagrnili. Judje so zahtevali od Jezusa večkrat takega znamenja, zdaj pa so je prejeli. Drugače daje Bog svojemu solncu sijati na dobre in hudobne, ali ko je umiral Kristus, odtegnil je solnce tudi dobrim; da bi pokazal grozno hudodelstvo, katero so storili Judje. Ko so opazili ljudje otemnenje solnca, polastila se jih je neznana groza, in tisti, ki so še ravnokar zasramovali Vzveličarja, so začeli prestrašeni na prsi trkati.

Nadaljne čudeže ob smrti Jezusovi popisuje sv. Matej tako-le: „In glej! zagrinjalo v templu se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal; in zemlja se je potresla in skale so pokale, in grobi so se odpirali, in veliko teles svetnikov, kateri so spali, se je obudilo. In so šli iz grobov po njegovem vstajenju, in so prišli v sveto mesto, in so se mnogim prikazali“ (Mat. 27, 51—53.). Kakor sporočajo judovski zgodovinarji, je bilo zagrinjalo v templu štirideset vatlov dolgo in dvajset vatlov široko, tkano iz zlata in škrlata ter dlan debelo. Zagrinjalo je najsvetejše v templu, v katero je smel samo veliki duhovnik enkrat v letu, in sicer ob prazniku sprave, da je opravil pravno daritev. To zagrinjalo se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal pri Vzveličarjevi smrti. Kakor je Jakob nekda raztrgal svoje oblačilo, ko se mu je povedalo, da je divja zver raztrgala njegovega sina Jožefa, tako se je raztrgalo zagrinjalo v templu zavoljo hudodelstva brezbožnih Judov. Pretrgalo se je zagrinjalo v znamenje, da je pri Kristusovi smrti se raztrgala stara zaveza in začela nova, da je v prihodnje vsem ljudem dovoljen vstop v najsvetejše, v sveto cerkev, da Bog ni več samo Bog Judov, ampak Bog vseh narodov sveta. — Zemlja se je potresla v znamenje žalosti in groze, ker so umorili njenega stvarnika, pa tudi v znamenje veselja, kakor pravi sv. Ignacij v svojih duhovnih vajah, da je Jezus s svojo smrtjo na križu zmagal in strl moč hudobnega duha. — Skale so pokale, in na gori Kalvariji so nastale velike razpokline. Skale so pokale v znamenje, da se bodo odslej srca trda kakor kamen omehčala, razvnela od ljubezni božje. — Grobi so se odpirali, to se pravi: grobi, ki so bili vsekani v skale in zadelani s kameni ali kamenitimi ploščami, so se odpirali, tako da so se videla trupla pokopanih. Grobi so se odpirali v znamenje, da je Jezus Kristus s svojo smrtjo premagal smrt in da bo vse meso vzbudil od mrtvih. — Mrtvi pa niso vstali takoj po smrti Kristusovi; zakaj ne bilo bi dostojno, ko bi se bile duše nekaterih v predpeklju združile s telesi in bivale v Jeruzalemu prav tisti čas, ko je šla duša Jezusova v predpekel in bivala tam do njegovega vstajenja. To nam pové sveti Matevž, ko piše: „In veliko teles svetnikov, kateri so spali, se je obudilo. In šli so iz grobov po njegovem (Kristusovem) vstajenju, in so prišli v sveto mesto, in so se mnogim prikazali“

(Mat. 27, 52. 53.). Mnogo mrtvih je vstalo in se prikazalo, da bi se vstajenje Kristusovo temraje in trdneje verovalo.

Čudeži, ki so se godili ob Jezusovi smrti, naj bi Jude in pogane prepričali, da je bil Jezus Kristus pravi Bog in Sin božji. To so res mnogi tudi spoznali. „Stotnik pa, in kateri so ž njim bili in Jezusa varovali, ko so videli potres, in kar se je zgodilo, so se silno zbali in so rekli: Resnično, ta je bil Sin božji!“ (Mat. 27, 54.) „In vsi ljudje, kateri so se bili sošli to gledat, kadar so videli, kar se je zgodilo, so trkali na svoje prsi in se vrnili“ (Luk. 23, 48.). Ljudje so trkali na svoje prsi, ker so spoznali svojo grešnost, zlasti, da so krivi smrti Kristusove. Tudi mi smo sokrivi smrti Kristusove, zaradi tega trkajmo tudi mi skesano na svoje prsi, kadar se pri sveti maši ponavlja daritev Kristusova na križu, in vračajmo se od sv. daritve s pobožnimi čustvi.

154. Kdo je pokopal Jezusovo telo?

Jožef Arimatejec in Nikodem sta pokopala Jezusovo telo; položila sta ga v nov, v skalo vsekane grob, kamor še nihče ni bil položen.

Jezus je umrl na veliki petek ob treh popoldne, toraj prav ob tisti nri, ob kateri se je zaklalo velikonočno jagnje, ki je bilo njegova predpoda. Prihodnji dan, velika sobota, je bil pri Judih velik praznik. Ta dan niso smeli križani na križu viseti, pa tudi ne pokopani biti. Zato so Judje prosili Pilata, naj bi se trupla križanih s križev snela in pokopala. Na Pilatovo povelje so prišli vojaki in razbojnikoma, ki sta še živela, strli kosti in jih tako umorili. „Ko so pa prišli do Jezusa, so videli, da je že mrtev, in mu niso strli kosti; ampak eden vojakov je s sulico odprl njegovo stran, in zdajci je tekla kri in voda iz nje.“ (Jan. 19, 33. 34.) Jezus je že takrat, ko so ga bičali, s trnjem kronali in križali, izgubil silno mnogo krvi; zdaj pa, ko so mu odprli stran, vzeli so mu tudi njegovo srčno kri, tako da je v resnici pretil za nas vso svojo kri do zadnje kapljice.

Križane so pokopali navadno tam, kjer so bili križani. Tudi Jezusa so najbrž mislili tam zagrebsti v zemljo, ali Oče nebeški je odvrnil to sramoto; saj je že prerok Izaija napo-

vedal, da „bo njegov grob častitljiv“ (Iz. 11, 10.). Jožef Arimatejec, bogat in imeniten mož, ud velikega zbora, ki pa je bil pravičen in torej tudi drugih mislij, kakor veliki zbor, ni privolil v Jezusovo smrt; saj je bil tudi njegov učenec na skrivnem. Ta je šel k Pilatu in ga prosil, da bi smel sneti Jezusovo truplo. In Pilat je dovolil. Prišel je tedaj in snel Jezusovo telo. Prišel je pa tudi Nikodem . . . in je prinesel zmesi mire in aloe okoli sto liber. Vzela sta tedaj Jezusovo telo in je zavila v tančico z dišavami vred, kakor je pri Judih šega pokopavati. Bil je na tistem kraju, kjer je bil križan, vrt, in na tistem vrtu nov grob, v katerega še nihče ni bil položen. (Jan. 19, 38—41.) Tisti grob je bil v skalo vsekan in je bil Jožefa Arimatejca (Mat. 27, 60.). Tam sta tedaj zavoljo dneva „pripravljanja Judov, ker je grob bil blizu, položila Jezusa“ (Jan. 19, 42.). Zavoljo velike sobote, ki je imela nastopiti s solnčnim zahodom, niso mogli Jezusovega trupla popolnoma maziliti in pokopati. In žene so res prvi dan po soboti prišle Jezusa mazilit. „K durim groba je Jožef iz Arimateje zavalil velik kamen“ (Mat. 27, 60.). Jezusovo truplo je torej počivalo v grobu, a veliki duhovni, pismarji in farizeji mu niti zdaj niso dali pokoja. Šli so k Pilatu in rekli: „Gospod, spomnili smo se, da je ta zapeljivec, ko je še živel, rekel: Čez tri dni bom vstal. Ukaži tedaj grob obvarovati do tretjega dné, da kje ne pridejo njegovi učenci in ga ne ukradejo, in ne rekó ljudstvu: Od mrtvih je vstal; in poslednja zmeta bo hujša od prve. Pilat pa jim je rekel: Imate stražo; pojdite, obvarujte, kakor veste. Oni pa so šli in obdali grob z varuhi in zapečatili kamen“ (Mat. 27, 63—66.). Glejte, koliko so se trudili zaslepljeni Judje, da bi zabranili vstajenje Gospodovo; a prav njihovo prizadevanje je pripomoglo, da se je pozneje Gospodovo vstajenje razglasilo tem hitreje in gotoveje.

Zvršetek.

Najhujša kazen, ki nas je zadela vsled izvirnega greha, je pač smrt, in zato se smrti najbolj bojimo. A dragi kristijani! Odkar je Kristus umrl, odkar je smrt premagal, ona nima več svojega žela, ona ni več tako strašna. Krščanska smrt, smrt v milosti božji, je draga v očeh Gospodovih. Ničesar se nam ni bati, zakaj s svojo smrtjo nam je Kristus zaslužil srečno smrt. Njegov poslednji vzdihljaj: „Oče! v tvoje roke izročam svojo dušo!“ bodi tudi naš poslednji vzdihljaj!

S svojo časno smrtjo nam je zaslužil Jezus večno življenje. Živimo po njegovih naukih in njegovem vzgledu in zaupajmo trdno na njegovo neskončno zasluženje, potem se nam ne bo treba bati smrti, potem ne bo imela za nas nič bridkega. Prosimo tudi večkrat preblazeno Devico Marijo, da bi bila, kakor je bila pri smrti svojega Sina, tudi pri naši smrti, da bi bila naša tolažnica, naša priprošnica pri svojem Sinu. Amen.

33. Krščanski nauk.

Jezus Kristus, edini Sin Boga Očeta, sam pravi Bog, je trpel neizrekljivo velike bolečine na duši in na telesu, umrl je najsramotnejše in zajedno najgrozovitejše smrti na križu. Jezus ni bil primoran trpeti. „Darovan je, ker je sam hotel“, napovedal je že prerok Izaija (53, 7.) Jezus sam pa je rekel kratko pred svojim trpljenjem: „Nihče mi življenja ne vzame, ampak jaz je sam od sebe dam, in je imam oblast dati, in je imam oblast spet vzeti“ (Jan. 10, 18.)

155. Zakaj je hotel Jezus trpeti in umreti?

Jezus je hotel trpeti in umreti:

1. da bi za nas popolnoma zadostil božji pravičnosti.

Vsak greh, ki ga človek stori, je dolg pred Bogom, zakaj z grehom vzame Bogu čast, katera mu gre, mu odreče dolžno ljubezen, ker stori to, kar Bog prepoveduje. Grešnik je torej dolžnik božji. Kakor mora tat ali ropar ali kak drug dolžnik vrniti, kar ni njegovega, ali poplačati svoj dolg, tako mora tudi grešnik dati Bogu neko povračilo za nečast, katero mu je z grehom storil, ali mora zadostiti božji pravičnosti. Povračilo, zadoščenje mora biti primerno zadolženju; kolikor večje je zadolženje, tolikor večje mora tudi biti zadoščenje. Dolg, ki si ga človek pri Bogu nakoplje z grehom, pa je neskončno velik. Koliko višji je namreč tisti, kogar kdo razžali, toliko večje je tudi razžaljenje. Večje je razžaljenje, če kdo razžali očeta, kakor če razžali brata, večje je razžaljenje, če kdo razžali cesarja, kakor če razžali berača. Bog pa je Kralj vseh kraljev, Gospod vseh

gospodov, neskončno popolno bitje. Nečast, katera se Bogu stori z grehom, je torej tudi neskončna. More li človek, slaba, končna stvar, dati Bogu primerno, popolno zadoščenje? Nikakor ne, ker človekovo zadoščevanje ne more nikdar enako biti razžaljenju neskončnega božjega veličastva. „Človek“, pravi psalmist, „ničesar ne more dati Bogu za spravo, in (ne more dati) odkupila za svoje življenje, četudi bi se trudil vedno, da bi živel do konca“ (Ps. 48, 9. 10.). Le kaka božja oseba je mogla popolnoma zadostiti božji pravičnosti. Jezus Kristus je zaradi tega trpel in umrl, da bi za nas popolnoma zadostil božji pravičnosti. Sv. Pavel piše: „Ko smo bili sovražniki, bili smo spravljeni z Bogom po smrti njegovega Sina“ (Rimlj. 5, 10.). Sveti Janez pa veli: „Kristus je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, ampak tudi za (grehe) vsega sveta“ (I. Jan. 2, 2). Kaj je za otroka hujšega, kakor če živi v jezi s svojimi stariši in ne sme pred njihovo obličje! Absalom, sin Davidov, ni smel stopiti pred obličje očetovo. To mu je bilo tako hudo, da je rekel kraljevemu vojskovodju Joabu: „Prosim tedaj (stori), da vidim kraljevo obličje! Ako se pa še spominja moje hudobije, naj me umori.“ (II. Kralj. 14, 32.). In glejte, mi smo bili sovražniki dobrega nebeškega Očeta, Kristus pa nas je ž njim spravil, ko je za nas zadostil. O kolika dobrota je to, da smemo zopet imenovati Boga svojega ljubega Očeta! Ne zamerimo se mu nikdar več! — Jezus je hotel trpeti in umreti:

2. da bi nas odrešil greha, sužnosti hudobnega duha in večnega pogubljenja.

S svojim trpljenjem in s svojo smrtjo nas je Jezus odrešil greha. Ta resnica je jasno spričana v sv. pismu. Prerok Izaija pravi: „On pa je bil ranjen zavaljo naših grehov in potrj zavaljo naših hudobij; pokorjenje je bilo nad njim zavaljo našega miru, in z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni“ (Iz. 53, 5.). Še preden se je Jezus rodil, je rekel angel sv. Jožefu: „Imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo njih grehov“ (Mat. 1, 20). Sv. Janez Krstnik je rekel zagledavši Jezusa: „Glej, Jagnje božje, glej, katero odjemlje greh sveta“ (Jan. 1, 29.). Sv. Janez evangelist pa veli: „Kri Jezusa Kristusa nas očisti vsega greha“ (I. Jan. 1, 7.) in: „On nas je ljubil in nas opral naših grehov v svoji krvi“ (Skriv. raz. 1, 5.). Ako pa pravimo, da

nas je Kristus odrešil greha, nečemo reči, kakor bi zdaj ne bilo več nobenega greha na svetu ali kakor bi zdaj ljudje ne mogli več grešiti, ker nas sv. vera uči, da se vsak človek rodi z izvirnim grehom in tudi sam lahko dejanski greši, ako prelomi zapovedi božje in cerkvene, ampak tiste besede pomenijo, da se z avoljo zasluženja Jezusa Kristusa moremo očistiti izvirnega greha in vseh osebnih grehov. Zaradi Kristusovega zasluženja je Bog pripravljen odpustiti nam naše grehe; Kristusovo zasluženje je takorekoč denar, s katerim plačamo dolgove, ki smo si jih z grehi nakopali. Greh je pravo in edino zlo, največje zlo. Ako nas je torej Kristus odrešil greha, odrešil nas je največjega zlega. O kolika mora biti naša hvaležnost do njega!

S svojim trpljenjem in svojo smrtjo nas je Jezus odrešil sužnosti hudobnega duha. Ljudje so se dali hudobnemu duhu zmotiti in zapeljati v greh ter so zapadli njegovi sužnosti „Zakaj od kogar je kdo premagan, tistega je tudi suženj“, piše sv. Peter (II. 2, 19.). Satan si je podorgel skoraj vse ljudi, ker jih je zapeljal, da niso več služili Bogu, svojemu stvarniku, ampak njemu, da niso delali več tega, kar jim je Bog zapovedal, ampak to, kar jim je veleval hudobni duh. Te sužnosti nas je odrešil Kristus. Sam je dejal pred svojim trpljenjem: „Zdaj bo vojvoda tega sveta izvržen“ (Jan. 12, 31.). Sveti Pavel pa piše: „In je pobral orožje poglavarstvom in oblastem, in jih je srčno peljal, in je očitno zmago čez nje obhajal sam v sebi“ (Kol. 2, 15.). Poglavarstva in oblasti so hudobni duhovi, katerih moč je Kristus strl, in ljudem zaslužil milost, da se z njeno pomočjo lahko ustavljajo zalezovanju hudobnih duhov. Nekaj moči še hudobni duh vedno ima nad ljudmi, a premagati jih vendar ne more, ako sami nočejo in se zatečejo pod močno obrambo Jezusovega križa in imena v zaupni molitvi.

S svojim trpljenjem in s svojo smrtjo nas je odrešil Jezus Kristus večnega pogubljenja. Ker se rodimo z izvirnim grehom, ker sami večkrat prelomimo zapovedi božje, božji pravičnosti pa sami popolnoma zadostiti ne moremo, čakalo nas je večno pogubljenje. Jezus pa nas je rešil večnega pogubljenja. „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje“ (Jan. 3, 16.). Sv. Pavel pa pravi: „Nič obsojenja vrednega ni nad tistimi, kateri so v Kristusu Jezusu, kateri ne živé po mesu“ (Rimlj. 8, 1.). Z besedami:

„Kristus nas je odrešil večnega pogubljenja“, pa ni rečeno, kakor bi se nihče ne mogel pogubiti, ampak s tem je samo rečeno, da se zdaj lahko rešimo večnega pogubljenja po zasluženju Kristusovem, kar bi drugače ne mogli, ko bi storili še toliko dobrega. Bežimo pred grehom, zakaj greh je, ki nas oropa večnega življenja, ki nas izroči v sužnost hudobnega duha in nas trešči v večno pogubljenje!

Jezus Kristus je hotel trpeti in umreti:

3. da bi nam zaslužil mnogo milostij in večno vzveličanje.

Malo bi nam koristilo, da nas je Jezus Kristus spravil z nebeskim Očetom, da nas je odrešil sužnosti hudobnega duha in večnega pogubljenja, ko bi ne imeli tudi milostij, ki so nam potrebne, da otroci božji ostanemo in se vzveličamo. Tudi mnogo milostij nam je Kristus zaslužil. „Od njegove polnosti smo vsi prejeli, tudi milost za milost“, piše sveti Janez (1, 16). Sv. Pavel pa pravi: „Bog pa, kateri je bogat v usmiljenju, nas je zavoljo svoje prevelike ljubezni, s katero nas je ljubil, ... oživil s Kristusom vred (s čegar milostjo ste odrešeni) ... , da bi skazal v prihodnjih časih obilno bogastvo svoje milosti po dobrotljivosti proti nam v Kristusu Jezusu“ (Efež. 2, 4—7.). Obilne milosti, ki nam jih je Kristus zaslužil, delijo se nam v sv. zakramentih, katere je postavil v naše posvečenje. S svojim trpljenjem in s svojo smrtjo nam je zaslužil tudi še druge milosti, postavim, da premagujemo raznotere skušnjave in ostanemo v dobrem stanovitni, da Bog sliši in uslišuje naše molitve, da so naša dobra dela zaslužljiva za večno življenje.

Adamov greh je nebesa zaprl vsem ljudem, in bila bi vekomaj zaprta, ako bi Kristus ne bil zadostil za grehe sveta. V stari zavezi je bilo mnogo pravičnih, ki so zvesto služili Bogu, ali v nebesa niso mogli priti, ker so njihove duše bile še omadeževane z izvirnim grehom. Jezus pa je s svojo smrtjo na križu zaslužil vsem ljudem pravico do nebes ali do večnega vzveličanja v nebesih. Sv. Pavel pravi: „Imamo tedaj, bratje! upanje, priti v svetišče (v nebesa) po Kristusovi krvi“ (Hebr. 10, 19.). „Dokler ni bilo križa“, veli lepo sveti Avguštin, „ni bilo lestve v nebesa; zato pa ni mogel niti Abraham, niti Jakob, niti David, niti kak drug človek tja priti. Zdaj pa je lestva postavljena, križ je postavljen, in

pot v nebesa odprta.“ Ker nam je Jezus zaslužil večno vzveličanje, zato piše sv. Pavel, da smo otroci božji, in potem pravi: „Ako pa otroci, (smo) tudi deleži; deleži sicer božji, sodeleži pa Kristusovi; če le ž njim trpimo, da bomo ž njim tudi poveličani“ (Rimlj. 8, 16. 17.). Sveti Leon pa pravi: „Po neizrekljivi milosti Jezusa Kristusa smo mnogo več in večje reči dobili, kakor smo po zavisti satanovi izgubili.“

Da, po trpljenju in po smrti Kristusovi nam je došlo vse dobro, zato pa izvršuje tudi sv. cerkev vse molitve z besedami: Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

156. Zakaj je mogel Jezus za nas popolnoma zadostiti?

Jezus je mogel za nas popolnoma zadostiti, ker ni samo človek, temveč tudi Bog, in ker ima torej njegova smrt neskončno vrednost.

Vrednost dobrih del je odvisna od veljavnosti osebe, ki opravi dobro delo; zakaj vsako dejanje je takorekoč nekaj del osebe, se udeležuje njene veljavnosti. Ako kak človek opravi kako dobro delo, ima isto dobro delo človeško vrednost; ako kaka božja oseba opravi kako dobro delo, ima ono božjo vrednost. Ker pa je Bog neskončen, so tudi njegova dela neskončne vrednosti. Jezus Kristus je sicer trpel in umrl po svoji človeški naravi ali kot človek, vendar pa ima njegova smrt neskončno vrednost, ker je bila njegova človeška narava neločljivo združena z božjo naravo v edinosti božje osebe. Človeška narava v Kristusu je bila nekako orodje njegove božje osebe, katerega se je poslužila, da bi za nas zadostila s trpljenjem in smrtjo. Ker je božja oseba v Kristusu neskončne vrednosti, je tudi njeno zadoščenje neskončne vrednosti. Zato pravimo, da je mogel Jezus Kristus za nas popolnoma zadostiti.

Motili pa bi se, ako bi mislili, da je moral Jezus toliko trpeti, da bi za nas popolnoma zadostil božji pravičnosti. Ena kapljica Kristusove krvi bi bila zadoščevala v naše odrešenje, vendar, da bi nam pokazal, kako zelo nas ljubi, trpel je Jezus neizrekljive bolečine na duši in na telesu. Kaj bi rekli, ako bi kraljevi sin zavoljo takega berača trpel revščino? ko bi celó namesto njega umrl? Kaj ne, rekli bi:

Ta kraljevič ima najboljše, najljubeznivejše srce? In glejte! Jezus ni le zapustil nebesa, prenašal tri in trideset let revščino na zemlji, ampak je tudi na lesu sv. križa prelił za nas svojo kri do zadnje kaplje. Ali more imeti kdo večjo ljubezen? Ali ga ne bomo ljubili tudi mi?

Jezus Kristus je hotel dalje toliko trpeti, da bi nam pokazal, kako strašno zlo je greh. Kdo izmed nas bi mogel imeti greh še za kaj malega, ako pomisli, koliko je sin božji pretrpel zavoljo greha? Kdo izmed nas bi se ne ogibal greha, ako pomisli, da je nebeški Oče zavoljo tujih grehov dal svojega edinega ljubljeneega Sina v takšno trpljenje in smrt? Premišljujmo radi trpljenje in smrt Gospodovo; to premišljevanje nas bo prepričalo, da je greh največje zlo na svetu.

Slednjič je hotel Jezus toliko trpeti, da bi ljudje bolj potrpežljivo nosili svoje križe in težave. In res nam ne more ničesar toliko olajšati našega trpljenja, kakor premišljevanje trpljenja in smrti Jezusa Kristusa. Ako je naš Gospod toliko trpel, kako bi se mogli pritoževati nad križi njegovi hlapci? Ako je najnedolžniši kelih trpljenja izpraznil do dna, kako bi se grešniki branili nekoliko kapljic iz keliha trpljenja? Ako je Jezus po križevem potu šel v svojo čast, kako hočemo mi po drugem potu hoditi v nebesa? Trpeči Vzveličar naj nam bode zaradi tega večkrat pred očmi, in lažje bomo prenašali svoje trpljenje.

157. Ali se morejo po Jezusovem zasluženju vzveličati vsi ljudje?

Po Jezusovem zasluženju se morejo vzveličati vsi ljudje, če storé, kar je potrebno, da se ga udeležé.

Jezus je umrl za vse ljudi. Sv. Janez piše: „On je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, ampak tudi za (grehe) vsega sveta“ (I. Jan. 2, 2.). Ker je Jezus sprava za grehe vsega sveta, je gotovo, da se morejo po njegovem zasluženju vzveličati vsi ljudje, toda le tedaj, če storé, kar je potrebno, da se ga udeležé. Kakor preide Adamov greh na one, ki so njegovega rodu, tako preide tudi zasluženje Kristusa, drugega Adama, našega duhovnega očeta, le na one, ki so duhovno prerajeni in ž njim v zvezi vsled tega

prerojenja. Kristus je trta in daje življenski sok le onim mladikam, ki so ž njim združene. Da pa postane kdo mladika te trte ali da postane ud duhovnega telesa, katerega glava je Kristus, in se udeležuje Kristusovega zasluženja, mora vse verovati, kar je Bog razodel, mora v Boga upati, ga nad vse ljubiti ter izpolnjevati njegove zapovedi, mora prejemati sv. zakramente nam v vzveličanje postavljene in slednjič mora biti krščansko pravičen. Kdor se bo torej pogubil, se bo pogubil zato, ker ne stori vsega, kar je potrebno, da se udeleži zasluženja Kristusovega, katero nam je pridobil s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo; pogubil se bo po lastni krivdi.

Kristusovega trpljenja spominja nas večkrat sv. cerkev, tako veliki teden, ko obhajamo spomin velikih in svetih skrivnostij njegovega trpljenja prav posebej. Na krvavi pôt Kristusov na Oljski gori spominja nas zvonjenje ob četrtkih, na Kristusovo smrt zvonjenje ob petkih ob tretji uri popoldne. Božji grob, ki se napravi na veliki četrtek in se izpostavi sv. Rešnje Telo vernikom v češčenje, nas spominja Kristusa v grobu ležečega. Ker je s Kristusom vred trpela tudi njegova Mati Marija, priporoča sv. cerkev češčenje žalostne Matere božje, kateri na čast je postavila dva praznika, in sicer v petek pred cvetno nedeljo in tretjo nedeljo v mesecu septembru. — Križev pot je pobožnost, pri kateri v duhu spremljamo božjega Odrešenika ob štirinajstih postajah, odtlej, ko je bil k smrti obsojen, dotlej, ko je bil v grob položen, ter ob enem premišljujemo njegovo bridko trpljenje in smrt. — Najdenje sv. križa ki se obhaja tretjega majnika, nam kliče v spomin, kako je pobožna cesarica Helena našla križ Kristusov, povišanje svetega križa 14. septembra pa, kako je bil križ Kristusov, ki je bil oropan od perzijanskega kralja, bil znova pridobljen in postavljen v cerkvi, ki so jo sezidali nad svetim grobom.

Tako skrbi sv. cerkev, da se Kristusovega trpljenja prav pogosto spominjamo, kakor tudi milostij, katere nam je Kristus na križu zaslužil.

Z v r š e t e k.

Kristusovo trpljenje in smrt, dragi kristijani, nam najbolj kaže, koliko so vredne naše duše, ker se samemu Sinu božjemu ni prevelika cena zdela darovati zanje svoje življenje. Naš Vzveličar je vse storil, kar je bilo treba, da

se vzveličamo, zadostil je božji pravičnosti, odrešil nas je greha, sužnosti hudobnega duha in večnega pogubljenja, zaslužil nam je mnogo milostij in odprl zaprta nebesa. Da se bomo pa udeležili Kristusovega zasluženja in iz njega izvirajočega večnega življenja, storimo tudi sami, kar nam je storiti treba, zakaj: „On ki nas je ustvaril brez nas“, veli sveti Avguštin, „nas ne bo vzveličal brez nas“, brez našega sodelovanja. Spominjajmo se večkrat križanega Jezusa in recimo si: „Glej, jagnje božje, glej, katero odjemlje greh sveta“ (Jan. 1, 29.). Spominjajmo se večkrat ljubezni Očetove! „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje“ (Jan. 3, 16.). Premišljajmo večkrat Jezusa na križu! „Vse kaže ljubezen“, pravi sv. Avguštin: „glava je nagnena, da bi te poljubila, roke so razprostrate, da bi te objele; srce je odprto, da bi te sprejelo v se.“ „Za vse je umrl Kristus“, kliče nam sv. Pavel, da tudi, kateri živé, ne živé več sebi, ampak njemu, kateri je za nje umrl“ (II. Kor. 5, 15.) Amen.

34. Krščanski nauk.

„Jezus je zavpil z velikim glasom in rekel: Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo“ (Luk. 23, 46.). Po teh besedah „je glavo nagnil in dušo izdihnil“ (Jan. 19, 30.). Truplo Jezusovo sta pokopala Jožef Arimatejec in Nikodem, dva bogaboječa moža, položila sta je v nov, v skalo vsekan grob, kamor še nihče ni bil položen. Kje pa je bila duša Jezusova, ko je njegovo truplo počivalo v grobu? Kaj se je z njo zgodilo? To nam pove:

Peti člen apostolske vere.

158. Kako se glasi peti člen apostolske vere?

Peti člen apostolske vere se glasi: „Šel pred pekel, tretji dan od mrtvih vstal.“

Peti člen apostolske vere ima dva dela, izmed katerih nam prvi pové, da je šla duša Jezusova pred pekel, ali da je šel Jezus Kristus pred pekel, kakor se tudi lahko reče,

ker se njegova božja narava ni ločila od njegove duše, kakor tudi od telesa ne, tako da je ena in ista božja oseba v Kristusu bila zajedno v predpeklju kakor v grobu, tukaj neločljivo združena s truplom, tam neločljivo združena z dušo. Drugi del petega člana apostolske vere pa nam pové, da je Jezus Kristus tretji dan združil svojo dušo zopet s telesom in je vstal od mrtvih.

159. Kaj pomenijo besede: „šel pred pekel“?

Besede: „šel pred pekel“ pomenijo, da je šla Jezusova duša po smrti v predpekel.

Da je duša Jezusova res šla v predpekel, uči sv. pismo. V bukvah psalmov beremo, da pravi prerok v imenu Vzveličarjevem: „Ne boš pustil moje duše v peklu“ (Ps. 15, 10.). Sv. Peter pravi: „Kristus... je bil umorjen po mesu, oživljen pa v duhu, v katerem je prišel tudi k duhovom, ki so bili v ječi, in jim oznanjeval“ (I. Petr. 3, 18. 19.). Tudi sv. Pavel uči to resnico, ko pravi: „Šel je na visoko in vjete peljal jetnike... Da je pa gori šel, kaj je družega, kakor da je poprej tudi doli šel v spodnje kraje zemlje“ (Efež. 4, 8. 9.). To resnico potrjujejo latinski, kakor tudi grški cerkveni očetje. Sv. Irenej pravi: „Gospod se je mudil do tretjega dne v notranjščini zemlje... ko je šel v smrtno senco, kjer so bivale duše rajnih (Adv. haer. 1. 5. cap. 31.). Isto uči večkrat Origen, Tertuljan; sv. Avguštin méni, da le kak brezverec more nad tem ovomiti (Ep. 99. ad Evod.)

160. Kaj je predpekel?

Predpekel je kraj, kjer so duše pravičnih, pred Kristusom umrlih mirno in brez bolečin pričakovale Odrešenika.

Greh Adamov je zaprl nebesa ne samo njemu, ampak vsem ljudem. Če je torej kak pravičnik stare zaveze umrl, ni mogel priti v nebesa, ampak je prišel, ako je veroval v obljubljenega Odrešenika, upal vanj ter živel po zapovedih božjih, v predpekel, to je skrit kraj, ki se imenuje tudi Abra-

hamovo naročje. Na tem kraju so čakale duše pravičnih, pred Kristusom umrlih Odrešenika. Duše v predpeklju so za gotovo vedele, da pojdejo v nebesa, kakor hitro pride Odrešenik sveta, zato pa so ga mirno lahko čakale, saj jih je tolažilo sladko upanje, da se bolj in bolj približuje čas njihovega odrešenja. Tudi trpele niso nič duše v predpeklju, le obličja božjega niso mogle gledati. Njihovo hrepenenje po odrešenju se je končno izpolnilo na veliki petek, ko je prišla duša Kristusova združena z božjo naravo k njim.

161. Zakaj je šel Jezus pred pekel?

Jezus je šel pred pekel, da je oznanil dušam pravičnih njihovo odrešenje.

Ko je Jezus prišel v predpekel, oznanil je dušam pravičnih, da je njihovo odrešenje dovršeno z njegovim trpljenjem in njegovo smrtjo, da ne bodo več jetniki v predpeklju, in da pojdejo kmalu v nebesa. Koliko je pač moralo biti veselje duš v predpeklju, ko je Jezus v svojem božjem veličastvu stal v njihovi sredini in jim povedal, da je njihov Odrešenik! Ko je perzijanski kralj Cir Izraelcem oznanil, da se smejo po sedemdesetletnej sužnosti vrniti v sv. deželo in zopet sezidati jeruzalemski tempel, so se silno obveselili in so rekli: „Ko je Gospod obrnil sijonske jetnike, bili smo kakor potolaženi. Tedaj je napolnil naša usta z veseljem, in naš jezik z radostjo“ (Ps. 125, 1. 2.). Koliko večje je moralo biti še le veselje pravičnih v predpeklju, izmed katerih so mnogi tisoč in še več let čakali odrešenja, ko jim je Jezus rekel: „Jaz sem vaš Odrešenik; vaše jetništvo se zdaj neha; nebesa so odprta; kmalu pojdete v večni mir, kmalu bodete gledali Boga iz obličja v obličje!“

Šel je pa Jezus pred pekel tudi zato, da bi tudi tam oznanil svojo moč in svoje veličastvo kot kralj in premagalec in da bi se mu skazala božja čast, o katerej govori sv. Pavel, pišoč: „V imenu Jezusovem naj se pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo“ (Filip. 2, 10.). — Duša Jezusova je ostala v predpeklju do tretjega dne, ko je Jezus od mrtvih vstal, o čemur govori drugi del petega člena apostolske vere.

162. *Kaj pomenijo bosedes: „od mrtvih vstal.“*

Besede „od mrtvih vstal“ pomenijo, da je Jezus Kristus z lastno močjo svojo dušo zopet združil s telesom, in da je neumrjoč in častit prišel iz zaprtega groba.

Tretji dan po Kristusovi smrti, tako nam pripovedujejo evangelisti, je vstal velik potres. Zakaj angel Gospodov je prišel z nebes, in je pristopil ter kamen odvalil in nanj sedel. Njegovo obličje pa je bilo kakor blisk, in njegovo oblačilo kakor sneg. Od straha pa pred njim so varuhi strepetali, in so bili kakor mrtvi. Ko so se zopet zavedli, so se vzdignili in zbežali, da bi v mestu sporočili, kaj se je zgodilo. Pobožne žene, ki so prišle zgodaj zjutraj, da bi mazile Jezusovo truplo, so našle kamen odvaljen, grob pa prazen. (Mat. 28, 1. Luk. 24, 1—3.). Takoj je hitela Marija Magdalena apostolom oznaniti, da je grob prazen, druge žene pa so notri šle, zagledale dva angela in zvedele od nju, da je Jezus vstal. Potem so hitele tudi one sporočiti učencem, kar se je zgodilo. Med tem sta prišla Peter in Janez h grobu, našla tam mrtvaške prtove in se takoj vrnila. Marija Magdalena se je vrnila k Jezusovemu grobu, ko je oznanila njegovo vsajenje, in videla najpoprej dva angela, potem pa se jej je Gospod sam prikazal in jej naročil, naj oznani njegovo vstajanje učencem (Jan 20, 11—18.). Tako se je vsajenje Jezusovo razglasilo med njegovimi učenci. Jezus Kristus je vstal od mrtvih, ali kakor pravi katekizem, združil svojo dušo zopet s telesom po lastni moči. Tudi pred Jezusom so ljudje že od mrtvih vstali, kakor Jairova hčer, mladenič v Naimu, Lazar, ali ti niso združili svoje duše s telesom po lastni moči, ampak Bog je to storil s svojo vseмогою; Jezusu pa ni nihče drug pomagal, ampak združil je svojo dušo zopet s telesom po lastni moči, ker je bil sam pravi Bog in je njegova božja narava tudi po njegovi smrti ostala združena z njegovo dušo in telesom. Jezus Kristus je že pred svojo smrtjo rekel: „Jaz svoje življenje dam in je spet vzajem. Nihče mi ga ne vzame, ampak jaz je sam od sebe dam, in imam oblast dati je in imam oblast spet vzeti je“ (Jan. 10, 17. 18.). To je storil, ko je od mrtvih vstal. Jezus je vstal neumrjoč, to se pravi, on ne more več trpeti in umreti.

„Vemo“, piše sv. Pavel, „da Kristus, ko je vstal od mrtvih, več ne umrje, smrt več ne bo nad njim gospodovala“ (Rimlj. 6, 9.). Jezus je vstal častit, to se pravi, njegovo telo je bilo po vstajenju silno lepo in veličastno. „Jezus Kristus bo premenil“, piše sv. Pavel, „naše revno telo, ker je bo upodobil svojemu častitemu telesu“ (Filip. 3, 21.). Jezus je prišel ne-umrjoč in častit iz zaprtega groba, ne da bi bil kamen, s katerim je bil grob zadelan, odvaljen, zakaj angel je šele po njegovem vstajenju kamen odvalil.

Dasiravno je Jezus častit od mrtvih vstal, je vender še obdržal svoje rane. On je hotel obdržati svoje rane, da bi nihče ne dvomil, da je res v svojem telesu, katero je bilo ranjeno, od mrtvih vstal. Tako je rekel Tomažu: „Vloži svoj prst semkaj, in poglej moje rane; in podaj semkaj svojo roko in položi jo v mojo stran, in ne bodi neveren, ampak veren“ (Jan. 20, 27.). Jezus je obdržal svoje rane v znamenje, da je premagal smrt in hudobnega duha, da pa je moral zato silno trpeti; obdržal jih je, da bi Oče nebeški z ozirom na nje imel z nami usmiljenje in nam tem rajši odpustil naše grehe. Slednjič je obdržal Jezus petere rane, da jih bo pokazal na sodnji dan pravičnikom v tolažbo, grešnikom v osramočenje.

V spomin na Kristusovo vstajenje obhajamo veliko noč, največji in zajedno najveselejši praznik v cerkvenem letu.

163. Kdo spričuje, da je Jezus Kristus res od mrtvih vstal?

Da je Jezus Kristus res od mrtvih vstal, spričujejo apostoli, ki so ga po njegovem vstajenju večkrat videli in se ga dotikali, ž njim govorili in jedli ter celo dali svoje življenje za resničnost njegovega vstajenja.

Vsta enje Jezusovo od mrtvih je največji čudež in na njega so se apostoli sklicevali in opirali, da bi dokazali resničnost Kristusovega nauka. Ali pa se niso apostoli motili morebiti? To je nemogoče, zakaj Kristus jim je dal tako jasne dokaze svojega vstajenja, da bi morali slepi biti, ko bi tega ne bili spoznali. Zato pa so tudi apostoli najgotovješe priče njegovega vstajenja. Apostoli so namreč Jezusa

večkrat videli po njegovem vstajenju, ker se jim je prikazal o raznih prilikah. Prikazal se je dvema učencema gredočima v trg Emavs in jima razkladal pisma (Luk. 24, 13—31.), prikazal se je Simonu Petru (Luk. 24, 34.), prikazal se je na veliko noč razven Tomažu vsem apostolom in osem dni pozneje, ko je bil tudi Tomaž zraven, se jim je spet prikazal in se pustil sv. Tomažu do'akniti (Jan. 20, 19—31.). Nekedaj, ko je nenadoma stal v sredi med svojimi učenci, in so se prestrašili meneč, da duha vidijo, jim je rekel: kaj ste prestrašeni, in take misli obhajajo vaša srca? Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam; potipajte in pogledajte, saj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam. In ko je bil to rekel, jim je pokazal roke in noge. Ker pa še niso verovali od veselja, in so se čudili, je rekel: Imate kaj jesti tukaj? Oni pa so mu ponudili kos pečene ribe in sat medú. In je vpričo njih jedel“ (Luk. 24, 36—43.). Pri genezareškem jezeru se je zopet prikazal vsem apostolom in izročil sv. Petru višjepastirsko službo (Jan. 21.). Lahkoverni tudi niso bili apostoli, zakaj ko so jim žene oznanile vstajenje Gospodovo, so se jim njih besede zdele, kakor prazne marnje; in jim niso verjeli“ (Luk. 24, 11.). Verjeli so šele, ko so se sami prepričali o resničnosti Jezusovega vstajenja.

Morebiti pa so si apostoli sami izmislili, da je Gospod vstal, in to potem oznanjevali kot resnico? To ni mogoče, zakaj apostoli se nam kažejo povsod kot resnicoljubne moze. Razven tega bi si od take laži morali obetati kak dobiček, ali tega ni bilo, ampak s tem, da so oznanjevali Gospodovo vstajenje, so si nakopali sovraštvo, preganjanje, mnogo trpljenja in smrt. Kdor pa umrje za resničnost kakega nauka, mora gotovo o njem biti trdno prepričan. Pa ko bi tudi bili hoteli preslepiti ljudi, da je Jezus od mrtvih vstal, bi se jim to ne posrečilo; ako bi res ne bil vstal, bi se bili vzdignili zoper nje vsi sovražniki Jezusovi ter bi jih razglasili kot največje sleparje: ali tega niso storili, marveč so jim samo prepovedali o tem kaj več govoriti.

Veliki duhovni, pismarji in farizeji so sami pričali vstajenje Jezusovo, ker so vojake, kateri so jim je oznanili, podkupili z denarjem in jih pregovorili, naj rečejo, „da so njegovi učenci prišli ponoči in ga ukradli, ko so spali“ (Mat. 28, 13.). Ko bi sovražniki ne bili sami prepričani, da je Kristus res od mrtvih vstal, bi bili tožili vojake, ker so Jezusov grob tako slabo stražili. In kako bi vojaki, ako bi

bili res spali, mogli vedeti, da so učenci Jezusovo truplo ukradli, jih menda vendar niso v spanji videli? In če bi bili učenci res to storili, zakaj jih pa niso pred sodbo poklicali in kaznovali? Tako so sovražniki Jezusovi sami priče njegovega vstajenja.

164. Kaj nam dokazuje vstajenje Jezusa Kristusa?

Vstajenje Jezusa Kristusa nam dokazuje:

1. da so se izpolnile napovedbe prerokov in Kristusove lastne napovedbe.

Več sto let pred Kristusom je napovedal kralj David vstajenje Odrešenikovo, ko je rekel v njegovem imenu: „Ne boš pustil moje duše v peklu, in tudi ne boš pustil svojemu Svetemu videti trohnobe (Ps 15, 10.). Kristus je tudi sam večkrat napovedal, da bo umrl tretji dan, pa vstal od mrtvih. Judom, postavim, je rekel: „Poderite ta tempel, in v treh dneh ga bom postavil ... On pa je govoril o templu svojega telesa“ (Jan 2, 19. 21.). Drugokrat je dejal: „Kakor je bil Jona v trebuhu morskega soma tri dni in tri noči, ravno tako bo Sin človekov v srcu zemlje tri dni in tri noči“ (Mat. 12, 40.). Sovražniki Jezusovi so se sami spomnili, da je napovedal svoje vstajenje, ker so rekli Pilatu: „Gospod! spomnili smo se, da je ta zapeljivec, ki je še živel, rekel: Cez tri dni bom vstal“ (Mat. 27, 63.). Jezus je res vstal od mrtvih tretji dan; njegovo vstajenje nam torej dokazuje, da so se izpolnile napovedbe prerokov in njegove lastne napovedbe. Ona pa nam tudi dokazuje:

2. da je Jezus Kristus res Bog, in da je njegov nauk resničen.

Kar svet stoji, še ni bilo slišati, da bi kdo z lastno močjo svojo dušo zopet združil s telesom, zakaj to more storiti le vsemogočni Bog. Jezus je vstal z lastno močjo od mrtvih, je torej moral biti to, kar je sam trdil, namreč Sin božji, pravi Bog. Ako pa je Jezus pravi Bog, mora tudi njegov nauk biti resničen in božji, ker Bog, neskončna resnica in modrost, ne more goljufati, ne goljufan biti. Ker je Jezus Kristus s svojim vstajenjem dokazal, da je res Bog, in

da je njegov nauk resničen, so tudi apostoli, prej v veri omahljivi, zdaj trdno verovali, in ravno s tem, da so spričali ljudem Kristusovo vstajenje, so jih največ spreobrnil k njegovi veri. „Tega Jezusa (katerega ste vi križali) je Bog obudil, česar smo mi vsi priče“, pridigoval je sv. Peter Judom. „Ko so pa to slišali, jih je v srce zbodlo, in so rekli Petru in onim apostolom: Kaj nam je storiti, možje, bratje? Peter pa jim je rekel: Spokorite se, in daj se krstiti slehern izmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščenje svojih grehov“ (Dej. ap. 2, 32. 37. 38.). In res se jih je še tisti dan dalo krstiti 3000. Sv. Pavel se je tudi skliceval na Kristusovo vstajenje, da bi potrdil njegov nauk. „Ako pa Kristus ni vstal, tedaj je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi vaša vera“ (I. Kor. 15, 14.). Ker je Jezus Kristus s svojim vstajenjem neovrgljivo dokazal, da je Bog in da je njegov nauk resničen, so milijoni mučencev in mučenk prelili svojo kri za njegov nauk. Ko je sv. Marjeto, mučenico v Antiohiji, paganski sodnik Olibrij vprašal, kakšne vere je, odgovorila je odločno in srčno, da je kristijana. „Kako“, pravi sodnik razjarjen, „ali se ne sramuješ biti kristijana? Ali si še tako nespametna, da imaš za Boga človeka, ki je kot hudodelnik med dvema razbojnikoma na križu končal svoje življenje?“ „Odkod pa veš“, vpraša plemenita devica, „da je bil Jezus Kristus, katerega molim kot svojega Boga, na križ razpet?“ „To spričujejo vaši evangeliji, sam sem to bral“, odvrne Olibrij. „Res je“, odgovori Marjeta; „ali beri dalje. Tista knjiga, ki sporoča trpljenje in smrt mojega Vzveličarja na križu, sporoča tudi, da je tretji dan od mrtvih vstal in z lastno močjo šel v nebesa, kjer sedi na desnici Boga, svojega Očeta. Vam se je treba sramovati, ki vidite na Jezusu Kristusu, mojem Vzveličarju in Bogu, le kar je sramotnega, za njegovo poveličanje in božjo slavo pa ste slepi. Jaz verujem, da je Jezus Kristus Bog, ne zato, ker je trpel in umrl, ampak ker je z lastno močjo vstal iz groba. Zato je moje srce njegovo, in ko bi imela tisoč življenj, rada bi jih zanj žrtvovala.“ Tako je govorila junaška devica. Vsi pričujoči so se čudili, razjarjeni sodnik pa jo je zapovedal hudo mučiti in potlej obglaviti. — Vstajenje Jezusa Kristusa nam dokazuje:

3. da bomo vstali tudi mi.

Jezus Kristus je rekel: „Ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In bodo prišli,

kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja“ (Jan. 5, 28. 29.). Ker je Jezus sam obljubil, da bomo od mrtvih vstali, zato tudi trdno pričakujemo, da se bo tako zgodilo. Ker pa je Jezus sam od mrtvih vstal, ki je naša glava, moramo še bolj gotovo upati, da bomo vstali tudi mi, ki smo njegovi udje. Kristusovo vstajenje od mrtvih je predpoda našega vstajenja, je zagotovilo, je dokaz, da bomo vstali tudi mi. Sv. Pavel pravi: „Zdaj pa je Kristus vstal od mrtvih, prvina spečih; ker po človeku je smrt, in po človeku vstajenje mrtvih. In kakor v Adamu vsi umrjejo, tako bodo v Kristusu vsi oživel“ (I. Kor. 15, 20—22.). Trdno prepričanje, da bomo nekdaj od mrtvih vstali, naj nas tolaži in osrčuje v bridkostih sedanjega življenja, „ker vemo, da bo on, ki je Jezusa obudil, tudi nas z Jezusom obudil“ (II. Kor. 4, 14.).

Z v r š e t e k.

Predragi! Vsi bomo od mrtvih vstali; skrbimo le, da bomo vstali v vstajenje življenja. V vstajenje življenja bomo vstali le tedaj, ako že zdaj od greha vstanemo. „Kakor je Kristus vstal od mrtvih po veličastvu Očetovem, tako hodimo tudi mi v novem življenju . . . Vemo, da Kristus, ko je vstal od mrtvih, več ne umrje; smrt več ne bo nad njim gospodovala“ (Rimlj. 6, 4. 9.). Tako si prizadevamo tudi mi, ko smo enkrat grehu odmrli, da več ne živimo grehu, ampak, da v dobrem stanovitni ostanemo. „Resničen je nauk, ako namreč ž njim umrjemo, bomo tudi ž njim živeli; ako ž njim trpimo, bomo tudi ž njim kraljevali“ (II. Tim. 2, 11. 12.). Amen.

35. Krščanski nauk.

Naš Vzveličar bi bil lahko precej po svojem vstajenju šel v nebesa z dušo in telesom, vendar pa je še ostal na zemlji štirideset dni, da bi popolnoma prepričal svoje učence o resničnosti svojega vstajenja in jim dal še različne nauke. Jezus pa ni bil po svojem vstajenju vedno pri svojih učencih, ampak prikazoval se jim je od časa do časa. Pri takih prikazovanjih jim je razlagal sv. pismo ter govoril ž njimi o kraljestvu božjem (Ap. dej. 1, 3.) to se pravi: on jim je

razlagal, kako naj sv. cerkev uredijo in vladajo. Dal je apostolom oblast deliti sv. zakramente in vladati vernike; svetega Petra je postavil za svojega namestnika na zemlji in za poglavarja cele cerkve, ko mu je naročil: „Pasi moja jagnjeta — pasi moje ovce“ (Jan. 21, 15 17.). Da bi se apostoli potolažili, kadar bi se ločil od njih, jim je obljubil še sv. Duha, ki jih ima razsvetljevati in potrjevati, da bodo mogli vse storiti, kar jim je naročil (Ap. dej. 1, 8.). Ko je vse potrebno ukrenil, se je zgodilo to, kar nam pripoveduje

šesti člen apostolske vere.

165. Kako se glasi šesti člen apostolske vere?

Šesti člen apostolske vere se glasi: „Šel v nebеса, sedi na desnici Boga, Očeta vsemo-gočnega.

Jezus je svoj vnebohod večkrat napovedal. Ko je obljubil učencem, da jim bo dal jesti svoje meso in piti svojo kri, niso nekateri hoteli verovati in so godrnjali. Jezus pa jim je rekel: „To vas pohujša? Kaj tedaj, kadar bote videli Sinu človekovega gori iti, kjer je poprej bil?“ (Jan. 6, 62. 63.). Ali bodete potem še tudi dvomili nad resnico mojih besedij? Drugokrat je rekel učencem: „Še malo časa sem pri vas, in grem k njemu, kateri me je poslal“ (Jan. 7, 33.) in zopet: „Izšel sem od Očeta in sem prišel na svet; spet zapustim svet in grem k Očetu“ (Jan. 16, 28.). Kar je Jezus obljubil, to je izpolnil, kakor nam pové šesti člen apostolske vere, ki nas uči, da je Jezus res šel v nebеса, in kakšno čast in slavo sedaj uživa pri svojem Očetu v nebесih.

166. Kdaj je šel Jezus v nebеса?

Jezus je šel v nebеса štirideseti dan po svojem vstajenju.

Štirideseti dan po svojem vstajenju se je Jezus poslednjikrat prikazal svojim učencem v Jeruzalemu ter jim naročil, naj ne gredo od tam, ampak čakajo na prihod svetega

Duha. „Vi pa ostanite v mestu, dokler ne bote navdani z močjo iz visokosti“ (Luk. 24, 49.). „Prejeli bote moč svetega Duha, kateri bo v vas prišel, in mi bote priče v Jeruzalemu, in po vsi Judeji in Samariji in do kraja sveta“ (Dej. ap. 1, 8.). Jezus Kristus je šel v nebesa po svoji človeški naravi, zakaj kot Bog, ki je povsod pričujoč, ni nebes nikoli zapustil. On pa ni šel sam v nebesa, ampak je vzel seboj duše pravičnih, ki so bile v predpeklju. „Šel je na visoko“, piše sveti Pavel, „in vjete peljal jetnike“ (Efež. 4, 8.).

167. Kako je šel Jezus Kristus v nebesa?

Jezus Kristus je šel z lastno močjo, z dušo in telesom, vpričo svojih učencev, z Oljske gore v nebesa.

Ko je dal Jezus Kristus svojim učencem zadnje opomine, napotil se je ž njimi na Oljsko goro. Tam „je svoje roke vzdignil in jih blagoslovil. In prigodilo se je, ko jih je blagoslovil, se je od njih ločil in je v nebo šel“ (Luk. 24, 50. 51.). „Vzdignil se je vpričo njih in oblak ga je vzel izpred njih oči“ (Dej. ap. 1, 9.). Z lastno močjo je šel Jezus Kristus v nebesa, ne kakor prerok Elija, ki se je peljal na gorečem vozu, ali kakor pojdejo pravičniki s pomočjo božjo; z lastno močjo je šel v nebesa, ker ni bil samo človek, ampak tudi Bog. Lepo piše o tem sv. Gregorij Veliki: „O našem Odrešeniku beremo, da se ni na vozu ali od angelov nesen vrnil v nebesa; zakaj on, ki je vse ustvaril, je bil po lastni moči nad vse povzdignen“ (Hom. 29. in evang.). Njegov vnebohod je bil torej čudežen. — Z dušo in s telesom je šel v nebesa, to se pravi: s tisto dušo in s tistim telesom, katera je pri svojem vstajenju od mrtvih združil; s tistim telesom v katerem se je svojim učencem večkrat prikazal, v katerem je šel ž njimi na Oljsko goro. — Jezus je šel v nebesa vpričo svojih učencev, tako da so ga lahko videli. „Vzdignil se je vpričo njih in oblak ga je vzel izpred njih oči“ (Dej. ap. 1, 9.). Kristus se je vzdignil v nebesa vpričo svojih učencev, da bi jih v veri potrdil, da bi z večjim prepričanjem oznanjevali njegov vnebohod in da bi tem rajši prenašali razno trpljenje, ki jih je čakalo pri oznanjevanji njegovega nauka, ko se bodo spominjali, da tudi njih čaka večna

čast in slava v nebesih. — Z Oljske gore je šel Jezus v nebesa. Tam je začel svoje trpljenje, ko je krvavi pot potil (Mat. 26, 36—39.), tam ga je Judež izdal s poljubom, tam so ga njegovi sovražniki vjeli in zvezali (Luk. 22, 47. 54.). Kjer je začel svoje trpljenje, tam je začel tudi svojo slavo. Na Oljski gori se še zdaj pozna kraj, kjer je Jezus stal, predno se je vzdignil v nebesa; vtisnil je namreč v kamen svoje stopinje, kakor poroča sv. Hijeronim in mnogi romarji, ki so videli vtisnene stopinje z lastnimi očmi. Kakor se dá spoznati iz stopinj, imel je Jezus svoje obličje obrneno proti Evropi, kjer se je njegova vera najhitreje in najbolj razširila.

168. Zakaj je šel Jezus Kristus v nebesa?

Jezus Kristus je šel v nebesa:

1. da je prejel tudi kot človek zasluženost čast.

Kot Bog je Jezus Kristus vžival v nebesih večno čast, ki nikdar ni prenehala. Pa tudi kot človek naj bi jo vžival, saj si jo je pošteno zaslužil. Mislite na njegovo neprestano poniževanje in zatajevanje od rojstva v Betlehemskega hleva do smrti na križu, mislite na vse njegovo trpljenje, na njegovo pokorščino in druge njegove čednosti, in recite, ali si ni zaslužil časti nebeške? Spravil je Boga s človeškim rodom, premagal je smrt in pekel, odrešil je rod človeški, ali ni zaslužil nebeške časti? Kakor torej kralj po slavno dobljeni zmagi gre v slovesnem sprevodu v novo pridobljeno kraljestvo, tako se je spodobilo, da je šel tudi Jezus, Kralj vseh kraljev, in premagavec smrti in hudobnega duha, v slovesnem spremstvu v nebeško kraljestvo, da je tudi kot človek prejel zasluženost čast. Ko sta se dva učenca v Emavs gredoča čudila, da je Kristus toliko trpel, jima je rekel: „Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo čast?“ (Luk. 24, 26.) „Za prestol križa dal mu je Oče prestol veličastva, za mučeniško krono dal mu je krono slave, za družbo razbojnikov postavil je okoli njega vrste angelov, za preklinjevanje divjih Judov razveselil ga je s čiščenjem vzveličanih duhov“, pravi pobožni Ludovik de Ponte (p. 5. med. 19.). — Jezus Kristus je šel v nebesa:

2. da je poslal svoji cerkvi svetega Duha.

Sveti Duh je imel priti, da bi apostole razsvetlil, da bi nauke Jezusove prav spoznali. „Sveti Duh, tolažnik pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil in vas opomnil vsega, karkoli sem vam povedal“ (Jan. 14, 26.), je rekel Jezus. Sveti Duh je imel biti tolažnik apostolom, kakor je spet rekel Jezus: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane vekomaj pri vas, Duha resnice“ (Jan. 14, 16. 17.). Sveti Duh pa ni mogel priti, dokler so imeli še Jezusa pri sebi, zato pa je Jezus sam rekel: „Za vas je dobro, da jaz grem. Zakaj ako ne, Tolažnik ne bo k vam prišel; ako pa grem, vam ga bom poslal“ (Jan. 16, 7.). — Jezus Kristus je šel v nebesa:

3. da v nebesih pri Očetu za nas posreduje in prosi.

Srednik se imenuje oni, ki si prizadeva napraviti med dvema, ki si nista v prijateljstvu, spravo, mir, ali, ki si prizadeva od koga pridobiti za drugega kako dobroto, milost, dar. Tako dostikrat posreduje mati med očetom in otroci ter za nje prosi. Jezus Kristus je posredoval med nami in svojim Očetom ves čas svojega življenja na zemlji, a zdaj, ko je šel v nebesa, prosi takorekoč pred prestolom svojega Očeta. Sv. Pavel pravi: „On vedno živi, da za nas prosi“ (Hebr. 7, 25.). Jezus Kristus ne posreduje in ne prosi za nas kot Bog, ampak kot človek, kakor piše sv. Pavel: „En Bog je, tudi en srednik med Bogom in ljudmi, človek Kristus Jezus“ (I. Tim. 2, 5.). Kako mogočna pač mora biti priprošnja Jezusa Kristusa za nas! Ko pokaže svoje rane nebeškemu Očetu, ko ga spominja, kaj je zaslužil s svojim življenjem, s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo, kako bi mu mogel kako prošnjo odreči? Kakor je veliki duhovnik enkrat v letu opravil pravno daritev in potem stopil v najsvetejše, da bi prosil Boga milosti za ljudstvo z ozirom na darovano kri, tako prosi Jezus Kristus Boga milosti z ozirom na svoje rane za nas. Zaradi tega piše sv. Pavel: „Jezus namreč ni šel v svetišče z rokami storjeno, ki je podoba pravega (svetišča); ampak v nebesa, da se zdaj za nas kaže obličju božjemu“ (Hebr. 9, 24.). Ko bi torej tudi naši grehi bili rudeči kakor škrlat in nešteti kakor pesek ob morji,

ne smemo obupati, ker imamo takega srednika, ki za nas prosi. Vzemimo si k srcu besede Jezusovega ljubljenca svetega Janeza, ki piše: „Moji otročiči! to vam pišem, da ne grešite. Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, Pravičnega“ (I. Jan. 2, 1. 2.). — Jezus Kristus je šel v nebesa:

4. da nam je odprl nebesa in nam tam pripravil prebivališče.

Adamov greh je nebesa zaprl vsem ljudem. Kristusovo trpljenje in njegova smrt na križu je takorekoč ključ do sv. nebes. „Kristus je za nas umrl. Veliko bolj bomo tedaj zdaj, ko smo opravičeni v njegovi krvi, rešeni od jeze po njem“ (Rimlj. 5, 9.) in: „V Kristusu imamo odrešenje po njegovi krvi, odpuščenje grehov po bogastvu njegove milosti“ (Efež. 1, 7.). Ker je Kristusovo trpljenje ključ do nebes, je pred nami šel v nebesa, da bi nam jih odprl, pa tudi, da bi nam tam pripravil prebivališče. On sam je rekel: „V hiši mojega Očeta je mnogo prebivališč . . . grem, vam mesto pripraviti. In ko odidem in vam mesto pripravim, bom spet prišel in vas bom k sebi vzel, da bodeste tudi vi, kjer sem jaz“ (Jan. 14, 2. 3.). Kako tolažilna je ta resnica za nas! Kako mirno in zadovoljno lahko zdaj živimo, ker vemo, da nam je Jezus nebesa odprl in tam pripravil prebivališče! Prav to prepričanje je bilo vzrok, da so zvesti služabniki Kristusovi po smrti hrepeneli, da bi brž ko brž s Kristusom združeni bili, kakor sv. Pavel, ki je pisal: „Kristus je meni življenje, in smrt dobiček . . . Želje imam, razvezan in s Kristusom biti“ (Fil. 1, 21. 23.). Delajmo zmirom to, kar je prav in dobro, in tudi nam se ne bo treba bati smrti, zakaj upati smemo, da bo Kristus tudi nam pripravil vsaj majhen prostorček v nebesih.

Sesti člen apostolske vere nam pove, da sedi Jezus v nebesih na desnici Boga, Očeta vseмогоčnega. To nam poroča tudi sv. pismo na mnogih mestih. „In Gospod Jezus“, piše sv. Marko . . . „je bil v nebo vzet in sedi na desnici božji“ (Mark. 16, 19.). Jezus sam pa je dejal velikim duhovnikom: „Povem vam, posihmal bote videli Sinu človekovega sedeti na desnici moči božje“ (Mat. 26, 64.). Sveti Pavel pa je pisal: „Ako ste vstali s Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus sedeč na desnici božji“ (Kol. 3, 1.).

169. Kaj se pravi: Jezus „sedi na desnici Boga, Očeta vseмогоčnega“?

Jezus „sedi na desnici Boga, Očeta vse-mогоčnega“ se pravi: Jezus ima tudi kot človek najvišjo oblast in čast nad vsem v nebesih in na zemlji.

Bog je zgolj duh, ki nima trupla, torej tudi nima desnice ali leve. Ako potemtakem pravimo: „Jezus sedi na desnici Boga, Očeta vseмогоčnega“, ne smemo teh besedij tako razumevati, kakor so govorjene; zakaj to je povedano v podobi, ki je vzeta iz človeškega življenja. Imenitnejši ljudje, posebno pa kralji in cesarji, imajo navado, ako hočejo koga počastiti, da ga posadijo na svojo desnico. Tako vemo o kralju Salomonu, da je, ko je prišla k njemu njegova mati Betzabeja, dal prinesti za njo prestol, in „je sedela na njegovi desnici“ (III Kralj 2, 19.). Ta navada se je ohranila do današnjega dne. Jezus „sedi na desnici Boga Očeta vseмогоčnega“ torej pomenja, da uživa v nebesih tudi kot človek prav posebno čast, večjo čast kakor vsi angeli in svetniki, da ima tudi kot človek najvišjo oblast in čast nad vsem v nebesih in na zemlji. Zato piše sv. Pavel: „Bog ga je (Kristusa) od mrtvih obudil in ga posadil na svojo desnico v nebesih nad vse poglavarstvo, in oblast, in moč, in gospodstvo, in vsako imé, ki se imenuje ne le na tem svetu, ampak tudi v prihodnjem, in vse je podvrigel njegovim nogam“ (Efež. 1, 20—22.). Drugokrat pa piše sv. Pavel: „Ponižal je samega sebe in bil pokoren do smrti, smrti pa na križu. Zato ga je Bog tudi povišal in mu dal imé, katero je nad vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogiba vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta“ (Filiplj. 2, 8—11.).

Z v r š e t e k.

Gotovo ima vsakdo izmed nas, dragi kristijani, srčno željo, da bi prišel v nebesa in deležen bil časti in slave Kristusove. Kdor pa hoče v nebesa priti, ne sme iskati nebes že na tem svetu v prijetnem življenju in razveseljevanju, ampak mora kakor Kristus, hoditi po križevem potu. „Ali

ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo čast?“ (Luk. 24, 26.) Ali hočeš ti priti v nebesa brez trpljenja? Ali ni Kristus rekel: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene, in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23.) Oziraj se, krščanski poslušalec, v boju in trpljenju kvišku proti nebesom, kjer je tudi tebi pripravljeno prebivališče. „Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji.“ (Kol. 3, 1. 2.) Razven tega stóri toliko dobrega, kolikor ti je mogoče, po opominu sv. Petra, ki pravi: „Bratje! prizadevajte si bolj in bolj, da po dobrih delih svoj poklic in svoje izvoljenje ugotovite; ako namreč to storite, ne bote nikdar grešili. Zakaj tako vam bo obilno dano, da pojdete v večno kraljestvo Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa“ (II. Petr. 1, 10. 11.). Amen.

36. Krščanski nauk.

Ko se je Jezus na Oljski gori vpričo svojih učencev z dušo in telesom vzdignil v nebesa, so apostoli za njim še gledali, ko „ga je že oblak vzel izpred njih oči. In ko so ga gledali v nebo iti, glej! dva moža (angela) sta stala pri njih v belih oblačilih, in sta rekla: Možje Galilejci! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kateri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo“ (Dej. ap. 1, 9—11.). Da bo Jezus zopet prišel, je sam večkrat napovedal, in tega nas tudi uči razločno

sedmi člen apostolske vere.

170. Kako se glasi sedmi člen apostolske vere?

Sedmi člen apostolske vere se glasi: „Od ondot bo prišel sodit žive in mrtve.“

Šesti člen apostolske vere nas uči, kako je Jezus v nebesa šel, kjer ima najvišjo čast in oblast nad vsem, v nebesih in na zemlji; sedmi člen apostolske vere pa nam pové,

da bo „od ondot“, namreč z nebes, zopet prišel, toda ne kot Odrešenik, ampak kot sodnik, prišel bo soditi žive in mrtve. „In (Oče) mu je dal oblast tudi sodbo delati, ker je Sin človekov“ (Jan. 5, 27.).

171. Kdaj bo Jezus zopet prišel?

Jezus bo zopet prišel z nebes sodnji dan, to je ob koncu sveta, z veliko močjo in veličastvom.

Da pride soditi enkrat vse ljudi, je Bog oznanjal vse čase. Že Henoh, sedmi za Adamom, je prerokoval: „Glejte, Gospod pride s tisoči svojih svetih soditi vse in pokoriti vse hudobne zavoljo vseh njihovih hudobnih del“ (Jud 14, 15.). Po preroku Izaiju je napovedal Gospod: „Glejte, Gospodov dan pride, grozoviten in poln nejevolje in jeze in srda, spremenit deželo v puščavo in njene grešnike ž nje pregnat“ (Iz. 13, 9.). Najbolj jasno pa je povedal Jezus sam, da pride z nebes soditi vse ljudi, ko je rekel: „Sin človekov pride v veličastvu svojega Očeta s svojimi angeli in takrat povrne vsakateremu po njegovih delih“ (Mat. 16, 27.). To resnico je Jezus lepo razjasnil v priliki o ljuljki med pšenico, katero je sovražnik vsejal. Ko je namreč zelenje zrastle, prikazala se je tudi ljuljka. Hlapci so stopili h Gospodu in ga vprašali, ali naj porujejo ljuljko? Gospod pa jim reče: „Nikar, da kje ljuljko pobiraje ž njo vred ne porujete tudi pšenice. Pustite oboje rasti do žetve, in ob času žetve porečem ženjem: Poberite prvič ljuljko in povežite jo v snopke, da se sežge, pšenico pa spravite v mojo žitnico“ (Mat. 13, 24—30.). Učenci so prosili Jezusa, naj jim raztolmači to priliko. On pa je odgovoril in jim rekel: „Kateri dobro seme seje, je Sin človekov. Njiva pa je svet; dobro seme pa so otroci kraljestva (pravi kristijani, živi udje svete cerkve), ljuljka pa so otroci hudobe. Sovražnik pa, kateri jo je vsejal, je hudič; žetev je konec sveta, ženjci pa so angeli. Kakor se tedaj ljuljka pobere in v ognju sežge, tako bo ob koncu sveta. Sin človekov bo poslal svoje angele in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujšanje, in tiste, kateri delajo krivico in jih bodo vrgli v peč ognja“ (Mat. 13, 36—42.). Sveti Pavel pa piše: „Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme sleherni v svojem telesu, kakor

je storil, ali dobro ali hudo“ (II. Kor. 5, 10.). Gotovo je torej, da Jezus Kristus zopet pride z nebes sodnji dan; „zakaj Oče nikogar ne sodi, temveč je vso sodbo Sinu dal“ (Jan. 5, 22.).

Kdaj bode sodnji dan, tega razven Bog nihče ne vé. „Tistega dne pa in ure nihče ne vé, tudi ne angeli nebeški, ampak sam Oče“ (Mat. 24, 36.). Kristus kakor tudi njegovi apostoli so napovedali nekatera znamenja, iz katerih se bo dalo sklepati, da se bliža sodnji dan. Nekatera znamenja sodnjega dneva vam hočem naštet.

1. Sveti evangelij se bo oznanjeval po vsem svetu. „Evangelij kraljestva bo oznanjevan po vsem svetu“, govori Jezus, „v pričevanje vsem narodom, in tedaj pride konec“ (Mat. 24, 14.). Dokler se torej na svetu nahajajo še ljudje, katerim še ni bil oznanjevan Kristusov nauk, ne bo sodnjega dneva.

2. Kraljestvo antikristovo in odpad od sv. vere. Antikrist bo človek, ki se bo delal Kristusa in bo s pomočjo hudobnega duha delal navidezne čudeže ter zapeljal mnogo ljudi. Da pride antikrist, to je: nasprotnik ali zopernik Kristusov pred koncem sveta, nam jasno priča sv. pismo. Sv. Pavel namreč piše: „Ne dajte se nikomur nikakor ne zapeljati; zakaj poprej bo prišel odstop, in se bo razodel človek greha, sin pogubljenja, kateri se bo ustavljal in se bo vzdigoval nad vse, kar se Bog imenuje, ali kar se po božje časti, tako da bo v templu božjem sedel in se skazoval, kakor da bi bil Bog.... Tedaj se bo razodel tisti hudobni, katerega bo Gospod Jezus umoril s sapo svojih ust (kakor bi pihnil) in bo pokončal s svitlobo svojega prihoda njega, katerega prihod bo po delanju satanovem z vso močjo in z znamenji in z lažnivimi čudeži in z vsem hudobnim zapeljevanjem za te, kateri se pogubé, zato ker n so ljubezni resnice sprejeli, da bi bili vzeličani“ (II. Tes. 2—4. 9. 10.). Predhodniki antikristovi so krivoverci in zapeljivci. Ob antikristovem času jih bo posebno mnogo odstopilo od Kristusa in njegove cerkve, ker jih bo zapeljal antikrist z znamenji in lažnivimi čudeži, katere bo delal s pomočjo satanovo. Tudi s tem jih bo mnogo pridobil, ker se bo vojskoval s svojimi hudobnimi privrženci zoper pravičnike in svetnike. Pobožnost bode izginila, širila pa se bode brezbožnost. Kristus govori: „In takrat se jih bo mnogo pohujšalo, in se bodo med seboj izdajali in med seboj sovražili. In mnogo krivih prero-

kov bo vstalo in jih bodo mnogo zapeljali. In ker bo hudo-bija obilno rastla, bo ljubezen pri mnogih omrznila“ (Mat. 24, 10—12.). Ali kraljestvo antikristovo ne bo dolgo trajalo, njegovega vladanja dnevi bodo prikrajšani zavoljo izvoljenih (Mat. 24, 22.).

3. Prihod Elija in Henoha. Zadnji med preroki stare zaveze, Malahija, pravi: „Glej, jaz vam bom poslal preroka Elija, preden pride Gospodov dan, veliki in strašni“ (Mat. 4, 5.). Prihod Elijev napoveduje tudi Kristus, rekoč: „Elija bo prišel in bo vse poravnal“ (Mat. 17, 11.). O prihodu Henohovem pa beremo v bukvah Sirahovih to le: „Henoh je bil ljub Bogu in je bil v raj prestavljen, da bi (ob koncu sveta) narode opominjal k pokori“ (Sir. 44, 16.). Henoh in Elija bota govorila zoper antikrista in se potegovala za Jezusa in njegov nauk.

4. Pred koncem sveta se bodo tudi Judje spreobrnili h Kristusovi veri, največ po pridigah preroka Elija. Prerok Malahija namreč pravi o njem: „In bo obrnil srce očetov k sinovom, in srce sinov k njih očetom“ (Malah. 4, 6) Elija bo s svojim podukom spreobrnil Izraelce, da bodo takih mislij, kakor so bili njih očaki; obudil bo v njih vero, katera je bila najlepša lastnost njih očetov. Spreobrnenje Judov je napovedal tudi prerok Ozej, rekoč: „Mnogo dnij bodo Izraelovi otroci ostali brez kralja in brez poglavarja in brez daritve in brez oltarja ... Potem pa se bodo spreobrnili Izraelovi otroci in bodo iskali Gospoda, svojega Boga, in Davida svojega kralja (Mesija) in se bodo strahoma približali Gospodu in njega dobrotam poslednje dni“ (Ozej 3, 4. 5.). To je hotel menda napovedati tudi Kristus, ko je govoreč o poslednji sodbi rekel: „Resnično, vam povem, da ta rod (judovsko ljudstvo) ne bo prešel, dokler se vse to ne zgodi“ (Mat. 24, 34.).

5. Znamenje, da je blizu konec sveta, bo tudi to, da bodo vojska, kuga, lakota, potresi in druge nadloge trle človeški rod. Kristus govori: „Vzdignil se bo narod nad narod, kraljestvo nad kraljestvo, in kuga in lakota in potresi bodo po mnogih krajih. Potlej vas bodo izdajali v bridkost in vas bodo morili; in bote sovraženi od vseh narodov zavoljo mojega imena“ (Mat. 24, 7—9.). Da se bliža sodnji dan, pričala bodo tudi znamenja na nebu. Tako-le govori zopet Kristus: „Kmalu po stiski tistih dnij (ki jo bo napravil antikrist in njegovi privrženci) pa bo solnce otemnelo

in luna ne bo dajala svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba in moči nebeške se bodo gibale“ (Mat. 24, 29.) „in ljudje bodo koprnili strahu in čakanja tistega, kar ima priti nad ves svet“ (Luk. 21, 26.). Ko se približa dan, katerega je Bog od vekomaj odločil, prišel bo Jezus z veliko močjo in veličastvom. „In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu; in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo videli Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom“ (Mat. 24, 30.), kakor je napovedal že prerok Izaija: „Glejte, Gospod Bog pride z močjo, in njegova roka bo gospodovala in njegovo plačilo je ž njim“ (Iz. 40, 10.). Z Jezusom bodo prišli vsi angeli. „Sin človekov bo prišel v veličastvu svojega Očeta s svojimi angeli“ (Mat. 16, 27.). O kako različen bo drugi prihod Kristusov od prvega! Prvokrat je prišel na svet kot revno dete, preganjan od grozovitega Heroda, drugokrat pa pride kot kralj vesoljnega sveta; prvokrat je prišel iskat in vzveličat, kar je bilo izgubljenega, drugokrat pa pride? To nam pove katekizem v prihodnjem vprašanju.

172. Čemu bo Jezus sodnji dan zopet prišel?

Jezus bo sodnji dan zopet prišel soditi vse ljudi: žive in mrtve, dobre in hudobne.

Jezus bo sodnji dan sodil vse ljudi. „In bo poslal svoje angele s trobento in velikim glasom, in bodo zbrali njegove izvoljene od čveterih vetrov od konca do konca neba“ (Mat. 24, 31.), pravi Jezus, in zopet: „Kadar pa pride Sin človekov v svojem veličastvu in vsi angeli ž njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi“ (Mat. 25, 30. 31.). Sveti Pavel pa piše: „Mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme vsakdo v svojem telesu, kakor je storil ali dobro ali hudo“ (II. Kor. 5, 10.). Vsi ljudje torej, od prvega človeka Adama do zadnjega zemljana, knezi in berači, otroci in starčki, neverniki in verniki, grešniki in pravičniki, da, ne samo ljudje, ampak tudi vsi angeli, dobri in hudobni, se bodo prikazali pred sodnjim stolom Kristusovim. Jezus bo sodil, to se pravi; preiskal, ali je kdo dobro ali hudo delal, ali je plačila ali kazni vreden. On bo sodil žive ali dobre, pravične, ki so

umrli v posvečujoči milosti božji, in torej imajo nadnaravno duhovno življenje; sodil bo mrtve ali hudobne, grešnike, ki so umrli v smrtnem grehu in so torej mrtvi za nebesa. „Ukazal nam je ljudstvu oznanjevati in pričevati, da je on tisti, katerega je Bog postavil sodnika živih in mrtvih“, govorili so apostoli o Kristusu sodniku (Dej. ap. 10, 42.).

173. Kako imenujemo sodbo sodnjega dne?

Sodbo sodnjega dne imenujemo poslednjo, splošno ali vesoljno sodbo, ker je ta sodba zadnja, in ker bo ta dan Jezus Kristus sodil vse ljudi celega sveta.

Sodba sodnjega dne ima torej več imen. Imenujemo jo poslednjo sodbo, ker je ta sodba zadnja, ker za to sodbo ne bode nobene več; imenujemo jo tudi splošno ali vesoljno sodbo, ker pri tej sodbi ne bode sojen vsak človek posebej, ampak bodo vsi ljudje celega sveta skupaj sojeni, kakor smo ravnokar slišali. To sodbo lahko imenujemo tudi očitno, ker se ne bo vršila na skrivnem, ampak očitno vpričo vseh angelov in svetnikov.

174. Kako bo Jezus Kristus sodnji dan ljudi sodil?

Jezus Kristus bo sodnji dan ljudi tako sodil:

1. ločil bo dobre od hudobnih.

Sodnik sveta, Jezus Kristus, se bo vsedel na sedež svojega veličastva. „Kadar pa pride Sin človekov v svojem veličastvu, in vsi angeli z njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva“ (Mat. 25, 31.). O kakšen trenotek! Na sodnjem stolu bo sedel vseмогоčni sodnik, kateremu se ni mogoče ustavljati, ne ubežati; najvišji sodnik, katerega sodba se nikakor ovreči ne dá; vsevedni sodnik, katerega oči so svetlejšje kakor solnce, kateri gleda v človeškega srca najskrivnejše kote, katerega varati ni mogoče; najsvetejši sodnik, ki greh nad vse sovraži in studi; najpravičnejši sodnik, ki ne gleda na zunanjo veljavo in se nikakor podmititi ne dá. Pred njim pa bodo stali vsi narodi sveta. „In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in jih bo narazen ločil, kakor

pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico" (Mat. 25, 32. 33.). Angeli bodo na Kristusovo povelje ločili dobre od hudobnih. „Angeli pojdejo venkaj in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih“ (Mat. 13, 49.). Pri tej ločitvi se ne bode gledalo na visoki stan, ne na visoko čast, ne na premoženje, ne na lepoto, ampak edino le na dobra dela. Takrat bo ločen oče od sina, hči od matere, brat od sestre, žena od moža, sosed od sosedu. Oče pride na desnico, mati morda na levico; stariši na desnico, otroci morda na levico; sestra na desnico, brat na levico; ali pa narobe, kakor si je kdo zaslužil. Kdor pride na levico, ne more več na desnico; kdor pride na desnico, ne more več na levico; ločitev trajala bo vekomaj. Kdo bi ne prosil, ako premišljuje to ločitev: „K ovcam deni me ovčico (Izmed kozlov sirotico). Me zakliči na desnico!“ Bodi zdaj, ko še živiš, verna ovčica Kristusova; poslušaj glas svojega dobrega pastirja; bodi ponižen, pohleven, potrpežljiv in nedolžen, bodi podoben Jagnjetu božjemu, potem gotovo prideš na njegovo desnico, potem boš med pravičniki, „ki bodo tedaj“, kakor pravi sv. Duh, „stali z veliko srčnostjo pred njimi, kateri so jih stiskali in jim jemali dela.“ Krivičniki pa, „ko bodo to videli, bodo zbegani po groznem strahu in se bodo začudili zavoljo naglosti vzveličanja (pravičnih), in bodo sami pri sebi rekli, ter se bodo kesali in zavoljo dušne bridkosti vzdihovali: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in zasramljiv pregovor. Mi neumneži smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast! Glej, kako so zdaj štet med otroke božje, in njih del je med svetniki!“ (Modr. 1, 1—5). — Kaj bo sedaj storil Jezus?

2. razkril bo pred vsem svetom, kar so ljudje storili dobrega in hudega.

Sveti Janez piše: In sem videl mrtve, velike in male stati pred sedežem in bukve so se odprle (t. j. vest se je vsakemu razodela, da je mogel vse dobro in hudo, kar je storil, kakor v odprtih bukvah brati) in druge bukve so se odprle, katere so bukve življenja; in mrtvi so bili sojeni po tem, kar je bilo zapisano v bukvah, po svojih delih“ (Skriv. raz. 20, 12.). Kristus sam pa pravi: „Nič ni skritega, kar bi se ne razodelo, in skrivnega, kar bi se ne zvedelo.“ (Mat.

10, 26.). Tudi sv. Pavel piše: „Kadar Gospod pride, razsvetil bo, kar je v temi skritega in bo misli src razodel“ (I. Kor. 4, 5). „Dobro ali zlo, očito ali skrito, besede ali misli, vse skupaj bo razodeto, da bodo mogli slišati vsi angeli in ljudje“, veli sv. Bazilij (Ad virg. laps. in append.). Zemeljski sodniki ne morejo preiskati človekovih mislij, ker so jim popolnoma neznane, ne besedij, katere je kdo govoril na skrivnem, ne dejanj, katera je storil na skrivnem. Večni sodnik pa vé tudi najskrivnejše misli in želje in besede in dejanja, jih bo torej lahko razkril. „Misli hudobneževe bodo preiskane, in glas njegovih besedij bo prišel pred Boga, da prejme kazen za svoje hudobije“ (Modr. 1, 9.). Kakor misli hudobneževe, tako bodo preiskane njegove besede. „Povem vam“, govori Kristus, „da za vsako prazno besedo, katero bode ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan“ (Mat. 12, 36.). Ako bodo preiskane vse misli, želje in besede, bodo gotovo preiskana še bolj vsa dejanja in opuščenja. „Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim“, veli sv. Pavel, „da prejme vsakdo v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo“ (II. Kor. 5, 10.). Kristus sam pa pravi: „Sin človekov ... bo povrnil vsakateremu po njegovih delih“ (Mat. 16, 27.). Pravi tudi: „In prišli bodo, kateri so dobro delali v vstajenju življenja, kateri so pa delali hudo, v vstajenje obsojenja“ (Jan. 5, 29.). Jezus Kristus bo odgrnil vest vsakega, da bode on sam in vsi drugi, angeli in svetniki, hudobni duhovi in zavrženci, videli in spoznali, kar je kdo od svoje mladosti do poslednjega trenutka svojega življenja mislil, želel, govoril, storil in opustil. Kako se bodo pač morali sramovati na sodnji dan grešniki, ko se bodo njih hudobije, katere so tukaj na zemlji znali prikriti, razkrile pred vesoljnim svetom! „Njih obličje“, pravi prerok, „bo zagorelo (sramote) (Iz. 13, 8.) in sv. Janez veli, da bodo rekli goram in pečevju: „Padite na nas in zakrijte nas pred obličjem njega, ki sedi na sedežu in pred jezo Jagnjetovo“ (Skriv. raz. 6, 16.). Da se tudi nam ne bode treba sramovati sodnji dan, ogibajmo se greha, ako pa smo grešili, izbrišimo svoje grehe z resnično pokoro. „Tvoji grehi“, piše sveti Janez Krizostom, „so zaznamovani v veliki računski knjigi; tvoje solze pa so enake mokri gobi, s katero moreš vse te črne črke izbrisati; prelivaj solze, in tiste bukve bodo čiste.“ — Ko bo Jezus Kristus razkril pred vsem svetom, kar so ljudje storili dobrega in hudega,

3. sprejel bo dobre v nebesa, hudobne pa pahnil v pekel.

Jezus je sam povedal, kako bo rekel pravičnikom, kako hudobnežem pri poslednji sodbi. „Takrat poreče kralj tistim, kateri bodo na njegovi desnici: Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta“ (Mat. 25, 34.). O srečni izvoljenci, kako se bodo obveselili, ko bodo zaslišali take besede iz Jezusovih ust! „Hodite za menoj!“ jim je Jezus večkrat klical, ko so še na zemlji bivali, po svojih služabnikih. Poslušali so ta klic, hodili so za Jezusom, posnemali so njegovo sveto življenje, in zdaj slišijo veseli glas: „Pridite . . . posedite kraljestvo!“ Da bodo pa vsi zvedeli, zakaj jih sprejme Jezus v nebesa, naštel bode še posebej nekatera njihova dobra dela. „Zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti; ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil, in ste me oblekli; bolan sem bil, in ste me obiskali; v ječi sem bil, in ste k meni prišli. Tedaj mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te videli lačnega, in smo te nasitili? ali žejnega, in smo te napojili? Kdaj smo te pa videli ptujega, in smo te pod streho vzeli? ali nazega, in smo te oblekli? Ali kdaj smo te videli bolnega, ali v ječi, in smo k tebi prišli? In kralj bo odgovoril in jim rekel: Resnično, vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste mene storili. Potlej poreče tudi tisim, kateri bodo na levici: Poberite se izpred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelom.“ O grozne besede, ki bodo pretresle zavrženecem kosti in mozeg! „Poberite se izpred mene“, zavrženi ste izpred mojega obličja, „v večni ogenj“, iz katerega ni nobene rešitve. Kristus pa bo tudi povedal, da so zavrženi zavoljo pomanjkanja dobrih del. „Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; ptuj sem bil, in me niste pod streho vzeli; nag sem bil, in me niste oblekli; bolan in v ječi, in me niste obiskali. Tedaj mu bodo tudi oni odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te videli lačnega, ali žejnega, ali ptujega, ali nazega, ali bolnega, ali v ječi, in ti nismo postregli? Takrat jim bo odgovoril, rekoč: Resnično, vam povem, kar niste storili kateremu teh najmanjših, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno trpljenje; pravični pa v večno življenje“ (Mat. 25, 35—45.).

Zvršetek.

Dragi kristijan! Jezus, ki je kot Odrešenik prišel ubožen na svet in prebiva med nami skrit v najsvetejšem zakramentu, pride zopet slaven kot oster sodnik. — Kam bo obsodil tebe? Tega ne vem, ali to vem, da je postavil tudi pred tebe večno življenje in večno trpljenje. Bog je ustvaril vsakega človeka za nebesa in hoče, da bi se vsi vzveličali, ali ljudje se sami pehajo v večno trpljenje, ker prav ne živijo. „Presuni moje meso s svojim strahom; ker tvojih sodeb se bojim“, molil je kralj David. (Ps. 118, 120.). Prosimo tudi mi Boga, da bi s strahom presunil naša srca, da bi se bali njegove sodbe, da bi njegovo sodbo večkrat premišljevali ter se iz tega premišljevanja učili ogibati se greha in delati dobro, da ne pojdemo v večno trpljenje, ampak v večno življenje. Amen.

37. Krščanski nauk.

Jezus bo zopet prišel z nebes sodnji dan, to je ob koncu sveta, z veliko močjo in veličastvom, soditi vse ljudi: žive in mrtve, dobre in hudobne. Jezus Kristus bo sodnji dan ločil dobre od hudobnih, kakor loči pastir ovce od kozlov; razkril bo pred vsem svetom, kar so ljudje storili dobrega in hudega; sprejel bo dobre v nebesa, hudobne pa pahnil v pekel.

Ta sodba, ki se bo vršila sodnji dan, imenuje se poslednja sodba, ker za to sodbo ni nobene več, je torej zadnja, imenuje se tudi splošna ali vesoljna sodba, ker bo ta dan Jezus Kristus sodil vse ljudi celega sveta.

175. Ali je razven splošne še posebna sodba?

Razven splošne je še posebna sodba, pri kateri Bog takoj po smrti sodi dušo vsakega človeka.

Kakor hitro se duša loči od telesa, prikaže se pred svojim sodnikom. Sorodniki in prijatelji še morebiti molijo in jokajo okoli mrtvaške postelje, duša pa je pred sodbo. Ta sodba se imenuje posebna, ker bo Jezus sodil dušo

vsakega človeka posebej, ne pa vkupaj, kakor pri poslednji sodbi, z drugimi dušami; imenuje se tudi skrivna, ker se ne vrši vpričo vsega sveta, ampak na skrivnem, med Bogom in človekom samim. Da bo res vsak človek takoj po smrti sojen, naravnost uči sv. pismo. „Bogu“, pravi sv. Duh, je lahko smrtni dan vsakemu povrniti po njegovih delih.“ (Sir. 11, 28.) Po teh besedah sv. pisma prejel bo vsakdo smrtni dan plačilo ali pa kazen. Če pa kdo prejme plačilo ali kazen, je potrebno, da se poprej sodi, zakaj soditi se pravi: preiskati in določiti, ali je kdo dobro ali hudo delal, in ga potem po njegovih delih poplačati ali pa kaznovati. Sv. apostol Pavel pa piše: „Želje imam razvezan in s Kristusom biti.“ (Filiplj. 1, 23.) Apostol torej upa plačilo takoj po svoji smrti, se mu mora torej plačilo takoj po smrti tudi prisoditi. Da se plačilo ali kazen prisodi takoj po smrti, sklepamo lahko tudi iz besed Kristusovih. Desnemu razbojniku je rekel: „Se danes boš z menoj v raju“ (Luk. 23, 43.), v pripovedi o bogatinu in ubogem Lazarju pa govori: „Prigodilo se je pa, da je umrl ubogi in je bil nesen od angelov v Abrahamovo naročje. Umrli je pa tudi bogati, in je bil pokopan v pekel.“ (Luk. 16, 22.) Usoda teh dveh se je morala takoj po smrti odločiti, ker je eden prejel plačilo, drugi pa kazen. Da je takoj po smrti sodba, priča še bolj jasno sv. Pavel, ko pravi: „Ljudem je odločeno, enkrat umreti, potem pa sodba.“ (Hebr. 9, 27.) Tako učijo tudi sv. očetje. Sv. Ambrozij veli: „Vsem ljudem je odločeno enkrat umreti, in takoj po smrti prejel bo vsak po svojih delih.“ Sv. Janez Krizostom pa piše: „Vsaka duša bo po svoji ločitvi postavljena pred ono strašno sodbo.“ Isto je sv. katoliška cerkev vedno učila. To resnico sprevidi tudi naša lastna pamet. „Človekovi dnevi so kakor najemnikovi dnevi“, pravi sv. pismo. Ako pa Bog prepoveduje pridržavati plačilo najemnikom, je bo mar on sam pridržal človeku, ki „kakor najemnik željno čaka konca svojega dela?“ (Job 7, 1. 2.) Tako globoko je zaradi tega vkoreninjen pri vernikih prepričanje o posebni sodbi, da pravijo tisti, ki so pričujoči pri smrti kakega človeka, kakor hitro zadnjikrat izdihne: „Je že na sodbi, je že sojen“

Kraj, kjer bo posebna sodba, je po nauku in mnenju večine cerkvenih učencev tam, kjer človek umrje; zakaj ker je Bog povsod pričujoč, ima tudi povsod lahko svoj sodni stol. Kako lahko se potemtakem zgodi, da bo človek sojen tam, kjer je delal dobro ali hudo, če namreč umrje

pri dobrem delu ali pri grehu. Duša bo pri posebni sodbi čisto sama. Ona bo ločena od telesa, ločena od vsega posvetnega, kar je morda v življenju ljubila, ločena od starišev, bratov in sester, znancev in prijateljev se prikazala pred Jezusom Kristus m, „kateremu je Oče izročil vso sodbo“ (Jan. 8. 22.). Kristus torej, kateri je poprej kot dober pastir iskal dušo z vso ljubeznijo in skrblijo ostjo, bo sedaj njen sodnik, ki ne bo gledal na osebo, ampak sodil vsakega po njegovih delih, in mu prisodil kazen, ako si je zaslužil kazen, plačilo pa, ako si je zaslužil plačilo. Krščanski poslušalec! premisli večkrat oni trenotek, ko se boš moral prvočkrat prikazati pred svojim sodnikom, kateri bo prav tako pravičen, oster in neizprosljiv, kakor je bil poprej usmiljen, dohotrljiv in prizanesljiv. Od posebne sodbe je odvisna naša večna sreča ali večna nesreča; sodba, ki se bo izrekla, ostane vekomaj neizpremenjena. „Če drevo pade proti jugu ali severju, kamorkoli že pade, tam obleži“, pravi sv. Duh (Prid. 11, 3.). Kakor posekano drevo obleži na mestu, kamor pade, tako ostane človek, ko ga smrt poseka, ali v stanu milosti božje ali pa v stanu zavrženja, kamor je bil pri posebni sodbi obsojen. Ako pa se bo že pri posebni sodbi odločila naša večna osoda, vprašamo se lahko:

176. Cemu bo razven posebne sodbe še splošna?

Razven posebne sodbe bo še splošna:

1. da se pokaže pred vsem svetom božja moč in pravičnost, ljubezen in modrost.

Sv. Anton puščavnik premišljeval je nekđaj naredbe božje, ali razumeti jih ni mogel. Vzdihił je torej k Bogu ter dejal: „Gospod! kako je to, da nekateri ljudje umrjejo že v zgodnji mladosti svojega življenja, drugi pa dosežejo visoko starost? In zakaj so nekateri revni in siromašni, drugi zopet imajo preveč bogastva? In kako je to, da so krivičniki dostikrat bogati ter imajo vsega obilo, pravičniki pa so dostikrat z revščino in potrebami preobloženi?“ In slišal je glas z nebes, ki mu je rekel: „Antonij! to so skrivne sodbe božje; ne pristojā ti, jih poznati; ti glej na samega sebe! Kakor sv. Antonu, tako se godi tudi nam, ako premišljujemo naredbe božje. Marisikateri živi pobožno,

krščansko, izpolnjuje vsigdar zvesto zapovedi božje, ali nesreča ga neprenehoma spremlja kakor senca njegovega telesa. Poleg njega pa živi morebiti brezbožnež, ki se ne méni za Boga in njegove zapovedi, vender pa mu sije solnce sreče na vse poti njegovega življenja. Prevzetno morebiti pogleduje na reveža in se posmehuje njegovej pravičnosti in pobožnosti. Ali se bomo potem čudili, če začnó vstajati temne misli v reveževem srcu in če začne vpraševati: Kje je božja moč in pravičnost, božja ljubezen in modrost? Tam zopet joka in vzdihuje oseba, katero so po nedolžnem spravili ob dobro imé. Kakor težek kamen, katerega ne more odvaliti, leži obrekovanje na njeni duši, njen sovražnik pa, ki jej je vkradel dobro imé, njen obrekovalec in zatiralec pa je spoštovan in čislan pri vseh ljudeh ter se posmehuje ubogi siroti, ko zahteva od njega, da jej vrne poštenje. Ali se bomo čudili, če s solznimi očmi vzdihuje: Zakaj Bog ne kaznuje mojega obrekovalca, zakaj pripušča, da se mi krade moje poštenje. Ali se bomo čudili, če drugi, ki to opazujejo, se nad tem spodtikajo in pravijo: Ali je Gospodova roka prikrajšana? Ali ne vidi, kako se krivica šopiri, nedolžnost pa zatira? Zakaj to pripušča? Ali se bomo čudili, če brezbožniki, ki ne razumejo božjih skrivnih naredb in sklepov, celó pravijo: „Ni Boga!“ ali: „Bog se za ljudi ne briga!“

Zaradi tega je Bog takorekoč dolžen, razkriti svoje naklepe in ljudem pokazati, da so njih misli in sodbe popolnoma napačne in krive, da se je moralo vse tako zgoditi, kakor se je zgodilo, da je tako zahtevala njegova moč in pravičnost, njegova ljubezen in modrost. To bo Bog razkril ljudem na sodnji dan. Zaradi tega bo Bog sodnji dan razodel vse dobro in vse hudo, da, celó najskrivnejše misli vsakega človeka, pa tudi vse milosti, katere je vsakemu podelil O, kako bode marsikateri, ki se je na svetu hlinil in katerega bodo iskali na desnici, postavljen na levico, ko bode Bog razodel njegove skrivne hudobne misli in dela, marsikateri pa, ki je bil tukaj zaničevan in obrekovan, bo stal na desnici, ko bode Bog razodel njegova skrivna dobra dela, njegove molitve, njegovo spokorno življenje. Takrat bode spoznal vsak človek, vernik in nevernik, grešnik in pravičnik, da je Gospod močen in pravičen, ljubezniv in moder, in da je vse prav obrnil. Vsak bode moral reči s Tobijem: „Pravičen si, Gospod, in vse tvoje sodbe so pravične, in vsa tvoja pota

so milost in resnica in pravica.“ (Tob. 3, 2.) Ne segajmo nikdar v sodbe božje, ne presoajmo njegovih naredb, ravna se po opominu sv. Pavla, ki pravi: „Ne sodite pred časom, dokler Gospod ne pride, kateri bo razsvetlil, kar je v temi skritega in bo misli src razodel; in takrat bo vsak hvalo od Boga imel.“ (I. Kor. 4, 5.) — Razven posebne sodbe bo še splošna:

2. da vsi ljudje priznajo in poveličajo Jezusa Kristusa.

Celo življenje Jezusa Kristusa na zemlji je bilo neprestano ponižanje. V revnem pastirskem hlevu se je rodil kot revno dete. Revno je bilo njegovo ležišče — jasli, revna njegova odeja — plenice. Reven je bil njegov krušni oče, revna njegova mati. Že kot otroku stregli so mu po življenju, da je moral bežati pred svojimi sovražniki na Egiptovsko. Svojo mladost je preživel v neznatni hišici v Nazaretu in pomagal sv. Jožefu pri tesarskem delu. Ko je začel učiti, ga je večina ljudij na Judovskem sovražila in preganjala. Ali ni bilo torej njegovo življenje polno poniževanja? A največje ponižanje in osramočenje so mu prizadeli, ko so ga obsodili v najsramotnejšo in najgrozovitejšo smrt na križu. „Ponižal je sam sebe in bil pokoren do smrti, do smrti pa na križu.“ (Filiplj. 2, 8.) Od ljudi zaničevan, preklinjan, obrekovan in zavržen, od nebes zapuščen, je visel tri dolge ure v groznih bolečinah na sramotnem lesu križa, dokler ni med glasnim klicem izdihnil svoje duše. Pa so ga li samo v njegovem življenju zasramovali? Ne, tudi po njegovi smrti. Sv. apostol Pavel je pisal: „Mi oznanjujemo Kristusa križanega, ki je ljudom pohujšanje, narodom pa nespamet.“ (I. Kor. 1, 23.) Judje so pričakovali Mesija v posvetni mogočnosti in časti, in zato jim je bil nauk o križanem Jezusu v spodtikljej, nevernikom pa se je ta nauk zdel nespameten, ker jim je bil križan Bog in človek neumnost. Kristusa pa niso zavrgli samo mnogi Judje in pagani ampak njega zaničuje tudi mnogo kristijanov, namreč vsi tisti, ki nočejo živeti po Jezusovem nauku in kateri z novega križajo Jezusa s svojim hudobnim življenjem. Jezusa zaničujejo vsi tisti, ki preganjajo njegovo cerkev, pravoverne kristijane. Kristus je namreč glava sv. cerkve, vsi pravoverni kristijani pa so njegovi udje. Kdor torej preganja in zaničuje pravoverne kristijane, preganja in zaničuje v njih Jezusa Kristusa. Ali bode vedno

tako? Ali bodo zmirom Kristusa zaničevali, zasramovali, preganjali? Ne, zmirom ne bo tako; pride dan, ko se bode prikazal v svojem božjem veličastvu, da ga bodo vse stvari, angeli in ljudje, spoznali in priznali za pravega Boga in ga tudi po dolžnosti častili in molili. To se bo zgodilo pri poslednji sodbi. „In videli bodo Sina človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom.“ (Mat. 24, 30.) Takrat bo razodel Jezus Kristus svoje božje veličastvo, takrat bodo spoznali vsi, da je on edinorojeni Sin Boga Očeta, da je on Odrešenik sveta, pa tudi, da je sodnik vseh živih in mrtvih, takrat bodo pred Kristusom ležali na zemlji vsi ljudje in ga častili, tudi tisti, ki ga v življenju niso hoteli, ampak so ga zasramovali; sploh vsi, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, bodo pripogibali pred njim svoja kolena „in spričevali, da je Jezus Kr. v časti Boga Očeta.“ (Filiplj. 2, 10, 11.) Takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, ker niso hoteli priznati Sina božjega in mu skazovati časti, katera mu gre. Da, takrat bo obhajal nepopisljiv strah one, ki so se ustavljali Jezusu in njegovi sv. postavi. Prepričanje, da so Kralja vseh kraljev, Gospoda vseh gospodov zaničevali, in kakor najhujšega hudodelnika pribili na križ, jih bo silno osramotilo, in strah, ki jih bo navdajal, bi jih uničil, ko bi jih ne ohranila pravičnost božja, da prejmejo zaslužen kaznen. Zato pa, preljubljeni v Gospodu, skazujmo zdaj v življenju Jezusu zaslužen čast, da nas ne bo nekdaj osramotilo njegovo veličastvo, da nam ne bode v strah in grozo, ampak v tolažbo. — Razven posebne sodbe bo še splošna:

3. da prejmejo pravični zaslužen čast, brezbožni pa zaslužen sramoto.

„Glejte, da svojih dobrih del ne delate pred ljudmi, da bi vas videli; sicer ne bote imeli plačila pri svojem Očetu, ki je v nebesih.“ (Mat. 6, 1.) Spominjaje se teh besed Gospodovih so svetniki, sploh vsi pravi kristijani, opravljali in opravljajo svoja najimenitniša dobra dela večinoma na skrivnem, ker so se bali, da bi izgubili svoje plačilo, ako bi jih ljudje častili in hvalili zavoljo njihovih dobrih del. Sv. Pavel, prvi puščavnik, živel je nad sto let v puščavi. Kruh je bil njegov vsakdanji živež, voda njegova pijača, palmovo perje njegova obleka. Koliko je ta svetnik dobrega

storil v sto letih, ni bilo nikomur znano, kakor le Bogu, in ko bi ga ne bil sv. Anton obiskal na božje povelje kratko pred njegovo smrtjo, bi ničesar o njem ne vedeli. Sv. Aleš, ki se je vsemu odpovedal, da bi laglje služil Bogu, živel je sedemnajst let nepoznan v hiši svojega očeta pod stopnicami v nekem zaboju, je molil, se postil, premišljeval, prejemal sv. zakramente. Služabniki so ga imeli za bebca, se ž njim šalili, vanj pljuvali, ga s pomijami polivali in mu, kar so le mogli, zoprnega storili. A Aleš, dasiravno njihov pravi gospodar, je trpel vse to mirno in brez godrnjanja. Ko bi Bog sam ne bil razodel njegove svetosti po njegovi smrti, bi bil popolnoma neznan. — In koliko drugih ljudij obojega spola je želó sveto živelo in še živi? Komu so znane njihove čednosti, njihova dobra dela, razven Bogu, ki na skrivnem vidi? Razven tega se čednosti in dobra dela na tem svetu ne le prezirajo, ampak le premnogokrat naravnost zaničujejo in zasmehujejo. (Modr. 2. 6—12.) Kakor čednosti in dobra dela mnogokrat ostanejo skrita, prav tako ostanejo skrite pred svetom premnoge hudobije, da, hudobneži so podobni nekdanjim farizejem in pismarjem, ki so bili pri ljudeh v časti in veljavi, katere je pa vsevedni Jezus imenoval „pobeljene grobove, kateri se od zunaj ljudem lepi zdé, od znotraj pa so polni mrtvaških kostij in vsake gnusobe.“ (Mat. 23, 27.) Ali bo zmirom pravičnost v zasmeh ljudem, hudobija pa v časti in veljavi? Ne, zakaj na sodnji dan prejeli bodo pravični zasluženó čast, brezbožni zasluženó sramoto, ker bo neskončno pravični sodnik razkril pred vsem svetom čednosti in dobra dela pravičnih ter jih poveličal, razkril pa bo tudi skrivne hudobije brezbožnežev ter jih osramotil. „Nič namreč ni skritega, kar bi se ne razodelo, in nič skrivnega, kar bi se ne zvedelo.“ (Mat. 10, 26.) O brezbožnežih pravi Gospod po preroku: „Odgrnil bom tvoj sram pred tvojim obličjem in bom narodom pokazal tvojo nagoto, in kraljestvom tvojo sramoto.“ (Nah. 3, 5.) Ko bo Jezus razkril in počastil pravične, „se bodo svetili kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta“, (Mat. 13, 43.) in tedaj bodo pravični z veliko srčnostjo stali pred njimi, kateri so jih stiskali in jim jemali dela (jih ovirali v dobrem) (Modr. 5, 1.). Kaj pa brezbožneži, ko bodo razkriti njihovi skrivni in očitni grehi pred vsem svetom? Tukaj na zemlji vzame hudobni duh nekaterim grešnikom sramežljivost, tako da se prav nič ne sramujejo, četudi govorijo in počenjajo

zeló nesramne reči, a tam bo storil večni sodnik, da se bodo prav zeló sramovali. „Krč in bolečine jih bodo prijele“, pravi prerok, „kakor porodnica bodo imeli bridkosti, vsak bo strmел nad svojim bližnjim, njih obličje bo zagorelo (sramote) (Iz. 13, 8.).

Z v r š e t e k.

Kaj si ljudje bolj želijo, kakor časti in slave, in česa se bolj bojijo, kakor osramočenja? Preljubljeni v Gospodu! Večna čast in slava nas čaka na onem svetu, ako pravično živimo; večno osramočenje, ako se grehom udajamo, v njih živimo in umrjemo. Koliko se ljudje trudijo, da si pridobé posvetno minljivo slavo! Kako bežé pred vsakim osramočenjem! Prizadevajmo si tudi mi, da ubežimo večnej sramoti, in si pridobimo večno čast. Ne zaničujmo njih, kateri „pobožno živijo v Kristusu Gospodu“ (II. Tim. 3, 12.), ampak pridružimo se jim, če nas bi tudi svet zaradi tega zasmehoval. Potem smemo pričakovati, da bomo v družbi pravičnih tudi sodnji dan, in da bo tudi nam zaklical večni sodnik: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta (Mat. 25, 34.) Amen

38. Krščanski nauk.

Jezus Kristus nam je s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo odprl nebesa, katera je zaprl Adamov greh vsem ljudem; on nam je s svojimi božjimi nauki in s svojim svetim življenjem pokazal pot proti nebesom. Da torej v nebesa pridemo, moramo pot, ki tja vodi, odločno nastopiti in stanovitno po njem hoditi. Tudi k temu nam je treba pomoči in milosti božje. „Ne premoremo iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga“ veli sveti Pavel (II. Kor. 3, 5.) in „Bog je, kateri dela v vas hoteti in dopolniti po (svoji) dobri volji.“ (Filiplj. 2, 13.) Milost božjo zaslužil nam je Jezus Kristus v obilnej meri, treba jo je le vsakemu posebej podeliti; zakaj, ako se nam ne podeli, nam more prav tako malo pomagati k večnemu življenju, kakor bolniku zdravila, ko bi bila še tako dobro pripravljena, ako

se mu ne podajo, ako jih ne vživa. Milosti, katere nam je Jezus Kristus zaslužil v naše posvečenje nam podeljene, nam naklanja sv. Duh, o katerem govori posebej

osmi člen apostolske vere.

177. Kako se glasi osmi člen apostolske vere?

Osmi člen apostolske vere se glasi: „Verujem v svetega Duha.“

V prvem členu apostolske vere smo se učili o Bogu Očetu, prvej božje osebi, in o presvetej Trojici, o stvarjenju, ohranjenju in vladanju sveta; v drugem, tretjem, četrtem, petem, šestem in sedmem členu smo slišali najimenitnejše resnice o drugej božje osebi, Bogu Sinu; v osmem členu pa se bomo učili najpotrebnejše resnice o tretji božji osebi, o sv. Duhu, v katerega moramo prav tako verovati, kakor v Boga Očeta in v Boga Sina.

178. Kdo je sveti Duh?

Sveti Duh je:

1. tretja božja oseba.

Sv. Duh je od Očeta in Sina različna oseba, kar sledi iz besed Jezusovih, ki je rekel: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo drugega Tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice.“ (Jan. 14, 16.) Tu imamo tri različne osebe, Sina, ki prosi, Očeta, ki se prosi, sv. Duha, ki ima poslan biti. Tudi pri krstu Jezusovem se nam kaže sv. Duh kot od Očeta in Sina različna oseba. „Sveti Duh je v telesni podobi, kakor golob, nad njega prišel; in glas se je od nebes slišal: Ti si moj ljubi Sin, nad teboj imam dopadenje.“ (Luk. 3 22.) Da je sv. Duh tretja božja oseba, spoznamo iz izrekov sv. pisma, ki imenujejo sv. Duha na tretjem mestu.

Ko je Jezus Kristus naročil apostolom, naj gredó po vsem svetu in oznanjujejo njegov nauk, je rekel: „Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.“ (Mat. 28, 19.) Sv. Janez pa piše: „Trije so, kateri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh; in ti

trije so eno.“ (I. Jan. 5, 7.) Sv. Duh pa se ne imenuje tretja božja oseba, kakor bi bil pozneje ali manj kakor Oče in Sin, zakaj ti trije so eno, vsi enako večni, enako mogočni itd., ampak tretja božja oseba se imenuje, ker izhaja zajedno od Očeta in Sina od vekomaj. To smo slišali že v prvem členu apostolske vere, ko smo govorili o presveti Trojici, (Glej XIII. Kršč. nauk) — Sv. Duh je.

2. pravi Bog.

To nam pričuje sv. pismo, ki imenuje sv. Duha večkrat Boga. Ko se je Ananija zlagal sv. Petru, poglavarju sv. cerkve, rekel mu je ta: „Zakaj je satan skušal tvoje srce, da si lagal sv. Duhu?.. Nisi lagal ljudem, ampak Bogu.“ (Dej. ap. 5, 3. 4.) Sv. Peter je hotel reči, da je Ananija s svojo lažjo, ko je vedel, da so apostoli od svetega Duha razsvetljeni, se pregrešil proti sv. Duhu, da je hotel nalagati Boga. Sv. Pavel piše: „Ali ne veste, da ste tempel božji, in da Duh božji v vas prebiva?“ (I. Kor 3, 16) Drugokrat piše: „Ali ne veste, da so vaši udje tempel svetega Duha? ... Častite in nosite Boga v svojem telesu.“ (I. Kor. 6, 19. 20.) Iz teh dveh izrekov sv. Pavla more vsakdo spoznati, da je sv. Duh pravi Bog. Kako bi sicer mogel reči apostol kristijanom, da so tempel božji zato, ker sv. Duh v njih prebiva?

Sv. Duhu se pripisujejo v sv. pismu božje lastnosti, kakor postavim vsevednost. „Duh vse preiskuje, tudi globokosti božje;... kar je božjega, nihče ni spoznal, kakor le Duh božji.“ (I. Kor. 2, 10. 11.) Sv. Duh je vsemogočen „Enemu je dano delanje čudežev“, pravi sv. Pavel, „enemu prerokovanje itd.... Vse to pa dela eden in ravno isti Duh, kateri deli slehernemu, kakor hoče.“ (I. Kor. 12, 10. 11) Sv. Duh je povsod pričujoč. „Gospodov Duh vesoljni svet napolnjuje, in njemu, ki vse obsega, je znan vsaki glas.“ (Modr. 1, 7.) Sv. Duh je neskončno resničen. Jezus Kr. pravi: „Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico.“ (Jan. 16, 13.) Ker je sv. Duh vseveden, vsemogočen, povsod pričujoč in neskončno resničen, sledi iz tega, da ima tudi druge božje lastnosti, ker se te ne dadó razdružiti. Ako pa ima sv. Duh božje lastnosti, je gotovo pravi Bog.

Sv. Duhu se pripisujejo dobra dela. On je razsvetljeval preroke, da so napovedovali prihodnje reči, katerih ne more noben drug vedeti, kakor samo Bog (Joel 2, 28.), po moči

sv. Duha je Marija Jezusa spočela (Luk. 1, 3. 5.); sv. Duh prerodi in posvečuje človeka v sv. zakramentih. (Jan. 3, 5.; I. Kor. 6, 11.) Vsa ta dela so božja dela, katerih ne more razven Boga nihče izvrševati, torej je sv. Duh pravi Bog.

Sv. Duhu gre božja čast. Kristus je dejal: „Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ (Mat. 28, 19.) Po sv. krstu se posvečujejo kristijani, da sv. Duha ravno tako časté, kakor Očeta in Sina. „Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa in ljubezen božja in deležnost svetega Duha bodi z vami vsemi. Amen.“ (II. Kor. 13, 13.) S temi besedami je blagoslovil sv. Pavel Korinčane. Ljudstvo se je smelo blagosloviti le po klicanju božjega imena. Sv. Pavel, ki je dobro poznal postavo, je v blagoslovu imenoval tudi sv. Duha; sv. Duh mora torej, ker mu gre božja čast, Bog biti. To je sv. katoliška cerkev vedno verovala in učila. Ko je torej Macedonij, carigrajski patrijarh, začel trditi, da sv. Duh ni Bog, je bil njegov brezbožni nauk zavržen in preklet na vesoljnem cerkvenem zboru v Carigradu l. 381. po Kr. — Sveti Duh je:

3. Tolažnik, katerega je obljubil Jezus Kristus poslati svoji cerkvi.

„Mnoge so stiske pravičnih“, rekel je že kralj David. (Ps. 33, 20.) Kristus sam je rekel apostolom: „Na svetu bote bridkost imeli.“ „Kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Gospodu, bodo preganjanje trpeli.“ (II. Tim. 3, 12.) In kdo ne vé iz lastne skušnje, da so razne nadloge in bridkosti na tem svetu naš delež? Tudi apostole in zlasti prve kristijane, pa tudi poznejše čakalo je mnogo preganjanja, mnogo obrekovanja, zasmehovanja in drugih nadlog. Da bi pa apostoli in sploh verniki ne bili brez tolažbe v raznih nadlogah, obljubil jim je Jezus Kristus Tolažnika. Predno se je ločil od sveta, je rekel učencem: „Vaše srce naj se ne prestraši in naj se ne boji.“ (Jan, 14, 27.) In zakaj jim je tako rekel? Saj so vendar imeli vzroka dovolj žalostiti se zaradi Jezusove ločitve? Zato jim je tako dejal, ker jim je nameraval poslati drugega Tolažnika namesto sebe. „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo drugega Tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice.“ (Jan. 14, 16.) In res, sv. Duh je apostole, ki so bili zavoljo ločitve Jezusove vsi žalostni in potrti, tako potolažil, da so z veseljem prenašali težave in preganjanja pri oznanjevanju Kristusovega nauka. „Poln sem tolažbe“,

je pisal sv. Pavel, „preobilno veselje imam pri vsi naši nadlogi.“ (II. Kor. 7, 4.) Sv. Duh tolaži še sedaj vse pobožne kristijane v raznih nadlogah, da jih ne le potrpežljivo in stanovitno, marveč celó z veseljem prenašajo. V cerkveni zgodovini beremo, da so mnogi mučeniki, ko so trpeli najhujše muke, zahvaljevali Boga, mu prepevali hvalne pesmi in tako veseli šli na morišče, kakor na gostovanje. „Nam pa se ni treba nad tem čuditi“, pravi sv. Avguštin, „zakaj sv. Duh je bil v njih.“

179. Zakaj se imenuje tretja božja oseba „sveti“ Duh?

Tretja božja oseba se imenuje „sveti“ Duh, ker nas posvečuje, in ker iz nje izhaja vsa svetost.

Vsaka božja oseba je duh, saj pravi Kristus: „Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in v resnici“ (Jan. 4, 24.), vendar pa imenujemo tretjo božjo osebo zlati „Duha“, da jo tako razločujemo od Očeta in Sina, in da pokažemo, da nam tretja božja oseba podeljuje duhovno življenje. „Svetega Duha imenujemo tretjo božjo osebo ne zaradi tega, kakor bi Oče ali Sin ne bil tudi svet, ampak zato, ker nas sv. Duh posvečuje s tem, da nam deli milost božjo in nas tako očiščuje grehov ter stori pravične in svete. Zato je sv. Pavel v svojem listu Korinčanom rekel, ko je naštel nekatere zeló velike grešnike: „In taki (grešniki) ste sicer nekatere bili; ali oprani ste, ali posvečeni ste, ali očiščeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga.“ (I. Kor. 6, 11.) Iz sv. Duha izhaja vsa svetost, to se pravi: sv. Duh nam podeljuje, naklanja vse milosti, katere nam je Kristus zaslužil, in nam pomaga, da opravljamo dobra za nebesa zaslužljiva dela ter se bolj in bolj posvečujemo. Sv. Pavel piše o samem sebi: „Po milosti božji pa sem to, kar sem, in njegova milost v meni ni bila prazna, ampak sem več ko vsak njih (apostolov) delal; toda ne jaz, ampak milost božja z menoj.“ (I. Kor. 15, 10.) Kakor sv. Pavlu, tako mora tudi nam pomagati sv. Duh z milostjo božjo, ker drugače ne moremo nobenega za nebesa zaslužnega dobrega dela opraviti. Iz lastne moči ne moremo prav verovati, ne izpolnjevati zapovedij božjih; iz lastne

moči se ne moremo vsem hudim skušnjavam stanovitno ustavljati in se vsakega greha ogibati; iz lastne moči ne moremo v dobrem do konca stanovitni ostati. Z nebesa zaslužljiva dela so takorekoč sad milosti sv. Duha v nas. „Sad Duha pa je: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, milosrčnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zdržnost, čistost“, piše sv. Pavel. (Gal. 5, 22. 23.) Kakor vidimo, so sadovi sv. Duha bogoljubna dela, katera opravljamo s pomočjo sv. Duha, in katera obsegajo vse krščansko življenje. Po pravici lahko rečemo: Kakor moramo pripisovati gibanje telesa duši, ki telo oživlja, tako moramo pripisovati svoja dobra dela sv. Duhu, ki nas oživlja s svojo milostjo.

180. Kdaj je poslal Jezus Kristus svoji cerkvi svetega Duha?

Jezus Kristus je poslal svoji cerkvi svetega Duha deseti dan po svojem vnebohodu, to je binkoštni praznik, ko so se nad glavami apostolov prikazali goreči jeziki.

„Vi pa ostanite v mestu, dokler ne bote navdani z močjo iz visokosti“, naročil je Jezus apostolom, predno je šel v nebesa. (Luk. 24, 49.) Pokorni naročilu Gospodovemu so ostali apostoli v Jeruzalemu in so se pripravljali s stanovitno molitvijo na prihod sv. Duha. (Dej. ap. 1, 14.) „Ko je bilo petdeset dni dopolnjenih“ — odkar je Jezus od mrtvih vstal ali deset, odkar je v nebesa šel — so bili vsi vkupaj na tistem mestu. In vstal je nanagloma z neba šum, kakor prihajajočega silnega piša, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli. In so se jim prikazali razdeljeni jeziki kakor ognja in je sedel na njih slehernega. In so bili napolnjeni vsi s svetim Duhom.“ (Dej. ap. 2, 1—4.) To se je zgodilo na binkoštni praznik, ko so obhajali Judje spomin, da so prejeli na gori Sinaj postavo Gospodovo. Sv. katalška cerkev je obdržala binkoštni praznik v spomin na prihod sv. Duha, in da bi v tem času sv. Duha spodobno častili in se mu še posebej zahvaljevali za prejete milosti.

181. *Kaj je storil sv. Duh v apostolih?*

Sveti Duh je

1. apostole posvetil.

Pred prihodom sv. Duha so imeli apostoli marsikatero napake, tako da jih je moral sam Jezus večkrat posvariti. Bili so častilakomni, jezljivi, hrepeneli so po maščevanju; po prihodu sv. Duha pa so bili ponižni, pohlevni, ljubeznivi; sv. Duh jih je predrugačil s tem, da jih je posvetil. Sv. Duh je prišel nad apostole v podobi ognja v znamenje, da, kakor ogenj očiščuje in uniči, kar je slabega, tako očiščuje sv. Duh grehov in stori človeka pravičnega in svetega. — Sv. Duh je torej apostole posvetil, pa tudi

2. jih razsvetlil in potrdil.

Jezus Kristus je sam učil apostole v preprostih, lahko umljivih besedah, kakor oče svoje otroke, kakor učitelj svoje učence, pa vendar ga niso prav umeli ter bili maloverni. On je tudi naravnost rekel apostolom; „Še veliko vam imam povedati; toda zdaj ne morete nositi. Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico.“ (Jan. 16. 12. 13.) Drugokrat pa je rekel: „Tolažnik sveti Duh pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse in vas opomnil vsega, karkoli sem vam rekel. (Jan. 14, 26.) In res, ko je prišel sveti Duh nad apostole, jih je tako razsvetlil, da so Jezusove nauke natančno spoznali in postali pripravljeni učenci sveta. Tudi zaradi tega je prišel sv. Duh nad nje v podobi ognja, ki ima to svojstvo, da razsvetljuje.

Sv. Duh je apostole potrdil. Kako so bili poprej plašljivi in boječi! Dasitudi so srčno ljubili Jezusa in mu zatrjevali še pri zadnji večerji, da so pripravljeni ž njim umreti, so takrat, ko je bil Jezus vjet, vsi plaho pobegnili. Po smrti Jezusovi so se iz strahu pred Judi zaprli, da bi jih kot učence Jezusove ne vrgli v ječo. Po prihodu sv. Duha pa so koj na binkoštno nedeljo srčno stopili pred Jude, jim očitati njih hudobijo, ker so umorili Sina božjega, ter jih opominjali k pokori. Veliki zbor jih je dal v ječo vreči, jih pretepsti, jim prepovedal še kaj več o Jezusu govoriti. Apostoli pa so neprestrašeno odgovorili: „Boga je

treba bolj slušati, kakor pa ljudi.“ (Dej. ap. 5, 29.) Sv. Duh jih je torej tako potrdil, da se po njegovem prihodu prav nič niso bali in so šli tudi v smrt v potrjenje nauka Jezusovega.

Kaj je še storil sv. Duh v apostolih? On je

3. jim podelil dar, da so govorili razne jezike, delali čudeže in nezmotljivo oznanjevali sveti evangelij.

Sv. pismo pravi: „In so bili napolnjeni vsi s svetim Duhom in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sveti Duh dajal izgovarjati.“ (Dej. ap. 2, 4.) Sv. Duh je podelil apostolom dar jezikov, da so mogli izvršiti naročilo Jezusovo: „Pojdite in učite vse narode.“ (Mat. 28, 19.) Kar začeli so govoriti mnogotere jezike, in se niso samo med seboj umeli, ampak tudi drugi so jih razumeli. (Dej. ap. 2, 6.) Zmota in greh sta zadolžila mnogotere jezike, da se ljudje niso več med seboj umevali in so se zato ločili in razkropili. (I. Mojz. 11, 6.) Duh resnice in milosti je sicer še pustil mnogotere jezike, kakor tudi druge nasledke prvega greha nam v ponižanje; storil je pa to, da so se ljudje, čeprav so govorili v mnogoterih jezikih, med seboj umeli.

Sv. Duh je podelil apostolom dar čudežev. „Tudi veliko čudežev in znamenj se je godilo po apostolih v Jeruzalemu“ (Dej. ap. 2, 43). Dar čudežev je podelil sv. Duh apostolom, da so ž njimi dokazali resnico Jezusovega nauka in tem hitreje in tem več ljudij pridobili zanj.

Sv. Duh je podelil apostolom tudi dar nezmotljivosti, to se pravi: on jih je tako razsvetlil in jim pomagal, da se niso mogli motiti pri oznanjevanji Jezusovega nauka. Tudi zdaj še ima sv. cerkev dar nezmotljivosti, in sicer škofje skupaj s papežem, in papež sam, kadar kot najvišji učenik in pastir odločuje za vso cerkev o verskih in nravnih naukih. Od apostolov pa je prejel vsak posamezni ta dar, ker so bili posamezni od sv. Duha na vidni način navdihnjeni in odposlanci božji, ki so imeli sprva oznanjevati krščansko vero narodom sveta in so se morali raziti po vsem svetu, med tem ko imajo njih nasledniki v apostolski službi že sprejeto vero ohraniti, in so stalno nameščeni pri določenih cerkvah.

Zvršetek.

Krščanski poslušalci! Mi moramo vse razodete resnice sv. vere trdno verovati, tako tudi, da je sv. Duh pravi Bog. Ker je sv. Duh pravi Bog, moramo ga tudi kot Boga moliti in mu skazovati prav tisto češčenje, kakor Očetu in Sinu. Priporočajmo se tudi sv. Duhu in prosimo ga, da bi nas posvečeval v sv. zakramentih, nam razsvetljeval naš um in nagibal našo voljo, da bomo pravično živeli in do konca stanovitni ostali. Amen.

39. Krščanski nauk.

Sv. Duh, učili smo se v zadnjem krščanskem nauku, je tretja božja oseba, pravi Bog, Tolažnik, katerega je obljubil Jezus Kristus poslati svoji cerkvi. Tretja božja oseba se imenuje „sveti“ Duh, ker nas posvečuje, in ker iz nje izhaja vsa svetost. Jezus Kristus je poslal svoji cerkvi svetega Duha deseti dan po svojem vnebohodu, to je binkoštni praznik, ko so se nad glavami apostolov prikazali goreči jeziki. Sveti Duh je apostole posvetil, jih razsvetlil in potrdil, jim podelil dar, da so govorili razne jezike, delali čudeže in nezmotljivo oznanjali sveti evangelij. To je storil sv. Duh v apostolih, da bi mogli po Jezusovem vnebohodu njegovo delo nadaljevati in izpolniti njegovo naročilo: „Pojdite in učite vse narode... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 19. 20.) Apostoli, katere je sv. Duh na binkoštno nedeljo v vidni podobi posvetil, razsvetlil in potrdil, pa so umrli. Njihovo službo opravlja zdaj sv. cerkev, in sicer učeča cerkev, rimski papež, pravi naslednik sv. Petra, in pravi nasledniki drugih apostolov, škofje, kateri so s papežem v zvezi. Tudi njim je potreben sv. Duh, da morejo prav izvrševati svojo službo. In Jezus je res obljubil učeči cerkvi vedno pomoč sv. Duha, ko je rekel apostolom in njih naslednikom v apostolski službi: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane vekomaj pri vas, Duha resnice.“ (Jan. 14, 16. 17.)

182. *Kaj dela sveti Duh v sveti cerkvi?*

Sveti Duh

1. uči in vodi sveto cerkev.

Sv. Duh uči sv. cerkev, ker razsvetljuje, kakor je razsvetlil apostole, papeža in škofe, da nauke Jezusove kot resnico božjo spoznavajo in jih umevajo. Kar je Kristus rekel apostolom: „Tolažnik sveti Duh pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas opomnil vsega, karkoli sem vam rekel“ (Jan. 14, 26.) to velja tudi o njihovih naslednikih. Sv. Duh pa tudi razsvetljuje učnike sv. cerkve, da prav oznanujejo in razkladajo vernikom evangeljske resnice. Evangeljske resnice niso same na sebi tako jasne, da bi jih mogel vsakdo razumeti. Kako napačno so dostikrat ljudje umevali in še umevajo resnice, ki ne presegajo človeškega razuma, kaj pa še le one, katerih naš razum umeti, sprevideti ne more, ki naš razum presegajo! Zato je nastalo v raznih časih toliko krivih ver, ker so si mnogi evangeljske resnice po svoji volji tolmačili. Evangeljske nauke je treba vernikom razlagati, pojašnjevat. Da pa se razlagaje in pojašnjevaje verske resnice na zmotijo in ne učijo vernikov kaj napačnega, je učenikom sv. vere potrebno razsvetljenje od zgoraj. Razsvetljuje pa jih sv. Duh. „Niste namreč vi, kateri govorite, ampak Duh vašega Očeta je, ki v vas govori“ (Mat. 10, 20.) je rekel božji Vzveličar. Sv. Duh govori po učenikih sv. cerkve, kakor je na binkoštno nedeljo govoril po apostolih. „Kakor veter goni oblake, tako priganja sv. Duh oznanjevalce sv. evangelija in jih navdihuje, kaj naj govoré“, veli sv. Gregorij Veliki, in sv. Bazilij pravi: „Kakor pero piše, kar pisalec hoče, tako govorijo oznanjevalci sv. evangelija ne iz sebe, ampak, kar jim sv. Duh navdihne.“

Sv. Duh vodi sv. cerkev. Rimski papež in škofje, voditelji kraljestva božjega na zemlji, voditelji neumrjočih duš, morajo dajati vernikom različne postave, po katerih so se dolžni ti ravnati, kakor podložniki po postavah posvetnega vladarja. Da pa dajejo pastirji sv. cerkve vernikom res take postave, ki jih vodijo po potu vzveličanja, ne pa po potu pogubljenja, razsvetljuje in vodi jih sv. Duh. Zato je rekel sv. Pavel škofom mesta Efeza: „Pazite nase in na vso

čedo, v kateri vas je sveti Duh postavil škote, vladati cerkev božjo, ki jo je pridobil s svojo krvijo.“ (Dej. ap. 20, 28.) Kar je torej duša v telesu, to je sv. Duh v duhovnem telesu Kristusovem, v sv. cerkvi, katero vodi. — Kaj še dela sveti Duh v sveti cerkvi? On

2. deli po njej svoje milosti.

Sv. Duh deli po sv. cerkvi svoje milosti, se pravi: s pomočjo sv. Duha očiščuje sv. cerkev ljudi grehov in jih posvečuje. Ko govori Kristus o prerojenju v sv. krstu, pravi tako-le: „Ako kdo ni prerojen iz vode in iz svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo“ (Jan. 3, 5.). Sv. Pavel pravi: „In taki (grešniki) ste sicer nekateri bili; ali oprani ste, ali posvečeni ste, ali opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga“ (I. Kor. 6, 11.) in: „Po svojem usmiljenju nas je vzveličal v kopeli prerojenja in ponovljenja svetega Duha“ (Tit. 3, 5.). Vsi ti izreki nam spričujejo, da je sv. Duh tisti, ki nam deli po sv. cerkvi svoje milosti, da se greha očistimo in se posvetimo. Ako pa izgubimo milost božjo, se nam znova podeli pri zakramentu sv. pokore, toda po moči sv. Duha. „Prejmite svetega Duha“, dejal je Jezus apostolom. „Katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni.“ (Jan. 20, 22. 23.)

183. Kaj dela sveti Duh v nas?

Sveti Duh dela v nas to-le:

1. posvečuje nas s posvečujočo milostjo Božjo.

Vsak človek se rodi z izvirnim ali podedovanim grehom, on je po besedah sv. Pavla že „po naravi otrok jeze božje“ (Efez. 3, 2.), nad katerim Bog ne more imeti nobenega dopajdenja. Sv. Duh pa ga — kakor smo v poprejšnjem vprašanju slišali — očisti izvirnega greha in, če je odrasel, tudi vseh pred sv. krstom storjenih grehov, ter ga posveti s posvečujočo milostjo, to je: z nadnaravno, duši trajno podeljeno milostjo, ki nas prerodi v novo, nadnaravno življenje. „Ljubzen božja je izlita v naša srca po svetem Duhu, kateri nam je bil dan.“ (Rimlj. 5, 5.) Posvečujoča milost božja, dragi

kristijani, je neprecenljiv dar, zakaj ona nas popolnoma prestvari, prerodi, ker nas očisti vseh grehov ter nas stori svete in Bogu dopadljive. Po svojem naravnem rojstvu postanemo ljudje, prejmemo naravno življenje, po posvečujoči milosti božji prejmemo novo, nadnaravno življenje, postanemo otroci božji. Sv. Janez naravnost pravi: „Glejte, kakšno ljubezen nam je Oče skazal, da se otroci božji imenujemo in smo.“ (I. Jan. 3, 1) „Dal jim je oblast božjim otrokom biti“ (Jan. 1, 12.) Sv. Pavel imenuje prav zaradi tega, ker postanemo otroci božji, nas „enake podobi njegovega Sina, da je on prvorojeni med mnogimi brati“. (Rimlj. 8, 29.) Jezus Kristus je po svoji naravi Sin božji, ker je rojen od Očeta od vekomaj, mi pa postanemo božji otroci po posvečujoči milosti božji. V koliko čast si štejejo oni, ki so otroci kakega imenitnega gospoda ali celó kralja, a nas je povzdignila milost sv. Duha iz stanu sužnosti k nadnaravni časti otrok božjih, k časti otrok Kralja vseh kraljev, Gospoda vseh gospodov! Ako ostanemo otroci božji, so nam nebesa zagotovljena, zakaj s tem, da nas je sv. Duh posvetil v otroke božje, naredil nas je dediče nebeškega kraljestva. Otroci so dediči svojih starišev; ako pa smo mi otroci božji, sledi iz tega, da smo tudi dediči božjega kraljestva, sv. nebes. To nam spričuje sv. Pavel, ko piše: „Ako pa smo otroci, smo tudi dediči, dediči sicer božji, sodediči pa Kristusovi.“ (Rimlj. 8, 17.) Kdo bi se ne veselil biti dedič nebeškega kraljestva? Ako se že človek veseli, če podeduje večjo svoto denarjev ali kako lepo posestvo, koliko bolj se moramo veseliti in srečne imenovati mi, ki nas je posvetil sv. Duh, ker smemo pričakovati, da bodo tista nebesa naš delež, o katerih je pisal sv. Pavel: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v nobeno človeško srce ni prišlo, kar je Bog njim pripravil, kateri ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.)

V duši, katero je sv. Duh posvetil, potem on prebiva. „Ali ne veste, da ste tempel božji, in da Duh božji v vas prebiva?“ piše sv. Pavel. (I. Kor. 6, 13.) Sv. Duh prebiva tako dolgo v duši, dokler ga človek s smrtnim grehom iz nje ne prežene. „Sveti Duh beži od hinavca in se odtegne mislim, ki so nespametne, in pridereča hudobija ga prežene.“ (Modr. 1, 5.) Grozna je nesreča tistega človeka, ki je pregnal s smrtnim grehom sv. Duha iz svoje duše, in v njej napravil sedež hudobnemu duhu. Podoba božja je v njej potrpljena, tempel božji razdrt, namesto čednosti šopiri se v njej plevel

smrtnega greha. Vsa dobra dela, ki si jih je človek nabiral leta in leta, so izgubljena, on ni več zmožen storiti za nebesa kaj zaslužnega, on si ne more več sam pomagati, njegov delež je zdaj večna poguba. Kdo mu more zdaj pomagati? Sv. Duh, zakaj ž njegovo močjo odpušča sv. cerkev po sv. krstu storjene grehe v zakramentu sv. pokore ter mu podeli zopet posvečujočo milost. Kako malo cenijo ljudje to dobroto! Ako bi kdo bil na smrtni postelji in bi vedel, da bo gotovo umrl, pa bi prišel svet mož in mu izprosil zdravje s svojimi molitvami, o kako bi mu bil hvaležen! Bodimo hvaležni tudi sv. Duhu, zakaj kolikorkrat je bil kdo izmed nas v smrtnem grehu, pa je opravil vredno sv. spoved, je sv. Duh njegovo dušo vzbudil k novemu življenju in jo rešil večne smrti v pekl. — Kaj še dela v nas sv. Duh?

2. pomaga nam z dejansko milostjo.

Dejanska milost je nadnaravna, duši samo začasno podeljena milost, ki nam pomaga opravljati dobra dela, to je taka dela ali dejanja, ki služijo za večno vzveličanje. S tako milostjo nam pomaga sv. Duh, ko nas razsvetljuje. Dvema učencema, ki sta šla v Emavs, je Jezus rekel: „O vi nespametni in kesnega srca, verovati vse, kar so govorili preroki!“ (Luk. 24, 25.) Tako bi se lahko reklo tudi nam, zakaj četudi se nam je ta ali ona resnica že mnogokrat povedala, postavim: Kako moramo ljubiti Boga, kako bližnjika, kako moramo sovražiti greh, ker je največje zlo, se nas vendar ni nič prijelo, ker je nismo prav in popolnoma razumeli. Ali ni potemtakem potreba, da nas kdo razsvetli, da prežene s svojo lučjo temo naše duše? Gotovo, in glejte, tisti je sv. Duh. To nam pové Jezus, rekoč: „Tolažnik pa sv. Duh, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo vse učil. (Jan. 14, 26.) — Kakor nam je treba razsvetljenja, da prav spoznamo resnice sv. vere, prav tako nam ga je treba, da se teh resnic o pravem času spominjamo. In vidite, zopet je sv. Duh, ki nas opomni vsega, karkoli nam je Kristus povedal.“ (Jan. 14, 26.) Ali niste to že sami poskusili? Ali se niste v hudih skušnjavah včasih hipoma spomnili: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ (Mat. 16, 26.) Ali vam nikoli ni stopila večnost pred oči, ko ste nameravali storiti kaj grešnega? Ali se niste nikoli spomnili, ko ste bili v kakem samotnem kraju,

pa vas je huda skušnjava vabila v ta ali oni greh? Bog me tudi na skrivnem vidi ali kaj enakega? Vse to so razsvetljenja sv. Duha, ki nam prav ob času skušnjave predoči kako versko resnico, ki naj bi nas odvrnila od greha. — Sv. Duh nas dalje razsvetljuje, da spoznamo svoj pravi dušni stan. Koliko je takih kristijanov, ki sami pri sebi mislijo, da so najpoštenjši, najboljši ljudje, ker jim napačna ljubezen do samega sebe prikriva mnogo pregreškov. Mnogoteri, ki samo o veliki noči, ali pa še takrat k spovedi ne gre, si misli: Ko bi se tu in tam ne razjezil in ne zaklel, saj bi še nobene greha ne imel, bi mi še k spovedi ne bilo treba iti; a popolnoma pozabi, da nima nikakor darežljivih rok, da si včasih tudi po krivici kaj pridobi, da slabo dela, pa si dobro plačati pusti itd. O kako slep je včasih človek gledé na svoj dušni stan! Gotovo je potem treba, da nam sv. Duh dá spoznati naš dušni stan. Sv. Duh nas razsvetli včasih nana gloma, včasih polagoma, kakor se mu primerno zdi. Nekateri spoznajo svoj nevarni dušni stan hipoma, kakor bi treščilo v nje (sv. Magdalena, sv. Marjeta Kortonska, sv. Ignacij), drugim zopet se tako spoznanje le polagoma razvija, a vselej je sv. Duh, ki jih razsvetljuje. Zahvalimo sv. Duha, ker nam dá spoznati, v kaki nevarnosti se nahaja naša duša, prosimo ga pa tudi večkrat razsvetljenja.

Sv. Duh nam pomaga z dejansko milostjo, da to, kar smo za dobro spoznali, tudi v dejanju izvršujemo, ker nam nagiblje in krepí voljo, da dobra dela pričenjamo, nadaljujemo in dovršujemo, on torej stori, da smo pripravljeni, da hočemo to storiti, kar Bog hoče, in da hočemo to opustiti, kar Bog noče; z eno besedo, da imamo voljo, hudega se varovati in dobro delati: „Bog je“, pravi sv. Pavel, „kateri dela v vas hoteti in dopolniti po (svoji) dobri volji.“ (Filiplj. 2, 13.) „On (sv. Duh)“ veli sv. Peter Damijanov, „razsvetljuje, da spoznamo, nagiblje, da hočemo; krepí, da dobro, kar hočemo, lahko izvršujemo.“ (Serm. 21.) Sv. Duh nam pomaga, da v dobrem stanovitni ostanemo ter srčno premagujemo vse ovire našega vzveličanja. Sv. Duh nas tolaži, da neprijetnosti, zopernosti in težave, ki jih imamo pri izpolnjevanji volje božje, z udanostjo v voljo božjo in potrpežljivo prenašamo. Obračajmo se zaradi tega v zaupni molitvi do sv. Duha, da nas krepča in tolaži, in lahko bomo rekli s sv. Pavlom: „Vse premorem v njem, kateri me krepča“ (Filiplj. 4, 13.) — Kaj še več dela v nas sv. Duh?

3. deli nam svoje darove.

Vse milosti, ki nam jih deli sv. Duh, bi smeli imenovati njegove darove, ker jih ne moremo sami zaslužiti, ampak nam jih sv. Duh podari zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa; tako bi tudi razne čednosti, katere vlije sv. Duh v dušo, ki je v posvečujoči milosti božji, da nas stori trajno sposobne in voljne, da delamo to, kar je po volji božji, lahko imenovali darove sv. Duha, vender darovi svetega Duha, o katerih tukaj govorimo, pomenjajo še nekaj posebnega. Poglejmo si zato:

184. Katere darove posebno imenujemo „darove svetega Duha“?

„Darove svetega Duha“ posebno imenujemo take darove, s katerimi nas stori sveti Duh voljne, da radisprejemamo njegove svete in opomine ter tako popolneje izvršujemo krščanske čednosti.

„Pojdite in učite vse narode“, naročil je Jezus Kristus apostolom, ... „učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 19. 20.) Obljubil jim je sv. Duha, kateri jih bo učil vse in jih opomnil vsega, karkoli jim je povedal. (Jan. 14, 26.) Kakor apostole, tako uči sv. Duh tudi nas in nas opominja na vse, kar je v vzveličanje naše duše, s tem, da nas navdaja z dobrimi mislimi in nas nagiblje k dobremu; to so njegovi sveti in opomini. Lepo govori o tem sv. Ciril Jeruzalemski: „Ako se kaka dobra misel vzbudi v vas, je sv. Duh, ki vam jo vdihne; ako ljubite čistost in čutite neko nagnenje do čistosti in zdržnosti, je sv. Duh, ki vzbudi v vas to misel, to željo. Kolikokrat se je zgodilo, da se je kako mlado dekle, ki se je ravnokar nameravalo po mnenju sveta dobro zaročiti, tej nameri krotko odreklo in izvolilo za svojega ženina Jezusa Kristusa! Sv. Duh jo je takorekoč podučil, ganil in navdihnil, naj Jezusa Kristusa nad vse ceni in na zemlji angelsko čisto živi. Koliko oseb je zapustilo svetno slavo, bliščeče palače in šlo v puščavo! Sv. Duh jih je peljal tja.“ (Kat. 16.) Ker pa se človek svetom in opominom sv. Duha lahko ustavlja, jih celó zametuje, podeli mu

sv. Duh svoje darove, s katerimi ga stori voljnega, pripravljene, da rad sprejema njegove opomine in svete ter tako popolneje izvršuje krščanske čednosti, in tako postaja vedno svetejši in pravičnejši. Ti darovi torej, ki storijo, da človek z nekako lahkoto, z veseljem, z nekako pripravnostjo dela to, kar je v prid njegovej duši, se posebno imenujejo „darovi sv. Duha“. Svoje darove podeli sv. Duh le onemu, ki ima posvečujočo milost božjo.

Z v r š e t e k.

Sv. Avguštin, ki je bil do 33. leta krivoverec, pripisuje svoje spreobrnjenje milosti sv. Duha, in se mu tako-le zahvaljuje: „Sveti Duh! ti resnična svetost in največja radost mojega srca, ti si pregnal iz mene vse pregrešne strasti mesa, in namesto njih si se sam pri meni naselil, slajši, kakor vsaka slast!“ Tudi nas je sv. Duh posvetil s svojo milostjo in se v nas naselil. „Ali ne veste“, pravi sv. Pavel (I. Kor. 3, 16.), „da ste tempel božji, in da Duh božji v vas prebiva?“ Uči se odtod, dragi kristijan, da si tudi ti tempel in bivališče svetega Duha, in ohrani svoje srce vedno čisto in brezmadežno. Kličí tudi sv. Duha pri vsakem važnem opravilu na pomoč in rad poslušaj njegove opomine. „Katerikoli so namreč po Duhu božjem gnani, ti so otroci božji.“ (Rimlj. 8, 14.) Amen.

40. Krščanski nauk.

Sv. Duh posvečuje nas s posvečujočo milostjo, pomaga nam z dejansko milostjo, deli nam svoje darove. „Darove svetega Duha“ posebno imenujemo take darove, s katerimi nas stori sveti Duh voljne, da radi sprejemamo njegove svete in opomine ter tako popolneje izvršujemo krščanske čednosti. Darovi svetega Duha so nam potemtakem zelo koristni, da, naravnost potrebni, da tem lažje in gotoveje dosežemo večno vzveličanje v nebesih.

185. *Kateri so darovi svetega Duha?*

Darovi svetega Duha so:

1. dar modrosti,
2. dar umnosti,
3. dar svéta,
4. dar moči,
5. dar učenosti,
6. dar pobožnosti,
7. dar strahu božjega.

Teh sedem darov svetega Duha našteva že prerok Izaija, ko napoveduje o božjem Vzveličarju: „In Gospodov duh bo na njem počival, duh modrosti in razumnosti, duh svéta in moči, duh vednosti in pobožnosti, in duh strahu božjega ga bo napolnil.“ (Iz. 11, 2. 3.) Darovi svetega Duha naj bi pomagali človeku čednostno živeti in v dobrem bolj in bolj napredovati, zaradi tega se nanašajo na dve poglavitni dušni moči, na pamet in voljo. Dar modrosti, umnosti, svéta in učenosti podpira in spopolnjuje našo pamet, dar moči, pobožnosti in strahu božjega pa podpira našo voljo in jo nagibljuje k čednostnim delom. Poglejmo si, kako nam pomaga vsak dar posebej.

186. *Kaj nam pomaga dar modrosti?*

Dar modrosti nam pomaga spoznavati, občudovati in ljubiti Boga naravnost v njegovi slavi in popolnosti ter vse presojati in ceniti po tem spoznanju in tej ljubezni.

„Gospod je kralj, oblečen je z veličastvom, oblečen in opasan je Gospod z mogočnostjo“, pravi psalmist. (Ps. 92, 1.) Dokler na tem svetu živimo, ne moremo slave in veličastva božjega popolnoma spoznati, to nam bo mogoče še-le v večnosti: „Nekoliko le spoznamo... Zdaj vidimo skozi zrcalo kakor v megli.“ (I. Kor. 13, 9. 12.) Dar modrosti pa nas podpira v spoznavanju Boga, on nam pomaga spoznavati Boga naravnost v njegovi slavi in veličastvu, on stori, da

spoznavamo Boga kot največjo dobroto. Iz tega spoznanja izvira potem občudovanje slave in veličastva božjega, iz njega se rodi ljubezen do Boga, največje dobrote in neskončne lepote. Ker človek vsled daru modrosti spozna, da je Bog neskončna dobrota, spozna tudi, da je vse drugo nečimerno, razven Boga ljubiti in v njem iskati prave, neskajljene sreče, ali on presoja in ceni vse drugo po spoznanju in ljubezni božji. Tako je rekel sv. Pavel: „Vse imam za izgubo proti visokemu spoznanju Jezusa Kristusa, Gospoda mojega, za katerega voljo sem vse izgubil, in imam za blato, da Kristusa pridobim.“ (Filip. 3, 8.) V primeri s spoznanjem božjim se je sv. Pavlu vse drugo ničvredno zdelo. „Kako se mi studi zemlja, če premišlujem nebesa!“ rekel je sv. Ignacij Lojolanski. In res, ako se človek vtopi v Boga in njegovo veličastvo, odtegne bolj in bolj svoje misli od posvetnega, se čuti srečnega le v ljubezni do Boga in v njegovi službi. Lepo pravi pisalec knjige modrosti: „Više sem jo cenil (modrost), kakor kraljestva in kraljeve sedeže, in bogastvo sem štel ko nič v primeri ž njo . . . Ljubše mi je bila, ko zdravje in lepota, in za luč sem si jo izvolil.“ (Modr. 7, 8. 10.) Dar modrosti odvrta človeka od greha, zakaj tisti, ki ima največje dopadenje nad Bogom, ne more imeti nobenega dopadenja nad grehom. Zato zopet lepo pravi modri: „Vsi, kateri so tebi, o Gospod! dopadli od začetka, so bili rešeni po modrosti.“ (Modr. 9, 19.) Dar modrosti človeka tudi dokaj podpira, da napreduje v čednosti, zakaj dar modrosti stori, da se nam čednost prikupi, da nas takorekoč objame in popolnoma dobi v oblast. Zaradi tega nam je tudi lahko premagovati vse ovire in težkoče, ki nas ovirajo v dobrem, one izginejo pred veseljem, ki nam je napravljala čednost. Zato je rekel psalmist: „Tvoje postave so mi pesmi na kraju mojega potovanja.“ (Ps. 118, 54.) Priče tega so nam apostoli, mučenci, puščavniki, ki so bili napolnjeni z veseljem in tolažbo, četudi so imeli mnogo nevarnostij, težav, trpljenja in preganjanja prenašati. Tako olepšuje dar modrosti naše sedanje življenje in nam daje nekako predokušati nebeško veselje. Da nam sv. Duh podeli dar modrosti, prosimo ga zanj. „Ako pa kdo izmed vas potrebuje modrosti, naj je prosi od Boga, kateri daje vsem obilno.“ (Jak. 1, 5.)

187. *Kaj nam pomaga dar umnosti?*

Dar umnosti nam pomaga natančneje spoznavati pomen verskih resnic.

Krščanska vera je nadnaravna, od Boga vlita čednost po kateri imamo zaradi resničnosti božje za resnico vse kar je Bog razodel in nam po katoliški cerkvi zapoveduje verovati; je potrebno, da jasno in natančno spoznamo in razumemo, kar je Bog hotel povedati, posebno pri tistih resnicah, ki presegajo našo pamet in so same na sebi nejasne in nerazumljive. To pa stori sv. Duh z darom umnosti. Ta dar nas razsvetli, da spoznamo natančno pomen besedij, iz katerih je sestavljena kaka verska resnica, da dobimo neko zagotovilo, da je Bog hotel to in samo to povedati, nič drugega. Ker nam torej dar umnosti razjasni, razsvetli pomen te ali one verske resnice, tudi stori, da jo rajši verujemo in drugim pojasnujemo. Dar umnosti je torej posebne važnosti za tiste, ki imajo dolžnost drugim verske resnice oznanjevati in razlagati. Ako kdo natančno spozna pomene verskih resnic s svojo od sv. Duha razsvetljeno pametjo, vpljiva to spoznanje prav močno na njegovo voljo, da tudi hoče po njej živeti, vpljiva sploh na vse njegovo mišljenje, dejanje in nehanje. Odkod sploh prihaja naša neodločnost, naša mlačnost, da, rekel bi, naše polovičarstvo pri izpolnjevanji verskih resnic? Odtod, ker jih dostikrat le na pol, nejasno spoznavamo. Ako bi jih natančno, jasno spoznali, bi tudi bolj gotovo po njih ravnali. Da bomo ta tako imeniten dar umnosti od sv. Duha prejeli, prizadevajmo si, da bomo vedno v stanu posvečujoče milosti božje, premišljujemo večkrat resnice sv. vere, in prosimo sv. Duha, da nas razsvetljuje.

188. *Kaj nam pomaga dar svéta?*

Dar svéta nam pomaga v dvomih in težavnih rečéh se odločevati za to, kar je Bogu ljubo.

Premnogokrat se nam zgodi v življenju, da smo v zadregi, ali bi storili to ali ono; da ne vemo, ali je to ali ono Bogu ljubo. Kakorkoli že reč premišljujemo, zmirom

nam ostane še kak dvom, kaj bi počeli. V takih posameznih slučajih je sicer dobro in koristno vprašati za svet kakega razumnega, poštenega človeka, kakor je opominjal že Tobija svojega sina, rekoč: „Išči vselej sveta pri modrem“ (Tob. 4, 19.); ali ljudje, četudi so morebiti zelo razumni, ostanejo vendar zmotljivi, in lahko varajo sebe kakor nas, meneč, da nam dajo dober svet, pa nam dajo slabega. Le eden svetovalec je nezmotljiv, le eden svetovalec vselej vé, kar je prav in dobro, in tudi vselej hoče prav svetovati, namreč sv. Duh. On nam pomaga z darom sveta, kadar v dvomih in težavnih rečeh ne vemo, kaj bi storili, da se odločimo za to, da si izvolimo to, kar je Bogu ljubo, nam pa koristno za dušo. „Dober svet te bo obvaroval in razumnost te bo branila, da boš obvarovan hudobne poti.“ (Preg. 2, 11. 12.) Dar sveta je velike važnosti za vsakega človeka, posebno pa in zlasti še za predstojnike in dušne pastirje, ki imajo druge voditi po potu vzveličanja. Zato pa opominjam vsakega: „Prosi Najvišjega, da vodi tvoje stopinje po resnici“ (Sir. 37, 19.) zanašaje se na obljubo Jezusovo, ki je rekel: „Ako tedaj vi, ki ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom; koliko bolj bo vaš Oče z nebes dal dobrega duha tem, kateri ga prosijo!“ (Luk. 11, 13.)

189. Kaj nam pomaga dar moči?

Dar moči nam pomaga premagati težave, ki nas ovirajo na potu vzveličanja.

„Nebeško kraljestvo silo trpi, in le silni je na se potegnejo“, pravi božji Vzveličar (Mat. 11, 12.) in hoče s tem reči, da imamo premagati na zemlji mnogo ovir, da srečno pridemo v nebesa. Težave, ki nas ovirajo na potu našega vzveličanja, so različne, kakor: dolgotrajne in hude skušnjave, bodisi da prihajajo iz hude poželjivosti, ali od hudobnih ljudi, ali od hudobnega duha, dušna suhota, neveselje do molitve in drugih dobrih del, zasmehovanje, obrekovanje, preganjanje — sploh vse težave, ki jih moramo premagati, vse trpljenje, ki je moramo prenašati. „Bog pa je zvest“, pravi sv. Pavel „kateri vas bo potrdil in obvaroval hudega.“ (II. Tes. 3, 3.) Sv. Duh podeli onim, ki se resno trudijo za svoje vzveličanje, dar moči, ki jim pomaga premagati vse težave na potu vzveličanja.

Apostoli so nam priče tega, apostoli, kateri so stanovitno oznanjevali Kristusa križanega, četudi so jih povsod spremljale raznotere zapreke. Priče tega so nam mučenci; otroci, mladeniči in device, možje in žene, sivi starčki in starice, sploh ljudje vseh stanov so z veseljem dali svoje življenje, da bi se vzveličali. Priče tega so nam mnogoteri drugi svetniki in svetnice, ki so imeli včasih tolike ovire, da bi jih premagati ne mogli, ako bi jih sv. Duh ne bil potrjeval. Sv. Frančiška Santalska je po smrti svojega moža spoznala, da jo kliče Bog v redovni stan; sklenila je slušati klic božji. A koliko ovir se jej je stavilo na pot! Njen oče in tast, njeni otroci in drugi sorodniki — vsi so se ji upirali. Ko njen petnajstletni sin s solzami in prošnjami ni mogel odvrniti matere od njenega sklepa, vlegel se je na prag, čez katerega je morala stopiti. Presenečena mati je nekoliko časa pomišljevala in s solznimi očmi gledala na svojega sina, a spomnila se je Jezusovih besedij: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni mene vreden“ (Mat. 10, 37.) osrčila se in stopila čez ljubljene otroka. Kaj je slabotno ženo. iskreno ljubečo mater tako osrčilo? Sv. Duh jej je podelil dar moči, da ni gledala na kri in meso, ampak vse premagala, kar je spoznala božji volji nasprotno.

Nobeden dar skoraj nam ni tako potreben, kakor dar moči, zakaj brez njega ne more kristijan svojemu stanu primerno živeti. Zato prosimo sv. Duha zlasti še za ta dar, da bi mogli vselej in povsod izvrševati svoje dolžnosti po volji božji in se tako vzveličati.

190. Kaj nam pomaga dar učenosti?

Dar učenosti nam pomaga doseči trdno prepričanje, da so razodete resnice verodostojne, in spoznati, kaj naj storimo ali opustimo.

Dar učenosti se razlikuje od daru umnosti tako-le: Dar umnosti nam pomaga natančneje spoznavati pomen verskih resnic, dar učenosti pa stori nekoliko več, zakaj on nas prepriča, da so razodete resnice verodostojne ali verjetne, ker nam razjasni njihovo primernost, njihovo soglasje z ustvarjenim redom, n. pr. če spoznamo, da Bog pripušča greh, ker noče vzeti človeku proste volje. Dalje nam pomaga

spoznati, kaj naj storimo ali opustimo, ker nam razkriva lepoto in vzvišenost čednostij in njihovo primernost z našo od Boga ustvarjeno naravo. Dar učenosti nas tako potrjuje v veri, in nam pomaga, da verske resnice lažje vsajamo v srca drugih ljudi, jih pojasnujemo in proti napadovalcem branimo, da druge vspešno napeljujemo k čednostnemu življenju. Učenost se po pravici imenuje dar sv. Duha, ker si je ne more nihče pridobiti z lastnimi močmi. Pač more človek z učenjem, branjem in premišljevanjem pridobiti si obširno znanje v verskih resnicah, ne more pa si sam pridobiti globokejšega prepričanja o verjetnosti razodetih resnic, pa jih tudi ne drugim tako oznanjevati in razlagati da jih popolnoma jasno razumejo in z vernim srcem sprejmejo. Zato pa je potreba, da nam sv. Duh pomaga do trdnega prepričanja o verjetnosti razodetih resnic, in da nam pomaga druge s pridom podučevati. Sv. Vincencij Fererij je pridigoval z velikim vspehom. Nekdaj pa je imel pridigovati vpričo kralja, in se je zaradi tega dalje časa pripravljaj in učil. Vender s to pridigo ni toliko dosegel, kakor s prihodnjo, pri kateri se je popolnoma Bogu prepustil. Ko so ga vprašali po vzroku, je odgovoril: „Včeraj je Vincencij pridigoval, danes pa sv. Duh.“ Prosimo iskreno sv. Duha, da tudi nam podeli dar učenosti.

191. Kaj nam pomaga dar pobožnosti?

Dar pobožnosti nam pomaga gojiti vedno otroško mišljenje do Boga.

Po milosti božji, katero prejmemo pri zakramentu sv. krsta, ali če smo jo izgubili s mrtnim grehom, z novega pridobimo v zakramentu sv. pokore, smo postali božji otroci, kakor smo že slišali v poprejšnjem krščanskem nauku. Gotovo se potem spodobi, da gojimo otroško mišljenje do Boga, našega Očeta. A kaj se to pravi: gojiti otroško mišljenje do Boga? To se pravi, o Bogu, kakor otrok o svojih stariših, le vse dobro misliti, da je namreč nad vse dober in skrbljiv za nas, da je vse, kar on stori, prav storjeno, četudi v svoji preprostosti tega ne sprevidimo, da nam bo on pomagal v naših potrebah, da je tudi hudo, kar nam pošilja, nam v korist, ker zna vse obrniti v dobro, da nam bo odpustil milostljivo naše grehe itd. Tako mišljenje do

Boga je otroško. Kdor je takega mišljenja, se rad pogovarja v molitvi s svojim nebeškim Očetom, on mu z veseljem služi, on ga časti in spoštuje, on se boji ga žaliti, ker ga ljubi, in če ga je vender razžalil, to bridko obžaluje. Ker so tudi vsi drugi otroci nebeškega Očeta, jih kot svoje brate in sestre ljubi, ima sočutje ž njihovimi nadlogami, in jim po svoji zmožnosti skuša olajšati njih revo; on časti tudi svetnike kot svoje vzveličane brate, skazuje usmiljenje vernim dušam v vicah. „Pobožnost pa je za vse koristna, in ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja“, piše sv. Pavel. (I. Tim. 4, 8.) Dar pobožnosti je nam vsem potreben, ako hočemo popolni postati, kakor je volja božja, zato pa prosimo sv. Duha tudi za ta dar in urimo se v pobožnosti. (I. Tim. 4, 7.)

192. Kaj nam pomaga dar strahu božjega?

Dar strahu božjega nam pomaga, iz spoštovanja do božjega veličastva izogibati se vsega, kar bi utegnilo biti Bogu neprijetno.

Strah je zelo različen. Ako se bojimo kakega zla, katero s pomočjo sv. vere spoznamo kot zló, n. pr. ako se bojimo greha ali kazni za greh, je to nadnaravni strah. Ako se kdo boji pekla, pa tako, da bi še grešil, ko bi pekla ne bilo, je njegov strah „hlapčevski“, in ne pomaga človeku k vzveličanju, ker v tem strahu ni niti iskrice ljubezni do Boga. Ako se kdo greha boji in tudi svojo voljo od greha odvrne, ker se boji kazni božjih, je to „samo hlapčevski“ strah, in je k vzveličanju koristen, ker studi greh kot razžaljenje božje in ima vsaj začetek ljubezni. Najboljši in najpopolnejši strah pa ima tisti, ki se greha boji samo zato, ker se ž njim Bog žali, in bi tudi ne grešil, ko bi nobene kazni za greh ne bilo, in tak strah se imenuje otroški strah. Strah božji, ki je dar sv. Duha, pa bi lahko imenovali neko spoštovanje do Boga, katero se vzbudi v nas, ako premišljujemo svojo ničnost in si živo predočujemo božje veličastvo. Ako ima kdo toliko spoštovanje do koga, da si takorekoč v njegovi pričujočnosti niti dihati ne upa, se bo gotovo še manj drznil ga žaliti. Ako pa ima kdo spoštovanje do veličastva božjega, se gotovo tudi ne bo drznil grešiti, zato

pravi katekizem, da nam dar strahu božjega pomaga iz spoštovanja do božjega veličastva izogibati se vsega, kar bi utegnilo biti Bogu neprijetno. Sv. pismo pravi: „Gospodov strah sovraži hudo.“ (Prej. 8, 13) „Strah Gospodov greh prežene.“ (Sir. 1, 27.) Kdor se Boga boji, tudi na skrivnem ne bo storil nič hudega tudi ne v mislih in željah, ker se boji žaliti veličastvo božje. Egipčovski Jožef se je kar zavzel, ko ga je nagovarjala Putifarjeva žena v greh, in je rekel: „Kako bi mogel to hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga.“ (I. Mojz. 39, 9) Ravno tako čista Suzana. (Dan. 13, 23.) „Strah Gospodov je začetek modrosti“ (Sir. 1, 16.), je podlaga drugih darov božjih, on napeljuje pot vsem čednostim v naša srca. Zato pravi sv. Duh: „Boga se boj in izpolnjuj njegove zapovedi, ker to dela človeka popolnega“ (Prid. 12, 13) Ta dar sv. Duha nam je vselej potreben, posebno še pri molitvi, da bomo s toliko večjim spoštovanjem govorili z Bogom. Prosimo sv. Duha, da s strahom božjim napolni, dá, presune naše srce ž njim, da bomo bolj in bolj se bali žaliti neskončno veličastnega Boga.

Zvršetek.

Krščanski poslušalci! V današnjem nauku smo se prepričali, kako nam pomagajo darovi sv. Duha, da popolneje izvršujemo krščanske čednosti. Cenimo vsigdar darove sv. Duha, kakor zaslužijo. Hrepenite po teh darovih, prosite za te darove. Ohranite si vselej čisto srce, zakaj le v čistem srcu prebiva sv. Duh in deli svoje darove. Amen.

41. Krščanski nauk.

„Vidimo, da ima človek eno dušo in eno telo, pa različne ude. Prav tako je katoliška cerkev eno telo, ki ima različne ude, duša pa, ki oživlja to telo, je sveti Duh“, govori angelski učenik, sv. Tomaž Akvinski. Ker je torej sv. Duh duša cerkve, katero uči in vodi, po kateri deli svoje milosti, je prav primerno, da sledi za naukom o

sv. Duhu, ki smo ga slišali v osmem členu apostolske vere, nauk o sv. cerkvi, katerega nam razlaga

deveti člen apostolske vere.

193. Kako se glasi deveti člen apostolske vere?

Deveti člen apostolske vere se glasi: „Sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov.“

Deveti člen apostolske vere ima dva dela. Prvi del govori o kraljestvu božjem na zemlji ali o sv. katoliški cerkvi, lahko bi tudi rekli: o kraljestvu Kristusovem na zemlji. Kraljestvo Kristusovo na zemlji pa je le en del vesoljnega kraljestva Kristusovega, katero ne obsega samo pravovernih kristijanov na zemlji, marveč tudi svetnike v nebesih in verne duše v vicah; zaradi tega govori drugi del tega člena o občestvu svetnikov.

194. Kaj je katoliška cerkev?

Katoliška cerkev je vidna družba vseh pravovernih kristijanov, ki verujejo iste nauke, prejemajo iste zakramente in imajo rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja.

Beseda „cerkev“ je grškega izvira in pomeni po naše: „hiša Gospodova“. Ako izgovorimo besedo cerkev, si torej navadno mislimo zidano poslopje, ki je bilo od škofa posvečeno ali ž njegovim privoljenjem od kakenga mašnika blagoslovljeno, in kamor se kristijani shajajo k službi božji. V devetem členu apostolske vere pa ima beseda cerkev drugačen pomen: tu pomeni družbo ali zbor kristijanov. Ako bi postavim rekel: Cela cerkev se je jokala, cela cerkev je pobožno molila, nih ne bo mislil, da se je poslopje jokalo, molilo, ampak kristijani, v cerkvi zbrani. V tem pomenu je tudi Kristus mislil sv. cerkev, ko je rekel sv. Petru: „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev“ (Mat. 16, 18.). Kristus ni imel v mislih zidanega poslopja, zakaj sv. Peter ni bil kamen, ampak človek, imel je marveč v mislih družbo kristijanov. Katoliška cerkev se

imenuje „družba“. ker je mnogo posameznikov združenih v eno skupino; „vidna“ družba se imenuje katoliška cerkev, ker se njeni posamezni udje, verniki, lahko vidijo. Katoliška cerkev se imenuje družba „kristijanov“, ker morejo le kristijani v tej družbi biti, „pravovernih“ kristijanov se pravi, ker so tudi taki kristijani, ki nimajo prave vere in zaradi tega ne spadajo h katoliški cerkvi. Pravoverni kristijani so le tisti, ki verujejo iste nauke, namreč tiste, katere je Jezus Kristus oznanjeval, in po njegovem vnebohodu njegovi apostoli in njih nasledniki, in katere še zdaj oznanjuje katoliška cerkev; pravoverni kristijani so tisti, ki prejemajo iste zakramente, namreč prav tiste sedmere zakramente, katere je Kristus postavil in jih katoliška cerkev deli; pravoverni kristijani so tisti, ki imajo rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja, zakaj rimski papež je pravi naslednik sv. Petra, katerega je postavil Jezus sam za vidnega poglavarja svete cerkve in za svojega namestnika na zemlji.

1. Kako je bila sveta cerkev ustanovljena in kako je uravnana.

195. Kdo je ustanovil sveto cerkev?

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev.

Jezus Kristus nas je učil nebeške resnice in nam pridobil milost božjo. Da bi pa vsi ljudje do konca sveta in povsod spoznali njegove nauke in postali deležni njegovih milostij, ustanovil je sv. cerkev. Da jo bode ustanovil, je poprej obljubil, rekoč sv. Petru: „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev.“ (Mat. 16, 18.) Svojo obljubo je Jezus izpolnil, kakor nam pové prihodnje vprašanje.

196. Kako je ustanovil Jezus Kristus sveto cerkev?

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev tako-le:

1. zbiral je vernike krog sebe.

Ko je začel Jezus javno učiti, hodil je po svoji domovini okoli tri leta od kraja do kraja, in kjerkoli se mu je

prilika ponudila, je oznanjal svoj božji nauk, kakor smo slišali pri tretjem členu apostolske vere. Ker je spričal resnico svojega nauka s svetostjo svojega življenja, z dokazi sv. pisma, s čudeži in prerokbami, so mnogi sprejeli njegove nauke z vernim srcem, in ti so se imenovali verniki. —

2. izbral je izmed njih dvanajst apostolov in jim izročil trojno svojo službo: učeniško, duhovniško in kraljevsko.

Izmed vernikov je Jezus izbral najprej dva in sedemdeset učencev in izmed teh je izvolil dvanajst apostolov, po naše poslancev. Izvolitev apostolov nam popisuje sv. evangelist Luka tako-le: „Zgodilo se je pa tiste dni, da je na goro šel molit, in je prenočil v molitvi. In ko je bil dan, je poklical svoje učence, in jih je iz njih dvanajst izvolil, katere je tudi apostole imenoval: Simona, ki ga je tudi Petra imenoval, in Andreja, njegova brata, Jakoba in Janeza, Filipa in Jerneja, Matevža in Tomaža, Jakoba Alfejevega, in Simona, ki se imenuje Gorečnik, in Juda Jakobovega, in Judeža Iškarijota, kateri je bil izdajavec.“ (Luk. 6, 12—16.) Apostoli so potem bili njegovi spremjevalci na vseh njegovih potih in so mogli tako slišati vse, kar je učil, in videti vse, kar je storil. Apostolom je izročil Jezus trojno svojo službo; učeniško, duhovniško in kraljevsko. Dokler je na zemlji živel, je to službo sam opravljal. On je učil, kaj imajo vsi ljudje verovati in kaj storiti, da se vzveličajo; odpuščal je skesanim grešnikom grehe, kakor Mariji Magdaleni, mrtvoudnemu človeku in drugim, dal je svojim učencem pri zadnji večerji presv. Rešnje Telo, blagoslavljal otroke; dajal je postave, razpošiljal učence. Trojno službo, katero je na zemlji živeč sam opravljal, izročil je svojim namestnikom apostolom. ko jih je bil poprej dobro izučil, da bi bili za trojno službo pripravi. Apostolom je rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljem.“ (Jan. 20, 21.) On je hotel reči: Kakor je nebeški Oče mene poslal, da učim, posvečujem in vodim ljudi na pot vzveličanja, tako jaz vas pošljem, da nadaljujete moje delo. S temi besedami jim je sploh izročil svojo službo. Kar se tiče učeniške službe posebej, jim je rekel pred svojim vnebohodom: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha; učite jih izpolnje-

vati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 19, 20.) Ker je Jezus svojim učencem izročil učeniško službo, so imeli pravico, pa tudi dolžnost, razširjati njegov nauk po vsem svetu, zavračati krive nauke, razsojati v verskih prepirih in zahtevati, da vsi ljudje le to verujejo, kar bodo oni učili. — Duhovniško službo posebej izročil je Jezus apostolom, ko jim je n. pr. rekel: „Pojdite in učite vse narode, in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha“ (Mat. 28, 19.) ali, ko je po svojem vstajenju v nje dihnil in rekel: „Prejmite svetega Duha; katerim bote grehe odpuščali, so jim odpuščeni; in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani.“ (Jan. 20, 21.) Še večjo oblast je dal Jezus apostolom, ko je pri zadnji večerji spremenil kruh in vino v svoje telo in svojo kri, ter jim naročil: „To delajte v moj spomin.“ (Luk. 22, 19.) Tako jim je dal oblast spreminjati kruh in vino v njegovo telo in kri ter deliti zakrament presv. Rešnjega Telesa. — Tudi kraljevsko službo je Jezus apostolom posebej izročil, ko jim je dal oblast vladati vernike, rekoč: „Resnično vam povem, karkoli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ (Mat. 18, 18.) Prav iste besede je govoril sv. Petru. (Mat. 18, 19.) Besedi „zavezati“ in „razvezati“ pomenite postaviti in postaviti ovreči, preklicati. Postaviti in zopet razveljavljati pa sme in more le vladar, torej so apostoli prejeli oblast vladati vernike, ali kraljevsko oblast. In da bi verniki tem raje poslušali povelja apostolov, jim je še rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri je mene poslal.“ (Luk. 10, 16.)

Da bi apostoli učeniško, duhovniško in kraljevsko službo z večjo srčnostjo nastopili in lažje opravljali, obljubil jim je svojo vedno pomoč, rekoč: „Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28, 20.)

3. postavil je mesto sebe apostola Petra za vidnega poglavarja svete cerkve, sam pa je ostal njen nevidni poglavar.

Vsaka večja družba mora imeti enega ali več predstojnikov, ki jo vodijo; ako nima vodje, razpade. Zato pa vidimo, da je v vsaki družini, v vsaki občini, v vsaki deželi

kak predstojnik, ki ima oblast in pravico drugim zapovedovati. podložniki pa imajo dolžnost ga poslušati. Sv. cerkev je velikansko kraljestvo, in sicer vidno kraljestvo, zato pa mora tudi imeti vidnega poglavarja. Dokler je Jezus živel še na zemlji, je bil sam vidni poglavar sv. cerkve kot njen ustanovitelj, njen začetnik. Da bi pa sv. cerkev po njegovem vnebohodu ne bila brez vidnega poglavarja, postavil je mesto sebe apostola Petra za vidnega poglavarja sv. cerkve, sam pa je ostal njen nevidni poglavar. Že preroki so napovedovali, da bo obljubljeni Odrešenik velik kralj, katerega kraljestvo bo trajalo vekomaj. (Ps. 2). Isto je napovedal nadangel Gabrijel Mariji njegovi Materi. (Luk. 1, 33.) Kristus je seveda potemtakem še sedaj pravi poglavar sv. cerkve in bo tudi vedno ostal. Sv. Pavel pravi: „Kristus je glava cerkve.“ (Efež. 5, 23.) Ker pa ga ne vidimo in ker nevidno vodi sv. cerkev po sv. Duhu, imenuje se njen nevidni poglavar.

197. S katerimi besedami je postavil Jezus Kristus apostola Petra za vidnega poglavarja svete cerkve?

Jezus Kristus je postavil apostola Petra za vidnega poglavarja svete cerkve s temi-le besedami: „Ti si Peter (to je skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala. In tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva. In karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih“. (Mat. 16, 18. 19.) — Pasi moja jagnjeta... pasi moje ovce.“ (Jan. 21, 15, 17.)

Ta dva izreka iz sv. evangelija nam povesta, da je Jezus Kristus apostolu Petru najpoprej obljubil, da bode poglavar sv. cerkve, po svojem vstajenju pa ga je res tudi postavil za njenega vidnega poglavarja. O tem poroča sv. Matej: „Prišel je pa Jezus v kraje Cezareje Filipove in je vprašal svoje učence rekoč: Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov? Oni pa so rekli: Nekateri, da je Janez Krstnik, nekateri pa, da Elija, nekateri pa, da Jeremija ali

prerokov kdo. Jezus jim reče: Vi pa, kdo pravite, da sem? Je odgovoril Simon Peter in rekel: Ti si Kristus, Sin živega Boga. In Jezus je odgovoril in mu rekel: Blagor ti, Simon, Jonov sin! ker meso in kri ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. Pa tudi jaz povem tebi: Ti si Peter (to je skala, skalar) in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklena vrata je ne bodo premagala. In tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva. In karkoli boš zavezal na zemlji, zavezano bo tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ (Mat. 16, 13—19.) Tukaj primerja Jezus Kristus svojo cerkev s hišo. Kadar se hiše zida, se mora zemlja globoko izkopati in potem se vložijo v zemljo veliki, trdi kamni. To je podzidje ali glavni zid, fundament. Na to podzidje se napravi drugo zidovje. Podzidje je silno imenitno. Ako je podzidje trdno, močno, ima drugo zidovje dobro podlago in trdno stoji, ako pa podzidje ne stoji trdno, tudi drugo zidovje ne bo, marveč bo dobilo sčasoma razpokline in se bo zrušilo. Podzidje je torej prvo in najimenitnej-e. Ako torej Kristus pravi Petru, da bo on takorekoč podzidje njegove cerkve, mu s tem obljubi, da bo prvi, da bo najimenitejši v njegovi cerkvi, da bo njen poglavar. — Tudi z besedami: „Tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva“, hoče Kristus povedati, da bo Peter poglavar njegove cerkve. Kdor ima ključne od hiše, ima nad hišo oblast, ima oblast zapovedovati ali v svojem ali v imenu svojega gospoda, je torej prvi v hiši. Ako torej obeta Kristus Petru, da mu bo dal ključne nebeškega kraljestva, sv. cerkve, mu hoče na znanje dati, da bo Peter prvi v njegovi cerkvi, da bo imel oblast v njej zapovedovati in jo vladati. — Višjepastirsko službo je Kristus obljubil Petru tudi, ko mu je rekel: „Karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ Take besede je govoril Jezus sicer tudi drugim apostolom skupaj, a prvemu in še posebej jih je povedal sv. Petru. Ako pa je Petru prvemu izročil kraljevsko službo, postavil ga je izvestno za poglavarja sv. cerkve.

Kar je Jezus apostolu Petru obljubil, izpolnil je po svojem vstajenju. Ko so namreč apostoli nekega dne v tiberijaškem morju lovili ribe, se jim je Gospod prikazal in rekel Simonu Petru: „Simon, Jonov sin! me ljubiš bolj kakor ti-le? Mu reče: To je da, Gospod! ti veš, da te ljubim. Mu

reče: Pasi moja jagnjeta! Mu reče spet: Simon, Jonov sin! me ljubiš? Mu reče: To je da, Gospod! ti veš, da te ljubim. Mu reče: Pasi moja jagnjeta! Mu reče v tretjič: Simon, Jonov sin! me ljubiš? Peter je bil žalosten, ker mu je v tretjič rekel: Me ljubiš? in mu je rekel: Gospod! ti vse veš; ti veš, da te ljubim. Mu je rekel: Pasi moje ovce.“ (Jan. 21, 15—17.) Vpričo vseh apostolov je rekel Jezus Petru: „Pasi moja jagnjeta ... pasi moje ovce!“ Iz teh besed sledi, da mu je izročil višjepastirsko službo nad vso cerkvijo, nad verniki in nad duhovniki. Kakor pastir vodi in vlada vso čredo, tako naj bi vodil in vladal Peter vso čredo Kristusovo, in kakor morajo vsa jagnjeta in vse ovce poslušati glas pastirjev, tako naj bi vsi verniki in duhovniki poslušali glas svojega višjega pastirja, Petra. Ker je Kristus sam postavil apostola Petra za vidnega poglavarja sv. cerkve, zato se tudi v sv. pismu imenuje „prvak apostolov“ (Mat. 10, 2.). Kot poglavar cerkve Kristusove se je apostol Peter tudi vedno vedel. Ko je bilo treba namesto Judeža izdajavca izvoliti drugega apostola, je sv. Peter vodil izvolitev, na binkoštno nedeljo je prvi začel oznanjevati sv. evangelij, on je prvi sprejel pagane v cerkev Kristusovo; on je predsedoval na jeruzalemskem cerkvenem zboru itd. Tako nam sv. pismo dovolj jasno spričuje, da je sv. Peter za vidnega poglavarja sv. cerkve od Kristusa bil postavljen. Prav to nam spričujejo tudi sv. cerkveni očetje. Cerkevni pisatelj Origen piše v 2. stol. po Kr: „Petru je bila dana najvišja oblast nad čredo, in na njega, kot skalo, cerkev sezidana.“ „Edino na njega (Petra) je Kristus sezidal svojo cerkev, njemu je izročil svoje ovce, da jih pase“, pisal je sv. Ciprijan v 3. stoletju. Sv. Janez Zlatousti piše v 4. stol.: „Sin božji je napravil ribiča (Petra) za pastirja in poglavarja cerkve, da bi v tolikih viharjih nepremično stala.“

Sv. Peter od začetka ni imel stalnega kraja, od koder bi vladal sv. cerkev, ampak je hodil od kraja do kraja. Najprej je bil v Jeruzalemu in potem je prišel v mesto Antijohijo ter bil tam nekaj časa škof krščanske občine. Odtod se je napotil v Rim, glavno mesto rimskega cesarstva, in je tam umrl kot rimski škof za časa rimskega cesarja Nerona, ki je bil eden najkrvoločnejših rimskih cesarjev in prvi grozoviti preganjalec kristijanov. Pripoveduje se, da je hotel sv. Peter, preden so ga vjeli, zapustiti Rim. Pri mestnih vratih pa mu Kristus sam nasproti pride. Peter ga vpraša:

„Gospod! kam greš?“ Kristus odgovori: „V Rim, da bom znova križan.“ Iz teh Gospodovih besed je Peter spoznal, da se je približal čas, ko bo moral za Kristusa trpeti, in takoj se je vrnil. Kmalu nato so ga vjeli in vrgli v mamertinsko ječo, kakor tudi sv. Pavla. Po osemmesečnej ječi je bil sv. Peter križan, in sicer z glavo navzdol, ker se je za nevrednega imel po koncu, kakor njegov Gospod, križan biti. To se je zgodilo 29. junija l. 67. po Kristusu.

Z v r š e t e k.

Sv. Peter piše: „Bili ste kakor izgubljene ovce; zdaj pa ste se obrnili k pastirju in škofu svojih duš.“ (I. Petr. 2, 25.) Kakor izgubljene ovce brez pastirja bi bili tudi mi, ako bi ne bil Kristus ustanovil sv. cerkve, ako bi ne bil izročil apostolom trojne svoje službe: učeniške, duhovniške in kraljevske, da vse ljudi učijo, jim delijo sv. zakramente in jih vodijo po potu vzveličanja. Udje smo katoliške cerkve, prištevamo se k pravovernim kristijanom. Bodi zato naša skrb, da bomo živi udje na telesu Kristusovem, ki je sv. cerkev, da bomo po smrti tudi udje Kristusovega kraljestva v nebesih. Amen.

42. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je zbiral vernike krog sebe; izbral je izmed njih dvanajst apostolov in jim izročil trojno svojo službo: učeniško, duhovniško in kraljevsko; postavil je mesto sebe apostola Petra za vidnega poglavarja svete cerkve, sam pa je ostal njen nevidni poglavar. Tako je ustanovil katoliško cerkev, ki je vidna družba vseh pravovernih kristijanov, ki verujejo iste nauke, prejemajo iste zakramente in imajo rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja.

198. Kdaj so začeli apostoli opravljati trojno Kristusovo službo?

Apostoli so začeli opravljati trojno Kristusovo službo po prihodu svetega Duha, ko

je Peter vstal v sredi apostolov, oznanjeval nauk Jezusa Kristusa, zbiral vernike krog sebe in jih krščeval.

Jezus Kristus je pred svojim vnebožodom rekel apostolom: „Prejeli bote moč svetega Duha, kateri pride v vas, in mi bote priče v Jeruzalemu in po vsi Judeji in Samariji in do kraja sveta.“ (Dej. ap. 1, 8.) Deseti dan po Kristusovem vnebohodu je prišel sv. Duh nad apostole v podobi gorečih jezikov in je napolnil nje in druge vernike, ki so bili ž njimi zbrani. Nevstrašeno je stopil zdaj sv. Peter z drugimi apostoli vred pred judovsko množico in je začel govoriti o Jezusu Kristusu, ki je vstal od mrtvih. Na njegove besede se je še tisti dan spreobrnilo tri tisoč ljudi in so se dali krstiti. (Dej. ap. 2, 41.) „Gospod pa je vsak dan množil število teh, kateri so imeli vzveličani biti.“ (Dej. ap. 2, 47.) Na drugo pridigo apostola Petra se jih je zopet mnogo spreobrnilo, in bilo je število mož pet tisoč.“ (Dej. ap. 4, 4.) To je bila prva krščanska občina. Apostoli pa niso učili samo v Jeruzalemu, ampak so se razkropili po judovski deželi, oznanjevali Kristusov nauk in ustanavljali krščanske občine. Potem so se napotili k paganom in prehodili vse takrat znane dežele po naročilu Kristusovem: „Pojdite in učete vse narode, in krščujte jih v imenu Očeta in Sina sv. Duha.“ (Mat. 28, 19.) Ker sami niso mogli povsod biti poglavarji krščanskih občin, so izbrali v veri in čednosti utrjene starejše možé, jih posvetili v škofo in jim dali oblast učiti, sv. zakramente deliti in vladati vernike. Tudi so jim dali oblast, ustanavljati nove krščanske občine in postavljati škofo in mašnike. Apostol Pavel, ki je na otoku Kreti zasejal seme krščanske vere in postavil Tita za poglavarja in škofa tiste krščanske občine, mu je pisal: „Zavoljo tega sem te popustil na Kreti, da to, kar manjka, napraviš, in postaviš po mestih mašnike, kakor sem ti tudi zapovedal.“ (Tit. 1, 5.)

Kristus je izročil apostolom učeniško službo. To so res opravljali s tem, da so se razšli po takrat znanem svetu ne bojé se neštevilnih nevarnostij, preganjanj, trpljenja, da celó smrti ne. Oni so tudi vse krive nauke zavračali, razsojali prepire, ki so v tej ali onej krščanski občini nastali v verskih resnicah, in zahtevali, da vsi le to verujejo, kar oni učijo. Sv. Pavel je pisal Galačanom: „Pa ko bi tudi mi ali angel z nebes vam drugače oznanjeval, kakor smo vam oznanjevali, bodi preklet.“ (Gal. 1, 8.)

Tudi duhovniško službo so apostoli zvesto opravljali: „Bili so vsak dan stanovitno v enem duhu v templu in so lomili po hišah kruh in so uživali jed z veselimi in preprostim srcem.“ (Dej. ap. 2, 46.) Te besede pomenjajo po razlaganju sv. očetov: Apostoli in verniki so se zbirali vsaki dan v templu, da bi molili Boga, potem pa so se zbirali, ker še niso imeli cerkev, v hišah, kjer se je opravljala krščanska služba božja. Apostoli so služili sv. mašo in delili navzočim vernikom sv. obhajilo. In zopet beremo: „Bili so stanovitni v nauku apostolov, in združeni v lomljenju kruha in molitvah.“ (Dej. ap. 2, 42.) Bili so stanovitni v nauku apostolov se pravi: Bili so stanovitni pri poslušanju in izpolnjevanju njih nauk; bili so stanovitni, združeni v lomljenju kruha, pomenja, da so se udeleževali sv. maše in sv. obhajila. Besede „lomiti kruh“ pomenjajo služiti sv. mašo, ker je Jezus Kristus pri zadnji večerji razlomil kruh in ga spremenjenega v svoje Telo dal svojim učencem, kakor še zdaj mašnik pri sv. maši pred zavživanjem razlomi podobo kruha. Tudi druge zakramente so delili apostoli. Krščevali so verne ljudi v imenu Očeta in Sina in sv. Duha, delili s pokladanjem rok in maziljenjem zakrament sv. birme, odpuščali skesanim grešnikom grehe; če je bil kdo bolan, so naročili, da jih pokliče. „Je kdo med vami bolan“, pisal je sv. Jakob, „naj pošlje po cerkvene mašnike, in naj molijo nad njim in naj ga mazilijo z oljem v imenu Gospodovem.“ (Jak. 5, 14.) Ker so apostoli po povelju Gospodovem delili vernikom sv. zakramente, zato tudi piše sv. Pavel: „Tako naj nas ima vsak ko služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnostij.“ (I. Kor. 4, 1.)

Apostoli so opravljali kraljevsko službo. Ko so bili zbrani v Jeruzalemu, zapovedali so vernikom, da se morajo zdržati malikom darovanega in krvi in zadušenega, rekoč: „Dopadlo je svetemu Duhu in nam nobenega bremena več vam ne nakladati, kakor te-le potrebne reči: da se zdržite darovanega malikom in krvi in zadušenega in nečistosti; ako se tega zdržite, bote prav storili.“ (Dej. ap. 15, 28. 29.) O sv. Pavlu se bere: „Pavel je hodil po Siriji in Ciliciji in je potrjeval cerkve in je zapovedoval izpolnjevati postave apostolov in starašin.“ (Dej. ap. 15, 41.) Apostoli so nepokorneže in prestopnike postav tudi kaznovali. Tako je sv. Pavel izobčil iz cerkve nekega Korinčana, ki se je pregrešil s krvoskrunstvom. (I. Kor. 5, 3—5.)

199. *Kako dolgo mora trajati sveta cerkev?*

Sveta cerkev mora po volji Jezusa Kristusa trajati vedno, do konca sveta.

Sveta cerkev mora po volji Jezusa Kristusa trajati vedno, do konca sveta, ali ona mora biti neminljiva. To so napovedovali že preroki, kjerkoli so govorili o kraljestvu Kristusovem. Prerok Izaija pravi: „Njegovo kraljestvo se bo razširjalo in miru ne bo konec; na Davidovem sedežu in v njegovem kraljestvu bo sedel, da je utrjuje in podpira s sodbo in pravico od zdaj na vekomaj.“ (Iz 9, 7.) Prerok Danijel govori: „Tiste dni... bo nebeški Bog obudil kraljestvo, katero ne bo razdejavano vekomaj.“ (Dan 2, 44.) in: „On pa mu je dal oblast in čast in kraljestvo; in vsa ljudstva, rodovi in jeziki mu bodo služili; njegova oblast je večna oblast, ki ne bo vzeta; in njegovo kraljestvo ne bo razdejavano.“ (Dan. 7, 14.) Ako pogledamo sv. pismo novega zakona, spričuje nam isto. Ko je prišel nadangel Gabrijel Mariji oznanit, da bo postala Mati Sina božjega, je rekel: „Ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“ (Luk. 1, 32. 33.) Kristus sam pa je rekel apostolom, pred vsem sv. Petru: „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) Peklenska vrata pomenjajo peklensko moč. Ako torej pravi Kristus, da je peklenska vrata ne bodo premagala, hoče s tem naznaniti, da bo vedno trajala. Preden je šel z Oljske gore v nebesa, je zatrdil svojim učencem in njih naslednikom: „Glejte, jaz sem z vami vse dni, do konca sveta.“ (Mat. 28, 20.) Ako je Kristus, večna resnica, sami to obljubil, kdo bi se bal, da bi sovražniki kedaj premagali in uničili sv. cerkev?

Sv. cerkveni očetje potrjujejo to resnico z različnimi izreki. Sv. Janez Krizostom pravi: „Lažje je solnce ugasniti, kakor cerkev ugonobiti.“ Drugokrat pravi: „Nič ni močnejšega kakor cerkev. o človek; nehaj se vojskovati, svoje moči zapravljaš. Ne vojskuj se z nebom! Ako se s človekom vojskuješ, boš premagal, ali pa boš premagan: ako se vojskuješ zoper cerkev, premagati ne moreš, zakaj močnejši kakor vsi je Bog.“ Sv. Hljeronim piše: „Na skalo

sezidana cerkev ne bo od nobenega preganjanja razdrobljena, od nobenega viharja in piša razdejana“, in sv. Avguštin veli: „Ne bo premagana cerkev, ne bo razdejana, ne bo padla, ako še take skušnje pridejo nad njo, dokler ne pride konec sveta.“ Drugi sv. očetje primerjajo cerkev ladiji, v katero se zaganjajo večkrat valovi in viharji, pa se vender ne more nikdar potopiti, ker jo vodi sv. Duh, ker jo čuva Oče nebeški.

Da bo cerkev trajala vedno, do konca sveta, pa spoznamo, ko bi Kristus tudi ne bil obljubil tega, spoznamo, pravim, iz namena, iz katerega jo je Kristus ustanovil. Kristus je ustanovil sv. cerkev, da vodi ljudi k večnemu vzveličanju s tem, da z božjo pomočjo opravlja trojno službo Jezusa Kristusa, namreč njegovo učeniško, duhovniško in kraljevsko službo. Da je pa sv. cerkvi to mogoče, mora tako dolgo trajati, dokler bodo ljudje na svetu, torej do konca sveta.

Neminljivost sv. cerkve, katero nam sv. pismo starega in novega zakona spričuje, katero nam spričujejo izreki sv. cerkvenih učnikov in zdrava pamet, nam še bolj potrjuje cerkvena zgodovina. Ko je Jezus od svojih učencev jemal slovó, jim je rekel te-le besede: „Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil, ko vas ... Spomnite se besed, katere sem vam jaz govoril. Hlapec ni večji, kakor njegov gospod. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali.“ (Jan. 15, 18. 20.) Kakor so Kristusa hudobni, posvetni ljudje preganjali, tako že preganjajo nad osemnajst sto let njegovo cerkev. Komaj je bila sv. cerkev ustanovljena, preganjali so jo Judje, in ko so ti izgubili svojo moč, preganjali so jo pagani. Navadno se šteje deset velikih preganjanj, ki so trajala z malimi prenehljaji blizu 300 let. Karkoli so si mogli izmisliti kruti preganjalci grozovitega, so poskušali, da bi zatrli in spravili s površja zemlje sv. cerkev. Jemali so kristijanom premoženje, visoke službe, pošiljali so jih v pregnanstvo, obsojali so jih k najtežavnejšim in najnevarnejšim delom v kamnolomih in rudokopih, zapirali so jih v ječe, razpenjali so jih na tezavnice, da so se udje izmaknili iz sklepov, dostikrat so jih bičali tako dolgo, da so dušo izdihnili, oblivali so jih s smolo in potem zažgali, da so jim svetili namesto plamenic; ščipali so jih z železnimi razbeljenimi kremplji, jim porezali ud za udom, jim vlivali v usta vrelo smolo, olje, svinec; šivali so jih v kože divjih zverij in potem naščuvali nad nje pse, da so jih raztrgali; metali

so jih zverinam, da so jih požrle, sežigali so jih na grmadah, sekali so jim glave, in sicer včasih tolikim, da so se krvniki sami že utrudili, in so se jim skrhali meči.

Pagani pa niso nabrusili le mečev in sekir, da bi zatrli sv. cerkev, ampak nabrusili so si tudi jezike in peresa ter kristijane tako obrekovali in teptali v blato njihovo poštenje in dobro ime, kakor bi bili kristijani v resnici izvržek človeškega rodu. Dolžili so jih, da so bogatajci, da so sovražniki cesarjev in države; dolžili so jih raznoterih ostudnih hudobij, kakor n. pr. da koljejo otroke in jedó, da živé v krvoskrunstvu, da molijo oslovsko glavo itd. Če je bila v kakem kraju lakota, če je nastala kje kaka kužna bolezen, ako so bili potresi, vsega tega so bili krivi samo kristijani. Razven tega, da so s takimi obrekovanji razglasili kristijane kot ničvredne ljudi, ki so nevarni celi človeški družbi, so si paganski modrijani prizadevali v svojih spisih osmešiti nauke sv. cerkve pred ljudmi in jih odvrniti od krščanske vere. Ako vsa preganjanja premislimo, ako premislimo obrekovanja in zaničevanja, ki so se prizadela sv. cerkvi, pa je vendar le niso mogla zatreti, moramo pritrditi Kristusovim besedam, da peklenska vrata ne bodo premagala sv. cerkve.

Sv. cerkev pa ni imela samo od vnanjih sovražnikov mnogo trpeti, ampak tudi od notranjih. Začeli so namreč vstajati razni krivoverci, ki so trosili med ljudi Kristusovi veri nasprotno nauke. Iz krivih ver se je pozneje izcimila nevera, ker so nekateri krivoverci učili, da ni treba poslušati cerkve. Z besedo in pismom so napadali sv. vero, zlasti na Francozskem in Angleškem. Nevera je rodila francozsko preukucijo, v kateri so ljudje divjali drug proti drugemu hujše kakor zveri. Dvanajst tisoč nedolžnih ljudi je bilo pomorjenih, med njimi štiri sto duhovnikov, kralj in kraljica francozka. Cerkev so preganjali od njenega početka do današnjega dne. Kako je bila zatirana katoliška cerkev zadnja desetletja na Nemškem! Škofe so zapirali, cerkvene redove pregnali, prepovedali deloma deliti sv. zakramente itd. In ali ne vstajajo vedno novi sovražniki proti cerkvi? Pa jo bodo li premagali? Nikdar in nikoli. Kadar je sv. cerkev v največji potrebi, pomaga ji Jezus ali s čudeži ali s tem, da obudi v njej navdušene in nevstrašene zagovornike, ki jo branijo. „Cerkev Kristusova“, pravi sv. Hijeronim, „je podobna čolnu Petrovemu; kadar je vihar najhujši, se Gospod

vzbudi iz spanja in zahteva mir.“ Da, kar je še posebno čudno, je to, da bolj ko cerkev preganjajo, tem lepše se razcvita. „Kri mučenikov je seme kristijanov“, pisal je v 2. stol. po Kr. cerkveni pisatelj Tertulijan, kakor bi hotel reči: Bolj ko nas preganjate, več nas je. — Preganjanje cerkev tudi čisti. Preganjanja so podobna vetrovom, ki pleve odnašajo, zrnje pa puščajo, ki otrešajo z drevesa sv. cerkve gnjilo sadje in suhe veje, puščajo in krepijo pa dobro sadje in zelene veje. Ako torej tudi ob času preganjanja ta ali oni odpade od sv. cerkve, jej to ne škoduje, marveč koristi, ker se tako iznebi svojih nevrednih udov. Sovražniki sv. cerkve jej sicer napravljajo rane, jo ovirajo v njeni rasti, ali ugonobiti je ne morejo.

Z v r š e t e k.

Več kakor osemnajst sto let je že, odkar je Kristus rekel sv. Petru: „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) Te besede Gospodove so se do današnjega dne natančno izpolnjevale. Mogočna kraljestva so nastala v teku teh stoletij, zopet so se zrušila in izginila s površja zemlje, a sv. cerkev, kraljestvo Kristusovo na zemlji, še traja. Besed Gospodovih: „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala“, spominjalo se je na milijone kristijanov ob raznih časih preganjanja, ki se je vzdignilo zoper sv. cerkev, in zajemalo iz njih tolažbo in moč. „Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala“, te besede so tudi naša tolažba in naše upanje, te besede bodo vlivale tolažbo in moč v srce vernikov do konca sveta. Amen.

43. Krščanski nauk.

„Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) Po teh besedah Kristusovih trajala bo sv. cerkev vedno, do konca sveta. Dokler kaka hiša stoji, mora imeti podlago, in vsaka čeda potrebuje pastirja. Tudi sv. cerkev mora

ohraniti svojo podlago, mora imeti svojega pastirja. Zato pa je moral po smrti sv. Petra kdo drugi postati poglavar sv. cerkve, in po smrti tega zopet drugi itd. do konca sveta. Vidni poglavar je bil cerkvi tembolj potreben, ker je bilo tudi število vernikov vedno večje in ker so se tudi sovražniki sv. cerkve množili in postajali močnejši.

200. Kdo je po smrti apostola Petra vidni poglavar svete cerkve?

Po smrti apostola Petra je rimski papež vidni poglavar svete cerkve.

Beseda „papež“ pomeni toliko, kakor „oče“. Oče se imenuje vidni poglavar sv. cerkve, ker je skupni duhovni oče vseh kristijanov, ki so ena družina, ker ljubi vse kristijane kot svoje duhovne otroke in skrbi za to, da se vsem kristijanom lomi kruh Kristusovih nauk in se jim delijo sv. zakramenti, ker ga morajo vsi kristijani poslušati kakor otroci svojega očeta. „Sveti“ oče se pravi rimskemu papežu, ker nas napeljuje k svetosti in ker ima kot namestnik Kristusov zelo sveto službo. „Rimski“ papež pa se imenuje, ker ima v mestu Rimu svoj sedež. Da so od prvih krščanskih časov po smrti sv. Petra vsi pravi kristijani do današnjega dne pripoznavali rimskega papeža za vidnega poglavarja sv. cerkve, nam pričuje cerkvena zgodovina. Sv. Ignacij, učenec apostolov in škof v mestu Antiohiji imenuje rimsko cerkev „predsednico ljubezenske zveze“. (Ep. ad Rom.) Še pred koncem prvega stoletja nastal je v cerkvi mesta Korinta neki prepir. Dasi tudi je takrat sv. apostol in evangelist Janez še živel, se predstojniki korinške cerkve niso obrnili do njega, da bi poravnal prepir, ampak do rimskega papeža Klementa. Sv. Irenej sporoča, da se niso samo radovoljno podvrgli razsodbi rimskega papeža, ampak tako čislali njegov list, da so ga še več let brali pri službi božji vernikom. Cerkvni pisatelj Tertulijan imenuje v 2. stol. po Kr. papeža višjega duhovnika, škofa škofov.“ (De pud. 1.) Sv. Irenej, ki je živel v istem stoletju, pravi o rimski cerkvi, „da se mora ž njo zaradi njene odlične prednosti strinjati vsaka cerkev t.j. vsi verniki, ker se je v njej pred vsemi ohranilo apostolsko izročilo.“

(Adv. haer. 1. 3. c. 3.) Sv. Ciprijan imenuje v 3. stol. rimsko cerkev „materino cerkev, korenino in vir resnice, drevo, ki čez vse dežele razprostira svoje veje; solnce, ki na vse strani izliva svoje žarke.“ (De unit. eccl.) Tudi vesoljni cerkveni zbori spričujejo prednost rimske cerkve pred vsemi drugimi (kakor v Carigradu l. 381, v Kalcedonu l. 451.) Ko so rimski cesarji nehali preganjati cerkev, se je veljava in moč rimskega papeža na zunaj pomnožila in ukrepila. Iz vseh krajev sveta so prihajali verniki k skupnemu očetu kristijanov, da bi ga prosili sveta in pomoči, da bi slišali njegove razsodbe. To se je godilo vedno do današnjih časov, in nam spričuje, da je po smrti sv. Petra rimski papež vidni poglavar sv. cerkve.

Ker je rimski papež namestnik Kristusov, vidni poglavar Kristusovega kraljestva na zemlji, sv. cerkve, morajo ga vsi kristijani visoko spoštovati in kakor svojega očeta poslušati. Kdor sv. Očeta zaničuje, zaničuje Kristusa samega, ki je postavil sv. Očeta za svojega namestnika. „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje tistega, ki me je poslal“ (Luk. 10, 16.) govori Kristus. Da sv. Očeta res spoštujemo, da jih ljubimo, pokažimo pa tudi dejansko. Molimo radi za sv. Očeta, naj jim Bog dá zdravje, da bi mogli obilo dobrega storiti v naše in v vzveličanje vseh kristijanov, podpirajmo jih pa tudi z radovoljnimi denarnimi doneski, da bodo mogli razpošiljati več misijonarjev križem sveta oznanjevat sv. vero.

201. Zakaj je rimski papež vidni poglavar svete cerkve?

Rimski papež je vidni poglavar svete cerkve, ker je apostol Peter umrl kot rimski škof in je torej rimski papež njegov pravi naslednik.

Naslednik v kaki službi ima tisto oblast, tiste pravice, kakor njegov prednik. Ako umrje cesar, ima njegov naslednik prav tisto oblast, kakor njegov prednik, je torej prav tako cesar, kakor oni; ako umrje škof, ima njegov naslednik tudi škofove pravice, kakor jih je imel njegov prednik, je ima tudi škof. Sv. Peter je bil rimski škof blizu pet in dvajset let. Kot rimski škof je tudi umrl. Sv. Peter pa je bil tudi

zajedno vidni poglavar sv. cerkve. Ker pa je rimski papež njegov naslednik, mora imeti tudi tisto oblast, kakor njegov prednik, mora tudi biti vidni poglavar sv. cerkve, kakor je bil apostol Peter. Od apostola Petra je prešla višjepastirska oblast na njegovega naslednika, sv. Lina, ki je bil rimski škof in poglavar vesoljne cerkve, od tega je prešla na sv. Kleta, Linovega naslednika, od Kleta na sv. Klementa itd. do današnjega papeža Leona XIII.

Novoizvoljeni papež spremeni svoje imé v znamenje, da se hoče popolnoma posvetiti svoji vzvišeni službi; od 10. stoletja sem prevzemajo si novoizvoljeni papeži le imena svojih prednikov, od katerih se razlikujejo po pridejanem številu. Na glavi ima papež tiaro, to je s trojno krono ovenčana kapa, ki zaznamuje najvišjo učeniško, duhovniško in kraljevsko službo. Papeževa palica ni zakrivljena kakor pri škofih, ampak ima na vrhu križ. Papež nosi talar iz bele svile. On je popolnoma neodvisen od vsake svetne oblasti, zakaj ne bilo bi spodobno, ako bi bil najvišji pastir sv. cerkve in namestnik Kristusov na zemlji podložen kakemu svetnemu vladarju. Dolgo časa so imeli papeži tudi svojo državo, takoimenovane papeževe dežele. Sedemnajstkrat so izgubili papeži svoje dežele, a so se jim vselej vrnile. L. 1859. je papežu bila razven Rima po sili oropana njegova država. L. 1870. so mu vzeli tudi Rim in mu pustili le še Vatikan. Papeževa država je prinašala sv. cerkvi dokaj koristi; zakaj zagotavljala je njenemu vidnemu poglavarju neodvisnost, pomnoževala njegovo veljavo med vladarji in mogočniki sveta, razven tega je priskrbljevala papežu potrebni denar, da je mogel razširjati sv. evangelij in prav voditi vesoljno cerkev. Dandanašnji dajejo verniki rimskemu papežu prostovoljne darove, ki se imenujejo „Petrov penez“.

202. Kako se imenuje katoliška cerkev, ker ima rimskega papeža za svojega poglavarja?

Ker ima katoliška cerkev rimskega papeža za svojega poglavarja, imenuje se tudi rimsko-katoliška.

Rimska cerkev se imenuje ona krščanska občina, katere škof so rimski papež. Kakor namreč imajo drugi škofje

natančno odmerjene škofije, v katerih opravljajo učeniško, duhovniško in kraljevsko službo, tako ima tudi rimski papež svojo posebno, rimsko škofijo. Ker pa je rimski papež zajedno poglavar cele katoliške cerkve, se tudi ta lahko imenuje rimska cerkev ali še boljše se imenuje rimsko-katoliška, ker je po vsem svetu razširjena.

203. Kateri so razven papeža pravi nasledniki apostolov?

Razven papeža so pravi nasledniki apostolov škofje, kateri so s papežem v zvezi.

Že za časa apostolov je bilo toliko krščanskih občin, da niso mogli apostoli sami vseh oskrbovati, zlasti še zato ne, ker so morali iti tudi še v druge kraje oznanjevat Kristusov nauk. Da bi torej od apostolov ustanovljene občine imele pastirja, ki bi jih z vzveličalnimi nauki potrjeval v veri, jim delil sv. zakramente ter vodil po potu vzveličanja, izbrali so apostoli v sv. veri utrjene čednostne možé, jih posvetili v škofo in jim izročili oblast, katero so sami imeli; napravili so jih tako za svoje namestnike ali naslednike. Tako vemo iz sv. pisma, da je apostol Pavel postavil za škofa na otoku Kreti svojega učenca Tita ter mu naročil, da tudi on posvečuje druge. „Zavoljo tega sem te popustil na Kreti, da to, kar manjka, napraviš, in postaviš po mestih mašnike, kakor sem ti tudi zapovedal.“ (Tit. 1, 5.) V mestu Efezu je postavil za škofa svojega učenca Timoteja; prav tako so storili drugi apostoli v krščanskih občinah, katere so ustanovili, preden so se napotili ustanavljat še druge. Škofje, katere so posvetili in postavili apostoli, so postavili za svoje naslednike druge škofo, in tako se je godilo do današnjega dne. Sv. Klement, četrti papež, ki je bil še učenec apostolov, pravi: „Apostoli so postavili škofo za svoje naslednike in so za prihodnost določili pravilo nasledovanja, da, kadar bi ti umrli, bi drugi skušeni možje nastopili cerkveno službo mesto njih.“ Sv. Irenej pravi: „Mi lahko vse naštejemo, ki so bili od apostolov postavljeni za škofo in so postali njih nasledniki do sedaj.“ (Adv. haer. 3. n. I.) „Prizadevati si moramo“, piše sv. Ciprijan, škof, „da ohra-

nimo od Gospoda in po apostolih nam kot naslednikom izročeno edinost.“ Da je kak škof pravi naslednik apostolov, mora pravilno biti posvečen, to se pravi: on mora biti v škofa posvečen od kakega drugega pravega škofa. Razven tega mora biti z rimskim papežem v zvezi, to se pravi: on mora priznavati rimskega papeža za poglavarja sv. cerkve in ga poslušati v rečeh, ki se tičejo sv. cerkve, kakor so tudi apostoli priznavali sv. Petra za poglavarja sv. cerkve. Ko bi torej kak škof ne hotel več priznavati rimskega papeža za poglavarja sv. cerkve in ga poslušati, bi nehal biti naslednik apostolov in bi izgubil pravico vladati vernike svoje škofije, verniki pa bi ne smeli več prejemati od njega sv. zakramentov in poslušati njegovih ukazov.

Rimski papež ima oblast nad vso cerkvijo, škof pa ima oblast nad tistim delom vesoljne cerkve, katerega mu papež izroči, in ki se imenuje navadno škofija ali vladikovina. Škofje opravljajo v svojih škofijah učeniško, duhovniško in kraljevsko službo. Škofje sprejemajo in izrejajo bogoslovce za duhovsko službo, ustanavljajo in podeljujejo župnije, podeljujejo pravico spovedovanja, pravico verouka, odobravajo verske knjige, določujejo poste itd. Opravila škofovske duhovniške službe so zlasti, da podeljujejo zakramenta sv. birme in sv. mašniškega posvečenja, si pridržujejo grehe, posvečujejo cerkve, oltarje, sv. olje itd. — Na vesoljnih cerkvenih zborih dajejo škofje skupaj z rimskim papežem razna določila, imajo torej odločilen glas. Škofje torej niso papeževi pomočniki, ampak pravi voditelji cerkve, zato se tudi imenujejo vladike, cerkveni knezi. Sv. Pavel naravnost pravi, da „jih je sveti Duh postavil škofo, vladati cerkev božjo.“ (Dej ap. 20, 28.) Dasiravno so škofje pravi voditelji cerkve, so vender rimskemu papežu kot poglavarju vesoljne cerkve podrejeni in pokorščino dolžni. Rimski papež jih prizna, potrdi in jim izroči pastirsko oblast, njemu morajo od časa do časa osebno poročati o stanju svojih škofij. Čast škofov je zeló velika, večja kakor kraljev. (Sv. Ambr.) Iz tega po tudi sledi, da se jim dostojna čast skazovati mora kot naslednikom apostolov, kot višjim pastirjem njihovih škofij, da se jim mora skazovati tudi dolžna ljubezen in pokorščina.

204. *Kako imenujemo papeža in škofo skupaj?*

Papeža in škofo skupaj imenujemo učečo cerkev, da se razlikujejo od drugih vernikov, ki se imenujejo poslušajoča cerkev.

Papež in škofje skupaj se imenujejo učeča cerkev zlasti zato, ker imajo od Kristusa oblast pa tudi dolžnost učiti. Kristus je namreč naročil sv. Petru in drugim apostolom: „Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 19. 20.) Rimski papež so pravi naslednik apostola Petra, škofje so pravi nasledniki drugih apostolov, njim skupaj torej veljajo iste besede Jezusove, katere je govoril apostolom; oni se imenujejo učeča cerkev. Po tem imenu se razlikujejo od drugih vernikov, ki se imenujejo poslušajoča cerkev, ker morajo, ako se hočejo vzveličati, poslušati in storiti, kar učijo po naročilu Gospodovem papež in škofje ali učeča cerkev.

205. *Kdo pomaga škofom v njihovi službi?*

Škofom pomagajo v njihovi službi zlasti mašniki, ki so jim podrejeni.

Vsaka škofija je razdeljena v več župnij ali far. Ker pa škof ne more v vsaki župniji posebej sam pridigovati, maševati, krščevati, spovedovati in drugih sv. zakramentov deliti, potrebuje pomočnikov, da mu pomagajo v njegovi službi. Pomočniki škofov so zlasti mašniki. Že apostoli so razven škofov posvečevali tudi mašnike, da so pomagali opravljati njihovo službo. To pa so storili po vzgledu Jezusa Kristusa, kateri je izvolil dva in sedemdeset učencev, „in jih je poslal po dva pred svojim obličjem v vsako mesto in kraj, kamor je on imel priti.“ (Luk. 10, 1.) Duhovniki so takorekoč duhovni sinovi svojega škofa. Sinovi nimajo samostojnih pravic v očetovi hiši, ampak so očetu podrejeni in morajo izvrševati njegova naročila. Tudi mašniki so podrejeni svojim škofom ter pomagajo škofom pod njihovim vodstvom v duhovski službi. Mašniki morajo na župnijah, h katerim so

poslani od svojega škofa, ob nedeljah in praznikih oznanjevati v pridigah in krščanskih naukih vernikom evangeljske resnice, razlagati morajo krščanski nauk po šolah, ter opominjati ljudi, da izpolnjujejo natančno zapovedi božje in cerkvene. Oni morajo služiti sv. mašo za žive in mrtve, kršćevati, spovedovati, deliti zakrament presv. Rešnjega Telesa in sv. poslednjega olja ter blagoslavljati zakone. Le birmovati (razven v posebnih slučajih s papeževim dovoljenjem) in mašnike posvečevati ne morejo. Mašniki so torej tudi dušni pastirji od škofa jim izročenih ovčic, zato pa jih morajo verniki poslušati. „Namesto Kristusa smo tedaj poslani“, piše sv. Pavel, „kakor da bi Bog po nas opominjal.“ (II. Kor. 5. 20.) — Mašniki so prvi in najimenitnejši pomočniki škofov v njihovi službi, zaradi česar pravi katekizem, da škofom zlasti mašniki pomagajo, vendar pa niso edini pomočniki. Škofom pomagajo tudi dijakoni, subdijakoni in še druge duhovne osebe. Mašniki, dijakoni, subdijakoni in druge duhovne osebe so vsi podrejeni ali podložni svojim škofom in smejo le tam in le tisto službo opravljati, katero jim škof odloči.

Kakor vidite, krščanski poslušalci, je v sv. cerkvi vse lepo urejeno. Verniki morajo poslušati svojega župnika in njegove pomočnike, ki jim v škofovem imenu in po njegovem naročilu oznanjujejo, kaj imajo verovati in storiti, da se vzveličajo; verniki s svojimi dušnimi pastirji vred morajo poslušati svojega škofa; verniki vesoljnega sveta s svojimi dušnimi pastirji in škofi vred morajo poslušati rimskega papeža, najvišjega poglavarja sv. cerkve. Tako je vsak kristijan ud velike družbe, ud enega telesa, katerega vidna glava je sv. Oče.

Z v r š e t e k.

Kršćanski poslušalci! Globoko spoštuj in slušaj rad svetega Očeta papeža in ž njim združene škofove in mašnike; o apostolih in njihovih naslednikih velja namreč beseda Gospodova: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ (Luk. 10, 16.) Sv. Pavel piše: „Mašniki, kateri so dobri predstojniki, naj se dvojne časti vredni štejejo; posebno, kateri se trudijo v besedi in podučevanju.“ (I. Tim. 5, 17.) Ne posnemaj tistih, kateri pri vsaki priliki sramotijo duhovnike, podtikajo njihovim dobrim delom

slabe namene ter jim z obrekovanjem in opravljanjem kratijo dobro imé. — Ljubite tudi svoje dušne pastirje, ker vam storijo mnogo dobrega s tem, da vas podučujejo v verskih resnicah, vam delijo sv. zakramente ter vas vodijo po potu vzveličanja. Molite tudi za svoje dušne pastirje, da bi bili dobri, goreči pastirji in da bi breme svoje službe, katera je angelskim ramam strašna, lahko in voljno nosili. Potem bodete poslušne in dobre ovčice svojih dušnih pastirjev, kateri vas bodo lahko pripeljali k najboljšemu pastirju, Jezusu Kristusu, v sveta nebesa. Amen.

44. Krščanski nauk.

Kako je bila sveta cerkev od Jezusa Kristusa ustanovljena in kako je uravnana, smo že slišali. Ker pa se razven katoliške cerkve nahajajo na svetu še druge cerkve, kakor anglikanska, kalvinska, luteranska, ruska in druge, in ker vse trdijo, da so prave od Kristusa ustanovljene cerkve, dasitudi si v verskih resnicah močno nasprotujejo, nam je treba poznati še:

Znamenja svete cerkve,

da bomo mogli ločiti pravo cerkev Kristusovo od drugih nepravih cerkev, ki niso ustanovljene od Jezusa Kristusa.

206. Je-li več, kakor ena prava cerkev?

Le ena prava cerkev je, ker je Jezus Kristus ustanovil samo eno cerkev.

Jezus Kristus je ustanovil samo eno cerkev. Ta resnica je tako gotova, da se nikakor ovreči ne dá. Jezus Kristus je večkrat govoril o cerkvi, a samo o eni, nikdar in nikoli ne o več cerkvah. „Imam še druge ovce“, je rekel, „katere niso iz tega hleva, tudi tiste moram pripeljati, in bodo moj

glas poslušale, in bo en hlev in en pastir.“ (Jan. 10, 16.) Tukaj primerja Kristus svojo cerkev hlevu in njenega poglavarja pastirju, ter razločno pravi, da bo le en hlev, ena cerkev, ne pa več. „Kdor cerkve ne posluša“, je rekel drugokrat, „naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.) Tudi tukaj govori samo o eni cerkvi, katero je treba poslušati, zakaj ko bi bilo več cerkev, ki si nasprotujejo v Kristusovem nauku, ne vedeli bi, katero naj poslušamo. „Ti si Peter“, dejal je Kristus prvaku apostolov, „in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) Kristus je obljubil, da bo le eno cerkev zidal, in tisto imenuje svojo. In kaj pravijo apostoli? Poslušajte sv. Pavla! Korinčanom piše: „Prosim pa vas, bratje! v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa, da vsi govorite eno in, da naj ne bodo med vemi razpori, bodite pa popolni v enem duhu in v eni misli.“ (I. Kor. 1, 10.) Galačanom pa piše: „Ko bi tudi mi ali angel z nebes vam oznanjeval kaj drugega, kakor smo vam oznanjevali, bodi preklet.“ (Gal. 1, 8.) Tu priporoča sv. Pavel, da naj vsi eno govorijo, da naj ne bodo razpori, da je le ena resnica. Ako pa je le ena resnica, je tudi samo ena prava cerkev, ki uči to resnico. Kar nam spričuje o cerkvi sv. pismo, potrjuje nam cerkvena zgodovina. Ono govori samo o eni cerkvi, pripoveduje nam, da, če je nastala kje kaka kriva vera, so se zbrali škofje in drugi učeni ter pobožni možje, preiskavali, ali se strinja z naukom ene prave cerkve, in ako so spoznali, da ne, so jo zavrgli in krivovercem zatrdili, da morajo vsi le tako učiti, kakor cerkev uči. Za eno pravo cerkev je na tisoče in tisoče krščanskih junakov žrtvovalo kri in življenje, in ko so že blizu smrti bili, so še srčno spoznavali svojo vero v eno pravo cerkev.

Da je ena prava cerkev, sprevidi naša lastna pamet. Jezus Kristus je izročil razodete resnice sveti cerkvi, da vse nepokvarjene ohrani, vse ljudi uči in jim zapoveduje, kaj morajo verovati in storiti; da se vzveličajo. Kristus pa ni učil danes ta, jutri zopet drugačen nauk, ampak vedno istega. Ako pa je hotel, da morajo vsi eden in isti nauk verovati, ne pa eni tega, drugi zopet temu nasprotnega, je tudi hotel, da spadajo vsi tudi samo k eni cerkvi.

207. *Po čem spoznamo pravo Kristusovo cerkev?*

Pravo Kristusovo cerkev spoznamo po znamenjih, katera je Kristus dal svoji cerkvi.

Znamenje sploh se imenuje to, po čemur se dá ta ali ona reč spoznati, po čemur se od druge reči razločuje. Tako se dadó nekateri stanovi spoznati in ločiti od drugih stanov po obleki; n. pr. vojaki, duhovniki. Obleka je torej to, po čemur se dá vojak, duhovnik spoznati in ločiti od drugih ljudij, ali obleka je znamenje, po katerem se dá spoznati in ločiti od drugih. Prav tako je dal Jezus Kristus svoji cerkvi nekatera znamenja, po katerih spoznamo pravo Kristusovo cerkev in jo razločujemo od drugih nepravih cerkev, ki tudi trdijo, da so od Kristusa ustanovljene. Znamenja prave cerkve Kristusove morajo biti očividna, morajo se dati lažje spoznati, kakor cerkev sama pravi, zato, ker nam morajo nekako pokazati pravo cerkev. Morajo biti lastna samo pravi cerkvi, ne pa tudi nepravim, morajo biti prepričevalna. Nekatera znamenja prave cerkve so posebno imenitna in pomenljiva, ker nam zelo razločno in jasno kažejo, katera je prava cerkev, katera pa ne, zato se ta znamenja imenujejo poglavitna znamenja.

208. *Katera poglavitna znamenja je dal Kristus svoji cerkvi?*

Kristus je dal svoji cerkvi ta-le poglavitna znamenja:

1. da je edina.

Prava cerkev mora biti edina ali zložna, zakaj ako bi ne bila edina, bi se mogla in morala razcepiti v več različnih cerkev, in potem bi ne bila več ena cerkev, katero je ustanovil Kristus. Ako bi ne bila edina, bi morala razpasti, kakor govori Kristus: „Vsako kraljestvo, katero je samo zoper sebe razdeljeno, bo razdejjano.“ (Luk. 11, 17.) Prava cerkev pa ne more nikdar razdejana biti, ker jo je Kristus sezidal na skalo in obljubil, da je peklenska vrata ne bodo premagala. Edina pa mora biti prava cerkev v tem,

da ima skupnega poglavarja, kakor je Kristus postavil skupnega poglavarja; njeni udje morajo verovati iste nauke, katere je Kristus učil, in prejemati morajo iste zakramente, katere je Kristus postavil v naše vzveličanje. Katera cerkev pa ni edina, ni prava cerkev.

Poglavitno znamenje, katero je dal Kristus svoji cerkvi, je:

2. da je sveta.

Prava cerkev mora biti sveta, zakaj ona nadaljuje delo Kristusovo, „kateri je dal sam sebe za nas, da bi nas rešil vse krivice, in sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobra dela.“ (Tit. 2, 14.) „Kristus je cerkev ljubil, in sam sebe za njo dal, da bi jo posvetil, ker jo je očistil v kopeli vode z besedo življenja; da bi napravil sam sebi častito cerkev, katera nima ne madeža, ne grbe, ali kaj drugega takega, temveč je sveta in neomadežana.“ (Efež. 5, 25—27.) Svetost cerkve se mora razodevati v tem, da so sveti njeni nauki, da napeljuje svoje ude k svetosti z najkrepkejšimi pripomočki, zlasti s svetimi zakramenti; da živé v njej vedno svetniki, katerih svetost spričujejo tudi čudeži. „Kateri pa verujejo, pojdejo ta znamenja za njimi: v mojem imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače prijemali; in ako kaj strupenega pijejo, jim ne bo škodovalo; in na bolnike bodo pokladali roké, in bodo zdravi.“ (Mark. 16, 17. 18)

Poglavitno znamenje, katero je dal Kristus svoji cerkvi, je:

3. da je katoliška ali vesoljna.

Jezus Kristus je sveto cerkev ustanovil, da vodi ljudi k večnemu vzveličanju, kakor se dá spoznati iz njegovega naročila: „Pojdite in učite vse narode in kršćujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28, 18—20) Cerkev mora torej biti katoliška ali vesoljna, to je: Za vse ljudi vseh krajev in časov. Vesoljna pa je, ako traja od Jezusa Kristusa sem vse čase; ako je sposobna pridružiti si vse narode, in si za to tudi vedno prizadeva; ako je razširjena po vseh delih sveta in se razširja še vedno dalje. Cerkev, katera je pozneje nastala, ali katera je le za eden kraj, le za eno ljudstvo, ne more biti prava, ker ni vesoljna.

Zadnje poglobitno znamenje, katero je dal Kristus svoji cerkvi, je:

4. da je apostolska.

Ako bi bila tudi kaka cerkev edina, sveta, da, celó vesoljna, pa bi ne bila apostolska, ne more biti prava Kristusova cerkev. Sv. Pavel pravi: „Vzidani ste na stalo apostolov in prerokov. in poglobitni vogeljni kamen je sam Kristus Jezus.“ (Efež. 2, 20.) Da pa se more reči o kaki cerkvi: ona je apostolska, morajo njeni predstojniki: papež in škofje, biti pravi nasledniki apostolov; učiti mora prav tisto, kar so učili apostoli; deliti mora iste zakramente, ki so jih delili apostoli.

Poglobita znamenja prave cerkve, katera smo našli, nahajajo se že v nicejski veroizpovedi, kjer se pravi: „Verujem v eno, sveto, katoliško in apostolsko cerkev.“ Če torej kaka cerkev le enega teh znamenj nima, ni, ne more biti prava cerkev. Štiri poglobitna znamenja je dal Kristus svoji cerkvi, da bi jo po njih vsakdo mogel spoznati, se je okleniti ter se v njej in po njej vzveličati. Štiri poglobitna znamenja Kristusove cerkve more imeti samo ena cerkev, ker je Jezus Kristus ustanovil samo eno cerkev.

209. Katera cerkev ima štiri poglobitna znamenja Kristusove cerkve?

Štiri poglobitna znamenja Kristusove cerkve ima le rimsko-katoliška cerkev.

Ta odgovor nam pové dvoje, namreč: da ima rimsko-katoliška cerkev, to je tista, ki ima rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja, štiri poglobitna znamenja Kristusove cerkve, in, da jih ima le ona, pa nobena druga.

Da je res tako, se more vsakdo lahko prepričati, mora vsakdo spoznati, ki se prepričati hoče in odkritosrčno išče resnice. „Kdor išče, najde“ (Luk. 11, 10.) pravi Kristus sam. Kdor išče, pravo cerkev, jo bo tudi našel.

210. Po čem spoznamo, da je rimsko-katoliška cerkev edina?

Da je rimsko-katoliška cerkev edina, spoznamo po tem:

1. ima skupnega poglavarja.

Rimsko-katoliška cerkev ima skupnega poglavarja, se pravi, vsi katoliški kristijani vseh krajev in časov priznavajo rimskega papeža, naslednika apostola Petra, za svojega poglavarja, za svojega najvišjega učenika in duhovnika, za namestnika Kristusovega na zemlji, in so mu pokorni v vseh rečeh, ki se tičejo vzveličanja njihovih duš. Dokler je Jezus Kristus na zemlji bival, je bil on središče, okoli katerega so se zbirali verniki; ko je šel v nebesa, zbirali so se okoli njegovega namestnika rimskega papeža, svojega skupnega poglavarja. Prvi kristijani, verniki kakor njih dušni pastirji, so priznavali in poslušali sv. Petra kot svojega vidnega poglavarja, po njegovi smrti pa njegovega naslednika, sv. Lina, za tem sv. Kleta, sv. Klementa itd. do današnjega naslednika sv. Petra Leona XIII. Ako pa katera krščanska občina ni priznavala rimskega papeža za skupnega poglavarja, je bila od prave cerkve odcepljena. Sv. Ambrozij pripoveduje o svojem bratu Satiru, ki je bil še katehumen, da se je s plavanjem rešil, ko se je ladija, na katerej se je vozil, potopila; iz hvaležnosti do Boga se je hotel dati takoj krstiti. Šel je v bližnjo cerkev in vprašal, ali je „njen škof s katoliškimi škofi, to je z rimsko cerkvijo, združen.“ Ko je pa zvedel, da ni združen z rimsko cerkvijo, je še odložil svoj krst na poznejši čas. (De excessu fratris Satyri.) Ker je papež, ki ima svoj škofijski sedež v Rimu, skupni poglavar vseh katoliških kristijanov, se imenuje tudi rimska cerkev glava vseh drugih cerkev in središče cerkvene edinosti. Vsi kristijani sveta in vsi škofje morajo z rimskim papežem ali rimsko cerkvijo biti združeni, ako hočejo biti udje prave cerkve

Da je rimsko-katoliška cerkev edina, spoznamo po tem:

2. njeni udje verujejo iste nauke in prejemajo iste zakramente.

Kar je rimsko-katoliška cerkev pred več kakor osemnajst sto leti učila, isto uči še dandanes, in kar so verovali

kristijani pred več kakor osemnajst sto leti, isto verujejo še dandanes. Preiščite vse knjige in spise preteklih stoletij, pregledajte cerkvene spomenike, na katerih so resnice sv. vere takorekoč v kamne vdolbene in izklesane, povsod bote našli iste nauke. Primerjajte francozke, laške, nemške in še druge katekizme s slovenskim katekizmom, in prepričali se bode, da se razlikujejo po jeziku, ne pa po nauku, v nauku pa so edini. Kar vas tukaj učimo, prav isto učijo katoliški duhovniki v Aziji, Afriki, Ameriki, Avstraliji, sploh povsod, kjer je kaka katoliška občina. Vsi katoliški kristijani torej, naj si bodo bogati ali ubogi, učeni ali neučeni, kralji ali berači, verujejo iste nauke. In če kedaj slišimo o ljudeh, ki ne verujejo vsega, kar rimsko-katoliška cerkev verovati vелеva, tisti niso več katoličani, ampak so veje, ki so se odkrhnile od debla rimsko-katoliške cerkve. Lepo piše o edinstvi nauk v rimsko-katoliški cerkvi sv. Irenej tako-le: „Čeprav po vsem svetu razkropljena, ohranjuje vendar cerkev zvesto oznanjevani vzveličanski nauk, kakor bi prebivala v eni hiši, in veruje isto, kakor bi imela eno dušo, uči jednoglasno, kakor bi imela le ena usta. Četudi so jeziki različni, je vendar moč izročila ena in ista. Ne v Germaniji ustanovljene cerkve ne verujejo in ne učijo drugače, ne v Hiberiji ali Galiji, ali na Jutrovem, ali v Egiptu, ali v Libiji, ali v sredi sveta; ampak kakor je solnce na celem svetu eno in isto, tako sveti luč, oznanilo resnice, povsod in razsvetljuje vse ljudi, ki hočejo priti k spoznanju resnice.“ (Adv. haer. 1. 1. c. 10.)

Udje rimsko-katoliške cerkve prejemajo tudi povsod iste zakramente. Kjerkoli je kaka katoliška občina, tam se delijo in prejemajo isti sedmeri zakramenti, ki jih je Jezus Kristus postavil v naše posvečenje. Četudi se obredi, to je zunanja dejanja in znamenja, katera rabi sv. cerkev, kadar deli sv. zakramente, včasih nekoliko razlikujejo, bistvo zakramenta pa je isto, kakor tudi učinki. Da je rimsko-katoliška cerkev sedmere zakramente kakor sedaj, tudi že v prvih časih krščanstva delila, nam ne spričujejo samo učeniki katoliške cerkve, ampak tudi one cerkve, ki so se že pred več stoletij ločile, odcepile od rimsko-katoliške cerkve, pa so še ohranile sedem zakramentov. Povsod, kamor pridete, se tudi služi sv. maša, ako so tam katoliški kristijani. In ko bi prišli v kak kraj, kjer so vam neznani ljudje, neznan jezik, neznane šege in navade, našli bode, morebiti

vender nekaj znanega, namreč daritev sv. maše, ki vas bo tolažila in osrčevala v tujini.

Nobena druga cerkev izmed tistih, ki trdijo, da so prave, nima prvega poglobitnega znamenja, namreč edinosti. Druge cerkve nimajo skupnega poglavarja, zakaj pri njih je deželni vladar zajedno tudi najvišji cerkveni poglavar, naj si bo te ali one vere, naj si bo možki ali ženska. Druge cerkve nimajo istih nauk, saj nekatere učijo tako, druge zopet drugače; da, pri luterancih je taka zmešnjava, kakor njih pristaši sami priznavajo, da se en in isti nauk v eni in isti cerkvi popolnoma različno tolmači, se celó zajedno taji in zatrjuje. Tudi zakramentov nimajo druge cerkve istih; zakaj eden pravi, da so trije zakramenti, drugi, da sta dva, tretji, da je eden, četrti pa zametuje vse zakramente. Ker torej nimajo edinosti, ne morejo biti prave cerkve.

Z v r š e t e k.

Dragi kristijani! Jezus Kristus je ustanovil samo eno cerkev ter ji dal štiri poglobitna znamenja. Prvo poglobitno znamenje, edinstvo, pristoja, kakor smo se danes prepričali, samo rimsko-katoliški cerkvi, ker ima edino ona skupnega poglavarja, ker edino njeni udje verujejo iste nauke in prejemajo iste zakramente. Iz tega že smemo sklepati, da je rimsko-katoliška cerkev prava, od Kristusa ustanovljena cerkev. A žalibog, da še mnogo ljudij tava v zmoti ločenih, odcepljenih od prave cerkve. Kristus je prosil svojega nebeškega Očeta, „da bi bili vsi eno.“ (Jan. 17, 21.) Prosimo ga tudi mi, da bi vse ljudi privedel k edinosti sv. cerkve, in dajajmo onim ki še niso udje prave cerkve Kristusove, lepe vzglede, da se bodo prej ko prej izpolnile želje Jezusove, da bi bil en hlev, ena cerkev, in en pastir, skupni poglavar vseh. Amen.

45. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je dal svoji cerkvi štiri poglobitna znamenja, po katerih jo je mogoče spoznati in razločevati od nepravih cerkev, in ta poglobitna znamenja so: da je edina, da je sveta, da je katoliška ali vesoljna, in da je apostolska.

Štiri poglavitna znamenja Kristusove cerkve ima le rimsko-katoliška cerkev. Da je rimsko-katoliška cerkev edina, smo se že prepričali; zakaj ona ima skupnega poglavarja, in njeni udje verujejo iste nauke in prejemajo iste zakramente. Da je rimsko-katoliška cerkev tudi sveta, katoliška ali vesoljna in apostolska, bomo skušali spoznati v današnjem krščanskem nauku.

211. Po čem spoznamo, da je rimsko-katoliška cerkev sveta?

Da je rimsko-katoliška cerkev sveta, spoznamo po tem:

1. sveti so njeni nauki.

Nauki, katere oznanjuje in razlaga rimsko-katoliška cerkev, so uprav tisti, katere je oznanjeval Jezus Kristus, pravi Bog, svetost sama in vir vse svetosti. Nauki Jezusa Kristusa so tako vzvišeni, tako popolni, tako sveti, da brezverci sami, ki tajijo božjo naravo Jezusa Kristusa, priznavajo, da takih naukov, kot on, ni nihče oznanjeval; da taki nauki se nikjer drugje ne nahajajo, kakor v sv. pismu in ustnem izročilu sv. cerkve. Po vzgledu božjega Vzveličarja uči rimsko-katoliška cerkev ljubiti Boga nad vse, bližnjika pa kakor samega sebe, ona uči sovražnikom in razžalnikom iz srca odpuščati in za nje moliti, hudo z dobrim povračevati, ona opominja k zatajevanju samega sebe, k pokori, ponižnosti, potrpežljivosti, ona daje evangelijske svete, stavi za vzgled Jezusa Kristusa, katerega sveto življenje naj bi posnemati skušali; sploh vsi njeni nauki in opomini merijo na to, da bi postali bolj in bolj popolni in sveti. Kdor iz tega ne spozna, da so nauki rimsko-katoliške cerkve sveti, mora slep biti.

Da je rimsko-katol. cerkev sveta, spoznamo po tem, ker

2. napeljuje svoje ude k svetosti z najkrepkejšimi pripomočki, zlasti s svetimi zakramenti.

„To je volja božja, vaše posvečenje“, piše sv. Pavel. (I. Tes. 4, 3.) Ker je volja božja, da se posvetimo, napelje-

vala je in napeljuje rimsko-katoliška cerkev svoje ude k svetosti. Pripomočki, katere rabi, so jako mnogovrstni. Prvi pripomoček je nauk, kakor smo že slišali. Sv. cerkev opominja nas k molitvi, nam pravi, da naj raje umrjemo, kakor pa v greh privolimo, da naj se spovemo svojih grehov in opravljamo dobra dela. Da bi lažje ubrzdali svoja huda nagnenja, ki nas vabijo v greh, in se lažje spokorili za storjene grehe, zaukazuje postiti se določene dni; da bi odvrčala naše misli od posvetnosti, jih obračala k Bogu, in v nemala v nas resnično pobožnost in srčno ljubezen do Boga, zapoveduje nam udeleževati se ob nedeljah in zapovedanih praznikih službe božje itd. Vse to so pripomočki, s katerimi nas napeljuje k svetosti. Najkrepkejši pripomočki pa so zlasti sveti zakramenti, v katerih se nam posvečujoča milost božja z novega podeljuje ali pa pomnožuje. Z izvirnim grehom se rodimo, a v zakramentu svetega krsta se naša duša očisti in posveti; sovražniki našega vzveličanja ne mirujejo, so tudi mnogobrojni in močni, a sv. cerkev nas ohrabri za ta boj v zakramentu sv. birmе. Ako izgubimo s smrtnim grehom posvečujočo milost božjo in postanemo sovražniki božji, vrne se nam v zakramentu sv. pokore, zopet se spravimo z Bogom; in da bi na potu proti nebesom ne obnemagali, pokrepča nas cerkev v zakramentu sv. Rešnjega Telesa s „kruhom močnih“. Na smrtni postelji, ko nam bolezen prizadeva toliko težav, ko imamo toliko hudih skušnjav, podeli nam cerkev zakrament sv. poslednjega olja, ki nas osrčuje v trpljenju in skušnjavah, zlasti v smrtnem boju. Cerkev posvečuje v zakramentu sv. mašniškega posvečenja mašnike ter jim podeljuje oblast, da smejo opravljati daritev sv. maše, nam deliti sv. zakramente in nas voditi z besedo in z vzgledom po potu vzveličanja. Da morejo zakonski zvesto izpolnjevati razne težke dolžnosti svojega stanu, prejmejo posebno milost v zakramentu sv. zakona. Rimsko-katoliška cerkev torej vse stori, da bi se njeni udje posvetili.

Da je rimsko-katol. cerkev sveta, spoznamo po tem, ker

3. živé v njej vedno svetniki, katerih svetost spričujejo tudi čudeži.

Rimsko-katoliška cerkev se sme imenovati mati svetnikov, ker v njej živé vedno svetniki od prvih časov

krščanstva do sedanjih dnij. V rimsko-katoliški cerkvi so živeli apostoli, prvi oznanjevalci Kristusovega nauka, v njej so živeli tisočeri in tisočeri mučenci in mučenke, ki so po svetem življenju v najgrozovitejših mukah prelili svojo kri za Kristusa; v njej so živeli sv. cerkveni očetje, ki se svetlijo po svoji svetosti in učenosti, kakor zvezde nebeške, v njej je živel brez števila spoznavalcev in devic, pravih nevest Jezusa Kristusa, v njej še sedaj živé svetniki, in zato se tudi vsako leto kdo prišteje svetnikom. Svetost svetnikov spričujejo čudeži. Kdo ne vé iz sv. pisma, koliko čudežev so delali apostoli? Koliko nevernikov se je spreobrnilo po čudežih, ki so se godili ob smrti mučencev! Kolike čudeže so delali nekateri svetniki, kakor sv. Anton Padovanski, sv. Vincencij Fererij, sv. Frančišek Ksaverij in drugi! Sploh sv. cerkev nikogar ne prišteje svetnikom, katerega svetost ni popolnoma dopričana po čudežih, ki so se godili na njegovo priprošnjo. Ako pa na drevesu rimsko-katoliške cerkve raste tako sadje, mora drevo samo biti dobro, sveto. Pač so tudi v rimsko-katoliški cerkvi hudobni ljudje; a zaradi tega ostane cerkev še vedno sveta, ker vse napeljuje k svetosti, in ker so tisti, ki so hudobni, hudobni po lastni krivdi in proti volji sv. cerkve. Sam božji Vzveličar je primerjal svojo cerkev z njivo, na kateri raste ljuljka med pšenico, z mrežo, v katero se vjamejo dobre in slabe ribe.

Rimsko-katoliška cerkev ima torej tudi drugo poglavitno znamenje Kristusove cerkve, li ni potem prava cerkev? So li tudi druge cerkve svete? Nikakor ne, zakaj njihovi nauki ne morejo biti sveti, ker so nasprotni Kristusovim naukom, svojih udov ne morejo napeljevati k svetosti, ker nimajo za to pripravnih in dovolj krepkih pripomočkov, in zaradi tega seveda tudi nimajo svetnikov, katere bi Bog poveličeval s čudeži.

212. Po čem spoznamo, da je rimsko-katoliška cerkev vesoljna?

Da je rimsko-katoliška cerkev vesoljna, spoznamo po tem:

1. traja od Jezusa Kristusa sem vse čase.

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev, da bi se v njej in po njej vzveličali vsi ljudje vseh časov. „Pojdite in

učite vse narode“, je naročil apostolom. (Mat. 28, 18.) Apostoli so po prihodu sv. Duha govorili v raznih jezikih v znamenje, da se morajo v cerkvi Kristusovi združiti narodi vseh jezikov. Prava Kristusova cerkev mora zaradi tega trajati od Jezusa Kristusa sem vse čase do konca sveta. Rimsko-katoliška cerkev res traja od Jezusa Kristusa sem vse čase, ker je od njega samega ustanovljena. Vedno je imela od sv. Petra do današnjega dne skupnega poglavarja, rimskega papeža; vedno je imela katoliške škofe in mašnike, ki so učili pravo vero, katero še dandanes imamo, ki so delili sv. zakramente, kateri se še sedaj delijo; vedno so bili katoliški kristijani, ki so isto verovali, kar mi verujemo, ki so prejeli iste zakramente, katere mi prejemamo, ki so poslušali rimskega papeža in škofe, kakor jih mi poslušamo. Vse druge cerkve so pozneje nastale, tako grško-razkolniška pred kakimi 900 leti, luteranska pred polčetrnim stoletjem. Ker torej edino rimsko-katoliška cerkev traja od Jezusa Kristusa sem vse čase, vse druge pa so se od nje odcepile v poznejših časih, mora biti ona prava cerkev. Rimsko-katoliška cerkev ne traja le od Kristusa sem vse čase, ampak:

2. sposobna je, pridružiti si vse narode, in si za to tudi vedno prizadeva.

Nauki, katere oznanjuje rimsko-katoliška cerkev, so primerni za vsakega človeka, naj si bo tega ali onega stanu, naj si bo te ali one starosti, naj si bo bogatin ali revež, in prav zato je sposobna pridružiti si vse narode. Pridružila si je olikane Grke, vladoželjne Rimljane in njih podložnike, sploh najrazličnejše narode, ki so nastopali v zgodovini. Ona pa si za to tudi še vedno prizadeva. Besede Gospodove: „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsi stvari“ (Mark. 16, 15.) se še vedno izpolnjujejo, zakaj rimsko-katoliška cerkev razpošilja leto za letom oznanjevalce Kristusovega nauka k raznim narodom, da bi razsvetlili te, „kateri še sedé v temi in smrtni senci“. (Luk. 1, 79.) Kakor skrbna mati, ako zaide njen otrok v grozno puščavo, kjer ga zalezujejo strupene kače in roparske zveri, razpošlje svoje služabnike, da ga poiščejo in zopet privedejo v hišo očetovo, tako razpošilja skrbna mati, rimsko-katoliška cerkev svoje služabnike križem sveta, da bi uboge paganske narode, ki sami ne morejo najti pota v Očetovo hišo, sv. nebesa,

poiskali in jim pokazali pravo pot v našo pravo domovino. Tudi v najnovejšem času razpošiljajo se oznanjevalci sv. vere v razne kraje sveta, tako da je dandanes podobna nekdanj majhna cerkev bolj ko kedaj poprej gorčičnemu drevesu, ki izraste iz najmanjšega vseh semen.

Druge cerkve niso sposobne pridružiti si vseh narodov sveta, ker so ustanovljene le bolj za posamezne narode, tudi ne razpošiljajo toliko in tako gorečih oznanjevalcev besede božje in tudi nimajo tistih uspehov, kakor rimsko-katoliška cerkev.

Da je rimsko - katoliška cerkev vesoljna, spoznamo po tem:

3. razširjena je po vseh delih sveta in se razširja še vedno dalje.

V vseh delih sveta, tudi na najbolj oddaljenih in odljudnih otokih, se nahajajo katoliški kristijani, katoliške cerkve, katoliška služba božja. Samo v Evropi je okoli 160 milijonov katoliških kristijanov, na celi zemlji pa okoli 260 milijonov, ali kakor sporočajo drugi (Andrée, Neher), okoli 320 milijonov. Razna misijonska sporočila nam pričajo, da se rimsko-katoliška cerkev širi še vedno dalje in vedno hitreje, ker ima vedno več delavcev v vinogradu Gospodovem, in širila bi se še bolj, ko bi je ne ovirale v njenem delovanju druge cerkve. Tudi to je veselo znamenje, da se vračajo mnogi iz drugih krščanskih cerkev v naročje rimsko-katoliške cerkve, zlasti na Angleškem.

Druge cerkve niso razširjene po vseh delih sveta, si tudi toliko ne prizadevajo, da bi se razširjale vedno dalje, zato pa se nobena izmed njih ne more imenovati vesoljna, in ker nobena ni vesoljna, tudi nobena ne more biti prava. Rimsko-katoliška cerkev je vesoljna, zato pa lahko trdimo, da je prava. Da, nasprotniki rimsko-katoliške cerkve sami nam to spričujejo, ker jo imenujejo katoliško ali po naše vesoljno. „Držati se moramo“, pisal je že sv. Avguštin, „krščanske vere in občestva tiste cerkve, ki je katoliška in se katoliška imenuje, ne le pri svojcih, temveč tudi pri vseh nasprotnikih.“ (De vera rel. c. 7.)

213. Po čem spoznamo, da je rimsko-katoliška cerkev apostolska?

Da je rimsko-katoliška cerkev apostolska, spoznamo po tem:

1. njeni predstojniki: papež in škofje, so pravi nasledniki apostolov.

Rimski papež je naslednik apostola Petra, katerega je postavil Jezus Kristus sam za vidnega poglavarja svete cerkve. Sedanji rimski papež Leon XIII. je 263. (La Gerarchia cattolica) in kakor nam je znano imé sedanjega papeža, tako vemo imena in čas vladanja vseh njegovih prednikov do sv. Petra. Vrsta papežev je namreč nepretrgana, ker so vsakokrat hitro po smrti enega izvolili drugega. Kar je nekdanj rekel sv. Avguštin, to lahko sedaj reče vsakdo izmed nas: „Kar me veže na katoliško cerkev, je nepretrgana vrsta škofov od onega apostola, kateremu je Kristus izročil svojo čredo, do sedanjega papeža.“

Kar se tiče drugih škofov, ne poznamo sicer in ne moremo poznati vseh njih imen, ali to vemo, da katoliška cerkev ni priznala nobenega škofa, ki bi ne bil pravilno posvečen od kakega drugega škofa, tisti pa od kakega prejšnjega itd. dokler ne pridemo do kakega škofa, ki je bil posvečen od katerega izmed apostolov. Gotovo je tedaj, da so predstojniki rimsko-katoliške cerkve: papež in škofje, pravi nasledniki apostolov, kar pa se ne more reči o predstojnikih drugih cerkvâ, zakaj njih vrsta sega k večjemu do njihovega ustanovitelja, potem pa se pretrga.

Da je rimsko-katoliška cerkev apostolska, spoznamo po tem:

2. uči prav tisto, kar so učili apostoli.

Jezus Kristus je učil samo po judovski deželi, apostolom pa je zapovedal raziti se po vsem svetu in oznanjevati njegov nauk. Apostoli so izvršili Gospodovo povelje. „Oni pa so šli in so učili povsod.“ (Mark. 16, 20.) Delo apostolov nadaljuje rimsko-katoliška cerkev in uči prav tisto, kar so učili apostoli, ker ima načelo, da se ne sme

nič novega učiti, ampak le to, kar se je vedno učilo. Pač se smejo nauki, ki so se vedno in povsod učili, natančneje, vednostno pojašnjevat, razlagati, a kaj novega učiti se ne sme. Ko bi bila rimsko-katoliška cerkev kedaj odstopila od nauka apostolov, bi morali vedeti tudi čas, kraj, kjer se je to zgodilo, pa tudi nauk, od katerega je odstopila. Nasprotniki so si sicer že mnogo prizadevali, da bi kaj takega dognali, a ni se jim posrečilo; spoznati so morali, da je rimsko-katoliška cerkev vedno to učila, kar so učili apostoli. Druge cerkve ne morejo imeti tistega nauka, katerega so oznanjevali apostoli, ker so prav ta nauk zavrgle in oznanjale nasprotnega.

Da je rimsko-katoliška cerkev apostolska, spoznamo po tem:

3. delí iste zakramente, ki so jih delili apostoli.

Apostoli so delili sedem sv. zakramentov, to nam spričuje sv. pismo, spisi cerkvenih učenikov in cerkveni spomeniki. Cerkveni spomeniki se nahajajo večinoma v katakombah, to je v podzemeljskih hodnikih in kapelicah, kjer so se prvi kristijani ob času preganjanja zbirali k službi božji in pokopavali svoje mrličé. V katakombah se nahajajo mnogoteri napisi in podobe, ki nam še dandanes pričajo, da so se delili že takrat tisti sedmeri zakramenti, katere še sedaj deli rimsko-katoliška cerkev. Ruska cerkev, ki se je odcepila od rimsko-katoliške, in nekatere druge razkolne cerkve so sicer obdržale sedmere zakramente, druge cerkve pa, zlasti luteranska, obdržale so samo nekatere. Ker je rimsko-katoliška cerkev ohranila sedmere zakramente, katere so prejemale že prvi kristijani, kakor nam spričujejo napisi in podobe v katakombah, se je že večkrat zgodilo, da so se protestanti, ki so obiskali katakombe, spreobrnili h katoliški veri, ker so si rekli: Samo tista cerkev je prava, ki ima še dandanes tisti nauk, tiste zakramente, kakor prvi kristijani, saj so ti prejeli svojo vero naravnost od apostolov. Ker pa to nahajamo samo pri rimsko-katoliški cerkvi, mora ona edina biti prava cerkev.

214. *Kaj spoznamo iz tega, da ima le rimsko-katoliška cerkev poglobitna znamenja Kristusove cerkve?*

Iz tega, da ima le rimsko-katoliška cerkev poglobitna znamenja Kristusove cerkve, spoznamo, da je le ona prava, od Jezusa Kristusa ustanovljena cerkev.

Jezus Kristus je ustanovil samo eno cerkev in tej je dal štiri poglobitna znamenja, da bi se mogla spoznati po njih izmed vseh drugih cerkvâ kot njegova cerkev. Rimsko-katoliška cerkev ima štiri poglobitna znamenja Kristusove cerkve, zakaj ona je edina, sveta, katoliška ali vesoljna in apostolska. Druge cerkve nimajo teh znamenj. Iz tega lahko vsakdo spozna, da je rimsko-katoliška cerkev, in sicer edino ona, prava, od Kristusa ustanovljena cerkev, druge pa so neprave, napačne. Rimsko-katoliške cerkve se mora torej vsakdo okleniti, njo mora imeti za svojo duhovno mater, da bo imel tudi Boga za svojega očeta.

Z v r š e t e k.

Dragi kristijani! Rimsko-katoliška cerkev je štela ob Kristusovem vnebohodu komaj 120 duš in je bila zbrana v enej hiši v Jeruzalemu, dandanes pa je razširjena po vseh delih sveta in šteje okoli 260—320 milijonov udov. Tudi mi smo otroci rimsko-katoliške cerkve. Zahvalimo za to Boga in prizadevajmo si biti njeni dobri otroci. Molimo pa tudi pogostoma za spreobrnjenje razkolnikov, krivovercev in nevernikov, da se pridružijo pravi cerkvi, da bomo imeli vsi skupaj eno duhovno mater in enega skupnega Očeta v nebesih. Amen.

46. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev, je gotova resnica Vse, kar je Jezus Kristus storil za nas, storil je iz ljubezni do nas, storil je iz dobrega, da, najboljšega namena. Ako je torej ustanovil sveto cerkev, lahko iz tega vsakdo sklepa, da jo je ustanovil iz dobrega namena.

Namen svete cerkve

hočemo zaradi tega premišljevati v današnjem krščanskem nauku, da spoznamo, koliko dobroto je skazal Jezus Kristus ljudem, ko je ustanovil sveto cerkev.

215. Čemu je Jezus Kristus ustanovil sveto cerkev?

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev, da vodi ljudi k večnemu vzveličanju.

„Bog hoče, da bi bili vzveličani vsi ljudje in bi prišli k spoznanju resnice“ (I. Tim. 2, 4.) piše sv. Pavel. Jezus sam pa je rekel: „Ni volja vašega Očeta, kateri je v nebesih, da bi se teh malih kateri pogubil.“ (Mat. 18, 14.) Sin božji je zato sam prišel na svet „iskati in vzveličati, kar je bilo izgubljenega.“ (Luk. 19, 10.) On je ljudi učil spoznavati Boga, ga častiti, ljubiti, mu služiti ter se tako večno vzveličati. Kot dobri pastir je dal za nje svoje življenje in jim zaslužil obilne milosti, da bi se mogli vzveličati. Da bi se pa po njegovem vnebohodu oznanjeval njegov nauk vsem ljudem, da bi se vsem ljudem naklanjale, delile milosti, katere nam je zaslužil, da bi se vodili vsi ljudje k večnemu vzveličanju, ustanovil je sveto cerkev. Zato je rekel apostolom: „Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljem.“ (Jan. 20, 21.) On je zapovedal učiti vse ljudi. „Pojdite in učite vse narode. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 18—20.) Tiste, ki bodo verovali na besedo oznanjevalcev sv. vere, je naročil sprejeti v cerkev po sv. krstu. „Kdor veruje in bo krščen, ko vzveličan.“ (Mark. 16, 16.) Verne ovčice naj bi sv. cerkev kot dobra pastirica vodila z vzveličavnimi nauki in zapovedmi po potu vzveličanja. Zato je rekel sv. Petru: „Pasi moja jagnjeta... pasi moje ovce.“ (Jan. 21, 15, 17.) Voditi vse ljudi k večnemu vzveličanju je torej namen sv. cerkve, katerega si ona prizadeva vestno izvrševati.

216. Kako vodi sveta cerkev ljudi k večnemu vzveličanju?

Sвета cerkev vodi ljudi k večnemu vzveličanju tako, da z božjo pomočjo opravlja trojno službo Jezusa Kristusa, namreč njegovo učeniško, duhovniško in kraljevsko službo.

Jezus Kristus je izročil apostolom in njih naslednikom trojno svojo službo, kakor smo se že učili: učeniško, duhovniško in kraljevsko, iz tega namena, da vodi ljudi k večnemu vzveličanju. Da bi cerkev izvršila dano jej nalogo in privedla vse ljudi k Bogu v nebеса, res tudi opravlja trojno službo po volji Jezusa Kristusa. Ker pa je ljudi voditi k večnemu vzveličanju nadnaravno opravilo, potrebuje sveta cerkev, rimski papež in škofje, tudi nadnaravne pomoči od zgoraj, zato pravi katekizem, da opravlja trojno službo Jezusa Kristusa s pomočjo božjo.

217. Kako opravlja sveta cerkev učeniško službo Jezusa Kristusa?

Sвета cerkev opravlja učeniško službo Jezusa Kristusa tako, da njegove nauke vedno čiste in nepokvarjene ohranja, oznanjuje in razlaga.

Jezus Kristus je oznanjeval svoj nauk za vse ljudi vseh krajev in časov, on je hotel, da se njegov nauk ohrani vedno tak, kakor ga je on oznanjeval, da se ohrani čist in nepokvarjen do konca sveta. Kristusov nauk obsega mnogo resnic, katere more umeti vsak pameten človek, a obsega tudi mnogo verskih skrivnostij, ki presegajo tudi najbolj razvit in razsvitljen um, in vendar je treba tudi te verovati. Bati se je torej bilo, da bodo ljudje njegove nauke pačili, kvarili, spreminjali, zlasti take, kateri se ne prilegajo njihovim strastem, kar se je res tudi zgodilo, kakor nam dovolj jasno pričajo razne krivovere. Rimsko-katoliška cerkev pa ohranja Kristusove nauke čiste in nepokvarjene, to se pravi: ona pazi, da se Kristusovim naukom ničesar ne primeša, ne doda, kar k njim ne spada, pa tudi, da se ničesar ne odvzame, ne poizgubi, ne spremeni, kar k njim spada. Rimsko-katoliška cerkev ni nikdar spreminjala verskih naukov, ni

nikdar zavrgla, kar je poprej sprejela in razglasila kot versko resnico, in nikdar ni razglasila kot versko resnico, kar je poprej zavrgla kot krivo vero. Ako je kdo pričel učiti kak nov nauk, je sveta cerkev presodila, ali se vjema s Kristusovim naukom ali ne, in če je spoznala, da je napačen, kriv, ga je zavrgla.

Sveta cerkev opravlja učeniško službo Jezusa Kristusa dalje tako, da njegove nauke vedno oznanjuje. O apostolih pravi sv. pismo: „Oni pa so šli in učili povsod.“ (Mark. 16, 20.) Učili so najpoprej v svoji domovini, ko pa so jih od tam pregnali, so se razkropili križem sveta, prejadrali morja, prehodili mnogo dežel in premagali vse ovire, ki so se jim stavile pri oznanjevanji Kristusovega nauka. Njih delo so nadaljevali njihovi nasledniki do današnjega dne. Še dandanes se oznanjuje Kristusov nauk tistim, ki so ga že sprejeli, po papeževih okrožnicah, po škofijskih pastirskih listih, v pridigah in krščanskih naukih. Sveta cerkev pošilja pa tudi vedno misijonarje v tuje dežele, da bi spreobrnili nevernike h Kristusovi veri in jih privedli v krilo prave Kristusove cerkve.

Sveta cerkev opravlja učeniško službo Jezusa Kristusa slednjič tako, da njegove nauke vedno razlaga. Evangeljski nauki niso tako jasni, da bi jih vsakdo lahko umeti mogel. To je bilo tudi vzrok, da so nastale razne krive vere; ker so si ljudje evangeljske nauke po svoje tolmačili in tako sami zabredli v zmote in druge zavedli v zmote. Sveta cerkev zaradi tega pojasnjuje, razlaga, kar je v evangeljskih naukih nejasnega, pové, kako gre umevati Kristusov nauk.

Ker sveta cerkev Kristusove nauke vedno čiste in neopkvarjene ohranja, oznanjuje in razlaga, mora vsakdo priznati, da zvesto opravlja učeniško službo Jezusa Kristusa.

218. Kateri dar je prejela sveta cerkev od Jezusa Kristusa, da more opravljati njegovo učeniško službo?

Da more sveta cerkev opravljati učeniško službo Jezusa Kristusa, prejela je od njega dar nezmotljivosti, tako da se v verskih in nravnih naukih nikdar ne more motiti.

Nezmotljiv se imenuje oni, ki se nikdar motiti ne more, ki ne more nikdar kaj napačnega, neresničnega izjaviti kot

resnico. Bog edini je brezpogojno nezmotljiv, to se pravi: on edini se ne more nikdar motiti, ne more nikdar kaj napačnega, neresničnega izjaviti kot resnico, ker je neskončno moder in vseveden, ker je neskončno resničen in svet. Človeški um sam sebi prepuščen pa je zdaj zmotljiv, zdaj zopet nezmotljiv. Nezmotljiv je človeški um v spoznavanju nekaterih navadnih preprostih resnic, kakor postavim: „Celota je večja, kakor njeni posamezni deli.“ V spoznavanju takih resnic je človeški um nezmotljiv, ker so same na sebi že tako očitvidne, tako jasne, da se v njih nikakor ne more motiti. Zmotljiv pa je človeški um v spoznavanju resnic, ki niso same na sebi tako jasne in očitvidne, da bi se ne mogel motiti, zlasti pa je zmotljiv v spoznavanju resnic, ki ga presegajo. Tudi mnoge verske resnice niso tako jasne in očitvidne, da bi jih mogel človek umeti. Sv. cerkev — rimski papež in škofje — ima od Jezusa Kristusa nalogo učiti vse ljudi do konca sveta čisto resnico, zakaj ko bi učila kaj napačnega, neresničnega, potem bi zavedla ljudi v zmoto, in bi jih ne vodila več po pravem potu. Ker pa so rimski papež in škofje sami sebi prepuščeni zmotljivi ljudje, prejeli so od Jezusa Kristusa dar, ki jih podpira, da se ne morejo motiti, da ne morejo nič krivega učiti, pa tudi ne zapovedati, in ta dar se imenuje dar nezmotljivosti. Ako pa pravimo, da so rimski papež in škofje nezmotljivi, ne smete tega tako umevati, kakor bi se sploh nikdar v nobeni reči, tudi v posvetnih rečeh, ne mogli motiti. Rimski papež in škofje se n. pr. lahko motijo v kakem računu, lahko tudi grešijo, lahko mislijo, da so sveti in pravični, četudi morda niso. Rimski papež in škofje, ki so ž njim v zvezi, so nezmotljivi le takrat, kadar nastopajo kot učeniki vesoljne Kristusove cerkve, kadar učijo, kar imajo vsi katoliški kristijani verovati, da se vzveličajo, ali oni so nezmotljivi v verskih resnicah. Nezmotljivi so tudi takrat, kadar zapovedujejo, kaj imajo vsi katoliški kristijani storiti, kaj opustiti, da se vzveličajo, in to se lahko reče z drugimi besedami: oni so nezmotljivi v nravnih resnicah. Nravne ali dejanske resnice so namreč tiste, ki nam povedó, kaj smemo storiti, česar ne smemo, kaj moramo opustiti in česar ne smemo, da bo naše življenje po volji božji.

219. Odkod vemo, da je prejela sveta cerkev od Jezusa Kristusa dar nezmotljivosti?

Da je prejela sveta cerkev od Jezusa Kristusa dar nezmotljivosti, vemo iz njegovih besed, s katerimi ji je obljubil svojo in svetega Duha vedno pomoč.

Sovražniki svete cerkve se spodtikajo nad naukom, da so rimski papež in škofje, ki so ž njim v zvezi, kadar nastopajo kot učeniški vesoljne cerkve, nezmotljivi v vseh verskih in nravnih naukih. Ako bi ta nauk tudi bil, da so nezmotljivi sami ob sebi, bi imeli pač pravico se spodtikati, a tega ne trdi, ampak učeča cerkev je nezmotljiva le s pomočjo Jezusa Kristusa in svetega Duha. Kakor s pomočjo svoje pameti spoznavamo nezmotljivo nekatere navadne resnice, tako je sveta cerkev nezmotljiva s pomočjo od zgoraj v spoznavanju naukov, katere jej je izročil Jezus Kristus in apostoli. Vsevedni sveti Duh jo razsvetljuje, da jasno spoznava, kateri je nepokvarjeni, pristni Jezusov nauk, on jo obvaruje pred vsako zmoto, da ničesar drugega ne velewa katoliškim kristijanom verovati in storiti, kakor le to, kar je Bog razodel. Prav zato, ker je sveta cerkev z božjo pomočjo nezmotljiva, imenuje jo sv. Pavel „steber in podlago vse resnice“. (I. Tim. 3, 15.) Kakor se na stebre in podlago naslanja poslopje, da se ne zruši, tako je oprt na nezmotljivo učečo cerkev nauk Kristusov, da vedno ostane čist in nepokvarjen.

220. S katerimi besedami je obljubil Jezus Kristus svoji cerkvi vedno pomoč?

Jezus Kristus je obljubil svoji cerkvi vedno pomoč s temi besedami: „Glejte, jaz sem z vami vse dni, do konca sveta.“ (Mat. 28, 20.) — „Jaz bom Očeta prosil in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane vekomaj pri vas, Duha resnice.“ (Jan. 14, 16. 17.)

Kdaj je govoril Jezus Kristus apostolom: „Glejte, jaz sem z vami vse dni, do konca sveta?“ Takrat, ko jim je izročil učeniško službo. Preden se je namreč vzdignil v ne-

besa, jim je dejal: „Pojdite in učite vse narode Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni, do konca sveta. Jezus je torej apostolom obljubil svojo pomoč pri oznanjevanju njegovega nauka. Neskončno resnični in zvesti Jezus izpolni vse, kar je obljubil. Ako jim je torej obljubil, da jim bo pomagal pri oznanjevanju njegovega nauka, se izvestno niso mogli motiti, ker drugače bi se moralo reči, da jim je pomagal pri zmoti, kar ni mogoče. Apostoli niso mogli oznanjevati Kristusovega nauka do konca sveta, ker so umrli. Ako pa je Kristus obljubil: „Jaz sem z vami vse dni, do konca sveta“, je hotel s tem povedati, da bode tudi z nasledniki apostolov, ki bodo za njimi opravljali učeniško službo do konca sveta, da bodo nezmotljivi tudi ti.

Jezus Kristus pa je obljubil svoji cerkvi tudi vedno pomoč svetega Duha, rekoč: „Jaz bom Očeta prosil in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane vekomaj pri vas, Duha resnice.“ (Jan. 14, 16, 17.) Obljubil je tudi: „Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico.“ (Jan. 16, 13.) S temi besedami je Jezus obljubil apostolom, da bo sveti Duh vekomaj ostal pri njih, torej ne le pri njih, ker so imeli umreti, ampak tudi pri njihovih naslednikih. Ako je pa Jezus obljubil, da bo sveti Duh učil apostole in njih naslednike vso resnico, kako bi se potem učeča cerkev mogla motiti v verskih in нравnih naukih, kako bi mogla kaj napačnega učiti ali vernikom kaj takega zapovedati?

Kristus je rekel apostolu Petru: „Ti si Peter (to je skala) in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) Tukaj zatrjuje Jezus, da se hudobnemu duhu in njegovim privržencem nikdar ne bo posrečilo premagati cerkve, ki je zidana na skalo. To je pa le tedaj mogoče, če je cerkev v nauku Kristusovem nezmotljiva. Ako bi se namreč kedaj zmotila, kako laž učila, bi nehala biti cerkev Kristusova in bi postala podložna hudobnemu duhu.

Nezmotljivost svete cerkve učijo tudi enoglasno cerkveni učeniki, potrjujejo jo neštevilni čudeži, ki so se godili v katoliški cerkvi v vseh stoletjih, kar obstoji. Ko bi namreč sveta cerkev učila kedaj kako zmoto, bi čudeži takoj nehali, ker Bog, večna resnica, ne more s čudeži podpirati laži in zmote. Ko bi torej nobenega drugega dokaza ne imeli za

nezmotljivost cerkve, kakor samo čudeže, ki se v njej godijo, bi že to zadoščevalo.

Iz razodetih resnic more tudi zdrav razum sklepati, da mora sveta cerkev v nauku Kristusovem biti nezmotljiva. Kristus je ustanovil cerkev, da vodi ljudi k večnemu vzveličanju. To pa bi bilo nemogoče, ko bi se sveta cerkev mogla motiti v verskih in нравnih naukih, zakaj potem bi tudi vernike zavedla v zmoto. — Da se človek vzveliča, mora imeti trdno vero; bi pa li kdo mogel imeti trdno vero, ako bi bila cerkev zmotljiva? Nikakor ne, ker bi si lahko mislil: Cerkev se morebiti moti v Kristusovem nauku, ne morem torej trdno verovati, kar me ona uči. Vidite, tudi iz tega, da Kristus zahteva od nas trdno vero, sledi, da je moral ustanoviti nezmotljivo cerkev, ker bi drugače ne mogel od nas terjati trdne vere. Tako nas uči tudi zdrav razum nezmotljivost svete cerkve.

Z v r š e t e k.

Sveto pismo, cerkveni učniki, čudeži, ki se godé v katoliški cerkvi, in naša zdrava pamet nam spričujejo, da je sveta cerkev v Kristusovem nauku nezmotljiva. Zaradi tega moramo vse, kar nas ona uči, imeti za trdno in gotovo resnico, odobravati, kar ona odobrava, zametavati, kar ona zametava. Ne poslušajte tistih brezbožnežev, ki zametavajo nekatere resnice, katere uči sveta cerkev, zakaj zametavajo jih zato, ker so njihovim grehom na poti. Taki ljudje so sovražniki božji in sovražniki Kristusove cerkve ter hodijo po potu pogubljenja. „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik“, pravi naš Vzveličar. (Mat. 18, 17.) Verujmo zaradi tega trdno vse, kar nam sveta cerkev zapoveduje verovati, storimo tudi vse, kar nam storiti zapoveduje, da bomo poslušni otroci svoje skrbne duhovne matere. Amen.

47. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev, da vodi vse ljudi k večnemu vzveličanju tako, da z božjo pomočjo opravlja trojno službo Jezusa Kristusa, namreč njegovo učeniško, duhovniško in kraljevsko službo. Sveta cerkev opravlja

učeniško, službo Jezusa Kristusa tako, da njegove nauke vedno čiste in nepokvarjene ohranja, oznanjuje in razlaga. Da more sveta cerkev opravljati učeniško službo Jezusa Kristusa; prejela je od njega dar nezmotljivosti, tako da se v verskih in nravnih naukih nikdar ne more motiti.

221. Kdo ima dar nezmotljivosti?

Dar nezmotljivosti ima:

1. papež skupaj s škofi.

Papež skupaj s škofi se imenuje učeča cerkev. Apostolom je namreč Jezus Kristus izročil učeniško službo, rekoč: „Pojdite in učite vse narode.“ (Mat. 28, 19.) Apostoli pa niso bili sami za se učeča cerkev, ampak skupaj s sv. Petrom, katerega je postavil Jezus Kristus za poglavarja ne samo vernikom, ampak tudi apostolom, ko mu je rekel: „Pasi moja jagnjeta ... pasi moje ovce.“ (Jan. 21, 15. 17.) Po smrti apostolov je prešla učeniška služba na njihove naslednike, na papeža skupaj s škofi. Zaradi tega se imenuje papež skupaj s škofi učeča cerkev. Učeči cerkvi je dal Jezus Kristus dar nezmotljivosti, in kakor je učeniška služba prešla od apostolov na njihove naslednike, tako tudi dar nezmotljivosti, da morejo opravljati učeniško službo. Papež skupaj s škofi ima torej dar nezmotljivosti.

Nezmotljivo odločuje učeča cerkev o verskih in nravnih naukih zlasti na vesoljnih cerkvenih zborih, katere papež skliče in potrdi. Vesoljni cerkveni zbori so tisti, na katere skliče papež vse škofove sveta. Na takih zborih, h katerim mora priti večina škofov, se posvetujejo o stvareh, ki se tičejo vesoljne cerkve, zavržejo in prekolnejo slovesno krive nauke, razglasijo nauke, ki so se sicer že verovali kot verske resnice, katere mora vsakdo verovati, odpravljajo razne razvade itd. Sklepi vesoljnih cerkvenih zborov so nezmotljivi, kolikor zadevajo sv. vero, ako jih rimski papež odobri in potrdi. Kristijani morajo zaradi tega sklepe vesoljnih cerkvenih zborov imeti za golo resnico, in morajo vse storiti, kar od papeža potrjeni vesoljni cerkveni zbori odločijo. Sv. Ambrozij je rekel, da je pripravljen raje umreti, kakor da bi odstopil od razsodb kakega vesoljnega cerkvenega zbora.

Sv. cerkev je nezmotljiva, kadar škofje, tudi po svetu razkropljeni, v zvezi s papežem o verskih in nravnih naukih

odločujejo. Tako so — zlasti v prvih časih krščanstva — ne da bi se sešli, škofje po svetu razkropljeni v zvezi s papežem obsodili in zavrgli mnoge krive nauke, ki so se začeli trositi med verniki. — Dar nezmotljivosti ima:

2. papež tudi sam, kadar kot najvišji učenik in pastir odločuje za vso cerkev o verskih in nravnih naukih.

Škofje se ne morejo zbrati vsakokrat na enem kraju, kadar je treba razsoditi kak prepir, zavreči kak krivi nauk, odločiti o kaki verski resnici, tudi se ne more vprašati vsak škof posebej za svoje mnenje; zakaj ko bi morali tako dolgo čakati, da bi vsak škof kak nauk presodil in izrekel o njem svojo sodbo, bi se krivi nauk lahko zelo razširil in pogubilo bi se mnogo duš. Zato pa je zelo dobro in koristno, da nima le papež skupaj s škofi, ampak papež tudi sam dar nezmotljivosti. A kedaj je nezmotljiv papež tudi sam? Vselej in v vseh, tudi popolnoma posvetnih rečeh? Ne, ampak le takrat, kadar odločuje kot najvišji pastir in učenik; kaj imajo vsi kristijani verovati in kaj storiti, da se vekomaj vzveličajo, ali kakor pravi katekizem: kadar odločuje kot najvišji učenik in pastir za vso cerkev o verskih in nravnih naukih. Papež pa ni nezmotljiv sam na sebi, ampak s pomočjo sv. Duha, to se pravi: sv. Duh ga razsvetljuje in vodi, da nič krivega, Kristusovemu nauku nasprotnega, ne uči, ampak le čisto resnico.

222. Od kod vemo, da ima dar nezmotljivosti papež tudi sam?

Da ima dar nezmotljivosti papež tudi sam, vemo iz besed, ki jih je Jezus govoril Petru in njegovim naslednikom: „Ti si Peter (to je skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) — „Jaz sem prosil zate, da ne neha tvoja vera, in ti nasprotno potrdi svoje brate.“ (Luk. 22, 32.) — „Pasi moja jagnjeta ... pasij moje ovce.“ (Jan. 21, 15, 17.)

Ko je sv. Peter slovesno spoznal, da je Jezus Kristus Sin živega Boga, mu je rekel božji Vzveličar: „Ti si Peter (to je skala) in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ (Mat. 16, 18.) Kristus primerja v teh besedah svojo cerkev s poslopjem, njenega vidnega poglavarja, apostola Petra in njegove naslednike pa s podlago, na kateri sloni poslopje. On spremeni poglavarju sv. cerkve ime Simon v ime Peter (to je skala, skalar) v znamenje, kako trdno bo stal, ter zajedno obljubi, da njegove na to skalo sezidane cerkve ne bode nikdar premagala peklenska moč. Ali ne sledi iz te obljube Jezusove, da bo temelj njegove cerkve, rimski papež, vedno trdno stal in da bo tudi ohranil sv. cerkev v pravi veri? Iz tega pa tudi sledi, da bode rimski papež nezmotljiv, kadar odločuje kot najvišji učenik in pastir za vso cerkev o verskih in nravnih naukih. Ko bi se namreč mogel motiti v nauku Kristusovem, bi se ne mogel imenovati skala, ki ne omahuje, marveč trdno stoji. Kristus pravi dalje, da peklenska vrata ne bodo premagala cerkve. S temi besedami uči razločno, da njegova cerkev zato ne bode premagana od peklenških vrat, ker bo slonela na temelju trdnem kakor skala. Iz teh besed zopet sledi, da mora papež biti nezmotljiv. Ko bi namreč bil zmotljiv, bi tudi cerkvi lahko veleval verovati kaj krivega, storiti kaj napačnega; potem pa bi bila premagana od peklenške moči.

Apostolu Petru je Kristus tudi rekel: „Simon, Simon! glej, satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal, kakor pšenico. Jaz pa sem prosil zate, da ne neha tvoja vera, in ti nasprotno potrdi svoje brate.“ (Luk. 22, 31. 32.) Kristus je tukaj apostolu Petru naznanil, da ga bode hudobni duh skušal, kakor tudi druge apostole in vernike, da bi odstopili od prave vere, ali on je še posebej prosil za njega, da ne neha njegova vera, da nikdar ne odstopi od nje Kristus je torej za apostola Petra in njegove naslednike v višjepastirski službi posebej molil, da bi bil nezmotljiv, da bi sam ne veroval kaj krivega in tudi drugih ne učil kaj krivega. Kar pa velja o Petru, velja tudi o njegovih naslednikih, papežih. — Gospod je dejal apostolu Petru, da naj potrdi svoje brate v veri, kar je pa le tedaj mogoče, če sam ne omahuje v veri, če sam ohrani pravo vero. Torej tudi iz tega sledi, da more poglavar sv. cerkve biti nezmotljiv, ker drugače ne more potrjevati drugih v veri.

Po svojem vstajenju je rekel Kristus apostolu Petru: „Pasi moja jagnjeta ... pasi moje ovce.“ (Jan. 21, 15. 17.) Š temi besedami je napravil apostola Petra in njegove naslednike za poglavarje vse cerkve. Papež ima oblast pasti celo čredo Kristusovo, to se pravi: on ima oblast učiti, voditi in vladati vse vernike. Vernikom pa je Kristus naložil dolžnost, da se morajo poglavarju sv. cerkve dati podučiti, voditi in vladati. Iz tega zopet sledi, da mora papež biti nezmotljiv. Ko bi ne bil, bi lahko zapovedal vernikom verovati ali storiti kaj napačnega, in bi jih ne vodil k večnemu vzveličanju, ampak v pogubo. Kdo pa bi bil tega kriv? Ali ne Kristus, ki je naročil vernikom poslušati poglavarja sv. cerkve? Kdo pa bi mogel reči, da je naš Vzveličar sam kriv, ako bi nekateri zgrešili pravo pot in se pogubili? Ker je Kristus postavil papeža za poglavarja sv. cerkve, mu je moral tudi dati dar nezmotljivosti, da more svojo službo prav opravljati.

Nezmotljivost papežev učijo tudi razločno cerkveni očetje. Origen piše: „Glej, kakšno moč in oblast ima ta skala, na katero je sezidana cerkev Kristusova, da imajo določila, ki prihajajo od nje, tako moč in veljavo, kakor bi bil Bog sam govoril.“ Ali se more z bolj jasnimi besedami povedati nezmotljivost papeževa, kakor stori Origen, ki pravi, da imajo določila papeževa tako moč in veljavo, kakor bi bil Bog sam govoril? Sv. Ciprijan, škof, pa piše: „Le zaradi tega nastajajo krive vere, le od tod razprtije, ker niso ubogali duhovnika Boga najvišjega, in ker niso mislili na onega duhovnika, ki je ob enem sodnik na mesti božjem? Duhovnik, ki je postavljen sodnik namesto Boga, ki se v določilih, katera se tičejo vere, ne more motiti, kakor tudi Bog ne, je rimski papež.“

Nezmotljivost papežev spričujejo tudi vesoljni cerkveni zbori, spričuje zgodovina. Ako je namreč v verskih rečeh kje nastal prepir, obrnili so se katoliški škofje do rimskega papeža, da je razsodil prepir. Že takrat, ko je živel še sv. evangelist Janez, se niso kristijani v Korintu obrnili do njega, da bi pomiril neki prepir, ampak do sv. Klementa, ki je bil takrat poglavar sv. cerkve. S tem, da so se obračali kristijani do rimskega papeža, ako se je vnel kak verski prepir, so pokazali, da ga imajo za nezmotljivega, ker drugače bi se obrnili drugam. Nauk, da je papež nezmotljiv, kadar odločuje kot najvišji učenik in pastir za

vso cerkev o verskih in nraavnih naukih, razglasil se je za versko resnico na vesoljnem cerkvenem zboru v Rimu l. 1870. Vender zaradi tega ne smemo misliti, da je ta nauk morebiti nov, ne, ta nauk je že star, saj ga je Kristus učil, kristijani so ga vedno za resnico imeli, kar sv. cerkev stoji; le za versko resnico še ni bil razglašen.

Veliko dobroto nam je skazal Jezus Kristus, ker je dal sv. cerkvi nezmotljivega poglavarja. Ko bi še toliki prepiri nastali v sv. cerkvi, vemo, komu se moramo pridružiti, koga se moramo okleniti, da prave poti ne zgrešimo in nebes ne izgubimo. Držimo se vedno, držimo se zvesto naukov rimskega papeža, izpolnjujmo pa jih tudi v dejanju, potem se bomo gotovo vzveličali.

223. Kako opravlja sveta cerkev duhovniško službo Jezusa Kristusa?

Sveta cerkev opravlja duhovniško službo Jezusa Kristusa tako, da daruje daritev svete maše, in da deli svete zakramente; da posvečuje in blagoslavlja, in da moli za vse ljudi.

Opravlja je učeniško službo Jezusa Kristusa, kaže sveta cerkev človeku pot v večno življenje. Ker pa človekove naravne moči ne zadoščajo, da bi z njihovo pomočjo dosegel nadnaravno vzveličanje v nebesih, prihiti mu sv. cerkev na pomoč z nadnaravnimi pripomočki, katere nam je Kristus obilno zaslužil s tem, da opravlja duhovniško službo Jezusa Kristusa. Duhovniško službo Jezusa Kristusa opravljajo papež, škofje in mašniki, ki so prejeli mašniško oblast v zakramentu sv. mašniškega posvečenja. Najimenitnejše opravilo duhovniške službe je daritev sv. maše, s katero se neprenehoma ponavlja daritev Jezusa Kristusa na križu. Na križu nam je Jezus Kristus zaslužil vse milosti, ki so nam k vzveličanju potrebne, pri daritvi sv. maše pa se nam naklanjajo sadovi njegove daritve na križu, zlasti pa zadobimo milost kesanja in pokore in odpuščenje kaznij za greh. Zato se je od apostolskih časov sem v katoliški cerkvi vedno opravljala daritev sv. maše. — Sv. cerkev deli sv. zakramente, ki so takorekoč sedmeri vreleci, iz katerih nam pritekajo od Kristusa zaslužene milosti. V sv. zakramentih

prejema človek posvečujočo milost božjo ali pa nje pomnožitev, če jo že ima, ter se tako ukrepi njegovo duhovno življenje. Zato pa sv. cerkev deli sv. zakramente ter nujno opominja vernike, da bi jih pogosto in vredno prejemali v vzveličanje svoje duše. — Sv. cerkev posvečuje osebe in stvari, ter jih tako odločuje za službo božjo, kakor postavim sv. olja, cerkve, altarje itd. ali za kako drugo pobožno rabo. — Sv. cerkev blagoslavlja osebe in reči, kakor n. pr. bolnike, umirajoče, porodnice, hiše, polja, mostove, jedila, pijačo itd., da jim izprosi blagoslova božjega in jih očisti prekletstva onega, katero jih je zadelo po grehu prvih starišev. (I. Mojz. 3, 17.) — Sv. cerkev moli za vse ljudi pri sveti maši, pa tudi drugače, zlasti, ker vsem tistim, ki so prejeli višje redove, strogo zapoveduje opravljati v njenem imenu brevijar ali vsakdanje dnevnice. Tako opravlja sv. cerkev duhovniško službo Jezusa Kristusa, da bi tem lažje privedla ljudi v sv. nebesa.

224. Kako opravlja sveta cerkev kraljevsko službo Jezusa Kristusa?

Sveta cerkev opravlja kraljevsko službo Jezusa Kristusa tako, da opominja vse vernike k bogoljubnemu življenju, da daje ukaze in zapovedi, da sodi in kaznuje.

Brez bogoljubnega življenja na tem svetu ni večnega življenja v prihodnjem, zaradi tega pa tudi sv. cerkev pri vsaki priliki opominja k bogoljubnemu življenju. To dela zlasti pri pridigah in krščanskih naukah, ko razlaga zapovedi božje in cerkvene, pa tudi v spovednici in pri drugih priložnostih, ravna se po opominu sv. Pavla, ki je pisal Timoteju: „Oznanjaj besedo, ne jenjaj, bodisi priložno ali nepriložno; prepričaj, prosi, svari.“ (II. Tim. 4, 2.) — Sv. cerkev je kraljestvo, ki sega od morja do morja, od reke do pokrajin zemlje.“ (Ps. 71, 8.) Kakor se mora vsako kraljestvo, vsaka družba vladati po postavah, tako tudi sv. cerkev. Zaradi tega je tudi sv. cerkev vedno dajala in še daje časom in vernikom primerne ukaze in zapovedi, da bi vodila ljudi k večnemu vzveličanju. — Da se dane postav prav izvršujejo, je tudi treba presoјati, ali se one izpolnju-

jejo, in prestopnike je treba kaznovati. Tako ravna tudi cerkev. Ona sodi, ali se božje in njene zapovedi izpolnjujejo ali ne, in če spozna, da se prelamljajo, kaznuje upornike.

225. Kako kaznuje sveta cerkev?

Sveta cerkev kaznuje zlasti tako:

1. odreka svete zakramente.

Vsak dober kristijan ima pravico terjati od sv. cerkve, da mu deli sv. zakramente, katere je postavil Jezus Kristus v naše vzveličanje. Kdor pa se ustavlja ukazom in zapovedim sv. cerkve, izgubi to pravico, ker postane nevreden ud sv. cerkve. Ona ga zaradi tega kaznuje s tem, da mu odreka svete zakramente. Nobeden duhovnik ne sme takega, kateremu sv. cerkev prepoveda prejemati sv. zakramente, spovedati, nobeden obhajati, ko bi ga pa vendar le spovedal, se hudo pregreši, in odveza je neveljavna.

Sveta cerkev kaznuje:

2. izobčuje iz cerkvene družbe ter odvzema s tem vse cerkvene milosti in duhovne dobrote.

Žalostno je in le bolj poredkoma se zgodi, ako morajo stariši kakega hudobnega otroka zavreči in zapoditi iz hiše, a še žalostnejše je, ako je cerkev, tako skrbna mati, primorana izobčiti kakega trdovratnega nepokorneža iz cerkvene družbe. Tisti, katerega zadene ta kazen, neha biti otrok sv. cerkve, je od nje ločen, kakor nevernik, ki ne spada k cerkvi. Ker ni več ud sv. cerkve, odvzamejo se mu z izobčenjem vse cerkvene milosti in duhovne dobrote; on se ne vdeležuje več cerkvenih molitev, ne dobrih del in zasluženja vernikov, ne sme prejeti nobenga sv. zakramenta, ne sme slišati nobene sv. maše. Na smrtni postelji, ako se poprej ne spravi s cerkvijo, ne pride noben duhovnik podeliti mu sv. zakramentov za umirajoče, in ako umrje nespravljen s cerkvijo, pokopljejo ga brez duhovnika na neposvečenem kraju, in nobena sv. maša se ne sme zanj služiti.

Sveta cerkev kaznuje:

3. prepoveduje cerkveni pogreb.

Cerkveni pogreb zaslužijo le taki, ki so bili verni in pokorni otroci sv. cerkve, kdor pa zavrže sv. vero in je cerkvenim zapovedim nepokoren do konca svojega življenja, ni vreden cerkvenega pogreba. Ta kazen zadene nespokorjene grešnike, samomorilce, dvobojevnike in izobčence. Huda je taka kazen, a sv. cerkev je primorana tako ravnati.

Z v r š e t e k.

„Poslušaj, moj sin! nauk svojega očeta in ne puščaj v nemar postave svoje matere.“ (Preg. 1, 8.) Poslušaj, dragi kristijan, nauk nezmotljivega očeta, rimskega papeža, prejemaj vredno sv. zakramente, katere ti deli sv. cerkev, poslušaj in izpolnjuj zapovedi božje, pa tudi zapovedi svoje matere svete cerkve. Potem se bo zgodilo, ko pride naš Vzveličar iz nebeških visočin sodit vse ljudi po njihovih delih, da te bo postavil na desnico k svojim ovcam, in te vzel seboj v sv. nebesa, kjer boš prejel zaslužen plačilo. „Poslušaj, moj sin! nauk svojega očeta in ne puščaj v nemar postave svoje matere, da se ti dá lišp na glavo in verižica krog tvojega vratu.“ Amen.

48. Krščanski nauk.

Jezus Kristus je ustanovil sveto cerkev, da vodi ljudi k večnemu vzveličanju. Ta svoj namen izvršuje vsigdar sveta cerkev, ker oznanjuje nezmotljivo Kristusov nauk in nam kaže pot v nebesa, ker deli sv. zakramente, v katerih prejemamo potrebne milosti, da lahko stanovitno hodimo po potu vzveličanja, ker nas napeljuje k bogoljubnemu življenju s svojimi opomini, ukazi in zapovedmi, da bi ne zgrešili prave poti. Ali ni velika, da, največja sreča za nas, da je Jezus Kristus ustanovil sveto cerkev, ki tako vestno izpolnjuje dano jej nalogo? Sveta cerkev ima dolžnosti do nas, pa tudi mi jih imamo do svete cerkve.

226. *Kakšno dolžnost imamo do svete cerkve?*

Do svete cerkve imamo dolžnost, biti njeni udje, verovati, kar uči, in izpolnjevati, kar ukazuje.

Ako bi kdo zvedel za družbo, katera pomaga vsakemu do velike časne sreče, kateri se da v njo zapisati in živí po njenih postavah, kaj ne, da bi ljudje kar vreli v tisto družbo, in kdor bi za njo ne vedel, bi jo tako dolgo iskal, da bi jo našel. Krščanski poslušalec! Pred teboj je večno življenje in večna smrt, večna sreča in večna nesreča. Jezus Kristus je v svoji veliki ljubezni do nas ustanovil družbo, sv. cerkev, katera nam more pomagati popolnoma gotovo do večne sreče, ker ima vse k temu potrebne pripomočke, ako smo le njeni udje, ako le verujemo, kar uči, in izpolnjujemo, kar zapoveduje, kar ukazuje. Ker je naš Vzveličar sveto cerkev ustanovil, da nas vodi k večnemu vzveličanju, je naša sveta dolžnost, da smo udje svete cerkve. Ni torej vse eno, ali je kdo ud katoliške cerkve ali ne, ampak on mora biti njen ud, ako se hoče vzveličati. Ud sv. cerkve pa postane človek po zakramentu sv. krsta. Sv. Peter je rekel na binkoštno nedeljo Judom, ki so bili na njegovo pridigo kar potrti, in so ga vprašali, kaj jim je storiti: „Spokorite se, in daj se krstiti slehern izmed vas . . . Kateri so tedaj njegov nauk sprejeli, so bili krščeni; in pridružilo se je (namreč v krščansko cerkev) tisti dan okoli tri tisoč duš“ (Dej. ap. 2, 37–41.) Ni pa še dovolj, da je kdo ud svete cerkve, ampak mora tudi verovati, za resnico imeti vse, kar uči sv. cerkev v imenu božjem. „Kdor veruje in bo krščen, bo vzveličan.“ (Mark. 16, 16.) Ker pa je vera iz poslušanja, mora kristijan seveda tudi poslušati nauke sv. cerkve. „Kdor vas posluša, mene posluša“, je rekel Jezus; „in kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje tistega, ki me je poslal.“ (Luk. 10, 16.) Prav tako mora vsakdo izpolnjevati vse, kar cerkev ukazuje. Jezus Kristus pravi: „Če pa (tvoj brat) cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.) Neverniki, ki ne spadajo k sveti cerkvi, in očitni grešniki, ki brez vsega strahu prelamljajo vpričo drugih zapovedi božje, se ne morejo vzveličati, dokler trdovratno ostanejo v neveri ali v nespo-

kornosti. Ako torej Kristus primerja one, ki cerkve ne poslušajo, nevernikom in očitnim grešnikom, hoče s tem reči, da so tako dolgo na potu v večno pogubo, dokler so nepokorni ukazom sv. cerkve.

Tisti kristijani, ki verujejo, kar sveta cerkev uči, in izpolnjujejo, kar ukazuje, ter so v stanu posvečujoče milosti božje, se imenujejo živi udje sv. cerkve; kateri pa so v stanu smrtnega greha, in ne izpolnjujejo njenih ukazov, so mrtvi udje sv. cerkve, so suhe veje na drevesu sv. cerkve. Kdor je mrtev ud sv. cerkve, še more postati njen živ ud, ako se resnično spreobrne in poboljša, ako pa tega ne stori, ako v smrtnih grehih ostane, bo po svoji smrti vekomaj ločen od Kristusove cerkve, ker se bo pogubil. Prizadevajmo si zato biti živi udje Kristusove cerkve, da nas privede v večno življenje!

227. Ali se more vzveličati, kdor ni ud katoliške cerkve?

Kdor iz lastne krivde ni ud katoliške cerkve, se ne more vzveličati, ker je Jezus Kristus edino katoliško cerkev določil kot redno pot, ki naj vodi ljudi k vzveličanju.

Iz lastne krivde ni ud katoliške cerkve, kdor vé, da je ona prava cerkev, pa vender iz lahkomišljenih, sebičnih vzrokov izstopi iz nje, postavim, da bi stopil v zakon s kako osebo, ki je druge vere, ali da bi lažje dobil kako imenitno službo, da bi si pridobil lažje večje premoženje i. t. d. Iz lastne krivde ni ud katoliške cerkve, kdor spozna, da je ona prava cerkev, pa ne vstopi v njo iz strahu pred ljudmi ali iz kakega sebičnega vzroka. Tudi taki niso iz lastne krivde udje katoliške cerkve, ki po pravici dvomijo, je-li njihova cerkev prava ali ne, vender pa iz lahkomišljenosti ali iz strahu, da bi utegnila katoliška cerkev prava biti, tega ne preiskujejo in zato v zmoti ostanejo. Taki ljudje višje cenijo časne dobrrote kakor neminljivo dobroto, Boga, in svojo večno srečo, taki ljudje „bolj ljubijo temo, kakor luč“ (Jan. 3, 19.), in taki se vzveličati nikakor ne morejo. Taki se ne morejo vzveličati, ker je Jezus Kristus edino katoliško cerkev določil kot redno pot, ki naj vodi ljudi k vzveličanju. „En Bog je“,

pravi apostol Pavel, „tudi en srednik med Bogom in ljudmi, človek Kristus Jezus, kateri je dal sam sebe v rešilo za vse.“ (I. Tim. 2, 5.) Ker je Kristus edini mogel zadostiti za grehe sveta in je tudi preobilno zadostil, zato ni čuda, da ni človeštvu v nobenem drugem odrešenja in vzveličanja. „V nobenem drugem ni vzveličanja . . . nobeno drugo imé pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mi mogli vzveličani biti.“ (Dej. ap. 4, 12.) Kristus je luč sveta; on je pot, resnica in življenje; nihče ne pride k Očetu, kakor le po njem. (Jan. 14, 6.) Brez Kristusa blodi človeštvo v temi, brez Kristusa ne vé rešne poti; brez Kristusa ne more najti resnice, ne življenja. Kristus je ustanovil sv. cerkev, da bi po njegovem vnebohodu nadaljevala njegovo delo do konca sveta in naklanjala vsem ljudem milosti odrešenja; njej je izročil trojno svojo službo, učeniško, duhovniško in kraljevsko. Kristus pa je ustanovil le eno cerkev, kakor smo že slišali, in ta je rimsko-katoliška. Nobena druga razven rimsko-katoliške cerkve ne uči, ne deli sv. zakramentov, ne zapoveduje v imenu Jezusovem, in zato tudi nobena druga cerkev ne more voditi ljudi k večnemu vzveličanju. Ker je torej katoliška cerkev edino redna pot, ki naj vodi ljudi k večnemu vzveličanju, sledi iz tega, da se nihče, ki iz lastne krivde ni ud sv. cerkve, vzveličati ne more. „Boga ne more imeti za Očeta“, piše sv. Ciprijan, „kdor nima cerkve za mater . . . En Bog je in Kristus eden in cerkev ena. Kar se loči od matice cerkve, ne more za-se živeti, ampak izgubi življenje.“ (De unit. Eccl. c. 6. 23.) „Nihče“, pravi sv. Avgustin, „ne bode vzveličan, če ni ud Kristusov; a zopet nihče ni ud Kristusov, če ni ud cerkve, zakaj Kristus je glava, a cerkev telo Kristusovo.“ (De unit. Eccl. c. 9.)

228. Kako se imenuje katoliška cerkev, ker je ona edina redna pot, ki naj vodi ljudi k vzveličanju?

Ker je katoliška cerkev edina redna pot, ki naj vodi ljudi k vzveličanju, imenuje se edino vzveličavna cerkev.

Jezus Kristus je prišel na svet „iskat in vzveličat, kar je bilo izgubljenega.“ (Luk. 19, 10.) Edino on nas torej more vzveličati, in pa tisti, komur je on izročil k temu potrebne

pripomočke. Te pripomočke prejela je edino katoliška cerkev, zato pa se po vsej pravici ona in le ona sme imenovati edino vzveličavna, druga nobena. Henrik IV. francoski kralj je bil protestant. Na nekem zborovanju v St. Denis razpravljali so vpričo kralja katoliški in protestantski učenjaki verska vprašanja. Ko je eden izmed protestantskih učenjakov rekel, da je tudi v katoliški cerkvi mogoče se vzveličati, poseže kralj v besedo in reče: „Kako, vi priznavate, da je v rimski cerkvi mogoče delati za svoje vzveličanje?“ Na to vprašanje odvrne učenjak, da ni dvomiti o tem, ako le človek pošteno živi. „In vi, moji gospodje“, pravi na to kralj katoliškim učenjakom, „mislite li, da morem delati za svoje vzveličanje, če ostanem protestant?“ „Povedati vam moramo“, odgovorili so ti, „da, ko ste spoznali pravo cerkev, je vaša dolžnost vstopiti v njo, in da v protestantski cerkvi ni vzveličanja za vašo dušo“. Na to pravi kralj: „Pamet torej zahteva, da spoznavam katoliško, ne pa protestantske vere, zakaj v oni mi je mogoče po mnenju obeh strank najti svoje dušno vzveličanje, v tej pa le po mnenju ene stranke; pamet mi torej veleva, da si izvolim, kar je gotovejše, varnejše“. In kralj se je vrnil v katoliško cerkev. Da, le v pravi cerkvi je mogoče vzveličati se, in ker je prava cerkev Kristusova samo katoliška, je tudi ona edino-vzveličavna.

Z besedami: „Katoliška cerkev je edino -vzveličavna“, pa ni rečeno, da bo vsak katoliški kristijan vzveličan, in vsak nekatoličan pogubljen, ampak je samo rečeno, da ima edino katoliška cerkev vzveličevalne pripomočke. Katoliška cerkev stori vse, kar je treba, da bi se ljudje vzveličali; ona uči, deli sv. zakramente, daje zapovedi. A vendar se ne bodo vzveličali vsi katoličani. A tega ni kriva sv. cerkev, ampak katoličani sami, kar po lastni krivdi nočejo rabiti v vzveličanje svoje duše tistih pripomočkov, katere jim ponuja sv. cerkev.

Poprej smo slišali, da kdor iz lastne krivde ni ud katoliške cerkve, se ne more vzveličati. A kaj je pa z onim, ki brez lastne krivde ni ud katoliške cerkve? Takih je ogromno veliko število, ki živijo zunaj prave cerkve brez lastne krivde. Ali bodo vsi ti zavrženi?

229. Ali se more vzveličati, kdor brez lastne krivde ni ud katoliške cerkve?

Kdor brez lastne krivde ni ud katoliške cerkve, se sicer more vzveličati na izreden način, če odkritosrčno išče resnice in vestno izpolnjuje božjo voljo, tako, kakor jo spoznava; vender pa pogreša mnogo pripomočkov, s katerimi bi se lažje in gotovejše vzveličal.

Brez lastne krivde ni ud katoliške cerkve, kdor je zunaj katoliške cerkve rojen in izrejen, in kateremu vse življenje nikdar ne pride na misel, da ni morda v pravi cerkvi, ampak je prepričan, da je v pravi cerkvi. Tak se ne more vzveličati po redni poti, ki je katoliška cerkev, pač pa se more vzveličati na izreden način, po nenavadni poti. Znano nam je, da je zakrament sv. krsta neobhodno potreben, ker se brez njega nihče, celó otrok ne more vzveličati. A če zakramenta sv. krsta ni mogoče prejeti, more se nadomestiti tudi s krstom željâ, to je z resnično željo in resno voljo, prejeti sv. krst, ali če se o krstu ničesar ne vé, storiti vse, kar je Bog zaukazal, da se doseže vzveličanje. Krst vode pridruži človeka cerkvi dejansko, krst željâ pridruži ga cerkvi z duhovno vezjo željâ. Kdor torej ne vé za pravo Kristusovo cerkev, vender pa odkritosrčno išče resnice, in je pripravljen, kakor hitro bi jo našel, jo sprejeti in vstopiti v pravo cerkev, in razven tega vestno izpolnjuje voljo božjo tako, kakor jo spoznava s svojo pametjo, in se varuje greha, sploh želi vse izpolniti, kar Bog od ljudij zahteva, želi tudi obenem dejansko pridružiti se cerkvi. Ta želja je vez, ki ga duhovno zjedini s pravo Kristusovo cerkvijo, in vsled te duhovne vezi se razlijejo tudi v njegovo žejno srce životvorne vode milosti in usmiljenja božjega. Če torej kdo živi daleč, daleč od edino-vzveličavne cerkve, če živi med pagani v kraju, kamor še nikdar ni stopila noga katoliškega misijonarja, pa živi, kakor mu vелеva pamet, ni dvoma, da mu bode „Bog, ki hoče, da bi bili vsi ljudje vzveličani in da bi prišli k spoznanju resnice“ (I. Tim. 2, 4.) kakorkoli razodel resnico in tudi on se bo duhovno združil s cerkvijo in v tem združenju z edino-zveličavno cerkvijo zadobil odrešenje in posvečenje. Tudi Judje, kateri natančno živijo po

svoji veri, ker mislijo, da je prava, in tudi želje imajo v pravi veri živeti in umreti, se morejo vzveličati. „V resnici spoznam“, je rekel sv. Peter, „da Bog ne gleda na osebo; ampak med vsakim narodom, kdor se ga boji in dela pravico, mu je prijeten.“ (Dej. ap. 10, 34. 35.) Papež Pij IX. pa je rekel: „Nam in vam je znano, da morejo oni, katerim je popolnoma neznana naša vera, če živé po naravnih zakonih, ki jim jih je Bog vtisnil v srce, in so poslušni Bogu, z močjo božje luči in milosti doseči večno življenje.“ (Encycl. 10. avgusta 1863.) Če kdo ni dejanski ud vidne cerkve Kristusove, mora biti ž njo združen vsaj z duhovno vezjo željâ, da se bo vzveličal, in to je vsakemu mogoče. Ako pa kdo ne išče odkritosrčno resnice ter nima nobenega hrepenenja združiti se vsaj po duhovno s pravo cerkvijo, tudi ne izpolnjuje naravnega zakona, ki je zapisan v njegovo srce, ter smrtno greši, je sam kriv, ako se ne bo vzveličal. — Tak človek, ki je združen z duhovno vezjo s sv. cerkvijo, se more vzveličati na izreden način, vender pa pogreša mnogo pripomočkov, s katerimi bi se lažje in gotovejše vzveličal; zakaj on ne pozna ali vsaj prav ne pozna evangeljskih naukov, on se ne more udeleževati sv. maše, ne more prejemati sv. zakramentov, kateri pomagajo nam, ki smo dejanski udje katoliške cerkve, da se lažje in gotovejše vzveličamo. Kolika sreča je za nas, da smo udje katoliške cerkve, katera je edino-vzveličavna!

230. Ali zadostuje, da je kdo samo po zunanje ud katoliške cerkve?

Ne zadostuje, da je kdo samo po zunanje ud katoliške cerkve, ampak mora biti ž njo zvezan tudi po notranje: z živo vero, zvesto pokorščino in pristrčno ljubeznijo.

Mnogo je dandanes katoliških kristijanov — na žalost se mora reči — kateri so samo po zunanje udje katoliške cerkve, ki imajo samo imé, da so kristijani, v resnici pa živijo tako, kakor bi kristijani ne bili. Samo zunanji udje katoliške cerkve so tisti, ki ne živijo po naukih, katere jim oznanjuje in razlaga sv. cerkev, ki ne prejemajo zakramentov, katere bi jim sveta cerkev rada delila, ki prelamljajo brez

strahu njene zapovedi in ukaze. O takih kristijanah veljajo besede, katere beremo v skrivnem razodetju. (3, 1.) „Imé imaš, da živiš, in si mrtev“. Takim kristijanom ne bo ime kristijanovo k vzveličanju nič pomagalo. Sam Kristus pravi: „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak, kateri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) Kdor hoče, da bo pravi ud katoliške cerkve, mora biti ž njo zvezan tudi po notranje, on mora imeti živo vero, ali mora tako živeti, kakor vera zahteva; on mora biti pokoren otrok svoje matere ter zvesto izpolnjevati vse njene zapovedi in ukaze, zakaj, kdor cerkve ne posluša, je kakor nevernik in očitni grešnik (Mat. 18, 17); on mora cerkev kot svojo duhovno mater prisrčno ljubiti, braniti in zagovarjati jo proti obrekovalcem in nasprotnikom, biti vnet za njeno čast in njeno blaginjo.

Z v r š e t e k.

Dragi krščanski poslušalec! Sv. katoliška cerkev je tvoja duhovna mati. V zakramentu sv. krsta te je prerodila za svojega otroka in otroka božjega, ona te hrani in krepča s kruhom božjih nauk in s kruhom angelskim v zakramentu sv. Rešnjega Telesa; ona te izreja v strahu božjem, ko te tolikokrat odvrča od hudega, opominja in spodbuja k dobremu; ona zdravi tvoje dušne rane v zakramentu svete pokore in ti vrača srčni mir, katerega si izgubil z grehom; ona te tolaži ob smrtni uri kazaje ti večno plačilo v nebesih; ona te bo krepčala za zadnji hudi boj z zakramentom svetega poslednjega olja; ona bo za te molila še po tvoji smrti, ako se boš moral pokoriti v čistilnem ognju vic. Sv. cerkev je v resnici dobra mati, ki vse stori, da bi osrečila svoje otroke v tem in v prihodnjem življenju. Zato pa si prizadevaj, dragi kristijan, da bodeš tudi ti njen dober otrok. Časti in ljubi sv. cerkev kot svojo mater; zakaj „nihče ne more imeti Boga za očeta, kdor nima cerkve za mater.“ (Sv. Ciprijan.) Udeležuj se njenega veselja in trpljenja; izpolnjuj vestno njene zapovedi in določbe; oklepaj se prisrčno svetega očeta in škofov, in sploh se daj voditi le katoliškim načelom tako v javnem, kakor v zasebnem življenju. Le tako si pravi katoličan, in boš dedič svetih nebes. Amen.

49. Krščanski nauk.

Predno je Kristus zapustil svet, ustanovil je sv. cerkev, da bi po njej postali vsi ljudje deležni sadov njegovega odrešenja. Kdor torej noče biti kakor nevernik in očitni grešnik (Mat. 18, 17.), mora biti ud katoliške cerkve, mora vstopiti v edino pravi ovčji hlev božjega pastirja. Vrata va-nj so sv. krst. Po njem se ne združimo le po zunanje s telesom sv. cerkve, marveč postanemo njeni otroci in udje onega telesa, katerega glava je Kristus. Živi udje sv. cerkve ostanemo tako dolgo, dokler ne uničimo s kakim smrtnim grehom duhovnega življenja, katero se nam je podelilo pri sv. krstu. Iz tega sledi, da sega ta zveza onkraj tega življenja; smrt je ne razdere, temveč jo celó spopolni, in to tembolj, čem tesneje nas združi s Kristusom. Smrt razdere le telesno zvezo med udi sv. cerkve, duhovna zveza pa še ostane. Zveza med pravovernimi kristijani, katere tudi smrt razdreti ne more, se imenuje

občestvo svetnikov.

231. Kdo je v občestvu svetnikov?

V občestvu svetnikov so:

1. verniki na zemlji, ali vojskujoča cerkev.

Verniki na zemlji se imenujejo tudi vojskujoča cerkev. A zakaj? „Vojska je človeško življenje na zemlji“, pravi Job (7, 1.) Človek mora biti res vojak, in sicer od zibe do groba; sovražniki pa, zoper katere se mora vojskovati, so razne skušnjave, ki ga vabijo v hudo in katere prihajajo ali iz hude poželjivosti, ali od sveta, ali pa od hudobnega duha. Ker se morajo torej verniki na zemlji neprenehoma vojskovati s sovražniki svojega vzveličanja, so v resnici vojskujoča cerkev. — V občestvu svetnikov so:

2. svetniki v nebesih, ali zmagoslavna cerkev.

Ako je zlasti v poprejšnjih časih kak poveljnik zmagal v vojski, so ga vračajočega se iz vojske slovesno in z

velikim veseljem sprejeli, in z zmagovalnim vencem okrašen je šel v glavno mesto. Tak slovesen vhod se je imenoval zmagoslavje. Tudi svetniki so slavno premagali raznovrstne sovražnike svoje duše, in so bili od nebeščanov slovesno in z veseljem sprejeti in venčani s krono večnega življenja, kakor spričuje sv. Jakob: „Blagor človeku, kateri pretrpi skušnjava; ker skušen bo prejel krono življenja.“ (Jak. 1, 12.) Oni se torej veselé svoje zmage v nebesih na vse večne čase, so torej izvestno zmagoslavna cerkev. — V občestvu svetnikov so:

3. duše v vicah, ali trpéča cerkev.

Kdor se mora dolgo in hudo vojskovati, bo težko ostal brez ran, zlasti, ako ima mnogotere močne sovražnike. Duše v vicah so se sicer hrabro vojskovale in so premagale sovražnike svojega vzveličanja, ni se jim treba več vojskovati, a v tej vojski so prejele vendar marsikatero rano, katero si morajo ozdraviti, predno jim je mogoče iti obhajati zmago v nebesih, morajo še trpeti, morajo se še pokoriti v čistilnem ognju vic za male in morebiti v kazen za velike grehe, in zato se imenujejo trpéča cerkev.

Ako govorimo o vojskujoči, zmagoslavni in trpéči cerkvi, ne smemo misliti, da so to tri različne cerkve, ampak to je samo ena cerkev, katere udje pa se nahajajo v trojnem stanju. Da bodete to lažje razumeli, mislite si vojsko. En del vojske je že zmagal sovražnika in se že veseli svoje zmage, drugi del vojske je sicer tudi že zmagal, ali njegovi vojaki še trpijo vsled ran, ki so se jim zadale v vojski, in se še ne morejo prav veseliti svoje zmage, dokler se jim rane popolnoma ne zacelijo, nekateri vojaki pa se še vojskujejo s sovražnikom. Vidite, kakor tisti vojaki, ki se še vojskujejo, in tisti, ki so sovražnika premagali, pa še trpijo vsled dobljenih ran, in oni, ki se že veselijo zmage, spadajo vsi k enej vojski, tako spadajo verniki na zemlji, duše v vicah in svetniki v nebesih k enej cerkvi.

232. Zakaj se imenuje vojskujoča, zmago-slavna in trpéča cerkev skupaj občestvo svet-nikov?

Vojskujoča, zmagoslavna in trpéča cerkev skupaj se imenuje občestvo svetnikov, ker so vsi udje tega občestva po svetem krstu posve-čeni in poklicani k svetosti, mnogi so pa že tudi dosegli popolno svetost.

Vsi udje občestva „svetnikov“ so po sv. krstu posve-čeni. „Oprani ste . . . , posvečeni ste . . . , opravičeni ste v imenu Gospoda našega, Jezusa Kristusa, in v Duhu našega Boga.“ (I. Kor. 6, 11.) Vsi so torej bili po sv. krstu posve-čeni, ker so vsi prejeli posvečujočo milost božjo. Po sv. krstu pa so dobili pravico še do vseh drugih zakramentov, ki so vir vseh milostij, ki so ljudem potrebne, da svetost, ki so jo prejeli pri sv. krstu, ne le ohranijo, ampak še pomnožijo in od dneva do dneva popolnejši postajajo — Vsi so tudi poklicani k svetosti. Sv. Pavel piše: „To namreč je volja božja, vaše posvečenje“ (I. Tes. 4, 3.) in sv. Peter: „Po njem, ki vas je poklical in je svet, tudi vi v vsem svojem vedenju sveti bodite; ker pisano je: Sveti bodite, ker sem jaz svet.“ (I. Petr. 1, 15. 16.) Tudi veliki grešniki, ki še na zemlji živijo, so poklicani k svetosti in se res lahko še posvetijo v zakramentu sv. pokore ter napredujejo v sve-tosti po vrednem prejemanju drugih svetih zakramentov. — Mnogi so pa že tudi dosegli popolno svetost. Svetniki v nebesih so že dosegli popolno svetost, ker drugače bi ne bili mogli iti v nebesa, kamor „ne pojde nič nečistega“. (Skriv. raz. 21, 27.) Tudi duše v vicah se smejo svete ime-novati, zakaj mali grehi ne uničijo duhovnega življenja duše, posvečujoče milosti božje, torej tudi ne vzamejo pravice do svetih nebes, kakor tudi ne še zaostale časne kazni za že odpuščene grehe, katere morajo še trpeti v čistilnem ognju vic, one le zakasniijo za nekoliko časa vstop v nebesa.

233. *V čem se kaže občestvo svetnikov?*

Občestvo svetnikov se kaže v tem:

1. vsi so tesno združeni med seboj, kakor udje enega telesa, katerega glava je Kristus.

Ako pogledamo svoje telo, opazimo na njem različne ude, kakor oči, ušesa, roke, noge itd. Vsi ti udje se razlikujejo drug od drugega, vendar pa niso ločeni, ampak tesno združeni med seboj v eno telo. Kakor vsi udje enega in istega telesa spadajo skupaj, ali kakor so različni udje eno telo, tako so verniki na zemlji, svetniki v nebesih in duše v vicah tesno združeni med seboj v eno duhovno skrivnostno telo, katerega glava je Kristus. To nam potrjuje sv. Pavel, ko piše: „V enem Duhu smo mi vsi krščeni v eno telo“ (I. Kor. 12, 13.) in ko piše: „Kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsi udje pa nimajo uprav istega opravila, tako nas je veliko eno telo v Kristusu, posamezni pa smo drug drugega udje.“ (Rimlj. 12, 4, 5.) Kristus je glava vernikov na zemlji, ker je glava cerkve“ (Efež 5, 23), on je glava svetnikov v nebesih, ker ima najvišjo oblast nad vsem v nebesih in na zemlji, on je glava duš v vicah, ki se nahajajo v stanju očiščevanja in so ž njim združene v ljubezni. Zato piše zopet sv. Pavel: „On (Bog) ga je (Kristusa) obudil od mrtvih in ga posadil na svojo desnico v nebesih nad vse p. glavarstvo, in oblast, in moč, in gospodstvo, in vsako imé, ki se imenuje ne le na tem svetu, ampak tudi v prihodnjem, in je vse podvrzel njegovim nogam in ga je postavil glavo nad vso cerkev, katera je njegovo telo.“ (Efež. 1, 20—23.) Duhovna vez pa, ki nas tesno druži v eno telo, katerega glava je Kristus, ste vera in ljubezen. Po veri in ljubezni smo združeni z glavo, z Jezusom Kristusom in on z nami; po veri in ljubezni smo združeni s svetniki v nebesih in z dušami v vicah in oni z nami; po veri in ljubezni smo tudi združeni z vsemi katoličani, ki prebivajo po širnem svetu, čeprav nismo nikdar videli njihovega obličja, nikdar slišali njihovega imena

Občestvo svetnikov se kaže v tem:

2. vsi so deležni duhovnih dobrot tega občestva, to je njegovih milostij in zaslug, njegovih molitev in dobrih del.

Vsi udje enega telesa nimajo uprav istega opravila: noge hodijo, roke delajo, oči gledajo, ušesa poslušajo itd. Kar pa eden ud dela, ne dela le za-se, ampak za vse ude, za celo teló. Da, tako tesno so združeni med seboj udje enega telesa, da v tistem hipu, ko občuti eden ud kaj prijetnega ali neprijetnega, vsi udje ž njim sočutijo. Kakor udje enega telesa nimajo uprav istega opravila, tako imajo tudi udje sv. cerkve, ki so tesno združeni med seboj kakor udje enega telesa, prav različna opravila. Eni se pečajo z molitvijo in premišljevanjem, drugi s podučevanjem in vzgojevanjem mladine, tretji z oznanjevanjem besede božje, četrti s strežbo bolnikov, peti opravljajo zdaj to, zdaj ono dobro delo itd. Kar pa dela eden ud sv. cerkve, ne dela le za-se, ampak za vse druge, in vsi drugi delajo za njega. Kakor v kaki družbi uživajo vsi udje tiste družbe skupne pravice in koristi, kakor v državi državniki, tako se udeležujejo tudi v sv. cerkvi vsi udje dobrot občestva svetnikov. Vse daritve sv. maše, vse milosti, ki se delijo, vse zasluge, ki si jih pridobijo udje sv. cerkve, vse molitve in druga dobra dela, ki jih opravljajo, pridejo vsem v korist. Daritev sv. maše se služi za žive in mrtve ter svetnikom v čast, molitve in posti se lahko darujejo za žive in mrtve, odpustki se dobivajo tako, katerim je podlaga neizmerni zaklad zaslužnja Jezusa Kristusa, preblazene Device Marije in svetnikov. Ker vsi udje sv. cerkve drug drugemu pomagajo, ker so vsi deležni duhovnih dobrot občestva svetnikov, zato se tudi največji grešnik lažje spreobrne, ki je še ud katoliške cerkve, kakor pa kak izobčenec; in katoliški kristijan sme upati, da bo poprej rešen iz čistilišča, kakor pa kateri drugi.

Kako smo srečni, da spadamo h katoliški cerkvi! Kako veličastno in vzvišeno, kako koristno in tolažljivo je vender to občestvo! „Kako veličastno podobo nam podaja to neizmerno kraljestvo duhov s svojimi tremi v vednem vzajemnem občeivanju nahajajočimi se oddelki! Vojskujoči svet podaja eno roko trpečemu in z drugo prijema ono zmagoslavnega. Zahvalne in prosilne molitve, zadoščevanja,

pomoč, osrčevanja; vera, upanje, ljubezen: vse se steka kakor hladilni studenci iz drugega v drugega.“ (Grof de Maistre, Večerne ure iz Petrograda.) — Poglejmo si še zdaj posebej:

234. V čem se kaže občestvo vernikov na zemlji?

Občestvo vernikov na zemlji se kaže v tem, da so vsi deležni dobrot, ki prihajajo iz daritve svete maše, iz molitev in drugih dobrih del vse cerkve.

Jezus Kristus se je s svojo smrtjo na križu daroval za vse ljudi svojemu nebeškemu Očetu. Njegova daritev na križu pa se neprenehoma ponavlja z daritvijo svete maše. Sadov, dobrot, ki prihajajo iz daritve svete maše, so torej deležni vsi ljudje sploh, zlasti pa vojskujoča cerkev in trpeča. Zaradi tega moli mašnik, ki služi sveto mašo, za žive in mrtve, kakor nam spričuje zlasti molitev pri darovanju kruha in vina. — Verniki na zemlji so deležni dalje dobrot, ki prihajajo iz molitev vse cerkve. Kdor moli, ne moli le za-se, ampak za vse vernike. Zato molimo v Očenašu: „Oče naš . . . pridi k nam tvoje kraljestvo . . . Daj nam danes naš vsakdanji kruh in odpusti nam naše dolge . . . ne vpelji nas v skušnjava, temveč reši nas hudega“, ne pa: Oče moj . . . pridi k meni tvoje kraljestvo . . . Daj mi danes moj vsakdanji kruh itd. Ker moli vsak za vse in vsi za vsakega, opominja nas sv. Jakob: „Molite drug za drugega, da bote ohranjeni; veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega.“ (Jak. 5, 16.) Sv. cerkev naroča še posebej duhovnikom, da molijo v njenem imenu vsaki dan brevir za vse vernike. In kako bi Kristus ne uslišal molitev svoje cerkve; za katero je sam sebe daroval, katera mu je vzgojila toliko svetnikov, toliko junaških mučencev, toliko nedolžnih devic, toliko čednostnih spoznavalcev! „Ne moreš“, pravi zato sveti Ambrozij, „ne moreš oprati svojega hudodelstva s svojimi sporkornimi solzami, naj joka za-te tvoja mati, cerkev, katera enako vdovi materi (v Naimu) prosi za vsakega posameznika, kakor za svojega edinega otroka.“ (In Luc. l. 5. n. 92.) — Verniki na zemlji so slednjič deležni dobrot, ki prihajajo iz drugih dobrih del vse cerkve. Ako postavim, kak misijonar gre v

tuje dežele in tam med največjimi težavami in nevarnostmi oznanjuje nevernikom sv. evangelij, morda celó prelije svojo kri, imamo od njegovega dobrega dela tudi mi nekak delež. Če kaka usmiljena sestra noč in dan streže bolnikom, izgubi svoje zdravje in si tako skoplje rani grob, tudi nam to pomaga. Če kdo meseca in leta hudo, pa tudi voljno trpi in vse svoje trpljenje daruje Bogu, če se kdo ostro posti, zatajuje, miloščino deli in še druga dobra dela opravlja, je tudi nam v korist

Dobra dela koristijo seveda pred vsem onim, ki jih opravlja, a ker smo vsi tesno med seboj združeni kakor udje enega telesa, koristijo tudi vsem drugim. Bog nam zavoljo takih dobrih del morebiti odpusti časne kazni, katere smo zaslužili za svoje grehe, nas obvaruje časnih nezgod, nam daje mnogotere milosti.

Ali pa se tudi grešniki udeležujejo duhovnih dobrot sv. cerkve? Grešniki so mrtvi udje telesa, katerega glava je Kristus, sv. cerkve. Med tem, ko so pravičniki popolnoma združeni s Kristusom po veri, upanju in ljubezni, so grešniki, v katerih je ljubezen umrla, le še nepopolnoma ž njim združeni po veri in upanju. Zaradi tega ne morejo imeti tistega deleža od duhovnih dobrot svete cerkve, kakor pravičniki, pač pa nekoliko. Oni imajo še pristop do zakramenta sv. pokore, po katerem se jim duhovno življenje duše, posvečujoča milost božja, znova podeli, nimajo pa pristopa do zakramentov živih, po katerih se pomnožuje posvečujoča milost božja, ker morajo tisti, ki jih prejemajo, biti na duši živi, to je imeti morajo posvečujočo milost božjo. Priprošnje in zaslužnje pravičnikov jim pač morejo pridobiti milost spreobrnjenja, ali ker tako dolgo, dokler v grehih živijo, ne morejo prinašati nobenega sadu za večno življenje in nimajo posvečujoče milosti božje, se jim ona tudi ne more pomnožiti po priprošnji pravičnikov, kakor tudi ne nebeška slava, oni so torej oropani največjih koristij. Četudi pa so grešniki oropani največjih dobrot sv. cerkve, ki prihajajo pravičnikom iz daritve sv. maše, iz molitev in drugih dobrih del vse cerkve, so vendar še na boljem, kakor tisti, ki so od sv. cerkve popolnoma ločeni, zakaj ti se ne morejo udeleževati njenih dobrot, grešniki pa vendar še mnogoterih. Sv. cerkev tudi ne jenja moliti za spreobrnjenje grešnikov, da bi postali zopet njeni živi udje ter se znova mogli udeleževati njenih dobrot.

Zvršetek.

„Mi smo otroci svetnikov“, rekel je mladi Tobija. (Tob. 8, 5.) Ta misel je mladega Tobija napeljevala k pobožnemu, bogoljubnemu življenju. Tudi nas imenuje sv. Pavel „meščane svetnikov, domačine božje, vzdane na stalo apostolov in prerokov.“ (Efež. 2, 19. 20.) Ako pa smo meščani svetnikov, domačini božji, ne smemo sramote delati svojemu imenu z nekrščanskim življenjem. Vsi smo otroci sv. cerkve, v eno telo nas združuje duhovna vez, vez ljubezni krščanske. Ljubimo se zaradi tega kakor se spodobi bratom in sestram v Kristusu Jezusu. „Glejte, kako se ljubijo med seboj!“ rekali so začudeno pagani, ko so opazovali medsebojno ljubezen prvih kristijanov. Ljubimo se tudi mi s pravo krščansko ljubeznijo, kakor prvi kristijani, pospešujemo dušno vzveličanje drug drugega z lepimi vzgledi, z molitvami in drugimi dobrimi deli, da se nam pomnožuje posvečujoča milost božja, in da tem gotovejše in tem večjo slavo dosežemo v nebesih. Amen.

50. Krščanski nauk.

Verniki na zemlji, ali vojskujoča cerkev, svetniki v nebesih, ali zmagoslavna cerkev in duše v vicah, ali trpeča cerkev se imenujejo skupaj občestvo svetnikov, in sicer zato, ker so vsi udje tega občestva po sv. krstu posvečeni in poklicani k svetosti, mnogi so pa že tudi dosegli popolno svetost. Občestvo svetnikov sploh se kaže v tem, da so vsi tesno združeni med seboj, kakor udje enega telesa, katerega glava je Kristus, in da so vsi deležni duhovnih dobrot tega občestva, to je njegovih milostij in zaslug, njegovih molitev in dobrih del. Občestvo vernikov na zemlji posebej se kaže v tem, da so vsi deležni dobrot, ki prihajajo iz daritve svete maše, iz molitev in drugih dobrih del vse cerkve.

235. V čem se kaže naše občestvo s svetniki v nebesih?

Naše občestvo s svetniki v nebesih se kaže v tem, da svetnike častimo in na pomoč kličemo, svetniki pa za nas pri Bogu molijo.

„Čast, komur čast“, veli sv. Pavel (Rimlj. 13, 7.). Svetniki v nebesih so vredni naše časti, ker so si pridobili s svojim čednostnim življenjem, s svojimi trudi in trpljenji visoko stopnjo popolnosti; oni so vredni naše časti, ker jih Bog sam časti kot svoje prijatelje, kakor spričuje Kristus: „Ako kdo meni služi, naj hodi za menoj; in kjer sem jaz, tamkaj bo tudi moj služabnik. In ako kdo meni služi, ga bo moj Oče počastil.“ (Jan 12, 26.) Svetniki so vredni naše časti, ker so nam najlepši vzgledi, kako naj živimo, da dosežemo svetost. Svetnike častimo s tem, da premišljujemo, spoštujemo, in občudujemo v svojih mislih njihove vrline, da jih hvalimo z besedami, da jim kažemo svoje notranje spoštovanje tudi v dejanji, kakor n. pr. ako njim na čast obhajamo praznike, v cerkev gremo ob njihovih praznikih, prejemamo sv. zakramente, venčamo njihove kipe in podobe itd. — Svetnike tudi na pomoč kličemo, ker so ljubljenci, ker so prijatelji božji, in zaradi tega tudi njihova priprošnja mnogo premore pri Bogu. Da bi svetnike v nebesih dostojno častili in se priporočali njihovi priprošnji, postavila je sv. cerkev svetnikom na čast mnogotere praznike, zlasti praznik vseh svetnikov.

Svetniki v nebesih molijo za nas pri Bogu. Svetniki so naši prijatelji, naši bratje in sestre, ki nas srčno ljubijo, saj ljubezen nikoli ne mine (I. Kor. 13, 8.). Svetniki v nebesih vedó iz lastne skušnje, v kolikih nevarnostih se nahaja naša duša, kako se nam je treba vojskovati, da jo rešimo, oni „gledajo v Bogu vse, kar se na zemlji godi, kakor v ogledalu“ (sv. Terezija), zato pa prosijo z nami, ako se priporočamo njih priprošnji. Da svetniki res tudi za nas molijo pri Bogu, nam spričuje sv. pismo. Ko se je Juda Makabejec imel vojskovati z mnogo številnejšim sovražnikom, videl je v sanjah umrlega velikega duhovnika Onija, kako je molil z razprostrtima rokama za judovsko ljudstvo. Potem se je prikazal tudi drugi mož, zavoljo starosti in slave čudovit, in z veliko lepoto obdan. Onija pa je spregovoril rekoč:

Ta je prijatelj bratov in Izraelovega ljudstva; ta je, ki veliko moli za ljudstvo in za vse sveto mesto, Jeremija, prerok božji.“ (II. Mak. 15, 12—14.) Ako pa so svetniki že takrat, ko so še na zemlji živeli, mnogo dosegli s svojimi molitvami pri Bogu, mari ne bodo še več sedaj, ko so v nebesih? Al nam ne spričujejo tega različni čudeži, ki so se godili in se še godijo na priprošnje svetnikov? Pridno se jim zaradi tega priporočajmo, zlasti pa radi molimo litanije vseh svetnikov in pa lavretanske litanije, zakaj v prvih prosimo pomoči vse svetnike skupaj, v drugih pa kraljico vseh svetnikov.

236. V čem se kaže naše občestvo z dušami v vicah?

Naše občestvo z dušami v vicah se kaže v tem, da jim pomagamo z molitvijo in dobrimi deli, z odpustki in posebno z daritvijo svete maše, duše v vicah pa, kakor upamo, za nas Boga prosijo.

Duše v vicah trpé neizmerno žalost, ker še ne morejo gledati Boga, po katerem tako željno hrepené, trpé še razne druge muke, katere jim je prisodila božja pravičnost. Dolžni smo torej iz krščanske ljubezni do bližnjika, pomagati dušam v vicah. Pomagamo pa jim z molitvijo. Sv. pismo samo priporoča molitev za mrtve, ko pravi: „Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili rešeni grehov.“ (II. Mak. 12, 46.) Največjo moč ima skupna molitev za verne duše. Kristus namreč pravi: „Še vam povem, da ako se dva izmed vas zjedinita na zemlji, se jima bo, za katero reč koli prosita, zgodila od mojega Očeta, kateri je v nebesih.“ (Mat. 18, 19.) Sv. cerkev je molila v skupni molitvi za sv. Petra, in angel je prišel z nebes v ječo, razbil njegove verige in ga peljal iz ječe. (Dej. ap. 12.) Tako stopa angel božji z nebes v vice in vodi iz njih duše v rajsko veselje, ako sv. cerkev v skupnih molitvah prosi za nje usmiljenja božjega. Pa tudi molitev posameznikov prinaša dušam v vicah tolažbo, polajšanje in okrajšanje njihovih muk. Molitev se vzdiguje v nebesa, z nebes pa se spušča usmiljenje božje v vice. — Druga dobra dela, s katerimi lahko pomagamo dušam v

vicah, so raznovrstna. Med prvimi je miloščina. Sam sv. Duh pravi: „Radodarnost je vsem živim prijetna, pa tudi mrtvemu milosti ne odreci“ (Sir. 7, 37.) in: „Miloščina reši smrti, in ona je, ki izbrisiuje grehe in pomaga najti milost in večno življenje.“ (Tob. 12, 9.) Sv. Ambrozij pa piše: „Vse, kar storimo in porabimo v korist mrtvih, se nam zaračuni v zasluženje, in nam bo nekdanj po smrti povrneno stoterno.“ Kaj lepo pravi sv. Birgita: „Grehi na svetu so različni in tako so tudi muke v vicah različne. Kakor pa se veseli lačni jedi, ki pride do njegovih ust, žejni pijače, nagi obleke in bolnik postelje, v katero se položi, tako se veselé duše in se vdeležujejo dobrega, ki se stori na svetu zaradi njih. Še druga dobra dela, katera moremo opravljati v korist dušam v vicah, so post, voljno prenašanje vsakdanjih križev in težav, odpuščenje krivic, božja pota storjena iz tega namena itd. — Dušam v vicah pomagamo z odpustki. Iz nauka o odpustkih vam je znano, da so nekateri odpustki taki, ki jih moremo obrniti ali v lastno korist, ali pa dušam v vicah v prid. In res, če pomagajo dušam v vicah, s katerimi nas družijo vez sv. vere in ljubezni, naše molitve in druga dobra dela, kako bi jim ne pomagalo še mnogo bolj zasluženje Jezusa Kristusa, preblazene Device Marije in svetnikov, katero jim naklanjamo, kadar jim darujemo dobljene odpustke? Ali ni to zasluženje božjemu srcu nad vse drago? Mu ga li ne ponudi sv. cerkev, ljubljena nevesta Kristusova? Včasi prejmete na dan lahko po več popolnih odpustkov; darujte od njih dušam v vicah. „Zdaj naj vaša obilnost pomaga njih pomanjkanju, da bode tudi njih obilnost vaši potrebi k pomoči.“ (II. Kor. 8, 14.) — Posebno pa pomagamo dušam v vicah z daritvijo svete maše. S svojo smrtjo na križu je zadostil Jezus Kristus za grehe vsega sveta. (I. Jan. 2, 2.) Sv. maša pa je ponavljanje Kristusove daritve na križu. mari ne bo pomagala dušam v vicah, ako se za nje opravi? Z daritvijo sv. maše so kristijani že od nekdanj pomagali dušam v vicah, kakor to spričujejo razni cerkveni očetje. Sv. Antonin pa naravnost pravi: „Najsve-tejši altarni zakrament, v katerem se neprenehoma ponavlja trpljenje Jezusa Kristusa, je sam na sebi prvi in najboljši pripomoček za rajne v čistilišču; je palica, s katero se slednjič vzdignejo v nebesa in se konečno utolažijo.“ Kdor torej hoče dušam v vicah najbolje pomagati, naj dá služiti, ako mu je mogoče, za nje sv. maše, ako mu pa to ni mogoče,

naj bo pri njih s spodobno pobožnostjo in naj jim daruje sv. obhajila.

Ako pomagamo dušam v vicah, prosijo one, kakor upamo, Boga za nas. Mnogi učeniki sv. cerkve, med njimi sv. Alfonz, Belarmin, trdijo, da verne duše za nas prosijo, dokler so še v čistilišču. Sv. cerkev se sicer o tem ni izrekla, vendar pa se ta nauk opira na prav tehtne razloge, posebno na to, da so duše v vicah, ker so v milosti božji, prijateljice božje, in torej morejo za nas prositi. Verne duše prosijo gotovo za nas, kadar so rešene, ker jih k temu nagiblje hvaležnost. Zato pravi Rihard od sv. Viktorja: „Iz vic otete duše neprenehoma prosijo za one, s katerih pomočjo so bile otete, in Bog jim ničesar ne odbije.“

Sv. cerkev nas vsaki dan o večni luči opominja, zlasti pa na dan vseh vernih duš, da bi jim pomagali. Zato vam kličem s sv. Avguštinom: „Ne pozabite mrtvih in hitite za nje moliti!“ S tem napravljate Bogu veliko veselje, opravljate dela krščanskega usmiljenja, pripravljate pa tudi sebi največjo korist, ker vam bodo iz vic otete duše s svojo priprošnjo pri Bogu stoterno poplačale vašo pomoč. Molimo drug za drugega, da bomo ohranjeni (Jak 5, 16.); priporočujmo se vsak dan priprošnji svetnikov in radi pomagajmo vernim dušam v vicah.

237. V čem se kaže občestvo svetnikov v nebesih s dušami v vicah?

Občestvo svetnikov v nebesih z dušami v vicah se kaže v tem, da pomagajo svetniki vernim dušam vicah s svojo priprošnjo pri Bogu.

Svetniki v nebesih, ki gledajo Boga neprestano od obličja do obličja, lahko najbolje presojajo neizmerno žalost, katero trpe duše v vicah, ker še ne morejo gledati Boga, po katerem tako željno hrepené; oni vedó, kolike so še razne druge muke, katere je prisodila božja pravičnost dušam v vicah, in ker so tudi ž njimi združeni po krščanski ljubezni, prosijo za nje pri Bogu, da bi bile brž ko brž rešene. Ako Bog uslišuje naše priprošnje za duše v vicah, kako bi ne uslišal priprošnje svetnikov, ki so njegovi posebni pri-

jatelji? Zlasti pa reši kraljica angelov in svetnikov, preblazena Devica Marija, ki je po besedah sv. Birgite tudi kraljica in mati vernih duš, premnoge iz vic, posebno ob svojih praznikih in ob sobotah, ki je njej posebno posvečena. Priporočajmo zaradi tega tudi duše v vicah priprošnji Marije Device in priprošnji drugih svetnikov, da, kar naša priprošnja za duše v vicah ne premore, bo premogla priprošnja večno srečnih nebeščanov.

Slišali smo že, da so kristijani, kateri živijo v smrtnih grehah, pa so še ohranili pravo krščansko vero, sicer še udje sv. cerkve, toda mrtvi, zato pa se tudi ne morejo udeleževati njenih duhovnih dobrot tako, kakor pravičniki. Ko bi vedno ostali v smrtnih grehah, bili bi tudi vedno mrtvi udje, in njih delež po smrti bi bilo večno pogubljenje. „Ako kdo v meni ne ostane, bo venkaj vržen, kakor mladika, in vsahne, in jo bodo pobrali in venkaj vrgli in zgori“, govori Jezus. (Jan. 15, 6.) Vender Bog, ki noče smrti grešnika, ampak, da se spreobrne in živi“ (Eceh. 33, 11.), ki „hoče, da bi bili vsi ljudje vzveličani“ (I. Tim 2, 4.), je v svojem neskončnem usmiljenju dal grešnikom sredstvo, po katerem morejo postati znova živi udje sv. cerkve. Tega nas prepriča

deseti člen apostolske vere.

238. Kako se glasi deseti člen apostolske vere?

Deseti člen apostolske vere se glasi: „Odpušcanje grehov.“

Nihče drugi ne more odpustiti razžaljenja, kakor tisti, ki je bil razžaljen, nihče drugi ne more izbrisati dolga, kakor tisti, pri katerem se je napravil dolg. Kdor greši, prelomi zapoved božjo, razžali Boga, se pri njem zadolži. Nihče drugi nam torej ne more odpustiti grehov, kakor le Bog, katerega smo z grehom razžalili, katerega dolžniki smo po grehu postali. „Jaz sem, jaz sam sem, ki izbrisujem tvoje krivice“ (Iz. 43, 25.) govori Gospod. Vender Bog lahko komu drugemu dá oblast, da namestu njega, v njegovem imenu odpušča grehe, in to je storil tudi Jezus Kristus. Da in komu je dal to oblast, nam pove deseti člen.

239. Kaj nas uči deseti člen apostolske vere?

Deseti člen apostolske vere nas uči, da je Jezus Kristus svoji cerkvi dal oblast, odpuščati grehe.

Dokler je Jezus Kristus na zemlji bival, je sam odpuščal grehe. Tako je odpustil grehe očitni grešnici Mariji Magdaleni, rekoč: „Odpuščeni so ti grehi“ (Luk. 7, 48.) ali mrtvoudnemu, ko mu je dejal: „Zaupaj, sin! odpuščeni so ti tvoji grehi“ (Mat. 9, 2.) ali Caheju in drugim grešnikom. Ko pa se je ločil iz tega sveta, je izročil oblast, katero je do takrat sam izvrševal, sv. cerkvi. Po svojem vstajenju je namreč dihnil v apostole in rekel: „Prejmite svetega Duha: katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni; katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.“ (Jan. 20, 22 23.) Od apostolov je prešla oblast grehe odpuščati na prave naslednike apostolov, rimskega papeža in škofo ter njihove pomočnike v duhovski službi, mašnike. Iz tega sledi, da ima le katoliška cerkev redno oblast, odpuščati grehe, kar nam potrjuje ta-le izrek sv. Avgušтина: „V njej (v katoliški cerkvi) se odpuščajo grehi; zunaj nje pa se ne odpuščajo.“

240. Ali se morejo odpustiti vsi grehi?

Vsi grehi, tudi največji, se morejo odpustiti, ako se grešnik resnično spokori.

Rimski katekizem pravi: „Nikakor ne smemo misliti, da je oblast odpuščati grehe v cerkvi omejena le na neko vrsto grehov; zakaj nobeno še tako ostudno dejanje se ne more storiti, ali misliti, da bi ga cerkev ne mogla odpustiti, kakor tudi nihče ne more tako brezbožen in zloben biti, da bi ne mogel več upati odpuščanja, ako resnično obžaluje svoje hudobije. Ta oblast cerkve pa tudi ni tako omejena, da bi se mogla izvrševati le v gotovem času; zakaj katero uro koli se hoče grešnik vrniti k vzveličanju, naj se ne zavrne.“ (Ad art. rem. pecc.) Bog sam pravi po preroku Izaiju: „Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, bodo beli kakor sneg, in ako bi bili rudeči kakor bager, bodo beli,

kakor volna.“ (Iz. 1, 18.) Po preroku Jeremiju pravi Gospod: „In jih bom očistil vse njih krivice, s katero so grešili zoper mene; in odpustil jim bom vse njih pregrehe, s katerimi so se zoper mene pregrešili in me zaničevali.“ (Jerem. 33, 8) Kristus pa je rekel apostolom: „Resnično, vam povem, karkoli bote zavezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih; in karkoli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih“ (Mat. 18, 18.) in: „Katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni.“ (Jan. 20, 23.) Tukaj ni Kristus nobenega greha in nobenega grešnika izvzel, je torej gotovo, da je dal oblast apostolom odvezavati od vseh grehov in vse grešnike.

Da se pa morejo grehi odpustiti, se mora grešnik resnično spokoriti; to se pravi: on mora svoje grehe studiti, se jih kesati, spovedati in zadoščevati za nje. „Če pa krivični za vse svoje storjene grehe dela pokoro“, govori Gospod po preroku Ecehijelu „in vse moje zapovedi dopolnjuje, in prav in po pravici ravna, naj živi in naj ne umrje! Nobene njegovih hudobij se ne bom spomnil.“ (Eceh. 18, 21, 22.) Po preroku Jeremiju pa opominja: „Spreobrnite se, otroci, in vrnite se, in ozdravil bom vašo nepokorščino.“ (Jerem. 3, 22.) Ko je Jezus začel javno učiti, je opominjal k pokori. „In odslej je začel Jezus pridigovati in govoriti: Delajte pokoro! zakaj nebeško kraljestvo se je približalo.“ (Mat. 4, 17.) Nespokornikom pa je klical: „Če se ne spokorite, bote vsi uprav tako poginili.“ (Luk. 13, 3.) Sv. Peter je opominjal k pokori, ko je na binkoštni praznik rekel: „Spokorite se, in daj se krstiti slehern izmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščenje grehov.“ (Dej. ap. 2, 38.) Da se resničnim spokornikom res odpustijo vsi grehi, pové nam sv. Janez rekoč: „Ako se spovemo svojih grehov, je Bog zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe in nas očisti vse hudobije.“ (I. Jan. 1. 9.) Vsi grehi se morejo odpustiti, in ko bi bili številni kakor pesek ob morji. Le o grehih zoper sv. Duha pravi Kristus, da se ne odpusté ne na tem, ne na onem svetu (Mat. 12, 31.), pa ne zato, kakor bi jih Bog ne hotel odpustiti, ampak ker tak grešnik uprav tega ne stori, kar je potrebno za odpuščanje grehov, ter vzveličavne pripomočke do konca svojega življenja hudobno zametuje in zaničuje.

241. Kaj je postavil Jezus Kristus kot posebno sredstvo za odpuščanje grehov?

Kot posebno sredstvo za odpuščanje grehov je postavil Jezus Kristus zakrament svetega krsta in svete pokore.

Dva zakramenta je torej postavil Jezus Kristus v odpuščanje naših grehov. „Kdor ni prerojen iz vode in iz svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“ (Jan 3, 5.) Človek pa se prerodi, ker postane iz grešnika pravičnik s tem, da mu sveti krst izbriše izvirni greh in vse pred svetim krstom storjene grehe. Da se odpuščajo pri svetem krstu grehi, spričuje nam sv. Peter, ki je rekel: „Spokorite se, in daj se krstiti slehern izmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščanje grehov.“ (Dej. ap. 2, 38.) Ananija pa je rekel Savlu poznej Pavlu apostolu: „Vstani in se daj krstiti, in klicaje v njegovo (Jezusovo) ime operi svoje grehe.“ (Dej. ap. 22, 16.) Ko je postavil zakrament sv. pokore, je rekel apostolom: „Prejmite svetega Duha; katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni; katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.“ (Jan. 20, 22. 23.) Torej je gotovo, da se pri zakramentu sv. pokore odpuščajo grehi, in sicer po svetem krstu storjeni.

Z v r š e t e k.

Ničesar ne stori človeka tako nesrečnega kakor greh, zato pa tudi za njega ne more biti večje tolažbe, kakor prepričanje, da se greha lahko očisti in zadobi mir srca. „Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi“, tako je govoril marsikateremu grešniku božji Odrešenik, ko je še hodil po zemlji; pa tudi tebi veljajo te tolažilne besede, kršč. poslušalec, kolikorkrat vredno prejmeš zakrament svete pokore. Zahvali božjega Vzveličarja, da je postavil zakrament svetega krsta in svete pokore za odpuščanje grehov! Prizadevaj si ohraniti krstno nedolžnost, ako pa si jo po grehu izgubil, očisti zopet svojo dušo v zakramentu sv. pokore, da boš srečno umrl in nekdam srečno od mrtvih vstal. Amen.

51. Krščanski nauk.

„Človeku je odločeno enkrat umreti“, piše sv. apostol Pavel. (Hebr. 9, 27.) Po svoji naravi je človek umrljiv, le po posebni milosti božji bi bil ostal neumrljiv tudi po telesu, ako bi ne bil grešil. Ker pa je grešil, izgubil je neumrljivost telesa. Smrt je torej kazen za greh. Smrt je največja sovražnica človeškega rodu, smrti se človek najbolj boji. Pa tudi ta sovražnik bo nekdanj premagan in strta njegova moč. „Smrt bo prekucnil na vekomaj, in obrisal bo Gospod Bog solze s slehernega obraza“, napovedal je prerok Izaija (25, 8.). „Zadnji sovražnik“, piše sv. Pavel, „zadnji sovražnik, ki bo končan, je smrt.“ (I. Kor. 15, 26.) Da se bo to zgodilo, pové nam

enajsti člen apostolske vere.

242. Kako se glasi enajsti člen apostolske vere?

Enajsti člen apostolske vere se glasi: „Vstajenje mesa.“

Kadar človek umrje, se loči duša od telesa in se prikaže pred večnim sodnikom, in precej po sodbi se razsodba izvrši na duši, ki pride ali v vice ali v pekel ali pa v nebesa, truplo pa se pokoplje v zemljo, iz katere je vzeto, in tam strohni ter razpade v prah in pepel. „Prah se povrne v svojo prst, iz katere je bil, in duh se vrne k Bogu, kateri ga je bil dal.“ (Prid. 12, 7.) Ali bode vedno tako ostalo? Ali bo naše truplo vedno v zemlji počivalo? Brezbožneži, ki trdijo, da je s smrtjo vse pri kraju, da človek kakor živina pogine, seveda tudi trdijo, da ne bode naše truplo nikdar več vstalo, a drugače nas uči enajsti člen apostolske vere.

243. *Kaj nas uči enajsti člen apostolske vere?*

Enajsti člen apostolske vere nas uči, da bo Jezus Kristus sodnji dan obudil naše truplo, to je dušo zopet združil s telesom.

Da bomo nekdam vstali od mrtvih, da bode Bog obudil naše truplo, to je, dušo zopet združil s telesom, od katerega se je ločila ob smrti, so ljudje verovali že v starem zakonu. Ko je Job menil, da ne bo več okrevaj od svoje hude bolezni, ampak umrl, rekel je svojim prijateljem: „Vem, da moj Odrešenik živi, in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga.“ (Job 19, 25. 26.) Pri preroku Danijelu pa nahajamo zapisane te-le besede: „Veliko izmed teh, ki spijo v prahu zemlje, se bo vzbudilo; eni k večnemu življenju, in eni k osramočenju, ki je bodo večno gledali.“ (Dan. 12, 2.) Drugi izmed sedmerih makabejskih bratov, katere je dal brezbožni kralj Antioh grozovito mučiti in potlej umoriti, ker niso hoteli jesti svinjskega mesa, je zaklical temu trinogu: Ti, prehudobnež, nas sicer v pričujočem življenju moriš; ali Kralj sveta nas bo, ker umrjemo zavaljo njegovih postav, ob vstajenju obudil k večnemu življenju.“ (II. Mak. 7, 9.) Podobne besede je govoril tudi tretji in četrti. — Kar so v starem zakonu tako trdno verovali, o tem nas prepričuje še bolj sv. pismo novega zakona. Jezus Kristus je rekel: „Ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina božjega. In prišli bodo, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28, 29.) Kar Kristus, to učijo tudi apostoli. „Po enem človeku“, piše sv. Pavel, „je smrt in po enem vstajenje mrtvih. In kakor v Adamu vsi umrjejo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživel.“ (I. Kor. 15, 21. 22.) Kristus je glava odrešenega človeštva, kakor je Adam glava propadlega človeštva, in kakor je po Adamu prešla smrt na vse ljudi, tako preide po Kristusu življenje na vse ljudi. O vstajenju mrtvih je sv. Pavel prav pogosto govoril v svojih pridigah in listih, tako tudi drugi apostoli.

Kaj pa uče o vstajenju mrtvih sv. očetje? Cerkveni očetje so vstajenje mrtvih vedno povdarjali in nekateri spisali o njem cele knjige. Kako lepo piše sv. Ciril: „Žito,

ali kakšno seme si bodi se vseje. Seme umrje in segnije; pa segnjito se zopet ozeleni, in iz posajenega malega priraste veliko. Zita pa in druga semena so zavoljo nas in v našo porabo ustvarjena. Ako se pa stvari zavoljo nas ustvarjene, četudi že segnjijejo, zopet oživé, mari mi, zavoljo katerih so stvari tukaj, po smrti ne bomo obujeni? Mladike in vinske trte in veje drugih dreves odrezane in drugam presajene se oživé in prinašajo sad, človek pa, zavoljo čegar so tukaj, zakaj da ne bi vstal? Po zimi, kakor vidiš so zelišča in drevesa kakor v smrtno spanje zazibana, ali kadar napoči nova spomlad, jim je znova vdihnjen dih življenja. Bog torej videvši tvojo nevero ti je na vidnih stvareh dal vsako leto podobo vstajenja, da pri živih stvareh toliko bolj veruješ, kar nad mrtvimi vidiš.“ Drugi cerkveni učniki primeroma pravijo: Truplo je duši dano za tovariša in po združenji obeh je postal človek, duša torej ne more za vselej od tega svojega tovariša ločena ostati. Prepričanje, da bomo nekdaj od mrtvih vstali, je bilo tudi vzrok, da se je Kristusov nauk tako hitro širil na vse strani, dasitudi so povsod preganjali spoznovalce Kristusove vere, to prepričanje je osrčevalo tisočere in tisočere mučenike, da so najgrozovitejše muke stanovitno in potrpežljivo prenašali, ker so vedeli, da bode njihovo trpinčeno truplo častitljivo od mrtvih vstalo.

Jezus Kristus bo obudil naše truplo sodnji dan. Lazarjeva sestra Marta je rekla Jezusu: „Vem, da bo (moj brat) vstal ob vstajenji, poslednji dan.“ (Jan. 11, 24.) Solnce bode takrat otemnelo, luna ne bo dajala svoje svetlobe, zvezde bodo padale z neba in moči nebeške se bodo gibale. Potem bodo na trobento angelov mrtvi vstali. „In bo poslal svoje angele s trobento in z velikim glasom, in bodo zbrali njegove izvoljene od čveterih vetrov, od konca do konca neba“ (Mat. 24, 31.) veli Kristus. Cerkvena pesem pa peva: „Glasno bo trobenta pela. (Mrtvim po grobeh donela.) K sodbi vstanite! velela“.

Vstali bomo z istimi telesi, katera smo imeli v življenju. Jezus Kristus je predpodoba našega vstajenja. On je vstal z istim telesom, katero je imel na zemlji bivajoč. To nam spričujejo njegove prikazni po vstajenju in zlasti besede, katere je govoril apostolom pri neki prikazni: „Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam; potipajte in pogledjte, saj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam. In

ko je to rekel, jim je pokazal roke in noge.“ (Luk. 24, 39. 40.) Ako je Kristus, „prvina spečih“ (I. Kor. 15, 20.) predpodoba našega vstajenja, vstal v svojem telesu, bomo tudi mi. V potrdilo so nam besede Jobove: Vem . . ., da bom zopet obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga.“ (Job 19, 26.) Tretji izmed sedmerih makabejskih bratov je rekel z zaupanjem: „Z nebes imam te ude, pa zavoljo božjih postav jih zdaj zaničujem, ker jih upam od njega spet dobiti.“ (II Mak. 7, 11.) Četudi bomo vstali s prav tistimi telesi, katera smo imeli v življenju, vendar ne smemo misliti, da se naše telo celó nič ne bo spremenilo in da bo imelo tiste hibe in nedostatke kakor v življenju. Ne smemo misliti, da bodo tisti po vstajenju tudi slepi, hromi, brez rok itd. ki so sedaj slepi, hromi, brez rok, ampak telesa vstalih bodo popolna, kakor je bilo popolno telo prvega človeka.

244. Zakaj bo Jezus Kristus obudil naše truplo?

Jezus Kristus bo obudil naše truplo:

1. da bo tudi truplo deležno plačila ali kazni, kakor se je v življenju udeleževalo dobrih ali hudih del.

Ako človek stori kaj dobrega ali hudega, ne stori tega duša sama, ampak telo ji pomaga; telo je njeno orodje, s katerega pomočjo izvršuje svoje misli in sklepe. Se hočem n. pr. podučiti v krščanskih resnicah, potrebujem ušes, ki poslušajo krščanske resnice, potrebujem oči, da prebiram podučne knjige; hočem druge učiti, mi je treba jezika; se postim, bedim, molim, mi pomaga telo; hočem miloščino deliti, bolnikom streči, svoje stanovske dolžnosti izpolnjevati, mi morajo pomagati roke in noge. Tako se naše truplo udeležuje dobrih del, pa tudi hudih. Oči gledajo prepovedane reči, berejo prepovedane spise, vzbujajo v duši premnogo hudobnih misel in želj; ušesa poslušajo obrekovanja, opravljanja, nespodobne pogovore; jezik laže, obrekuje, podpihuje, prepeva nesramne pesmi; roke se stegujejo po krivičnem blagu, počenjajo pregrešna dejanja; noge hodijo po prepo-

vedanih potih itd. Ker se torej truplo udeležuje v življenju dobrih ali hudih del, se tudi spodobi, da bo z dušo vred deležno plačila ali kazni na onem svetu, ker v tem življenju ne prejme niti primerne plačila, niti primerne kazni. Zato piše sv. Pavel: „Mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo.“ (II. Kor. 5, 10.) Te besede razlaga sv. Janez Krizostom: „Kar je bilo orodje čednosti ali greha, ne ostane izključeno od plačila ali kazni; ampak z dušo vred bo tudi truplo prejelo ali muko ali plačilo.“

Jezus Kristus bo obudil naše truplo:

2. da bo zmaga Jezusa Kristusa nad grehom in smrtjo popolna.

Po grehu Adamovem so zapadli vsi ljudje časni in večni smrti; greh je torej rodil smrt. Kristus pa se je včlovečil, da bi nam s svojo smrtjo zopet pridobil, kar nam je zapravil Adamov greh, on je prišel na svet, da bi premagal greh, pa tudi smrt, njegovo hčer. To je napovedal prerok Ozej, po katerem pravi Gospod: „Smrti iz rok jih bom otel, smrti jih bom rešil; o smrt! jaz bom tvoja smrt.“ (Ozej 13, 14.) Če je po pregrešenji enega smrt kraljevala po enem; bodo mnogo bolj oni, ki prejmejo obilnost milosti in darila in opravičenja, v življenji kraljevali po enem Jezusu Kristusu“ (Rimlj. 5, 17.), piše sv. Pavel. Drugokrat pa piše: „Po človeku je smrt in po človeku vstajenje mrtvih. In kakor v Adamu vsi umrjejo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživel. Zadnji sovražnik pa, ki bo končan, je smrt.“ (I. Kor. 15, 21. 22. 26.) Kristus je premagal greh, ker nam je res zaslužil v obilnej meri vse tiste milosti, katerih nas je greh oropal, on je slavno premagal smrt, ko je sam častitljivo vstal od mrtvih, a popolnoma bođeta premagana greh in smrt, ko se bodo duše zopet združile s trupli, od katerih se morajo zavoljo greha ločiti, ko bodo mrtvi vstali v novo brezkončno življenje. Zato piše sv. Pavel: „Kadar bo pa to umrljivo obleko obdala neumrljivost, takrat se bodo izpolnile besede, katere so pisane: Požrta je smrt v zmagi. Smrt! kje je tvoja zmaga? Smrt! kje je tvoje zelo?“ (I. Kor. 15, 54. 55.)

245. Ali bodo vstali vsi ljudje?

Vsi ljudje bodo vstali, dobri in hudobni.

Resnico tega nam spričujejo besede Jezusove: „Pride ura, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina božjega. In prišli bodo, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri pa so hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28.) Sv. Pavel tudi zatrjuje: „Vsi bomo vstali“ (I. Kor. 15, 51.) in: „Mi vsi se moramo pokazati pred sodnim stolom Kristusovim.“ (II. Kor. 5, 10.) Pri vesoljni sodbi bo Jezus ločil dobre od hudobnih, kakor pastir loči ovce od kozlov (Mat. 25, 32.), torej bodo tudi vsi vstali, dobri in hudobni. V Atanazijevi veroizpovedi pa uči sv. cerkev: „In pri njegovem (Kristusovem) prihodu (k sodbi) bodo morali vstati vsi ljudje s svojimi telesi in dati odgovor od svojih dejanj.“ Prepričanje, da bodo sodnji dan vsi od mrtvih vstali, je tudi nagibalo sv. cerkev, da je skrbno ohranjevala in čuvala ostanke svetnikov, in da je pokopavala in pokopava trupla mrtvih s svetimi obredi na posvečena pokopališča, katera morajo vsi v časti imeti kot „njivo božjo“, kamor so vsejana takorekoč trupla rajnih, da se obudé nekdanj k novemu življenju. Ker bomo vsi od mrtvih vstali, so tudi kristijani zmatrali smrt za spanje in so imenovali rajne v Kristusu, v Gospodu zaspale.

246. Ali bodo telesa vstalih vsa enaka?

Telesa vstalih ne bodo vsa enaka, telesa hudobnih bodo neizrekljivo ostudna, telesa dobrih pa neizrekljivo lepa in poveljučana.

Te besede nam povedó, da bode velika razlika med telesi izvoljencev in zavržencev. Sv. Pavel piše: „Glejte! skrivnost vam povem: Vsi bomo sicer vstali, toda spremenjeni ne bomo vsi.“ (I. Kor. 15, 51.) To pomenja: Vsi bodo sicer vstali, dobri in hudobni, toda vsi ne bodo oblečeni z veličastnim telesom. Trupla hudobnih bodo po vstajenju neizrekljivo ostudna, kakor je ostudna duša, ki bode v njih prebivala, in sicer bodo toliko ostudniša, kolikor več grehov so storili, pa se za nje niso spokorili. Zlasti pa je ena pregreha, ki napolnjuje pekel z zavrženci, ostudna pre-

greha nečistosti. Ker tisti, ki počenja nečistost, zlorabi in skruni svoje telo; ista se bo tudi ob vstajenju še posebno poznala in truplo delala ostudno. — Telesa dobrih bodo neizrekljivo lepa in poveljučana. Sv. Pavel piše: Kristus bo premenil naše revno telo, ker je bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu.“ (Filiplj. 3, 21.) Sv. apostol Pavel našteva posebno štiri svojstva poveljučanih teles. Telesa pravičnikov bodo po vstajenju nestrohljiva, neumrljiva. „Seje se v trohljivosti, vstalo bo v nestrohljivosti.“ (I. Kor. 15, 42.) „In mrtvi bodo vstali nestrohljivi in mi se bomo spremenili. To trohljivo mora namreč obleči nestrohljivost, in to umrljivo mora obleči neumrljivost“ (I. Kor. 15, 52. 53.) Je že Adamovo telo pred grehom po posebni milosti bilo neumrljivo, bodo še bolj telesa pravičnih, ko se bodo zopet združila z dušo. To potrjuje tudi sv. Janez, ko piše: „Bog bo obrisal vse solze od njih oči in smrti ne bo več.“ (Skriv. raz. 21, 4.) — Telesa pravičnikov bodo častitljiva, svitla. Zopet pravi sv. Pavel: „Seje se (telo) v nečasti, vstalo bo v časti.“ (I. Kor. 15, 43.) Telesa pravičnikov bodo torej silno lepa, popolna, ker izginile bodo vse hibe, vse nespodobe na njih, in se bodo svetila v nebeškem svitu. „Takrat se bodo pravični svetili kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta“, pravi tudi Jezus (Mat. 13, 43.). — O telesih pravičnikov pravi dalje sv. Pavel: „Seje se (telo) v slabosti, vstalo bo v trdnosti“ (I. Kor. 15, 43.) to se pravi: Pokoplje se slabotno, leno telo, vstalo bo pa močno, urno, gibčno telo. Urna, gibčna bodo torej telesa vstalih, tako da se bodo mogla hitro kakor blisk gibati s kraja v kraj. — Slednjič bodo telesa vstalih pravičnikov duhovna, ne, kakor da bi se v duha spremenila, ampak ker bodo duši popolnoma podložna, in ker se bodo mogla naglo kakor duh premikati in prešiniti druge reči. „Seje se živalsko telo, vstalo bo duhovno telo“, yeli zopet sv. Pavel (I. Kor. 15, 44.).

Čeprav se bodo vsa telesa pravičnikov spremenila in postala neizrekljivo lepa in poveljučana, vendar ne bodo vsa enaka, ampak bolj pobožno in sveto, ko je kdo živel, tembolj častitljivo bode tudi njegovo telo Sv. Pavel namreč pravi: „Druga je svetloba solnca, druga svetloba lune, in druga svetloba zvezd; zvezda se namreč od zvezde razloči po svetlobi. Tako bode tudi vstajenje mrtvih.“ (I. Kor. 15, 41, 42.).

Zvršetek.

Dragi kristijani! vsi bomo vstali, ali kako? Ako zlorabimo svoje telo in njegove ude v hudo in v grehih umrjemo, bomo vstali, ali grehi nam bodo vstisnjeni kot znak naših hudobij; ako pa svoja telesa rabimo v dobra dela, se ustavljamo njihovemu grešnemu nagnenju, jih usužnjujemo, bodo vstala povečana k večnemu življenju. „Kar človek seje, to bo tudi žet“, piše sv. Pavel „Kdor seje tedaj v svojem mesu (poželjivosti streže) bo od mesa tudi žet pogubljenje; kdor pa seje v duhu (po zapovedih duha živi) bo od duha žet večno življenje.“ (Gal. 6, 8.) Uči se naj vsakdo iz tega, da mora svoje telo imeti v časti in je nikdar ne zlorabljati v pregrehe. Tvoje oči, krščanski poslušalec! so ustarjene, da bi nekdanj gledale Boga od obličja do obličja, ne pasi jih torej po pregrešnih, nesramnih rečeh! Tvoj jezik je odločen, da bi nekdanj v nebesih prepeval hvalo trojedinemu Bogu, ne zlorabljal ga torej v kletev, zmerjanje, obrekovanje, laž, nesramno govorjenje, marveč navadi ga moliti in hvaliti Boga že na tem svetu! Tvoja ušesa so ustvarjena, da bi poslušala nekdanj angelsko petje, ne nastavljal jih torej pregrešnim pogovorom! Ohrani sploh svoje telo neomadežano vsake pregrehe, da ne bo nosilo ob vstajenju mrtvih na sebi znamenj pogubljenja, ampak znamenja vzveličanja. Amen.

52. Krščanski nauk.

Enajsti člen apostolske vere nas uči, da bo Jezus Kristus sodnji dan obudil naše truplo, to je dušo zopet združil s telesom. „Ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina božjega. In prišli bodo, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28. 29.) Po vstajenju mrtvih bo poslednja ali vesoljna sodba. „In zbrali se bodo pred njim vsi narodi“, govori Kristus, „in jih bo narazen ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico“. (Mat. 25, 32. 33.) Ko bode sodnik preiskal vse, kar je kdo storil dobrega ali hudega,

izrekel bo sodbo. Pravičnikom bo zaklical: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ (Mat. 25, 34.) Grešnikom bo pa zagrmel: Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angelom“. (Mat. 25, 41.) Precej po poslednji sodbi se bo razsodba izvršila, kakor smo se učili že pri sedmem členu apostolske vere. Kaj bode potem, pové

dvanajsti člen apostolske vere.

247. Kako se glasi dvanajsti člen apostolske vere?

Dvanajsti člen apostolske vere se glasi: „In večno življenje.“

Navadno razlikujemo trojno življenje. Prvo je časno ali telesno življenje, ki traja do takrat, da nastopi telesna smrt, ko se duša loči od telesa. — Drugo življenje je duhovno ali nadnaravno življenje duše, ki traja tako dolgo, dokler je človek v stanu posvečujoče milosti božje, katera oživlja dušo za nebesa. Duhovno življenje neha takoj, ko človek stori smrtni greh, in zdaj nastopi dušna smrt. Ako človek od dušne smrti ne vstane po resnični pokori k novemu duhovnemu življenju, bo njegov delež večna smrt, smrt brez smrti, kakor pravijo cerkveni učeniki. Kdor si ohrani posvečujočo milost božjo, duhovno življenje svoje duše, ali si je zopet pridobi, ako je je izgubil, po resnični pokori in potem ohrani do konca svojega telesnega življenja, tistega delež bo potem večno življenje.

248. Kaj nas uči dvanajsti člen apostolske vere?

Dvanajsti člen apostolske vere nas uči, da bo po kratkem zemeljskem življenju drugo brezkončno življenje, v katerem bodo pravični popolnoma srečni.

„Dolgost življenja našega je kratka“ (Prešeren). Ko je stal očak Jakob od starosti upognem pred kraljem Faraonom,

in ga je ta vprašal po številu njegovih let, odgovoril je Jakob: „Sto in trideset let je mojega popotovanja, malo jih je.“ (I. Mojz. 47, 9.) (Človek, od žene rojen, malo časa živi . . . Kakor cvetlica on izhaja in se potepta, in beži kakor senca“, pravi Job (14, 1. 2.) „Vse meso je senó, in vsa njegova slava kakor cvetlica na polji“, pravi prerok Izaija. (40, 6.) „Kaj je vaše življenje“, povprašuje sv. Jakob in odgovarja: „Dim je, kateri se za malo časa prikaže in potlej izgine.“ (4, 15.) Po kratkem zemeljskem življenju, ki bi moralo biti le priprava za življenje po smrti, bo drugo brezkončno življenje, večno življenje, ki se ne bode nikdar nehalo. Da je po kratkem zemeljskem življenju res drugo brezkončno življenje, je Kristus večkrat povedal. „Pravični (pojdejo) v večno življenje.“ (Mat. 25, 46.) Sv. Janez pa piše: „To je obljuba, katero nam je (Kristus) obljubil, večno življenje.“ (I. Jan. 2, 25.) V večnem življenju bodo pravični popolnoma srečni, to se pravi, tako srečni, da ne bo njihovi sreči ničesar manjkalo, da si večje sreče ne bodo želeli. To nam spričujejo različni izreki sv. pisma. „Pravični bodo vekomaj živeli, in pri Gospodu je njih plačilo in skrb za nje pri Najvišjem, čegar kraljestvo nima konca“, beremo v bukvah modrosti (5, 16.). Kristus sam pravi: „Veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“ (Mat. 5, 12.) Kdor veselja poskakuje, njega sreča pač mora biti tolika, da si večje ne želi. Sv. Peter piše: „Veselili se bote z neizrekljivim in častitljivim veseljem, ko bote prejeli konec svoje vere, vzveličanje duš“ (I. Petr. 1, 8. 9.) Sv. apostol Pavel, ki je bil zamaknjen v tretje nebo, ni mogel popisati nebeške sreče, ampak rekel je samo: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.) „Veliko srečo je izvestno užival prvi človek v raju, v vrtu veselja“ (I. Mojz. 28.); vendar pa se njegova sreča z nebeško srečo še primerjati ne dá; zakaj vrt veselja je bil kraj poskušnje, sv. nebesa pa so kraj plačila za prestano poskušnjo; v vrtu veselja svetilo je solnce in mesec, nebesa pa „ne potrebujejo ne solnca ne lune, da bi svetila v njih, zakaj veličastvo božje jih razsvetljuje.“ (Skriv. raz. 21, 23.)

249. Kaj bode delalo pravične popolnoma srečne?

Pravične bode delalo popolnoma srečne to, da bodo Boga vekomaj gledali, ga ljubili in v njem uživali vse veselje in vso blaženost.

Največja sreča in blaženost je za pravične, da Boga vekomaj gledajo, ljubijo in uživajo. Na tem svetu ne moremo Boga prav spoznati, mi smo kakor slepi otroci. Slepega otroka njegovi roditelji živijo, oblačijo, varujejo, vender otrok jih ne vidi. On pač večkrat ž njimi govori in jih kliče: oče, mati, ali kakšni so, ne vé. Nekoliko jih pač spoznava po tem, kar mu storijo dobrega, a prav spoznati jih ne more. Tudi mi imamo ljubeznivega, dobrotljivega Očeta v nebesih; on nas živi, nas oblači, nas vodi in varuje na našem zemeljskem popotovanju, mi se ž njim pogovarjamo v molitvi, ko pravimo: „Oče naš, kateri si v nebesih“, ali njegovega obličja ne vidimo, njegovega veličastva ne poznamo, njegove lepote ne slutimo. Resnično, kakor slepi otroci smo, ki ne vidijo svojega očeta! Sv. Pavel pravi: „Nekoliko le spoznamo... Sedaj vidimo skozi zrcalo kakor v uganjki (v megli).“ (I. Kor. 13, 9. 12.) Mi spoznavamo Boga le nepopolno, mi ga spoznavamo v zrcalu njegovih stvari. Ako namreč premišljujemo stvari božje, nebo in zemljo in vse, kar je na njiju, ako premišljujemo njihovo velikost, lepoto, si moramo pač reči: Ako je že to, kar je Bog ustvaril, tako lepo, tako veličastno, kako lep, veličasten, mogočen, dobrotljiv in moder mora še le Bog biti. Nekoliko torej spoznavamo Boga kakor v megli, a kadar pridemo v nebesa, bode ta megla izginila, potem ga ne bomo gledali le v zrcalu njegovih stvari, ampak kakor pravi sv. Pavel: „Takrat ga bomo videli iz obličja v obličje. Sedaj spoznam le nekoliko, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan.“ (I. Kor. 13, 12.) Kakor človeka najbolj spoznamo, ako ga gledamo iz obličja v obličje, tako bomo tudi Boga spoznavali. Ljubljenec Jezusov pa piše: „Preljubi! zdaj smo otroci božji; in ni še očitno, kaj da bomo. Vemo, da bomo, ko se prikaže, njemu podobni, ker ga bomo videli, kakeršen je.“ (I. Jan, 3, 2) Da bomo mogli gledati Boga, kakeršen je, ali z drugimi besedami, spoznavati njegovo bistvo, razsvetljevala bo naš um posebna luč — luč slave — in nam kazala veli-

častvo božje. Pogled na veličastvo in lepoto božjo bo pravične tako prevzel, da bodo kakor zamaknjeni zrl v njega ter si ne bodo ničesar več želeli. Bog pa ne bo dal dušam pravičnih samo zmožnosti spoznavati ga v njegovej veličastnej lepoti, ampak pravični bodo tudi Bogu podobni. Naj revček na svetu gleda še tako veličastnega kralja, ostane vender le revček, naj gleda grd človek še tako lepo lice, on ostane vender, kakeršen je bil. Drugače je v nebesih. „Mi pa vsi“, piše sv. Pavel, „z odgrnjenim obličjem gledamo veličastvo Gospodovo, in smo vsi od svetlobe do svetlobe kakor od duha Gospodovega v uprav tisto podobo spremenjeni.“ (II. Kor. 3, 18.) Tako pravični že na tem svetu vedno čistejše, vedno popolnejše spoznavajo veličastvo božje, bistvo božje, še bolj pa v nebesih, kjer bodo Bogu podobni. (I. Jan. 3, 2.) Kakor železo v ognju izgubi svojo črno barvo in postane žareče in rudeče, ker je ogenj popolnoma prešine, takorekoč postane deležno narave ognja, tako postanejo po besedah sv. Petra pravični deležni narave božje. Spoznavanje bistva božjega že torej dela pravične popolnoma srečne.

Pravični v nebesih Boga brezmejno ljubijo. Že na tem svetu bi morali po besedah Kristusovih Boga ljubiti nad vse drugo, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vse svoje misli, a na svetu ga ne ljubimo tako popolno, ker ne spoznamo dovolj njegove lepote, njegove neskončne dobrote. V nebesih pa, ko bomo gledali Boga iz obličja v obličje, ko ga bomo gledali, kakeršen je, bomo tudi spoznali, da je vse ljubezni vreden, in iz tega gledanja in spoznavanja bo izvirala neskončna ljubezen do njega. Kot se tista stvar, ki se nahaja blizu velikanskega ognja, mora ob njem ogreti, se navzeti vročine, tako se vname tudi duša, ko spoznava neizmerno ljubezen božjo, v ljubezni do Boga, ga mora ljubiti, ne more drugače.

Pravični bodo Boga uživali. Kaj pa se to pravi? Ako vidimo ali slišimo kaj lepega, občutimo nad tem neko zadovoljnost, neko veselje. Naše oko, naše uho uživa to lepoto, se nad njo veseli in raduje, in čem lepše je to, kar vidimo ali slišimo, tem večkrat, tem dalje bi tudi radi uživali to lepoto. Božja lepota, dobrot, božje veličastvo, katero pravični gledajo, pa je neskončno, zato pa bodo tudi nad tem imeli največje veselje in zadovoljstvo, in neprenehoma bodo želeli vse to uživati in bodo uživali. V spoznavanju, ljubezni in uživanju božjem imeli bodo pravični vso srečo in blaže-

nost. Hrepenenje po uživanju božjem je izrazil kralj David, ko je rekel: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred božje obličje?“ (Ps. 41, 2. 3.) Rekel je tudi: „Nasičen bom, ko se prikaže tvoja slava“ (Ps. 16, 15), popolnoma bom srečen.

Pravični v nebesih bodo obvarovani za zmiraj vsakega, tudi najmanjšega hudega. „Bog bo obrisal vse solze od njih očíj, in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja ne vpitja ne bolečine; ker poprejšnje je minulo.“ (Skriv. raz. 21, 4.) Pravični bodo imeli vekomaj vse dobro na duši in na telesu; zakaj „oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, kateri ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.) O tem pa bode še več slišali v nauku o štirih poslednjih rečeh.

Ko še sv. Adrijan ni bil kristijan, se ni mogel dovolj načuditi stanovitnosti in potrpežljivosti, s katero so mučenci prenašali najgrozovitejše muke. Vprašal je torej nekega mučenca: „Odkod zajemljete, vi kristijani, to neizmerno potrpežljivost in udanost?“ Mučenec pa je pokazal s prstom kvišku rekoč: „Tam gori je vir, ki krepča našo moč in hladi pekoče bolečine naših muk, tam je naše plačilo, katerega veličastvo ni gledalo nobeno oko, katerega sladkost ni občutilo nobeno človeško srce.“ Te besede so napolnile Adrijanovo srce z nepremagljivim hrepenenjem po mučeniški smrti, katero je tudi kmalu potem dosegel. (Schmid, Zgod. katol.) Misel na večno življenje v nebesih, katero čaka tudi nas, ako bomo na tem svetu pravično živeli, naj krepča tudi nas, da bomo voljno prenašali vse križe in težave, katere nahajamo v službi božji.

250. Ali bodo večno živeli tudi hudobni?

Tudi hudobni bodo večno živeli; toda njihovo življenje bo najnesrečnejše, ker bodo morali za svoje grehe trpeti večne kazni v peklu.

Hudobni, ki so umrli v smrtnem grehu, bodo večno živeli, saj jim bo večni sodnik zaklical: „Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudobnemu

duhu in njegovim angelom . . . In ti pojdejo v večno trpljenje.“ (Mat. 25, 41. 46.) A življenje hudobnih na onem svetu se bolj prav imenuje večna smrt, večno umiranje, kakor večno življenje; zakaj to življenje po smrti je najnesrečnejše, ker morajo za svoje grehe trpeti večne kazni v peklju. In kako neizrekljivo grozne so te kazni! Najhujša kazen, ki jo trpijo zavrženci v peklju, je izguba Boga. Vsak človek je ustvarjen za Boga in za večno vzveličanje v nebesih. „Za-se (o Bog) si nas ustvaril“, veli sv. Avguštín, „in nemirno je naše srce, dokler v tebi ne miruje.“ (Conf. 1, 9.) Na tem svetu seveda ne spoznamo, kolika je ta izguba, ali po smrti, ko bomo sprevideli, da je Bog neskončna dobrota in lepota, bomo tudi sprevideli, da je ta izguba neskončna. — Izguba božja je za zavržence sicer največja, toda ne edina kazen. Posebno huda kazen je pekoča vest, ki jih neprestano muči. „Njih črv ne umrje, in njih ogenj ne ugasne.“ (Mark. 9, 42.) Vest jih bo pekla, ko bodo pomislili, da so si za kratko grešno veselje na svetu nakopali večno trpljenje, ko bodo spoznali, kako lahko bi se bili vzveličali, ko bi bili hoteli porabljeni milosti božje, dokler je bil še čas. — V peklju trpijo še veliko drugih kaznij, katere primerja sv. pismo z neugasljivim ognjem. Jezus sam pravi: „Ako te pa tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; bolje ti je hromemu ali kruljevemu iti v življenje, kakor dve roki ali dve nogi imeti, pa vrženemu biti v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi je in vrzi je od sebe; bolje ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa vrženemu biti v peklenski ogenj.“ (Mat. 18, 8. 9.) Peklenski ogenj se razlikuje od našega ognja. Naš ogenj se dá pogasiti, peklenski ne, naš ogenj je svetel, peklenski temen, naš ogenj žgè in sežgè, peklenski žgè, pa ne sežgè, naš ogenj je vstvarjen v korist, peklenski v kazen. „V primeri s tem ognjem“, govori sv. Avguštín, „je naš ogenj samo kakor bi bil naslikan.“ Ker je peklenski ogenj temen, primerja sv. pismo kazni v peklju z večno temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Človeku, ki ni prišel v svatovskem oblačilu na ženitnino, rekel je kralj: „Zvežite mu roke in noge in vrzite ga v skrajno temo, ondi bo jok in škripanje z zobmi.“ (Mat. 22, 13.)

Vse te kazni bodo trpeli hudobni v družbi zavrženih duhov vekomaj brez upanja kakega polajšanja ali odrešenja. Da, to je najstrašnejše, ker peklenske kazni trajajo vekomaj.

„In ti (hudobni) pojdejo v večno trpljenje.“ (Mat. 25, 46) Po pravici se mora torej reči, da bo življenje hudobnih na onem svetu najnesrečnejše, in sicer tembolj nesrečno, čem več so storili hudega.

251. S katero besedo sklepamo apostolsko vero?

Apostolsko vero sklepamo s hebrejsko besedo: „Amen.“

Razne molitve, ki jih opravljamo, zvršujemo navadno z besedo: „Amen“, tako tudi apostolsko vero. Ta beseda je vzeta iz hebrejskega jezika, katerega so nekdanj govorniki Judje, ki so se imenovali tudi Hebrejci.

252. Kaj pomeni beseda „Amen“?

Beseda „Amen“ pomeni: „tako je“, če kaj potrjujemo, ali: „tako bodi“, če želimo, da se kaj zgodi.

Z besedo „Amen“ torej nekaj potrjujemo, in takrat pomeni: „tako je“, „resnično.“ To besedo je v potrjenje svojih izrekov večkrat rabil Jezus Kristus, zlasti, kadar je hotel kaj slovesno zatrdit: „Resnično, resnično, vam povem“, slišite mnogokrat v sv evangeliju, kadar Jezus govori. Tudi mi imamo navado, da to, kar smo povedali, pa nam morebiti kdo noče prav verovati, še s kako besedo potrdimo, postavim: „To je gotovo res“, ali: „res je tako.“ Isti pomen ima beseda „Amen“. Ako pristavimo besedo „Amen“ na konec kake molitve, pa pomeni: „tako bodi“, da bi izrazili svojo željo, naj bi se zgodilo, za kar smo prosili. Zadnji pomen ima beseda „Amen“ na koncu Gospodove molitve.

253. Zakaj sklepamo apostolsko vero s besedo „Amen“?

Apostolsko vero sklepamo z besedo „Amen“ ali „tako je“, da potrdimo, da resnično verujemo vse, kar nas uči.

Beseda „Amen“ torej ni brez razloga na koncu apostolske vere, zakaj ž njo hočemo reči: Kar smo sedaj molili,

to imamo za trdno in gotovo resnico, nad tem nikakor ne dvomimo; po naukih apostolske vere hočemo tudi živeti in umreti, ker smo prepričani, da ako tako živimo, ne bomo zgrešili pota, ki vodi v nebesa, in ako pota tja ne zgrešimo, tudi gotovo v nebesa pridemo.

Z v r š e t e k.

„V vseh svojih delih spominjaj se svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil“, opominja sv. Duh (Sir. 7. 40). Spominjaj se pri vsem, kar misliš storiti, da pride za sedanjim življenjem smrt, za smrtjo sodba, za sodbo pa najsrečnejše ali pa najnesrečnejše življenje, ki bo trajalo vekomaj. Spomin na večno življenje v nebesih naj te odvrča od hudega in napeljuje k dobremu, naj te krepča v zopernostih tega življenja, da jih prenašaš z udanostjo v voljo božjo. Ako pa te ne gane večna sreča, ki je pripravljena v nebesih pravičnim, da bi se greha varoval in zvesto služil Bogu, naj te nagne k temu vsaj strah pred večno nesrečo v peklu. Koga bo še mikalo delati hudo, če premisli, da mu kratko časno veselje prinese na onem svetu večno trpljenje? In kdo bi se branil na tem svetu nekoliko trpeti, če pomisli, da ga za kratko trpljenje čaka večno nepopisljivo veselje? Kaj vse prenesejo ljudje, da bi uživali nekoliko časnega veselja, mari ne bomo ničesar storili, da si pridobimo večno veselje? Zato, dragi kristijan! ne išči svoje sreče v posvetnem veselju; „saj nimamo tukaj stalnega mesta, temveč iščemo prihodnjega.“ (Hebr. 13, 14.) Blagor ti, če živiš tukaj v ponižni veri; tam se ti vera spremeni v blaženo gledanje. Amen.

O. A. M. D. G.

KAZALO.

Prvo poglavje:

O veri in apostolski veroizpovedi.

Stran

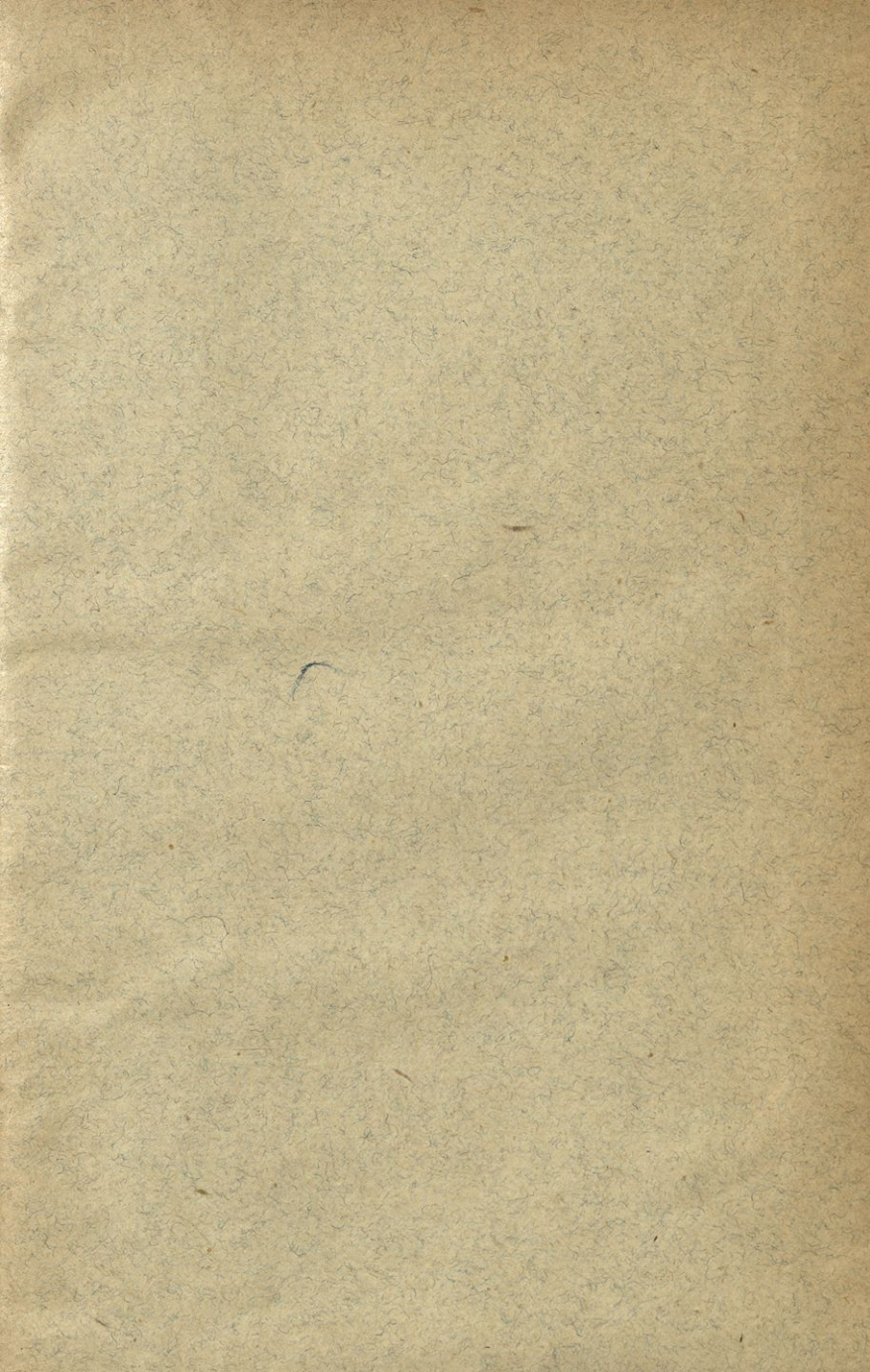
1.	Krščanski nauk: vpr.	1	do	5	.	.	.	1
2.	"	"	6	"	11	.	.	7
3.	"	"	12	"	16	.	.	14
4.	"	"	17	"	20	.	.	20
5.	"	"	21	"	22	.	.	27
6.	"	"	23	"	31	.	.	33
7.	"	"	32	"	36	.	.	40
8.	"	"	37	"	44	.	.	47
9.	"	"	45	"	49	.	.	54
10.	"	"	50	"	53	.	.	61
11.	"	"	54	"	57	.	.	68
12.	"	"	58	"	59	.	.	75
13.	"	"	60	"	66	.	.	81
14.	"	"	67	"	69	.	.	89
15.	"	"	70	"	75	.	.	95
16.	"	"	76	"	83	.	.	102
17.	"	"	84	"	88	.	.	109
18.	"	"	89	"	94	.	.	118
19.	"	"	95	"	98	.	.	124
20.	"	"	99	"	101	.	.	132
21.	"	"	102	"	107	.	.	139

22.	Krščanski nauk: vpr.	108	do	113.	.	.	147
23.	"	"	"	120.	.	.	155
24.	"	"	"	123.	.	.	163
25.	"	"	"	130.	.	.	171
26.	"	"	"	133.	.	.	179
27.	"	"	"	136.	.	.	187
28.	"	"	"	138.	.	.	195
29.	"	"	"	143.	.	.	202
30.	"	"	"	147.	.	.	209
31.	"	"	"	150.	.	.	216
32.	"	"	"	154.	.	.	223
33.	"	"	"	157.	.	.	230
34.	"	"	"	164.	.	.	237
35.	"	"	"	169.	.	.	245
36.	"	"	"	174.	.	.	252
37.	"	"	"	176.	.	.	261
38.	"	"	"	181.	.	.	268
39.	"	"	"	184.	.	.	276
40.	"	"	"	192.	.	.	283
41.	"	"	"	197.	.	.	291
42.	"	"	"	199.	.	.	299
43.	"	"	"	205.	.	.	305
44.	"	"	"	210.	.	.	313
45.	"	"	"	214.	.	.	320
46.	"	"	"	220.	.	.	328
47.	"	"	"	225.	.	.	335
48.	"	"	"	230.	.	.	343
49.	"	"	"	234.	.	.	351
50.	"	"	"	241.	.	.	358
51.	"	"	"	246.	.	.	367
52.	"	"	"	253.	.	.	374

KATOLIŠKA TISKARNA, LJUBLJANA.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000099880

